
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
13 G
8

R. P. FRATRIS PETRI
DE MVRGA,
BENEDICTINI MONACHI
ÆMILIANENSIS,

ET IN CELEBERRIMO, ANTIQVISSIMO, REGIOQVE Hyrachensi Asceterio Professi, in Curia Regia Pampilonensi Procuratoris Generalis, ac Regij Monasterij S. Mariæ de Hyarte Prioris Conuentualis,

QVÆSTIONES
PASTORALES,

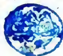

SEV DE IVRE, ET POTESTATE PAROCHI vnitarum Ecclesiarum.

TRACTATVS QVIDEM VTILIS PASTORIBVS IPSIS, eorum Vicariis, & Beneficiatis, Iudicibusque Ecclesiasticis; nec non & causarum Patronis scitu necessarius.

Addita pro coronide, DVPLICI DISQVISITIONE Canonica & Regulari: de Iure & potestate Prioris Conuentualis annexi, VNA; Et ALTERA, De Iure, & Potestate Reuerendissimi Generalis, & Patrum Diffinitorum Ordinis N.

In quibus plura ad statum Religiosum spectantia: plura etiam ad forum contentiosum, & ad Titulos de Officio, & Potestate Iudicis Delegati, de Officio Iudicis Ordinarij, de Appellationibus, & alijs Iudicialibus, Prælatis omnibus, & Iudicibus Regularibus, & secularibus apprime necessaria, non solum Iuris Canonici, & Summorum Pontificum Decretis, sed & vtriusque Iuris Doctorum, & S. Theologiæ Interpretum doctrina ita illustrantur, vt ab omnibus, non sine propria vtilitate, frequenti peruolutione, & aspectu lustrari mereantur.

LVGDVNI,

Sumptibus IOANNIS COVRONNEAV, Bibliopolæ Bayonnensis.

M. DC. LVII.

Cum approbatione Doctorum.

R. P. DOMNO MAG' F. PETRO Ab Vriz, post Najerensem Præsulatum, Regij Cœnobij Hyrachensis meritissimo Antistiti, ac eius Vniuersitatis dignissimo Rectori, & Cancellario: Priorique, & Conuentui suo, eorum minimus filius, & seruus subiectissimus, Frater Petrus de Murga S. Mariæ de Hyarte Prior, salutem, & æternam fœlicitatem.

TRIA præcipue (Reuerendissime Domne) meum induxerunt, impuleruntque animum, ad hoc opus, qualecumque fuerit, elaborandum, Reuerendissimæque vestræ Dominationi, Venerabilissimo, per illustri, ac obseruantissimo Regij Hyrachensis Cœnobij Ascetarum cœtui, cui meritissime, magnoque non in temporalibus solum, sed in spiritualibus ampliori præestis profectu, dicandum. Primum, malitia temporum, ne dicam hominum, volentium quidem iura vestra, vestræque Ecclesiæ, Almæ, Deiparæque Virgini Mariæ sacratæ, arripere: quarum violentiis, quam *de Monte Læto* sacra, & Apostolica quingentis fere ab hinc annis, nominauit, proclamauitque Sedes, Alexander P P. III. Anno Domini 1172. in Bulla, de qua infra quæst. 6. num. 9.

¶ 2 &

& in fine operis apponenda. Sedere iuxta montem tristem dicere fas esset, nisi eadem Apostolica Sedes, & Catholica Maiestas per suos respectiue Supremos Ministros, illam à præfatis iniuriis, quoties ad earum auxilium implorandum accedit, strenue vindicantes, ita erigerent, vt pro ea, suisque Monachis, lubeat verbis Apostolicis vti: *quasi tristes, semper autem gaudentes.* Secundum est inscitia iurium suorum, qua frequentissime laborant Cœnobij vestri, non modo Præfecti, sed & reliqui illius habitatores: De qua mirari quis non debet, cum fere semper aduenæ sint, & quasi peregrini in eo degant. Tertium denique, conscientia mea. Cum enim ex frequenti monumentorum in scriniis Hyrachensis Archiui peruolutatione, & diuturna litium Monasterij in Regia, ac Suprema huius Regni Curia, nec non in Pontificia Diœcesana, & ex speciali studio meo, nonnihil præfatorum iurium, simul ac Sacrorum Canonum illa tuentium didicerim, repositum in sudario, & absconditum, nefas esse duxi. Quod vtique vel lucem videat nulli alteri, iustitia dictante, quam Reuerendissimæ vestræ Dominationi, & Religiosissimo Conuentui vestro dicare volui. Quia ex quo vinculo solemnis professionis, me vobis obstrinxi, ita me ipsum vestrum mancipari seruum, vt non, quæ acquirerem, solum vobis, & Monasterio acquirerem, iuxta vulgarem, tritamque Regulam, in iure quidem fundatam, cum dicat Innocentius Papa IV. *Seruum,*

2.Cor.6. verſ.10.

&

& Monachum, in eo esse pares, quod neuter alicuius rei dominium habeat: Sed & dominio mei, meipsum, per obedientiæ spoliaui votum, illudque in vos irreuocabiliter transtuli. Cuius certe ratione, meis operibus, prout conueniens iudicaueritis, fas est vobis vti. Et licet ad præsens opus, per vestræ voluntatis intimationem, vti poteratis, me non obstrinxeritis, me ipsum scienter obstrinxi, sciens quod perfecta obedientia, non præcepti intimationem spectat, sed voluntatem potentis præcipere attendens, attente præuenit eiusdem executionem. Accipite ergo Reuerendissime Domne, & sancta Hyrachensis Cœnobitarum Congregatio, hoc, non tam munus, quam obsequium, immo potius exiguum seruitium, quod vt vobis sit placitum, & Ecclesiæ vestræ vtile, ita ex præcordiis opto, vt nihil aliud, pro transitoria remuneratione, desiderare velim. Valete in Domino semper, iterum dico Valete.

Inn. IV. relatus à Lessio, de iust. & Iure, lib. 2. c. 4. dub. 4. n. 13. & dub. 5. n. 19.

Reuerendissimæ Dominationis vestræ
humillimus in Christo seruus.

F. P. DE MVRGA.

ã 3 EPISTOLA

EPISTOLA CELEBRIS IVRISCONSVLTI, In Curia Pompelonensi causarum Patroni, & Fiscalis Regij munus agentis, Licentiati Michaëlis ab Olondriz, ad Authorem operis missa.

B VELVO a remitir a V. Paternidad su libro de *Questiones Pastorales, derechos y poder del Parocho de las Yglesias vnidas. He le visto, y leydo con particular atencion, y no pequeño gusto de allarle tan bien trauajado: y su doctrina no menos fundada en el Derecho Canonico, que apoyada con la autoridad de tantos, y tan graues Doctores Iurisconsultos, y Theologos, y Decisiones de la Sacra Rota. El asumpto es particular, y de pocos tratada la materia de Vnion de Beneficios, e Yglesias, con la extension, textos, y doctrinas, que V. Paternidad la trata en el. Iuzgo la obra por muy vtil, no solo al Real Monasterio de Hyrache por las que tiene vnidas a si, sino a todos los que las tubieren: por dar Doctrina general facil de aplicar a todas: y que es merezedora de salir a luz. Este es mi sentir. V. Paternidad goze el logro de sus desuelos, que espero: Y guarde Dios su persona como le suplico. Pamplona, y Iunio 30. de 1656.*

Vesa la mano de V. Paternidad.

El licenciado MIGVEL DE OLENDRIZ.

Censura

Censura celebris Iurisconsulti licentiati D. Ioannis Montero ab Espinosa, in Curia Regia Pompelonensi causarum Patroni.

HE leydo la Disquisicion Pastoral, Canonica y Regular del Reuerendo Padre Fray PEDRO DE MVRGA, Religioso en el Real Conuento de Hyrache, y he admirado su grande doctrina, y comprehension de materias en tan breue Epilogo de asumpto tan esteril: con que acredita bien lo que dixo Sidonio Apolinar, *lib.* 8. *Epistol.* 10. *Moris est eloquentibus viris ingeniorum facultatem negotiorum probare difficultatibus, & illic stylum peritum quasi quendam facundi pectoris vomerem figere, vbi materia sterilis argumentum vel arida cespidis macri gleba ieiunat.* Trae consigo la mayor recomendacion, que se le puede dar, por el Author, y por lo singular de la comprehension de tan grandes noticias: Y a si poco tiene que hazer en su a la banza el artificio de la oracion: que no necesitan de ella los que resplandeçen con luz propria, y son conoçidos por la excelençia de su virtud y doctrina. *Longo orationis ambitu commendentur incogniti* (Dijo Simacho) *probitate, & honestate pollentibus viris nihil aliena addit oratio, sua enim luce conspicui precarijs testimonijs non iuuantur.* Salga pues a la luz publica, que es muy digna esta pluma de ponerse entre las demas de la fama. Assi lo juzgo en Pamplona a 17. de Iulio de 1656.

Licenciado Don Ioan de Montero de Espinosa.

Censura

Censura R.admodum Magistri P. Dominici de Casanoua Societatis Iesu in Collegio Pompelonensi Sacræ Theologiæ Professoris.

DIsquisitio Pastoralis, Canonica, & Regularis, de iure, & Potestate Prioris Conuentualis annexi, authore Reuerẽdo admodum Patre Fratre Petro de Murga Benedictino, Sanctæ Mariæ de Hyarte Priore Conuentuali, quàm sedulò, ac iocunde, auidiusque perlegi, visa mihi omnino fuit cunctis numeris absoluta. Firmant enim eam ac communiunt cum erudite ac vbertim accersita hinc inde authoritatis pondus: tum & solidum, ac sibi constans ex opulenta authoris sapientiæ penu deproptæ rationis fulcimentum. Cohæret vero pulchre inscriptioni opus, nisi quod forte quæ nuncupatur Disquisitio à fausto insumptæ lucubrationis exitu, veritatis consecutio satius videatur appellanda. Pastoralem autem porrigit eruditus Author Virgam Præsulibus iurium gemmis regendis subditis oculatam: haud secius, quin & longe vtilius, quam Patriarchis recens inauguratis virgam donare auream graphice margaritis ornatam Imperatores olim assueuerant. Nec vero refugit excoctissima hæc Disquisitio difficultatum salebras plerisque aliis inaccessas; quin & potius fœliciter init, vt ad plana redigat. Pulchra præterea methodo, nihil ea ordinatius. Tantus vero ipsi pelluciditatis nitor, vt non tam nigro atramenti colore, quam solaribus radiis dici valeat exarata. Quamobrem celerius festinandum, vt splendidum istud opus priuatum esse desinens, commune, ac publicum, in eximium regularis obseruantiæ, ac Reipublicæ litterariæ bonum, quantocyus fiat. Sic nimirum censeo in Collegio Societatis Iesu Pompelonensi die 30. Septembris anno 1656.

Phranzesius lib. 3. Chronici, c. 19.

Dominicus de Casanoua Societatis Iesu Theologiæ Professor.

Censura

Censura R.P. Andreæ Salo Societatis Iesu, in Collegio Pampilonensi Philosophiæ Cathedram regentis.

PErlegi sedulo, ac sedula sapientum omnium lectione dignam censui Disquisitionem istam Pastoralem de Iure, & Potestate Prioris Conuentualis annexi, sapienter institutam, & fœliciter absolutam ab admodum Reuerendissimo Patre Fratre Petro de Murga, magnæ stirpis Benedictinæ haud degeneri prole, Sanctæ Mariæ de Hyarte Priore Conuentuali. Nimirum fatale est inclytæ illi familiæ Sanctioris pastoritij lora & regere egregie, & regendi normam aliis tradere. Vtrumque luculenter præstat operis istius Author, vtrinque æque laudandus, ni forte & laudabilior posteriori illo nomine, quo pluribus, & diutius est hac ratione profuturus. Ideo nempe, vt scribit Vegetius: *Cato ille maior, cum & armis inuictus esset, & Consul exercitum sæpe duxisset, plus se Reipublicæ credidit profuturum si disciplinam militarem conferret in litteras. Nam vnius ætatis sunt res quæ fortiter fiunt, quæ vero pro vtilitate Reipublicæ scribuntur, æterna sunt.* Quid ni vero publicæ vtilitati, adeoque æternitati scripsisse dicatur Author, qui prouinciam tam parum tritam, quam non paucis peragrandam ita illustrauit, vt prorsus omne punctum tulisse videatur, siue iuris scita apposite ducta, siue rationum momenta subtiliter contorta, siue stilum inspicias Opere, & Authore dignum, grauem scilicet, & idoneum, nec sordibus deiectum, nec fuco, & calamistris leuem: siue denique (quod tamen caput esse potuit) breuitatem exquiras cum copia, & claritate raro connubio sociatam. Quare opus communi luce, ac laude dignum existimaui. Ita censeo, ex hoc nostro Pampilonensi Virginis Annunciatæ Collegio 9. Octobris, 1656.

Veget. lib. 3. de arte Militari.

Andreas Salus Societatis Iesu
Philosophiæ Professor.

Censura R. admodum, & praestantissimi Theologi, P. Ludouici Diaz de Morentin è Societate Iesu.

f Lib. 6. Epistolar. SVM *ex ijs, qui mirer antiquos* (Iunioris Plinij periodum exhibeo) *non tamen vt quidam nostrorum temporum ingenia despicio, neque enim quasi lassa & effœta natura nihil iam laudabile parit.* Prorsus ita est; nam quæ nupera commendo, videntur antiqua: vigent enim, quasi recens natura profuderit. Opus inscribitur *Disquisitio Pastoralis Canonica, & Regularis de Iure, & Potestate Prioris annexi.* Author Reuer. Pater F. PETRVS DE MVRGA, Prior Conuentualis de Hyarte, Monachus Benedictinus. Illud auide legi, quia me lectio cœpit, licet aliò me solicitudo vocaret. Etenim tenuit eruditionis vbertas, ingenij industria lactauit, allexit ipsa styli simplicitas, quia sicut officit fucus, ita suus color sufficit veritati. Laborem miraberis, quia quæ dispersa erant, colligit in fasciculum, vt offerat sine labore delicias. Quæ neglecta iacebant, studiosè erigit, vt nouo flore renata videantur. Quæ minus fortia inuenit, tam fortiter adstruit, vt frustra congressio repugnet. Atque adeo quæ ad veterum exemplar scripsit, tam bene, vt quandoque esse possint futuris exemplar. Nec solum vestigat antiqua, sed ita noua producit, vt merito verba Cordubensis vsurpet. *Permitto mihi, & inuenire aliquid, & mutare, & relinquere: non seruio prioribus, sed assentior.* (Seneca Epist. 80) Quæ tamen, ita singula munit, vt impleat omnia. Nec sua solum implet, sed euacuat aliena. Quod quia maius exigit plus laudis adquirit. Rationes, quibus sua, aut aliena sententia nititur, ab origine, causisque primis repetit, discernit, expendit. Vtrimque perspicuè proponit, disputat subtiliter, colligit fortiter, grauiter ornat. Tamen iudicij libra ita recta, & sincera, vt suis momentis stet; donec quo veritatis propendeat examen, sponte suffragium inclinet. Propterea vnum promissio firmet, nihil humile offendet, nihil sordidum ocurret, quin quia eminent, plura placebunt. Tandem gem̄ma Cassiodori subsigno, qui Benedictinus Benedictino, eiusque splendide familiæ præsagisse videtur. *Neque enim fieri poterat, vt quem* (ad rem nostram librum.) *tantus Author, familia tanta produxerat, sententia nostra in eo corrigendum aliquid inueniret.* (Cassiodorus lib. 9. Epist. 22.)

Ludouicus Diaz de Morentin, à Societate Iesu.

Censura

Censura, & approbatio doctissimorum, ac celeberrimorum Iuris vtriusque consultorum, in Curia Maiori, supremoque Senatu Regio Regni Nauarræ Aduocatorum, quorum primus, & tertius, eiusdem Regni Syndicorum munere, & officio in Comitiis Generalibus, Parlamentis, ac aliis Congregationibus Regni meritissime, & communi omnium plausu funguntur.

NOs infrascripti Iuris vtriusque Consulti, & in Curia Maiori, supremoque Senatu Regni Nauarræ Aduocati, accurate perlegimus Disquisitionem Iudicialem Canonicam, & Regularem, de Iure, & Potestate Reuerendissimi Generalis, & Patrum Definitorum, &c. per R. P. F. Petrum de Murga Benedictinum Monachum, & Priorem S. Mariæ de Hyarte elaboratam. Nihil in ea vlli Iuri, aut communi Doctorum placito dissonum; sed omnia consona aduertimus. Et ideo libenter subscribimus. Pompilonæ, die 22. Ianuarij, Anni 1657.

El licenciado Azpilcueta. El licenciado Miguel de Olendriz.
El licenciado Loya. El licenciado Arizaga.
Licenciado D. Ioan Montero de Espinosa.

Facultas Reuerendissimi Patris Generalis.

MAgister F. Bernardus Hontiberensis Benedictinæ familiæ per Hispaniam, & Angliam Generalis, librum cui titulus est *Disquisitiones Pastorales, seu de iure Parochi Ecclesiarum vnitarum*, ab egregio Patre Concionatore F. PETRO DE MVRGA elaboratum, quoniam grauium nostræ familiæ, doctorumque hominum iudicio approbatum comperimus, typis mandari, quoad nos pertinet, libenter annuimus. In cuius fidem has litteras nostra manu firmatas, sigilloque nostri officij munitas dedimus apud S. Andream de Espinareda, 3. Calend. Decemb. anno Domini 1656.

Locus ✠ Sigilli.

Magister F. Bernardus Hontiberensis totius Benedictinæ Congregationis Generalis.

Ego F. Maurus Martinez Secretarius de mandato R. Patris nostri Generalis subscripsi.

ē *Censura*

Censura, & approbatio pro Ordine, per R.admodum P. ac doctissimum Magistrum F. Petrum de Bergaño in Vniuersitate Hyrachensi Regentem, & Primariæ Sacræ Theologiæ Cathedræ, dignissimum Moderatorem, de commissione speciali Reuerendissimi Generalis facta.

EX commissione, & mandato Reuerendissimi Patris Nostri Magistri F. Bernardi de Hontiberos, totius Benedictinæ Congregationis Generalis emeriti, & apud Ouetensem Academiam Primariæ Cathedræ iam Iubilati, Moderatoris supremi, &c. librum hunc, cuius inscriptio hæc, *Disquisitiones Pastorales, seu de iure & potestate Parochi vnitarum*, à Reuerendissimo P. F. Petro de Murga Benedictino, & nuncupatissimæ huius Regalis Hyrachẽsis Vniuersitatis addictissima prole, ac Sanctæ Mariæ de Hyarte Conuentuali Priore: in communem Parochorum vsum, singulareque Ecclesiarum eis vnitarum tutamen, solerti elucubratione editum, & summo exaratum labore, quo proprius dedit, euolui conatu, attentione vidi, voluptate legi, vtilitate perlegi. Opus plane absolutissimum, suisque numeris constans: in quo inoffenso pede, & absque erroris periculi labe, non tam Catholicus, verum vtriusque iurisperiti, ac Sacræ Theologiæ doctiores percurrere queunt. Sic animo censeo. Ita namque vberi defensione prodit secure tantaque Authorum in eo concinnata, mireque distincta apparet varietas, vt nulla alia videatur egere censura: nam teste D. Ennodio, *ille exponit censura sententiam suam, quisquis quod elegit non tuetur.* Author autem noster acuminis ingenti fastigio singularem, & exquisitam in rebus indagandis solertiam; in tradendis, facillimam methodum: in citandis Authoribus, exactissimam fidem. Et plane ad omnia studium indefessum adiunxit. Et quidem quamuis ex se solæ præclaræ hæ quæstiones prodire sine baculo possent, semper tamen veterum firmis testimoniis illustrat: ornat dictis: placitis firmat. Vnde non abs re dicere possem, *omnia poma noua, & vetera lectori seruat, & de thesauro suo, seu ingenij conflatorio, noua, & vetera profert.* Sic enim intertexta, mireque variegata, accurateque disposita contemplor

Ennod. lib. 3. Epist. 16

templor

templor omnia, vt totum nouum, vetus dicam totum. Opus namque totum veterum, Sacrorum Canonum, Theologorumque dictis inspersum ornatissime inuenio. Verum cum nouum robur, nouam vitam, formam, seriem, methodum, ac venustatem conspicio, non vetera, sed noua scripta dico. Non antiquorum, recentiorumve, sed omni proprietate propria appello, & argumentosę apis ad instar, ex antiquorum floribus, ex neotericorumque amœnis viretis recentia, fragrantiaq; mella proprium libauit ingenium. Quæ iam satis elaborata communicat. *Antiquorum certe*(verba sunt Cassidori) *diligentissimus imitator, modernorum nobilissimus institutor .... vt nostris temporibus videatur antiquitas innouari.* Itaq; innouatur antiquitas nostris temporibus, veterum Authorum vno volumine innouata congerie. Duo luminaria magna supremus condidit Artifex, at licet luminare sit vtrumque, vnum ab altero, non ambiguam, sed claram lucem mutuatur, vt veluti in limpidissimo speculo refractis radiis, nitoribusque reflexis, maius in minori lumine picturatum splendeat: solis vt potest, lunę lucem absorbens. *Luna*(inquit noster Anselmus) *proprium lumen non habet, sed in modum speculi à sole illuminatur: & ideo luna quasi lucina, idest à luce nata nominatur.* Et Theodoretus, *tradunt Periti lunam ex solis radys lucem mutuari.* Verum cur, rogo, si se sol lunari crystallo committit, vt radios lunare speculum mittat, noctem lustret, solisque imaginem reproducat, non vocitatur nomine solis lux illa, sed lunæ nouiter sortitur vocabulum? ast luna deficientes iubaris radios, huc, illucque tremula motione concussos, & iam per orbis vastitatem sparsos, ad vnum aggregauit compendium, & in proprium cursum inconfuse allexit; quid mirum quod propriæ, nouæque lucis præconietur encomio? Nam toto terrarum globo splendores dispersos in lucidum vnum reduxit volumen, Hausit, ebibit Author noster ex Sacrorum Canonum, Theologorumque scaturientibus lymphis innatam lucem sapientiæ, sed quot exhausit, tot in orbem radios immittit, in Ecclesiarum Principum, Parochorumque eis vnitarum commodum, non paruam vtilitatem; sed quia antiquorum doctrinam (heu non ire, parua ignauia) illorum incuria, ad quos de iure spectat annexio, non obnubilatam tantum, sed ferme collapsam, & innumeris errantem codicibus, & indefesso labore singularique restaurat studio, ad vnumque aureum redigit codicem, magna in orbe nouitate lucebit: dum singulariter dubia diuidit, nodos dissoluit, tenebras fugat

Cassiod. Variarū 11. in præfatione.

Genesis cap. 1.

D. Anselm. de Imagine mundi, lib. 1. cap. 25.

Theod. in Cant. lib. 4.

gat, & plane in arduis claritudinem monstrat. Ita tamen dispo-nit, vt non alij legantur, sed cœteri, vt patroni allegentur, vt quod est iam suum, prælo dedat. Vnde non solum interpres, sed Author, quia non quod vigilia dedit, memoriæ mandauit, sed generose Seneca Epist. 33. posteritati relinquit *Omnes itaque istos*(querebatur Stoicus de quibusdam sui temporis asseclis) *numquam Anthores, semper interpretes sub altena luna latentes, nihil puto habere generosi. Numquam ausos aliquando facere, quod diu didicerant.* Habebunt ergo ex his lucubrationibus subtilissimis Principes, & Ecclesiarum Parochi methodum, debitamque reducendi formam ad proprias, & matrices, annexas Ecclesias: simulque intelligent, quomodo se circa intortos litium nodos gerant: quidque pro illis in ipsarum vtilitatem eligant, per quod non paucæ sedantur lites, & maximis, quibus laborant lugentes dispendiis Ecclesiæ: magna ex parte resarcire quibunt. Quare non solum in communem lucem prodeundi facultatem tot sudores efflagitant, verum vt in tantam vtilitatem edantur, ad præceptum cogunt. Sic vt censui, iterum libens censeo in hac alma Vniuersitate Hyrachensi Nonis Nouembris, Anno à Natiuitate Domini 1656.

Magister F. Petrus de Bergaño.

APPROBATIO.

QVæstiones Pastorales Reuerendissimi P. Petri de Murga, satis superque à viris probatissimis, & in omnibus disciplinis versatissimis examinatas, tandemque à nobis Theologis Parisiensibus discussas, prælo committendas vt perutiles iudicauimus hac die 5. Iunij 1657. Lugduni.

Fr. Ioannes Robé Ordinis Prædicatorum.

F. Alexander Richard Prior Conuentus Lugdunensis Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Index

Index Quæstionum principalium, quæ in hoc opere exactè discutiuntur.

PARS PRIMA.

PARS SECVNDA.

PARS TERTIA.

PARS QVARTA.

DIQVISITIO PASTORALIS.

Aliæ non paucæ difficultates in hoc opere dilucidantur, quarum materias, & resolutiones facile quibit studiosus lector ex Repertorio ad calcem huius voluminis apposito.

R.P.

R. P. F. PETRI DE MVRGA, BENEDICTINI, HISPANI, Quæſtiones Paſtorales.

PROOEMIVM.

Mens aperitur Authoris, & opus hoc diuiditur.

CVM hoc opus eo ſuſceperim perficiendum animo, vt iura, & poteſtas, quibus Prælatus Beneficij pollet vniti, dilucidentur, omnibuſque nota, ac perſpicua reddantur, opere pretium duxi illud ſic diſponere, vt primo nonnulla de re beneficiaria, ſcitu digna, & pro huius operis exacta intelligentia, apprimè vtilia, pariter, ac neceſſaria, diſcuterem. Secundò, materiam vnionis veluti præcipuum fundamentum huius tractatus fundamentaliter libuit, vt fas eſt, pertractare. Deinde frequentiora Parochi iura, in iure quidem fundata Canonico, & in communi Eccleſiæ vſu, recenſerem. Et vt illa in praxim reduci

benè, à Prælato vnitarum Ecclesiarum, valeant, nonnullas tandem, disquirere quæstiones in specie decreui, in quibus dilucidetur, quid iuris, in dictis habeat Ecclesiis, ratione annexionis. Sed quia varij reperiuntur vniendi modi, variéque vniones Ecclesiarum probari valeant, varias consulto excitare, dilucidaréque duxi quæstiones, in quibus varia annexionum monumenta, in medium afferam, quibus discussis, facilè quis valeat, de qualibet alia vnione verum proferre iudicium. In eis, ideò de iuribus Hyrachensis Cœnobij disquirere malui, quia chariora mihi, pariter ac notiora, ob frequentem monumentorum eius inspectionem, & litium eadem in re exercitationem. Diuidam igitur opus in quatuor partes. In prima de natura, & diuisione agam Beneficij, & de modis, quibus illud acquiritur. In secunda, naturam diuisionémque Vnionis, qua potuero diligentia discutiam: de illius causis, & effectibus, & conditionibus, ac de modis illam probandi, omni extensione tractabo. In tertia decem, & octo quæstionibus iura Parochialia discutiam. In quarta, nouem proponam quæstiones in quibus dilucidabo quis sit proprius, & verus Parochus Ecclesiarum Monasterio Hyrachensi vnitarum: An Abbas, & Conuentus illius; an verò Vicarij dictarum Ecclesiarum? Et addita pro coronide, disquisitione Canonica, & Regulari, de iure, & potestate Priorum annexorum Monasteriis principalibus Congregationis nostræ Benedictinæ Hispanæ, finem, operi imponam, cum appendice plurium Sacræ Rotæ

Romanæ

Romanæ decisionum, illud non parum firmantium, pariter ac exornantium.

PARS PRIMA.

In qua agitur de natura, & diuisione Beneficij in communi, & de modis quibus acquiritur.

Tres quæstiones continet.

QVÆRITVR PRIMO.

Quid sit Beneficium?

1. MVLTA solent à Doctoribus, pro illustranda resolutione huius quæstionis afferri; illis autem me sufficienter expediam, si tantum, quæ ad explicandam Beneficij Ecclesiastici naturam, (de hoc enim, & non de alio, in præsenti tractatu discutiendum occurrit,) in medium proferam. Non enim intendo, quantitate molis, vel foliorum, magnificare volumen; sed quanta possim quantitate virtutis, doctrina scilicet ad tractatus huius perfectionem præcisè necessaria, exornare.

2. Respondeo igitur, Beneficium in communi definiri per hoc, quod sit *ius percipiendi Ecclesiasticos fructus, propter officium spirituale.* Ita Gabr. Vasq. *Opusculo de Benef. cap. 1. dub. vltim.* Coincidunt definitiones, quas tradunt Ferdin. Castrus Palaus, *part. 1. tract. 13. disp. 1. punct. 1. num. 1.* Caspensis, *tom. 2. tract. 18. sect. 2. num. 10.* Noctinot, verbo, *Beneficium, n. 1.* & alij.

3. Quæ tamen definitio bona est, si illi addatur, quod ius sit perpetuum, & quod officium spirituale, sit Ecclesiastica auctoritate constitutum. Quare melius diffinitur Beneficium à nostro Gregorio Sayr. *lib. 4. de cens. cap 6. num. 1.* à Paulo Layman, *lib. 4. tract. 2. cap. 1. num. 1.* Eligio Bassæo, verbo, *Beneficium, 1. num. 1.* Leonardo Lessio *tom. de iustit. & iure, lib. 2. cap. 34. dubio 1. num. 1.* Thoma Delbene, *de immunitate Ecclesiast. tom. 1. cap. 4 disp. 3. num 2.* Lezana, in

*in Summ. qq. Regul. tom.2. cap.*18. *num.*1. & aliis, dicentibus. *Beneficium est ius perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesiæ, ratione spiritualis officij, Ecclesiastica auctoritate constituti.* Quia Vicarius temporalis, qui beneficiarius non est, vt docet Less. *n.*3. percipit fructus Ecclesiasticos ratione spiritualis officij. Perpetuitas enim qualitas est beneficij propria, etiam in sententia Castri Palai *puncto* 1. *num.*7. *& punct.*2. *num.*4. asserentis Vicarium temporalem non esse beneficiarium.

4. Per illa verba: *Ius perpetuum*, excluduntur Commenda, & Vicaria, quę in titulum perpetuum non datur, vt beneficij naturam non sortiantur; non tamen excluduntur beneficia Regularia ex eo, quod ad tempus limitatum, v. g. ad quadriennium, aut ad triennium conferantur; nec manualia quidem, ex eo quod pro libito Superioris auferri possint, quia perpetuitas intelligitur secundùm aptitudinem. Non enim dicitur beneficium perpetuum, quia auferri non possit, vt benè notat Lessius *num.*3. Sed quia institutum est, vt semper duret, vtque dum vni aufertur, alteri conferatur; quod non contingit in Pensionibus, quare beneficia non dicuntur. Quod autem beneficium pro libito auferri possit, ex eo est, quod is, qui beneficium habet, subiectus sit Superiori, quoad vitæ suæ totam directionem. Ita Rota *in vna Sabinen. Archipresbyteratus*, 27. *Decemb. de anno* 1600. coram Coccino Decano, *num.*6. *& seqq.* quam infra habes, la 32. *Quia beneficia* (inquit) *Regularia aptitudine sunt perpetua, nisi si ea obtinentes amoueantur. Et de his iudicatur vt de perpetuis, prout sunt de sui natura, cum conferantur in titulum, & possint impetrari, licèt obtinentes potius ratione obedientiæ, & ex vi professionis, quam ex natura beneficij possint remoueri ad nutum Abbatis, qui potest etiam non remouere.* Hæc Rota.

Quocirca dixit Palaus, *citat.* 5. *punct.*1. *num.*5. sufficere perpetuitatem in ipso beneficio, tametsi non sit in beneficiario: si enim Prælati authoritate erectum sit, & institutum ius aliquod spirituale perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiæ, beneficium erit, esto illud habens, non perpetuo habeat, sed pro voluntate Superioris. Nam hæc dependentia à voluntate Superioris, non mutat ius spirituale percipiendi fructus, cum ob officium spirituale detur. Ergo neque beneficij naturam. Item, ex remotione talis beneficij à beneficiario, non periit beneficium, sed vacat. Ergo beneficium de se perpetuum est. Ergo hæc perpetuitas sufficit.

Adde. Quoties alicui benefi- 6.
cium confertur absque temporis limitatione, in perpetuum confertur

tur

tur ex se, siquidem in perpetuum durare potest: cui perpetuitati non obest Superioris authoritas auferendi cum maluerit, vt probat text. in capite, *Clericus*, *de cohabitat. Cleric.* & gloss. ibi verb. *perpetuum*, & *L. Iurisperit. ff. de excusat. tutor.* & *L. Sufficit*, *de Condit. indebiti*, & tradit Nicol. Garc. *tract. de benefic. part.* 1. *c.* 2. Perez de Lara, *de Capel. lib.* 2. *c.... à num....* Less. *lib.* 2. *de iust. & iure*, *cap.* 34. *dub.* 1. *num.* 1. Azor *in institut mor. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 26. *quæst.* 12. Ergo ad rationem beneficij non requiritur, vt beneficiarius perpetuo, & irreuocabiliter illud habere debeat, sufficit si ipsum beneficium de se ita perpetuum sit, vt sublatum ab vno, alteri sit conferendum. Hæc omnia Palaus.

7. Dicitur in definitione: *ratione spiritualis officij*: non enim sufficit ad constituendum beneficium Ecclesiasticum, vt sit ius ad fructus, ratione qualiscumque officij; sed officij spiritualis, iusta de causa ab Ecclesia impositi, vt benè adnotauit Antonius Granna, *in Catena Iurium*, *tom.* 2. *tit.* 5. ad caput, *Significatum*, el onceno, numero 2. *de Præbendis, & dignitatibus*, quale est onus Missam Beatæ Mariæ, quotidie celebrandi, in dicto capite, *Significatum*, expressum: diuinum officium recitandi, residendi, & alia huiusmodi.

8. *Ecclesiastica auctoritate constituti*, dicitur: quia si Ecclesiastica auctoritate erectum non est officium, vel saltim confirmatum, beneficium Ecclesiasticum minimè censetur, vti colligunt Doctores ex Canon. *Nemo*, el noueno, *de consecr. distinct.* 1. & ratio est, quia solius Prælati est officia instituere, & dispicere quot, & qualibus ministris Ecclesia opus habeat; aliàs magna esset confusio, & inordinatio in Ecclesiastica Republica, inordinatéque Deo obsequium publicum solueretur.

QVÆRITVR II.

Quotuplex Beneficium sit?

DIVISIO PRIMA.

Cognita iam Beneficij Ecclesiastici natura, occurrit nobis secundo loco discutiendum dubium propositum, quo non me ita breuiter expediam, quia eius materia latiorem expostulat disquisitionem. Respondeo igitur, Beneficium Ecclesiasticum multipliciter diuidi. Prima illius diuisio est, in beneficium *sæculare*, & *regulare*. Quæ colligitur ex capite *Possessiones*, el decimo, *de rebus Ecclesiæ non alienandis.* Vbi duo statuuntur. Primum: Possessiones ad mensam Archiepiscopi, vel Capituli, attinentes, alienari non debere. Secundum. *Nec Ecclesias in quibus Monachi ministrare consueuerunt, Clericis, vel laicis assignare.* Ex capite etiam. *Cum de beneficio*, 1.

A 3 el 5.

el 5 de Præbendis, & dignitatibus, in 6. vbi alia duo decernuntur. Primum. Quod cum de beneficio Ecclesiastico consueto Clericis sæcularibus assignari prouideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab vno, vel pluribus sæcularibus Clericis institutis in eo Rectoribus extitit continuè, ac pacificè gubernatum, vt præscriptio legitimà sit completa, etiam si ante, vel pòst Religiosi quandóque ministrauerint in eodem. Secundum. Quod quando scribitur vt prouideatur de aliquo Prioratu alicui Clerico sæculari, prouideri non possit de Prioratu, qui per Religiosos (iuxta modum præmissum,) est solitus gubernari: nisi hoc in litteris caueatur expressè. Colligitur etiam ex capite, *Cùm singula, §. Prohibemus, el 32. eodem tit. & lib.6.* vbi Bonifacius Papa Octauus prohibet ne Prioratus, vel Ecclesiæ, aut administrationes, siue officia vnius Monasterij consueta per eiusdem Monachos gubernari, committantur absque authoritate Sedis Apostolicæ alterius Monasterij Monachis gubernanda, nec hactenus commissa dimittantur eisdem: sed per eos ad quos pertinent, liberè ordinentur. Et rationem reddit. *Cum illis non liceat* (ait) *habere locum in diuersis Monasteriis, quorum vnum ab alio non dependet*, &c. quod à fortiori intelligi debet de beneficiis sæcularibus, ne scilicet gubernentur à Regularibus, & de Regularibus ne à sæcularibus Clericis possideantur: Vnde ortum habuit illud vulgare proloquium: *Beneficia sæcularia sæcularibus: regularia Regularibus conferenda esse.* Quod etiam expresse *in Clem. Quia Regulares*, vnica *de supplenda neglig. Prælat.* Fieri præcipitur. De hac diuis. Vide Viuian. *prax. Iurispatr. par. 1. lib. 1. cap. 1. num 79. & seqq.* Beneficium igitur sæculare dicitur, quod Clerico sæculari solet in titulum conferri, non attento an Collator sit sæcularis, vel regularis. Rota *in Montis Cassinen. Parochialis*, 8. *Febr.* 1648. coram Bichio, ex Felin. *cap. In nostra sub nu.* 44. *de rescript.* Gonz. *ad Reg.* 8. *Cancell. gloss.* 8. *num.* 38. & Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæst.* 34. *num.* 7. Habetur apud Dianam *part.* 9. *folio* 403.

21 Beneficia igitur Regularia ea sunt, de quibus in fundatione dictum fuit, vt per Religiosos regerentur vt docuit Palaus *part* 2. *tract.* 13. *disp.* 1. *punct.* 2. *num.* 1. Barbosa *de Potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 57. *num.* 168. Petr. Gregor. *cap.* 10. *Institutionum rei beneficiariæ, num.* 12. *fol. mihi* 49. Regularia item sunt beneficia illa, quæ per quadraginta annos consueta sunt per viros Regulares regi. Colligitur ex iuribus numero præcedenti citatis, & docetur à Palao, Barbosa, & Petro Gregorio, *vbi suprà.* Viuian. *num.* 85. ex *c. Cùm de*

de beneficio, de Prab. in 6. Lezana, *in Summ. p.* 2 *cap.* 18. *num.* 1. Et in vniuersum, regulare beneficium est, quod tantum Regularibus confertur, v. g. Abbatia Regularis, Prioratus, Canonicatus Regularis, Monachatus, vel ita annexum, vt per eos administrari debeat. Ita Less. *de iust. & iure, lib.* 2. *c.* 34. *disp.* 2. *num.* 7. Elig. Bassæus, verb *Beneficium*, 1. *num.* 2. Palaus *num.* 2. Rebuff. *Praxi benef. p.* 1. *tit. Regularia beneficia, num.* 1.

3. Ex quibus habemus, Parochialia beneficia Regularibus vnita, seu annexa, Regularia esse. Ita etiam docet Pellizar. *tom.* 2. *par.* 1. *tract.* 8. *cap.* 4. *sect.* 4. *num.* 105. *& num.* 113. vers. *Addo*, & decidit Rota Sacra in vna *Parochialis de Stella* 14. *Decemb. de anno* 1598. coram Cardin. Seraphino *la* 1304. & per tres sententias definitiuas executoriatas octauo die Maij anni 1607. *in eadem causa* ad Monasterij Hyrachensis fauorem. Et in noua, Vicariæ eiusdem de Stella, *in vna* 14. *Decemb. de anno* 164 . coram Orrhobono : & clarius, 26. *Maij* 1653. coram Meltio. *In vna Vlisbonensi iuris conferendi* 13. *Iunij* 1607. coram Cardinali Lancelloto, âpud Farinacium, 2. *par. decisionum selectarum, to.* 3. *la* 204. In alia *Vlisbonen.* 2. *Decemb. eiusdem anni* 1607. coram Litta. De quibus omnibus, infra redibit agendi occasio, & de alia decisione dictæ Parochialis de Stella, pro executorialium præfatorum declaratione, 29. *Octobr.* 1621. coram Coccino Decano, prædicta non parum firmante. Sixtus V. *in Bulla* 22. *apud Roderic.* ait, Ecclesias Monasteriis vnitas, non esse sæculares. Ergo Regulares.

Hîc dubium occurrit, an quando Parochia Monasterio est vnita, aut annexa, omnes Monachi, qui sunt de gremio Capituli, vel Conuentus illius, sint Parochi? Respondet Cespedes *tractat. de exempt. Regularium c.* 8. *dub.* 178. apud Pellizarium *num.* 107. vers. *Quærit.* quod sic. Quia Canonici Collegiatæ habentis annexã Parochiam, omnes sunt Curati, vt notat Alphonsus de Leone, *de officio Capellani, quæst.* 3. *num.* 26. *& seqq.* & ad illos omnes spectat cura animarum, vt colligitur ex declaratione relata à Parisio, *lib.* 8. *de resignat. quæst* 9. *num.* 93. Ecclesiæ autem Regularium in fauorabilibus sunt Collegiatæ, teste Moneta, *cap* 11. *de mutat. status Eccles. num* 39. Rota *in Celsonen Praeceptoriæ*, 16. *Decemb.* 1605. coram Coccino, *infrà la* 33. *num.* 9. & *in ead.* coram *eod.* 2. *Iun.* 1606. *infrà la* 34. *num.* 4. Ergo Religiosi omnes talium Ecclesiarum erunt Parochi. Idque & si apud illos exercitium Parochiæ non fiat per turnum à singulis, sed committi soleat alicui Capellano: nam titulus semper manet apud Capitulum, nec potuit in Capellanum transferri; 4.

ptione Regularium ab Episcoporum iurisdictione. Neque obstare Tridentinum *sess.25. de Regular. cap.*11. ait Bruno. Primò, quia non continet clausulam reuocatoriam priuilegiorum Regularium. Secundò. Quia etiam si illam clausulam contineret, Marè magnum concessum Dominicanis à Sixto IV. & ab Vrbano VIII. confirmatum expressè, continet priuilegiū illud quod Regularis Curatus in Ecclesia sui Monasterij non possit visitari ab Episcopo.

Neque etiam obstare aiunt Garcia, & Bruno, Constitutionem *Inscrutabili*, Gregorij XV. la 18. sub dat. Nonis Februarij 1622. quia nullam vim illa in Hispania habet. Testatur enim P.Lezana *in Summ. qq. Regul. tom.1. cap.19. num.35. & tom 2. cap.18. num.9. iussu SS. D. N. Vrbani suspensam fuisse pro Regnis Hispaniarum, vt constat ex Breui Nuntij Apostolici tunc temporis existentis nunc verò Eminentiss. Cardin. Sacheti 21. Aprilis anno* 1625. Hæc Mag. Lezana, *qui in consulto* 40. *sub num.*115. *folio mihi* 140. Breui Vrbani suspen. Constitutionis Gregorij, exscribit, ex quo illud sumptum, infrà post Rotæ decisiones, habes. Vide etiam Ioan.Sanch. *in select. disp.*49.*n.*16.

Neque etiam obstat declaratio S. Congreg. videlicet. *Non posse Episcopum visitare Ecclesias Regularium, quibus non imminet cura animarum.*

Primò, quia in illa, noluit declarare, posse visitare Ecclesias, quibus imminet cura animarum, sed solum dubium ipsi propositum: videlicet, *Num Regularium Ecclesiæ, in quibus non imminet animarum cura, visitari possint ab Episcopo.* Secundò, quia sic declarauit, posita Constitutione Gregoriana præfata: Cum autem in Hispania ista, vt vidimus, non subsistat, nec declaratio in vi eius facta, subsistet, maximè cum prędictum Mare Magnum à successore Vrb. VIII. fuerit confirmatum.

Ex quibus deducit Bruno, non subiici Regularem visitationi Episcopi, si fungatur Parochi, vel Vicarij munere in Ecclesia exempta, quia vtroque titulo, scilicet exemptione Ecclesiæ, & personæ potitur. Secundo deducit nec Episcopi visitationi subiici, si in Ecclesia non exempta, eodem Parochi, aut Vicarij munere fungatur, quia cum visitatio via sit ad correctionem, & persona Religiosi, quia exempta, corrigi ab Episcopo non possit, neque visitari poterit.

Affirmatiuam tamen sententiam tenent Pellizar. *in Man. Regul. tom.2. part.1. tract.8. cap.4. sect.4. quæst.7 num.116.* Tambur. *de Iure Abbbatiss. disp.17. quæst.3. num.3.* vers. *Potest. Episcopus*, Barbos. *de Potest. Episc. par.3. alleg.74. num.18.* Lezana, *tom.2. cap.18.n.9.* & Diana *resol.14. citata*, Gauant- 8.

in Man. Episcoporum, verbo, *Visitatio Episcopi*, *num.*10. 13. 14. *&* *num.*52. refert decisum à S. Congregat. Episcoporum 27. *Augusti* 1577. Regulares, qui Parochialem Ecclesiam Conuentui vnitam habent, teneri contribuere procurationi visitationis. Sed ad hoc non teneri Monachos Benedictinos Hispanæ Congregationis, neque illorum Ecclesias, & illarum Rectores, seu Vicarios, fuit per tres sententias Rotales executoriatas anno 1599. declaratum in causa inter præfatæ Congregationis Monasteria, & Domnum Archiepiscopum,& Capitulum Burgensem, quas in Archiuo S. Petri de Caradigna inueni.

9. Visitare tamen, aut punire nequibit Religiosos huiusmodi, nisi circa ea, quæ ad Sacramentorum administrationem, & curam pertinent, Lezana, *tom.*2.*cap.*18. *n.*26. *ex declarat. Congr. Conc.* 8.*Februarij* 1601. apud Barbos. *collect.decis. Apost.* V. *Canonici regul.n.*7. Laym. *quæst.*208. *Canonica*, & quomodo conseruetur Sanctissimum Sacramentum,vasa,& paramenta,Tamburin & Barb. *n.*20. ex *decis.*1607. Seraph. & quod prouideantur necessaria ad decorem Sacramentorum administrationis. Iidem, ex declarat. apud Franc. Leo *in thes. part.*2. *cap.*31. *num.*3. & Campan. *in diuers. iur. canon. rubr.*12. *c.*13. *num.*49. Addit Pellizar. non posse Episcopum præcipere vt Ecclesia, aut Sacristia reficiatur, neque ad id in visitatione partem fructuum sequestrare, ex Leo. *loco citato.*

Si petas, an hæc iurisdictio Episcopo competens ad visitandas Ecclesias Monasteriis vnitas,& earum Regulares Parochos, seu Vicarios,sit priuatiua,an verò cumulatiua? Respondet Pellizar. ex Bordono, & Cespedes cumulatiuam esse. Idem tenet Layman. *in qq. canon. quæst.*208. vbi addit. *Excipitur autem in primis Monasterium Cluniacense: Deinde si Parochia sit sita in loco, vbi totius Ordinis Caput Sedem principalem habet,talis Parochia ab Episcopo visitari non debet. Denique nec domum Conuentualem, Prioratum, seu Residentiam Ordinis exempti, si Collegialiter sub Priore ibi habitēt Religiosi, Episcopus visitare potest.* Hæc Layman. Probat autem sic Pelliz. Tum quia Rota sic pluries decidit in vna *Montis Regalis iurisdictionis*, coram Coccino, inter eius impressas *la* 316. *num.*7. sic habes. *Licèt in dubio regulariter iurisdictio censeatur data cumulatiuè,non priuatiuè,vt latè per Rom. cons.*393.*n.*1. *& seqq. & ibi Add. Felin. in c.Pastoralis,num.*1.*& seqq. Et tenuit Rota, ex sententia Illustrissimorum Interpretum Concilij in causa Piscien. iurisdictionis*, 15. *Iunij* 1590.*coram Illustrissimo Platto; tamen hæc conclusio intelligitur respectu illius, qui iam habet iurisdictionem.*

dictionem. Tunc enim si alteri concedatur, censetur concessa cumulatiuè, nisi appareat de contraria mente concedentis, ita ibi. Tum, quia per hoc quod Inquisitoribus in hæresis causis tribuatur per Bullas Pontificum facultas, non detrahitur Episcopi facultati, vti docent Pegna, Farinacius, Palaus, & alij. Et in vniuersum, quando alicui particulari Iudici conceditur iurisdictio, nunquam ea censetur adempta à Iudice Ordinario, Tuschus, verbo, *Iurisdictio, concl.* 556. Cùm igitur Episcopis conceditur facultas ad visitandum, corrigendum, & puniendum Regularem Parochum, aut Vicarium Ecclesiarum Regularium, ipsásque visitandas, in pertinentibus ad curam animarum, & Sacramentorum decentiam, & administrationem, non illa in eisdem à Prælatis Regularibus, verè illorum Ordinariis aufertur. Et sic tam ipsi, quam Episcopi ad præuentionem poterunt de causis Parochorum Regulariũ delinquentium in administratione Sacramentorum, & animarum cura, cognoscere, vt benè docet Pelizarius, vers. *Adde*, & vers. *Respond.* Posse: & vers. *Addit.* docet cum Cesped. *num.* 12. hanc doctrinam procedere etiam respectu Parochi Regularis non exempti Ordinis: adeóque sicut Papa, & Prælatus Regularis de facto punire possunt Regularem exemptum in omnibus, sic idem procedere de Regularibus nõ exemptis respectu quorum Episcopus hac in re habet potestatẽ, sicut Papa respectu exemptorum. Hæc ille. Qui vers. *Addo*, etiam, asserit dari præuentionem quoad visitationem: Ita tamen, vt data contrarietate inter Prælati Ordinis decreta, & inter decreta Episcopi, hæc præualere debeant, ex Rotæ *decis. coram* Pegna 20. *Octob.* 1622. & ita ait monere Cespedes *dub.* 166. Dictam Penæ decis. quæ fuit data 24. Nouembris 1593. & non 20. Octobris 1622. quæque prædicta omnia solidè firmat, inuenies *infr. la* 30.

10. Sed an in præfatis casibus valeat Episcopus contra Parochos Regulares habentes priuilegium, quod non possint ab Episcopis cẽsuris innodari, per censuras procedere, sub controuersia est. Asserunt Thom. Zerol. *in praxi Episc. part.* 1. verbo, *Excommunicationis causa materialis*, vers. *Quarto*. Barbosa *de Potest. Episcopi, par.* 3. *allegat.* 105. *num.* 13. *fol.* 363. Sed negant Thom Sanch. *lib.* 7. *de Matr. disp.* 33. *num* 23. *& in Decal. lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 14 Lezana, *tom.* 1. *c.* 11. *num.* 14. *& tom.* 4. verbo, *Processio, num.* 2. Garc. *in Polit. tom.* 1. *tract.* 8. *difficult.* 3. *dubio* 2. *punct* 3. *num.* 18. Eman. Rodrig. *tom.* 3. *qq. Regular. quæst.* 36. *art.* 1 Hieron. Rodrig. *resolut.* 60. *n.* 15 *resol.* 62. *num.* 5 *& resol.* 118. *num.* 1. Quorum sententia vera est, & probatur *ex cap. Quoniam,* 21. *de Priuil.* ibi, *quoniam il-*

lud Capitulum(priuilegij scilicet vt Episcopus Monachos excommunicare non præsumat) *intelligendum esse videtur de Monachis, aut Clericis in ipso Monasterio permanentibus, vel ad Ecclesias destinatis vtroque iure sibi subiectas*. Hoc est, quoad spiritualia, & temporalia, vti ait *ibi* gloss. verb. *Vtroque iure*. & ex *cap. Volentis*, §. *In eos*, iuncta gloss. V. *Quoad præmissa*, *el* 1. *eod. tit. in* 6. Tum, quia quoties Trid. vult Episcopum habere facultatem excommunicandi exemptos, id explicat.

11. Monet etiam Pelliz. ex Cesped *dub*. 181. *num*. 2. Parochum Regularem delinquentem circa curam in loco nullius diœcesis, non posse à Prælato illius puniri. Quia licèt Trid. *se*. 25. *cap*. 11. subdat Regulares quoad Confessiones Prælatis Episcopo inferioribus, habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, vt fuit resolutum teste Barbosa, Greg. tamen X V. in Bulla cit. solùm Episcopis dat facultatem puniendi. Esse autem Episcopum, & iurisdictionem quasi Episcopalem habere, eadem res non est, sed diuersa: & cum à diuersis non fiat illatio, ex prima, maximè in odiosis, non debet, nec potest inferri secunda. Facit pro hac resolutione, Sacra Congregatio in 13. declarationibus editis, cum eiusdem Gregorij, & Vrbani Octaui approbatione.

Notanter dixi in proximo dubio, *num*. 7. *in princ. in Ecclesia suo Monasterio vnita*. Quia aliter dicendum, & respondendũ est quæsitui, si Religiosus Parochi munus agat, in Ecclesia pleno iure Episcopo subiecta, ac per consequens, quę sæcularis sit, & non regularis. In hoc enim casu Regularis Parochus non est subiectus sui Ordinis Prælato quoad curam, & Sacramentorum administrationem, sed Episcopo, cui Ecclesia illa subiecta manet; immo neque quoad obseruãtias regulares, aut quid aliud Regulari Prælato subiacet, sed Episcopo quoad omnia, in sententia, quam tenent Gloss. *in cap. de Monachis, el* 3. 16. *quæst*. 1. Less. *de iust. lib*. 2. *cap*. 41. *dubit*. 12. *num*. 98. Suar. *tom*. 4. *de Relig. tract*. 8. *lib*. 3. *cap*. 19. *num*. 6. 18. 19. *&* 24. Pelliz. *tom*. 2. *part*. 1. *tract*. 8. *cap*. 4. *sect*. 4. *q*. 6. *num*. 115. *& q* 8. *num* 118. qui pro ea citat *q*. 7. *num*. 116. vers. *Accedit*, Angelum, Rosellam, Syluest. & Sanchez, apud Layman. *lib*. 4. *tract*. 5. *cap*. 1. *num*. 12. *ex cap. Parochia*, 16. *q*. 1. *& cap. Sanè*, 16. *q*. 2. & constare videtur ex Leonis X. *Bulla* 22 *apud Rodriq. tom*. 1. *Bullarij*. Ratione id probat Suarez *cap*. 17. *num*. 6. ex eo quod Regula cuiuslibet Ordinis solum obligat vt lex quædam huic communitati imposita: adeóque solum personas huius communitatis obligat quandiu membra illius sunt, cum omnis lex per se primo pro communitate sit, & ad eos, qui partes talis communitatis

nitatis sunt, loquatur. Religiosus autem Parochus factus Ecclesiæ pleno iure Episcopo subiectæ, desinit esse membrum Religiosæ cōmunitatis. Ergo Regula Religionis, & istius leges illum non obligant. Ipse tamen Sanch. *lib.6.in Decalog.cap.6. num.*36. Hier.Garc. *in Polit. tom.*1. *tract.*8. *difficult.*2. *punct.*1.*n.*12. Eman Rodriq. *tom.*1. *q.*34.*art.*6.*fol.*210 Hier. Roderiq *resol.*15.*nu.*9.*&* 58.*fol.*118.*&* 140. & dicta gloss *in cap.de Monachis*, sentiunt Religiosum præfectum Ecclesiæ Parochiali, quæcumque illa sit, solum absolui ab iis obseruantiis regularibus, quæ cum Parochiali munere, non possunt commodè seruari.

Sed pro casibus in quibus Episcopi iuxta Tridentinum possunt visitare Regulares curam animarum sæcularium exercentes adnotanda venit doctrina Tamburini *tom.*1.*de iure Abbatum.disp.*15.*q.*7. *num.*48. dicentis. *Notandum est, Regulares curam animarum exercentes, si delinquentes reperiantur, non esse ab Episcopo puniendos, sed ab Episcopo suis Superioribus Regularibus tradendos, ex Const.Leon.X. la* 26.§.3.*& facit c.fin.de statu Monach.* §.1 *quod docet Abbas in cap. Cùm contingat, de foro compet.n.*22. Henriq.*l.*7.*de Indulg. cap.*25.*n.*11. *vbi alios DD. cumulat, affirmans* ***prætereà, id fuisse declaratum à S. Congregat. Concil. Trident. Interpretum.***

13. Ex dictis nonnulla inferuntur. Primum, Monachum Parochum teneri recitare officium diuinum iuxta ritum Ecclesiæ, cui inseruit. Gloss. *in c. de Monachis*, 3.16.*q.*1. verbo, *discedere*, ac proinde si Ecclesia sit Monasterio vnita, iuxta ritum Ordinis persoluere illud debet, quia subiectus remanet Monasterij Prælato, & Ordinis obseruantiis, & Ecclesia cui inseruit Regularis est & Monasterij membrū, cuius naturam, & proprietates, seu qualitates per vnionem obtinuit, & proprias Ecclesię sæcularis amisit, vti dicemus *p.*2.*quæst* 6.*num.*3. & ita, in nostra Congregatione, cuius Monasteriis quamplurimę sunt Ecclesiæ Parochiales vnitæ, per Monachos gubernatæ, vsus perpetuus obtinuit. Si verò Ecclesia sit sæcularis, & Episcopo pleno iure subiecta, iuxta Romanum ritum, persoluere officium tenetur. Quia exemptus est ab obseruantiis Ordinis, & Episcopo subiectus, cui & ritui Ecclesiæ sæcularis, quam regit, se debet conformare.

14. Secundum, quod infertur est Monachum Parochum Ecclesiæ pleno iure subiectæ Prælato Regulari, socium eiusdem Ordinis secum habere debet. Gloss. *in titulum* 16. *quæst.*1.verb. *Quod Monachi c. Monachi, & c. Quod Dei timorem, de statut. Monach.* Quæ in hoc sensu esse intelligenda, docet Pelliz. *num.*110. Secùs verò si Ecclesiæ non subiectæ pleno iure

Prælato Regulari: quia cum tunc non amplius illi subiiciatur, non est cur ille ipsi socium deputet. In Hispania tamen adhuc in Ecclesiis vnitis Monasteriis, socium non habere vsus obtinuit. Garc. *tom* 1. *tract*.8. *difficult*.2. *dub*.4. *punct*.1. *num*.12. Roderiq.*resol*.15.*num*.59. *folio* 140.

15. Tertium, est Monachum Parochum Ecclesiæ sæcularis, seu Episcopo, & non Prælato Ordinis subiectæ, teneri assistere collationibus casuum conscientiæ, quæ iussu Episcopi haberi solent à Parochis, in aliquibus diœcesibus: & idem est de assistentia ad processiones, ab Episcopo præcepta. Ratio est, quia in omnibus est illi subiectus. An autem ad id teneatur, si Ecclesia vnita est Monasterio, ac per consequens pleno iure Prælato Regulari subiecta, nonnullam habet difficultatem. Quia vti dictum est, in hoc casu Monachus Parochus, non est Episcopo subiectus, nisi quoad curam animarum & Sacramentorum administrationem: ad has autem nimis remotè spectat interesse collationibus, & processionibus præfatis. Deinde, quia Monachus, ex eo quod Parochus fiat Ecclesiæ Regularis, non amittit priuilegia exemptionis, quæ antea habebat, & quibus postea Monachi Monasterij sui potiuntur Ergo non tenetur collationibus, nec processionibus ab Episcopo præscriptis interesse. Ita docet Cespedes *dubit*.174.*num*.2. *&* *dub*.175. *num*.2. apud Pelliz. *tom*.2.*part*.1. *tract*.8. *cap*.4 *sect*.4.*q*.11.*num*.122. Oppositum tamen tenet ipse, quoad Collationes, & prius Gauant. *in Manuali Episcoporum*, verbo, *Parochorum munera*, *num*.32.*fol. mihi* 184. Barb. *in collect*.209. *Apost. decis*. & Lezana, *tom*.1. *qu. Regul. cap*.19. *num*.44. *in fine*, *&* *tom*.2. *cap*.18.*num*.40.

Hic obiter nota cum Garc *in Polit.tom*.1.*tract*.8.*difficult*.3.*puncto* 2. *num*.1. Prælatos Ordinum posse erga suos subditos totum, quod Episcopi etiam ex Trident. *sess*.24. *cap*.6.*de reformat*. in suos, ex Bulla 132. Pij V. Romani Pontificis, concessa quidem Prælatis Dominicanis, & aliis communicata per varias Bullas. Sed de hoc latius *q* 11.*n*.63.

Quartum. Posse Parochum Regularem in casu absentiæ, commendare curam annexam proprio Monasterio, vni ex suis confratribus, approbato tamen ab Ordinario ad audiendas Confessiones. Ita Pellizar.*quæst*.12 *num*.124.ex Peyrino *tom*.3.*Priuil.cap*.4.*num*.23. & Fagundez. 16.

Monet tamen Pelliz. *ibidem*, vers. *Monet*, ex Cesped. *dub*.177. quod in casu quo pro absentia sit necessaria licentia, de quo *part*.3. dum de iuribus Parochi *q*.17. *n*.6. illam debere ab Episcopo concedi, ita vt non sufficiat Prælati Regularis

gularis licentia. Ratio huius est, quia Parochus Regularis, etiamsi Ecclesiæ vnitæ Monasterio, ac proinde Regulari præsideat, Episcopo subest in his, quæ ad curam animarum spectant: de quorum numero est residentia.

17. Secundò monet Pellizar. *n.125.* Parochum Regularem Ecclesiæ Parochialis, pleno iure subiectæ Prælato Regulari, nisi forte in contrarium consuetudo extet, non teneri ad restitutionem fructuum, iniunctam Parocho non residenti, à Trid. *sess.23. c.1. §. Si quis autem* ibi. *Eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detineri posse, sed teneri, aut ipso cessante per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare*, &c. Ducitur, quod cui non conueniūt verba legis, nec debet conuenire ipsa lex, *arg. l.4. § toties, ff. de damno infecto*, L. *Quod constituimus, ff. de Milit. testam.* Bartol. *in dict. l.4. §. Prætor ait.* Gemin. *cons.65. in princ. num.2.* Tiraquel. *in L. Si vnquam*, verb. *Libertis, num.2. C. de reuocand. donat.* Tusch. *tom.8. litt. V. conclus.89. à princip.* Mar. Anton. *variar. resolut. lib.3. resol.9. num.4.* quos sequens refert Lezana *tom. Consultor. consult.2. n.35.* verba autē Tridentini conueniūt solùm habenti beneficium Ecclesiasticum, quale reuera non habet Monachus præfectus Ecclesiæ Parochiali plenè Prælato Regulari subiectæ, cum illi amobiliter, & ad paucos annos, non autem firmiter, & perpetuò, quod proprium est beneficij Ecclesiastici sit præfectus.

Ex quibus colligo, duo hic Pellizarium sentire. Primum, quod Regularis, Parochus Ecclesiæ pleno iure Episcopo subiectæ præfectus, in casu non residentiæ, tenetur ad restitutionem fructuum pro rata, ob contrariam rationem. Secundum, quod Ecclesia vnita, & annexa Monasterio, pleno iure est eidem Monasterio, & Prælato suo subiecta: quod in præcedentibus etiam sentire ostendit: siquidem *quæst.7. num.116. Quæsito, an & in quibus Regulares habentes curam animarum, immediatè subiaceant iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcoporum?* Immediatè respondet, subiacere; non absolutè, sed tantum in his, quæ concernunt curam, & administrationem animarum, si curam habent in Ecclesia subiecta Prælato Regulari; quod si curam habeant (addit) in Ecclesia pleno iure subiecta Episcopo, absolutè subiiciūtur Episcopo proprio in omnibus, itavt Prælato Regulari non amplius subsint. *Et infrà; quæsito an Parochus Regularis delinquens circa curam animarum possit puniri à Prælato Regulari, & ab Episcopo?* Respondet posse ab vtroque 18.

cum

cum præuentione puniri. Quod iuxta modo dicta ex ipso, intelligitur, quando est Parochus in Ecclesia non pleno iure Episcopo subiecta, ac per consequens in Ecclesia pleno iure Prælato Monasterij subiecta, cum alteri eorum necessario subiecta debeat esse pleno iure.

19. Nec per hoc volumus dicere, Prælatum Regularem absolutè plenum ius habere, in foro externo, & contentioso, in Ecclesiis omnibus suo Monasterio vnitis, & in quibus solum potest Episcopus Parochos Regulares in pertinentibus ad curam delinquentes punire, & non in aliis; imò in nullis, quas possit visitare Episcopus, & earum Parochos Regulares, in præfatis delinquentes punire, habet Prælatus Regularis absolutum ius plenum contentiosum, cum Concilium & Greg. XV. dictam visitationem, & correctionem non statuant pro Ecclesiis, pleno iure contentioso subiectis cum suis Parochianis, alteri Prælato, quam Episcopo diœcesano; imò huiusmodi Ecclesia excipit à dicta visitatione, & subiectione, idem Concilium; sed quod dicimus est, Ecclesiam illam, cuius Parochum Monachum solum potest punire Episcopus, & visitare ratione curæ animarum, & administrationis Sacramentorum, & ipsum Parochum, esse pleno iure subiectum Prælato Regulari in spiritualibus, & temporalibus, non autem Clericos, & laicos ad dictam Ecclesiam pertinentes. Et hac de causa notanter dixi, ***absolutè, & absolutum***, quia qui habet iurisdictionem in vtroque foro, in Ecclesia aliqua, & in Parochianis eius, absolutè dicitur habere ius plenum, & Episcopale, aut quasi. Quod autem Prælatus Regularis in Ecclesiam, & eius Parochũ Monachum, habeat ius plenum, clarius patebit, si materiam, seu doctrinam, ad formam reducamus scholasticam, & primò quoad Ecclesiam, sic.

Ecclesia Monasterio vnita, annexa, & subiecta (synonimi vtique sunt isti termini, vt videbimus dũ de vnione) non est pleno iure Episcopo subiecta: Ergo Monasterio, & eius Prælato. Consequentia patet, quia cum non possit Ecclesia vlla, non esse alicui Prelato pleno iure subiecta, & nulli alteri subesse possit Ecclesia Monasterio vnita, quam ipsi, eiusque Regulari Prælato, aut Episcopo: si Episcopo non est subiecta pleno iure, sub Prælato Regulari erit necessario iure pleno. Antecedens probatur. Parochi Regulares Ecclesiarum, quæ iure pleno ad Episcopum pertinent, in omnibus, & non solùm quoad curam, & Sacramenta subiecti sunt Episcopo: sed Parochi Regulares Ecclesiarum Monasterio, & eius Prælato vnitarum, solum quo ad curam, 20.

&

& Sacramenta ſunt Epiſcopo ſubiecti: Ergo illæ non pertinent pleno iure ad Epiſcopum.

21. Quoad Parochum probatur ſic. In illum habet quis ius plenum, abſolutum, & contentioſum, in quem poteſt procedere vſque ad Eccleſiaſticarum cẽſuratum declarationem, & cuius omnia delicta punire poteſt: Sed Epiſcopus non poteſt punire Monachum Parochum Eccleſiæ Monaſterio vnitæ, niſi ratione delicti circa curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem patrati, nec tunc poteſt ad cenſuras procedere; benè autem vtrumque poteſt Abbas, aut alius Regularis Prælatus dicti Parochi. Ergo Prælatus Regularis habet ius plenum abſolutum, & contentioſum in dictum Parochum, non verò Epiſcopus

22. Deinde Prælatus, nullius delicti ratione, poteſt procedere contra Monachũ Parochũ Eccleſiæ pleno iure Epiſcopo ſubiectæ, quia eodẽ foro, quo Eccleſia, cui præeſt, gaudet; & poteſt procedere ſi illa ſibi ſubſit, ob quamlibet culpam, ad illius punitionem: Ergo cum Eccleſia Monaſterio vnita pleno iure Abbati ſubiaceat, & Monachus illi præfectus Parochus, puniatur ab Abbate, ob quodlibet delictum, illi pleno iure erit ſubiectus. Patet conſequentia à paritate rationis.

23. Quinto infertur, Regularem teneri facere fidei profeſſionem in manibus Epiſcopi, aut eius Vicarij, Generalis, ſeu Officialis, intra bimeſtre poſt adeptam poſſeſſionem Eccleſiæ, ad cuius Parochiale munus fuit aſſumptus, ſi tamen Eccleſia Epiſcopo, pleno iure fuerit ſubiecta, eique pepetuo conferatur: quod etiam docet expreſsè Pelliz. *tom.2. p 1 tract.8. cap.4. ſect.4 q.16. num.127.* (quod Lezana, *tom.2. q. Reg. cap.18. num.38.* etiam docet de prouiſis de beneficiis Regularibus) Et probatur: quia cui conueniunt verba legis, & ipſa lex conuenit: ſed verba Trid. *ſeſſ.24. cap.12. de refor* præcipientis prouiſis de beneficiis quibuſcumque curam animarum habentibus, vt teneantur dictam profeſſionem facere, Religioſo ad curam perpetuam Eccleſiæ Parochialis Epiſcopo pleno iure ſubiectæ conueniũt: Ergo & conuenit ipſa lex Tridentini, ſeu eius obligatio. Secùs verò dicendum, ſi non in perpetuum ſit aſſumptus, ſed amobiliter ad dictam Eccleſiam: aut ſi præficiatur Eccleſiæ Prælato Regulari ſubiectæ, etiam ſi ad vitam, illa ipſi conferatur, quia nihilominùs poterit ab illo auferri. Ratio autem huius, contraria eſt, quia ſcilicet non conueniunt Parocho iſti verba legis, cum non habeat verum beneficium Parochiale. Ita author citat.

Sed hæc quidem ratio, optima 24.
eſt ad intentum probandum, quoad Parochum temporalem, Eccleſiæ plenè Epiſcopo ſubiectæ; non

verò quoad Parochum Ecclesiæ Prælato Regulari pleno item iure subiectæ, ob ea, quæ diximus *qu.1. huius part. num.4.* quia beneficia Regularia quamtumuis temporalia, & amobilia ad Superioris nutum sint, beneficia sunt Ecclesiastica; nisi velis dicere, in hoc casu, non conferri Religioso, pro cura Ecclesiæ Monasterio annexæ præfecto, ipsam curam, sed nudum exercitium: quod cum sit commune habenti beneficium, & habenti solùm administrationem illius, vel in perpetuum, vel ad tempus, & Religiosus non recipiat in nostro casu nisi exercitium, & hoc amobiliter, hinc est non recipere beneficium Parochiale, ac per consequens, nec obligationem Fidei professionem emittendi. Non enim recipit curam exercendam nomine proprio, quod necessarium est ad hoc vt quis habeat beneficium Parochiale propriè sumptum, vt dicimus quæstione de iuribus Parochi, sed nomine Monasterij obtinentis illud.

25. Quod si obiicias, Regularis assumptus ad curam Ecclesiæ, non vnitæ mensæ Monasterij, aut Prælati sui, potest etiam liberè ad Claustrum, cum oportuerit reuocari. Est textus expressus *in Clem. vnica*, *Quia Regulares, de Suppl. neglig. Prælat.* Ergo Ecclesia pleno iure Episcopo subiecta, non potest in perpetuum dari Regulari. Et per consequens, ad quamcumque Ecclesiam in Parochum assumatur, ad Fidei professionem, ratione huiusmodi assumptionis non tenebitur.

Respondeo, Clementinam illam, non agere de omnibus beneficiis non vnitis mensæ Prælati, sed de illis tantùm, quæ etsi eius mensæ vnita non sint, dependent tamen ab illo, vti ex ipso textu patet euidenter, ibi: *Quia Regulares Prælati, Prioratus, Ecclesias, Administrationes, aut quæuis alia beneficia ad eorum dispositionem spectantia cum vacant*, &c. Beneficia autem Episcopo pleno iure subiecta, non dependent vllo modo à Prælato Regulari, nec ad eius spectant dispositionem. Quare cum à diuersis nō sit illatio *L. Papinianus, ff. mun. 25. ann.* non benè ex dicta Clementina argumentatur. Potest liberè ad Claustrum reuocari Monachus promotus à Prælato suo ad beneficium: Ergo & promotus ab Episcopo poterit. 26.

Sextò infertur, quod Religiosus assumptus ad curam animarum, Ecclesiæ ad Monasterium spectantis, acquirit Monasterio, tam ea quæ ex proprio labore, & industria, quam ex rebus Ecclesiæ, aut aliundè acquirit. Quia subditus manet Prælato suo Regulari, & communionem cum ipso habet Monasterio. Ita Pellizar. *quæst. 15. num. 128.* Tamburin. *de iure Abbat. tom. 3. disp. 9. q. 12.* Lezana, *tom. 2. cap. 18. num. 28.* ex Suar. *tom. 4. de* 27.

Relig.

*Relig. tract.*8 *lib.*3.*cap.*19.*num.*11. Baſſæus, *in Florib.Theol.* verb.*Paupertas Religioſa*, *num.*18. Cùm hac tamen differentia, conueniunt in aſſerta propoſitione iſti Doctores, quod Pellizar. putet habere locum etiam in caſu,quo Monaſterium in Eccleſia Parochiali, habeat ſola temporalia: cum quoad hæc ſubiiciatur Prælato Regulari, aliàs ſubiectus Epiſcopo, quoad ſola ſpiritualia.

28. Tamburinus autem, & Baſſæus, diſtingunt de Eccleſia pertinente ad Monaſterium, ita vt ſit de illius menſa, & fructus, & reditus illius, poſſit in vſus conuertere ipſius Conuentus: & de Eccleſia ſubiecta Monaſterio ſine tali facultate conuertendi in proprios vſus fructus, reditus, & prouentus illius,ac per conſequens, quæ non ſit de illius menſa. Si igitur Religioſus præficiatur à Prælato ſuo Eccleſiæ, quæ ſit de menſa Monaſterij,quicquid acquiſierit, vti dictum eſt, Monaſterio erit acquiſitum: quia ad illud omnes illius Eccleſiæ prouentus, & quidquid Monachus ſub obedientia ſui Prælati acquirit, pertinent. Si verò præficiatur Eccleſiæ, quæ ſit pleno iure ſuo Prælato, & Monaſterio ſubiecta,& tamen non ſit de illorum menſa, quæ acquirit ratione Eccleſiæ, illi, & non Monaſterio acquirit. Eandem ſententiam, quoad ſecundam hanc partem tenuit Leſſ. *lib.*2. *de iuſt. & iure, cap.*41. *dub.*1. *dicto* 2. *num.*91. & quoad primam, Lezan. *l. cit.*

Et quoad vtramque ſtatuitur, 29. *Clem. vnica*, *Quia Regulares*, *de ſupplend. neglig. Prælat.* ibi *Nullo modo permittãt, quod iidem Prælati, Prioratus, Eccleſias, Adminiſtrationes, aut beneficia huiuſmodi applicent menſis ſuis, penſioneſve nouas eis imponant, aut veteres augeãt. Præmiſſa verò de Prioratibus, Eccleſiis, Adminiſtrationibus, & beneficiis intelligimus, quæ non ſunt de menſa Prælatorum ipſorum, ſed ſpeciales Priores, Adminiſtratores, ſeu Rectores, conſueuerunt habere, licèt Priores, ſeu Adminiſtratores huiuſmodi, liberè poſſint ad Clauſtrum (cum oportuerit) reuocari.* Et pro illorum ſpolio, immediatè ſubiungit. *In quibus etiam Conſtitutionem Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri bona beneficiorum vacantium occupari à Prælatis, vel aliis prohibentem* (& paucis interiectis,) *locum ſibi cenſuimus vendicare.* Hæc in Clem. dicta.

Cuius gloſſa, verſ. *Conſtitutionem*, dictum. Ioann. Monachi, dicentis Prioratus commendatitios propriè non vacari, & ideò in illis Decretalem Bonifacij locum non habere, ſic qualificat. *Sed ſi intellexit de his, quæ ſunt de menſa, tunc vera.* Et verſ. *Reuocari*, ita ait. *Et ſcias, per hanc decretalem hodie teneri, quod manualia, quæ non ſunt de menſa, & temporales Prioratus, vacent per mortem, vel remotionem* 30.

eorum, qui præsident illis: Vnde & hodie Papa, qui recipit fructus vacantium, recipit fructus talium. Hucusque glossa.

31. Maior autem difficultas est, quando Religiosus præfectus est Ecclesiæ, Episcopo pleno iure subiectæ, an aliquid acquirat suo Monasterio: an omnia tali Ecclesiæ? In qua re Tambur. Bass. & Less. *num.92.* cum Nauarr. *comment.4. de regular. num.69.* & Barthol. *in l.Seruus communis, num.6. ff. de stipulat. seru.* distinguunt, si habet Parochiam, Canonicatū, aut aliud beneficium, quod habeat corpus bonorum seorsim ab aliis, tunc omnia cedent beneficio; si autem beneficium non habeat corpus distinctum, tunc ea, quæ proueniunt ex beneficio, beneficio cedent; quæ verò aliundè, Monasterio.

32. Bartholomæus autem à Sancto Fausto, *in Thesauro Religiosorum, lib.8. de voto paupertatis, quæst.55.* absolutè docet Religiosum beneficiarium extra Ordinem, non Ordini, aut Monasterio, sed beneficio acquirere, non solùm reditus, & prouentus beneficij, sed quæ ex industria, arte, labore, vel opera sua, vel hæreditate, successione, vel donatione acquirit. Cuius rationem reddit. *Quia est ab Ordine exemptus*, &c, *Quia non est sub obedientia Ordinis, vt habetur cap.Statutum*, 18. *quæst.1. & tradidit rectè* Nauar. *lib.3. consil.1. adit. tit. de donat. cons.6. num.1. in 2. lib.2. tit. de præsumpt. cons.2. num.1.* Roder. *tom.2. Reg.q.47. art.7.* Azor. *lib.12. cap.10. quæst.6.* & Sà verb. *Religio, num.64.*

Pellizar. *tom.2. p.1. tract.8. cap.4. sect 4. q.15. num.128. citat.* fauere videtur sententiæ Tamburini, & aliorum *num.28.* relati; sed meo videri, potius Barth. à Sancto Fausto fauet. Ducor: Primò, quia recitatiue ex Sanch. *lib.7. moral. c 32.* aut ex Greg. Lopez, ait, *quod loquendo de acquisitis aliundè, quam propriis operis, aut rebus ipsiusmet Ecclesiæ, semper acquirere Monasterio: non item, quæ acquirit propriis operis, aut rebus Ecclesiæ, hæc enim acquirit Ecclesiæ.* Secundò, quia ex propria sententia, ibidem distinguit, de Regulari Parocho Ecclesiæ ad Monasterium pertinenti; aut de Parocho Ecclesiæ Episcopo pleno iure subiectæ. De primo, ait, Monasterio acquirere, *cum maneat* (inquit) *subditus Prælato Regulari.* De secundo verò, ait acquirere propriæ Ecclesiæ, *vtpote nullam habens communionem cum Monasterio*: nec subiectionem vllam respectu Prælati Regularis, vt sæpè dixerat, vti vidimus, *numero 15. & 18.* 33.

Quod si petas, quam dispositionem habeat Religiosus de fructibus beneficij sui? Dico, ad honestam sui, & familiæ suæ sustentationem, & ad pias causas, non aliter posse disponere, ac potest sæcularis beneficiarius. Ita Lezana, 34.

tom.2.

tom.2. cap.18. num.33. Barthol. à S. Fausto, & Frat. Eman. Roderic. loc. cit. & qu.58. art.8. qui addit, hanc resolutionem locum habere non solum quando beneficium sæculare est, sed quando Regulare; dummodò causa mortis non disponat. Et iterum addit, donare illos posse remunerationis causa. Pellizarius autem q.16. num.129. Less. num.94. distinguunt, vti suprà. Si beneficium pleno iure est Episcopo subiectum, potest Religiosus beneficiarius fructus eius ita expédere, sicut potest beneficiarius sæcularis; secus verò si Ecclesia, cui deseruit, est pleno iure Monasterio subiecta, & ipse ab illa remoueri possit à Regulari Prælato.

35. Imò addit Pellizarius, validè posse Regularem, Ecclesiæ Episcopo pleno iure subiectæ, Parochum, de fructibus beneficij prodigè, aut in illicitos vsus insumere, sine restitutionis onere, tam ex parte ipsius, quam recipientis bona prodigè, aut illicitè consumpta, modo non habeat vllam communionem cum Monasterio, nec subiectionem ad illius Prælatum, sicut re vera non habet, vt dictum est, quando Ecclesia pleno iure Episcopo subiecta est.

36. Fundamenta Pellizarij, hæc sunt. Primum, quia Sotus, Vasquez, & alij Doctores, quos refert Sanch. lib.6. moral. cap 7. num.7. docent, Religiosum Episcopum factum, verum fieri Dominum redditum Ecclesiasticorum, instar Episcoporum sæculariũ: quòd autem asserunt illi de Episcopo, asseri proportionaliter de Parocho Religioso assumpto ad Ecclesiam pleno iure Episcopo subiectam, ait Pellizarius, cum par in vtroque concurrat ratio. Secundum, quia Less. lib.2. lib.41. de iustit. & iure, dub.15. num.113. vers. Contrarium tamen, docet cum Molina, tract.2. disp.276. num.5. Religiosum eiectum, & expulsum à Religione si illicitè, quæ acquisierit expenderit, nec ab eo aliquid accipientem ad restitutionem teneri. Quia tota commoditas interim dum viuit ita ei relinquitur, ac si Religiosus non esset, nec cuiquam curæ est, quomodo expendat: nam Monasterium non censet res illius suas esse ante eius mortem. Quæ ratio, inquit Pellizarius etiam militat in Religioso præfecto Ecclesiæ pleno iure Episcopo subiectę, & non Prelato suo Regulari. Ergo.

Pro eo autem, quod liceat Religioso, ad Ecclesiam pleno iure Episcopo subiectam, assumpto disponere de fructibus beneficij ad honestam sustentationem sui, & ad pias causas, perinde ac sæcularis beneficiarius, adducit Less. dubio 11. num.93. Nauar. comment.2. de regular. num.10. & 11 & tract. de rebus Eccles. q.3. monito 25. asserentem id firmè tenendum. Primò, quia est sententia Card. Zabar. à toto orbe vsu recepta, & à nemi- 37.

ne in theoria reiecta. Secundò, quia id apertè insinuatur *in Clementina* 2. §. *Sed & tales, de vita, & honest. Clericor.* vbi ponitur differentia inter Religiosum simplicem, & beneficiarium, quod hic absque Superioris facultate, possit immediatè in opera pia impendere; non verò ille. Tertiò, quia omnis titulus Canonicus beneficij tribuit facultatem disponendi reditus in sui congruam sustentationem, & opera pia: quia qui est beneficij administrator, administrator est etiam fructuum eius: accessorium enim, sequitur suum principale. Quartò, quia Prælatus Regularis non potest fructus illos, aut illorum partem mensæ suæ applicare, nec imponere nouas pensiones, aut augere antiquas, vti expresè statuitur *in Clem.* 1. *de supplend. neglig. Prælat.* & vidimus suprà *num.* 29. Idem docet Nauarr. *cons.* 70. *de Regularib.* de aliis aliundè acquisitis.

38. Quæ omnia, vera esse docet Less. *num.* 94. si loquamur de Religioso Parocho, qui non subsit Prælato Regulari, à quo in vllo alio regatur, vel de eis, quæ à Papa sunt illi collata; non tamen de illo, qui à dicto Prælato amoueri à beneficio potest. Quia licèt Prælatus beneficio pensionem nequeat imponere, rationi consonat, vt postquam ex illo percepit inferior suus fructus, quos in Ecclesiæ suæ commodum non erat impensurus, possit ei Prælatus præscribere expendendi modum. Adnotat tandem Lessius, quod si Religiosus à beneficio amotus fuerit, non amplius administrationem habet, & sic si quid secum ad Monasterium attulerit, Prælati subest dispositioni. Idem Garc. *Polit. tom.* 1. *tract.* 8. *diffic.* 2. *punct.* 1. *num.* 12. Lezana *tom* 2. *capite* 18. *num.* 28.

Septimò infertur ex doctrina tradita, Regulares hoc ipso quod fiunt Parochi, siue perpetui, siue amouibiles, posse Confessiones sæcularium audire, absque vlla alia Episcopi approbatione, instar Parochorum sæcularium, qui eas possunt excipere. Ita Cesped. *dub.* 171. *num.* 4. apud Pellizar. *q.* 17. *num.* 131. ex Trident. *sess.* 23. *cap.* 15. dicente, *Nullum etiam Regularem posse Confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopo per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat.* Cùm igitur, qui approbationem obtinet, possit audire sæcularium Confessiones, poterit & Parochus, seu beneficium habens Parochiale. Sic enim verificabitur Regula 70. *In alternatiuis*, & ibi Gloss. *de Regulis Iuris, lib.* 6. & Regula: *Quod dicitur de vno æquiparatorum, dici debet, & de alio.* Pax Iordan. *tom. de re Sacra lib.* 3. *tit.* 4. *n.* 133. idem quod Cespedes tenet. 39.

Quod

40. Quod idem, à fortiori, dicendum sit de Prælato Regulari, cuius Monasterium annexam habeat Parochiam, docent idem Cesped. *dub.* 172. Basſæus, verb *Confessar.* 3. *num.* 10. verſ. *Nomine verò.* Nicolaus Brauo, qui in tractat. Monastico, *cap.* 18. *num.* 10. sic fatur. *Et in tali casu, eidem Abbati Regulari, qui per ipsam Abbatiam Monasterij, cui annexa est Parochia sæcularium, quasi inuestitur simul eo beneficio; denegari non potest, eo ipso, habere approbationem Concilij, quæ fit per Parochiale beneficium obtentum. Quo pacto practicatur in Monasteriis nostris habentibus talem Parochiam, tanquam annexam Prælaturæ.* Hucusque ille. Id etiam, & docuit R.P. Frater Ioseph de Carmona Magister generalis nostræ Congregationis, & meus, in Consulto quodam de hac re pro Reuerendissimis Hyrachensis Abbatibus Monasterij, ab ipso subscripto, penes me existente: & docent asserentes, nomine Parochiale beneficiũ obtinentis, ex mente Concilij Tridentini, venire etiam Superiora beneficia, habentia curam animarum annexam, v. g. Episcopatus, Archidiaconatus, Abbates, & huiusmodi habentes curam animarum, & iurisdictionem in foro Pœnitentiæ, & Sacramentali. Ita Suar. *in* 3. *part.* D.Thom. *tom.* 4. *disp.* 28. *sect.* 4. *num.* 21. Val. Regin. *tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 16 *n.* 190. Fagund. *de præcept. Eccles. tract.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. *n.* 41. Anton. Diana, *par.* 1. *tract.* 11. *Resol.* 8. *in fin.* Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 9. *n* 257. Videatur etiam Marc. Vitalis *in sua Arca Vitali, tit. de iurisdict. inquisit.* 2. *num.* 10. Basſ. verb. *Confessarius,* 3. *num.* 10. Idem docet Iordan. *loco cit. num.* 134. ex Bonac. *disp.* 5. *de Sacram. quæst.* 7. *punct.* 3. *num.* 5. & Thom. Delbene, *de Immunit. Eccl. tom.* 2. *c.* 14. *dub.* 18. *sect.* 11. *num.* 6.

41. Octauò infertur, Regularem præfectum Ecclesiæ Parochiali, pleno iure subiectæ Prælato suo Regulari, posse confiteri Sacerdoti, solùm à Prælato Regulari approbato; secùs verò si Ecclesiæ, pleno item iure, Episcopo subiectæ Ita Pellizar. *tom.* 2. *par.* 1. *tract* 8. *cap.* 4. *sect.* 4. *quæst.* 19. *num.* 135. Ratio est, quia in primo casu, remanet subiectus Prælatis suis Regularibus, priuatiuè quoad Episcopum nisi quoad curam animarum & Sacramentorum administrationem, in quibus Episcopo subest; In secundo verò, quia amittit actualem subiectionẽ Regulari Prælato, & subiicitur quoad omnia Episcopo, qui secundùm præsentem statum est eius Ordinarius, debet etiam illi quoad forum pœnitentiæ subiici, ita vt nõ possit confiteri Sacerdoti ab eo non approbato, sicut nec potest Parochus sæcularis, eo enim ipso, quod amisit exemptionem, factus est, quoad hoc, de eodem foro Clericorum.

42. Hic quæri potest, an Regularis, aut

aut sæcularis Sacerdos, semel ab Ordinario approbatus ad curam animarum, si ab Ecclesia remoueatur, & postea iterum illius seruitio deputetur, indigeat noua approbatione? Respondet Pellizarius, *tom.2. tract.8.c.4.sect.4. quæst.20. num.136.* quod non, *ex cap. Accepimus*, iuncta glossa, vers. *Reputare, de ætate, & qualitate.* Et sæpè sæpius, ita egomet obseruari vidi in aliquibus Ecclesiis Pampilonensis diœcesis, pro quibus Reuerendissimus Domnus Abbas Monasterij Hyrachēsis deputat Vicarios, quos remouet pro suo libito, & iterum deputat: ipsique sine noua Episcopi approbatione, deinceps sicuti ante remotionem curam exercent.

43\. Cum suprà dictum sit, Religiosum assumptum ad curam animarum, Ecclesiæ, pleno iure subiectæ suo Prælato Regulari, eidem ipsum remanere quoad omnia subiectū; assumptum verò ad Ecclesiam pleno iure Episcopo subiectam, eidem Episcopo quoad omnia similiter subiici: Restat nunc videre, an Monachus præsentatus ab Abbate, & ab Episcopo institutus pro cura Ecclesiæ, ita annexæ Monasterio, vt debeat à Religioso eius administrari, Abbas tamen non possit cōferre, sed solùm præsentare vnum ex suis Religiosis, & institutio debeat ab Episcopo fieri, remaneat Prælato Regulari; an verò Episcopo subiectus.

Sed pro maiori rei intelligentia, 44. adnotare opere pretium duxi, multis modis Ecclesiam, aut beneficiū posse ad aliquem pertinere, atque adeò ad Monasterium, & eius Prælatum. Primò, tanquam ad Patronum, & sic Patronatus illius actibus, ratione cuius habet ius præsentandi eum, qui in beneficio instituendus est, siue ille sit sæcularis, siue Regularis, ad Monasterium pertinet, simul cum censu imposito super fructibus, aut redditibus Ecclesiæ ad Monachos pertinentis, ipsis soluendo, iuxta *cap. Sanè, el 6.* iuncta glossa, vers. *Temporalibus, 16. quæst.2.* Ita tamen quod si habeat ius præsentandi vnum ex suis Monachis, dicatur habere Patronatum actiuum, simul ac passiuum, vt Lessij verbis vtar, *lib.2. de iust. & iure, cap.41. de statu religios. dub.12. num.98.* versu, *Sed quid dicendum.* De quo Patronatus iure, & pensione Monasterio, à Monacho, in beneficio instituto, soluenda, est text. expressus *in Clementina vnica, Quia Regulares, de suppleud. neglig. Prælat.* & *Clem. Frequens,* ibi. *Præsentatos per exemptos, de excessib. Prælat.* & colligitur *ex c. In Lateranensi, 21. de Præb. & dignit. ex c. Cùm & plantare, § In Ecclesiis, de priuileg.* Gloss. *in Clement. 1.* vers. *Ius præsentandi, de iure patronat. & c. Suscepti, 1. de Præb. & dignit. in 6.*

Secundò potest Ecclesia, & beneficium ad aliquem pertinere, ratione 45.

tione vnionis ad solum titulum, & gubernationem, seu regimen temporale, sine vsu alicuius spiritualis iuris. De qua vnione *Clem. Quia Regulares*, ibi: ***Ad eorum dispositionem spectantia cum vacant***: & ibi: *applicent mensis suis*: iuncta gloss. verb. *Dispositionem*, & verb. *De mensa, de supplend. neglig. Prælat.* & gloss. *in Clem. Frequens*, verb. *Ad mensam*, ibi. *Per quod patet, quod in Ecclesia annexa quoad temporalia, instituitur Rector, vel Vicarius perpetuus. De excessib. Prælat.* Rebuff. *Prax. benef. part.* 1. *tit. de Vicarij perpet. num.* 1. *&* 6. Mena *variar. qq. lib.* 1. *quæst.* 10. *art.* 2. §. 2. *conclus.* 1. *nu.* 16. Ricc. *in Prax. variar. resol. resol.* 293 *concl.* 1. Garc. *de benef. par.* 11. *c.* 2. *n.* 3.

46. Tertiò, pertinere potest iure pleno simpliciter, & absoluto, cum iurisdictione pro vtroque foro, animæ, & contentioso, cum facultate excommunicandi, ius dicendi, &c. Quo pacto, prout de iure, omnes Ecclesiæ pertinent ad Episcopum diœcesanum. De hoc modo, gloss. *in d. Clem. Frequens*, & *in Clem. Monasteriorum*, verb. *Proprij, la* 1. *de reb. Eccles. non alien.* Mena, *concl.* 3. *n.* 20. Ricc. *n.* 4. *concl.* 3. Sayr. *de cens. lib.* 1. *c.* 6. *n.* 22.

47. Quartò, iure pleno; non absoluto, & simpliciter, cum iurisdictione contentiosa; sed solùm in foro pœnitentiæ, & Sacramentali, quoad curam animarum, & quoad ea, quæ ad dictam curam pertinent in spiritualibus, & temporalibus. De quo Ricc. *concl.* 4. Mena, *conclus.* 4. *num.* 21. Et hæc est vnio ad mensam, seu quo ad spiritualia & temporalia, de qua Gloss. *in Clem. Frequens*, verb. *Ad mensam, de excessib. Prælat.* ibi: ***aut pleno iure spectat ad illum quoad spiritualia, & temporalia.*** Et *c. Cùm & plantare*, §. *In Ecclesiis*, iuncta gloss. verb. *Pleno iure*, & *cap. Quoniam, in fin.* iuncta gloss. verb. *Vtroque iure*, 3. *&* 21. *de priuil. cap. Abbates*, iuncta glossa, verb. *Pleno iure, eod. tit. in* 6. *Clem. Quia Regulares*, vers. *Præmissa*, & gloss. verb. *de mensa*, 1. *de supplend. neglig. Prælat.* Hostien. *in Summ. lib.* 5. *Tit. Ne Sede vacante, num.* 5. Garc. *de benefic. part.* 1. *cap.* 2. *n.* 3. 4. *&* 6. Sayr. *in thesauro, seu de censur. lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 12. Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 17. *art.* 12.

Nota tamen, benè posse Ecclesiam aliquam pleno, siue vtroque iure, id est quoad spiritualia, & temporalia, pertinere ad Monasterium, & illi esse subiectam, etiam si Episcopus aliqua temporalia ex ea recipiat, & ei etiam subiiciatur quoad visitationem, correctionem, & procurationem. Ita gloss. *in cap. Cùm Venerabilis, in Summa*, & verb. *Causa correctionis*, 21 *de censibus*, & *in c. Quoniam*, verb. *Vtroque iure*, 21. *de Priuilegiis*.

Alium quintum modum exprimit ipsa gloss. *in Clem. Frequens*, 48.
quo aliquæ Ecclesiæ, iure pleno

subiectionis, spectat ad Religiosos, à quibus Rectores talium Ecclesiarum institutionem, & destitutionem recipiunt, & ab illis visitantur etiam quoad temporalia. Quem modum distinctum puto, ab eo, quem tertio assignaui loco, *num.*46. Quia Clem. illa supponit Religiosos quamuis exemptos, ab Episcopis diœcesanis variè vexari: & sic huiusmodi vexatos non habere iurisdictionem Episcopalem, aut quasi; quare glossa videtur illam excludere quando dictum ius plenum subiectionis ibi Religiosis attribuit. Et in eodem accipio sensu, declarationem Sacræ Congreg. Concilij, quam refert Barbosa, *collect.*52. *num.*46. *Apostol. decis.* ex Stephan. de Aluin, *de Episcoporum, Abbatum, & Abbatissarum potestate, cap.*14. *num.*1. *in fine*. Declarat, enim, *Parochiales vnitas Monasteriis, quæ iurisdictionem habent, Ordinarij visitare possunt personas, tantum quoad ea, quæ ad curam animarum pertinent, in his quoque Parochialibus possunt: deputari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodò approbati sint ab Episcopis.* Et decisionem, quam idem Barb. *num.*47. refert ex Armend. *in addit. ad recop. Legum Nauarræ, lib.*1. *tit.*6. *de Visit. l.*5. §.2. *num.*88. *Parochiales omnes suæ diœcesis potest Episcopus visitare in quibus sunt Sacerdotes sæculares, licèt Ecclesiæ sint Regularibus subiectæ, siue etiam si sint Ecclesiæ Regularium, quando tamen cura exercetur per Sacerdotes sæculares.* Demum ex Trid *sess.*25. *cap.*11. *de reformatione*, idem conuincitur, siquidem excludit à visitatione Episcopi, Ecclesias illas in quibus Superiores Regulariū *iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent.* Hic quintus modus pleni iuris, quo Ecclesia spectare, pertinere que potest ad Prælatum, Capitulum, aut Conuentum.

49. Quibus adnotatis, dico cum Lessio, *dubio* 12. *num.*98. vers. *Sed quid, cit.* Religiosum præsentatum à Prælato suo Regulari, & ab Episcopo institutum Parochum Ecclesiæ, in qua Monasterium solùm habet Patronatum actiuum, & passiuum, eximi à Prælati Regularis iurisdictione, & Episcopo subiici. Ratio est, quia Ecclesia illa non est pleno iure Monasterio subiecta, sed solùm quoad ius Patronatus actiuum & passiuum, id est, vt Monasterium præsentet, & præsentetur. Vnde cum Prælatus Regularis nō possit conferre, non poterit auferre. Ita Less. cum Nauarr. *in cap. Non dicatis, num.*7. Duas tamen exceptiones tradit Less. primam, in casu, quo fuerit in annexione, vel institutione constitutum, vt Superior Regularis retineat iurisdictionem in Religiosum præsentatum sic, & institutum. Secūdam, in casu præscriptionis quadragenariæ. Si enim per 40. annos, bona fide

fide se gesserint Superiores Monasterij, tanquam Superiores illorum Parochorum, & ipsi Parochi tanquam subditos Superiorum præfatorum, & nemo se opposuerit, remanebunt dicti Parochi subditi Prælato Monasterij. Consuetudo enim dat iurisdictionem, *c. Cùm contingat*, & ibi gloss. verb *Vel consuetudine, el* 13. *de foro compet. cap. Duo simul*, & gloss. verb. *Consuetudo*, 9. *de Offic. Ordin. Can. Conquæstus*, & ibi gloss. *eod. verb.* 9. *quæst.* 3. Gloss. *in cap. Dilecti*, verb. *Consuetudinem, el* 4. *de Arbitris.* Layman. *de iurisdict. Ordin. q.* 54. *inter Canon.* Pax Iordan. *vol.* 3. *lib.* 3. *tit.* 3. *num.* 4.

50. Eandē doctrinam, docuit Sanch. *lib.* 6. *oper. mor. cap.* 6 *num.* 36. Bassæus, verb. *Religio*, 1. *num.* 9. & alij asserentes, quod quando beneficium Curatum regulare subest Monasterio iure pleno, potest Religiosus illi deseruiens ad nutum remoueri Superioris; secùs si non subsit pleno iure, quia eo ipso quod habet curam animarum, constituitur beneficiarius authoritate Episcopi, cuius est animarum curam committere. Et sub iure pleno intelligunt, subiectionem quoad spiritualia, & temporalia. Adduntque. Si Ecclesia est subiecta quoad tēporalia sola, eximitur Religiosus Parochus à subiectione Abbatis, quoad spiritualia; si autem quoád spiritualia, & temporalia est illa Abbati subiecta, & Parochus ei plenè erit subiectus. Si denique Ecclesia nullatenùs Prælato Regulari subiecta sit, eximitur absolutè ab obedientia Prælatorum Ordinis Religiosus illi præfectus. Idem docent Roderic. *tom.* 1. *qq. Regular. q.* 34. *art.* 6. alter Roderic *resol.* 15. *num.* 58. *fol.* 139. Hier. Garc. *tom.* 1. *Polit. tract.* 8. *diffic.* 2. *punct.* 1. *nu.* 12. in quo casu obedire debet Episcopo, cui Ecclesia illa est subiecta, quia suus Abbas est. Sufficitur enim in locum Abbatis, qui habebat iurisdictionem in huiusmodi Monachum. Rota *in vna Montis Regalis iurisdictionis*, 27. *Nouembris de anno* 1606. coram Coccino Decano, inter eius impressas, *la* 316. *n.* 1. ex Ioann. Andr. Hostiens. & aliis, *in cap. Causam quæ, el* 1. *de iudic.* Et in alia *Montis Regalis iurisdictionis*, 27. *Iun.* 1607. coram eodem Coccino, *la* 360.

Sed dices, Regularis incapax est beneficij sæcularis, quia beneficia sæcularia, sæcularibus; regularia, regularibus conferenda sunt, vt diximus *suprà num.* 1. & latius *par.* 4. *q.* 1. *sect.* 2. *num.* 34. Ergo inutilis distinctio, & doctrina tradita de Religioso præfecto Ecclesiæ Parochiali pleno iure Episcopo subiectæ. Huic obiectioni fiet satis *p.* 4. *q.* 1. *sect* 4. *num.* 34. *& seqq.* Quare pro nunc dico, quod cum incapax non sit Religiosus, beneficij sæcularis, ratione professionis cum nulla id probari possit, vt benè inquit Pellizarius, *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 8. 51.

*cit. cap.*4. *sect.*4. *num.*104. & quælibet prohibitio Apostolica, si vlla est, possit per ipsius reuocationem, aut dispensationem auferri, inutilis vtique non est distinctio, nec doctrina à nobis tradita.

DIVISIO II.

1. Diuiditur secūdò beneficium, tam Regulare quam sæculare in duplex, & simplex. *Duplex beneficium est, quod est qualitate aliqua iuris affectum, nempè iurisdictione aliqua in Clerum, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, vel locali aliqua praeminentia.* Ex quo fit quadruplex esse beneficium duplex. Primum est, simplex *curatum*, quod curam habet animarum annexam: quia iurisdictionem habet, & potestatem administrandi Sacramenta suis Parochianis Clericis, & laicis. Secundum est *dignitas*, quod aliquando dictam iurisdictionem in foro Sacramentali habet, licèt non semper; habet tamen semper iurisdictionem in foro externo. Pax Iordan. *vol.*2.*lib.*8.*tit.*2.*num.*47. Tertium, est *officium*, quod caret iurisdictione tam in foro interno, quam externo, & contentioso; habet tamen rerum Ecclesiasticarum administrationem. Quartum denique beneficij duplicis genus, est *Patronatus*: qui scilicet iurisdictionem in neutro foro habet, nec administrationem; habet autem eminentiorem Sedem, & locum in Capitulo, Choro, & aliis locis, respectu aliorum, qui in Conuentu, aut Ecclesia sua tali, aut maiori præeminentia carent. Quo ex capite Parochus personatum habet. Mallettus, *tom.*1. *de Sacram. Mallcatione* 45. *Bractea* 9. Reliqua verò beneficia, quæ aliquam ex his qualitatibus non habent; simplicia sunt. Ita Tambur. *tom.* 3. *de iure Abb. disp.*9. *q.*3. Laym. *lib.*4 *tract.*2.*cap.*4.*nu.*4. Palaus, *par.*2.*tract.*13. *disp.*1. *puncto* 2. *num.*3. Bass. V. *Beneficium*, 1. *num.*3. Less. *de iustit. & iure, lib.*2. *cap.*34.*dub.*2. Vide etiam Pac. Iordanum, *volum.*2. *de re beneficiaria, lib.*10. *tit.*8. *à n.*1. *ad* 8. & Viuian. *lib.*1. *cap.*1.

Ex beneficiis duplicibus, quædam sublimia, seu maiora, v.g. Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, Abbatia, siue sæcularis, siue Regularis, & Prioratus in Ecclesia Regulari, aut Collegiata Ecclesia, qui in vtraque est principalis Prælatura, & habet iurisdictionem quasi Episcopalem, vti ex Ioann. Selua *in tract. de benefic. q.*2.*nu.*53. Hojeda *de incompatibilit. benefic. par.*1.*cap.*6.*num.*6. & Flam. Parisio, *de resignat. benefic. lib.*3. *q.*1.*n.*100. & duobus sequentibus, docet noster Tambur. *tom.*1.*disp.*13.*quæst.*1. *à num.*17. *qui num.*20. addit, idem dicendum esse de aliis Prælatis Episcopo inferioribus, iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus: eadem enim (inquit) ratio militat. 2.

litat. Quod autem de Priori Conuentuali asserit, id intelligendum, omninò est, de Priore, qui toti præsit Conuentui. Less. *loc. cit. num* 9. idem addens, eodem modo est intelligendus. De quo *infrà Disquisitione Pastorali*, redibit sermo. Vide Viuian. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 76. Garc. *de benef. part.* 1. *cap.* 6. *num.* 2. & Zechium *de benefic. & pension. capite* 1. *num.* 10.

3. Quædam autem sunt media, vt reliquæ dignitates, præter numero præcedenti numeratas, & præter Personatus, & Officia. Layman. *loc. cit.* Media autem sunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Decanatus, & similia, quæ infima appellantur à Pace Iordan. *lib.* 10. *tit.* 36. *nu.* 6. *de benefic.* quia ibi Curatus non fuit memor.

4. Curatum igitur, infimum genus duplicium beneficiorum est; quod aliud est curatum habitu tantum, & non actu, quod & si olim curam habuit, hodie populo caret; aliud vero habitu, & actu curatum est, cui nimirum cura incumbit animarum, & Parochialia. Iord *vol.* 2. *lib.* 10. *tit.* 8. *n.* 3. & 4.

5. Cura animarum, de qua docet Barb. *De Potest. Parochi part.* 1. *c.* 1. *num.* 47. nihil aliud est, quam potestas Sacramenta administrandi, dupliciter considerari potest, vt idem Barb. *loco cit. & de potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 57. *num.* 163. Trullench *tract. de Parocho, cap.* 2. *num.* 10. Viuianus, *in Praxi Iurispatron. part.* 1 *lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 18. *& sequentibus*, Mascard. *de probationibus*, *vol.* 1. *conclus.* 469. *num.* 1. & 2. Caspensis, Rot. *in vna Recanaten. Parochialis*, 20. *Maij* 1577. coram Cantuccio, quam habes *infrà, decis.* 1. Gloss. *in extrau. Execrabilis*, verb *Curam animarum*, & alij docent: Vno modo strictè, & propriè, pro cura Pœnitentiali, quæ in foro animæ exercetur, ex vi cuius eam tenens, tenetur quantum est ex parte proprij muneris, Confessionem Sacramentalem audire, & alia administrare Sacramenta eis, qui illa ab ipsis suscipere tenentur. Quod sanè intelligendum venit, in casu, quo potestatem illam ordinariam habeat, seu ratione proprij muneris, & officij, non autem ex delegatione ordinariam illam habentis, iuxta ea, quæ tradit Glossa vers. *Impendant*, *in Clem. Dudum, de Sepultu.* In hac acceptione intellexit *curam*, & *curatum* Marc. Vitalis, *in sua Arca Vitali, tit. de Simonia*, *inquisit.* 2. *numer.* 2. *in fine.* Dum dixit, beneficium curatum dici illud, quod aliqualem administrationem, & iurisdictionem in foro conscientiæ exercet Notanter dixi: *quantum est ex parte proprij muneris*: quia sæpè liberatur ab hoc onere, quia per Vicarios illi fit satis.

Secundò sumitur cura animarum impropriè, & lato modo, pro cura, seu potestate circa correctionem morum in foro iudiciali ex- 6.

terno,& contentioso. In qua acceptione, omnis habens iurisdictionem visitandi iurisdictionaliter, excommunicandi, & alia, ad morum correctionem pertinentia cōtentiosè, exercendi, curam habet animarum. Ita Io. Mascard. Barb. & Trullench, *locis citatis*, Azor *in instit. part.2. lib.3. cap.12. quæst.5.* Petr. Binsfeldius, *in Enchirid. par.4. de benefic. cap.3. §.4. conclus.3.* Gloss. *in Extrau. Execrabilis*, propè finē, vers. *Nec non, la 4. de Prabend. & dignitatib.* curæ animarum, in hac, & priori meminit acceptione, tam vers. *Animarum cura*, quam vers. *Visitare*, & *Nec non. Contentiosa est* (inquit Marc. Vidal. *tit. de iurisdictione, inquisit.1. num.4.* ex Doctoribus loquens de iurisdictione cōtentiosa,) *Quæ habet contradictionem, & exercetur cum strepitu iudiciali inter contendentes: & ad hanc pertinet, percipere, punire, causas definire, & huiusmodi.*

7. Cura animarum in prima,& propria significatione, seu acceptione considerata, sub diuiditur in *habitualem*, & *actualem*. Hæc, in actuali curæ exercitio consistit; illa verò in iure, & habitudine ad dictum exercitium: quæ multiplex, diuersimodaque passim inuenitur. Habitualem siquidem sine exercitio habet Parochus ille, cuius Parochiani Ecclesiam eius deseruerunt, & alio commigrarunt ob pestem, bellum, sterilitatem, aut captiuitatem, vt benè Azor *loco citato, quæst.6.* Eandem habet, qui Ecclesiam sibi, aut suæ dignitati vnitam habet, solum quoad Titulum, & ius perpetuum gubernandi Ecclesiam, seu beneficium, & eius bona, de quibus solùm percipere potest, quæ soluto Vicario perpetuo, & aliis oneribus remanent, non tamen administrat Sacramenta Parochianis, nec aliis vtitur spiritualibus iuribus, vti docent Flores de Mena, Riccius, Rebuff. & Garcia, *locis num.45. diuision.1. huius §. citatis*. Habitualis etiam ait Trullench, *cap.2. de Parocho, num.11.* quæ penes aliquem est, ratione alicuius beneficij in fieri, sed non in facto, quia executionem potestatis non habet (ait) vel defectu tituli spiritualis iam extincti per vnionem accessoriè factam, vel quia priuilegio, seu consuetudine leuatus fuit onere exercendi actu.

8. Ita Trullench, sed bona eius venia, minus benè, quatenùs solam habitualem tribuit curam defectu tituli spiritualis iam extincti per vnionem accessoriè factam; nisi loquatur de eo, qui renuntiauit beneficio Parochiali, aut illo fuit priuatus, quod postea alteri fuerit vnitum. In vtroque enim istorum casu, verum est fuisse quoad illum Parochum extinctum titulum, imò & in vnionis casu, secuto tamen vnionis effectu; minimè verò absolutè extinguitur per vnionem, cum transferatur beneficium cum suis iuribus, & titulo in eum, cui illud

lud vnitur, vti videbimus *part.2. de vnione, quæst.6. num.3. 5. & 6.* Et in omni euentu, Parochus, aut Curatus, nec actu, nec habitu quidem, ille dici poterit, post renuntiationem, aut priuationem beneficij postea vniti, cum non habeat post renuntiationem, aut priuationem ius, aut habitudinem ad exercitium.

9. Vnde quādo ipsemet Trullench, & alij docent, quod quando Papa vnit aliquod beneficium alicui cōmunitati, penes Rectorem principalem (ipsam scilicet communitatem, aut eius caput) solùm remanet cura habitualis, & actualis in Vicarium transfertur omninò, ita vt principalis, supperstio Vicario, nullo modo possit se ingerere in exercitio curæ animarum, sustineri non possunt, si vnio fuit facta ad mensam, ac per consequens quoad spiritualia simul & temporalia; benè tamen si quoad temporalia solum, & titulum, vel quoad Patronatum fuit facta, de quibus *suprà diuis. 1. num.44. & 45.* diximus, *& in hac num.7.* & rursus dicam *q.2. de vnione.*

10. Ratio prioris est, quia per vnionem accessoriam ad mensam Prælati, aut Conuentus, seu Capituli factam, acquirit Prælatus, Conuentus, seu Capitulum curam, non solum in habitu, sed etiam in actu, & in exercitio, ita vt ipse sit verus Rector, & Parochus, Vicarius autem, non potest sic nominari, sed Capellanus, vt benè dicunt Flores de Mena, *variar. quæst. lib.1. quæst.10. art.2. conclus.4. & num.14.* Riccius, *in Praxi variar. Resol. Resol.293. conclus.4* & vers. *Secundò facit.* Et iuxta hanc doctrinam, intelligi debet idem Ricc. *tom.3. Resolut quotidianar. Resol.388.* dicens, quod dignitas, cui est vnita Parochialis, tenetur deseruire per Vicarium perpetuum, qui dicetur Rector curæ, quia cura actualis (inquit) aufertur Rectori, & transfertur in Vicarium perpetuum. Loquitur de vnione, quæ de mensa non sit.

Vnde Ecclesia ad mensam alicuius vnita accessoriè, dicitur ad illum pleno iure quo ad spiritualia, & temporalia spectare, vt vidimus *diuis. 1. num.47.* quod non esset verum si ad illum non pertineret cura in actu, sicut reuera pertinere pluries declarauit Sacra Rota, cuius nonnullas decisiones, & sententias referam, vt veritas à nobis asserta, illustrata euadat. Sed prius adnotare libuit pro saniori illarum intelligentia, cum Barb. *de Potest. Parochi, part.1. lib.1. num.77.* quod cum sit mentio curæ simpliciter, de actuali, non verò de habituali est intelligenda, vt in terminis (ait) tenet Capra *Communium conclusione 90. num.78.* & fuit decisum *in Vincent. Prioratus, 2. Martij, 1622.* coram Manzanedo. Quocirca Ricc *tom.3. Resolut. rerum quotidianarum, Resol.388.* ait, *Vnde curam animarum quis habere dicitur principaliter* 11.

cipaliter propter exercitium, vt eleganter Probus in additionibus ad Monachum, in Capite Super eo, n.17. de Prebend. lib.6. post Anchar. Cardin. & Abbatem in Capite Postulasti, de Prebendis. Hæc Riccius.

12. Viuianus item, *in praxi Iurispatronat. part.1. lib.2. cap.7. num.37.* ita ad rem fatur. *Non dicitur curatum beneficium, nec tanquam tale regulatur, quod non est actu curatum, sed habitu. Abbas in cap. de multa, num.24. de Preb. Syluester in Summ. verb. Beneficium, 4. quæst.4. vers.2.* Hucusque Viuianus, qui num.17. dixerat *Non dicitur Parochis Ecclesia, seu curata, nec tanquam talis regulatur illa, quæ actu non est curata, sed tantum habitu.*

13. Rebuffus idem insinuat *in praxi benefic. tit.* de non promotis intra annum, &c. *num.65.* dum dicit. Si *Collegium committat curam duobus, neuter curam habebit, sed tantum curæ exercitium: & cura penes Collegium erit, & non apud singulos, cap. Irrefragabili, §. excessus, de officio Ordinarij, argum. l. In tantum, § Vniuersitatis, ff. de rerum diuis.* Vnde quæ de hoc ipso auctore, & aliis nonnullis *p 4. q.1. sect.4. nu.7.* afferam. Quod autem dicit Rebuffus non esse curam apud singulos Collegij, intellige iuxta dicta *sup. diuis.1. n.4 & 5.*

14. Quo igitur adnotato coram Cardinali Seraphino, *decis.1304. 14. Decemb. de anno 1598. Fuit conclusum curam Ecclesiæ Parochialis de Stella residere penes Abbatem de Hyrache.* Plures, pro firmanda hac resolutione, adducit probationes, respicientes quidem in vnionem ad mensam, qua Ecclesia illa vnita fuerat Abbati, & Conuētui Hyrachensi; quia vtique donata illis fuerit cum omnibus decimis, primitiis, & oblationibus, eidem Ecclesiæ pertinentibus. Quod percepetit fructus Monasterium, & certam Vicario portionem assignauerit. Quod Vicarius non sit perpetuus, sed amouibilis. Quod corā dicto Abbate præsentent Vicarium amouibilem. Quod coactus fuerit Abbas augere seruitium Vicario, & assignare congruam. Quæ omnia signa sunt vnionis ad mensam Abbatis & Conuentus, & penes eos curam dictæ Parochialis residere.

Hanc doctrinam sequutus est Bassæus, verb. *Vicarius, num.5* vbi docet, quod Vicarius perpetuus, habet curam animarum indistinctè quoad omnem effectum, & quoad exercitium, si percipit decimas, primitias, & oblationes debitas ratione curæ, & tunc, addit, per modum cuiusdam iuris & habitu est apud principalem, seu Prælatum, cuius est Vicarius, percipientem certam portionem sibi assignatam; *Si verò è contrario,* (ait) *tunc cura, & rei vendicatio fructuum spectat ad principalem.* Cura quidem, non quoad habitum tantum, quia in hac acceptione, 15.

illam

illam etiam habere asserit, quando Vicarius percipit fructus : ergo quoad exercitium illam habere Prælatum docet, quando percipit ipse fructus.

15. In alia, coram Litta, *Vlisbonen.* 2. *Decembr.* 1605. apud Farinac *par.* 2. *decis. selectar. tom.* 3. *decis.* 153. in qua præcedens Seraphini allegatur, deciditur, Ecclesiam B Mariæ de Alcobatia, ita spectare ad Monasterium de Alcobatia, vt non sit pro ea locus concursui Quia est de illius mensa. Nominat Monasterium, & Episcopus approbat. Quia Monasterium percipit decimas dictæ Ecclesiæ, hæc dicitur de mensa illius, & dominium, & curam Ecclesiæ habitu penes Monasterium esse, & residere; penes Vicarium verò, exercitium, apud quē cum fuerit amouibilis, non poterat cura residere Quod Vicaria in perpetuam erigatur, non sufficit ad hoc vt per concursum instituatur, si Ecclesia ad mensam remaneat annexa, quia remanet cura penes Monasterium. Nec per erectionem in perpetuam, transfertur cura in Vicarium, si assignatur certa portio Vicario, & reliquum Abbati, aut Monasterio reseruetur. Et concludit, quod in dubio, huiusmodi erectio intelligi debet, vt minus præiudicet Monasterio, quam sit possibile: quare etiam si dicatur Ecclesiam erigi in Vicarium perpetuum, & beneficium curatum, inferri non debet ad curæ translationem in Vicarium, cum hæc verba verificari possint ratione exercitij, & oneris administrationis Sacramentorum Vicario perpetuo incumbenti: nec ex deputatione Vicarij perpetui Ecclesia desit esse de mensa. Hæc omnia in dicta decisione.

In altera *Vlisbonen. Iuris conferendi* 13. *Iunij de anno* 1607. coram Card. Lancellotto, apud Farinacium 2. *part. decis. selectarum, tom.* 3. *la* 204. ex eo quod Abbas percipiebat decimas, cum assignatione congruæ pro Vicario ab eodem Abbate præsentando, infert Rota, curam penes Abbatem residere principaliter, & ad illius exercitium tantum Vicarium deputari, & Ecclesiam esse de Abbatis mensa. Et idem fuisse decisum in præcedentibus coram Seraph. & Litta, & in alia *huius causæ Vlubonen.* coram se ipso, 7. *Februarij eiusdem anni* 1607. asserit idem Lancellotus. Idem asserit, Abbatem præsentare Vicarium, non solum ratione iurispatronatus, sed ratione subiectionis, & annexionis. Quod idem est ac dicere, ratione Parochi, vt in simili decidit Rota in causa Parochialis de Stella, *de qua num.* 18. 16.

In altera *diuersæ causæ Vlisbonen.* 1. *Iunij de anno* 1615. coram Rembold, apud Farinac. 2. *part. tom.* 4. *decisionum, dec. s.* 710. supponitur in primis, quod quotiescumque transfertur in Vicarium totalis cura,

ra, quoad exercitium ſcilicet, & habitum, ſit locus concurſui, & deciditur illi, in cauſa de qua agebatur, non eſſe locum: quia non ſuſtinere videbatur, quod in propoſito totalis cura in Vicarium tranſlata eſſe probaretur. Quia effectus vnionis eſt, vt Eccleſia acceſſoriè vnita alteri, ſupprimatur, & efficiatur illius prædium: itavt Rector Eccleſiæ, cui fuit vnita, Rector ſit & vnitæ; & cura beneficij vniti, reſideat habitu penes illum, licet exerceatur actu per Vicarium. Et eum appareat beneficium de quo agebatur fuiſſe perpetuo vnitum Canonicatui Eccleſiæ Vliſbonenſis, neceſſariò ſequi videbatur, quod omne ius tam ſpirituale, quam temporale eiuſdem beneficij, fuerit in Canonicatum tranſlatum.

Nec poteſt dici in vnione fuiſſe præſeruata Vicario cura habitualis, & actualis: quia nec in ea hoc legitur, neque poteſt colligi ex eo quod aſſignata fuit certa portio Vicario perpetuo per quem cura dicti beneficij erat exercenda, cum potius id ſignum euidens ſit penes eum non reſidere curam habitualem, ſed penes Canonicum. Tunc autem penes Vicarium eſt totalis cura, quando ipſe omnes beneficij fructus percipit, certa portione Canonico aſſignata. Hoc vero ſimul cum vnione ſtare non poteſt, cum illi repugnet, ſed cum fructuum diſmembratione.

Et infrà ait, quod ad hoc vt ſit locus concurſui, non debet inſpici an Vicarius ſit perpetuus, vel amouibilis ad nutum, vt fuit deciſum in præcedenti *deciſ. Vliſbonen.* coram Litta, quam citat, & firmare, ait, Cardinal. *Clemen.* 1 *num.* 10. *de Offic. Vicarij.* dum in ſpecie inquit, etiam quod Eccleſia vnita per Vicarium perpetuum regatur: nihilominus cura per modum cuiuſdam iuris, & in habitu, eſt apud principalem. Hæc, & alia ibi, quæ noſtram corroborant doctrinam, quã etiam tuentur Gauant. verb. *Beneficium, num.* 52. & Barb. *de Poteſt. Epiſc. alleg.* 58. *num.* 32. vbi ait Vicarias perpetuas vnitarum Eccleſiarum concurſu non conferri, niſi in Vicarium transferatur non ſolùm exercitium curæ, ſed etiam cura.

Pro cuius rei vltima, & efficaciſſima probatione, in medium proferam verba Rotæ, in ſententiis executoriatis in eadem cauſa, qua coram Cardin. Seraphino declarauit anno 1598. curam Parochialis de Stella penes Abbatem de Hyrache reſidere, vti vidimus *num.* 14. ipſam deciſionem, luce meridiana, clariorem facientia. Sic enim ait Rota in prima definitiua ſententia, per duas conformes ſubſecutas confirmata. *Nec non declaramus prædictum Abbatem, & Præſidentem ac alios, qui pro tempore fuerunt, & erunt prædicti Monaſterij, fuiſſe, & eſſe legitimos, & veros Rectores* 17.

ctores prædictæ Ecclesiæ Parochialis: & illam fuisse, & esse vnitam dicto Monasterio, & ad dictum Monasterium spectasse, & spectare, & prædictis Abbatibus, & Præsidentibus, qui fuerunt, & erunt dicti Monasterij, licuisse, & licere visitare Sanctissima Sacramenta in dicta Parochiali existentia, fontem baptismalem, & Reliquias, Missam maiorem, seu popularem celebrare, ac omnia alia iura Parochialia exercere. Quid clarius? Nihil vtique.

18. Post quas quidem sententias, in noua causa Vicariæ eiusdem Ecclesiæ Sancti Ioannis de Stella, aliæ tres sententiæ conformes fuerunt à Sacra Rota declaratæ & debitæ executioni traditæ, anno 1654. per Vicarium Generalem Pampilonensem, tanquam Iudicem executorem delegatum Apostolicum: sequentis tenoris. Videlicet. *Pronuntiamus, sententiamus, decernimus, & declaramus ius nominandi, seu deputandi, & seu eligendi Vicarium pro Ecclesia Parochiali Sancti Ioannis oppidi de Stella, spectasse, & pertinuisse, ac spectare, & pertinere libere, & pleno iure ad supradictum Abbatem Monasterij B. Mariæ de Hyrache, tanquam Patronum, & Parochum eiusdem Ecclesiæ, dictumque ius nominandi, seu deputandi Vicarium fore, & esse illi adiudicandum eidem Abbati dicti Monasterij, prout adiudicamus, & pro adiudicato haberi volumus, & mandamus.* Notentur verba: *tanquam Patronum, & Parochum,* quæ similia sunt iis, quibus eadem Rota vsa fuit *in Vlisbonen.* de qua *suprà numero 16.*

Ex altera *Vlisbonen.* de qua *n.15.* 19.
conuincitur, contra Reginaldum, *in praxi, lib. 30. tract. 1 cap. 8. sect. 4. num. 52.* & Azor *part. 2 lib. 3 cap. 6. quæst. 2.* (dicentes, *quod quando quis habens beneficium Parochiale sibi vnitum, constituit Vicarium perpetuum, liberatur ab onere in eodem per seipsum seruiendi: quia tota cura, & onus in Vicarium perpetuum transfertur,*) non transferri quidem totam curam, nec curam absolutè prolatam, sed nudum tantum illius exercitium, si beneficium suæ mensæ habet vnitum. Causalem igitur istorum Doctorum negamus: & doctrinam in illa contentam, ex dicta impugnamus Rotali decisione; sed quod liberetur ab onere per seipsum seruiendi, qui constituit Vicarium perpetuum, libenter tanquam verissimum amplexamur, quia *quando quis legitimè duas, aut plures Ecclesias habet, in quibus seruire, commorari, & residere nequit, inseruit per seipsum in vna, & in aliis Vicarium constituere compellitur. Colligitur ex cap. Et temporis 26. q. 11.* verba sunt omnia eiusdem Azoris *loco citato, quæst. 3.* quæ est de Vicario temporali, & quibus ex causis constituendo? Ex quibus benè etiam sequitur eum, qui Vicarium

temporalem constituit, liberum quoque esse, per seipsum inseruiendi, maximè cum illum ex approbatione Ordinarij, & cum eius licentia constituat. Et facit textus *in cap. Eam te*, 4. *de ætate, & qualit.* ibi. *Sed habentes plures Ecclesias, quæ ex vna non dependeant, tibi liceat appellatione postposita cogere ad vnam ipsarum, quam maluerint, dimittendam.* Ergo si plures ex vna dependeant, nulla dimittenda est. Et consequenter liber erit, ab onere per seipsum deseruiendi omnibus, (cum id fieri nequeat) si Vicarios perpetuos, aut amobiles constituat, qui deseruiant illis, quibus ipsemet per se non deseruiat. In quo casu penes principalem remanet cura, non solùm habitualis, sed & actualis (si tamen illæ aliæ, mensæ sint vnitæ, vti diximus,) sicut admittit idem Trullench *c.* 2. *in fine*, quando principali Rectori datur, in partem solicitudinis suæ, Vicarius temporalis. Et hac fortassis ex causa, Reginaldus *loco citato, num.* 53. *sequenti*, & si parum sibi, & dictis *num.* 52. constans, dixit quod Parochialis Vicarius, potest esse temporalis, Episcoporum, & aliorum Prælatorum habentium iurisdictionem quasi Episcopalem, quales sunt (inquit) Præfecti Ordinum Regularium exemptorum ab Episcopi iurisdictione. Ergo in sententia istius authoris Episcopi, & Præfecti Ordinum Regularium exemptorum habentes Ecclesias Parochiales sibi vnitas, saltim ad mensam, erunt veri, & proprij earum Parochi Ordinarij, maximè cum ipsemet docuerit, *lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 47. Vicarium temporalem, quem Parochus instituit, seu deputauit, Ordinarium dici non posse. Et benè quidem, quia, qui non proprio, sed alieno nomine aliquid facit, non procedit vt Ordinarius, id est ex proprio munere; sed vti delegatus, ex aliena sibi facultate commissa, vti latè probabimus *p.* 3. *quæst.* 10. *num.* 2. Quocirca ait Iordanus *vol.* 3. *lib.* 13. *tit.* 3. *num.* 1 Ordinaria iurisdictio, siue Ordinarius Iudex dicitur ille, qui iure suo, vel Principis beneficio vniuersaliter iurisdictionem exercere potest.

Vnde est, vt quoties in Ecclesia 20. accessoriè alteri vnita, & ab ea dependente, vel quia erigitur in illius subsidium, ob Parochianorum multitudinem, aut ob eorumdem habitationum magnam distantiam, vel aliter à principali Ecclesia dependente, Vicarius temporalis constituitur, talis Vicarius habebit tantummodò curæ exercitium, non nomine proprio, sed nomine Rectoris principalis, penes quem vti diximus, cura animarum residet tam actu, & exercitio, quàm habitu Quia in his casibus, vnio dictarum Ecclesiarum, est quoad temporalia, & spiritualia simul. Ita Flores de Mena, *variar. quæst. lib.* 1. *quæst.* 10. *art.* 2. §. 2. *conclus.* 4 *nu.* 21. Riccius, *in praxi variar. Resolut. Resol.* 293.

*Resol.*293.*num.*2.vers. *Pro parte, & conclus.*4. Barbos. *de potest. Parochi, part.*1. *cap.*1. *num.*64. 65. *&* 66. Trullench *loc. cit. de Parocho cap.*2. *num.*11. *in fine*: vbi pro principali hanc addit rationem. *Quia apud illum* (inquit) *adhuc manet titulus, institutio, beneficium Parochiale, & illius plenum ius.* Et Azor 2. *part. lib.*3.*cap.*6 *quæst.*5. quatenùs docet Vicarium temporalem habere curam tantum in actu, & functione, non iure, & habitu: Quia penes Rectorem est iùs curæ; penes Vicarium vero, functio, & administratio. Quod cõsonat decisioni S. Rotæ *in Ianuens. Parochialis, infr. la* 3. *num.*2. *decidenti, cura animarum sæcularium potest penes illas* (Moniales scilicet) *residere, per alium tamen exercenda.* Et *in Sabinen. la* 32. *num.*3. *&* 4. expresse deciditur.

21. Quæri solet: An beneficium Parochiale idem sit, ac beneficium curam habens animarum? Cui absolutè respondet negatiuè Azor *loco citato, cap* 12. *quæst.*5. nam beneficium (ait) cui cura animarum est annexa, latius patet, quam beneficium Parochiale. Sed sub distinctione respondendum est, de cura animarum propriè, aut impropriè, strictè, vel latè sumpta, iuxta ea, quæ *suprà num.*5. *&* 6. diximus. Qua distinctione supposita, respondeo beneficium Parochiale, & beneficium habens curam animarum propriè, & strictè sumptam, idem esse; secùs verò si latè, & impropriè cura animarum sumatur. Rota *in Recanaten.* coram Cantuccio vers. *Quarto non obstat*: quam habes *infrà decis.*1. Ita Barb. *de potest. Parochi, lib.*1. *cap.*1. *nu.*47. Trullench *tract. de Parocho, cap.*2. *num.*9. *&* 10. Diana, *part.*1. *tract.*11. *resol.*8. siquidem quæsito, *An per Bullam Cruciatæ possit quis eligere in Confessarium, habentem beneficium curatum?* In resolutione, sic pro sententia negatiua contraria fatur. *Non posse docuit Nugnus, quia in Bulla solum Pontifex facit mentionem de Confessario approbato ab Ordinario, & ne verbum quidem de illo, qui obtinet beneficium Parochiale.* Et post quam affirmatiuam stabiliuit, sic ait. *Notandum est tamen, dictam sententiam affirmatiuam procedere quoad illos, qui actu beneficium Parochiale retinent.* Vbi pro eodem accipit beneficium Parochiale, & beneficium curatum, habens scilicet curam animarum, non quidem latè sumptam, cum illam habens, iurisdictionem exerceat in vtroque foro tanquam Ordinarius, ac per consequens possit & ipse ad Confessiones alios approbare, vt in plurimum.

22. Imò, idem sensisse Azor, ex ratione, quam pro negatiua tradit parte, manifestum fit. *Is enim* (inquit) *qui habet iurisdictionem in Clericos, vel laicos, ita vt iure possit eos vinculo excommunicationis obstringere, suspendere, interdicere, absolue*

absoluere, visitare, capere, & vinctos in carcerem mittere: & alia huiusmodi, quæ ad corrigendos pertinent mores; nec tamen eo ipso dicitur habere Parochiale beneficium. Et paucis interiectis, prosequitur. *Ius beneficij Parochialis consistit in hoc, vt Parochus habeat populum, cui Sacramenta, & sepulturam ministret, & det.* Ex quo infert, vt ea iura, quæ de beneficio Parochiali quidpiam constituunt, non eo ipso in omni beneficio curam habenti, locum habeant. Ex his omnibus manifestum est, Doctorem istum, negare curam animarum in lata significatione sumptam, esse beneficium Parochiale; affirmare tamen, sicut & nos, si in stricta sumatur.

23. Sed & pro doctrina à nobis tradita, facit text. *in Extrauag. Execrabilis, in fine,* vers. *Quantum, de Prabend.* vbi hæc habentur. *Illa dumtaxat, & non alia beneficia Ecclesiastica, quocumque nomine nuncupentur, curam animarum habere censemus, quæ Parochias habent, in quibus est animarum cura, non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores, aut ministros beneficiorum ipsorum, vel illorum temporales Vicarios exercenda,* Vbi de cura in propria, & stricta significatione loqui, ex eisdem verbis, fit manifestum, sicut quod illa deseruiri debeat per ipsum, penes quem illa residet, aut per Vicarios temporales, non autem per Vicarios perpetuos. Ex quo apparet quanto cum fundamento dixerint Flores de Mena, *variar.quæst.*10. *art.*2.§.2. *num.*13. & Riccius, *in praxi variar. Resol. Resol.*293. *num.*2. vers. *Pro parte.* Abbates habentes Ecclesias vnitas mensis suis, non posse pro illarum seruitio, Vicarios constituere perpetuos, sed temporales: quos extrauagans citata permittit, ob rationem Glossæ *in fine,* vers. *Temporales,* nimirum: *Quia principalis, per temporalem deseruiendo, per seipsum deseruire, & curam exercere censetur, cum ille iure suo hoc non faciat.* Hæc ibi ex *cap. Cùm venisset, de Restitut. spoliator. & L. Quod meo, ff. de acquirend. possess.* Quod quidem etiam docet Garc. *de benefic. part.*11. *cap.*2. *n.*13. quatenùs ait, Ex Constitutione 46. Pij V. de Vicariis perpetuis, in Parochialibus vnitis Monasteriis debere hodie Episcopum deputare, ad nominationem Superiorum, vnum ex Religiosis, ad nutum Superiorum amouibilem, non obstante decreto Trid. *sess.*7.*cap.*7. & declarationibus S. Congregationis de Vicariis perpetuis deputandis, numeris præcedentibus recensitis, quarum præcipua hæc est, *num.*12. relata. *Si Ecclesiæ curatæ sint vnitæ Monasteriis, possunt Ordinarij locorum eas visitare, & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporaneos, iuxta dispositionem huius decreti, pro vt eis expedire videbitur.*

Posse igitur Monasteria, quibus Parochiales Ecclesiæ vnitæ sunt, & 24.

& eorum mensæ, Vicarios temporales, qui illis deseruiant constituere, constat tam ex dictis, quam ex Constitutione 47. Pij V. *Ad exequendum*, §.5. *Et si dictæ Parochiales*, &c vbi statuitur posse ad hoc munus destinare Regulares ipsos, ad nutum Superiorum eorumdem, amouibiles. Idem statuit iste S. Pontifex *in Const. Et si Mendicantium.*

25. Sed aduertunt Flores de Mena, *loco citato, conclus. 6. num. 26. & articulo* 40. *num.* 40. & Riccius, *loco item citato*, §. *Aduerte*, Idem docet Ludouic. Bellus, citatus *infrà p.* 3. *quæst.* 17. *num.* 17.) quòd respectu Vicariorum ad nutum amobilium, nominatio, & deputatio pertinet ad Prælatum, aut Prælatam Monasterij pro Ecclesia pleno iure suo Monasterio vnita (id est quoad spiritualia, & temporalia,) ita vt Episcopus non amplius possit, quam examinare, approbare, admittere, & licentiam administrandi Sacramenta dare : neque vllam aliam collationem, aut institutionem requiri. De quo testantur, se ipsos vidisse, declarationem Congregationis Concilij, in publico instrumento Roma misso. An autem possit præscribi, institutio authorizabilis, à Prælato Episcopo inferiore, controuertitur à DD. ait Gloss. *in c.1. de Capell. Mon.*

26. Quod quidem, quoad Ecclesias mensæ vnitas, & sic iure pleno quoad spiritualia, & temporalia, de quo *suprà in hac quæstione diuis.* 1. *num.* 47. est expressum *in cap. Visis*, iuncta gloss. vers. *Tradita, el* 1. 16. *quæst.* 2. & colligitur *ex cap. In Lateranensi*, *el* 31. *de Præbend. & dignit. ex cap. Cùm & plantare*, vers. *In Ecclesiis verò*, iuncta gloss. vers. *Pleno iure*, *el* 3. *de Priuilegiis*, *ex cap. Quoniam, in fine*, iuncta gloss. vers. *Vtroque iure*, *eodem titulo*, *el* 21.

Quocirca Tamburinus, *de iure Abbatissarum*, *disp.* 32. *quæsito* 12. docet Abbatissas habere ius conferendi, & instituendi, ad instar aliorum Prælatorum, beneficia, & Capellas, ad eas pleno iure spectantes: institutione quidem, quæ dat titulum, & possessionem; non autem authorizabili, per quam potestas datur exercendi curam animarum, ligandi, atque soluendi, cum talis iurisdictio in fœminas non cadat. Tamburinus, in prædictis, sequutus est Abbatem *de Maioritate, & obedient.* & Eman. Roderic. *tom.* 1. *qq. Regular. quæst.* 17. *art* 12. *folio mihi* 101. dicentem, quod Abbatissa statim post confirmationem potest conferre Ecclesias, & benecia, & instituere Clericos sicut alij Prælati faciunt. 27.

28. Approbatio autem Episcopi, de qua *num.* 25. vt benè docet Marc. Vidal, *in Arca Vitali*, *tit. de iurisdictione*, *inquisit.* 2. *num.* 12. & Thomas Delbene, *de Immunitate Eccles. tom.* 2. *cap.* 14. *dub.* 18. *sect.* 11. *num.* 38. & 46. quem omninò vide,

non

non est iurisdictionis collatio, sed idoneitatis declaratio, & quasi iusta sententia. Quia approbatio actus est intellectus; collatio verò iurisdictionis, est voluntatis actus. Ex quibus fit Abbatem, & non Episcopum loci Ordinarium, conferre, seu delegare iurisdictionem ad Parochialia exercenda in Ecclesia suo Monasterio vnita, supposita tamen eiusdem Ordinarij approbatione, & licentia ad Sacramenta ministranda, Vicariis amobilibus saltim, aut etiam perpetuis, si isti pro Ecclesiis adhuc remanentibus mensæ vniti, fortassis instituantur. Quia etiam post erectionem Vicariæ in perpetuam remanet cura penes Abbatem, vti decidit Rota *in Vlisbon. n.15. cit.* quam inuenies *inf. decis. 7. n. 8. & 9. decis. 9. num. 3.* etiam *Vlisbonen.*

29. Respectu verò Vicariorum pro Ecclesiis ad mensam Monasteriorum Sanctimonialium vnitis, aliter videtur dicendum: quia cum ipsæ non habeant potestatem exercendi curam per se ipsas, nec facultatem circa Claues Ecclesiæ, sequitur non posse illam Vicariis delegare ex propria auctoritate. Quare dictis Vicariis iurisdictio confertur vel ab Episcopo simul cum licentia exercendi curam, vel ab ipso Papa, supposita approbatione Ordinarij, maximè si ab eodem Papa sint Ecclesiæ Monasteriis vnitæ: ita vt Abbatissæ institutio, & Episcopi, approbatio, & licentia exercendi habeant se veluti conditiones, sine quibus Sum. Pontifex, iurisdictionem Vicariis non concedat: ad eum modum, quo plures præstantissimi Theologi tenent, Religiosos iurisdictionem immediatè, ad Confessiones personarum sæcularium excipiendas, à Papa recipere, supposita Ordinarij approbatione.

Pro Vicariis amobilibus adnotare duxi cum Pace Iordano, *vol. 2. de re beneficiaria, lib. 10. tit. 11. de prouisione benefic. num. 274.* quod quamuis ille qui ius habet conferendi, & amouendi in beneficiis manualibus, non consueuerit amouere prouisum, etiam si diutissimè vixerit; non tamen propterea dicitur alterata natura beneficij, vel præscripta manualitas: quoniam hoc tantum procederet, quando voluisset amouere, & fuisset impeditus, & prohibitus, ac prohibitioni acquieuisset per spatium quadraginta annorum. Vel eo sciente, & patiente, beneficium fuisset concessum in titulum perpetuum, & concessio habuisset effectum; in his enim terminis alteratur manualitas, & ita sunt intelligendi DD. hoc asserentes, quos recensitos habebis apud Gonz. *supr. regular. 8. gloss. 5. §. 6. num. 36 & seq* Et ratio prædictorum est, quia in facultatiuis non currit præscriptio, nisi interuenerit actus constituens præscribere volentem, in quasi possessione, prout contingit, in vtroque exemplo, præstiti videlicet impedimenti, 31.

dimenti, ne amoueretur à beneficio manuali, vel impetrationis in titulum eiuſdem beneficij, ſine quibus nullam habet quaſi poſſeſſionem, & abſque ea non currit præſcriptio. Et iſta eſt vera ratio, quare in facultatiuis non currat præſcriptio niſi modo prædicto, quia nempè caret poſſeſſione, vel quaſi, & ſine qua non poteſt eſſe præſcriptio. Hucuſque doctus Iordanus. Sed quod dicit de beneficio alias manuali, conceſſo in titulum, eſt intelligendum iuxta ea quæ *infrà part.4. quæſt.3. ſect.2. concluſ.2. num.9. & 10. & ſeq.* Quod autem docet de facultatiuis, decidit Rota coram Merlino, 22. Aprilis de anno 1624. cuius deciſionem inuenies *infrà la 21. n.5.6. & 7.*

---

§. II.

De diuiſione Beneficiorum.

Divisio III.

1. Tertia beneficij diuiſio eſt in Titulare, & non Titulare: ſeu in Titulare ſimpliciter, & Titulare ſecundum quid. Titulare ſimpliciter, eſt quod in perpetuum, ſeu ad vitam beneficiarij illi confertur, ita vt ſine cauſa, graui quidem, & iuſta auferri nequeat. In titulum itaque confertur, quando ad vitam. Viuian. *de iurepatronat. lib.1. cap.1 num.* 39. Paul. Layman *lib.4. tract.2. cap.1. num.5.* verſ. *Tertia diuiſio*, Gregor. Sayr. *in theſauro, ſiue de cenſur. lib.4. c.14. num.19.* Elig. Baſſæus verb. *Beneficium 1. num.4.* & non obſcurè, Rebuff. *in praxi benef. p.1. tit. de reſcript ad benefic. vacant. n.2. & 10. & p.2. tit. de diſpenſat. ratione ætatis, n.14.*

Titulare ſecundum quid, eſt quod amobiliter ad nutum Prælati, aut Patroni confertur. Quod & ſi aliquando in titulum conferatur, quia tamen id fuit reuocabiliter, ideò Titulare ſecundum quid appellatur. Huius generis ſunt, quæ beneficia manualia dicuntur, vt ſunt officia Prioris Clauſtralis, Sacriſtæ, &c. quæ curam non habent, nec ſunt electiua. Immò & Vicaria temporalis ad curam animarum titulus dici non poteſt (ait Sayr. *loc. cit.*) ſed ſi Vicaria ſit perpetua, habetur pro titulo, text. & *ibi* Panor. *in c. Michaël*, & gloſſ. *in cap. Conſtitutus*, in verb. *Perpetuus Vicarius.* Idem ferè Rebuff. *tit. de diſpenſat. cit.* verſ. *Vel earum, num.14.* Iordan. *volum.1. de re Sacra, tit.6. de Sacramento Ordin. num.94. in lib.3.* Baſſ. *loco citat.* Viuian. *loc. citat. num.125. 126 & 127.* vbi duo dicit. Primũ, quod manualia beneficia pro libito amoueri poſſunt quandocumque, & quomodocumque voluerit conferens ad ſui nutum, vel alterius, *c. Cùm ad Monaſterium, §. Tales, de ſtatu Monach. cap.1. §. fin. de Priuil. lib.6.* Staphil. *de lit. grat. tit. de Expectat. in 9. forma, Expect.29.* Caſſad. *deciſ.8. & 12. de Præbend.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat.*

cum Irregularibus, *num*.3. Garcia, *par*.1.*cap*.2.*n*.65. *& seqq*. Masſobr. *in praxi haben. concurſ. ad Paroch. Eccleſ.pralud*.10. Secundum,quod omnia beneficia Regularia de ſui natura ſunt manualia, & talia præſumuntur, niſi ſint curata, & electiua,*ex d.§.Tales*, & Garc. *vbi ſuprà, num* 66.*&* 67 Quocirca Vidal,*tit. de Pralat. num*.92. ait. Illa officia, quæ in Monaſteriis conferuntur à Superiore pro ſua libera voluntate, & electione, & nullam dant iuriſdictionem in foro externo, amoueri poſſunt licitè pro libito Superioris etiam ſine cauſa. Rationes apud illum videas.

---

§. III.

De diuiſ. Beneficiorum.

Divisio IV.

Qvarto diuiditur beneficium in Electiuum, Collatiuum,& Miſſum. Electiuum eſt, quod præcedente electione, & accedente Superioris conſenſu, confertur. Collatiuum verò eſt, quod libera, & ſimplici Superioris voluntate confertur. Miſſum tandem eſt, quod præſentante Patrono, & Superiore inſtituente confertur. Baſſ. *loc. cit.*

1. Vltima beneficij Eccleſiaſtici diuiſio eſt, in compatibile, & in Incompatibile. Incompatibilia ſunt illa quorum ſingula per ſe, vel naturali iure, vel ex Eccleſiæ conſtitutione continuam poſtulant reſidentiam: qualia ſunt duo Epiſcopatus, duæ Abbatiæ, duo Curatus proprij,duæ Vicariæ perpetuæ,duæ dignitates, duo perſonatus, & duo vniformia ſub eodem tecto,vt duo Canonicatus eiuſdem Eccleſiæ. De Abbatia, eſt text. *in cap.Vnum*, 21. *q*.1. *& cap.fin*.20.*q.vlt*. De curatu, *cap. Quia in tantum*, *de Prabend. cap.Gratia*, *de reſcript. lib*.6. *Clem. Gratia*, *eod. tit.* Quoad Vicariam perpetuam, *Clem. Vnica de officio Vicarij*. Quoad dignitates, *c. Quia nonnulli*,*de Cler.non reſident*. Quoad Perſonatus, & officia, *capite de Multa*,*de Prabend.* Quoad ſimplicia tandem ſub eodem tecto, *cap. Literas*,*de conceſſ. Prabend*. Gloſſa, & Doctores, *in Clem. Gratia citata*. Videantur Baſſæus, *loco citato*, *num*.5. & Rebuff. *in praxi benefic. Titul. de diſpenſat. ratione atatis*, verb.*Incompatibilia*, vbi alia addit incompatibilia.

Videlicèt beneficium ſimplex, 2. quod ex fundatione Eccleſiæ, vel ſtatuto, requirat continuam reſidentiam, dicitur cum alio incompatibile, quia poſſeſſor in vtroque reſidere nequit, nec ſeruire, *c.Non poteſt*, *de Prabend. lib*.6. Gloſſa, & Doctores, *in Clem.Gratia*, cit. Innoc. & alij *in cap.fin. de Cleric. non reſiden.* Item beneficium, aut Capellania,ſi ſtatuto cautum ſit,vt illud, vel illam habens aliud non poſſit obtinere. Item eſt incompatibile Regulare beneficium, ſæculari

lari viro, & econtrà, *cap. Nullus, de Elect. lib. 6. cap. Cùm ſingula de Prabend.* ibidem. Et addit ex Staphil. *in tract. de liter. gratia, tit. de qualit. & ſtatu benefic fol. 7.* illa etiam beneficia dici incompatibilia, quæ licitè, & abſque peccato ſine diſpenſatione retineri non poſſunt: quo pacto duo ſimplicia incompatibilia dicuntur, ſi alterum per ſe ſufficiat ad congruam ſuſtentationem, *cap. 1. 44. diſtinct.* vbi dicitur. *Tibi, ô Sacerdos, de altari viuere, non verò luxuriari permittitur, cap. Cùm ſecundùm de Præbend.* Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 17.* Quocirca videatur Petr. Binsfeld. *Enchirid. Theolog. Paſtoralis, par. 4 cap 3. de pluralit. benefic.* vbi plura ex S. Scriptura, Iure Canonico, & vtriuſque Expoſitoribus, & Doctoribus Sanctis, formidanda quidem in medium profert. Pax Iordan. *de re beneficiaria, lib. 10. tit. 28. num. 43. & ſeqq.* Viuiànus, *l. 1. cap. 1.*

3. Incompatibilia item ſunt Rectoria, & Vicaria, quare penes vnum eſſe non poſſunt ſicut proprietas, & vſusfructus, *l. Vti frui, ff. ſi vſufr. petat.* Rebuff. *n. 9.* Sed intellige de Vicaria perpetua.

Alias plures beneficiorum diuiſiones, tradit Viuian. *in praxi iuriſpatron. part. 1. lib. 1. cap. 1.* vbi *n 167.* ait, *Compatibile beneficium eſt, quod ſimul cum alio beneficio retineri liberè, & licitè poteſt.* & contra incompatibile eſt, quod ſimul cum alio retineri licitè non poteſt ſine diſpenſatione. Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. c. 34. n. 140.*

QVÆRITVR III.

Quot modis Beneficium acquiratur?

RESpondeo quod licèt communiter ſex tantum numerari ſoleant, videlicèt. Primus, præſentatione Patroni præuia, & ſubſequuta Superioris inſtitutione. Secundus, Electione, & Confirmatione Superioris: illa quidem præcedente, & iſta ſubſequente. Tertius, Poſtulatione, & Superioris confirmatione: qui modus ſolùm in Prælaturis habet locum Quartus, collatione libera. Quintus, permutatione Sextus, Reſignatione in alterius fauorem cum collatione ſubſequuta, vt videre eſt apud Leonard. Leſſium, *de iuſt. & iure, lib. 2. cap. 34 dub. 3. num. 11.* & Baſſ. verb. *beneficium, 2.* & alios; ſeptem verè illi ſunt, acquiritur enim præter enumeratos modos, per vnionem, ſeu incorporationem vnius ad aliud. 1.

Sed quia de vnione, plura nobis dicere, ad exactam quæſtionum præſentis tractatus reſolutionem, neceſſe eſt, de illa, ad ſecundam tractatus huius partem agere, remitto. Quare in præſenti quæſtione, de ſex aliis modis beneficia acquirendi, agendum nobis venit. 2.

§. I.

De primo modo acquirendi benef.

1. PRimum igitur modum beneficium acquirendi diximus esse per præsentationem Patroni præcedentem, & subsequentem Prælati institutionem. Sed vt iste explicetur, & intelligatur modus, terminos ipsos prius explicare oportet. Patronus igitur est ille, qui habet ius patronatus: quod nihil aliud est quam beneficium onerosum, & vtile conueniens alicui, ob aliquod meritum, vel obsequium in Ecclesiam collatum, vti vult Elig. Bassæus, *loco cit. num.*2. vel vt Lessius, *loco item cit. dub.*4. *num.*18. *Ius patronatus, est potestas præsentandi instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans.* Communis diffinitio est. *Ius honorificum, onerosum, & vtile alicui competens in Ecclesia pro eo, quod de diœcesani consensu Ecclesiam fundauit, construxit, vel dotauit ipse, vel is, à quo causam habuit, solus, vel alio concurrente.* Ita Viuian. *in praxi iurispatr. part.*1. *lib.*1. *cap.*2. *n.*2. ex Abb. *in rubr. num.*3. *de iurepatron.* & ex Rocho de Curte, *de iurepatron. in princ. num.*3.

2. Quod ius patronatus triplex est. Ecclesiasticum, & Laicale, & Mixtum. Laicale est, quod alicui competit, quia ex bonis suis patrimonialibus, seu sæcularibus Ecclesiam fundauit, construxit, aut dotauit, vel beneficium erexit: aut quia ab aliquo horum causam obtinuit, ex testamento, donatione, &c. Lessius, *num.*19. Bass. *num.*2. Viuian. *loc. cit. num.* 10. qui ex Gloss. *in Clem. Plures*, verb. *Præsentare*, 2. *de iurepatronatus*, sub Patrono laico includit etiam Clericum præsentantem ratione patrimonij sui.

Ius patronatus Ecclesiasticum est, quod alicui competit, quia ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiam fundauit, construxit, aut dotauit: aut beneficium ex bonis Ecclesiasticis perceptis fundauit: vel quod habetur ratione Rectoratus Ecclesiæ, aut dignitatis Ecclesiasticæ; vt si fundasti Ecclesiam, id est si tribuisti fundum in quo fundata est: si eam extruxisti, vel dotasti: si beneficium extruxisti pecunia ex bonis Ecclesiasticis percepta, ius patronatus Ecclesiastici, seu Patronatum habes Ecclesiasticum. Item si habes ius præsentandi, quia Episcopus, Abbas, Decanus, aut dignitas alia es, dictum Patronatum Ecclesiasticum habes. Less. *loc. cit. nu.* 18. Bassæus, *num.*2. Trullench *tract. de Parocho, cap.*15. *dub.*5. *num.*1. 3. Quocirca Viuian. *num.*9. ait. *Iuspatronatus Ecclesiasticum est, quando Clericus illud habet nomine Ecclesiæ suæ, seu quando ipsa Ecclesia, vel aliqua Vniuersitas, vel Collegium Religiosorum, seu Clericorum habet ius patronatus. Rota Rom. decis.*8. *de iurepatron. in antiquis. Est etiam ius patronatus*

patronatus Ecclesiasticum illud, quod licet ortum habuerit à laici patrimonio, tamen fuit fundatione, testamento, donatione, aut alio quouis titulo translatum in Ecclesiam, Capitulum, seu Collegium Ecclesiasticum Canonicorum saecularium, seu Regularium, vel in aliquam Ecclesiasticam personam ratione Ecclesiae, dignitatis, aut beneficij. Hucusque Viuian. ex Rebuff. *in praxi benef. tit. de Praesentat. num* 5. 6. *&* 7. *& in p.* 3. *Signatura, num.* 8. Couarruu. *Pract. qq. cap.* 36. *num.* 2. *&* 5. Ricc. *prax. rerum fori Ecclesiast. decis.* 152. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 2. *q.* 4. *num.* 39. Marc Antonin. ex Gonz. & Garc. Pro Patronatu Parochi est text. *in cap. Ad audientiam,* 3. *de Eccles. aedific.* & Rota in sententiis, infrà *p.* 4. *q.* 9. *sect.* 2. *num.* 13. Lessius item *in Auctuario*, V. *Beneficium, casu* 1. ait, Electionem personae instituendae, quando Patronatus est Ecclesiasticus, ad Patronum pertinere.

4. Ex dictis sequitur Patronatum esse Ecclesiasticum, non ex eo quod Ecclesiastica persona illum habeat, cum possit haereditate, v.g possidere quisque Ecclesiasticus, quod laici acquisierant ius ex fundatione, constructione, dotatione, aut erectione ex bonis saecularibus facta; sed quia possidet, quod fuit acquisitum mediis bonis Ecclesiasticis, aut quia habet Rectoriam, aut dignitatem, cui annexum est dictum ius patronatus, vt benè adnotatum reliquerunt Less. Bass. & Viuian.

Secundò sequitur intelligentia 5.
sententiarum S. Rotae, in causa iuris praesentandi Vicarium pro Ecclesia S. Ioannis de Stella, ibi: *Pronuntiamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, ius nominandi, seu deputandi, & seu eligendi Vicarium pro cura Ecclesiae Parochialis S. Ioannis oppidi de stella, spectasse, & pertinuisse, spectare, & pertinere liberè, & pleno iure ad supradictum Abbatem Monasterij Beatae Mariae de Hyrache tanquam Patronum, & Parochum eiusdem Ecclesiae.* Patronum quidem, duplici ex titulo, constructionis, scilicet, & fundationis: constructionis, quia illam propriis sumptibus, & expensis Monasterium extruxit: fundationis verò, quia in fundo, ipsi, ad hoc à Rege, donato. Vterque titulus Ecclesiasticus est: quia licet secundus in sua origine laicus fuerit, per translationem eius ad Monasteriũ, media donatione Regia, factus est Ecclesiasticus Patronatus: cum iuspatronatus laicum fiat Ecclesiasticum, per donationem eius Ecclesię factam. Parochum denique, quia talis fuit pronuntiatus, per alias sententias executoriatas, de quibus omnibus *infr. p.* 4. *q.* 9.

Iuspatronatus mixtum est, quod 6.
competit Ecclesiasticis personis, ac laicis. Viuian. *part.* 1. *lib.* 1. *c.* 2. *n.* 11. *& cap.* 3. *num.* 1. *ex cap. vnic. de iurepatron. in* 6. Gonz. *Reg.* 8. *gloss.* 18. *num.* 5.

num. 5. *& seq.* Garc. *de benefic. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 553. *& seq.* Barbos. *de potest. Episc. alleg.* 72. *num.* 128. *& seqq.* & notat ex Gloss. *in d. c. vnic.* iuspatronatus mixtum, vt Ecclesiasticum regulari.

Præsentatio autem, est exhibitio quædam personæ per Patronum ei, ad quem institutio pertinet, legitimè facta, vti vult Bassæus, V. *Beneficium* 2. *num.* 1. vel vti Viuian. *lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 1. *Est exhibitio quædam legitimè facta per Patronum de Clerico præsente sensibus corporis Episcopo, vel alteri ad quem pertinet institutio.*

7. Institutio tandem triplex est. Prima est secundum Iordanum, *de re beneficiar. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 409. & Bassæum, *loco cit. num.* 3. Concessio Ecclesiæ, seu beneficij auctoritate legitima Episcopi, vel alterius Ordinarij facta ei, qui est à Patrono oblatus, aut præsentatus. Vel potius secundum Bauny *in praxi benefic. disp.* 2. *quæst.* 1. est donatio vacantis beneficij, non libera, sed coacta ad præsentationem Patroni Coincidit cum diffinitione Viuiani *in praxi iurispat. lib.* 12. *cap.* 1. *num.* 1. dicentis. *Est translatio iuris non libera facta à Superiore, ex qua plenum ius datur instituto.* Ita ille ex Abbat. *in cap. Auctoritate, num.* 7. *de instit.* Quod sit iuris translatio, probat ex Gloss. & *ibi* Dynus, *in c.* 1. *de Regulis iuris, in* 6. Dicitur *coacta*, quia institutor non potest pro suo libito præsentatum repellere, nec illi, si is sit instructus corporis, & animæ dotibus, quas Canones in beneficiario postulant, beneficium negare. Viuian. *loco cit. ex cap. Pastoralis, & cap. Quod autem de iurepatr.* Gran. *in Catena Iurium, tom.* 2. *tit.* 7. *de institutionibus, cap.* 2. *num.* 11. *ex cap. Decernimus,* 16. *quæst.* 7. *& cap. Nobis, de iurepatron.* Tamburinus, *de iure Abbatum, tom.* 3 *disp.* 9 *quæst.* 22. *nu.* 1. & alij ab istis Doctoribus recensiti. Prima igitur institutio, est tituli collatiua (ita appellatur à Regula *Beneficium*, cit. 1. *de Reg. iur. in* 6.) non libera, sed coacta.

Secunda institutio est, quæ *authorizabilis* dicitur, & consistit in hoc, vt nemini sine licentia, & mãdato Episcopi cura animarum, sæcularium scilicet, committi possit. 9.
Bauny loco proximè citato, exponens *cap. Cùm satis*, el 4. *de offic. Archidiaconi.* Verbum illud, *sine mandato*, intellige, *sine commissione.* Vnde Gloss. in Regulam *Beneficium*, citat. diuidens institutionem, ait. *Alia est institutio authorizabilis quoad commissionem curæ animarum.* De hac fecit mentionem Rota *in Pampilonen. Parochialis de Stella*, coram Seraphin. *la* 1:04. vers. *Neque obstat*, infrà *la* 13.

Post hæc scripta, diligenter inspexi dictum *cap. Cùm satis*, & hoc summarium ei præfixum inueni. *Archidiaconus sine mandato Episcopi non committit curam animarũ, idest*

id eſt non habet inſtitutionem authorizabilem. Ex quo demonſtratur hanc inſtitutionem conſiſtere, in conceſſione commiſſionis ad curam exercendam.

Quod ſi petas an poſſit præſcribi authorizabilis inſtitutio, ita vt ea vti poſſit Prælatus Epiſcopo inferior? Controuerſa res eſt inter Doctores, Gloſſ. *in cap. Presbyteri, de Capellis Monach. in 6.* tenet quod non, & videtur expreſſum, *in d. cap. Cùm ſatis*, ibi. *Obtentu alicuius conſuetudinis, non debes*, &c. Gloſſ. tamen eius *in ſumm.* & verb. *Conſuetudinis.* Viuian. *lib.* 12. *c.* 3. *n.* 2. & alij aſſerunt, quia text. intelligitur de conſuetudine non præſcripta legitimè.

9. Tertia inſtitutio eſt, quæ inducit in poſſeſſionem realem, & actualem beneficij, quæ ob id realis, & actualis dicitur, ſeu inueſtitura. Gloſſ. *in regul. beneficium*, cit. vbi ait, quod inſtitutio tituli collatiua, de iure comm. pertinet ad Epiſcopum, *cap. Conquerente, de offic. Ordinar.* quod etiam docet Graña, *tom.* 1. *Catena iur. tit.* 7. *num.* 5. *de inſtitutionibus, ex cap. Omnes Baſilicæ, el* 10. 16. *quæſt.* 7. & ex Gloſſ. V. *Probatam, in cap. Cùm veniſſent, el* 6. *de inſtitutionibus.* Pax Iordan. *volum.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 410. *ex c. Ex frequentibus, de inſtit. cap.* 1. *eod. tit. in* 6.

De authorizabili inſtitutione, ait d. Gloſſ. *in Regul. Beneficium*, etiam ad Epiſcopum pertinere: Quod tenuit Rota *in dicta cauſa Parochialis de Stella*, coram Cardin. Seraphino 14. Decemb. 1598. & nemini dubium eſt quod ad illum de iure pertineat. Patet expreſsè *ex cap. cùm ſatis*, 4. *de offic. Archid.* iuncta Rubrica, & Gloſſ. *in Summa*, & verb. *Conſuetudinis*, & Gloſſ. *in cap. Vnic. de Capell Monach. in* 6.

Inſtitutio vero realis, actualis, 10. ſeu inueſtitura dicta, ſecundum iuris communis diſpoſitionem, ad Archidiaconum ſpectare, docet Gloſſa citata, *in regul beneficium, ex cap. Conquerente, de offic. Archid.* & Graña, *tit.* 7. *de inſtitutionibus, & num.* 5. citata, id probat *ex cap. Vt noſtrum*, 9. *eodem titulo, de offic. Archidiac.* vbi poſt Canonicam iuris inſtitutionem, Archidiaconus Clericum in corporalem beneficij intromittit poſſeſſionem, & iuxta tex. *in cap. Ad hæc*, verſ. *In quadam, cap. Si noſtrum, de officio Archidiac. cap. Perlectis*, §. *Archidiaconus*, 25. *diſtinct.* Abbas, *cap. cùm ſatis*, 4. *de offic. Archidiacon. num.* 2. Anaſtaſ. Germonius, *de Indultis Cardinalium*, §. *Necnon, num.* 6. Idem tenet Viuian. *in praxi iuriſpatron part.* 2. *lib.* 13. *c.* 1 *n.* 1 ex dd. *c. Ad hæc, & vt noſtrum*, ex Gloſſ. *in c. Auctoritate, de inſtitut.*

Et licèt dicta de iure vera ſint, 11. ad alios inſtitutio in triplici enumerata acceptione, ſeu diuiſione pertinere poteſt, ac pertinet de facto, ſiue ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine

ſuetudine, vel præſcripta poſſeſſione quam approbat Gloſſ. *in cap. cùm ſatis*, 4. *de officio Archidiaconi*, vti in hac Pampilonenſi diœceſi omnibus notum eſt, quod Parochi proprij, vulgo Abbates, & Prælati, dignitateſque non pauci, inſtituunt quædam beneficia præſentatis per Pattronos: quædam verò, liberè conferunt: & cum literis inſtitutionis, aut collationis, ſine interuentione Archidiaconi, & abſque Epiſcopi mandato, apprehendunt inſtitutionem realem ſeu poſſeſſionem actualem beneficij, ſimplicis tamen, beneficiarij à dictis Abbatibus, & Prælatis prouiſi. Quocirca Tamburinus, *de iure Abbatiſſarum, diſp.* 32. *quæſito* 12. *n.* 1. ait. *Si Monaſteria Monialium habeant beneficium curatum vnitum, Abbatiſſa poteſt de conſenſu ſui Capituli Clericos inſtituere, & beneficia, ac Capellas conferre ad inſtar aliorum Prælatorum. Et in dictis beneficiis inſtituit ea inſtitutione, quæ dat poſſeſſionem, & titulum, non autem inſtitutione authorizabili, per quam datur poteſtas exercendi curam animarum.* Hæc ibi, & *n* 2. eadem repetit, & reddit rationem exceptionis dicens: *cum talis iuriſdictio non cadat in fœminas.*

Immò ſi Abbas habeat aliquas Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, (id eſt ad menſam, ſeu quo ad ſpiritualia, & temporalia) in eis etiam ius inſtituendi habebit, docet Viuian. *part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 3. *num.* 17. *ex cap. In Lateranenſi*, & *ibi* Doct. *de Præbend. Clem.* 1. *de exceſſib. Prælat.* Barb. *de poteſt. Epiſc. alleg.* 72. *num.* 188. qui ait id probat text. *in d. Clem.* Ex quo fit de iure ad Abbatem inſtitutio pertinere.

12. Rodericus, etiam *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 36. *art.*.... ita reſoluit propoſitum à ſe quæſitum. *Reſpondeo dicendo, quod eo ipſo, quod Eccleſia conceſſa Monachis eſt, ipſo iure intelligitur conceſſa ipſis facultas conferendi ipſam, & inſtituendi Rectorem etiam quo ad authorizabilem inſtitutionem ſupra curam; ita tamen, quod hæc faciant vice Epiſcopi, vel Papæ concedentis Eccleſiam pleno iure, tanquam gerentes vicem Epiſcopi, vel Papæ ſecundum Ioann. Andræam, Ancharanum, Imolam, & Abbatem.* Hucuſque ille. Quo ſpectat illud Gloſſ. *in cap. cùm & plantare, in Summa, el* 3. *de Priuil. Inſtitutio, & deſtitutio presbyterorum ad Epiſcopum pertinet, niſi vtroque iure, id eſt, quoad ſpiritualia, & temporalia ad Religioſos pertineant.* Pertinere igitur pleno iure vna Eccleſia alteri, & pertinere, quoad ſpiritualia, & temporalia, idem eſt.

Prædictam doctrinam tenet Viuian. *in praxi iuriſpatron. p.* 2. *lib.* 12. *cap.* 3. *num.* 2. & 3. dicens. *An autem inſtitutio authorizabilis, per quam tribuitur poteſtas exercendi curam, poßit ſpectare ad inferiorem Epiſcopo, niſi Epiſcopi accedat conſenſus, dubium eſt, vt notatur in c.*

cùm

cùm satis, de offic. Archidiac. verius tamen est etiam praedictam institutionem authorizabilem praescriptione acquiri posse, quia nihil inconuenit, quod si Religiosi Ecclesiam pleno iure acquirunt quoad omnimodam iurisdictionem, possint etiam acquirere potestatem tradendi facultatem exercendi curam animarum, immò id apertè videtur supponere text. in Clem. 1. vers. *Quidam praetereà, de excessib. Praelat. vt ibidem post Gloss. notauit Cardin. in princ. opposit. 6. & post Abb. & Felin. in c. Auditis, de praescript. p. 5. quaest.* 11. *num.6. & ad d. c. cùm satis respondetur, textum loqui de consuetudine, vel praescriptione non completa, vel praescriptione carente titulo, & bona fide.* Ita Viuian.

53. Et ne doctrina Emanualis alicui noua videatur, illam exornabo ex aliquibus Iuris Canonici Glossis. Prima est *in cap. Pastoralis*, vers. *Cathedraticum, el 7. de donationibus.* vbi sic fatur. *Si ita generaliter dat Episcopus Ecclesiam, tunc etiam dedisse intelligitur ius instituendi* Secunda est, *in cap. Visis*, vers. *Traditae, el* 1. 16. *quaest.* 2. vbi idem omninò ait, ac *in cap. Pastoralis.* Sed obiici potest Glossas istas minimè loqui de institutione authorizabili, sed de institutione, quae est concessio, seu donatio coacta beneficij vacantis ad Patroni praesentationem. Respondetur tamen de authorizabili etiam loqui: Quia quandò ita Episcopus generaliter concedit Ecclesiam alicui Monasterio exempto, etiam ius plenissimum, & contentiosum quoad correctionem morum, & excessuum concedit, in sententia quorumdam, quos suppresso nomine citat ipsa Glossa *in cap. Visis.* Quod sine dubio magis est, quam institutionem authorizabilem illi concedere. Et sic correctione concessa, institutio ista concessa videtur, *quia vbi maius conceditur* (ait Innocentius Tertius, *cap Ex parte tua, el 27. de decimis.*) *minus concessum esse videtur*, maximè in sententia Glossae locis citatis, dicentis, quod quamtumcumque Episcopus generaliter eximat Ecclesiam à se, semper retinet ius correctionis, procurationem, & visitationem, & Cathedraticum, nisi confirmatio Apostolica intercedat. Et reddit rationem: quia Episcopus non potest plenè remittere ius Episcopale, cum aliàs posset à se reiicere iurisdictionem Episcopalem. Ex eo autem quod concederet institutionem authorizabilem, non reiiceret à se plenè iurisdictionem Episcopalem, cum retineret ius correctionis, visitationem, procurationem, & Cathedraticum.

Ex tribus institutionibus enumeratis, duae priores spirituales sunt, & in iure spirituali consistunt; posterior verò corporalis est, & in facto consistit. Ita Graña, *tom.* 1. *titulo* 27. *num* 15. citato. Ex quo fit, vt priores, ab Ecclesiasticis solum, fieri possint, cum ipsi tantum fiat

dispensatores mysteriorum Dei; posterior verò potest etiam à sæcularibus.

15. Duo hic adnotare duxi, primum: hanc vocem: *Institutio*, variè in iure vsurpari. Aliquando enim sumitur, pro concessione tituli beneficij, *cap. Post electionem*, 7. *de concessione Prabend. & Regula Beneficium*, 1. *de Regul. iuris, lib.6.* & *ibi* Glossa. Aliquando accipitur pro confirmatione electionis ad beneficium factæ, *cap. cùm & plantare*, §. *In Ecclesiis*, *de Priuilegiis*, *c. cùm olim*, *de electio.* Aliquando etiam sumitur pro destinatione quoad solum exercitium curæ animarum, & non quoad titulum principalem beneficij, *cap. In Ecclesiis*, 1. *de Papellis Monachorum.* Aliquando verò accipitur, prout volunt Graña, & Bauny *locis citatis*, pro admissione, necessaria quidem ad beneficium perpetuò possidendum ab eo, qui fuit à Patrono præsentatus. Ego autem cum Glossa *in cap. Suscepti regiminis*, 1. *de Prabendis*, *libro 6.* non pro admissione, sed pro receptione necessaria ad beneficium perpetuò possidendum, ab eo, qui fuit à Patrono præsentatus accipio præfatam vocem *Institutio* propriè, & rigorosè sumptam. Quia aliud est admittere, & aliud recipere. Admittere enim, vti ait Glossa illa, est approbare personam præsentatam; recipere verò, est illam Canonicè instituere. Quod institutio in hac vltima acceptione comprehendatur aliquando sub voce *Collatio* docet Rebuff. *in praxi benef. tit. de forma Vicariatus Archiepiscoporum*, &c. *n.*127.

Ex quibus omnibus acceptionibus, sola est propria, quando sumitur pro concessione canonica beneficij ei, qui fuit à Patrono præsentatus, & pro ad idem beneficiū receptione, vt benè adnotant Bauny, & Graña, vbi suprà *num.*7. reliquæ verò impropriæ sunt dictæ institutiones, & de authorizabili quidem id decidit Rota, in vna *Vlisbonen. Iuris conferendi*, 13. *Iunij de anno* 1607. coram Lancellotto, apud Farinac. 2. *part decis. selectarum, tom.* 3. *la* 204. infrà *la* 8. *num.*6. Viuian. etiam *in praxi iurispatron. p.*2. *lib.*12. *cap.*1. docet *num.*2. quod institutio largè sumpta continet inuestituram, immissionem in possessionem, & institutionem authorizabilem, collationem, omnem modum prouidendi, & omnem canonicum titulum; propriè autem sumpta, esse ait, *qua cadit super prasentatione facta à Patrono.* 16.

Vnde quando Viuianus *in praxi iurispatron. lib.*1. *cap.*1. *num.*193. & 194. *ex cap. Extirpanda*, §. *Qui verò*, *de Prabendis*, *cap. Si gratiosè*, *de rescriptis in 6.* & *cap. Statutum*, *de Prabend. in 6.* & Barbosa, *de potest. Episcopi*, *allegat.*72. *num.*188. dixerunt, quod *Canonica institutio, est prouisio secundum Canones*, & *ab eo, qui iure potest conferre*: Loquuti non sunt de institutione in propria,

propria, stricta, & rigorosa significatione istius vocis *institutio*, sed in impropria, prout comprehendit quemlibet modum canonicum acquirendi beneficium, vt videre est in Viuian. *n.*195. & Barb. *n.*188. *& seq.*

18. Secundum, quod adnoto pro praxi, est, quod si Patronatus est laicus, ipse Patronus, quem vult præsentat, & Episcopus, vel alter instituendi habens facultatem, approbat, & instituit. Si autem Patronatus est Ecclesiasticus, in mensibus non reseruatis Papæ, nominat Patronus duos, aut tres, quos examinat institutor, & ex approbatis ab institutore, eligit Patronus, quẽ vult. Sed in mensibus reseruatis, non potest Patronus nominare, aut præsentare; sed Episcopus præmisso concursu nominat, & eligit digniorem, qui à Papa accipit collationem. Ita Trullench, *tract. de Parocho, cap.*15. *dub.*5. *num.*1. & Pax Iordan. *vol.*2. *de re beneficiar. lib.*10. *titulo* 8. *de collatione Parochialium, num.*45. vbi docet, quid ab Episcopo, & Papa fieri debeat aut quidem fiat. Vide etiam *numer.*50. *&* 53.

---

§. II.

De secundo modo acquirendi benefi ium.

1. SEcũdus modus acquirendi beneficium est per electionem, & confirmationem Superioris. Electio, in propria, & stricta nominis significatione. *Est alicuius personæ, ad Ecclesiam Pastore destitutam, canonicè facta vocatio.* Bassæus, V. *Beneficium* 2. *num.*4. Palaus, *tom.*2. *tract.*13. *disp.*2. *punct.*11. *in princ. ex cap. Quia propter, de elect.* In lata verò, *est alicuius personæ, ad Prælaturam, seu dignitatem, vel fraternam societatem, canonicè facta vocatio, confirmatione Superioris legitimè approbata.* Ita Bassæus, verb. *Electio, num.*1. Quæ descriptio, vt melius intelligatur, aduerte, quod verbum Prælatura, seu Prælatus, largè aliquandò sumitur, aliquandò vero strictè, & propriè. Largè hoc nomen cuilibet curam habenti tribuitur; propriè vero illi soli, qui aliquam iurisdictionem ordinariam in foro externo, & contentioso exercet, etiam si illam ex vi priuilegij, aut præscriptionis habeat. Bassæus verb. *Prælatus, num.*1. & Archidiacóni, & Archipresbyteri Cathedralis Ecclesiæ etiamsi cura, & iurisdictione careant. Rot. *infrà decis.*24 *num.*2.

Dignitas, similiter propriè, & 2. impropriè etiam accipitur. Propriè, & in rigorosa significatione, sumitur pro habente beneficium cum iurisdictione spirituali fori externi, vti idem Bassæus, ait, verb. *Beneficium,* 1. *num.*3. vers. *Ex quibus*, seu vti Viuianus *praxi de iurepatronat. lib.*1. *cap.*1 *num.*92. pro illo, qui rerum Ecclesiasticarum administra-

 tionem

tionem cum iurisdictione habet Impropriè de Personatu dici solet, qui est quædam prærogatiua, sine iurisdictione, vt habere statum honorificnm in Choro, Capitulo, aut mensa, &c. plus quam alij sui ordinis fratres, Monachi, aut Canonici. Videantur, quæ diximus *quæst.2. de diuis. benefic. diuisione 2. num.*1. vbi etiam dictum est Parochum Personatum habere, & *p.3.q.*15. dicam præcedere: Vnde lato modo dignitas dicitur.

3. Multa alia de Electione tractantur à Bassæo *loco citato*, à Castro Palao, *part.2. tract.*13. *disp.2.* ex quibus nonnulla scitu digna hic adnotabo. Primum, quod electionis confirmatio, est approbatio Superioris, electionis à Collegio factæ alicuius personæ ad dignitatem, Prælaturam, vel beneficium vacans. Ita tamen, quod si Prælatus eligitur, electio, vera, propria, & rigorosa electio dicatur; impropria verò, si beneficiarius, aut dignitas quidem eligatur, cum electio propriè sit de Ecclesia à Pastore destituta.

4. Secundum, quod vocatio debet fieri à maiori parte communitatis, seu suffragium, vel votum ad electionem habentium, vt electus ius ad dignitatem, vel beneficium acquirat. Palaus, *n.*4. ex Ænea Garuens. & Garcia 4. *part. de benefic. cap.*3. *num.*14. Viuian. *lib.6. cap.*7. *num.*57. Layman. *in qq. Canonic. de Prælat. Eccles. quæst.*37. qui limitat, dummodò duæ partes Capitularium ad eligendum conuenerint.

Tertium, quod electus ante acceptationem ius ad dignitatem, Prælaturam, aut beneficium acquirit per solam electionem. Palaus, *num.*4. vers. *Dubium, ex cap. Cupientes*, §. *Cæterùm*, *cap. Quam sit*, *de elect. in 6.* vbi electus priuatur iure, quod per electionem acquirit, si infrà mensem à die habitæ notitiæ suæ electionis, non præbuerit assensum. Et addit rationem. Quia electio est dimidiata collatio dignitatis, Prælaturæ, aut beneficij, quæ confirmatione, & approbatione completur: Ac per consequens electio est potestatis spiritualis actus, secùs verò nominatio, & præsentatio. Felin. *cap. cùm Bertholdus, de re iudicata, num* 2. *&* 3. Dominic. *in cap. Quam sit*, § 1. *de elect. lib.6 c.*19. *quæst.2. in fin.* Idem tenet Viuian. *lib.5. cap.*1. *num.*15. quoad acquisitionem Iuris Prælaturæ, & administrandi saltim in habitu, ex Gloss. *in cap. Quanto, distinct* 63. Et quoad hoc vt electio sit ius spirituale merum, *n.*17. *ex cap. Messana*, *de electio.* 5.

Ex modo dictis constat discrimen quod inter præsentationem, seu nominationem, & electionem reperitur: quod nominatio, & præsentatio, potest fieri tam à sæcularibus, & laicis, quam ab Ecclesiasticis; electio autem semper fit ab Ecclesiasticis, penes quos solos est potestas 6.

potestas ad spirituales actus, & functiones. Et ob eandem rationem differt confirmatio, & approbatio electionis, ab institutione. Conueniunt tamen in hoc quod vtraque obligatoria est, & non libera ex parte Superioris instituentis, confirmantis, & approbantis, vbi benè Palaus, *num.2.* vers. *Electionis*, & vers. *Institutio*. Vide Viuianum, *d. cap.1.* vbi plures, vltra præfatas, assignat differentias inter electionem, & præsentationem.

7. Quocirca, adnotandum est, electionem per sæcularem potestatem ad dignitatem Ecclesiasticam factam, ipso iure esse nullam, & ipsum electum fieri ineligibilem, ita vt sine dispensatione ad aliam nequeat eligi dignitatem, si tamen passus est de se electionem per sæcularem fieri. Ita Pax Iordanus, *volum.2. de re beneficiaria, libro 9. Tit.1. de dispensationibus, num.451. ex cap. Quisquis, de elect.* Posse tamen ab Episcopo dispensari, ait ex Gloss. *in d. cap.* vers. *Fiat.* Dictam pœnam ineligibilitatis, extendit Iord. *n.452.* ad eum, qui passus est à laicis in Parochum eligi, quia beneficia, inquit, curata æquiparantur dignitatibus.

8. Pro praxi nota, tempus à iure præfixum non reperiri habenti instituere, intra quod sit facienda institutio. Viuian. *lib.12. cap.4. num.7.* ex Rot. *decis.4.* incipiente, *Secundum omnes, de iurepatr. in nouis. & ex Iacen. Vicariæ, 31. Ianu. 1590.* coram Platto, *& ex Casalen. Parochialis, 17. Maij* 1591. coram Orano, *& ex Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 20. Iun. & 5. Decembr.* 1601. coram Sacrato, ex Germon. *de indult. Cardinal.* §. *Volumus, à num.76.* Riccio, *in praxi aurea, resol.260.* Lambert. *de iurepat. lib.2. quæst.2. art.6. &* 7. Rocho de Curte, *de iurepatr.* verb. *honorificum, num.55.* & ex Garc. *part.10. cap.1. num.1.*

§. III.

De tertio modo acquirendi Beneficium.

Tertius modus acquirendi beneficia, est per postulationem. *Postulatio* autem *est supplex quædam à Collegio Canonicorum facta apud Superiorem petitio, qua petitur vt aliquis certæ Ecclesiæ vacanti præficiatur, non obstante aliquo defectu, quem patitur.* Ita illam diffinit Bassæus, verb. *Beneficium 2. numero 5.* vbi aduertit defectum non debere esse moralem, sed naturalem tantùm: exempli gratia, quod ex legitimo non sit procreatus coniugio: quod ordinatus non sit: aut quod ætatem non habeat sufficientem. 1.

Dictam postulationis diffinitionem tenet etiam Castrus Palaus, *part.2. tract.13. disp.2. punct.12.* siquidem *num.1.* ait, quod *est persona iure canonico impedita: quod po-* 2.

stulantes

stulantes petunt à Superiore vt postulato, impedimentum relaxet, habilémque redditũ confirmet. Quod colligit *ex cap. Innotuit, de elect. cap. Bonæ, 2. de postulat. Prælat.* & tradit, ait, Abb. *Rub. de postulat. Prælat.* Viuian. etiam idem docet *in praxi iurispatron. part. 1. lib. 1 cap. 1. num. 178.*

3. Ex quibus nonnulla colligit Palaus. Primùm, quod solus Summus Pontifex potest postulationem admittere, quia ipse solus potest impedimentum remouere, cum ipse solus ius possit relaxare: quia admissio postulationis, est relaxatio iuris, & postulati confirmatio, *cap. Gratum, cap Bonæ, cap. vlt. de postulat. Prælat.* & tradit (ait) Abbas *c. 1. de postulat. Prælat. num. 34. & cap. Gratum, eod. tit. num. 11.* Layman. *in qq. Canonicis de Prælat. Ecclesiasticis, q. 3.* aitque ab eo fieri debet postulatio, ad quem pertinet Prælati confirmatio, dummodò in defectu postulati dispensare queat.

4. Secundò infert, postulato nullum ius ad beneficium competere, antequam Superior postulationem admittat. Quia ob impedimentum ab illo est exclusus: non autem illud remouetur per postulationem; sed per admissionem Superioris. Idem docet Laym. *loco citato, q. 2.* qui addit: Imò in eam absolutè, & sine conditione relata ad Superioris dispensationem, consentire non potest, cum inhabilis sit.

5. Tertiò non posse impedire postulatum, vt postulatores alium postulent, aut eligant, & à sui postulatione desistant. Quia, vt dictum est, nullum ius acquisiuit. Layman autem distinguit *quæst. 6.* Aut est præsentata postulatio coram Superiore; aut non. Si primum, non potest reuocari, *c Bonæ, 4. de postul. Præl.* Si secundum, potest, quia tendit ad gratiam impetrandam, quam 6.
nemo petere cogitur.

Postulatio legitimè fit à maiori parte Collegij, etiam si alij contradicant. Palaus, *loc. cit. num. 3. ex l. Quod maior, ff. ad municipalem, & cap. 1. & vlt. de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & ex cap. Scriptum, de election.* Consentit Palao Layman dummodò non concurrat cum alterius electione in discordia, quia tunc debet fieri à duabus partibus Capituli, *cap. Script. 40. de* 7.
elect.

Qui postulat indignum, priuatur potestate eligendi, vel postulandi pro illa Vice Palaus, *n. 4.* & est expressum *in c. Scriptum, de elect. c. 1.* 8.
& 2. de postul. Prælat.

Inter electionem, & postulationem nonnulla discrimina recensentur: quod ista innititur gratiæ; illa iuri. Quod eligatur habilis; postuletur secundum iura inhabilis; quod iste admittatur; & ille confirmetur. Quod per electionem ab electo acceptata, ius ipsi confeatur; per postulationem verò nullum confertur.

§. IV.

§. IV.

De quarto modo acquir. benef.

1. QVartus modus acquirēdi beneficia, & propriissimus quidem, est *Collatio*, sumpta in propria, & stricta huius vocis significatione, & propriè dicitur *translatio*, siue *libera concessio iuris*, ait Viuian. *in praxi de iurepatr. part.*1. *lib.*5.*cap.*1.*num.*95. ex Abb. *in cap. Auctoritate, num.*9. *de institut.* Geminian. & aliis *in cap. cùm in illis* §.1.*de Prabend. lib.*6. quæ per hanc diffinitionem declaratur. *Collatio, est concessio beneficij vacantis, liberè ab habente potestatem conferendi facta, nulla Superioris confirmatione indigens.* verba illa: *Concessio beneficij vacantis*: Loco generis in hac diffinitione ponuntur; quia de illa conuenit Collatio, cum aliis modis acquirendi beneficia; Reliqua verò, loco differentiæ. Per illud enim *liberè* differt collatio ab institutione, supponente præsentationem: à confirmatione, quæ fit post electionem, ab admissione, post postulationem, vti vidimus §§.1.2. *&* 3. *huius quæstionis*: & per illa: *nulla Superioris confirmatione indigens*, differt collatio, ab enumeratis tribus acquirendi beneficia modis, & ab enumerandis, scilicet mediis permutatione, resignatione, & vnione, quia in his tribus subsequentibus, sicut nec in tribus præcedentibus collationem, datur totalis libertas in Superiore, sed vel omnimoda, aut aliqualis necessitas concedendi beneficium, (si concedendum illud est) determinato subiecto. In collatione autem, libertas, & gratia, & hac de causa sæpè sub nomine donationis in iure exprimitur, vt benè obseruat nouissimè Pax Iordanus, *vol.*2. *de re beneficiaria, lib.*10. *tit.*10. *n.*1. *ex cap. final. de offic. Vicarij, lib.*6. *c. Proposuit, cap. Quia diuersitatem. cap. cùm nostris, cap. penult. de concessio. Prabend.*

Nec obstat esse præcisum, & necessarium conferre beneficia. Quia magis vni, quam alteri conferre, omninò gratiosum est, & voluntarium. Cessat quidem liberalitas in dando; exercetur tamen in cui dando. Pulchra Gloss. *in cap. Relatum*, vers. *Liberaliter, de Prabend.* & in verb. *Libera, in cap. fin. de offic. Vicarij, lib.*6. Staphil *de literis grat.* Gonz. *ad reg.*8. *Cancell.* §.4 *proœm. n.*45. *&* 46. quos citat, & sequitur idem doctissimus Iord. *dict. lib.*10. *tit.*10. *num* 1. 2.

Ex modo dictis, facilis est resolutio quæstionis illius, An (scilicet) libera sit, nec ne, institutio, quæ certo generi personarium facienda est, etiam præuia præsentatione, v. gr. filiis patrimonialibus, aut personis determinatæ familiæ? & an in rigore sit huiusmodi prouisio, dicenda *institutio*, an verò *collatio*? Respondetur enim, quod si duo, aut 3.

aut tres præsentantur, vt vno ex illis, Superior, cui ipse maluerit, beneficium concedat, talis concessio, & prouisio libera erit, ac per consequens collatio strictè, & propriè dicta dicenda erit, non verò institutio. Ratio ea est, quia si duo, aut plures præsentantur, & Superior eligit, quem mauult, liberè, & gratiosè illi cōcedit beneficium, quod alteri ex omissis concedere, liberè, & gratiosè, æquè benè valebat. Ita etiam tenet Graña, *in Catena iurium, tom. 1. tit. 7 de institut. cap. 2. num.* 12. ex Puteo, *lib. 2. decis.* 162. Riccio, *Collectan.* 1374. Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloss.* 9. §. 1. *num.* 75. *& gloss* 47 *num.* 19. Barb. *in collect. ad cap. Ad decorem, num.* 3. *&* 5. *de institutionibus*, & ex Rebuff. *in praxi benefic. part. 3. tit. de rescriptis mixtis, in principio, num. 6. glossa* 1. *&* 2.

4. Illud demum adnoto, collationem propriè sumptam, significari aliquando per vocem: *Institutio*, maximè quando *de institutione spirituali*: aut *de institutione tituli*, fit mentio. De quibus acceptionibus, Graña *in citata catena, tom.* 1. *tit. 27. cap. penult. num.* 13. 14. *&* 15. *& tom. 2. tit. 7. cap. 2. num.* 5. 7. *&* 10. Sicut è conuerso verbum *Collatio*, aut *conferre* comprehendit etiam *institutionem*, & *instituere* non liberè, vt benè Rebuff. *in praxi benefic. part 1. titulo, Forma Vicariatus Archiepiscoporum, & aliorum collatorum, num.* 127. non tamen semper, sed aliquando. Vide etiam Viuian. *in praxi iurispatron. part. 1. lib. 5. cap. 1. num. 96.* vbi ait hoc nomen collatio, latè sumptum, comprehendit in se præsentationem, electionem, confirmationem, & institutionem: *& p. 2. l. 12. cap. 1. n. 2.* vbi ait, quod institutio latè sumpta continet collationem, &c.

---

§. V.

De quinto modo acquirendi benefic.

Permutationem beneficiorum diximus esse quintum modum illa acquirendi. Definitur à Bassæo, verb. *Beneficium 2. num. 7.* sic. *Permutatio est reciproca quædam resignatio, quæ adinuicem inter permutantes fit, legitima Superioris auctoritate.* 1.

Nonnullæ conditiones ad permutationem requiruntur. *Prima*, vt permutantes Domini sint beneficiorum, quæ permutantur. *Secunda*, vt liberè fiat, non metu, aut dolo extorta. *Tertia*, vt vterque beneficium in manus Ordinarij, cui beneficium subest, resignet. Inferior enim Episcopo, non potest recipere resignationes causa permutationis, absque illius consensu, & ex vi illius conferre, nisi alia fuerit consuetudo, ait Bassæus. *Quarta*, vt beneficia permutantibus dentur, non aliis. *Quinta*, vt fiat de consensu illorum, ad quos præsentatio, 2.

aut

aut electio pertinet. Si tamen Patronus requisitus, consentire nolit, poterit ordinarius eius supplere consensum, si iudicat permutationem Ecclesiæ conuenire. *Sexta*, si permutans sit infirmus, post permutationem, viginti dies superuiuere debet. *Septima*, si permutatio in Roma fit, debet in loco beneficij fieri publicatio, intra sex menses à die supplicationis oblatæ computandos, si sint intra montes; si vltra montes verò, intra nouem. Si autem extra Curiam Romanam permutatio fiat, debet ordinarius intra mensem conferre: & permutantes intra tres publicare.

3. Hæc, & alia ad materiam pertinentia, videri possunt in Elig. Bass. *loc. cit.* Palao *part.* 2. *tract.* 13. *disp.* 6. *punct.* 3. *in* 5. *prioribus* §§. *fol. mihi* 424. Less. *de iustit. & iure*, *lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 36. Rebuff. *praxi benefic. part.* 3. *tit. de permutatione*, *à fol.* 528.

---

§. VI.

De sexto modo acquirendi beneficia.

1. Sextus acquirẽdi beneficia modus est *Resignatio* in propria, & stricta huius nominis significatione sumpta. Quæ sic à Bassæo definitur, verb. *Beneficium* 2. *num.* 8. *Resignatio est libera beneficij dimissio, facta cum causa, coram legitimo Superiore.* Causæ autem multæ admodùm sunt, de quibus videri potest Castrus Palaus, *part.* 2. *tract.* 13. *disp.* 6. *punct.* 2. §. 1. vbi etiam distinguit duplicem resignationem, seu renuntiationem, quas pro eadem re vsurpat, in tacitam, & expressam. Tacita est, quæ iuris dispositione inducitur ob actum contrarium retentioni beneficij, v. g. matrimonium contrahendo, Religionem profitendo, & militiæ nomen dando. Cùm igitur his actibus, ipso iure, sit annexa beneficij vacatio, eos præstans censeris beneficium dimittere.

Expressa verò, est resignatio, si 2. verbis expressis beneficium deponas. Et hæc alia simplex, & alia conditionata. Simplex, seu pura est illa, quæ nulla apposita conditione, aut pacto fit, & tunc potest ordinarius liberè, cui voluerit, beneficium dimissum conferre, vti docet Leonard. Less. *de iust. & iure*, *lib.* 2. *cap* 34. *dub.* 35. Conditionata verò est si aliqua adiecta conditione beneficium dimittitur. Conditio, quia multiplex esse potest, ideò resignatio diuersimodè denominari solet. Si nulla alia conditio apponatur, nisi quod certæ personæ, v. gr. Petro conferatur beneficium resignatum, tunc vocatur resignatio simplex in fauorem: si verò fit ea conditione vt reseruetur resignanti ius regressus, vel ingressus, aut pensio aliqua, dicitur resignatio conditionis qualificata. Ita Less. Bassæus, & Palaus, qui pro eodem

vsurpat vocem renuntiatio, ac resignatio, quod & Iordanus infrà citandus facit.

3. Sed vt valida sit resignatio, aliquæ conditiones necessariæ sunt. *Prima*, vt beneficium resignantis sit. Quia cum resignatio sit iuris proprij dimissio spontanea, vti docent Less. *loco cit. num.* 189. *&* 190. Pax Iordanus, *volum.* 2. *de re beneficiaria, lib.* 10. *tit.* 25. *de resignatione.* Si proprium beneficium non dimittitur, dimissio, resignatio, aut renuntiatio non erit. *Secunda* conditio est, vt dimissio libera sit: quando enim metus, aut dolus dat causam contractui, non obligat. *Tertia* conditio, vt fiat in manibus eius, qui possit eam admittere. Qui respectu omnium beneficiorum, est Summus Pontifex: Ordinarius, respectu eorum, qui sibi subsunt: Deinde Collator, vel institutor inferior. *Quarta*, vt resignans amittat ius suum, debet resignatio à Prælato acceptari. *Quinta*, acceptari etiam debet ab eo in cuius fauorem fit resignatio. Quæ conditio adeò necessaria est, vt aliàs resignans ius suum non amittat, ob clausulam, *non aliter, &c. Sexta*, debet conferri ei, in cuius fauorem fit; aliàs collatio alteri facta, etiam si à Papa fiat, nulla erit: Non enim potest vnius ius ab eo auferri, ipso inuito, & alteri dari. *Septima*, conditio est, vt accedat consensus Patroni si beneficium iurispatronatus est: aut electorum, si electiuum illud est. Aliàs resignatio in fauorem, nulla erit. *Octaua*, vt si resignans sit infirmus, debet superuiuere 20. dies post resignationē. *Nona* conditio est, vt si resignatio in Curia fiat, debeat in beneficij loco publicari, intra sex menses, à die supplicationis oblatæ, computandos: si tamen intra montes locus ille sit; aliàs intra nouem, iuxta ea, quæ hic §. 5. diximus. Si autem resignatio extra Romam fiat, intra mensem debet publicari.

Hæc, & alia in materia renuntiationis, & resignationis, scitu digna, videri possunt apud Rebuff. *in praxi benefic. part.* 3. *tract. de resignatione, à fol. mihi* 474. *vsque ad* 506. Pacem Iordanum, *volum.* 2. *de re beneficiaria, lib.* 10. *tit.* 35. *de resignat. à pag.* 445. Leonard. Lessium, Eligium Bassæum, & Castr. Palaum, *locis citatis*, & apud istum vltimum Doctorem, *per* 5. *seqq.* §§. Vide illos, & præcipuè Iordanum, *à num.* 27. vbi resignationem definit, & renuntiationem, per hoc, quod sit *iuris proprij spontanea facta dimissio, seu cessio, à persona idonea, in alterius beneficium, cum licentia Superioris.* Et recenset casus in quibus non sit libera. Ex quo, citato Garc. *de benef. p.* 11. *c.* 3. §. 3. *n.* 270. scias in Hispania non obseruari Const. Pij V. *Quanta Ecclesia Dei.* Quoad partem de non conferendis beneficiis resignatis affinibus, consanguineis, vel familiaribus Collatorū, vel resignantiū. 4.

§. VII.

§. VII.

De septimo benef. acquirendi modo.

VLtimus modus beneficium acquirendi, est illius vnio. Docet Gordonus, *libro septimo, capite quarto, paragrapho primo,* Et latè constabit ex modo dicendis, in secunda huius operis parte, vbi ex professo, materia ista plena dilucidabitur manu.

PARS SECVNDA.

In qua Vnionis beneficiorum materia discutitur, pariter ac illustratur.

CVM fundamenta omnium resolutionum quartæ partis huius operis, à quibus nomen istud sortitur, hæc secunda affluenter ministret, in eáque iura Parochi vnitarum, vnicè radicentur, consultò illam, & tractatum de Vnione beneficiorum, septem quæstionibus dilucidandis, quibus perfectè illius natura, causæ, effectúsque sciantur cingere duxi, claudere, & lubens decreui. In prima, inquiram. Quid sit vnio? In secunda. Quotuplex sit vnio? In tertia. Quæ sint efficientes Vnionis causæ? In quarta. Quæ causæ finales? In quinta. Quæ conditiones ad Vnionis requirantur validitatem? In sexta. Qui sint Vnionis effectus? In septima denique. Quot modis valeat Vnio probari? Ad rem igitur accedo.

QVÆRITVR PRIMO.

Quid sit Vnio?

QVæstioni propositæ breuiter, sed plenè respondeo dicendo, quod Vnio in communi sumpta, *est beneficiorum, seu Ecclesiarum ab Episcopo, vel ab alio Superiore facta annexio.* Sic definitur à Rebuff. *in praxi beneficiorum, p. 1. tit. de Vnionibus beneficiorum, num. 1. fol. mihi* 278. Nicol. Garcia, *de beneficiis, part. 12. cap. 2. num.* 3. Viuiano *in praxi iurispatronatus, part. 3. lib. 14. num. 2.* August. Barbosa, *de potest. Episcopi, part. 3. allegat. 66. num. 1.* Gordon. *lib. 7. quaest. 4. cap. 4.* §. 1. vers. *Vnio est,* sub *num.* 17. Tho. Sanchez *oper. moral. tom. 3. libro 7. cap. 29. num.* 145. sic & Azor *in institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 28. quaest.* 1. Paul Layman, *lib. 4. tract. 2. cap. 9. num.* 1. Castrus Palaus, 2 *part. tract. 13. disp. 6. punct. 12.* §. 1. *num.* 1.

Petr. Greg. *de re beneficiaria, c.*20. *de Vnione, num.*2. Eligius Cafarellus, *lib.*2. *Erotematũ iuris canonici, tract.*19. *fol.*40. Pax Iordanus, *volum.*2. *de re beneficiaria*, *lib.*10. *tit.*32. *de Vnione*, Bassæus, consentiunt & alij communiter tam iuris canonici professores, quàm Theologi Morales. Cui tamen definitioni, addit Petr. Greg. particulam hanc *in perpetuum.* Sed minus benè, cum detur vnio quæ temporalis sit. Vnde

QVÆSTIO II.

Quotuplex sit Vnio?

1. VNio diuiditur primò *in perpetuam*, & *temporalem.* Ita Rebuff. *num.*6. *ex cap.*1. *Ne Sede vacante*. Barb. *n.*8. & Pax Iordan. *n.*49. *citatis* Garc. *de benef.* Gonz. & aliis. Palaus, *num.*2. Gordon. *vbi suprà.*

2. Vnio perpetua est, quando exprimitur, *vt perpetuò duret*: *cap. Exposuisti*, ibi, *de Capellis annectendis in perpetuum, de Præbend.* & quando dicitur: *ad perpetuam memoriam*; vel: *ad Sedis beneplacitum*, *cap. si gratiosè, de rescriptis, in* 6. aut denique: *si sit Ecclesia contemplatione*, *aut Monasterij*: *cap.*1. *Ne Sede vacante.* Ita Rebuff. *n.*7. Gordon. *citat.*

3. Vnio verò *temporalis* est quando ad tempus fit, ad vitam videlicèt eius, cui conceditur. & sic amore personæ, *cap.*1. *Ne Sede vacan.* Vnde per illius mortem expirat, *cap. Quoniam de offic. deleg.* Rebuff. *num.*9. Castrus Palaus *n.*2. citatis Hojeda *de incompatibilit. benef.* 2. *p. c.*3. *n.*1. & Sanch. Gordon. *loc. cit.*

4. In dubio an sit facta Ecclesiæ, an verò personæ, præsumitur Ecclesiæ facta: quia Ecclesiæ magis quàm personæ fauendum est. Rebuff. *num.*10. *ex cap.*1. *& cap.*15. *requisisti, de testamentis*, vbi legatum potius factum contemplatione Ecclesiæ, quàm personæ, si contrarium non appareat. Quod clarius habetur in can. Pontifices, iuncta gloss. verbo, *Ab extraneis*, 12. *quæst.* 3.

5. Secundò diuiditur vnio perpetua *in aque principalem*, *& accessoriam.* Vnio *aquè principalis est*, quando duæ diœceses, aut duæ Ecclesiæ vniuntur quoad caput, & gubernatorem, eo scilicet pacto, vt vnus sit earum Prælatus, vel Rector, absque eo quod vna earum alteri subiiciatur, aut propria amittat iura, vel priuilegia, aut prærogatiuas, & absque eo quod adinuicem aliqua horum communicentur. Vtraque enim omnia, quæ ante vnionem habebat, præter specialem, peculiarem, seu proprium Prelatum, vel Rectorem, post illam sibi etiam in solidum retinet. Ita Rebuff. *num.*15. Garc. *num.*8. Viuian. *cap.*15. *num.*7. *&* 27. Gonz. *Reg.*8. *gloss.*5. §.7. *num.*29. Pax Iordanus, *num.*10.

*num.*10.Petr.Gregor.*num.*2. Sanch. *num.*146 Filliuc.*tract.*41.*de benefic. cap.*3.*num.*121.Azor *quæst.*2. Ascan. Tamburin.*de iure Abbatum,tom.*3. *diffic.*15. *quæst.*5. *num.*3. Bauny *in praxi benefic.disp.*8.*quæst.*4 Laym. *num.*2. verſ.*Tertius modus* Moneta *de decimis*, *cap.*9. *num.*66. *pag.*105. Rota *in Ciuitaten.Presbyt.*24.*Martij* 1645. coram Cerro,quam tradit Diana *par.*8.

6. Vnio *acceſſoria*,ſiue *ſubiectionis*, tunc fit quando vna Eccleſia, aut beneficium alteri ſubiicitur, & annectitur, pro augmento dotis, & patrimonij, acceſſoriè. Et tunc illa Eccleſia,cui altera vnitur, remanet Superior, & principalis, inferior verò, & ſubiecta illa, quæ fuit vnita. Ita Rebuff. *num.*12. Garc.*num.*6. *&* 7.Gonzal.*num.*27. Viuian.*cap.*5. *citat. num.*6. Innoc. *in cap. Nouit*, *num.*1.*Ne Sede vacant.*Summ Hoſtienſ.*lib.*3.*Tit.Ne Sede vacan.n.*5. ibi. *Secundò vnitur ſic vna Eccleſia alteri, vt ei ſubiiciatur in ſpiritualibus,& temporalibus.ita quod vna ſit mater, altera filia.* Barb. *num.*2. Filliuc. *num.*121.*cit.*Tambur.*nu.*4. Bauny *q.*7. *in princ.* Sanch. Azor, & Laym. *locis citatis.* Gordon. *vbi ſuprà* §.1. *num.*17. verſ.*Vnio fieri poteſt.* De hac vnione agitur *in cap. Quia Monaſterium*, 2.*de Relig.domibus*, *cap. Recolentes*, *in fin. de ſtatu Monach.* vt de primo, & ſecundo, cap. docet Pax Iordanus, *num.*9. vbi ſupradicta tenet cum præcitatis Doctoribus: & de ſecundo,Rebuffus: Moneta etiam *de decimis*, *cap.*9.*num.*66.*pag.*105. ex DD. *in cap.Poſtquam*, *& cap. Temporis*, 16. *quæſt.*1.*cap.Sicut vnire, de exceſſib.Prælat.cap.Quod translationem*, *de offic. leg.* Rota *in Portugalien.* coram Penia,10.*Nouemb.* 1598. quam habes *infr. la* 31. vbi *num.*2.*& tanquam Filialis*,&c.

Tertio, vnio acceſſoria & ſubiectionis, in vnionem *quoad temporalia ſolum*, & in vnionem *quoad ſpiritualia,& temporalia ſimul*,diuiditur. Hanc diſtinctionem, & diuiſionem tenet Rebuff. *Titulo de Vicariis perpetuis*: vbi poſtquam *num.*1. dixit, quod *quando vnio fit acceſſoriè,in beneficio vnito,relinqui ſolet Vicarius perpetuus, qui illi deſeruiet beneficio: & is, qui habet beneficium vnitum, non poterit illi deſeruire per ſe, inuito Vicario perpetuo per text. in cap.Extirpanda*, §.*Qui verò*, *de Præbend. cap.*1. *illo tit. in* 6. *& cap.Vnico de Capell.Monachor. illo lib. num.* 6. ait, quod *quando vnio eſt ad menſam Capituli, vel Epiſcopi poteſt deſeruiri per Vicarium temporalem, per gloſſ. in* verb. *Ad menſam, Clem.*1.*de exceſſ. Prælat.* & gloſſ. *& DD. in Clem.*1. *de reſcript. & in Clem. vnica*, *de ſupplend.neglig.Prælat* & Rota *deciſ.*260. *nota gloſſ. in antiquis.* Et addit,quod ſi in vnione (quæ ſcilicet non ſit ad menſam) non fuerit creatus Vicarius perpetuus,poterit conſtitui temporalis. *Et num* 7 ſequenti docet quod *ad menſam cen-* 7.

ſetur vnitum beneficium , quando ſpiritualia , & temporalia ſunt annexa. Gloſſ. verb. *Ad menſam, & Doctores, in cap. Vt ſupra de reb. Eccleſ. non alien. & num.* 8. ait vnitum eſſe beneficium ad menſam Abbatis quando conceſſum fuit vt is viuere poſſet cum ſuis Religioſis.

8. Et vlterius *num.* 11. dicit. Debet conſtitui (ſcilicet in vnione, iuxta ſupra dicta) Vicarius perpetuus, quando Religioſi vel ſæculares, ex diſpenſatione habent Prioratus Regulares, quibus eſt annexa cura animarum. *Clem. Vnica de ſupplend. neglig. Prælat. Clem. Ne in agro*, §. *Cæterum, de ſtatu Monacho.* Rota *Deciſ.* 228. *Nota quod vbi, in antiq.* Ex quibus omnibus manifeſtè apparet Rebuffum ſentire, Monaſteria habere Eccleſias ſibi ipſis vnitas, quæ ſint, de eorum menſa, & quoad ſpiritualia, & temporalia eiſdem annexas, in quibus deſtinari poſſint Vicarij amouibiles; & Eccleſias non ad menſam pertinentes, in quibus deſtinari perpetui Vicarij debeant in vnione, quod cum vtrumque probet ex eadem *Clementi. vnica de ſupplend. neglig. Prælat.* manifeſtum omnino fit. Layman *in qq. Canonicis, quæſt.* 106. item ait. *Parochiæ duobus modis Monaſterio incorporatæ eſſe poſſunt, vel quo ad temporalia tantum, vel quoad temporalia, & ſpiritualia ſimul, & ſic pleno iure.*

Eandem diuiſionem, tenet apertè Garcia *de Beneficiis, parte* 11. *cap.* 2. vbi pro eodem prorſus vſurpat vnionem *ad menſam*, ac vnionem *quoad ſpiritualia, & temporalia*, & è conuerſo. *Num.* 3. ait. *Vbi beneficium eſſet de menſa Prælati, dignitatis, ſeu Capituli, nempè quoad ſpiritualia, & temporalia.* Et num. 4. *In huiuſmodi beneficiis curatis menſa vnitis, ſeu quoad ſpiritualia, & temporalia*, Num. denique 6. *Et habet etiam locum in beneficiis vnitis menſa, ſeu quo ad ſpiritualia, & temporalia.* (Doctrina quidem veriſſima, tradita, vti vidimus, à Rebuffo, *numero* 7. & ab infra numerandis Doctoribus) & ſimul vtrumque diuiſionis coniunxit eodem *num.* 3. membrum, dicens. *Et huiuſmodi beneficiis etiam curatis* (loquitur de vnitis ad menſam) *poteſt ſeruiri per Vicarium temporalem, & ad nutum amouibilem, quamuis quando vnita ſunt quo ad temporalia* (intellige, ſolum) *debeat curatis deſeruiri per Vicarium perpetuum.* 9.

Flores de Mena. *Variar. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 10. eandem diuiſionem tradit, ſæpè inculcat, & probat. Et ex multis, quæ dicit, quæ ſufficiant, eligam. In primis enim, *numero* 16. primam ſuam concluſionem ſic ſtatuit. *Quando beneficium curatum eſt vnitum monaſterio, præbenda, aut Prælatura ſolum quo ad temporale regimen, & titulum, ſcilicet, quia monaſterium* 10.

monaſterium ipſum habet titulum, & ius perpetuum annexum gubernandi dictum beneficium, & eius bona, & ſolum percipit quæ remanent, ſoluto Vicario perpetuo, & aliis oneribus, non tamen adminiſtrat Sacramenta parochianis, neque vtitur aliis iuribus ſpiritualibus: tunc prælatus monaſterij tenetur deputare Vicarium perpetuum. Ita probat text. in d. §. Quia verò, (ſcilicet cap. Extirpandæ, de Præben. quod num. 9. allegauerat) *& notant Abb. Francus, & alij, vbi ſupra, & Abbas, & Imola in d. Cap. de Monachis*, (ſcilicet de Præb.) *Rebuf. in Praxi benefic. lib. 1. tit. de vnionibus, à n.6. Alfonſ. Oxeda, tract. de incompatib. benefic. p.1. cap. 15. n. 3.*

11. Hæc ibi *& numero* 18. ſic ſecundam concluſionem proponit, & probat. Videlicet. *Quando beneficium eſt vnitum ad menſam Abbatis, aut monaſterij, aut Prælati, ſeu prabendati (ſcilicet, quia Abbas, aut Prælatus deſeruit beneficium per ſe, aut ſuos familiares, vel alios, quos conducit. & ipſe percipit fructus beneficij in ſolidum, & ſoluit ſtipendia conuenta, pro ſui libito ſeruientibus,) tunc, quia beneficium cenſetur vnitum in ſpiritualibus, & Prælatus eſt verus Rector, beneficiumque nunquam vacat, poteſt Prælatus ipſe, Abbas, aut Abbatiſſa monaſterij caput, facere ipſum deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, vt per Gloſſ. in dict. Clement.* 1. verb. *Ad menſam: & in dict. Clem.* 1. *de ſuppl end. neglig. Prælat. & in Clem.* 1. *de reſcript. ſequutas per Imol. Card. & alios ibi, per Francum, & Ancharran. & Dominicum in dict. c.* 1. *per Abbat. & Imol. in dict. cap. de Monachis*, per Rebuff. *vbi ſupr. Melius per eundem* Rebuff *in dict. §. Quia verò, notabili* 5. *concluſ.* 2. *fol.* 372. *Idem in tract. de congrua portione, nu.* 32. Rip. *in Reſponſo* 18. *n.* 4. *lib.* 2. *Petr. de Peruſio in tract. de Vnionibus Eccleſiarum, cap.* 40. *num.* 5. Rota *in tit. de exceſſib. Prælatorum, deciſ.* 2. *aliàs* 273. *in nouiſ.* Quibus adde Thom. Sanchez, *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 29. *n.* 190. Hier. Rodrig. *reſol.* 15. *num.* 4. quem vide *reſol.* 96. *num.* 10. vbi docet Abbatiſſam, ſeu Monaſterium mulierũ, habere curam animarum quoad habitum poteſtatiuum inſtituendi viros capaces, quibus cura committatur: quod etiam docuit Tamburinus, *de iure Abbatiſſarum diſput.* 32. *quæſt.* 12. Æman. Rodrig. *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 17. *art.* 11. poſt Abbat. *de Maior. & obedien.* & Gordonus, *lib.* 8. *quæſt.* 4. *cap.* 4. § 5. *num.* 21. verſ. *Quæritur à multis*, ait poſſe vniri Monaſterio Monialium beneficium curatum *in ſpiritualibus, & temporalibus*, ita vt *Abbatiſſa exerceat curam animarum per Vicarium, quamuis non ſit capax iuriſdictionis ſpiritualis, immediatè exercendo actum, tamen remotè, & veluti in habitu poteſt per poteſtatem nominandi Vicarium.* Hæc ille.

Quartam

12. Quartam conclusionem, idem auctor sic *num.*21. firmat, & confirmat. *Quando beneficium est vnitum Monasterio pleno iure, quoad curam animarum, & his, quæ ad eam pertinent in spiritualibus, & temporalibus, licèt non quoad iurisdictionem Episcopalem, quæ est supra curam, nec cura omninò necessaria, prout est visitare, & excommunicare, & iu. dicere, tunc etiam Prælatus potest facere deseruiri beneficium per Vicarium ad nutum amouibilem: licèt in hoc contrarium velint aliqui ex supracitatis, sed certè falluntur, quia vnio beneficij, quoad iurisdictionem Episcopalem, impertinens est ad vnionem, quoad curam animarum solum: nam dicta iurisdictio est extra curam, & potest quis esse verus Rector, & curatus actu, & habitu, & non habere iurisdictionem Episcopalem. Vnde si est verus Rector in spiritualibus, & temporalibus, non video, cur non possit deseruire beneficio, vel per se, si potest, vel per Vicarium ad nutum amouibilem, vt benè aduertit Imola in dict. cap. de Monachis, num.6. de Prabend. & nouissimè Caualcanus in indice ad primam partem decisio. Litera V. verbo Vnio, num.*15. *&*16. Hæc ibi, & *num.*22. immediatè, sic prosequitur. *Immò, si vera loqui fas est, similis vnio, est vnio ad mensam, nam Monasterium, aut Prælatus est verus Rector, & gaudet vt talis, beneficij fructibus, quos sibi applicat, beneficiúmque nunquam vacat. Vnde nulla ratio inueniri potest, qua in modo seruiendi, eam distinguamus ab vnione ad mensam.*

13. Idem Flores de Mena, *art.* & §.3. *eiusdem quæstionis*, plures etiam statuit conclusiones ad rem non parum conducentes. *In* 1. *num.*37. sic fatur. *Quando beneficia sunt vnita, solùm in temporalibus Collegio, aut Monasterio: nulli dubium est, nisi quod Episcopus poterit facere beneficium deseruiri per Vicarium perpetuum.* In tertia *num.*39. *Quando beneficium est vnitum in spiritualibus, & temporalibus, aut ad mensam, tunc maius est dubium.* Et paucis interiectis pro ratione dubitandi orta ex Trident. *sess.*7. *c.*7. & ex Bulla Pij V. *Ad exequendum*; ex vtroque capite resoluit, posse Episcopum facere illum deseruiri per Vicarium perpetuum, dummodo non solum non deseruiatur per Regulares, quos Pius V. decreuit ad nutum constitui, & destitui debere, sed suam resolutionem intelligit de Vicariis pro Ecclesiis, non vnitis ad mensam Monasteriorum, quia *quando* (ait) *beneficium est vnitum Monasterio Monachorum, aut mendicantium, Episcopus non potest deputare, pro eius seruitio, perpetuum Vicarium, sed ad nutum amouibilem, ex dispositione dicti proprij Motus, qui limitat dictam constitutionem Conciliarem,* (scilicet Tridentini.) *Et sic declaratum est in Romana Curia.* (In declarat

clarat, videlicet, Congreg. Concilij, quam *num.* 25. dixerat ſeipſum vidiſſe in publico inſtrumento ex Roma miſſo.) Ita ille, *concluſ.* 3. & 4. *num.* 39. & 40. Idem quod hic docet Mena, illo citato docet Pater Gordonus, *lib.* 8. *quæſt.* 4. *c.* 4. §. 5. *num.* 22. verſ. *Exceptiones.* Et idem decidit S. Rota, *infrà la* 31. *num.* 3. & Sanch. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 191. Hier. Rodrig. *Reſol.* 15. *num.* 31. citato Emmanuele Rodrig. *in Summ. tom.* 3 *addit. c.* 32. *num.* 7. & 8. etiam docent non poſſe Epiſcopum deputare Vicarium perpetuum pro Eccleſiis vnitis Monaſteriis.

14. Ex quibus omnibus manifeſtè fit, conſtanter tenuiſſe, dari Eccleſias vnitas Monaſteriis, quoad temporalia ſolùm; & aliàs quoad temporalia, & ſpiritualia ſimul, quæ ad menſam vnitæ eſſe dicuntur: In primis, non eſſe Rectores, & debere pro eis præſentare Epiſcopo Vicarios ab ipſo Epiſcopo inſtituendos perpetuos; in ſecundis verò econtra, eſſe veros Rectores earum & poſſe eis deſeruire per ſe, vel per Vicarios ad nutum à Prælato nominandos, & ab Epiſcopo examinandos, tantum, & approbandos, ſimul & licentiandos ad Sacramenta miniſtranda, ita vt nulla collatio, aut inſtitutio ab eo obtinere ſit neceſſarium, quod etiam continere aſſerit declarationem Cardinalium Congreg. Concilij, *n.* 26. relatam.

15. Aloyſ. Riccius *in praxi variar. reſolutionum*, *Reſol.* 293. idem, & eiſdem, ferè ſemper, verbis docet, ac in præcedentibus vidimus docere Flores de Mena, quæ libenter ad vnguem, vt aiunt, hic inſerere omitto, ne lectori faſtidium generent. Quare hic ſolum referam illius propoſitiones: & locum vnde illas extraxerim, indicabo.

I. In beneficiis curatis vnitis menſæ Monaſterij, Abbas, ſeu Abbatiſſa, eſt verus Rector, quia ſunt vnita quoad ſpiritualia, & temporalia, *num.* 2. verſ. *Pro parte*, & verſ. *Secundò*, *concluſ.* 2. & 4. verſ. *Ex quibus*, & verſ. *Ad d. §. Quia verò.* II. Poteſt Abbas, aut Abbatiſſa deſeruire illis per Vicarium ad nutum amouibilem, *num.* 2. verb. *Pro parte*, verb. *Secundò*, *concl.* 2. & 4. verb. *Ex quibus.* III. Non poſſunt deſeruire dictis beneficiis, per Vicarium perpetuum *num.* 2. verb. *Pro parte*, IV. Poteſt Abbas per ſe ipſum deſeruire, *concluſ.* 4. V. Eſt verus Paſtor, & curatus actu, & habitu, *concl* 4. VI. Nunquam vacant, *num.* 2. verb. *Pro parte*, verb. *Secundo*, *concluſ.* 2. & 4. VII. Poteſt Abbas, aut Abbatiſſa Clericis beneficia illa concedere, ratione aliqua motus, ſed non in perpetuum titulum. VIII. Poſſunt facere deſeruire beneficia vnita Monaſterio, per Monachum ad nutum amouibilem, *concluſ.* 6. Idem docet Palaus, *par.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 1. *punct.* 3. §. 1. *num.* 14. Leſſ. *de iuſt. l.* 2. *cap.* 41. *num.* 98. verſ. *Vbi notandum.*

tandum.Sanch.*in Decal.c.29.numero 66.* IX. Fructus eorum, quæ ad mensam sunt vnita, applicant sibi, & mensæ suæ, *num.2.*verb.*Pro parte.* X. In vnitis quoad titulum, & regimen temporale solum, Vicarium perpetuum deputare debent, *conclus.1.*

16. Azor similiter distinguit duas vniones accessorias,& subiectionis Ecclesiæ Parochialis, quarum vna sit facta mensæ; altera verò non.In prima, ait, potest Vicarius temporalis constitui ex Glossa *in Clem.1. de excessib.Prælat. & Clem.1. de rescript.& Clem.1.de supplend.neglig. Prælat.* Hoc docet, ibi. *Item quando,* &c. in secunda verò solet constitui perpetuus. Et addit: *& is qui eam Ecclesiam suæ coniunctam habet, non potest per seipsum in illa deseruire inuito Vicario perpetuo.* Ita ille,*p.2.lib.6.c.29.q.1.*

17. Barbosa *de potest. Episcopi par.3. alleg.58.num.14. & 16.* de vtraque differit vnione,quatenus ibi asserit non posse legatum Apostolicum conferre beneficia ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati Regularis exempti, quæ Episcopus confert auctoritate Apostolica, Prælatus ille habeat alium immediatum Prælatum, cui immediatè subiiciatur, *tunc enim ad illum fiet deuolutio, Cardin. in Clem. vnica, quæst.3. de supplend. neglig. Prælat.* num. verò 16. ait: *Illud verò dicitur beneficium de mensa Prælati, quod perpetuò incorporatum mensæ Episcopali,aut Capitulari,seu Abbatiali,& ideò nunquam vacat,neque in tali beneficio datur negligentia in prouisione.* Gloss. verb. *de mensa, in dict. Clem. vnic.de supplend. negligen.Prælat.* Gonzal. *ad Reg.8. Cancell.gloss.5.§.6.num.63.*Farinac. *decis.204.part.2. recent.* Hæc ibi. Ex quibus dicta duplex vnio comprobatur in sententia Barbosæ, cum ratione prioris dicat vacare beneficia vnita Prælatis Regularibus, & deuolui; beneficia verò de mensa, non deuolui, quia nunquam vacare contingit. De hac intellige Palaum,dum *tract.13.disp.6. punct.12.§.1.num.5.* dicit: *Hinc fit in beneficio accessoriè vnito non esse locum vacationi.*

De vtraque vnione egit Rota *in vna Parochialis de Stella, 14. Decembr.de anno 1598.* coram Card. Seraphino, *la 1304.* in qua *fuit conclusum curam Ecclesiæ Parochialis de Stella residere penes Abbatem de Hyrache*, vers.*Secundò, hanc donationem*, ibi: *quando decimæ & oblationes, quæ dantur ratione curæ alicui principali, assignata certa portione Vicarij*: fit de vnione ad mensam: & quamuis ibi hoc nomen non exprimatur; exprimitur tamen ibi quod est illius proprium: & nomen ipsum, in *vers.3.* de ea autem, quæ non est ad mensam, ibi. *Secùs si eos perciperet Vicarius.* 18.

Eadem Rota *in vna Vlisbonen. 2. Decembr. de anno 1605.* coram Litta, 19.

Litta, in qua præcedens Seraphini allegatur, idem deciditur expresse quoad vnionem ad mensam, in hunc modum. *Ecclesiam autem esse subiectam Monasterio, aut annexam, vel de mensa, non est necesse probare per instrumentum vnionis, vel annexionis, sed potest etiam probari per alia signa, & argumenta, vt fuit decisum in causa Pampilon. de Stella* 14. *Decembr.* 1598. *coram Illustriss. Card. Seraph.* In alia item *Vlisbonen.* 13. *Iunij* 1607. coram Cardin. Lancellott. apud Farinac. 2. *p. decis. select. tom.* 3. *la* 204. dicitur. *Cum Monasterium perpetuò perceperit decimas totius territorij, cum congruam Vicariis ab eo præsentatis soluerit, sequitur, quod huiusmodi Ecclesiæ ad ipsum Monasterium spectare, & de illius mensa esse dicantur.* Et horum, aliquibus probationibus adhibitis, addit. *Et quod Ecclesia non est de per se stans, sed de mensa Monasterij, vt in c.* 1. *de Capellis Monachorum, lib.* 6. Felin. *in cap. Ex parte, el* 2. *num.* 2. *& seqq. de rescript.* Et infrà infert esse de mensa ex pluribus simul sũptis scilicet, ex dominio territorij, perceptione decimarum, præsentatione Vicariorum, solutione congruæ sustentationis, iuxta Gloss. *In Clem. vnica* in verbo *ad mensam*, quam omnes sequuntur, Imol. *num.* 16. Vital. *num.* 82. *de excessib. Prælat.* Citatque decisiones Seraphin de anno 1598. & Littæ 1605. supra relatas. In alia denique *Vlisbonen.* 1. *Iunij* 1615. coram Remboldo, apud Farinac. 2. *p. tom.* 4. *decis. la* 710. sic habetur. *Vnde cum tam ex literis Clem. V I. quam etiam Sixti I V. Summi Pontificis, euidenter appareat beneficium, de quo agitur, fuisse Canonicatui Vlisbonensis Ecclesiæ perpetuò vnitum, necessariò sequi videbatur, quod omne ius tam spirituale, quam temporale eiusdem beneficij fuerit in Canonicatum translatum.* Vide apud D. Briz Martinez *fol.* 252. aliam eiusdem anni coram Burato.

De vnione ad mensam loquutus est etiam Summa Hostiensis, *lib.* 3. *tit. Ne Sede vacante, num.* 5. quando referens modos vnionis, loquens de accessoria, sic dixit. *Secundò, vnitur sic vna Ecclesia alteri, vt ei subiiciatur in spiritualibus, & temporalibus, ita quod vna sit mater, altera filia.* 20.

Vtraque denique vnio est in ipso iure expressa. De vnione ad mensam, *cap. Abbates*, iuncta gloss. *V. pleno iure*, & ibi. Ioan. Andreas, 3. *de priuil. lib.* 6. sic fatur, *tunc Ecclesiæ pleno iure pertinent ad Monasteria, quando in eis Sacerdotes instituunt, & omnes obuentiones percipiunt præter stipendia Ministrorum.* Clementina etiam. *Quia Regulares*, vnica *de supplend. negligent. Prælat.* Statuitur, quod si Regulares Prælati negligentes fuerint in committendo, aut conferendo Prioratus, Ecclesias, Administrationes, aut quæuis alia bene- 21.

ficia ad eorum dispositionem spectantia, cum vacauerint, suppleant diœcesani negligentiam: & quod diœcesani nullo modo permittant, quod iidem Prælati Regulares applicent illa mensis suis: (id est vniant, vti notat glossa verb. *Applicent, ex Clement. Ne in agro Dominico*, § *Ad hæc*, iuncta gloss. verb. *Assensus, de statu Monachorum*.) Et infrà, suam mentem explicat Pontifex, præmissa intelligi de Prioratibus, Ecclesiis, Administrationibus, & beneficiis, quæ non sunt de mensa Prælatorum ipsorum Regularium. Quia vti ait Gloss. verb. *De mensa*, illa quæ sunt de mensa, non intelliguntur vacare. Et sic non erit locus negligentiæ: neque locum habebit prohibitio ibi addita, de noua pensione imponenda, aut veteribus augendis.

22. In *Clementina* etiam *Frequens*, vers. *Quidam etiam, de excess. Prel.* deciditur Ecclesias etiam curam animarum habentes ad mensam Abbatum spectantes, non vacare. Et vers. *Nonnulli quoque*, alterum membrum diuisionis, scilicet vnionis, quæ non fit ad mensam, manifestè demonstrat. Ait enim, *Nonnulli quoque in Ecclesiis Monachorum iura ipsorum iniustè sibi appropriant; & de ipsorum redditibus, vt volunt ordinant: ita quod Rectoribus earum* (videlicet Vicariis, vti glossa verb. *Rectoribus, ex cap. de Monachis, de Prabend.*) *non remaneat vnde valeant sustentari.*

Glossa item, verb. *Ad mensam*, vtramque vnionem distinguit. Vnam quidem de mensa, & est quādo potest ille, cui facta est vnio Ecclesiæ, istius fructus conuertere ad suos vsus: & tunc Ecclesia Rectorem, vel Vicarium perpetuum non habet alium, quam illum cui facta est annexio. Et alteram, quæ non sit de mensa: & est quando Ecclesia annexa est quoad temporalia (scilicet solum:) & tunc debet illa Vicarium habere perpetuum. Et aduertit quod ex eo, quod Ecclesia pleno iure subiectionis ad aliquem pertineat, non propterea dici potest de eius mensa etiam si Rector, seu Vicarius dictæ Ecclesiæ institutionem, aut destitutionem ab illo recipiat, vel etiam si ab illo visitetur quoad temporalia: nam quotiés fructus Ecclesiæ, vt dictum est, non potest in proprios conuertere vsus, de illius mensa non est. Et hac de causa docet quod si Ecclesia pertinet quoad directum Dominium ad vnum, & quoad vsumfructum ad alterum, vt sunt feuda, non potest dici de mensa directi Domini: cum alius illius fructus percipiat. 23.

Clementina, similiter, *Abbates*, 1. *de rescript.* distinguit Prioratus, Administrationes, & alia loca Abbatibus subiecta, quæ non sunt de eorum mensa, & habent speciales, (id est proprios, & in titulum) gubernatores: 24.

bernatores: ab iis, quæ sunt de mensa, & non habent speciales gubernatores. Expendantur verba illa. *Nec occasione locorum ad mensas pertinentium eorumdem* (scilicet Abbatum) *aliud ipsis super hoc liceat, quam si loca ipsa sic præmissa speciales sub eis gubernatores haberent.* Notentur etiam Glossæ verba, verb. *His præsuppositis*, propè finem, ibi: *etiam si beneficia illa essent de mensa Abbatis*, & verb. *Haberent.* ibi. *Innuit quod loca, quæ sunt de mensa, interdum non habent speciales gubernatores*, & citat Clementinas citatas *de supplen. negligent. Prælat. & de excess. Prælator.*

25. Glossa *in cap. De Monachis*, verb. *De prouentibus*, 12. *de Prabend. & dignit.* De vtraque agit vnione, cum dicat. *Per hoc patet quod loquitur* (scilicet decretalis,) *de Ecclesiis, quæ sunt Monachorum quoad temporalia: in quibus possunt Monachi sibi omnia appropriare, reseruata honesta sustentatione Presbytero, vt hic dicit: multò magis vbi habent Ecclesias, quoad spiritualia, & temporalia:* id est ad mensam.

26. Quod si dicas, eo ipso quod possint Monachi sibi appropriare omnes fructus, reseruata honesta portione, pro sustentatione Vicarij, Ecclesia illa non solum erit Monachis vnita, quoad temporalia, sed quoad temporalia, & spiritualia simul, & sic pleno iure, & quoad mensam, iuxta dicta in *num.* 23. præcedente, & colligitur manifestè ex decisionibus Rotæ infrà exscribendis.

Respondetur ex eadem Glossa *in fine*, hoc quod est recipere omnes fructus, relicta portione Vicario, aut recipere portionem, & residuos fructus reseruari Vicario, contingere secundum consuetudinem diuersorum locorum. Et sic potest fieri, vt principalis, qui Ecclesiam quoad temporalia solum habet, recipiat omnes fructus, reseruata aliqua portione Vicario, vt supponit dictum, *cap. de Monachis, & cap. Ad hæc*, 3. *de offic. Vicarij, cap. Extirpandæ*, §. *Qui verò*, 30. *de Prabend. & dignit.* Quare aliud etiam petendum est, ad hoc vt liquidò constet Ecclesiam aliquam esse vnitam quoad mensam, & in spiritualibus, simul, & temporalibus. Videndum enim est, an Vicarius sit temporalis, vel perpetuus à tempore vnionis, vel saltim quadraginta annorum. Si fuerit temporalis, signum est vnionis ad mēsam. Ita Gloss. *in Clem. Frequens*, verb. *Ad mensam, de excessib. Pral.* vbi quæsito, *quæ Ecclesia dicatur propriè de mensa Prælatorum, vel Capitulorum, vel singularium dignitatum, vel Prabendarum?* Respondet. *Videtur quod illæ, quæ sunt mensis eorum vnitæ, in tantum, quod Rectorem, vel Vicarium perpetuum non habeant alium, quam illum, cui facta est annexio.* 27.

28. Hæc tamen omnia ex mente Glossæ dixi; sed ex mente Rebuffi Flores de Mena, Riccij, & Rotæ, *supr. sect.*1. §.2. *de diuisione benefic. diuis.*2. *num.*14. 15. *&* 16. maximè vers. *In altera Vlisbonen.* & vers. *Nec potest*, *& sect.*2. §.2. *de diuis. vnion. num.*7. 11. 15. *&* 18. & expressiùs, *num.*19. aliter dicendum videtur, quod scilicet sufficiat ad vnionem ad mensam, quod Ecclesia, aut beneficium concessum sit, vt is, cui fuerit vnitum, congruè valeat sustentari, & viuere, & consequenter quod illius fructus in proprios conuertat vsus, & soluat Vicario certam portionem: siue ille ad nutum sit amobilis, & temporalis, quod exigit natura vnionis ad mensam, cum principalis, sit verus, & proprius illius Rector, quia in illum per vnionem istam fuerit translatum non solùm ius ad temporalia, sed & ad spiritualia, annexa Ecclesiæ aut beneficio, exercenda; siue ex aliquo accidenti, perpetuus deputetur: quia hæc perpetua deputatio nō tollet vnionem ad mensam, nec quod principalis non remaneat verus, & proprius Parochus, & Rector talis Ecclesiæ, & beneficij; cum ad erectionem Vicariæ temporalis in perpetuam, non inferatur translatio totalis, & absoluta curæ in Vicarium perpetuum, vti decidit Rota *in Vlisbonen.* 2 *Decembr.*1605. de qua *suprà*, *sect.*1. §.2. *de diuis. benefic. diuis.*2. *num.*15. & in altera *Vlisbon.* 1. *Iunij* 1615. de qua *ibidem*, *n.*16. per totam, quas infra licebit videre: prima quidem est *la* 7. in ordine; secunda verò, *la* 9.

De vnione verò Ecclesiarum facta Monachis, quo ad sola temporalia, & Patronatum, & titulum, adsunt plures text. *in cap. Ad hac*, & ibi gloss. verb. *Plures*, & verb. *Remouere*, 3. *de offic. Vicarij*, *cap. de Monachis*, 12. *de Prabend. & dignit. cap. Extirpanda*, §. *Qui verò*, cum gloss. *in Summa*, & verb. *Perpetuum*, 30. *eod. tit. cap. Presbyteri*, & ibi glossa, verb. *Ipsis*, *vnico de Capellis Monach. lib.*6. *cap. In Lateranensi*, *de Prabend. & dignitat. Clem. Quia Regulares*, vnica, *de supplend. neglìgent. Prælat. Clem. Ne in agro Dominico*, §. *Cæterum*, *de statu Monach. cap. Sanè* 6. 16. *q.*2. *cap. Statuendum*, el 7. *ead. q. cap. Suscepti regiminis*, 1. *de Prabend. & dignitat. in* 6. *cap. Sicut nobis*, 2. *de supplend. negligent. Pralatorum.* 29.

Alia vnio, parum iam frequens, vt aduertit Nicol. Garc. *de benefic. part.*12. *cap.*2. *num.*2. à Doctoribus assignatur, & est quando ex duabus Ecclesiis, aut beneficiis, vnum fit. Rebuff. *in praxi benefic. tit. de vnione*, *num.*11. Gonzal. *in Reg.*8. *Cancell. gloss.*5. §.7. *num.*28. Garc. *vbi suprà*, Viuian. *in praxi iurispatronat. part.*3. *lib.*14. *cap.*5. *num.*5. Barb. *de potest. Episcopi*, *part.*3. *allegat* 66. *num.*2. Innocent. *in cap. Nouit*, el 1. *Ne Sede vacante*, *num.*1. Tambur. 30.

Tamburin. *de iure Abbatum, tom.* 3. *disp.* 15. *quæst.* 5. *num.* 2. Filliucius, *tract.* 41. *de benefic. cap.* 3. *num.* 121. Laym. *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 9. *num.* 1. versu. *Ea tribus*. De huiusmodi vnione dicunt isti, & alij Authores mentionem fieri, *in cap. decimas*, §. *Sicut enim*, 16. *quæst.* 1. Sed salua illorum dignissima pace, nec talis, §. Nec aliquid ad vnionem spectans illo in capite reperitur; sed solùm, quod Monachi, & Clerici communiter viuentes, ad soluendas decimas de laboribus, & nutrimentis suis propriis, non teneantur.

31. Huius vnionis effectus est, vt consuetudines, & priuilegia vnius alteri competant; & si illa contraria sint, meliora, & fauorabiliora conseruabuntur. Gloss. *in cap. Nouit*, cit. Viuian. *num.* 17. & Innoc. *locis citat.* Azor *instit. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæst.* 2. Thom. Sanch. *in opere moral. part.* 3. *lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 146. & alij, quos recensere libenter omitto, cum iam, vt dixi, modus iste vnionis parum frequens sit.

32. Omitto recensere alias duas vniones ab aliquibus assignatas: prima est (inquiunt,) quando interuenit sola spiritualium communicatio: secunda, quando vna Ecclesia in Cathedralem erigitur, illam alteri vniendo: quia vt benè Garcia, *loc. cit. num.* 6. prima, vnio non est, cum illi vnionis definitio non conueniat, sed potius confraternitas quædam sit. Et quia secunda, partim sit mutatio status Ecclesiæ, & partim vnio æquè principalis: ex quo capite, ad vnionem æquè principalem, de qua hic *n.* 5. reducitur.

Omitto etiam vnionem, cum aliquibus, nominare, vnionem, seu potius incorporationem fructuum beneficij, remanente beneficio penes suum Rectorem: quia hæc potius, dismembratio, quam vnio dici debet, vt idem Garc. *part.* 11. *c.* 2. *num.* 4. Cùm aliud sit, habere beneficium; & aliud, beneficij fructus habere. Sæpè enim Ordinarij ad tollendas lites vni ex litigatoribus assignant beneficium, alteri verò aliquos illius fructus, ad vitam solius beneficiati, non pensionarij, quod, se ipsum practicauisse, ait Iordanus, *libro* 9. *titulo* 1. *num.* 417. 33.

Ex dictis videre licet, vnionem secundum totam latitudinem suã, reduci ad vnionem æquè principalem, & accessoriam, tanquam ad duas species subalternas, logicè loquendo, de quibus ratio generica vnionis prædicetur, aut quasi: & accessoriam, ad vnionem ad mensam, & non ad mensam vlterius reduci. Licèt aliqui Authores absolutè de vnione accessoria sine hac distinctione differant: imò nec mensam nominent. 34.

Quod si petas, quomodo cognoscatur an vnio sit, æquè principalis, vel accessoria, ad mensam, 35.

vel

vel non? Respondeo cum Ioseph. Mascard. *de probationib. volum.2. conclus.*1418. *num.*16. Rebuff. *praxi benefic.* 1 *part. tit. de vnionibus, num.*19. *&* 20. Gonzal. *in Regul.*8. *Cancell.gloss* 5.§.7.*num.*127.*&* 129. Garc. *de benefic.part.*11. *cap.*2.*n.*55. Bauny *in praxi benef. disp.*8. *qu.*7. & aliis communiter, inspiciendum esse tenorem literarum vnionis, & ex eo id esse colligendum. Si tamen ex illis non appareat, an accessoria, vel æquè principalis sit, inspiciendum vlterius erit, an vna ex vnitis Ecclesiis dignior sit altera, vel non, sed æquè digna; si dignior, vnio accessoria erit, & minus digna, digniori erit vnita, quia dignius ad se minus dignum attrahit. Si æquè digna, vnio æquè principalis censenda erit. Ita Mascard. Rebuff. Gonzal. & Bauny. Sed breuius, & clarius, respondent Garcia, & Castrus Palaus, 2.*part. tract.*13.*disp.*6.*punct.*12.§.1. *num.*11. *Si dicat*, (instrumentum scilicet vnionis) *quod vnit vnum alteri, vnio fit accessoriè, maximè si dicat, & incorporamus; si verò dicat quod tale, & tale beneficium vnit, vnio fit æquè principalis.* Ita illi. Rota etiam *in Mindonien.* quam habes infrà *la* 29. *num.*11. ait. quod verbum *incorporamus*, efficit, vt vnio dicatur accessoriè facta. Idem, Ludouic. Bell. *in cons. posth. cons.*137. *num.*12.

36. Similiter ad cognoscendum an vnio accessoria sit ad mensam, & consequenter, quoad spiritualia, & temporalia; an verò quoad titulum, gubernationem, & temporalia solùm, tenor instrumenti vnionis inspiciendus est, si enim dicat *vnimus Ecclesiam cum omnibus iuribus suis*, vnio est ad mensam, & idem est si donetur cum fructibus suis relicta portione Vicario. Rota, infrà *decis.*8. *num.*7. Si ex illo non appareat, ex modo deseruiendi Ecclesiæ colligendum est, qui quadraginta annorum tempus attingere continuum debet. Si enim per longum tempus, quale hoc esse videtur, consueuit Ecclesia regi per temporales Vicarios, illa erit mensæ vnita; si verò per Vicarios perpetuos, quoad titulum, gubernationem, & temporalia solum vnita censebitur. Ita Flores de Mena, *variar. qq. lib.*1. *quæst.*10. *concl.*1. *num.*17. Ricc. *in prax. var. Resolut. Resol.*293. *concl.*1. *&* 2. vbi de consuetudine, ait, debet esse immemorabilis, vel quadragenaria exhibito titulo vnionis.

Hoc tamen limitandum censeo, 37. si ex alia parte id non constet. Si enim is, cui vnita reperitur Ecclesia, fuctiones aliquas circa eam spirituales exerceat, v. g. Sacramenta Parochianis administret, verbum Dei veluti ex proprio munere prędicet. Missam popularem celebret, beneficia in titulum conferat, simplicia, aut alia id genus exerceat, quorum nonnulla referuntur in decisionibus Rotæ, de quibus supra

prà *num.*28. proculdubio Ecclesia ad mensam ei erit vnita, cum ex huiusmodi vnione proueniat vnio quoad spiritualia, & spirituales functiones; non verò ex vnione quoad titulum, gubernationem, & temporalia solum. Et denique, si percipit is, qui vnitam habet Ecclesiam, fructus, & prouentus debitos illi ratione curæ animarum, & Vicario temporali, aut perpetuo certam portionem in congruam, pro curæ exercitio soluat, manifestum est vnionem esse ad ipsius mensam, vti decidit Rota, vbi suprà, *num.*28. *huius quæstionis.*

QVÆSTIO III.

Quæ sint causæ efficientes Vnionis?

1. DVplex causarum genus, in vnionibus Ecclesiarum, & beneficiorum distingui potest: *Efficientis* scilicet; & *Finalis*. Causa *efficiens* est multiplex. Prima vniuersalis, & æquiuoca, vt ita loquar, pro omni beneficio, & tota Catholica Ecclesia, est Summus eius Præsul, & Christi Domini Generalis Vicarius Papa. Petr. Gregor. *de benefic. cap.*20. *de Vnione, num.*6. Erigius Cafarellus, *lib.*2. *Erotematum Iuris Canonici, tract.*19. *fol. mihi* 40. *ex cap. Sicut vnire, de excessib. Prælat.* Laym. *lib.*4. *tract.*2. *cap.*9. *n.*3. *ex cap. Licèt Ecclesiarum*, 2. *de Prabend. & dignit. lib.*6. Lessius, *in Auctuario*, verb. *Beneficium, casu* 28. Azor 2. *part. lib.*6. *cap.*28. *quæst.*6. Bauny *in praxi beneficiali, disp.*8. *quæst.* 3. Castrus Palaus, *parte* 2. *tract.*13. *disp.*6. §.2. *num.*1. *puncti vltimi, & num.*8. *ex Can. & temporis*, 16. *quæst* 1. & ex Hojeda, 2. *part. de incompatib. c.*2. *n.*7. Garc. *part.*12. *cap.*2. *num.*61.

Legatus à latere Summi Pontificis etiam potest in Prouincia ad quam ab eo, missus est, vniones Ecclesiarum, & beneficiorum facere. Petr. Gregor. & Erigius Cafarellus, *locis citatis*, Viuian. *praxi iurispatronat. part.*3. *lib.*14 *cap.*15. *num.*3. Barbosa, *de potest. Episcop.* 3. *part. allegat.*66. *num.*12. Thom. Sanch. *oper. moral. tom.*3. *lib.*7. *c.*29. *num.*158. Azor *instit. mor. part.*2. *lib.*6. *cap.*28. *quæst.*8. Castr. Palaus, *loco citato, num.*15. Bauny, *loc. cit.* Layman, *num.*3. *cit. & num.*6. Garc. *num.*65. Gordonus, *lib.*8. *quæst.*4. *cap.*4 §.3. vers. *Dicendum tertiò*, qui id negat ei, qui non sit à latere, *ex c.*1. *de offic. leg. in* 6. 2.

Archiepiscopus in propria diœcesi, non autem in suffraganeis, vnire potest Ecclesias, & beneficia. Petr. Gregor. *num.*6. Barbosa *num.*13. Sanch. *num.* 156. Azor *q.*7. Castr. Palaus *num* 17. Gordonus mox citandus. Et ratio est, quia in sua diœcesi verè Episcopus est. 3.

Quartò, Episcopus poterat vnire Ecclesias, & beneficia intra propriam diœcesim existentia, *ex cap.* 4.

Sicut vnire, de excessib. Prælat. cap. Exposuisti, de Præbend. cap. Consultationibus, cap. Pastoralis, de donat. Clement. Si vna, de reb. Eccles. non alien. Petr. Gregor. *num.* 6. Barbos. *num.* 13. Viuian. *num.* 30. Lessius, *casu* 26. Sanchez *num.* 147. Azor, *quæst.* 6. vers. *Episcopus.* Cast. Palaus, *num.* 2. Laym. *num.* 5. vers. *Secundò.* Eligius, *loco citato*, Gauant. *verb. Beneficiorum vnio*, *num.* 7. Garc. *num.* 62. Gordon. *lib.* 8. *q.* 4. *cap.* 4. §. 2.

5. Poterat Episcopus vnire confirmatus, & nondum consecratus. Quia vnire, est actus iurisdictionis. Barb. *num.* 3. Sanch. *loco citato*, Palaus, *num.* 18. Gordonus, *loco cit.* vers. *Respondeo.* Quod sit iurisdictionis actus, patet *ex c. Sicut vnire*, iuncta gloss. verb *Attentare*, 8. *de excess. Prælat.*

6. Poterat vnire Ecclesiam sæcularem Episcopus Ecclesiæ sæculari, aut Regulari. Barb. *num.* 4. Castrus Palaus, *puncto vltimo*, §. 2. *n.* 6. (qui addit, etiam si Monasterium, cui illam vnit exemptum sit.) Gordonus, est text. expressus *in Clem. Si vna de reb. Eccles. non alien.*

7. Poterat Episcopus vnire beneficia etiam si illorum collatio ad Papam esset deuoluta. Quia alio iure vnitur, & alio confertur beneficium. Viuian. *num* 41. Barb. *nu.* 5. Gauant. *num.* 10. Sanch. *num.* 149. Castr. Palaus, *num.* 3. Laym. *num.* 3. vers. *Alia verò*, Pax Iordan. *vol.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *de vnione benef. n.* 33.

Poterat vnire beneficium etiam 8.
si collatio illius ex vi concordiæ ad Capitulum spectaret. Barbosa *numero* 6. Pax Iordanus, *volum.* 2. *de re beneficiar. libro* 10. *titulo* 32. *numero* 45. ex decis. Rotæ coram Seraphino, *la* 1011.

Poterat etiam si beneficium es- 9.
set à Papa reseruatum quoad collationem tantum: talis tamen vnio effectum non habebit, nisi post mortem spectantis, vel donec illo beneficio sit ille priuatus, quia effectus suspenditur donec consũmetur reseruatio. Dixi, quoad collationem tantum, quia si Papa quamcumque dispositionem beneficij auferret, non posset illud Episcopus vnire. Barbosa, *num.* 7. Gauant. *num.* 9. Sanch. *numer.* 150. Castr. Palaus, *num.* 3. & 4. Bauny, *quæst.* 3. vers. *Non potest.* Laym. *n.* 4. vers. *Altera exceptio.* Hodie tamen neque Episcopus, neque vllus alius potest vnire beneficia Pontifici Summo reseruata, vti decreuerunt Clemens Papa VIII. in quadam Constit. & Vrb VIII. Constitutione 165. incipit, *Quamuis fel. rec. Clemens Papa VIII.*

In præcedentibus, dixi: *Poterat* 10.
Episcopus: Quia potestas Episcopo competens ex antiquo iure, quoad vniones, per nouum Tridentini *sess.* 24. *cap.* 13. moderata est, quantum ad hoc vt non possit vnire *Ecclesias Parochiales Monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue Prabendis Ecclesiæ Cathedralis*

Cathedralis, vel Collegiatæ, siue aliis beneficiis simplicibus, aut Hospitalibus, Militiisve: & quæ vnitæ sunt reuideantur ab Ordinariis. Ex quo patet, per hoc decretum non infirmari vniones antea factas, vti benè obseruat Bauny, *quæst.* 3. verſ. *Nec item.* Idem docet Layman, *num.* 5. & addit: Si beneficium à tempore, cuius initij non eſt memoria, ſine collatione propria, & vt vnitum alteri poſſeſſum fuit, in dubium reuocari non debet, etiam ſi modo titulus, aut inſtrumentum vnionis legitimæ factæ exhibere nequeat. Sed de hoc infrà *quæſt.* 7. *num.* 2. *& ſeqq* huius partis, dum de probanda vnione egerimus. Vide, quæ dicimus infrà *num.* 17. *&* 18. Secundò patet, poſſe poſt Tridentinum vnire Monaſteriis beneficia ſimplicia. Lezana, *tom.* 2. *cap.* 18. *num.* 24. cit. Sanch. *in Decal. lib.* 7. *cap.* 29. *n.* 187. *& tom.* 1. *conſ. lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 3.

11. Nec poteſt aut potuit vnquam Epiſcopus vnire Eccleſias, aut beneficia exempta à ſua iuriſdictione, quamuis intra diœceſim ſuam exiſtant. Viuian. *num.* 30. Barboſ. *nu.* 9. Layman, *num.* 3 verſ. *Secundò.* Bauny *quæſt.* 3. verſ. *Non poteſt.* Caſtrus Palaus, *num.* 2. Gordon. *lib.* 8. *qu.* 4. *cap.* 4. §. 2. verſ. *Caterùm*, ex Rebuff. *tit. de vnionibus benefic. num.* 22. Rot. *in vna Firmana*, 9. *Iunij de anno* 1608. coram Lugdunen. ait ex P. de Peruſ. quod poteſtas Epiſcoporum circa ius vniendi non reperitur de iure reſtricta, niſi tantum quoad Eccleſias Cathedrales, & diuerſarum Religionum. Habetur apud Farin. 2. *part. deciſ. deciſ.* 122. Quod tamen intelligendum eſt ita, vt iſtas non potuerit vnire, etiam ſi ſibi ſubiectæ, & intra diœceſim fuerint. benè verò reliquas intra illam, & ſibi ſubditas exiſtentes. Quia circa exemptas à ſua iuriſdictione, & extra diœceſim exiſtentes, reperitur reſtricta Epiſcopi poteſtas quoad vnionem, *in cap. Sicut vnire*, 8. *de exceſſib. Prælat.* ibi: *Epiſcopi eſt Eccleſiarum ſuæ diœceſis vnio.* Ergo non erit Epiſcopi vnio Eccleſiarum extra ſuam diœceſim exiſtentium, ex Regula Iuris: *Exceptio firmat regulam, ff. de milit. teſtam. Tribunus*, §. *fin. Canon. Dominus*, & ibi gloſſ. eod. verb. *Cauſam fornicationis, el* 6. 32. *q.* 7. *Clem. Exiui*, §. *Cùm autem*, & ibi gloſſ. eod. verb. *Cùm autem*, & verb. *Deinde, la* 1. *de Verborum ſignificat.* Et idem eſt de exiſtentibus intra diœceſim, exemptis ab Epiſcopi iuriſdictione, quia ratione exemptionis, reputantur ac ſi extra diœceſim exiſterent. Vtriuſque verò ratio eſt, quia vnio eſt actus iuriſdictionis, vti diximus *num.* 5. actum autem iuriſdictionis, nemo extra ſuum territorium, aut in exemptum à ſua iuriſdictione valet exercere. Ex quo, & Trident. *ſeſſ.* 24. *c.* 15. ait Iordan. *n.* 46. non poſſe Epiſcopum beneficia regularia vnire.

Nec poteſt, aut potuit Epiſcopus 12.

 beneficium

beneficium alterius diœcesis, cum beneficio propriæ vnire, nisi de consensu Episcopi, in cuius ditione illud est. Quia sua iurisdictio, & potestas definita est terminis, & limitibus propriæ diœcesis. Petr. Gregor. de Beneficiis, *cap* 20. *de vnione, num.* 9. Pax Iordanus, *vol.* 2. *de re beneficiaria*, *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 44. Bauny, *quæst.* 3. vers. *Tertiò, & quæst.* 4. vers. *Secunda*, Laym. *num.* 2. vers. *Tertius modus, & nu.* 4. vers. *Tertia exceptio.* Gauant. verb. *Beneficiorum vnio*, *num.* 2. iste, & Iordanus, ex Trid. *sess.* 14. *cap.* 9. vbi id expressè prohibetur; vti etiam notat Zerola, verb. *Vnio*, vers. *Ad octauum.*

13. Neque potest Episcopus vnire beneficia ad collationem inferiorum spectantia, neque Canonicatus, neque iurispatronatus, etiam Ecclesiastici, sicut neque reseruata Sedi Apostolicæ post illorum vacationem, neque vacantia in mense reseruato. Ita Gauant. verb. *Seminarium Clericorum*, *num.* 40. vbi ait ex Franc. Leon. *in thesauro fori, part.* 2. *cap.* 16. *num.* 13. id decisum esse. Quod in parte opponitur iis, quæ *num.* 8. dixi ex mente Barb. & Iordani.

14. Non potest Episcopus vniones facere ad tempus, & quoad vitam. Ita Viuian. *num.* 39. Barbosa *num.* 8. Zerola, vers. *Ad septimum*, Gauant. verb. *Beneficior. vnio*, *n.* 16. Gordon. *lib.* 8. *quæst.* 4. *cap.* 4. §. 2. vers. *Cæterum.* Pax Iordan. *num.* 49. ex Azor *part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *q.* 17. Gonzal. *Super Regul.* 8. *Cancellar. gloss.* 5. §. 7. *num.* 146. & ex Garcia, *part.* 12. *c.* 2. *n.* 84. *cum seqq.* testantibus cum aliis solum Papam, vel de illius authoritate, posse ad vitam vnire.

Sola beneficia simplicia, & quæ dignitates, aut Personatus non sint, posse Episcopum vnire asserit Iordan. *num.* 55. ex Trid. *sess.* 24. *de Reformat. cap.* 13. & ex Garcia *parte* 12. *cap.* 2. *num.* 89. decisum referente. Et meritò quidem, ait enim Concil. *Dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & Præbendæ, nec Monasteria*, &c. 15.

Nec potest omnia simplicia beneficia Episcopus vnire, sed aliquod: ita vt vnio omnium non valeat. Ita Iordanus, *num.* 48. vbi tradit decisionem S. Congregat. Concilij sic definientem. Imò addit ex Oldrard. *consil.* 262. inualidam esse vnionem decem beneficiorum Parochialium, eo quod sit nimis diffusa, & cedat ad euersionem quasi totalis collationis Episcopalis. 16.

Nec tandem potest Episcopus partem aliquam fructuum Parochialium vnire. Ita Barbos. *Collectan.* 552. *Apostolicarum decis. num.* 24. *fol. mihi* 514. ex declarat. S. Congreg. Concil. teste Garcia, *part.* 12. *cap.* 2. *num.* 87. & Pax Iordanus, *num.* 51. qui præter Barbosam, quem malè citat *allegat.* 66. *num.* 12. 17

*num.*12. citat Garciam *vbi supra*, & Ricc. *in praxi decis.*492. *in prima, seu* 382. *in 2 editione*; poterat tamen citare Barbosam in eadem *allegat.*66. *numero* 30. vbi id asserit ex Riccio *in praxi fori Eccles. decis.*492. *in* 1. *edit.* aliàs *in* 2. *resol.*383. *num.*5.

18. Notandum tamen est quod quãdo Concil.Trident. *sess.*24. *cap.*13. *de reformat.* prohibuit Episcopis vniones Parochialium Ecclesiarum, Monasteriis, & aliis, de quibus suprà *num.*10. & quando eius Sacra Congregatio prohibet vniones fructuum earum, & num. præcedente, non prohibetur fieri vniones Ecclesiarum, quæ non actu, sed habitu tantùm suprà hominum memoriam Parochiales existunt, (ac per consequens nec vniones fructuum earum) ita eadem S.Congregat. declarante, teste Barbosa, *loco citato*, *num.*40. ex Garcia, *in addit. ad tractatum de benefic. p.*5. *cap.*3. *num.*121. Nec prohibet Tridentinum vnam Parochialem alteri vniri Parochiali; aut partem fructuum vnius, alteri vniri: Vtrumque enim licet Episcopo facere. Iordan. *n.*51. ex Fusch. *de visit. lib.*2. *cap.*26. *num.*20.

19. Capitulum Sede Episcopali vacante, potest ea beneficia vnire, quæ potest Episcopus, dummodò per vnionem nihil Episcopi detrahatur iurisdictioni. Ita Viuianus *in praxi iurispatronat. part.*13 *lib.*14. *cap.*15. *num.*32. Barb. *de potest. Episcop. allegat.*66. *numero* 11. Petr. Gregor. *de benefic. cap.*20. *de vnione num.*8. Rebuff. *in praxi benefic. p.*1. *tit. de deuolutionibus*, *num.*100. *folio* 254. Thom. Zerola, *in praxi Episcop.* verb. *Vnio*, vers. *Ad decimum primum.* Gauant. verb. *Capitulum Sede vacante*, *num.*40. Sanchez, *oper. mor. tom.*3. *lib.*7. *cap.*29. *num.*155. Gordon. *lib.*8. *quaest.*4. *cap.*4. §.3. vers. *Capitulum verò*, sub *num.*18. Guillielm. Redoanus, *tom.*1. *tract. de reb. Eccles. non alien. qu.*2. *cap.*40. *num.*4. ex Innocent. *in cap. Sicut vnire, de excessib. Prælator.* & ex gloss. *in Clement. Ne in agro Dominico*, §. *Ad hæc, de statu Monachor.* Azor *in institut. moralib. part.*2. *lib.*6. *cap.*28. *quaest.*9. Castr. Palaus, *part.*1. *tract.*13. *disputat.*6. *punct.*11. *& vlt. num.*11. §. *Secundi*, *fol.*446. Paul. Laym. *lib.*4. *tract.*2. *cap.*9. *num.*5. vers. *Tertiò.* Antonin. Diana, *part.*8. *tract.*4. *resol.*31. & Pax Iordan. *lib.*10. *tit.*32. *num.*29. Quia succedit *in iurisdict. Episcopi.* Limitant tamen, dummodò sibi non vniat.

Vicarius generalis Episcopi vnire non potest Ecclesias, aut beneficia, nisi specialiter ei ab Episcopo committatur. Viuianus, *num.*33. Barbosa *num.*10. Sanch. *num.*153. Azor *quaest* 10. Castr. Palaus *num.*9. Layman, *num.*7. & nouissimè Pax Iordanus, *volum.*2. *de re beneficiaria*, *lib.*10. *tit.*32. *de vnione benefic. num.* 42. (qui addit hoc verum, etiamsi data ei fuerit potestas con- 20.

ferendi cum clausula generali, & ad omnia alia, etiam requirentia speciale mandatum. Quia vnire plus est quam conferre, cum beneficium destruatur præsertim quoad collationem, & sic tollitur Ordinario in perpetuum conferendi potestas, quod in simplici non contingit collatione.) Garc. *part.12. cap.2.num.69*. Gordon. *loco* suprà *citato*, vers. *Dicendum quartò*, ex Rebuff. *tit. de vnionibus beneficiorum*, *num.37*. & addit id verum esse, quamuis posset beneficia conferre.

21. Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, & contentiosam, & in vtroque foro, possunt vnire Ecclesias sibi pleno iure, & vtroque foro subiectas. Viuianus *num.34*. Barb. *nu.14*. Sanch. *num.160*. Azor *quæst.11*. Palaus, *num.18*. Laym. *num.3*. vers. *Secundò*, Tamburin. *de iure Abbat. tom.3. disp.15. quæst.1. num.3*. Bauny *in praxi benefic. disp.8. quæst.3*. vers. *Si ius ea in re*. Petr. Gregor. *num.7*. Gauant. in verb. *Abbas, num.50*. ex Ricc. *in praxi fori Ecclesiast. decisione 361*. Ratio est, quia nomine Episcopi venit. Idem, *num.52*. ex Suar. *de censur. disp.7. sect.3. num.5*. Et omnia quæ iurisdictionis sunt potest facere, vti Episcopus. Idem *num.51*. ex Nauarr.

22. Habens priuilegium, aut consuetudinem legitimè præscriptam, potest Ecclesias vnire, & beneficia, etiam si iurisdictionem quasi Episcopalem, & in vtroque foro non habeant. Quia potestas ad vniendum est potestas iurisdictionis, quæ acquiri potest per priuilegium, & per consuetudinem legitimè præscriptam. Viuian. Barb. Petr. Gregor. Azor, Bauny, & Palaus locis num. præcedenti citatis, Tambur. *num.1*. Layman *num.6*. Eligius Casarellus, *lib.2. Erotematum Iuris Canonici, tract.19*. ex Ioann. Andr. *in Clement. Ne in agro Dominico*, §. *Ad hæc*, verb. *Ordinarios, de statu Monachorum*. vbi gloss. ait *quod cum istud sit dignitatis, & iurisdictionis, non Ordinis, quod præscribi possit*. Quod autem præscribitur, potest per priuilegium obtineri.

Nullus tamen, qui non habet iurisdictionem quasi Episcopalem, priuilegium, aut consuetudinem legitimè præscriptam, quamuis conferendi beneficia potestatem habeat, illa potest vnire. Ratio est, quia maior potestas necessaria ad vniendum est, quam ad conferendum, vtpote ad Ecclesiæ, diœcesisque regimen pertinens: de quo, præter Episcopum, nulli est, ordinaria via, licitum, curam ex officio suscipere, & iurisdictionem exercere, cuius actus, vt diximus, est vnio beneficiorum. 23.

Hæc de causis vnionis, efficientibus scilicet, pro præsenti quæstione dicta sufficiant, nunc de finalibus, aut motiuis, breuiùs adhuc agamus.

QVÆSTIO

QVÆSTIO IV.

Quæ sint causæ motiuæ Vnionis?

1. ET quidem quoad hoc, duplex causa assignatur, & ad illam restringitur tota latitudo causæ finalis, seu motiuæ vnionis Ecclesiarum, & Beneficiorum, vt benè Pax Iordanus, *volum.2. de re beneficiaria, lib.*10. *tit.*32. *de vnione, num.*2. *&* 60. *ex cap.Exposuisti, de Prabend. & dignit.* Constitut. *Ad exequendum*, §.2.*la* 47. Pij Papæ V. Garcia, *de benefic. part.*12. *cap.*2. *num.*108. Azor *part* 2. *lib.*6. *c.*28. *quæst.*9. ex Rebuff. *in praxi benef. part.*1. *tit. de vnionibus, num.*38. *fol. mihi* 283. & Barbosa, *de potest. Episcopi, allegat.*66. *num.*15. *fol. mihi* 177. & Gauantus *in Enchirid. seu Man. Episcop.*verb.*Benef. vnio, num.* 15.

2. Prima causa est necessitas euidens: quæ tunc interuenit, quando Ecclesia, Monasterium, Prælatus, dignitas, aut præbenda, cui fit vnio, caret sufficiẽtibus redditibus, quibus alatur, & onera sibi incumbentia sustineat.*cap.Exposuisti.el* 32.*de Prabendis & dignit.* ibi.*de redditibus prabendarum suarum nequeunt sustentari. Si euidens necessitas, vel vtilitas exigat*, &c. *Clement. Ne in agro Dominico, §. Ad hæc, de statu Monachor.* Trident. *sess.*21. *c.*7. *& sess.*24.*cap.*13. Petr.Greg.*de benefic. c.*20.*de vnione, n.*14. Erigius Casarell. *lib.*2. *erotematum iuris Canonici, tract.*19. *ex cap.exposuisti*, citato cum Gloss. verb.*Necessitas*. Gauant. *verb. Beneficiorum vnio, n.*15. Barb. *n.*15. cita Azor. *q.*13. Sanch.*tom.*3. *oper.moral.lib.*7.*cap.*29.*n.*161. Tambur.*de Iure Abbatum, tom.*3.*disp.*15. *q.*2.*n.*1. Castr.Palaus, 2.*p.tract.*13. *disp.*6.*punct.*11.§.2.*n.*11.*&* 19. Layman, *lib.*4.*tract.*2.*c.*9.*n.*8. Bauny, *in praxi benefic. disp.*8. *q.* 5. & Iordanus *lib.*10.*tit.*32.*de vnion.beneficiorum, num.*65.*ex canone vnio*, 10.*q.*3. *cap.*2.*de Religios.domibus, ex c. Ad audientiam*, 2. *& cap. fin. de Eccles. ædific.* Gordonus *lib.*8. *q.*4.*c.*4. §.4. *num* 20. vers. *Quarto requiritur. ex cap.*1.*de rebus Eccles. non alienand. lib.* 6.

3. Secunda causa motiua vnionis, est vtilitas. Expressa est in cap. exposuisti, citato numero præcedente ibi: *Vel vtilitas exigat*. Rebuff. *n.*41. vbi explicat in quo consistat vtilitas, dicens. *Vtilitas est, quando propter tenuitatem fructuum, non inueniuntur idonei ad deseruitẽdum illi beneficio vel Ecclesia.* Eodem explicat modo, & eisdem verbis, Pax Iordan. *n.* 66. imo in iure ipso, id explicatum reperio, *in cap. Eam te*, 4. *de ætate, & qualit.* ibi: *Nisi ita fuerint tenues*, &c. Barbosa *n.* 16. eodem modo fatur, *ex citat. cap. Exposuisti, & ex cap.*1.*ne sede vacante.* Castr.Palaus *num.* 19. addit, ad vtilitatem pertinere augmẽtum diuini cultus. *Si enim* (ait) *facta vnione cultus diuinus augetur,*

suffi-

sufficientem prabet causam vniendi. & vlteriùs progreditur. *Ex quo manifestè constat, dari legitimam causam vniendi aliqua beneficia conuentibus Religiosorum, quia eorum vnione augetur diuinus cultus.* Hæc ille, quod etiam docet Gordonus vers. *Quartò*, citato in fine. Qui vers. *At quid si ex falsa.* Docet meliorem, & veriorem sententiam asserere vnionem factam ex falsa causa non esse ipso iure irritam, sed irritandam, & pro illa adducit Decisionem Rotæ, Boërium. *decis.* 345. in princip. Soncinas, Rebuffum. Ozor. & alios. Sed fallit, ait Rebuff. in *Praxi benefic. in Reg.* 21. *Cancellar. gloss.* 5. in vnione facta à Papa, quia in eius rescripto semper intelligitur clausula: si preces veritate nitantur: ex *cap.* 2. *de rescriptis*, & sic decisum esse in Rota docet ex Cassadoro, *decis.* 1. *de vnione*, ipse Gordonus.) Videatur Sanchez *num.* 161. & Bartholom. Gauantus *num.* 15. citato. Ex quo, Iordano, & aliis quamplurimis scias, ad vnionem duas præfatas causas non requiri, sed vnam, aut alteram.

4. Alias causas adducere solent Doctores aliqui, vt si Ecclesia destructa sit, aut desolata: (qua ex causa fuit facta vnio, de qua in *cap. Quia Monasterium, el* 2. *de Religios. domib.*) Etsi vna sit alteri vicina, & pauci inibi Parochiani habitent, & idemmet Parochus vtrique bene deseruire queat. Quæ quidē causæ ad duas necessitatis, & vtilitatis, reducuntur. Sed de iis, & aliis, videatur Petrus Gregor. *num.* 14. citato, & Pax Iordanus *num.* 60. dicens, Quod attinet ad causam diximus iam in principio ad necessitatem, vel ad vtilitatem restringi. Et *n.* 61. ad notat, quod causa vera debet esse, & non falsa, vel subreptitia; alias vnio facta in falsa causa est ipso facto nulla, aut saltim annullanda per sententiam secundum alios.

QVÆSTIO V.

Quæ conditiones requirantur ad Vnionem?

VT vniones Ecclesiarum, & beneficiorum validè fiant, nonnullæ requiruntur conditiones. *Prima*, est causæ cognitio. Thom. Sanch. *tom.* 3. *oper. moral. lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 162. Tamburin. *de iure Abbatum, tom.* 3. *disput.* 15. *quæst.* 2. *num.* 3. Azor *part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæst.* 13. Layman, *libro* 4. *tract.* 2. *cap.* 9. *num.* 9. Barbosa, *de potest. Episcop. allegat.* 66. *num.* 16. Castrus Palaus, *secunda parte, tract.* 13. *disp.* 6. *punct. vlt.* §. 2. *n.* 20. (quorum duo vltimi, & alij docent, quod si Prælatus in literis vnionis enunciet adhibuisse causæ cognitionem, & solemnitates requisitas, reperiisséque causas esse veras, illi est credendum donec contrarium probetur.) Rebuffus *in praxi benefic. p.* 1. *tit de vnionib. num.* 43. 1.

*num.*43. Iordan. *lib.*10.*tit.*32.*n.*99. vbi pro eodem intelligit causæ cognitionem, ac tractatum, & discussionem causæ, cum Rebuff *loco citato.*

2. Secunda conditio est, vt omnes, quorum, in vnione facienda, interest, citentur. Petr. Gregor. *de beneficiis, cap.*20. *de vnione, num.*5. Barbosa, *num.*17. Gauant. verb. *benefic. vnio, num.*24. Pax Iordanus, *vol.*2. *de re beneficiaria, lib.*10. *tit.*32. *numero* 53. 54. & 82. Sanch. *n.*163. Azor *quæst.*11. *cit.* & 14. Gordon. *lib.*8. *quæst.*4. *cap.*4. §.4. *num.*20 vers. *Tertiò ad vnionem ex Clem.*1. §. *Ad hæc de statu Monach.* & vers. *Quæres*, ait quod si citatio ista omittatur, erit irrita vnio ipso iure. Castr. Palaus, *num.*21. & 22. Bauny *disp.*8. *quæst.*6. *suæ praxis benefic.* vers. *Quintò.* Rebuff *loc. cit. Regula de vnionibus, gloss.*11. *num.*7. defectu cuius conditionis vnio remanet nulla. Iord *num.*82.

3. Quare vocandi sunt, Primò Episcopus: quia per vnionem amittit collationem, cum amplius beneficium non vacabit. Rebuff. *loc. citat. Regula de vnionibus, gloss. vndecima, ex cap. Sicut vnire*, & DD. *in cap.*1. *Ne Sede vacante.* Et ex hoc capite, quilibet ad quem ex priuilegio, aut consuetudine legitimè præscripta spectat beneficij collatio, vocari debet, quia militat eadem ratio.

4. Secundò Capitulum Ecclesiæ Cathedralis vocandus est, quia eius consensus requiritur. Rebuff. *loco citato, num.*2. *ex cap. Sine Exceptione*, 12. *quæst.*2. *Clem. vlt. de rebus Eccles. non alienan.* & *Clem. Ne in agro Dominico*, §. *Ad hac, de statu Monach.* Barb. *num.*18. & 21. Palaus, *num.*24. Bauny, *quæst.*6. Azor, *quæst.*12. Rota, *in Gerund. la* 455. Farin. *part.*2. *tom.*3. Gord. *lib.*8 *quæst.*4. *cap.*4. §.4. vers. *Secundò.* Qui addit ex Rebuff. Socinas, Azorio, & aliis, quod si subsit iusta causa vnionis, & noolet Capitulum consensum conferre, possit ad consentiendum compelli. Et rursus ex Rebuff. *ad Regul* 21. *Cancellariæ, gloss.*11. *num.*20. & 21. ex communi Doctorum sententia, sufficere si consensus vnionem sequatur. Et tandem Capituli consensum non requiri pro vnione, à legato à latere facienda: quia ex Papæ commissione agit.

5. Tertiò vocandus est Patronus, cuius consensus requiritur. Rebuff. *loco citato, num.*6. *ex cap. Suggestum, de iurepatron.* Pax Iordanus, *num.*53. & 54 *cit. ex cap. Pastoralis, de donat.* Trid. *sess.*24. *cap.*15. *de reformat.* Gordon *loco cit. num.*20. vers. *At quid*, ex Couarruu. *in practic. quæstionib. cap.*36. *num.*11. Nauarr. *lib.*3. *consilior. num.*1. *tit. de iurepatronat consil.*3. *num* 2. Adnotat tamen Patroni Ecclesiastici consensum minimè requiri pro vnione à legato facienda, ex *cap. cum dilectus, de iurepatron.* & *cap. dilectus, de offic. legati.* Barbosa *n.*19.

L pluribus

pluribus citatis, & ait ex Ricc. *in praxi fori Eccles. decis.* 486. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 377. *num.* 5. *in* 2. *edit.* consensum Patroni non præsumi, nec de eo stari assertioni Episcopi.

6. Circa ea, quæ dicta sunt *num.* 4. controuersia est inter Doctores, an deficiente consensu Capituli, vnio nulla remaneat. Quod firma maneat, & valida, tenent Garcia *de benefic. part.* 12. *cap.* 2. *num.* 152. Palaus, *num.* 25. (cum aliis ab ipsis citatis,) qui dicunt in his Regnis esse præscriptam generalem consuetudinem, qua derogatum est huic obligationi requirendi Capituli consensum. Quam consuetudinem vbicúmque illa fuerit, approbat Gauantus, verb. *Beneficiorum vnio*, *num.* 19. Et quidquid sit de hac obligatione, Ioseph. Mascard. *de probat. conclus.* 1322. *num.* 9. ait, quod Ecclesiæ vnio, de consensu Episcopi, & Capituli, ex diuturnitate temporis facta præsumitur, vt consuluit Alex. *consil.* 219.

7. Sed an debeat vocari possessor beneficij, aut in casu vacantis, œconomus illi dandus, controuersum etiam est. Quod Rector, vel œconomus, aut defensor pro illo non sit vocandus, tenent Rebuff. *glossa* 11. *citata*, *num.* 8. Pax Iordanus, *num.* 87. Petr. Gregor. *num.* 10. estque expressè definitum *in Clem.* 2. *de reb. Eccles. non alienand.* ibi. *Si vna Ecclesia alteri Ecclesiæ, seu dignitati alicui, vel Prabendæ per Episcopum suo consentiente Capitulo vniatur, aut Religioso loco donetur, ex eo quod Rector ipsius ad hoc vocatus, vel si vacabat, defensor ei super hoc datus non extitit, nequaquam id poterit impugnari.* Sic tex. Gloss. etiam vide verbo. *Rector*, & verb. *Defensor*.

Alia conditio est vt exprimatur 8. verus valor beneficij vniendi, & eius cui vniendum est, si vnio à Papa, vel ab eius legato facienda sit; secùs verò si ab Ordinario. Ratio prioris est, quia aliter constare nequibit vnionem esse necessariam, aut vtilem. Posterioris autem, quia Ordinario valor beneficiorum satis perspectus præsumitur. Hæc conditio habetur *in Regula* 21. *Cancell. de vnionibus.* Rebuff. *praxi beneficior. part.* 1. *tit. de vnionibus Regul.* 21. *gloss.* 5. *& seqq.* Sanch. *num.* 173. Castrus Palaus, *num.* 28. Iordan. *num.* 103. Sed, quod expressio valoris beneficij, cui fit vnio tantum facienda sit, quando alicui beneficio particulari aliud vnitur, secùs si vnio fiat mensæ, vel Collegio, Capitulo, vel corpori alicui, docet Ludouic. Bellus *in consiliis posthumis*, *consil.* 137. *num.* 20. ex Rot. *decis.* 8. *&* 13. *de rebus Eccles. non alienand.* & Rebuffo, *in praxi benefic. Regul. de vnio. gloss.* 8. Gordon. *lib.* 8. *quæst.* 4. *cap.* 4. §. 4. *num.* 20. vers. *Ex his optimè*, docet conditionem istam esse adeò necessariam vt illa deficiente, sit ipso iure nulla vnio, sed in vniuersum

uersum sine distinctione Belli, loquitur.

9. Bauny, *quæst.*2. vers. *Debet autem*, & alij requirunt etiam pro conditione necessaria ad vnionis valorem, vt tractatus requisitus in alienatione rerum Ecclesiarum, præcedat. Sed Petr. Gregor. *n.*10. citato, ex Rotæ decisionibus alia, *la*166. *Nota quod vbi fit vnio*: *in antiquis*, *& decis.*658. *Dic quod vnio*: etiam *in antiq.* & ex Ænea de Fulconib. *tract. de reseruationibus*, *in* 4. *quæst. princip.* 23. effectu. Gordon. *lib.*8. *quæst.*4. *cap.*4. §.4. *num.*19. vers. *Primò*, Castrus Palaus *num.*29. & alij, quos ibi citat, hanc conditionem non admittunt. Quia nec *in Clementina* 2. *de rebus Ecclesf. non alienand.* exigitur tractatus, sed consensus Capituli solus. Nec vnio beneficij est verè, & propriè alienatio, sed aliquo modo: & consequenter veræ alienationis conditiones, subire non debet. Ita Sanchez, *num.*172. Azor, *quæst.*12. Boërius, *decis.*345. *num.*2. Pauin. *de officio*, *& potestate Capituli Sede vacante*, 2. *p. qu.*3. *n.*22. Garc. *de beneficiis*, *part.*12. *c.*2. *n.*146. ab eodem Palao relati.

QVÆSTIO VI.

Qui sint Vnionis effectus?

VArij, & multi admodum, effectus vnionis sunt, si loquamur de vnione accessoria, & subiectionis; pauci autem, si de æque principali. Isti iam supra *q.* 2. *n.* 5. satis explicati sunt: illos autem expendere, pro plena vnionis accessoriæ comprehensione, necesse est.

Primus igitur effectus vnionis accessoriæ, & subiectionis, est suppressio, & extinctio nominis, & tituli beneficij alteri vniti, ita vt amplius beneficium non sit, nec nominari valeat. Ita Nicol. Garcia *de benefic. part.* 12. *cap.* 2. *num.* 12. *&* 19. Gonzal. *Reg.*8. *Cancell. gloss.*5. §.7. *num.* 4. 25. 32. *&* 39. Viuianus *de Iurepatron. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 109. *& part.* 3. *lib.*14. *cap.* 5. *num.* 18. & 65. Rebuff. *in Praxi beneficior. part.* 1. *tit. de vnionibus*, *n.* 31. *fol. mihi* 281. Flamin. Paris. *de Resignat. beneficio. lib.* 3. *quæst.* 1. *num.* 120. Petrus Greg. *de Benefic. cap.* 20. *de vnione*, *num.* 1. *&* 15. Ludou. Lopez. *Regul. Cancell. de triennali possessione*, *quæst.* 8. §. *Tota difficultas*, *fol.* 702. ex gloss. in *Clement. Per literas*, *de Prabend.* Barbosa, *de Potest. Episcopi*, *part.* 3. *alleg.* 66. *num.* 34. *&* 38. & *de Potest. Parochi*, *part.* 1. *cap.* 1. *num.* 70. Graña in Catena Iurium, *tom.* 2. *tit.* 5. *de Prab. & dignitat. ad text. in Cap. de multa*, *&c. num.* 6. *&* 8. Ludouic Bellus, in consiliis posthum. *cons.* 59. *num.* 17. ex Oldrad. *cons.*257. *n.*15. Sarnen. *in Regul. de triennali*, *q.*8. & *de infirmis*, *q.* 45. Rebuff. in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. *Cum annexis*, ex Rota *decis.*758. *num.* 6.

L 2 *part.*

*part.*1.& *decis.*133.*num.* 16.*part.* 2. ex vna *Virdunens. Decanatus* , *de ann.* 1580. & ex *Burgens. seruitij Decani*,13 *Iunij*.1594.ex aliis etiam relatis à Garcia, loco supra à nobis citato, & ex Angelo, *consil.* 247. (demonstrante beneficium vnitum adeo sequi naturam, & qualitatem Monasterij, cui vnitur, vt si aliqua sæcularia beneficia spectarent ad collationem beneficij vniti, possint ratione vnionis, & naturæ, ac qualitatis beneficij,cui vnitum est, conferri Regulari: & Angelum sequitur Tuschus, *volum.* 1. *lit. B. conclus.* 76. *num.* 3.) Idem repetit. Bellus,*consil.*195.*in fine*. Vide infra *decis.*11.*n.*5. Tamburinus, de Iure Abbatum, *tom.*3.*disp.* 15.*q.*5.*n.* 4. Castr.Palaus, 2.*part. tract.*13. *disp.* 6.*punct. vlt.* §.1.*num.* 4. & §. 2. *n.* 22. vers. *solum*. Bauni in Prax. benefic. *disp.* 8. *quæst.* 4. vers. *Prima.* & *Tertia.* Layman. *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.*9.*n.* 2. vers. *Alter modus est.* & *num.* 3.vers. *Alia vero*. Pellizarius in Manuali Regular.*tom.*2.*parte* 1. *tract.* 8. *cap.* 4. *sect.* 4. *num.* 113. vers. *Existimat*. Pax. Iordan. de re beneficiaria,*lib.*10 *tit.* 32.*num.* 11.

2. Qui & alij communiter docent, Ecclesiam alteri accessoriè vnitam, remanere tamquam prædium illius, & addit Ludouic. Lopez, post vnionem, non agitur amplius de vnitis, vt de beneficiis, sed vt de prædiis, seu vt de proprietatibus, & in vna *Compostell. Prioratus*, 17. *Martij*, *de anno* 1596. coram Litta, fuit decisum, quod quando vna dignitas minus principalis vnitur alteri principaliori,vel quando vnio fit per incorporationem, dignitas minus principalis, vel illa,quæ alteri incorporatur, remanet suppressa,extinctus titulus ac facta prædium illius magis principalis, vel cui incorporatur. Et in alia. *Vlisbonen. concursus*, 1.*Iulij*, *de anno* 1615.coram Remboldo, de qua supra *sect.* 1. §. 2. *de diuisione benefic. dimis.* 2. *num.* 16. vers.*In altera diuersa causa*, idem deciditur,illam habes infra *la* 9.vide *n.*2.& *decis.*10.*num.*3. decisione etiam 11.*num.* 5.& 7.

Secundus effectus, primo affinis,est extinctio omnium prærogatiuarum,priuilegiorũ, qualitatumque, & naturæ ipsiusmet beneficij alteri vniti accessoriè, & sortitio prærogatiuarum, priuilegiorum, qualitatum, & naturæ beneficij principalis, cui fuit facta vnio, in quod quasi transformatur. Gloss.in *Cap.Recolentes*,el 3.*de statu Monacho*. Videatur §. *Cæterum*,vers. *Coaptent*.ibi. *Et ita id, quod aggregatur alij, ipsius naturam imitari debet.* & in *Cap. nouit*, vers. *Vniendo*, el 1.*Ne sede vacante*.ibi.*Sed si vna vnitur alteri, secundum hoc illius naturam, & consuetudinem,& priuilegia Assumit, cui vnitur.* Item gloss.in *Cap.& temporis*,16.*quæst.*1. ibi.*Si vna vnitur alteri, secundum hoc illius naturam, & consuetudinem, & priuilegia assumit cui vnitur*: 3.

tur: & peribunt iura illius Ecclesiae quae vnitur. Idem docet Rebuff. *num.* 57. *fol.* 284. Garcia, *num.* 14. 17. *&* 18. Gonzal. *num.* 11. 15. 25. 32. *&* 33. Barbosa de potest. Episc. *alleg.* 66. *cit. num.* 34. *& seqq.* Graña *num.* 8. Petr. Greg. *num.* 15. *prope fin.* ex *Cap. Recolentes* citato, Gauant. verbo. *Beneficiorum vnio, n.* 25. Leonar. Lessius de Iust. & Iure *lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 27. *num.* 148. Azor, 2. *part. lib.* 6. *cap.* 28. *quaest.* 2. Bauny loco cit. Castr. Palaus *num.* 7. Tamburinus *num.* 4. Eman. Roderic. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 10. *art.* 1. Hier. Roderic. *Resol.* 15. *num.* 2. Layman. *num.* 2. vers. *Alter modus est*, ex gloss. in *Cap. super eo*, verb. *Non obuiet, de Praebend. lib.* 6. Delbene de Parlam. *pag.* 195. Lezana *consulto* 15. *n.* 24.

4. Quo circa Innocent. in *Cap. Nouit, num.* 1. *Ne sede vacante*, ait. *Si vero de vno ordine fit translatio ad alium, illud quod transfertur, sumit naturam illius ad quem transfertur.* Et Rota in vna *Seguntina* 7. *Maij. de anno* 1607. coram Manzanedo, apud Farinac. *part.* 2. *tom.* 3. *decis.* 199. *Beneficia Abbatiae vnita, fuerunt conuersa in naturam ipsius Abbatiae: & eo fit quod dicantur praedia illius, & fiant de eadem mensa.* Et in alia coram Remboldo de qua hic *num.* 2. quae est apud eundem Farin. *tomo* 4. *la* 710 non parum fauet.

5. Tertius effectus vnionis accessoriae est, vt omnia emolumenta, omnesque actiones, & iura Ecclesiae vnitae, ad Ecclesiam principalem, cui vnitur pertineant, & transeant. Ex dictis patet. Sed in terminis docent Aloys. Riccius in Collectan. decisionum, *Collect.* 896. Eman. Roderic. *loco cit.* Barbos. *alleg.* 66. *num.* 38. Rota in vna *Portugallen. vnionis*, 23. *Iunij, de anno* 1595. Coram Pamphilio, *num.* 3. *&* 10. quam videre potes in Tamburino *tom.* 3. *decis.* 11. *fol.* 304. quod probat Rota ex Oldrad. *cons.* 257 sub *num.* 16. Sarn. *in reg. de triēnal. q.* 8. Dec. *cons.* 227. sub. *n.* 2. & Puteo, *decis.* 351. *lib.* 2. Rota coram Manzanedo, infra *la* 10. per totam.

Quartus effectus est, vt nemo intituletur in Ecclesij accessoriè vnita, sed in principali, cui fuit annexa. Ita Gonzal. *num.* 4. *&* 25. Barbosa *allegat.* 66. *à num.* 34. *& allegat.* 72 *num.* 289. Tamburin. *tom.* 3. *disp.* 9. *quaest.* 18. *num.* 1. & alij quam plurimi. Vnde est, vt beneficium dicatur esse in Ecclesia, vbi ille, cui est vnitum, dignius, & frequentius officium exercet, & deseruit, quamuis locus beneficij alibi sit. Rota in *Seguntina* de anno 1607. de qua *hic num.* 4. & in alia *Augustana*, de qua inter decisiones *la* 17. infra ex vnione Ecclesiae facta per Ordinarium Monasterio, & à Papa confirmata, infert, quod transiuerit in illud cura animarum eiusdem Ecclesiae cum omnibus iuribus suis. 6.

Quintus est, vt Ecclesia alteri annexa, & vnita non censeatur curam 7.

habere animarum, sed Prælatus illius, cui facta est vnio, est vtriusque Parochus. Barbos. *loco citato, allegat.66. num.35. & de potestate Parochi, part.1. cap.1. num.68.* Sà, verb. *Beneficium, num.6.* Valer. Reginald. *in praxi, lib.1. cap.6. num.47.* Bauny, *quæst.4.* Gloss. *in cap. Nouit,* verb. *Vniendo,* 1. *Ne sede vacante,* ibi, *& secundum hoc erit sedes apud illam cui subiicitur.* Rota in *Vlisbonensi de anno* 1615 de qua *sect.* 1. §. 2. *de diuis. beneficio. diuis.* 2. *n.* 16. Pax Iordanus *volum.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 13. ex Felino in *c. In nostra, coroll.* 10. *de rescriptis,* Menochio de arbitr. *lib.* 2. *casu* 201. *num.* 97. & ex Garcia *part.* 11. *cap.* 5. *num.* 193. *&* 194.

8. Sextus effectus est, vt Ecclesia sæcularis, per vnionem Regulari factam, fiat & ipsa Regularis. Tho. Sanch. *tom.3. oper. moral. lib.7. c.29. num.148.* ex Gregor. Lopez, *l.* 3. *tit.12. part.* 1. Emanuel Roderic. *tom.1. qq. Regular. quæst.20. art.1.* ex Petro de Perusio, *de vnion. Ecclesiar. cap.2.* Azor *2. part. lib.6. capite 28. quæst.2.* Eligius Bassæus, verb. *Beneficium*, 1. *num.2.* Pellizarius, *in Manual. Regular. tract.8. cap.4. sect.4. num.113.* vers. *Addo.* Hieron. Roderic. *resolut.15. num.2.* Et fuit decisum in fauorem Regalis Monasterij de Hyrache, in causa Vicariæ Sancti Ioannis de Stella in vna 14. Decemb. de anno 1648. coram Ottobono, §. *Minus obstare potest.* ibi. *Quia cum agatur de Ecclesia Regulari,* &c. & in alia eiusdem causæ, 26. Maij, de ann. 1653. coram Meltio, §. *Et tanto magis,* ibi: *Atque ita cum hodie agatur de Ecclesia pro Regulari habita,* &c. id tenet Rebuff. *in praxi beneficiorum, part.1. tit. Regularia beneficia multiplicia.* ibi. *Regularia beneficia sunt, quæ Religiosis addicta sunt, vel ex fundatione, vel Ordinarij, seu Superioris institutione, cap.1. & ibi Doctores, de Capellis Monachor.* Vnum hic adnotare volui, quod *casu quo, siue ab Episcopo, siue à Papa hæc vnio beneficiorum Monasterio fiat, gubernari poterunt per Religiosos sicut alia beneficia Regularia, iuxta dicta in superioribus. Fauent Felinus cap. In nostra, Corol.40. num.42. notab.3. de rescript. Selua de beneficiis, 3. part quæst.11. numero 126. referens quandam Rotæ decisionem. Manebunt autem subditi suo Prælato, sicut de aliis beneficiariis Regularibus dictum est, num.14. & 16.* verba sunt omnia Lezanæ, *in Summ. tom.2. cap.18. num.25.* Vide similem doctrinam allatam, *numero 1. huius quæstionis,* ex Angelo, Tuscho, & Bello.

Septimus vnionis accessoriæ effectus est, vt Ecclesia Parochialis, 9.
seu beneficium Parochiale simplici vnitum, simplex & ipsum reddatur. Gonzal. *loc. cit. num.8.* Barbosa, *allegat.66. num.40. & de potest. Parochi num.68.* citato. Lessius, *de iust. & iure, lib.2. cap.34. n.148.* Azor *quæst.20.* Castr. Palaus, *n.7.* Sà

Sà *num.6. cit.* quatenùs sic ait. *Habens beneficium Curatum suo simplici annexum, non censetur habere curam animarum.* Thom. Delbene, de Parlamentis, *dubio 4. sect. 21. subsect. 8. num. 7. fol. mihi* 195. ibi. *Parochiale annexum simplici; assumit naturam simplicis, quod etiam post Tridentinum locum habet.*

10. Octauus effectus est: quod beneficium accessoriè vnitum, nunquam vacat, (& consequenter nec reseruationi subest.) Quia quod non est, vacare non potest. Gloss. *in Clem. Quia Regulares*, verb. *De mensa, vnica de supplenda neglig. Prælator.* & in verb. *Constitutionem.* Garc. *de benefic. part.* 12. *cap.* 2. *num.* 15. 16. 52. *&* 53. Gonzal. *Regul.* 8. *gloss.* 5. §. 7. *numer.* 7. 21. 25. *&* 32. Rebuff. *tit. de vnionibus, num.* 12. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiastici, resol.* 193. *num.* 2. vers. *Pro parte*, verb. *Secundò, conclus.* 2. *&* 4. Flores de Mena, *Practicar. quæstion. lib.* 1. *quæst.* 10. *art.* 2. *&* §. 2. *num* 13. *&* 14. *conclus.* 2. *&* 4. Petrus Gregor. *de benefic. cap.* 20. *de vnione, num.* 1. *&* 15. Ludouic. Gomez, Regula de triennali *possess. quæst.* 8. §. *Tota difficultas.* Viuian. *in praxi iurispatronat. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 109. *&* 111. *& part.* 3. *lib.* 14. *cap.* 5. *num.* 18. Barbosa *de potest. Episcop. allegat.* 57. *num.* 155. *&* 158. *& allegat.* 72. *num.* 189. *& de potest. Parochi, part.* 1. *cap.* 1. *num.* 69. Bauny *in praxi benefic. disp.* 8. *q.* 4. Layman *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 9. *num.* 2. vers. *Alter modus.* Bassæus, verb *Paupertas Religiosa, num.* 18. Castr. Palaus, *part.* 2. *tract.* 13. *disp.* 6. *punct. vltim.* §. 1. *num.* 5. Azor *part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæst.* 20. Pellizar. *in Manual. Regular. tract.* 8. *cap.* 4. *sect.* 4. *num.* 113. vers. *Addit.* Rota *in vna Ciuitaten. Presbyteratus*, 24. *Martij* 1645. coram Cerro, quam affert Diana, *part.* 8. *la* 5. *fol. mihi* 434. *in Mindonien. Parochialis, num.* 16. infrà, *la* 29. *num.* 16. Et quo ad Ecclesias ad Abbatum Regularium mensas spectantes, est textus expressus *in Clement. Frequens*, §. *Quidam etiam Ecclesias, de excessibus Prælator.*

Effectus nonus est vt per vnionem auferatur incompatibilitas: ita vt beneficium Parochiale, quod ante vnionem incompatibile erat cum alio Parochiali, si eidem vniatur accessoriè, benè cum eodem compatiatur post vnionem. Petr. Gregor. *num.* 15. *ex cap. Super eo, de Prabend. lib.* 6. Flamin. Parisius, *de resignat. benefic. lib.* 3. *quæst.* 1. *n.* 119. *&* 120 Garcia 20. 24. & 25. Gonzal. *num.* 21. Barbosa *allegat.* 66. *num.* 39. *& collect. decis. Apostolicar. collect.* 552. *num.* 20. *&* 21. ex declarat. Sacræ congregat. quas apud Armendariz inuenies in addition. ad Recopilationem legum huius Regni lib. 4. tit. 7. de beneficiis incompatibil. num. 92. Quaranta in summa Bullar. verb. *Beneficio. Parochialium collatio*, vers. *Tertiò quæritur.* Grana in Catena iurium, 11.

tomo

tomo 2.tit.5.de Præbend.num. 6. ex cap. dudum, verſ. *ſuggerit*, 54. *de electione*, ibi. *Cum nullus potuerit plures parochiales obtinere, niſi vna penderet ex altera*, & ex *cap. Extirpanda,§. Qui vero* 30.& *cap. expoſuiſti* 33. *de Præbend.* & reddit rationem *num.* 8. *quia acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis,& beneficium alteri incorporatum,non admittit notam, nec beneficij nomen,ſiquidem portio accreſcens,conuertitur in naturam rei, cui accreſcitur. Cap.decimas, verſ. Quod autem circa finem,* 16. *quæſt.* 1. *Concil. Trid.ſeſſ.*24. *de reformat.cap.* 18. *c. extirpandæ* 30.§. *Qui vero, l. ſi ex facto,ff.de legatis* 1.&c.

12. Et *num.* 11. pro iurium intelligentia, diſtinguit Graña, incompatibilitatem, quoad titulum, & incompatibilitatem quoad retentionem. Prima tunc datur,quando beneficia ita non patiuntur,vt poſt conſecutum titulum ſecundi beneficij, confeſtim iure ipſo vacat titulus primi beneficij, veluti in duobus curatis, duabus dignitatibus,& duplici perſonatu, etiam in diuerſis Eccleſiis,vt in *cap. de multa, de Præbend. & dignitatib. cap.* 1.*de conſuetud.in* 6. *Clement.fin.de Præbend. & Clement.vnica de offic. Vicarij*. Secunda vero, illa eſt quando concurrunt duo beneficia, quæ quamuis à iure prohibeantur, per vnum, & eumdem detineri clericum, non tamen vacant ipſo iure,ſed de facto detineri poterunt quouſque vnum eorum poſſeſſor elegerit, vel inuitus dimittat, iuxta *cap.literas, de conceſſion. Præben. cap. Referente, cap. Præterea, de Præbend. & dignitat.* Plura de incompatibilitate, & iuribus circa eam, vide in Iordano *lib.*10. *tit.* 28.

Decimus effectus eſt; vt collatio, & deuolutio in beneficiis vnitis menſæ Prælati, reſpectu vicariæ non habeat locum. Viuianus *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 109. Flores de Mena,*num.* 14. Riccius, *n.* 2. verſ. *ſecundo facit.* Barboſa, de Poteſt. Epiſcopi *allegat.* 58. *num.* 12. *&* 15. Rota in vna *Vercellen. de anno* 1606.apud Farinacium,*tomo* 3.*deciſ. deciſ.* 186. Ratio autem eſt, quia numquam vacare cenſetur, cum Prælatus ſit verus Rector, & poſſit facere deſeruiri Eccleſiam per Vicarium ad nutum amouibilem; alias non eſſet ipſe verus Rector, ſed Vicarius perpetuus: quia Eccleſia non intendit habere duos immediatos Rectores veros, ſicut nec vxor duos viros & ſic in huiuſmodi vicariis non habent locum, quæ de vicariis perpetuis,veris Rectoribus, ſtatuta ſunt,vt bene Mena, & Riccius locis docent citatis, ex *Clement.*1. *de ſupplend. neglig. Prælat.* & addit vterque, *concluſ.* 4. *Vnde ſi eſt verus Rector, non video cur non poſſit* (Monaſterium ſcilicet,aut eius Prælatus) *deſeruire beneficio vel per ſe ſi poteſt, vel per vicarium ad nutũ amouibilem.* 13.

lem. Ita illi: vbi, ly *si potest*, apposuerunt, vt includerent Abbates, & alios Prælatos Sacerdotes; & vt excluderent Abbatissas, iuxta ea, quæ ipsi dicunt, Flores de Mena, *num.* 27. & Riccius, vers. *Ex quibus*, videlicet Abbatissas Monasterij cui est vnita in spiritualibus, & temporalibus Ecclesia Parochialis, posse illi deseruire vicarium ad nutum amouibilem. Super nullo enim alio potest bene appellare, quod dicunt: *cur non possit deseruire per se, si potest.*

14. Vndecimus effectus est, vt in casu impetrationis, non debeat mentio fieri beneficij, aut Ecclesiæ accessoriè vnitæ, sed solum principalis. Viuian. *lib.* 14. *cap.* 5. *num.* 23. 26. & 28. Gonzal. *num.* 16. Garcia *num.* 20. Barbos. *alleg.* 66. *num.* 43. Azor, *quæst.* 20. Layman. *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 9. *num.* 2. *corollar.* 1. & Lessius *loco cit.* Et in dicto casu impetrationis, non debet fieri publicatio in loco beneficij vniti, sed principalis tantum: & in loco, in quo de huiusmodi principali, debet illa fieri. Viuian. *num.* 26. Garcia, *num.* 27. Layman, *loco cit.* & quantum ad hoc vt non debeat fieri mentio de vnitis in impetratione, tenet Iordan. *tit.* 32. mox citando, in *num.* 15. ex eodem Garc. *p.* 12. *c.* 5. *n.* 193. *cum seqq.*

15. Duodecimus. Ad impetrandum beneficium simplex cui aliud Curarum accessoriè vnitum est, aut ad illud acquirendum, non est necessaria ætas pro Parochiali requisita, sed pro simplici expostulata: nec Sacerdotio intra annum initiari. Gonzal. *loco cit. gloss.* 6. *num.* 13. Viuian. *part.* 3. *lib.* 14. *cap.* 5. *num.* 24. Barbosa *allegat.* 66. *num.* 41. & 45. & in collectan. Apostolic. decis. *collect.* 552. *num.* 32. ex declarat. S. Congreg. apud dictum Gonzal. ad *Regul.* 8. *cancellar. gloss.* 9. *num.* 4. Naldus verbo *Parochus*, *num.* 10. Castr Palaus *num.* 7. Layman *loco cit. corollar.* 2. Pax Iordanus de re beneficiaria *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 17. ex *cap. licet Canon. el* 14. *de electione*, & *elect. potestate, lib.* 6.

Tertiusdecimus. Ad acquirendum beneficium Parochiale accessoriè vnitum alteri, non est necessarius concursus à Tridentino præscriptus pro Parochialibus, si principale, cui est annexum, simplex est, aut tale, quod ad sui consequutionem dicto non egeat concursu. Gonzal *num.* 13. Barbosa *allegat.* 60. *num.* 31. 33. & 34. & *alleg.* 66. *num.* 42. Lessius de Iust. & Iure *lib.* 2. *cap.* 34 *dub.* 16. *num.* 8. Castr. Palaus *num.* 7. Trullenc. in tract. de Parocho, *cap.* 15. *dub.* 5. *num.* 2. Gaudentius verbo. *Beneficiorum Parochialium prouisio*, *num.* 41. Pelizarius *loco cit.* vers. *Addit*, & vers. *Insuper* id asserit de Parochialibus Regularibus vnitis, de quibus etiam procedit Barbos. dicta *allegat.* 60. cuius verba ex *num.* 31. hæc sunt. *Parochialis Ecclesia* 16.

quando est subiecta Monasterio, aut annexa, aut de eius mensa, concursu non confertur & huius ratio est, quia cura residet penes dignitatem: *necessitas* autem *concursus cessat in dignitatibus habentibus curam animarum, siue existant in Ecclesia cathedrali, siue in collegiata, vt declarasse S. Congreg. Conc. Trid. refert Garc de benef. part. 9. cap. 2. sub num. 181. & 195. vbi dicitur ratio, quia Concilium non fecit expressam mentionem dignitatum, & notat Barbos. in collect. ad Conc. d. sess. 24. de reformat. c. 18. n. 14. & 15. & in tract. de off. Episc. alleg. 60. num. 28. & 29. Gonzal. super Regl. gloss. 6. num. 162.* Hæc omnia Rota in *Gerunden. Capellania, 17. Ianua. 1645.* coram Bichio, quam ex scripsit Diana *part. 8. fol.* 430. & nota, Ecclesiam regularem, in fauorabilibus, nomine collegiatæ venire.

17. Illud tamen adnotare libuit, quod quotiescumque in Vicarium transfertur non solum exercitium curæ, sed & ipsa cura, per concursum instituendus ille est. Ita Rota in *Vlisbonen. 1. Iulij, de anno* 1611. coram Coccino Decano, in alia etiam *Vlisbonen. 2. Decemb.* 1605. coram Litta, quæ adest *infra la* 7. in *eadem* 13. *Iunij* 1607. coram Eminentiss. Cardin. Lancelloto, *infra la* 8. & in altera *Vlisbonensi concursus 1. Iunij de anno* 1615. coram Remboldo, in qua præcedentes citantur, & explicantur, illam inuenies *infra, la* 9. in ordine.

Quartusdecimus effectus vnionis accessoriæ est vt beneficium sic vnitum, non valeat impetrari, permutari, resignari, aut conferri. Ita docent Gonzal. *gloss. 6. num.* 11. 14. 20. 22. & 25. Viuianus *part. 1. lib. 1. cap. 1. num.* 111. Ludouic. Gomez *Regul. de triennali possess. quæst. 8. §. Tota difficultas*, Barbosa de Potest. Parochi, *part. 1. cap. 1. num.* 69. Bauny, *d sp.* 8. *quæst.* 4. Castr. Palaus *num.* 5. & alij communiter. Ratio autem ea est, quia per vnionem fuit extinctum beneficium, vt dictum est supra *num.* 1. 2. & 3. Tum etiam, quia vti docet Garcia *part. 12. de benefic. cap. 2. num.* 20. ea est vnionis natura, vt per eam auferatur & collatio, & conferendi potestas. Rota in *Ciuitat. 24. Martij* 1645. coram Cerro, apud Dianam *par 8. la* 5. 18.

Quintus-decimus est effectus, vt Episcopus dispensare valeat cum illegitimo ad beneficium simplex, cui aliud Parochiale accessoriè fuerit vnitum. Ita tenent Gonzalez, *in Regul. 8. gloss. 5. §. 7. num.* 18. Barbosa, de Potest. Episcopi, *part. 3. alleg. 66. num.* 44 Pax Iordanus *lib. 10. tit. 32. num.* 16. ex Rebuffo *tract. de nominat. q. 16. num.* 27. Campan. *in diuers. rub. 11. cap.* 13. ex Gratian. *discep. Forens. capite* 273. *num.* 47. 19.

Decimussextus est, vt in beneficio accessoriè vnito non habeat 20.
locum

locum Regula de triennali. Docent Garc. *num.*28. Gonzal.*num.*9. Ludouic.Gomez *in eandem Regulam, quæst* 8. §.*Tota difficultas*, Viuian. *part.*3. *lib.*14. *cap.*5. *num.*24. Aloys. Riec. *in collectan. decis. collect.*895. Barb. *num.*43. Castr. Palaus, *part.*2. *tract.*13. *disp.*6. *punct. vlt.* §.1. *num.*5. & alij. Et ratio est, quia dicta Regula de triennali possessione, fauet possidenti beneficium in titulum; non autem illud possidenti in prædium: Sed beneficium post vnionem eius accessoriè factam, non remanet beneficium, sed prædium, cum extinctum illud sit, & eius titulus: Ergo dicta Regula non potest locum habere respectu beneficij accessoriè vniti.

21\. Decimus septimus effectus est, vt accepta collatione beneficij principalis, & apprehensa illius possessione, accepta, & apprehensa, quoad vnitum & annexum, vtraque intelligatur. Ita Garcia *num.*21. *&* 22. Gonzal.*num.*6. Petr. Gregor. *de beneficiis*, *cap.*20. *de vnione, num.*15. Paul. Laym. *lib.*4. *tract.*2. *cap.*9. *num.*2. *Coroll.*1. *&* 3. Castrus Palaus, *num.*6. & decidit Rota *in vna Seguntina*, 7. *Maij*, *de anno* 1607. coram Manzanedo, quam habes apud Farinac. 2. *part. tom.*3. *decis. decis.* 199. *& infrà la* 11. *num.*6. & in alia *Ciuit. Castelli*, 16. *Martij*, *de anno* 1615. coram eodem Manzanedo, & habetur apud eundem Farinac. 2. *part. tit. tom.*3. *decis.*658. quam infrà exscribo, & est *la decima*. Vide illam *num.* 2.

Decimus octauus est, vt Ecclesia accessoriè vnita, si ante vnionem exempta erat, & principalis subiecta, efficiatur & ipsa vnita subiecta, & amittat exemptionem; econtra verò, si principalis exempta, & libera erat, & annexa subiecta, exempta & hæc, liberáque fiet. Ita Tamburinus, *de iure Abbatum*, *tom.*3. *disp.*15. *quæst.*5. *num.*5. Azor *part.*2. *lib.*6. *cap.*18. *quæst.*2. Et ratione manifesta probatur: quia Ecclesia vnita accessoriè, amittit propriam naturam, consuetudines, & priuilegia, extinctio enim id omne operatur: & assumit naturam, consuetudines, & priuilegia principalis, cui incorporatur. 22.

Decimus nonus effectus vnionis accessoriæ est, vt Ecclesia alteri vnita, possit per Vicarium deseruiri. Indubitata omnium sententia est. Rebuff. *praxi benefic. part.*1. *tit. de vnionibus*, *Regula* 21. *gloss. vlt.* vbi de Vicariis perpetuis, *n.*1. *&* 6. Flores de Mena, *variar. qq. lib.*1. *quæst.*10. *conclus.*1.2.3.4.6. *& num.*26. 27. *& seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi variar. resolut. fori Ecclesiastici*, *resolut.*293. sæpè, præsertim *num.*2. vers. *Pro parte*, vers. *Secundò*, *conclus.*2. 4. *&* 6. Gloss. *in Clem. Frequens*, verb. *Ad mensam, vnic. de excessib. Prælator.* vbi ait, quod in Ecclesiis annexis quoad temporalia instituitur Rector, vel 23.

Vicarius perpetuus; in annexis autem quoad spiritualia simul ac temporalia, id est quoad mensam, vel in suos vsus conuertendis, ponitur, & deponitur pro libito Vicarius temporalis.

24. An autem Vicarius deputari debeat perpetuus, an verò temporalis? hoc opus, hic labor est. Et in eo præcipuè, an in Vicario perpetuo adsit tota cura, vel solum eius exercitium cumulatiuè cum principali, aut priuatiuè? Sed quia de hoc *quæst.2. primæ partis, de diuis. benefic. diuis.2. à numer.9. vsque ad 20.* inclusiuè latè disseruimus, ne inutiliter eadem repetamus, illuc lectorem remitto, vbi quid in præsenti difficultate tenendum sit, satis discussum reliquimus, & apertè docet Gloss. Paulò antea relata.

Restat nunc scire, quomodo vnio Ecclesiarum, & beneficiorum probetur? quare quæstionem septimam in qua illud discutiatur, instituamus.

QVÆSTIO VII.

Quomodo vnio probetur?

1. MVltis modis probari posse vnam Ecclesiam aut beneficium alteri esse vnitum, certum est. Primus, & efficacior est tituli, seu instrumenti authentici ipsius vnionis, exhibitio. Hoc ita notum est, vt non indigeat probatione. Quare ad alios deueniamus probandi modos. Sed notat Iordanus *lib.10. tit.32. num.21.* nomine instrumenti vnionis venire acta, & decreta visitationum in quibus fiunt vniones.

Secundò probatur vnio, per immemorabilem possessionem, possidendi videlicet Ecclesiam tanquam sibi vnitam. Ita Ioseph. Mascardus, *de probationibus, volum.1. conclus.179.* vbi ait Beneficij vnionem præsumi ex tanti temporis diuturnitate, cuius initij memoria non extet. Pro quo citat, magnificando, Tiraquellum, *in tract. de præscript.* verb. *Per decem annos, fol.75. & 47. vers.20. & 21.* Crau. *in tract. de antiquit. temp. fol.128. num.48. & in consil.158.* Petrum de Anchar. *consil.162. in fin.* Oldrad. *consil.297.* Iason. *in l. qui in aliena, col.6. ff. de acquirend hæredit.* & Rot. *decis.205. in antiquis.* Iordan. *lib.10. tit.32. numero 21.* Barbosa *de potest. Episcop. alleg.66. num.50.* 2.

Idem Mascardus, *volum.2. conclus.1418.* idem tenet, & probat. Quia tribus modis vnitur beneficium. Primò per modum traditum *in Clem. Si vna, de rebus Eccles. non alienan.* Secundò per concessionem Superioris. Tertiò, per præscriptionem temporis immemorabilis Si ergo per immemorabilem possessionem acquiritur vnio Ecclesiæ, probata possessione immemorabili Ecclesiæ tanquam vnitæ, 3.

proba

probata manebit eius vnio.

4. Et addit sufficere allegare ipsam præscriptionem, absque alia tituli allegatione, vel probatione. Quod, sicut & dicta, duobus præcedentibus numeris, docet etiam Petrus Gregor. *de benefic. cap.20. num.13. fol. mihi 95.* Rebuff. *citand. num.5.* ait, sufficere probare possessionem centum annorum ad præscriptionem vnionis, *quando non est nisi sola possessio: sed si cum possessione concurrat titulus vel fama tituli, tunc quadraginta sufficient.* Sed de hoc num. sequenti.

5. Tertiò probatur vnio, per possessionem quadraginta annorum; debet tamen titulus allegari simul, & ipsa possessio. Mascard. in vtraque conclusione citata. Id probat ex Cardin. *in Clement.1. quæst.20. de supplend. negligent. Prælator.* Boër. *decis.345.* per text. iuncta gloss. *in cap. Cum de beneficio, de Præbend. lib.6.* Felin. *in cap. Ex parte, col.1. de testibus*, adhuc ad triginta annorum possessionem descendit. Sed Rebuff. *praxi benefic. part.1. tit. de vnionibus, num.35. fol. mihi 282.* asserit requiri probari possedisse Ecclesiam tanquam vnitam spatio quadraginta annorum. In quo casu ait, *Sufficit probare titulum vnionis etiam per publicam famam, vel per notorium: ideò sufficiet testes deponere Ecclesiam esse possessam tanquam vnitam.* Ita ille. Quocirca, Barbosa *num.52.* absolutè, & sine restrictione illa probationis tituli per publicam famam, vel notorium, asserit ex Rota *decis.626. à num.4. part.1. recentior. vnionem probari per testes deponentes de publica voce, & fama, vel per antiquas collationes.* Et ait cum Garc. *part.9. cap.2. à num.260. instrumenta antiqua illa dici, quæ sunt centum annorum.* Pro quadragenaria cum titulo, adest Rota *Tirasonen. 21. Octob. 1594.* coram Litta, & S. Congreg. Concil. super *c.13. sessionis 24. de reform.* à Iord. *n.22.* relatæ ex Garc. *p.12. c.2. n.242. & seq.*

Quartò probatur vnio ex verbis enuntiatiuis positis in antiquis instrumentis, puta nonaginta nouem, aut centum annorum, in quibus talia beneficia tanquam vnita enuntientur. Ita Mascard. *conclus.1418. citata num.12. & 13.* ex Put. *decis.209.* in vna *Bononien. lib.2.* Paul. Æmil. Veral. *decis.344.* seu 1. *num.2.* in vers. *Vnio, part.3.* vbi rationem hanc reddit. Pax Iordan. *num.24.* ex Garc. *part.12. cap.2. à num. 248. ad 273.* August. Barbos. *allegat.66. num.51.* ex dicta Put. *decis.209* quæ est in nouis 204. *lib.2.* Caputaq. *decis.344. num.2 & decis.347. à num.2. par.3.* ex Verall. *decis.344. & 347. par.3.* & Seraph. *decis.1272. in princip.* ex alia Rotæ decis. apud Farinac. *la 626. num.2. part.1. recent. vbi etiam fuit dictum huiusmodi enuntiatiuas, licet non sint indiuiduæ vnionis, tamen sufficere quod vir-* 6.

tualiter eam contineant. Hæc Barbosa. Ratio autem quare enunciatiuæ antiquæ vnionem probent est. Quia verba plurium instrumentorum antiquorum habent vim famæ, quæ in antiquis plenè probat. Bald. Saly. & Cast. *in l. Cùm aliquis, C. de iur. delib.* Dec. *cap.* 1. *col.* 4. *de Appellatio.* Quocirca vide decisiones Rotæ, quas *qu.* 5. *sect.* 1. *n.* 4. adducam. vbi additur sufficere ad plenam probationem, etiam contra tertium, duas enuntiatiuas antiquas.

7. Limitat tamen. Mascard. *n.* 14. id esse intelligendum procedere, quādo quis probare intendit vnionem per huiusmodi enuntiatiua verba; secùs si vellet per viam præscriptionis illam probare: quia tunc (ait) debet probari præscriptio immemorabilis vti declarauit Put. *loco citato, num.* 3. Aliam limitationem affert August. Barb. *n.* 51. ex Nicolao Garc. dicta *part.* 9. *c.* 2. *num.* 258. quod scilicet huiusmodi enuntiatiuæ, ad benè probandum, debeant à personis non suspectis emanare: quod & Iordanus obseruat.

8. Quintus modus probandi vnionem est per partis contrariæ confessionem, vti docet Mascard. *conclus.* 1418. *citat. num.* 15. ex Veral. *decis.* 344. *num.* 3. *& seq.* vbi dicit, quod si aliquis in literis suis narret vnionem, & petat dismembrationem, & separationem Ecclesiarum, resultet ex hoc vnionis confessio. Quia qui petit diuortium, fatetur Matrimonium. Et per consequens vnio erit probata. Old. *consil.* 296.

Et non solùm probatur vnio ex antiquitate temporis, sed etiam probantur solemnitates ad valorem vnionis necessariæ. Ita Rebuff. *num.* 35. citat. ibi. *Ex diuturnitate temporis omnia præsumuntur solemniter acta L. Quacumque ff. de publicia. l. sciend. de verb. obligat.* Mascard. *vol.* 1. *concl* 179. *& vol.* 2. *concl.* 1418. *num.* 7. ex Felin *consil.* 20. *num.* 21. Lofr. *cons.* 40. *col.* 9. Boër. *decis.* 345. *num.* 5. Rom. *cons.* 275. quoad 1. *num.* 3. & aliis. Et reddit rationem *num.* 8. dictæ *concl.* 1418. quia ex diuturnitate temporis titulus, & solemnitates præsumuntur. *L. Si filiusfamilias, C. de petition. hæred. l. Qui in aliena, §. 1. ff de acquirend. hæred. cap. Peruenit de censib.* Quocirca Pax Iordanus *num.* 97. ex Alexand. *consilio* 219. *lib.* 6. & Azor *part* 2 *lib.* 6. *cap.* 28. *quæst.* 12. ait, *quod præsumitur interuenisse consensum* (requisitum scilicet ad vnionem, iuxta dicta suprà *quæst.* 5.) *nisi contrarium appareat.* 9.

PARS

PARS TERTIA.

De iuribus Parochi.

MVLTA sunt, & varia, quæ Parocho, & Parochiæ competunt iura. Nõnulla enim ex communi iure; aliqua etiam ex consuetudine particularium Ecclesiarum, stabilita noscuntur. Sed quia de iis certæ nequeunt assignari regulæ, ad ea, quæ communia sunt, tam ex communi iuris dispositione, quam ex communi Doctorum assertione, explicanda, omissis, quæ ex consuetudine, deueniamus. Et quæ de Parocho dicemus, de Parochia etiam, cum proportione, intelligenda sunt. Discutiemus breuiter in præsenti, præfata Parochi iura, quia pro nostro instituto ampliori discussione illa non indigent. Dicemus tamen pro vnoquoque eorum, quod ad perfectam disquisitionem huius operis, sit satis. Has igitur in quarta ista parte quæstiones tractabimus.

QVÆST. I. *Vtrùm baptizare Parochianos suos sit proprij Parochi ius?*

II. *Vtrum Parochianus teneatur suo Parocho semel in anno omnia sua peccata confiteri, ita vt alias illius ius violet, & confessio sit nulla?*

III. *Vtrum Sacra Eucharistiæ ministratio, ad Parochum solùm spectet?*

IV. *Vtrum ius Parochi sit, vt Parochiani Missæ Sacrosancto Sacrificio, diebus festiis, in Parochiali assistant Ecclesia?*

V. *Vtrum extremè vngere pertineat ad Parochum?*

VI. *Vtrum Parochiani in absentia proprij Parochi valeant Matrimonium celebrare coram alio, aut benedictionem nuptialem ab vllo alio accipere?*

VII. *Vtrum ius Parochi sit, Parochianorum cadauera, Ecclesiasticæ tradere sepulturæ?*

VIII. *Vtrum Decimarum, oblationum, & Canonicæ portionis perceptio, inter iura Parochi veniat numeranda?*

IX. *Vtrum ad Parochialia iura pertineat, quod vnicus sit pro qualibet Parochiali Ecclesia Parochus?*

X. *Vtrum, curam nomine proprio exercere, & non alieno, ad iura Parochi pertineat?*

XI. *Vtrum limitatio territorij sit de iuribus Parochi?*

XII. *Vtrum cura perpetua, & non ad tempus, ad iura Parochi spectet?*

XIII. *Vtrum sit Parochi ius, celebrare in sua Parochia volentibus, necessaria ad Sacrificium ministrare?*

XIV. *Vtrum munus sit, & ius Parochi, quod ipse, & non alius, nisi de eius licentia debeat in sua Parochia, aut possit sacram facere concionem?*

XV. *Vtrum pracedentia sit Parochi ius?*

XVI. *Vtrum Parocho competat domus sua Parochia in hebdomada Sancta benedicere?*

XVII. *Vtrum sit Parochi ius, posse suam potestatem delegare, & Vicarium deputare?*

XVIII. *Vtrum, omnia iura in pracedentibus quastionibus recensita, sint ad constituendum Parochum essentialia: an verò aliqua eorum, & qua nam illa sint?*

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum baptizare Parochianos suos, sit proprij Parochi ius?

1. CONclusio est affirmatiua. Nã etsi omnes Sacerdotes valdè, & ex officio quidem baptizare valeant, solis tamen Episcopis, & Parochis licet, illisque hoc ius competit, vti docent, & benè Pater Gabriel Vasquez *in* 3. *part. D. Thoma, tom* 2. *disput.* 147. *cap.* 3. *num.* 15. *& sequentibus*, & Ioann. Ægidius Trullench, *tractatu de Parocho, cap.* 4. ex communi Doctorum, & ex Canone *Interdicimus, el* 10. 16. *quast.* 1. ex quo *n.* 5. infert, peccare mortaliter Sacerdotem, si contendat baptizare sine licentia proprij Parochi volentis illum baptizare, & expressè renuentis alienum illum baptizare, siue in propria, siue in aliena Parochia. Cuius ratio est, quia Sacerdos ille ius alienum inuadit, & sibi vsurpat cum notabili Pastoris iniuria. Quæ resolutio, etiam in casu extremæ necessitatis pueri baptizandi procedit. Quia huiusmodi necessitas non tollit proprium ius Parocho, nec dat licentiam iustitiæ ordinem inuertendi. Immò, absolutè docet Emanuel Rodriq. *tom.* 1. *quastionum Regularium, quast.* 31. *art.* 3. ex Soto *in* 4. *dist.* 4. *quast. vnica, art.* 3. *concl.* 2 & communi, mortaliter peccare baptizantem alienum Parochianum extra necessitatem.

Sed dices. Quilibet licitè facere valet, quod sibi ex officio, & ratione proprij muneris competit, ius enim suum est: Ideò enim in nostra sententia Sacerdoti alteri, quam proprio Parocho baptizare non licet, quia istius munus est, & ius, ratione proprij officij, Pastoris scilicet. Sed cuilibet Sacerdoti ex officio competit baptizare, vti dictum est, & cõstat ex illo Matthæi vltimo, in fine: *Euntes ergo docete omnes, baptizantes eos*, &c. Sicut enim 2.

enim Christus Dominus, *Ioan.* 20. cum Apostolis loquens: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*: Dedit eis, & omnibus aliis Sacerdotibus ius, & potestatem circa remissionem peccatorum actualium: ita loco citato Matthæi dedit tam Sacerdotibus particularibus, quam ipsis Apostolis dictum ius, & facultatem circa remissionem originalis, & actualium peccatorum. Ergo quilibet Sacerdos licitè potest baptizare sine consensu Parochi, immò ipso Parocho renuente, & inuito.

3. Huic obiectioni vt respondeamus, suppono communem distinctionem potestatis: iurisdictionis scilicet, & Ordinis. Potestas enim iurisdictionis diuersa omninò est, ab Ordinis potestate. Ista vtique sine illa traditur immediatè à Christo omnibus, & singulis Sacerdotibus, ministerio Episcopi, illos in Sacerdotes ordinantis: aliàs enim non posset Ecclesia vlli interdicere Sacerdoti baptizare, aut à peccatis absoluere, si ad vtrumque à Deo iurisdictionem obtinuisset, independenter ab ipsa Ecclesia. Potestas verò iurisdictionis, solùm immediatè fuit à Christo Domino, Diuo Petro & istius, in Summo Ecclesiæ Pontificatu successoribus, tradita, cum facultate illam, cum oportuerit, aliis delegandi. Quo circa Concil. Trident. *sess. 23. cap. 15. de reformat.* sic ait. *Quamuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant: decernit tamen S. Synodus, nullum etiam Regularem, posse Confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium obtinuerit, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat.* Et *sess. 14. c. 7.* ita affatur. *Natura & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut delegatam non habet iurisdictionem.* Habent igitur Sacerdotes iurisdictionem ad remittenda peccata originalia per Baptismi Sacramentum, eo iure, quo illam habent ad actualia per pœnitentiæ Sacramentum remittenda dependenter scilicet ab Ecclesia, & ab eius Supremo capite, Christi generali Vicario, Pontifice Romano: ita vt illam solùm habeat ille, cui Papa concesserit mediatè, vel immediatè.

Quo supposito, facilè obiectioni fit satis. Ad maiorem enim respondemus cum distinctione. Quilibet licitè facere valet, quod sibi ex officio, & ratione proprij muneris competit, si completè, & in- 4.

tegrè ex officio competit, concedo maiorem: (hoc enim pacto, ius illius est;) si incompletè, nego maiorem. Incompletè enim cuilibet Sacerdoti in ipsa ordinatione traditur potestas ad remittenda peccata, cum dicit Episcopus *Accipite Spiritum Sanctum. Quorum remiseritis peccata*, &c. quia non eo ipso quod quilibet Sacerdos sit, potest Pœnitentiæ Sacramentum licitè, immo nec validè ministrare; sed noua indiget ad id potestate, iurisdictione scilicet. Quando enim Ecclesia, vel summus Pontifex, istam alicui Sacerdoti, ordinariam concedit, completè ex officio ei competit, quia cum potestate ordinis, simul habet potestatem iurisdictionis, ex officio ordinario illi competenti. Immo etiam si non ordinariam, sed delegatam tantum concedat Iurisdictionem, licet non ita strictè, poterit dici hanc Sacerdoti ex officio competere, quia solus Sacerdos illius est capax. Deficiente tamen potestate iurisdictionis siue ordinaria, siue delegata, incompleta quidem erit potestas ad remittenda peccata in Sacerdote ex sola ordinis susceptione. Et eodem modo philosophandum est de potestate sacerdotis quoad sacramentum Baptismi, & eius administrationem, quare

5. Distinguo etiam minorem. Cuilibet Sacerdoti ex officio competit baptizare: incompletè competit, concedo minorem; completè, nego minorem. Quia ad licitam Baptismi administrationem, completa, seu integra potestas necessaria omnino est, quæ adintegratur, vt diximus, ex potestate ordinis, quæ diuina immediatè est, & ex potestate iurisdictionis, quæ immediatè ab Ecclesia procedit, & ideo humana Ecclesiastica dici debet, licet mediatè à Deo homine, Iesu Christo Domino nostro procedat ex testimoniis autem Matthæi, & Ioãnis, nihil contra istam doctrinam colligitur, sed potius pro illa firmanda, solidissimum fundamentum præstant, maximè Ioannis testimonium, iuncto cap. *Si Episcopus*, el 2. *de Pænitentiis, & remissionibus* lib. 6. ibi *Nulla quoque potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui superioris licentiam, confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit soluere, vel ligare* & Conc. Trident. sess. 24. cap. 13. ibi *peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant.* Notetur illud *Sacramenta suscipiant* vbi à cuiuslibet Sacramenti administratione licita, omnem, præter proprium excludit Parochum: ex quibus apparet, absolutè negandam esse consequentiam, quia absolutè falsum est quod quilibet Sacerdos licitè possit baptizare sine Parochi baptizandi

tizandi consensu, & magis falsum, quod illo renuente possit.

6. Secundò infert Trullench, grauiter peccare parentes si prolem suam Parocho alieno, absque proprij licentia, baptizandam offerant. Quod etiam docent Augustin. Barbosa, de Potestate Parochi, part. 2. cap. 13. num. 1. Paulus Layman, lib. 5. tractat. 2. cap. 7. num 2. Rationabiliter quidem, quia essent causa vt ius inuaderetur alienum, & vt iustitiæ inuerteretur ordo.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum Parochianus teneatur suo Parocho, semel in anno, omnia sua peccata confiteri, ita vt alias illius ius violet, & Confessio sit nulla?

1. Respondeo affirmatiuè; si tamen licentiam à Parocho non obtineat, aut ab alio Parochi superiore, Papa scilicet, Episcopo vniuersali, aut Episcopo Diœcesano, quibus, ordine Hierarchico subordinata, & subiecta manet Parochi iurisdictio, & potestas.

2. Responsio, & resolutio ista quoad hoc vt teneatur Pœnitens proprio Parocho, aut alteri Sacerdoti, de eius licentia confiteri patet ex cap. *Placuit*, cum glossa, el 3. *de Pœnitentia, distinct.* 6. Ibi enim noster Vrbanus Papa Secundus, sic definit. *Placuit, vt deinceps nulli sacerdotum liceat quemlibet commissum alteri Sacerdoti ad pænitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commisit.* Vbi Gloss. verbo, *commisit*, ita ait. *Commisit, id est, cuius parochianus est, ab alio enim non potest ligari, vel solui.* & verbo, *Pro ignorantia*, sic inquirit. *Sed numquid est vtilis talis confessio, quam quis accipit à non suo iudice contra hanc constitutionem?* & post quam pro parte affirmatiua, non tam probanda, quam pallianda, exemplum de ordinato à non suo Episcopo adduxit, asserens ex cap. *Episcopus*, 7. quæst. 1. verum ordinem recepisse, quæsitui ita respondit. *Sed dico eam inutilem.* Ex quo apparet veritas nostræ resolutionis, quoad nullitatem confessionis alteri, quam proprio Parocho, nisi de legitima licentia, factæ.

Patet etiam ex cap *Quod autem*, el 4 & cap. *Omnis vtriusque sexus*, el. 2. de Pœnitentiis & remissionibus, ibi enim Alexander Tertius Cantuariensi Archiepiscopo rescribens ait. *Hoc volumus tuam fraternitatem tenere, quod cum à non suo iudice ligari nullus valeat, vel absolui* &c. hic autem Concilium generale Lateranense, sub Innocentio Tertio, ita definit. *Omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit,* 3.

uenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti. Et infra. *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote: cum aliter ipse illum non possit absoluere, vel ligare.* Hæc omnia Sacrum Concilium.

4. Calixtus etiam Papa, in Epist. 2. ad Galliæ Episcopos, & habetur Can. *Nullus*, el 1. 9. quæst. 2. ita statuit. *Nullus alterius terminos vsurpet, nec alterius parochianum iudicare, vel ordinare, aut excommunicare præsumat: quia talis iudicatio, vel ordinatio, aut excommunicatio, vel damnatio, nec rata erit, nec vires vllas habebit: quoniam nullus alterius iudicis, nisi sui sententia tenebitur, aut damnabitur.*

5. Ex quibus omnibus iuribus habemus, nullam esse confessionem factam alteri, quam proprio Parocho, vel Sacerdoti, aut alteri idoneo, de illius licentia, & consensu expresso, aut saltem tacito, vt bene docet noster Carolus Malletus, *tom.* 1. *de Sacramentis, Malleatione* 44. *Bractea* 21. Cuius ratio est. Quia ad hoc Sacramentum iurisdictio requiritur, quæ concedi præsumitur ab illam habente, dum videt, aut scit, & tolerat.

6. Quis autem idoneus Sacerdos ad excipiendas confessiones sit, definit Sacra Tridentina Synodus sess. 23. cap. 15. ibi. *Nullum etiam Regularem posse Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat.*

Notanda sunt verba illa: *Parochiale beneficium:* & *posse Confessiones audire*: illa etiam: *idoneum reputari.* Quæ cum distributione accommoda, & tribuendo singula singulis, debent intelligi. Vt scilicet, nemo ad audiendas confessiones idoneus sit, qui non sit Parochus, aut ab Episcopo approbatus. Et quod nullus audire possit Confessiones, qui non sit Parochus: non quidem qualiscumque, sed Pœnitentis proprius. Quia cum hoc, ius illius sit, ab illo per Tridentinum non tollitur, sed in illo supponitur & illo potest extra suum vti territorium, vti docent Barbosa *de potest. Episcop. part.* 2. *allegatio.* 25. *num.* 36. & Pax Iordanus, *volumine* 1. *de re Sacra, lib.* 3. *tit.* 4. *num.* 117. *&* 133. Et ratio est, quia iurisdictio voluntaria extra territorium proprium bene potest exerceri. *l.* 2. *de officio Procon.* Carolus Mallet. loco citato, *Bractea* 17. qui *Bractea* 18. docet Parochum habere approbationem à iure, quam Episcopus reuocare non potest, licet possit 7.

poſſit illi eam ſuſpendere & quod dimiſſo Beneficio Parochiali, eeſſet approbatio, docet ſimiliter,ex Henriq. *lib. 7. cap.* 12. *num.* 3. & 4. Valerio Reginaldo, *lib.* 1. *num.* 199. & ex P. Franc. Suarez *diſputat.* 28. *ſectio.* 4. *num.* 125.

8. Quocirca Marcus Vidal. in Arca Vitali, tit. *de Iuriſdictione*, num. 11. ſic ait. *Notandum octauo, quod Parochi habentes beneficium cum cura animarum, cenſentur iure ipſo approbati pro omni loco, & poſſunt eligi ab omni eo, qui facultatem habet eligendi confeſſarium; vnde poſſunt eligi in Iubilais, in quibus, quamuis dicatur (vt quis poſſit eligere conf. ſſarium ab ordinario approbatum) per illam particulam enim ab ordinario, non cenſentur excluſi approbati ab ipſo iure, ſed potiori ratione comprehendi, vt intelligenti patet, & inter alios Doctores notauit Io. Præp. quaſt.* 8. *de approbat. dub.* 2. *num* 5. Hucuſque Vidal, qui bene confirmat, Parochum habere approbationem à iure, & vbique poſſe ſuorum Parochianorum confeſſiones audire.

9. In concluſione, ſeu reſponſione, limitationem adiecimus hanc: *ſi tamen licentiam à Papa non obtineat.* Certum enim eſt, quod qui habet à ſummo Pontifice facultatem alteri, quam proprio Parocho, confitendi, vel non ſuorum ſubditorum confeſſiones excipiendi, valide & licitè & abſque Parochi, aut alterius iniuria, tali vti poſſe facultate. Docent Eligius Baſſæus, verbo *Confeſſarius*, 1. *num.* 5. Vidal, *loco citato à num.* 18. latiſſimè, & doctiſſimè quidem, & D. Thomas, *Opuſculo* 19. contra impugnantes Religionem, *cap.* 4. vbi ſic ante medium ait, *columna mihi* 240. *lit. H. Item, ad hoc facit conſuetudo Romana Eccleſiæ, ad quam accedentes à Pœnitentiariis Papæ quicumque Sacerdores litteras impetrant vt eis confiteantur. Item, legati Papæ & eorum Pœnitentiarÿ confeſſiones audiunt non petita licentia à Parochialibus, & etiam authoritate Papæ vbique prædicant: & ita patet, quod prædicare, & confeſſiones audire poteſt aliis committi ſine licentia Sacerdotum parochialium.* Hæc Angelicus Doctor qui ſolidiſſimum iſtius doctrinæ *columna præcedenti, ſub littera B.* hoc iecerat fundamentum. *Vt enim* (ait) *omnem hierarchiam videmus in Ieſum conſummatam, ſic vnamquamque in proprium diuinum Sacerdotem ſummum, id eſt, Epiſcopum: vnde & 1. Petr. 2. dicitur de Chriſto. Conuerſi eſtis ad Paſtorem, & Epiſcopum animarum veſtrarum. Hoc autem præcipuè verum eſt de Romano Pontifice, cui vt Cyrillus dicit, omnes iure diuino caput inclinant, & ei tanquam ipſi Domino Ieſu Chriſto obediunt. & Chryſoſtomus dicit ſuper illud Ioan. vltimo. Paſce oues meas, id eſt*

loco mei præpositus, & caput esto fratrum, ergo ridiculum est dicere, & blasphemiæ vicinum, quod Episcopus non possit vsum clauium exercere in quemlibet suæ diœcesis, sicut & Christus posset.

11. Pro altera limitationis parte, in conclusione nostra positæ, scilicet: *si tamen Episcopi licentiam non obtineat:* sic idem D. Thomas loco citato ait. *Deinde ostendendum est quod aliqui ex commissione Episcoporum possunt prædicare, & confessiones audire in parochiis Sacerdotum. Nam extra de officio Iudicis ordinarij, cap. inter cætera, dicitur quod Episcopus viros idoneos ad sancta prædicationis officium salubriter exequendum assumat. Et infra. Præcipimus tam in cathedralibus, quam in conuentualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi coadiutores, & cooperatores habeant non solùm in prædicationis officio, verum etiam in confessionibus audiendis, & pænitentiis iniungendis, & cæteris, quæ pertinent ad salutem animarum.* Sic refert Doctor Angelicus textum illum, fideliter quidem, & integrè quoad illius substantiam, & eisdem verbis, ab iis: *Præcipimus*, &c. Ex quibus concludit pro nobis in hunc modum *Ex quo patet quod clerici conuentualium Ecclesiarum alicuius diœcesis, qui non sunt Parochiales Sacerdotes, possunt prædicare, & confessiones audire authoritate Episcopi.*

Quoad vtramque tamen partem, ratione probatur limitatio conclusionis nostræ. Primò, quia Confessiones audire iurisdictionis est, & Ordinis simul, vti docet D.Thomas, *columna seu potius pagina* 240. *sub lit. H.* citata. Sed ea, quæ iurisdictionis, & ordinis simul sunt committi possunt, saltem his, qui ordinem habent, vt idem Doctor ibidem docet. Ergo cum Summus Pontifex, & Episcopus possint in Parochia Confessiones non requisito Parocho excipere, hoc idem alius quilibet Sacerdos poterit ex Papæ, vel Episcopi commissione. 12.

Secundò. Superioris iurisdictio ab inferiori non dependet, nec illam potest inferior limitare, arctare, aut restringere. Ita enim ait Nicolaus Papa, in Can. *Inferior Sedes*, *vel* 4. *distinct.* 21. *Inferior Sedes Superiorem absoluere non potest. Sola ergo potior inferiorem conuenienter absoluit. Hinc liquidò peruidetur: quia quem non potest absoluere, non potest iudicio inferior potiorem ligare. Vnde Propheta ait.* [*Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui trahit eam?*] *His ita ex diuina scriptura, & probabilium Patrum doctrina commemoratis, solè clarius exhibuimus*, (idest probauimus, ait glossa, verb. *Exhibuimus*) *non posse quemquam, qui minoris authoritatis est, eum qui maioris potestatis est, iudiciis suis addicere, aut propriis definitionibus subiugare.* 13.

re. Hæc Nicolaus ad Michaëlem Imperatorem. Ergo cum Summus Pontifex, & Episcopus, Superiores sint Parochi, non poterit iste illorum authoritatem & iurisdictionem vllo modo limitare, arctare, aut restringere. Ac per consequens, quilibet Sacerdos de solius Papæ, aut Episcopi quidem licentia poterit in qualibet Parochia, validè, & licitè Confessiones excipere.

QVÆSTIO III.

Vtrum Sacra Eucharistiæ ministratio ad Parochum solum spectet?

1. Conclusio est affirmatiua, iure communi attento: ita vt Sacram Synaxim suis Parochianis ministrare, distribuere, & dispensare, tam in Paschate, quam instante morte, & quoties voluntariè, seu ex deuotione sumitur, sit proprium ius Parochi. Ita habetur in Concilio Carthaginensi I. *c.7.* & in Mileuitano, *cap.*18. & in generali Lateranensi, sub Innocentio Tertio, & ex eo, *in cap. Omnis vtriusque sexus, de Pœnitent. & remission.* el 12. quoad Paschalem saltem, ibi *Confiteatur proprio Sacerdoti: & iniunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum: nisi fortè de proprij Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinendum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.* Sic Concilium Lateranense.

2. Probatur etiam ex Iustino martyre, *in Apologia secunda pro Christianis, sub finem*, vbi agens de dispensatione huius Sacramenti, inquit eam fieri ab eo, qui præest. Et Tertullianus, *in lib. de corona militis, cap.3. num.*33. ait, omnibus mandatum fuisse, hoc accipere Sacramentum: subiungit tamen *num.* 35. *Nec de aliorum manu, quam præsidentium sumimus.* Quasi diceret, vti obseruat Pamelius *num.*33. citato. Etiamsi Christus omnibus mandauerit, sumere hoc Sacramentum, id tamen non nisi de manu præsidentium, hoc est pastorum, sumendum esse. Sic refert, & sequitur præfatos Doctores Gabr. Vasq. *tom.*3. *in* 3. *part. D. Thom. disp.*219. *cap.*2. *n.*20. *&* 21. Eandem sententiam tenet Ioann. Ægid. Trullench, *tract. de Parocho, cap.7. n.4. 6. &* 8. & communiter Doctores.

3. Ratione autem probatur. Quia ministratio Sacramentorum, & gregem Domini pascere, munus est, non cuiuscumque, sed proprij Pastoris: præcipuum autem pabulum, sacra est Eucharistia. Ergo illam ministrare tam in Paschate,

&

& instante morte, quàm quoties ex deuotione sumitur, munus est, & ius proprij Parochi.

4. Secundò probatur. Bona communia Ecclesiæ dispensanda, & distribuenda non sunt nisi per eos, qui authoritatem habent, & administrationem illorum, gubernationémque Ecclesiæ. Sed has omnes Parochus habet. Ergo per illum dispensanda, & distribuenda sunt bona communia Ecclesiæ. Tum sic. Sed Eucharistia ex bonis communibus Ecclesiæ vnum & illorum maximum est. Ergo ad Parochum tanquam munus, & ius eius spectat iure ordinario, & communi attento, sacræ Eucharistiæ ministratio. Patet consequentia, quia ex præmissis legitimè illata appareat.

5. Vnde, qui sine licentia, saltim tacita, aut præsumpta Parochi, Eucharistiam administrat, etiam in mortis articulo, mortaliter peccat, vti docent, & bene, Trullench *cap. 5. num. 6.* & Leonard. Lessius, *de Sacramentis, quæst. 8 2. articul. 3. dubio vnico, num.* 10 Et ratio est manifesta, quia est vsurpatio iuris alieni in re magni momenti, quæ ex se pacem, & debitam Ecclesiæ gubernationem turbat.

6. Immò si Religiosus, sine Parochi licentia, Eucharistiam administret, vltra peccatum mortale, excommunicationem maiorem Sedi Apostolicæ reseruatam, ipso facto incurret, per Clementinam primam de priuilegiis. Vbi sic definit Concilium Viennense, sub Clemente Quinto, *Religiosi, qui Clericis, aut laicis Sacramentum Vnctionis extremæ, vel Eucharistiæ ministrare, matrimoniave solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali*: & paucis interiectis prosequitur: *Excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absoluendi.* Pro cuius textus vera intelligentia vide P. Franc. Pelliz. *in Manual. Regular. tom 2. p. 1. tract. 7. c. v. sect. 2. num.* 101. *cum seqq.* Vide & infrà *numero.*

Per ea tamen, quæ diximus, Summum Pontificem non excludimus, nec Episcopum Diœcesanum: vterque enim ius etiam habet ad Eucharistiam, cum voluerit suis subditis respectiuè, sine vlla Parochi iniuria ministrare, & potiori iure. Quia, & ipsi Pastores sunt, & Superiores quidem non solum Parochianorum, sed & Parochorum ipsorum. Si ergo hoc Sanctissimum Sacramentum sumendum est de præsidentium, seu Pastorum manibus, & ob id à Parocho sumatur, à fortiori poterit illud de manibus Papæ, & Episcopi sumi. Pro quibus etiam militant rationes pro Parocho *num.* 3. & 4. adductæ. Sunt enim & ipsi proprij Pastores, & vniuersaliorem authoritatem, gubernationem, & administrationem Ecclesiæ, & communium 7.

munium bonorum eius habent. Ergo si ob aliqualem Prælatiam, authoritatem, gubernationem, & administrationem quam habet Parochus, ius habet ad Eucharistiam ministrandam, à fortiori illud habebunt Pontifex Summus, & Episcopus, qui supremam, & mediam illam habent.

8. Confirmatur argumento Diu. Thomæ, *Opusculo 19. pagina mihi 139. in fine*, quod tale vtique est. *Secundum Dionysium potestas Episcopi in nostra Hierarchia est vniuersalis; potestas autem Sacerdotis, & ministrorum est potestas particularis, vt patet in 1. cap. & in 5. Ecclesiastica Hierarchia: sed secundum quod probatum est à Philosophis, virtus vniuersalis efficacius agit in quod subiicitur virtuti particulari, quam etiam ipsa particularis virtus. Ergo Episcopus magis habet vsum clauium, in eos, qui subduntur Sacerdotibus, quam ipsi Sacerdotes.* Ita Angelicus Doctor, cuius ratione, efficacius adhuc, id probari potest de Summo Pontifice, de quo paulo ante dixerat, illud 1. Petri 2. *Conuersi estis ad Pastorem, & Episcopum animarum vestrarum*: præcipuè verum esse *de Romano Pontifice, cui vt Cyrillus dicit, omnes iure diuino caput inclinant, & ei tanquam ipsi Domino Iesu Christo obediunt. Et Chrysostomus dicit super illud Ioan. vltim. Pasce oues meas, id est, loco mei Præpositus, & caput esto fratrũ.* Hæc D.Th.

Militant etiam, quæ diximus de Parocho, quo ad licentiam concedendam, pro administranda Eucharistia, à fortiori in Summo Pontifice, & in Episcopo: tum ab ea, quæ modo dicta sunt: tum etiam quia Concilium Generale Viennense, in citata Clement. *Religiosi, 1. de Priuileg.* non ideò expressit Parochi licentiam, quia ad illum solum ipsam concedere spectaret; sed potius vt ostenderet sufficere à Parocho impetratam. Tum, quia in iure nomine proprij Parochi, veniunt Papa, Episcopus, & istius Vicarius, vt obseruat Marcus Vidal, *in Arca Vitali, tit. de Eucharistia Sacramento, inquisit. 2. num. 1.* Tum, quia Eucharistiæ ministratio, est actus iurisdictionis ordinariæ, saltem Sacramentalis: sed quilibet iurisdictionem ordinariam habens, illam potest alteri committere, & delegare, quod est licentiam ad illam exercendam concedere, delegatio enim præcipuus actus est iurisdictionis ordinariæ. Ergo cum istam Papa, & Episcopus ad Eucharistiam ministrandam habeant, illam bene delegare valebunt. 9.

Ex praxi Ecclesiæ euidenter id patet. Summi enim Pontifices varia priuilegia Regularibus concesserunt cum facultate Sacram Eucharistiam fidelibus ministrandi. Eugenius enim Quartus, in Bulla *Regularem vitam, la 15.* Bullarij nostræ Congregationis, nostris S. 10.

O Iustinæ

Iustinæ Monachis concessit hanc facultatem, *num.*18. Idem Pontifex eandem concessit nostræ Hispanæ Congregationi, olim Vallisoletanæ, *in priuilegio* 44. & eidem Nicolaus Francus legatus à latere Apostolicus, *priuilegio sexagesimo tertio.* Ordini Minorum eandem facultatem concesserunt Nicolaus Quintus, Sixtus Quartus, & Leo Decimus. Societati Iesu, Paulus Tertius. Iulius Secundus pro Minimorum ordine. Hæc tamen, & similia priuilegia, ita limitant facultatem, vt illorum rigore, solum Regularibus liceat, Eucharistiam ad suas Ecclesias accedentibus, ministrare.

10. Difficultas tamen, & controuersia est inter Doctores, An scilicet liceat Regularibus in die Paschatis Resurrectionis Dominicæ, Sacram synaxim fidelibus, communionemve dispensare, pro adimplendo annuo communionis Paschalis præcepto? Pro negatiua parte citantur Suarez *tom.4.de Religio. tract.* 10. *l.* 9. *cap.* 3. *num.* 8. Sottel. *in dub. Regular.* verb. *Sacramentorum administratio, n.* 5. Henriquez, & alij. Pro qua etiam facit declaratio Sacræ Congregationis, in Epistola eiusdem ad Cardinalem Archiepiscopum Neapolitanum, 20. Martij, de anno 1638. quam refert Eligius Bassæus verbo, *Communio sacra*, sub num. 9. in hunc, qui sequitur modum: videlicet.

Conquesti sunt coram Sanctissimo Domino Rectores Ecclesiarum Parochialium istius ciuitatis de Patribus Theatinis, & Societatis Iesu, quod asserere audent personas laicas assumentes in eorum oratoriis, siue Congregationibus Eucharistia Sacramentum in die Paschatis, Ecclesiæ præcepto satisfacere: cumque id minime sit permissum, sed fideles sacram communionem tempore paschali à proprio, vel ab alio de ipsius Sacerdotis licentia suscipere teneantur, Sanctitas sua iussit Eminentiæ suæ significandum, & sub pœna suspensionis à diuinis, & aliis sibi bene visis id prohibeat præfatis Religiosis: moneatque ipsos laicos Sacramentum Eucharistiæ, vt supra, de manu propriȷ Parochi teneri suscipere, vt Ecclesiæ præcepto satisfaciant. Ita igitur pro sua pastorali pietate omnino curabit Eminentia vestra, cui me humillimè commendo. Romæ die 20. *Martij* 1638. 11.

Eminentiæ vestræ Reuerendissimæ

Humillimus Seruus,

CARDINALIS VEROSPIVS.

Pro affirmatiua tamen sententia sunt Eman. Rodriquez *in quæst. Regular. tom.* 1. *quæst.* 56. *art.*3. & nouissimè Marcus Vidal Theatinus, *in Arca Vitali, tit. de Eucharistia Sacramento, num.*32. citatis pro ea Bartholom. à Sancto Fausto, *de Eucharistia, l.* 2. *quæst.* 280. Beja *in* 12.

in respons. part. 4. *casu* 4. Sorbo *in compendio priuilegior. Ordinis Minorum*, verbo, *Communicare.* Ioanne de la Cruz, D. Marcello à S. Benedicto, & Diana *part.* 2. *tract.* 14. *resolut.* 73. qui tamen, licet satis probabilem hanc appellet sententiam, *ego consulerem* (ait in fine,) *vt Regulares in tali casu faueant Parochis, & talem sententiam in praxim non deducant*, quod & consulunt alij huius sententiæ Patroni.

13. Hæc sententia fundatur in priuilegio concesso à Martino Papa Quinto 4. Kalendas Octobris, de anno 1458. sui Pontificatus, quarto; Monasterio Beatæ Mariæ de Guadalupe, Ordinis Diui Hieronymi, in Hispania, ob Deiparæ celeberrimam, & miraculosissimam Imaginem, notissimo. Cuius priuilegij verba, sic ex compendio priuilegiorum dicti ordinis, §. 2. refert Eman. Roderiq. *loco citato*, vers. *Respondeo.*

14. *Concessit, quod deputati, vel pro tempore deputandi Confessores in Monasterio Beatæ Mariæ de Guadalupe Sacramentum Eucharistiæ quibuscumque personis ad prædictum Monasterium confluentibus, etiam in die Paschatis ministrare liberè, & licitè possint Diæcesanorum, aut cuiuslibet alterius licentia minimè requisita.* Hæc ibi. & *ex* §. *compendij præfati*, aliud priuilegium eidem Monasterio à Paulo Tertio viuæ vocis oraculo factum, sic refert.

Quod Antonius Cardinalis, ac Pœnitentiarius Pauli Tertij, Anno primo sui Pontificatus, decimotertio calendas Februarij, de eiusdem Pontificis speciali mandato, viuæ vocis oraculo super hoc ei facto indulsit, & concessit, quod omnes Fratres Presbyteri Monasterij prædicti B. Mariæ de Guadalupe, tam intra, quam extra in illius capellis, Oratoriis, Grangiis, & locis aliis eiusdem Monasterij (non contradicente Priore, aut in eius absentia, aut sede vacante, Vicario) possint ministrare Sacramentum Eucharistiæ, etiam in die Paschatis, subditis eiusdem Monasterij, vel ab eo dependentibus, & aliis illuc confluentibus vtriusque sexus Diæcesanorum locorum, Curatorum, aut Rectorum, ad hoc licentia minimè requisita, & sic præcepto Ecclesiæ satisfaciant, non obstantibus contrariis quibuscumque. Sic exscribit Roderiquez, & addit. *Hæc Antonius Cardinalis.* 15.

Quæ duo priuilegia, per alia Pij Quarti, & Pij Quinti, facta sunt communia omnibus aliis dicti ordinis Monasteriis, etiam si in his non militent causæ, propter quas fuerunt concessa illi, vti docent Emanuel vbi supra, vers. *Circa quas* & Vidal, *num.* 34. qui Doctores, ille loco citato, & iste *n.* 36. Dianaque *vbi supra*, constanter docent, quod posita præfata communicatione priuilegiorum Beatæ 16.

Mariæ de Guadalupe aliis eiusdem Ordinis Monasteriis, *Sequitur euidenter, quod etiam possunt eis frui Monasteria Ordinum Mendicantium, & aliorum, qui suorum indultorum, & gratiarum plenissimam habent communicationem, & sic sine timore alicuius peccati, & excommunicationis possunt Fratres Mendicantes, & alij in priuilegiis communicantes, ministrare Sacramentum Eucharistiæ omnibus fidelibus in die Paschatis.* Ita Rodriq. & ex eo, alij. Pro quo adnotare libuit, nostram Hispanam Benedictinam Congregationem, omnibus priuilegiis, & gratiis omnium aliorum Ordinum potiri, frui, & gaudere, ex Priuilegio 123. sui Bullarij, per Clementem Papam Octauum concesso die 30. Septembris, anni 1592. quod incipit, *Romanus Pontifex*, supposito alio Gregorij XIV. pro Congregatione Cisterciensi, etiam Hispana, de anno 1591. immediatè elapso, pariter incipiente, *Romanus Pontifex*, quod inter huius Pontificis Bullas, tertium est apud Rodriquez, in collectione, fol. mihi, in Bullario authentico, 1191. aliàs in non authentico, 518.

17. Sed pro exacta dictorum priuilegiorum Martini videlicet Quinti, & Pauli Tertij, ac aliorum quidem Pontificum concedentium Regularibus facultatem ministrandi fidelibus Eucharistiam, excepto Paschatis die, aduertere duxi cum Vidal *num.* 31. Bassæo, verb. *Communio Sacra, num.* 10. Rodriquez, *quæst.* 56. & *artic. citat.* vers. *Nec obstat*, Lessio. *De Sacramento Euchar. quæst.* 82. *art.* 3. *dubio vnico*, vers. *Quando, num.* 12. & aliis communiter, illa verba, & similia, in omnibus priuilegiis formaliter esse intelligenda, non autem materialiter, ita vt accipi debeant non pro die, aut tempore ipso naturali, Paschali scilicet, sed pro communione in illo fieri debita, ad præceptum Ecclesiæ adimplendum. *Vnde*, (vt ait idem Lessius) *etiam ipso die Resurrectionis Religiosi possunt dare Eucharistiam* (secluso vtique omni priuilegio,) *modò illi quibus dant, iam communicarint, vel communicaturi sint in paræcia intra quindecim dies Paschales.*

Circa priuilegium etiam Pauli Tertij suprà *num.* 15. relatum, aduertere oportet, illud minimè esse inualidatum per Gregorium XV. aut Vrbanum Octauum reuocantes priuilegia viuæ locis oraculo concessa, quia per priuilegia Bullata confirmatum est, & sic iam non est oraculum, sed Bullatum, iuxta ea, quæ infrà in disquisitione Canonica, & Regulari, de iure, & potestate prioris annexi, *num.* 34. & *seq.* Probabimus. Fuisse autem dictum oraculum per Bullas confirmatum, docet Vidal, *num.* 44. & constabit dicta *disquis. num* 35. & 36. 18.

Ex dictis constat, probabilissimam 19.

mam esse secundam sententiam, asserentem licere Regularibus, Eucharistiam fidelibus, sine consensu Parochi pro adimplendo Paschali præcepto, ministrare. Sed declarationi Sacræ Congregationis in cōtrarium adductæ, respondere liceat. In primis igitur dico illam minimè nostram impugnare sententiam, cum non constet authenticè de illa, non enim constat de attestatione authentica alicuius Cardinalis fidem facientis nomine Congregationis : nec ostenditur scriptura sigillo Secretarij comprobata : nec tandem Papæ rescriptum, de eo, demonstratur. Qui autem declarationes Congregationum Sacrarum pro se citat, eas aliquo ex his modis authenticas esse probare debet, vti docet Vidal, *tit. de iurisdict. inquisit.* 4. *num.* 27. ex Bonac. *de legib. disp.* 1. *quæst* 1. *punct.* 8. *num.* 6 & ex Salas *de legib. dist.* 21. *sect.* 12.

20. Secundò dico. Esto præfata declaratio ostendi valeat originalis, & authentica, reuocare non valet facultatem, quam Religiosi habent vigore priuilegiorum præfatorum ad Eucharistiam ministrandam; tum, quia non est sufficienter promulgata, & recepta : tum, quia declarationes Cardinalium vim legis non habent : tum, quia dato, & non concesso quod legis vim habeant, abrogare nequeunt legem ab alio factam : priuilegium autem quædam lex priuata est, & priuatum ius, contra ius commune, *cap. Abbate, el* 25. *de verborum significat.* paulò ante fin. ibi. *Quia cum priuilegium sit lex priuata.* Ergo priuilegia Apostolica præfata reuocare nequeunt declarationes Cardinalium in casu, quod leges sint, admisso.

Tertiò, & vltimò respondeo, illam declarationem in nullo casu militare posse, contra priuilegium habentes, Eucharistiam ministrandi in Paschate. Mihi, saltem, euidens ex ipsa est, ibi : *Cumque id minimè sit permissum.* Solùm enim loquitur cum his, quibus minimè est permissum. Sed priuilegiatis permittitur, quod per priuilegium conceditur. Ergo illa Congregationis declaratio, etiam si lex esset, & sufficienter publicata, etiam de Summi Pontificis authoritate, contra priuilegium habentes, ministrandi Eucharistiam in Paschate non militaret. 21.

QVÆSTIO IV.

Vtrum ius Parochi sit, vt Parochiani Missæ Sacrosancto Sacrificio, diebus festis, in Parochiali assistant Ecclesia?

Conclusio affirmat, ius Parochi, & Parochialis Ecclesiæ esse; vt in illa Parochiani, diebus festis, Missam audiant. Ita Ioann. Ægid. Trullench, *in tract. de Parocho,* 1.

rocho, cap. 6. ex diuersis Conciliis, *& ex cap. Vt Dominicis, el 2. de Parochiis, & alienis Parochianis*, desumpto ex Concilio Nanneten. Ibi enim sic habetur. *Vt Dominicis, vel festiuis diebus Presbyteri antequam Missam celebrent, plebem interrogent, si alterius Parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contempto Presbytero, ibi velit Missam audire: quem si inuenerint, statim ab Ecclesia abiiciant.*

2. Vbi glossa, verb. *Contempto*, ait, & bene, quod ex iusta causa absens, bene potest audire diuina in Ecclesia ad quam venerit. Et Trullench addit *num.* 8. quod secluso contemptu Parochi, & periculo ignorandi festa, ieiunia indicta à Parocho, excommunicationes ab eo publicatas, & cessante erronea superstitione, & iurium Parochialium fraude, per contrariam consuetudinem, licitè quis extra propriam potest Parochiam Missam audire. Syluester, verb. *Missa*, 11. §. 4. & verbo, *Parochia*, Castrus Palaus, *part. 4. tract. 22. disp. vnica, punct.* 16. *num.* 12. August. Barbosa, *de potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 24. *à n.* 16. & alij, idem quod Trullench docent.

3. Quod si petas, An teneatur Parochus Missam diebus Dominicis, & festis pro populo offerre? Respondet Ægid. Trullench *num.* 15. quod etiam si Parochus teneatur præfatis Dominicis, & festis Missam celebrare, vt illam populus audiat, non teneri de iure communi pro populo illam offerre, nec ei applicare: quia nullo iure id cautum reperitur. Decimæ enim, & Primitiæ, non pro Missæ applicatione, sed pro Sacramentorum administratione Parocho conferuntur. Ita ille ex P. Franc. Suarez, *in 3. part. D. Thom. disp.* 86. *sect.* 1. Ægid. Coninch, 3. *part. quæst.* 83. *art.* 1. *dub.* 11. & Barbosa, *de potestate Episc. part.* 2. *alleg.* 23. *num.* 23. *& de potest. Paroc. c.* 11. *n.* 10. Sed addit Trullench. *Si tamen statutum Synodale, vel peculiaris consuetudo approbata in contrarium fuerit, obseruanda est.*

Eandem sententiam tenet Antonius Naldus, *in Summa*, verbo, 4
Parochus, *num.* 19. vbi sic ait. *Parochus videtur obligatus celebrare pro suis Parochianis applicando nempè Missas, vel partem ipsarum ad ipsorum fructum, & vtilitatem, pro quantitate redituum sui beneficij, prout censuit.* Sot. *de iust. lib.* 9. *quæst.* 3. *art.* 1. §. *Nihilominùs. Ex quo sequeretur, quod non possent ei conferri eleemosyna, vel stipendia nec à suis, nec ab aliis pro Missis celebrandis. Sed hæc opinio nimis dura videtur, nec vllo iure, vel efficaci ratione comprobatur. Ideò verior videtur contraria, quæ communis, nouissimè dicitur per* Molfes. *tract.* 3. *cap.* 15. *in fin. & quam sequitur Faxinel. de Sacerd. obligat. sect.* 3. *prænot.* 2. §. 2. *nempè quod ratione decimarum, aut fructuum*

sui

sui beneficij non teneatur Missas, nec omnes, nec aliquas illarum, quas celebrat, offerre pro suis ouibus, sed tantum coram populo illas celebrare, quo per ipsum præcepto Ecclesiastico audiendi Missam satisfieri possit, & per consequens posse, aut à suis, aut ab alienis accipere stipendia, aut eleemosynas pro ipsarum applicatione: & ita seruari videmus communi omnium Parochorum consuetudine. Hæc omnia Doctus Naldus.

5. Eandem etiam docuit Gabriel, Vasquez *tom.3.in 3.part. D. Thom. quæst.* 83.*artic.* 6.*disput.* 234.*cap.* 4.*num.* 27. *fol. mihi* 503. qui pro illa citat Maior. *in 4.dist.*45. *quæst.* 2.§. *Contra hanc conclusionem*, non longè à princ. & Nauar. in *Manuali cap.* 27. *num.* 92. & sic concludit immediatè. *Cum quibus etiam, & ego quoque apertè pronuncio, Parochum ratione institutionis primariæ sui beneficij, non teneri ad offerendum vnquam pro subditis, tametsi per se, aut per alium celebrare debeat, vt populus sacrificio Missæ interesse possit, quod longe diuersum est. Id autem verum existimo, quia oppositum nulla ratione, aut iure probari potest: cumque in nulla totius Ecclesiæ Diœcesi talis sit consuetudo, frustra dicemus iure ipso, & institutione primaria beneficij ad hoc eos teneri. Standum igitur erit, vt rectè notauit Corduba, consuetudini, & statutis, seu legibus synodalibus cuiuscumque Diœcesis. Et ex dictis fundamentum Soti conuulsum manet.* Hucusque sapientissimus P. Vazquez, qui vnus, bene pro mille, sufficeret, ad firmandam nostram sententiam, & ad conscientias Parochorum scrupulosas, omnino in præsenti difficultate sedandas, si Sacræ Congregationis Concilij decisio contraria non obstat. Barbosa enim *in collect.* 555. *Apostolicarum decisionum, num.* 2. & Antonin. Diana, *part.* 4. *tract.* 4. *resolut.* 232. ex Sellio *in selectis Canon. cap.* 28. *num.* 4. *& cap.* 59. *num.* 35. hanc referunt, in Fanen. causa, factam, 1. Septembris die, anni 1629. Videlicet. *Parochi, quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possunt pro ea manualem eleemosynam recipere.*

Si non obstat, consulto dixi: quia 6.
cum dictam decisionem authenticam minimè viderim, neque de Sanctissimi speciali mandato factam, neque tandem sufficienter promulgatam, & receptam sciam, quæ omnia concurrere debebant ad legem, & obligationem introducendam, iuxta ea quæ docent communiter Doctores, à sententia, cui firmiter adhæsi, ob multitudinem, & grauitatem Doctorum illam tuentium, ac ob rationes quibus ipsam fulciunt, recedere nefas duxi. Si enim Prælati Regulares non tenentur pro suis subditis Missam applicare, cum tamen isti illius oues sit, ipsique istarum Pastores,

ſtores, neque Epiſcopi illam debent offerre pro ſuæ Diœceſis ouibus: neque ſummus Eccleſiæ Paſtor Papa pro omnibus fidelibus, quibus præcipuè, ſtrictiorique iure cura incumbit animarum, ſibi reſpectiuè ſubiectarum, quare ordinarius, inferiorque Parochus ad id tenebitur?

8. Neque obſtat Concilium Tridentinum ſeſſ. 23. cap. 1. ibi. *Cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre* &c. Immo pro nobis faciet: quia ſi hoc diuinum præceptum nullus diuinæ legis peritus ita intellexit, neque vllus Eccleſiæ Prælatus, vt quoties Paſtores ſupremi, & medij hierarchiæ, ſacra tenentur peragere, illa pro ouibus teneantur offerre, cum tamen earum cura principaliter ſit ipſis commiſſa, nequid de infimis intelligi debere capio, vt teneantur, quoties celebrant vt parochiani adimpleant præceptum audiendi ſacrum. Sufficienter igitur præcepto diuino, & Concilij fiet ſatis à Parochis, Epiſcopis, & aliis ſubordinatis Prælatis, & à ſupremo, ſi oblato Sacrificio pro ſe, & pro qualibet alia obligatione, aut deuotione, illud offerant pro ouibus ſuis reſpectiuè, iuxta illud Leuitici cap. 16. verſ. *Vt roget pro ſe, & pro domo ſua, & pro vniuerſo cœtu Iſraël.* & infra *& poſt quam egreſſus obtulerit holocauſtum ſuum, ac plebis, rogabit tam pro ſe, quàm pro populo.* Et iuxta illud Apoſtoli ad Hebræos, cap. 7. verſ. 27. *Qui non habet neceſſitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes; prius pro ſuis delictis hoſtias offerre, deinde pro populi.*

QVÆSTIO V.

Vtrum extremè vngere pertineat ad Parochum?

1. COnclusio omnium Doctorum affirmat, munus, & ius proprium Parochi eſſe, hoc Sacramentum ſuis ſubditis miniſtrare. Illam tenet in genere Pax Iordanus, dum *in volumine 2. de re beneficiaria, lib. 10. titulo 8. num. 5.* ait. *Quatuor requiruntur ad conſtituendum beneficium parochiale. Primum neceſſitas miniſtrandi Sacramenta reſpectu Parochi, & neceſſitas ſuſcipiendi, reſpectu parochianorum.* Et in ſpecie, Caſtrus Palaus *in ſum. Moral. part. 4. tract. 26. diſputat vnica punct. 7. num. 3.* vbi in hæc verba prorumpit. *Verum, esto, validè quilibet Sacerdos hoc Sacramentum* (vnctionis ſcilicet extremæ) *miniſtrare poſſet, illicitè tamen miniſtraret, niſi iuriſdictionem habeat in infirmum ab Eccleſia non impeditam; ac proinde niſi Parochus ſit* (proprius vtique infirmi,) *vel à Parocho poteſtatem habeat.*

2. Idem omnino prius docuerat Leonard.

Leonard. Less. *de Sacramento Extrema-Vnctionis*, *cap.3. dub.2.* Et omnium ratio est. Quia pascere fideles spirituali Sacramentorum cibo, munus est Pastoris proprij. Quod praecipuè respectu huius Sacramenti, fit manifestum ex Clementina, *Religiosi*, la 1. *de Priuilegiis*, desumpta *ex Concilio Generali Viennensi*, sub Clemente Papa Quinto, vbi sic habetur. *Religiosi, qui Clericis, aut laicis Sacramentum Vnctionis Extremae, vel Eucharistiae ministrare, matrimoniáve solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali, praesumpserint, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto per Sedem Apostolicam dumtaxat absoluendi.*

3. Ex quibus patet, quemlibet Sacerdotem, mortaliter peccare, Sacramentum Extremae-Vnctionis sibi non subdito ministrantem: quia ius alienum vsurparet, cum notabili illius Domini, Parochi scilicet, iniuria; excommunicationem autem dictae Clementinae non incurret, qui Religiosus non fuerit, vti benè docent Less. *loco citato*, vers. *Dico primò.* Et Castrus Palaus, *eod. num. 3. in fine.* Solùm enim loquitur prohibitio Concilij cum Religiosis exemptis, & priuilegiatis.

4. Sed quaeres. Peccabit ne mortaliter Sacerdos, & incurret excommunicationem Religiosus, quoties sine speciali Parochi licentia, alieno Parochiano Extremae-Vnctionis Sacramentum ministrauerit? Respondeo quod non. Sed vt responsio clarior appareat, vtrique quaesiti parti, sigillatim satisfacere duxi. Quare

Dico primò. In nullo casu incurret Religiosus excommunicationem Clementinae nisi cum praesumptione, id est sciens, & audens ausu temerario, Extremam-Vnctionem ministrauerit. Ratio est, quia lex Clementinae, solum praesumentes ligare intendit, ibi. *Praesumpserint*: Ergo cum odiosa illa sit, extrahi non debet ad impropriam verborum suorum significationem, nec extendi, sed arctari, vti latè probamus in Disquisitione Canonica, & Regulari, de Iure Prioris annexi, *num.43. & 50.* Et sic solum ligabit praesumentes, qui solum sunt vti diximus, & interpretatur Marcus Vidal, titulo de Eucharistiae Sacramento *numero 39. Scientes, & audentes ausu temerario.* 5.

6. Ex quo fit excommunicationem illam minimè incurrere Religiosum illum, qui bona fide, aut cum ignorantia prohibitionis Clementinae, quamuis crassa illa sit, alieno Parochiano Eucharistiam, aut Extremam-Vnctionem ministrauerit. Ita docent Vidal, *nu. 39.* citato, & Lezana *in Summ. quaest. Regular. tom. 3.* verb. *Eucharistia quoad Regulares, num. 3* ex Nauar. *in Man. cap. 27. num. 102.* & ex Fagundez,

gundez, *in 3. præcept. Eccleſ. lib. 3. cap. 2. num.* 14. Franc. Pellizar. *in Manual. Regular. tom.* 1. *tract. 6. cap. 2. num.* 9. Diana, *parte 3. tractat. 6. reſolut.* 7. verſ. *Notandum eſt.*

7. Dico ſecundò. In neceſſitate, quando Parochus haberi nequit, quiuis Sacerdos ſiue ſæcularis, ſiue Regularis poteſt licitè, & tenetur infirmo Extremam-Vnctionem miniſtrare. Sic docent Emanuel, Sà, verb. *Extrema-Vnctio, num.* 8. Leſſ. *loco citato*, verſ. *Dico ſecundò.* Caſtrus Palaus, *vbi ſuprà, num.* 5. Pax Iordanus, *volum.* 1. *de re Sacra, lib.* 3. *tit.* 5. *de Extrema-Vnctione, num.* 8. Ratio eſt, quia in caſu neceſſitatis adeſt tacita licentia Parochi; & ſi hæc deſit ob Parochi malitiam, adeſt tacita licentia Papæ, & Epiſcopi, quorum eſt ſupplere Parochi negligentiam. Non enim præſumendum eſt Eccleſiam & Principes eius, velle ob Parochi iniquitatem, infirmum vllum eo ſalutari præſidio, & fortè illi ad ſalutem neceſſario, priuare. In caſu etiam neceſſitatis, Sacramenti Pœnitentiæ miniſtratio, cuilibet Sacerdoti conceditur, ob hanc vtique cauſam, vt obſeruat Pax Iordan. *vbi ſuprà, & tit. 4. de Pœnitentia.*

8. Iuriſdictionem in Miniſtro huius Sacramenti, aut licentiam illam habentis, neceſſariam eſſe diximus; non vtique ad illius valorem; ſed ad licitam adminiſtrationem. Non enim perficitur hoc Extremæ-Vnctionis Sacramentum per modum iudicij, & ſententiæ, ſicut perficitur Sacramentum Pœnitentiæ; & ſic non exigit in illo miniſtrante, ſicut exigit in iſtud perficiente, iuriſdictionem; ſed miniſtratur tam vnctione, quam deprecatione, quæ actiones non expoſtulant eſſentialiter iuriſdictionem, ſed qualitatem Sacerdotij, iuxta illud Iacobi: *in Epiſt. Catholica, cap. 5. verſ.* 14. *Inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo.* Et Trid. *ſeſſ.* 14. *de Sacramento Extremæ-Vnctionis, Canone* 4. Ad licitam autem adminiſtrationem, expoſtulatur iuriſdictio, aut licentia habentis illam, quia Eccleſia decreuit, iure ordinario, extremè inungere, ad ſolos pertinere Paſtores. Vide Palaum *loc. cit. num.* 2.

Adnotare tandem libuit, adminiſtrationem Sacramenti Vnctionis Extremæ, non eſſe ita proprium ius, & munus Parochi, vt excludatur ab Epiſcopo, benè enim poteſt & ipſe per ſe ipſum miniſtrare, cum ſit vniuerſalis parœciarum totius diœceſis ſuæ, Paſtor, & Rector principalis: immò & per alios à ſe delegatos, quia qui iuriſdictionem, & poteſtatem ordinariam, ſeu ratione propriæ dignitatis, officij, aut muneris habet, benè delegare illam valet. Pro hac adnotatione firmanda, faciunt, quæ *ſuprà quæſt. 3. de Euchariſtia num.* 7. 9.

num. 7. 8. *&* 9. diximus. Ibi videantur.

QVÆSTIO VI.

Vtrum Parochiani in absentia proprij Parochi, valeant Matrimonium celebrare coram alio, aut benedictionem nuptialem ab vllo alio accipere?

1. Conclusio est negatiua, nisi tamen præcedat Summi Pontificis, vel saltem Episcopi diœcesani authoritas. Certum enim est neminem præter Parochum, vel de eius, aut Papæ, siue Episcopi licentia posse oues suas Matrimonio coniungere, aut earum nuptias benedicere. Vnde Sacerdos, qui absque licentia huiusmodi alienum subditum matrimonio copulauerit, aut benedixerit, peccabit mortaliter, quia inuadet, & vsurpabit alienum ius, cum graui iniuria illius Domini & incurret Papæ reseruatam excommunicationem, si Religiosus ille sit, in sententia Ioannis Ægidij Trullench. *in tract. de Parocho, cap.* 8. & si clericus sæcularis, contrahet suspensionem, & in vtroque casu Matrimonium erit nullum, iuxta numero 7. dicenda.

2. Excommunicationem tamen non incurrere Religiosum, sine licentia Matrimonio coniungentem non sibi subditos, aut eos solemniter benedicentem, tenendum vt certum est. Quia licet Concilium Viennense sub Clemente Papa Quinto, & habetur in *Clementina prima de priuilegiis*, definiat, vt *Religiosi, qui clericis, aut laicis Sacramentum vnctionis extremæ, vel Eucharistiæ, ministrare, Matrimoniave solemnizare, non habita super his parochialis Presbyteri licentia speciali, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto per sedem Apostolicam dumtaxat absoluendi*, hæc pœna non incurritur. Quia rationi consonum est, vt quando noua lege, mitior imponitur pœna, quam antiquiori lege imposita erat, cesset antiqua: præsertim quando tempore nouæ legis, delictum minus Reipublicæ periculosum fit. Sed sacrum Concilium Tridentinum *sessio.* 24. *in decreto, de reformatione Matrimonij, cap* 1. statuit. *Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, siue Regularis, siue sæcularis sit alterius parochiæ sponsos, sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit; ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab ordinario eius Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur.* Ergo post Tridentini Concilij promulgationem, cessauit iam pœna excommunicationis, per Viennense imposita Religiosis alienos coniungentibus aut benedicentibus.

3. Et ita docent Tamburinus de iure Abbat.tom.2 disp.8. quæst. 3. Antonin. Diana *part. 5. tract.* 10. *resolut.* 33.& Noctinot,verbo, *Matrimonium* quoad Parochum,& testes, *num.* 34. ex Hurtado *de Matrimonio,disputat.* 15. *difficult.* 17. *numer.* 55. qui etiam ait,ita Sacram Cõgregationem Cardinalium declarauisse. Pellizarius, *tom. 2. Manua.tract. 7.cap. 1. sect. 1.num.* 46. ex Suarez *disputat.* 12. *de censuris, sect.* 4.*num.*13.& ex Gregor. Sayro,*lib.3.de censuris,cap.*13.*num.*10. Pax Iordanus, *volumine 1. de re Sacra,lib. 3. tit. 7. de Matrimonio, num.* 143. vbi ait quod pœna antiqua, per nouam reuocatur, *ne*, (inquit) *ex eodem delicto duplex pæna incurratur iuxta not.per dec.in cap. de causis , de offic. deleg. tradit Henr.lib.* 13.*cap.*38.§. 2.*in commen. lit. E. Suar. de censur. disput.* 12. *sect.* 4.*num.* 13. *Sayr. eod. tract.lib.* 4.*cap* 15.*num.*2. *Bonac.de Matrim. quæst. 2.punct. 6.n.3. & alibi.* Hæc Iordanus, & addit: *qua declaratione supposita* (Cardinalium scilicet, quam ex attestatione Rebell. & Bonacinæ refert ,.) *nulla remanet dubitatio.* Pellizarij verba sunt, *pœnam legis nouæ diuersam, etiam latæ sententiæ , tollere pœnam antiquam pro eodem delicto , si nondum erat commissum.* Quæ vtique, speciali nota,sunt digna.

4. Quod autem post Concilium Tridentinum minus Reipublicæ Christianæ periculosum sit delictum, in cuius pœnam sunt impositæ excommunicatio Clementinæ,& suspensio eiusdem Tridentini Concilij , ex eo patet , quia Clandestina Matrimonia irrita sunt ipso iure, post conciliare Tridentinum decretum ; secus vero post Viennense. Vide Noctinot. *vbi supra , num.* 34.*in fine.*

5. Coniungere itaque , & benedicere parochianos suos , ita Parochius, & munus proprium est, vt liceant illi absque Episcopi licentia, huiusmodi coniunctio , & benedictio ; nisi ex legitima causa aliter Episcopus præscripserit , ita declarante Sacra Congregatione Concilij, in vna Turritana , 12. Martij de anno 1633 apud Bonfadin. *in Thesauro Eccles. decis. resolut.* 23. *num.*12. relatum à Barbosa *Collect.* 554 *num. 5. decision. Apostolicar.*

6. Quod si quæras , An validum sit Matrimonium celebratum coram Parocho,vel altero Sacerdote, de eius licentia , contra Episcopi præscriptum ? Respondet Antonin. Diana *part. 5. tract. 9. de excommunicatione , resolut. 79. vers. sed ego,* in hunc modum. *Si tamen Parochus ab Episcopo , aut ab alio competente Iudice prohibitus sit assistere Matrimonio , aut licentiam conferre , si id efficiat, quamuis peccet, validè tamen efficiet, quia simplici prohibitione non priuatur dicta potestate, immo priuari nequit quãdiu manet Parochus(quamuis sit ad nutum amouibilis) nisi Papa , aut*

Concilio

Concilio Generali, quia ab his accipit potestatem ad dicta absque subordinatione ad Episcopum, quoad eorum valorem; quando verò Parochus tantum est prohibitus Sacramenta administrare, potest validè, & licitè assistere Matrimonio, & licentiam ad id conferre, quia neutrum est Sacramentum administrare. Hæc ille, satis subtiliter, & fundatè; sed quod dicit de amouibili, cum grano salis intellige, iuxta ea, quæ dicemus infrà.

7. Quod si iterum quæras, an validum sit Matrimonium coram Parocho celebratum, si Sacerdos ille nondum sit? Respondeo ratum esse, & validum, ex Leonard. Lessio *de Sacramento Matrimonij, cap.13. dubio 1. num.* 200. cuius quidem verba, hæc sunt, & resolutionis pariter fundamentum. *Nota* (inquit) *primò: Non esse necesse, vt Parochus sit Sacerdos; sufficit vt sit verè Parochus habens titulum & ius Parochi, & si tantum habeat primam tonsuram: quia Concilium generatim loquitur* Hæc ille, qui ex eodem Concilio benè colligit, quod si Parochus committat alteri, vt nomine ipsius adsit Matrimonio, ille debet esse Sacerdos. Concilij enim verba *in præfato c.1. decreti de reformatione Matrimonij*, huiusmodi sunt. *Qui aliter, quam præsente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus Matrimonium contrahere attentabunt; eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omninò inhabiles reddit; & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho vel Sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes, grauiter arbitrio Ordinarij punire præcipit.* Pro prima parte resolutionis stat declaratio Congreg. Conc. 12. Martij, 1593. apud Barbosa, *collect.*465. *decis. Apostolic. & de Parocho, cap.*21. *num.*55. & alia apud eundem, ex Garc. *de benef. p.*5. *c.*7. *n.*11. *ad* 5.

Sed dubitari potest, quando sponsi diuersarum sunt parœciarum, quis censendus sit proprius Parochus: an scilicet sponsi; an verò sponsæ Rector? Respondeo cum Lessio, vbi proximè *num.*201. quemlibet, in præsenti, esse proprium; siue enim assistat Parochus sponsi, siue sponsæ, Matrimonium ratum erit, & validum, *vt declararunt Cardinales*, ait præfatus Doctor. Illam vide hic *n.*11. 8.

Sed quid, si propria parœcia procul vterque sponsus abesset? Respondet idem Lessius quod si illi non essent breui reuersuri, possent bona fide vti Parocho loci: quia non videtur consentaneum, vt teneantur diu expectare, aut procul ire. Nec petere debent per 9.

P 3 litteras

litteras licentiam à proprio Parocho, quia non est ipsius concedere licentiam extra suum locum, ait ex Nauarro, *libro* 4. *titulo* 1. *consil.* 47.

10. Dubitatur vlterius, an quando sponsi diuersarum sunt parœciarum, Parochus sponsi, possit in parœcia sponsæ eorum Matrimonio assistere sine licentia Parochi sponsæ, & econtra? Communis est Doctorum sententia negatiua. Sed an peccet mortaliter, & Matrimonium sit irritum, sub contrariis opinionibus est. Vtrúmque negant apud Dianam 3. *part. tract.* 4. *de Sacrament. resolut.* 232. Thom. Sanchez, *de matrimon. lib.* 3. *disputat.* 19. *num.* 11. & Villalobos, *in Summ. tom.* 1. *tract.* 13. *diffic.* 18. *num.* 2. & pro valore Matrimonij, stat Lessius, *num* 202. vers. *Nota Quarto.* Vtrumque tamen affirmant apud eosdem Dianam, & Lessium, Nauarr. *lib.* 4. *consil. tit.* 1. *consil.* 1. Basilius Pontius, *lib.* 5. *de Matrimonio, cap.* 16. *n.* 4. & Henriquez.

11. Pro sententia affirmatiua faciunt declarationes Cardinalium, quas refert Diana. Prima ad Episcopum Brugnatensem, talis est. *Si quando vir ad domum vxoris accedit pro contrahendo, & consummando matrimonio, is proprius Parochus sit, qui vxoris est, & illis benedictionem Sacerdotalem dare poterit de iure.* Secunda ad Episcopum Leoniensem, talis refertur. *Vt proprius Parochus sit, qui vxoris Parochus est, si in domo vxoris contrahitur, vel eius Parochia.* Pro negatiua verò facit alia declaratio, quæ posterior apparet, ex relatione illius apud Barbosam, *Collectanea* 465. *decis. Apostolicarum, numero* 17. in hunc modum, videlicet. *Matrimonium contractum in Parochia habitationis vxoris coram Parocho viri, & è conuerso, validum est. Sacra Congregat. Concilij recedens à priori contraria decisione penes metipsum de offic. & potest. Parochi, cap.* 21. *num.* 45.

Rursus dubitatur, an sit necessarium ad hoc vt Matrimonium ratum sit, & legitimum, vt Parochi, & testes sponte illi adsint, & ob hunc finem? Respondeo cum Lessio, *num.* 101. vers. *Nota tertiò*, non esse necessarium, sed sufficere esse præsentes, & aduertere quid fiat. Et ita (ait) habet declaratio Cardinalium. 12.

Vltimò inquiritur. An Abbates, & Sacerdotes Regulares, possint licitè, & validè Matrimoniis contrahendis interesse, in Ecclesiis suis Monasteriis annexis? Hanc difficultatem proponit & resoluit noster Abbas Tamburinus, *in tomo* 2. *de Iure Abbatum, disputat.* 8. *quæsit.* 1. *num.* 3. sub his verbis. *Dico secundò, in Ecclesiis, quibus est annexa cura animarum, etiam quod Abbati pleno iure quo ad seculares non sint subiectæ, potest tamen idem Abbas Matrimoniis Parochianorum* 13.

rochianorum contrahendis interuenire: tunc enim se habet tanquam Parochus ad quem spectat Parochianorum suorum Matrimoniis interesse, vel alium Sacerdotem ad id delegare. Concil. Trident *loco cit.* (id est *sess.* 24. *de reformatione*, *capite* 1.) Ita ille, & ego, ex eodem Concilij fundamento, & quia Parochus verus est huiusmodi Ecclesiarum, vti pluries decisum, & sententiatum fuisse, & executoriatum à Sacra Rota, infra videbimus *parte* 4. *quæst.* 9. *n.* 9. 10. 11. 12. *&* 13. pariter ac in *decis.* 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. *&* 20.

QVÆSTIO VII.

Vtrum ius Parochi sit Parochianorum cadauera Ecclesiasticæ tradere sepulturæ?

1. CONclusio est affirmatiua. Illam tenent Syluester verbo, *Parochia*, Trullench *tract. de Parocho, cap.* 9. *dub.* 1. *&* 4. *n.* 2. *&* 10. Azor 2. *part. Instit. Moral. lib.* 3. *cap.* 12. *quæst.* 5.

2. Probatur conclusio ex Canone, *Ecclesias singulas*, *el.* 1. 13. *quæst.* 1. in quo sic Dionysius Papa Seuero Episcopo, *Epist.* 2. rescribens ait. *Ecclesias singulas singulis Presbyteris dedimus: Parochias, & cœmeteria eis diuisimus: & vnicuique ius proprium habere statuimus: ita videlicèt vt nullus alterius Parochiæ terminos, aut ius inuadat: sed sit vnusquisque suis terminis contentus.* In quibus euidenter definit conclusionem nostram siquidem cœmeteria, destinata vtique ad sepulturas, ita inter Parochos diuisit, vt vnusquisque proprium ius habeat in sibi destinato, & nullus cœmeterium alienum inuadat, neque de terminis proprij exeat

Colligitur etiam *ex c. Nos instituta*, el 1. *de Sepulturis*, vbi Leo Papa Tertius, sic decernit. *Statuimus, vnumquemque in maiorum suorum sepulchris iacere.* Et licet postea optionem cuique concedat eligendi sepulturam, etiam in alieno territorio; statuit tamen, vt tertia pars eorum, quæ Ecclesiæ in qua sepeliri voluit reliquit, Ecclesiæ reddatur propriæ, ob ius, quod in eum acquisiuit ob Sacramentorum administrationem; non tamen concedit, vt in cœmeterio vnius, alienus Parochus aliquod cadauer sepulturæ tradat. 3.

Ius igitur Parochi est mortuorum corpora in parochia sua sepelire: quod verum est, etiam si adsint Canonici Cathedralis Ecclesiæ in sua Parochia, Sacra Congregatione Rituum ita declarante *in Viterbien.* 25. Iunij de Anno 1611. & *in Prænestina Cauarum*, 18. Augusti 1618. & in *Ostien. Ceren.* 28. Aprilis 1607. quas refert August. Barbosa, *collectan.* 558. *Apostolicar. decisionum*, ex Sellio in *selectis* 4.

canon.

canon.cap. 69. num. 45. apud quos plura de hoc iure Parochi videas, ex præfata Sacra congregatione.

5. Et addit Trullench,*num.*10. recipientes aliquem ad sepulturam in casu non concesso, non solum peccare mortaliter, cum ius alienum inuadant, sed teneri restituere corpus si petatur, & quidquid ratione corporis acceperint. Sed hæc omnia attento iure communi procedunt,& secluso omni priuilegio,& consuetudine in contrarium communiter recepta: & respectu illorum, qui extra suam Parochiã, sepulturam non elegerint, potentes illam eligere. Quocirca Carolus Malletus *tom. 1. de Sacramentis, Malleatione* 44. *Bractea* 33. aliqua refert priuilegia, ex quibus docet, Famulos Religiosorum posse in eorum Monasteriis sepeliri, etiam non electa sepultura, & Parocho recusante.

6. Hic adnotare duxi, quod Parochi corpora defunctorum in Ecclesiis Religiosorum humandorum, vsque ad Ecclesias præfatas associare posse, & ibi permanere, non tamen cum stola, neque decantare, aut aliam functionem facere ibi posse. Ita docet Tamburinus, *de iure Abbatum, tom. 1. disput. 15. quæst. 17. num. 21. & 22.* ex declaratione S. Congregationis negotiis Episcoporum, & Regularium præpositæ in vna *Nicoteran.* 5. Iunij 1615. quam penes me authenticam habeo, insertam quidem in litteris Apostolicis de mandato Vrbani Octaui, à Iulio Saccheti eius, & Sedis Apostolicæ legati à latere emanatis in dictæ, & aliarum declarationum, in fauorem Regularium, executionem 15. Octobris de anno 1625.

In litteris autem præfati Apostolici executoris, hæc habentur. 7.
Y mandamos à los Regulares, que con Cruz alta, y en Procesion no puedan entrar en las Parochias para lleuar à enterrar a los difuntos, sino es presente el Parocho, y esperado; excepto si el dicho Parocho diere licencia para ello, o si esperado, y requerido no quisiesse venir. Y que los Parochos, y Clero secular en los entierros, y acompañamientos de los difunctos, que se enterraren en las Yglesias de Regulares, los lleuen hasta las puertas de las Yglesias de los Regulares, y en entrando en ellas, dexenalli los cuerpos de los difuntos. Y prohibimos estrechamente a los Parochos, y Clero entrometerse en el funeral, cantar, ni reZar sobre los cuerpos oficio de difunctos, Psalmos, Responsos, ni otras acciones, ni preces, porque todo esto pertinere priuatiua mente a los Regulares solos, en cuyas Yglesias se enterraren los difunctos. Y mandamos que los Parochos, y Clero quando transportan, y lleuan a enterar los cuerpos de los difuntos a las Yglesias de Regulares, vayan via recta a ellas sin passar primero por la Parochia para pedire el vltimo vale. Y si requeridos,

dos, y esperados de los Regulares el clero, y Parochos pretendieren toda via que brantar el decreto, ono quisieren venir en tal caso los Regulares puedan etiam inuitis Parochis, y contra su voluntad, trasportar, y lleuar los cuerpos à sus Yglesias, y que en en el funeral, entierro, y oficio de los difuntos, sola la Cruz de aquella Yglesia donde el difunto se enterrare, se ha de enarbolar, lleuar, y poner. Y assi quando el difunto se enterrare en Yglesia de Regulares, sola su Cruz a ya de assistir en el entierro, y oficio. Y en caso que acontezca hazerse los entierros en Y*glesias de Monjas sugetas à Regulares; sea con expressa licencia del superior, y Confesor del dicho Monasterio, que ha de estar presence al entierro, y oficio, y no de otra manera.* Y *que los herederos de los difuntos puedan hazer dezir libremente vno, o muchos oficios, Missas, y todo lo demas perteneciente al funeral en las Yglesias de Regulares, sinque sean obligados a hazer dezir otro tanto en las Yglesias Parochiales. Y con la misma libertad puedan llamar los Regulares que quisieren para el entierro, sin que sean obligados a combidar otros tantos Clerigos. Y que los Parocos, y Clero no puedan pedir a los Regulares mas porcion, ni otra cosa alguna, ni de costumbre fuera de la quarta funeral, conforme al Santo Concilio. Y que esta Quarta funeral, o Porcion Canonica, donde de quarenta años expressados en el Concilio no hubo costumbre de pagarla los Regulares, no la paguen, ni tengan obligacion a ello, ni los Parocos, y Clero puedan pedirla.* Quæ quidem omnia, in declarationibus in eisdem litteris insertis continentur. Et concludit præfatus Iudex Apostolicus executor, obseruantiam omnium prædictorum præcipiendo sub pœnis, & censuris sibi, & sedi Apostolicæ reseruatis.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum decimarum, oblationum, & Canonicæ portionis perceptio, inter iura Parochi veniat numeranda?

CONclusio est, ius esse Parochi, omnia in titulo quæstionis recensita, percipere. Sed de singulis seorsim pauca saltem dicamus. 1.

Decimas igitur ad Parochum pertinere docent Syluester verbo, *Decimæ* §. 8. & verbo, *Parochia*, Gabriel Vazquez, *tract. de Beneficiis, cap.* 1. *dub.* 1. Castrus Palaus *part.* 2. *tract.* 10. *punct.* 10. Gauantus *in Praxi Episcopali*, verbo *Decima, num.* 31. Moneta *de Decimis, cap.* 8. *quæst.* 6. *conclus.* 2. Ioan. Ægidius Trullench, *in Decalog. lib.* 3. *cap.* 3. & nouissimè Carolus Malkerus, *tomo* 1. *de Sacramentis, Malleatione* 44. *Bractea* 43. vbi ait 2.

decimam consideratam pro iure percipiendi fructus decimarum, post diuisionem Parochiarum adeo solis Parochis competere vt nullus alius illam habere possit. Quia solum competit his, qui ad populi soluentis salutem, spiritualia, ex obligatione officij, ministrant, & soli Parochi hoc efficiunt ministerium. Ita ille.

2. Quocirca Rota in *Pampilonensi Parochialis de Stella*, 14. Decembris de anno 1598. coram Eminentissimo Cardinali Seraphino Oliuario, quam infra habes, la 13. in ordine, ita fatur. *Vnde sequitur curam animarum ad eum spectare, qui percipit ea omnia emolumenta, quæ curam gerenti, de iure competunt, vt penes eum sit onus, penes quem est & commodum.* sic *num.* 1. *in fine.*

3. Probatur etiam conclusio quoad priorem eius partem, de decimis, ex decisione Rotæ 2. Decembris 1605. coram Litta, in *Vlisbon. Iuris conferendi*, infra la 7. sic *n.* 2. decidentis. *Denotatur manifestè Dominium esse penes eum, qui decimas percipit, ita vt Ecclesia dicatur de mensa illius, & curam residere penes Abbatem.*

4. Quoad oblationes autem, conclusionem etiam nostram tenent idem Syluester verbo, *Decima*, §. 1. & 2. Zerola, verbo, *Parochia*, versu, *Ad quintum*, Malletus, *tom.* 1. *de Sacramentis, Malleatione* 44. *Bractea* 38. ex Hostiensi, *in summa, tit. de Parochis, num.* 3. & ex Ioanne Andrea *in cap. Cum quis, num.* 3 *de Præbendis, in* 6. (qui bene, vtique Malletus, limitat ad oblationes, quæ in vsus ministrorum reponuntur.) Francisc. Pellizarius, *tomo* 1. *Manual. Regular. part.* 1. *tract.* 8. *cap.* 4. *sect.* 4. *num.* 138. Trullench *in decalog. lib.* 3. *c.* 3. *dub.* 13. & *tract. de Parocho, c.* 12.

De oblationibus quidem occasione benedictionis sponsorum, ita ait Barbosa *Collectan.* 553. *Decisionum Apostolicarum, num.* 3. videlicet. *Parochus, & non alius, debet percipere eleemosynam occasione benedictionis sponsorum. Sacra Congregatio in Acherontin.* 25. *Ianuarij*, 1602. *de qua attestatur Sellius, dicto cap.* 59. *num.* 25. (scilicet in selectis Canon.) Ita ille. Et de oblationibus in vniuersum, sic idem fatur. *Collectan.* 530. *de oblationibus, num.* 2. *Oblationes factæ in Ecclesia Cathedrali spectant non ad Episcopum sed ad Archipresbyterum, qui curam animarum ibi exercet. Sacra Connregatio Concilij in Cauen. teste Rota in Lunen. Sarzanen. Oblationum* 8. *Februarij* 1627. *coram R. P. D. Merlino, cuius memini de officio, & potestate Parochi cap.* 24. *num.* 29. 5

Ioannes Ægidius Trullench, in *tract. de Parocho, cap.* 12. Valentinam Synodalem Constitutionem de anno 1631. de hac materia factam, sub his verbis affert. Videlicet. 6

Cùm

Cùm ex communi iure proprium sit Parochorum oblationes à populo recipere, ideò statuimus, & ordinamus, ne vllus absque Parochi facultate illas recipiat, & etiam vt omnes, quæ iure offeruntur tam in Parochiali Ecclesia, quam in quauis alia, vel pio loco intra talis Parochiæ fines ad dictum Parochum pertineant. Per quod non intendimus Concordiis factis inter Parochos, & Ecclesias, vel alia loca pia, quæ intra Parochiarum eorum ambitum existunt, in aliquo derogare. Hucvsque Constitutio illa, cui, quoad ea, quæ in principio ait, nempè communi iure proprium esse Parochorum oblationes à populo recipere, fauere videntur Canon, *Quia Sacerdotes*, el 13. & Canon. *Sanctorum Patrum*, el 14. 10. *q.*1. & Can. *Nulli liceat*, el 3. 12. *q.*2. aduersari verò declarationem Sacræ Congregationis Concilij, quoad id, quod addit de his, quæ offeruntur in quauis Ecclesia, aut pio loco intra Parochiæ fines existenti. De qua vtique declaratione, sic Barbosa, *in præcitata collectanea* 130. *de oblatione num.*3. vt sequitur.

7. *Oblationes, & eleemosynæ inter Missarum solemnia possunt recipi à Regularibus, qui possunt se vertere ad populum, & generalem confessionem pro eo facere sistendo in medio Altaris, non autem illo discedendo, & Ecclesiam circumeundo. Sacra Congregatio in nullius Prouinciæ Rauennaten. 15. Septembris 1619. referentibus Aldan. in compendio Canon. resol. lib.*1.*tit.*13. *numero* 3. Ioann. Maria Nouarr. *in Lucerna Regular.* verb. *Oblationes.* Hæc ibi.

Immò in literis Apostolicis, de 8.
quibus suprà *quæst.*7. *num.*6. & *seqq.* authenticis apud me habitis, hæc Sacræ Congregationis Concilij declaratio inserta adest. *Eleemosynæ in Ecclesiis Regularium, & in concionibus ad Monasteriorum, Ecclesiarúmque suarum commodum collectæ, dispositioni ipsorum liberæ remaneant.*

Quoad Canonicam portionem, 9.
quæ ideò sic dicitur quia à Sacris Canonibus instituta, patet conclusio, *ex cap. Nos instituta*, el 1. *de Sepulturis*, in quo Leo Tertius statuit, quod si quis elegerit in alia, quam sua Parochiali Ecclesia sepeliri, tertiam partem eorum, quæ Ecclesiæ illi in qua sepulturam elegerit, reliquit, debeat suæ dare Parochiali. Sic enim ait. *Nulli tamen negamus propriam eligere sepulturam, & etiam alienam. Sed quia dignus est operarius mercede sua, tertiam partem sui iudicij, illi Ecclesiæ dari censemus, in qua cœlesti pabulo refici consueuit.*

Patet etiam *ex Clem. Dudum*, 10.
§. *Verum*, la 2. *de Sepultur.* quæ tertiam Canonicam portionem, ad quartam coarctat, & limitat. Sic enim Sacrum Concilium Viennense sub Clemente Papa Quin-

to definit. *Verum ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, siue Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, quibus noscitur de iure competere, prædicare, seu proponere verbum Dei, & Confessiones audire fidelium debitis, & necessariis beneficiis defraudentur, cum operariis mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus eadem, vt dictorum ordinum Fratres de obuentionibus omnibus tam funeralibus, quam quibuscumque & quomodocumque relictis distinctè, vel indistinctè, ad quoscumque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta, siue canonica portio dari, sine exigi non consueuit, vel non debet de iure, vel non de datis, vel qualitercumque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocumque directè, vel indirectè Fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem quartam partem (quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus) Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu curatis largiri integrè teneantur.*

11. Patet vlterius conclusio, quoad hanc quartam portionem Canonicam ex declarationibus Sacræ Congregationis, de mandato Vrbani Octaui executioni traditas per legatum eius à latere quas quæst. 7. num. 7. exscripsimus.

12. Quod si quæras, quid sub Funeralibus intelligatur? Respondeo cum glossa in dicta Clement. *Dudum*, verbo, *Funeralibus*, & cum Rota in *vna Elnen.* Iurium Parochialium, 6. Iunij 1631. coram illustriss. Queipo Pampilonensi, & post, Iaensi Episcopo; vers. *Funeralia, &* Petr. de Vbald. *de Canonica Episcopo, & Parocho debita, part. 2. cap. 4. num. 10. & 16.* sub funeralibus, ea solum venire, quæ cum funere deferuntur, *& consistunt dumtaxat in cera, & aliis oblationibus quæ deferuntur tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, & legatis, aut aliis oblationibus eorum, qui apud dictos Fratres sepeliuntur, declarauit Sanct. mem. Pius Quintus 17. Calendas Iulij, Anno Domini 1576. vt referunt Gut. de Iurament. confir. 2. part. cap. 5. num. 3. Roderic. tit. 1. qq. Regul. q. 39. art. 2.* Ita Rota citat. Decis. Domini Queipo, quam inuenies apud Dianam, *part. 7. pag. mihi* 319. Quæ vlterius pro exacta intelligentia Quartæ Canonicæ portionis, Parocho debitæ, sic fatur.

Vnde cum iure communi oblationis facta, aut relicta in Monasterio non deberetur nisi quarta Ecclesiæ Parochiali, & hoc vsu, & consuetudine ad quartam funeralium fuerit restricta & ex constitutione Sanctæ Memoriæ Pij Quinti declarantis Concilium Tridentinum sess. 25. de reformat. cap. 13. fuerit constitutum vt à Fratribus non deberetur nisi quarta eorum funeralium, quæ tempore 13.

tempore sepulturæ fuerint oblata, idque Sixtus Quartus ad Fratrum fauorem iam constituerat, vt refert Sylvester in Summa verb. Canonica, in fine, prætensio dicti Parochi, (cogentis scilicet hæredes, & testamentarios defuncti, sepulti in Monasterio Cocolibri Elnen. Diœcesis ad celebrandum in Parochiali Nouennarium, & Caput anni, postquam in dicto Monasterio PP. Dominicanorum celebratum extiterat,) *omni iure destituta videtur.*

14. Ex quibus, iunctis, quæ Sacra Congregatio declarauit, & Vrbanus Papa Octauus suprà *quæst.*7. *num.*7. obseruari præcepit, habemus Clementinam Dudum quoad Canonicam portionem Parocho debitam, restrictam & limitatam hoc tempore existere, ad solam quartam partem oblationum, quæ cum cadauere ad Ecclesiam in qua sepeliendum est, deferuntur. Caput etiam, *Nos instituta*, 1. *de Sepulturis*, relatum suprà *numero* 9. pariter limitatum ad eandem portionem esse, ex eisdem demonstratur.

QVÆSTIO IX.

Vtrum ad Parochialia iura pertineat, quod vnicus sit pro qualibet Parochiali Ecclesia Parochus?

1. Conclusio affirmat, ita proprium esse Parochi, vnicum esse suæ Ecclesiæ Rectorem, vt si duo, aut plures eidem Ecclesiæ inter se non subordinati præficiantur, nullus eorum Parochus sit, nec eorum Ecclesia Parochialis dici possit. Istam tenent Petr. Rebuff. *in praxi benefic. part.* 2. *titulo, de non promotis intra annum, numoro* 63. 65. *&* 69. *fol. mihi* 453. Ioseph Maschard. *de probationibus, volum.* 1 *conclus.* 468. *num.* 5. 6. *&* 7. *& conclus.* 469. *num.* 4. ex Oldra. *consil.* 66. Thom. Zerola, *in praxi Episcop.* verb. *Parochia, Ad primum*, & verbo, *Parochus, Tertiò.* Barbosa, *de potest. Episc. part.* 3. *allegat.* 57. *num.* 159. Pax Iordan. *volum.* 2. *de re beneficiaria, lib.* 10. *tit.* 8. *numero* 5. *&* 260. Moneta *de commutat. vlt. voluntat. cap.* 10. *num.* 26. Ioannes Ægidius Trullench, *tract. de Parocho, cap.* 14.

Colligitur conclusio nostra ex *cap. Maioribus*, iuncta Glossa, *el* 8. *de Prabendis*, ex Canone, *In Apibus*, 7. *quæst.* 1. ex D. Hieronymo, *Epistola* 4. Ad Rusticum Monachum desumpto, vbi sic ait. *Singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesiasticus suis Rectoribus nititur.* Id est suis singulis in vnoquoque gradu Rectoribus. 2.

Estque expressè definita in Canone, *sicut in vnaquaque*, el 4. 21. *quæst.* 2. ex Rhemensi Concilio desumpto, & sic se habet. *Sicut in vnaquaque Ecclesia vnus Presbyter* 3.

debet esse: ita ipsa, quæ sponsa, vel vxor eius dicitur, non potest diuidi inter plures Presbyteros: sed vnum tantummodo habebit Sacerdotem, qui eam castè, & sincerè regat. Vnde interdicimus, vt nullus præsumat Ecclesiam inter duos, vel plures diuidere: quia Ecclesia Christi vxor, & sponsa debet esse, non scortum. Hucusque Canon. Et can. *Ecclesias*, 13.*qu.*1. idem definit. Vide suprà, *q.*7.*num.*2.

4. Firmat etiam conclusionem nostram Sacra Rota in vna *Recanat. Parochialis*, 20. Maij, de ann. 1577. coram Cantutio, quam habet Viuianus, *in praxi iurispatron. lib.*2. *cap.*7. *num.*22. cuius hæc sunt verba, *ex num.*4 desumpta. *Quartum, & vltimum requisitum est, vt Parochialem habens dicatur Curatus, quod tanquam Rector suo nomine singulariter, & non cum aliis ad regimen Parochialis Ecclesiæ assumatur, ita vt si illi duo, vel plures præficiantur, qui confessiones audiant, baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non tamen dicuntur Curati, quia quemadmodum vna sponsa non potest duos, vel plures sponsos habere, cap.*1. *de sponsa duorum, sic nec Ecclesia duos, vel plures Curatos, cap. Cùm non ignores, de Præbend & in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, sponsus, & Rector qui curam habeat, cap. In Apibus*, 7. *quæst.*1. *& melius, cap. Sicut in vna*, 21. *quæst.*2. ibi, *Sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem, qui eam castè, & sincerè regat*, vt latè per Oldrad. *consil.*67. *Staphil. d. fol.*128 *num.*10. *vers. requiritur, & num. seq. Sarnen. d. fol.*126. *in lit. D. Felin. in cap. In nostro, in eo corol. propè fin. vers. Scias etiam de rescriptis*, latè Rebuff. *in d. tit. de non promouend. intra annexum, nu.*36. *cum aliis seqq.* Hæc omnia Sacra ait Rota. Firmat denique conclusionem Conc. Trid. *sess.*23. *cap.*4. quod refertur infrà *quæst.*11 *num.*4.

Ea tamen intelligenda sunt de Rectore, seu Parocho proprietario, non autem de eius locum tenentibus, & de Vicariis. Isti enim plures in vna Parochiali Ecclesia constitui benè possunt. Quia non inconuenit, quod vnus sit ex proprio munere, & officio Rector, & quod duos, aut plures assumat Presbyteros in partem solicitudinis suæ, ad proprium subleuandum onus, si per se ipsum Ecclesiæ deseruiat: aut quod totum exercitium illis committat si deseruire non potest, aut non tenetur, eo quod Ecclesiæ, cui Parochialis illa vnita, & subiecta est, per se metipsum deseruiat. Et sic in pluribus Ecclesiis obseruari, nemini dubium sit. In Ecclesia Sanctæ Crucis Naierensis, cuius proprius Parochus est Dominus Abbas Regalis Cœnobij Sanctæ Mariæ, & Præsul simul Naierensis, iurisdictione Ordinaria, & quasi Episcopali in illa ciuitate præditus, duos Vicarios, vulgò *Tenientes,* 5.

Tenentes de Cura, deputare consueuit, & me ita abhinc annis quadraginta & quatuor vidisse testificor. Domnus etiam Abbas Sancti Martini Matritensis, qui & Parochus magnæ illius parœciæ est, non duos, sed plures, tam ex Monachis suis, quam ex Clericis sæcularibus pro illius seruitio ita destinare vident Matriti degentes, vt quoties ipsi placet Domno Abbati, per se ipsum Parochi munus exerceat. Et cum omne hoc fiat quietè, & pacificè, scientibus, & consentientibus Illustrissimo Archiepiscopo Toletano, loci Ordinario, & Illustrissimo Nuncio Apostolico, Legato à latere, & Ministris tribunalium eorundem, simul ac Regiæ, & Catholicæ Maiestatis Supremorum Consiliorum, & coram infinitis penè, in omni scientia Doctissimis, & spectatæ vitæ, & sanctitatis Viris, nemini fas est dubitare, de eo quod validè, & licitè fiat.

QVÆSTIO X.

Vtrum curam nomine proprio exercere, & non alieno, ad iura Parochi pertineat?

1. CONclusio est affirmatiua, ita vt verus Parochus nō sit, qui nomine alieno curam habeat, & exerceat. Ita Rebuffus *in Praxi Beneficiorum, part. 2. tit. de non promotis intra annum num. 36. fol. mihi* 448. & *tit. de dispensatione ratione ætatis, num.* 14. verbo, *Vel ægrum*, ex Staphil. *in tract. de litteris gratiæ, tit. de qualitat. & statu benefic.* Vers. *Patet igitur.* August. Barbosa *de Potest. Episcopi, part. 3. allegat. 57. num.* 159. ex Mill. *in Repertorio*, verbo, *Ecclesia Parochialis, quæ dicatur*, Gonzalez, *in Regul. Cancellar. glossa* 6. *num.* 40. & ex Moneta *de commutat. vltim. volunt. cap.* 10. *num.* 26. Viuianus *in Praxi Iurispatronatus, part. 1. lib. 2. cap. 7. num. 21. & 22.* Mascard. *de Probationibus volum. 1. conclus.* 469. *num.* 3. ex Abbate, *in cap. extirpandæ, §. Qui vero, versic. Penes quem, num.* 15. *de Præbendis.* Petr. Anchar. & Imola, *in Clement. vnica de Officio Vicarij*, ex Staphil. *loco cit.* vers. *Requiritur*, & ex Ludouico Gomez *in Commentar. ad regulam de Idiomate, quæst.* 11. *num.* 6. vers. *Requiritur.* Ex quibus etiam docet curam animarum propriam esse penes Prælatum, non penes Vicarium, etiam si perpetuus iste sit, quia hæc cura penes eum residet, qui nomine proprio, & non alieno illam exercet.

Nostram conclusionem tenent 2.
& Pax Iordanus *volum. 2. de re Beneficiaria lib. 10. tit. 8. de collatione Parochialium, num.* 5. vers. *Tertium* & Eligius Bassæus *in Summa*, verbo, *Vicarius, num.* 5. vbi ait, quod cura in habitu, & quo ad exerci

exercitium residet penes principalem, si percipiat ipse fructus debitos ratione curæ; apud Vicarium vero perpetuum est exercitium, si fructus percipiat, & in habitu apud principalem. *Et num.* 8. ait Vicarium temporalem non habere iurisdictionem ordinariam, id est iure suo: iuxta quod intellige Layman, *in quæstionibus Canonicis de Prælatis Ecclesiasticis, cap.* 16. *quæst.* 208. dicentem: *Multum refert, Vtrum in Ecclesia parochiali Monasterio vnita Vicarius perpetuus, an vero temporalis, sæcularis, aut Regularis institutus sit. Nam iste subiacet etiam iurisdictioni, ac visitationi Abbatis Monasterij tamquam principali Rectori suo, à quo etiam amoueri potest. Sed perpetuus, & intitulatus Vicarius parum à Prælato, ipsoque Monasterio in spiritualibus dependet. Nam talis Vicarius ius, ac titulum Parochialis Beneficij ab Episcopo consecutus est: Cum autem ius, seu titulus Beneficij indiuisibilis sit* (*neque enim vnius Parochiæ duo Parochi, vnius Monasterij duo Abbates, vnius Episcopatus, duo Episcopi esse possunt*) *ideo dicendum est in hoc casu curam Parochiæ ad duos pertinere diuersimode; ad Vicarium quidem in actu; ad Rectorem, qui est Abbas Monasterij, in habitu.* Ita Layman.

3. Hoc enim intelligi debet, quando Ecclesia non est ad mensam vnita Monasterij, ac per consequens illius fructus, non Monasterium, sed Vicarius perpetuus percipit, qui verè, & vnicè Parochus est quoad exercitium, intitulatus ab Episcopo, & parum in spiritualibus à Monasterio dependens, vti diximus *part.* 2. *quæst.* 2. *de diuisione vnionis, num.* 10. & alibi passim. Quando vero vnio est ad mensam, non Vicarius percipit fructus, nec verè est Parochus, nec ius, & titulum beneficij consequitur ab Episcopo, cum omnia recensita penes Monasterium sint, iuxta dicta in *eadem quæstione de diuisione vnionis, num.* 9. 11. 12. 13. 15. & alibi sæpè; sed solum ab Episcopo consequitur commissionem, qui non potest illam perpetuam conferre, sed ad nutum Monasterij, vti in citato *num.* 13. ostensum fuit.

4. Illud autem, quod dictis n. 2. immediatè addit Paulus Layman, scilicet. *Et hæc habitualis potestas in actum exire potest, si Parochia per mortem, aut resignationem vacet: interim enim Rector principalis, qui in casu nostro est Abbas, administrare poterit.* Hoc inquam, quomodo verum sit, non capio, si velit Layman Abbatem, in hoc tantum duplici casu habere curam in actu. A quo enim tunc illam accipit? A nullo namque iure pro tunc, habenti solam habitualem, concedi inuenio. Ergo si potest Abbas exercere curam per mortem, & resignationem Vicarij, poterit & isto stante: Quod inconueniens non est, nec ex eo erit titulus beneficij diuisus

diuisus, cum iste sit semper penes Monasterium, cuius nomine, & non proprio Vicarius curam exerceat. Vnde duo Parochi dici non poterunt.

5. Tandem, pro interpretatione à me facta, debere scilicet intelligi istum Doctorem loqui de Vicario Ecclesiæ, quæ ad mensam Monasterij non sit vnita, facit distinctio ab ipsomet tradita, *quæst.* 206. *præcedenti.* Ibi enim ait. *Parochia duobus modis Monasterio incorporata esse possunt: vel quoad temporalia tantum, vel quoad temporalia, & spiritualia simul, & sic pleno iure.* Glossa *in cap.* 3. verb. *Pleno iure, de priuilegiis.* Iste secundus modus incorporationis, seu vnionis idem est quod vnio ad mensam, teste Glossa *in Clement. Frequens*, verbo, *Ad mensam, de excessib. Prælator.* Garcia, *de beneficiis, part.* 11. *cap.* 2. *num.* 3. & 4. Flores de Mena, *variar. quæst. lib.* 1 *quæst.* 10. *numero* 18. & alij dicentes Vnionem ad mensam, conuerti cum vnione quoad spiritualia, & temporalia, & pleno iure. Layman igitur cum negat dependentiam Vicarij perpetui in spiritualibus, non potest loqui de ista vnione ratione cuius subiicit temporalem Abbati.

6. Conclusionem nostram etiam tenuit Sacra Rota, *in Recanaten. Parochialis*, 20. *Maij, de ann.* 1577. coram Cantutio, à nobis in calce operis, la primera exscripta, fideliter quidem, & integrè, provt illam à Viuiano accepi. Sic enim illa *numero* 3. ait. *Tertium requisitum est, vt obtinens Ecclesiam Parochialem ad hoc vt dicatur Curatus exerceat curam nomine suo, & non alieno, vt in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, &* ibi Doctores, *de præbend. Archid. in Clem.* 1. *num.* 4. *versic. In non annexis, de offic. Vicarij. Mil. in Repert. in verbo, Ecclesia Parochialis, quæ dicatur. Staphil. d. fol.* 128. *n.* 9. *Sarnen. d. fol.* 126. *in lit. C. vers. Requiritur etiam.* Rebuff. *in sua praxi benef. tit. de nou promot. in ann. num.* 36.

Deinde probatur conclusio ex Canone, *Ecclesias*, el 1. 13. *qu.* 1. in quo Dionysius Papa in hæc verba prorumpit. *Ecclesias singulas singulis Presbyteris dedimus: Parochias, & cæmeteria eis diuisimus: & vnicuique ius proprium habere statuimus.* Ex quibus euidens fit, nullum dari Presbyterum Parochum, cui proprium non sit ius Parochi, sed alienum. 7.

8. Vltimò probatur ex Tridentino *sess.* 24. *cap.* 13. ibi, *proprium populum*: &: *propriásque Parochias.* Cuius adamussim verba, *quæst. seq. num.* 4. refero.

QVÆSTIO XI.

Vtrum limitatio territorij sit de iuribus Parochi?

Conclusio est, non dari Parochum verum, & proprium, 1.

nui Ecclesia, cui praeest, limitatum, & certum habeat territorium, certis limitibus designatum.

Ita docent Petrus Rebuffus, *titulo, de non promotis intra annum, num.* 36. ex Staphil. Zerola, *in Praxi Episcop.* verbo, *Parochia*, vers. *Ad quartum*, Pax Iordanus, *volumine* 2. *de Re Beneficiaria*, *lib.* 10. *tit.* 8. *de collatione Parochialium, num.* 5.

2. Estque expressa in cap. Ecclesias, el 1. 13. *quaest.* 1. ibi. *Ecclesias singulas singulis Presbyteris dedimus: Parochias, & cameteria eis diuisimus: & vnicuique ius proprium habere statuimus: ita videlicet vt nullus alterius Parochi terminos, aut ius inuadat: sed sit vnusquisque suis terminis contentus.* Quid clarius? In cap. etiam, *Plures*, el 54. 16. *quaest.* 1. ex Concilio Toletano desumpto, sic definitum inuenio. *Plures baptismales Ecclesia in vna terminatione esse non possunt, sed vna tantummodo cum suis Capellis. Et si contentio fuerit de terminatione duarum matricum: plebes vtrarumque discernant: & si non conuenerint, lis Dei iudicio discernatur.*

3. In Concilio Affricano *cap.* 85. ex quo sumptum est caput, *Si Episcopus*. el 1. *de Parochiis, & alienis parochianis*, statutum est. *Si Episcopus ex Donatitis ad Catholicam est vnitatem conuersus, aequaliter inter se diuidant eas, qua sic inuenta fuerint, vbi amba partes fuerint, idest vt alia loca ad illum, alia ad alium pertineant, ita vt ille diuidat, qui amplius temporis in Episcopatu habet, & minor eligatur.*

Concilium tandem Tridentinum, praecedentes confirmans Canones sacros, ita definit *sess.* 24. *cap. Quonam pleraque*, vers. *In iis quoque*, el 13. *In iis quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesia certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat Sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt distincto populo, in certas, propriasque Parochias, vnicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant.* 4.

QVÆSTIO XII.

Vtrum cura perpetua, & non ad tempus, ad iura Parochi spectet?

Conclusio, & resolutio est, nullum esse verum Parochum, qui non habeat curam perpetuam, sed tantum ad tempus. Illam tenent Augustin. Barbosa, *de potest. Episcopi, part.* 3. *allegat.* 57. *num.* 165. ex Hoxeda *de incompatibilitate beneficiorum, cap.* 13. *num.* 52. *part.* 1. & Gonzal. *in Regul. Cancellar.* 1.

cellar. gloff. 6. num. 93. Zerola *in Praxi Episcop.* verbo, *Parochia*, verf *Ad quartum.* Viuianus, *de Iurepatronatus, part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 7. *num* 41. Ioan. Andr. *cap. Deliberatione, num.* 1. *de officio leg. lib.* 6. Abbas, *cap. de multa, num.* 33. *de Præbendis.* Benedictus de Capra, vti habetur *tom.* 1. *communium opinion. fol. mihi* 487. Petr. Rebuffus *in Praxi de re beneficiaria, tit. de non promotis intra annum num.* 66. per notata in cap. *Cum ex eo, de electione, in* 6. Glossa *in extrauangant. Execrabilis*, Ioannis XXII. Eligius Baffæus *in Summa*, verbo, *Vicarius, num.* 8. ex Nauarro *in c. Placuit, num.* 69. *distinct.* 6. *de Pœnitent.*

2. Probatur conclusio ex capit. *Presbyteri*, vnic. de Capell Monachorum lib. 6. vbi Bonifacius Papa VIII. sic statuit. *Presbyteri, qui ad curam populi per Monachos in eorum Ecclesiis præsentantur Episcopis, & instituuntur ab ipsis (cum debeant esse perpetui) consuetudine, vel statuto quouis contrario non obstante, ab eisdem nequeunt Ecclesiis, nisi per Episcopum, & ex causa rationabili amoueri.*

3. Eadem conclusio, non obscurè per Sacrum Concilium Tridentinum definita reperitur *seff.* 24. *cap.* 13. ibi *Mandat Sancta Synodus Episcopis vt distincto populo in certas propriasque Parochias vnicuique suum perpetuum peculiaremque Parochum assignent*, &c.

Et probatur ratione. Quia inter Parochum, & Ecclesiam suam Matrimonium spirituale contrahitur. Sed sicut Matrimonium carnale ad tempus non contrahitur, sic nec spiritale. Glossa *in cap. Presbyteri*, verbo, *Perpetui*, vnico de capellis Monach. Ergo Parochus curam perpetuam habere debet, vt sit Parochus verus. 4.

Deinde. Beneficium Parochiale non est manuale, sed titulare, vt sæpiùs respondit Sacra Congregatio Concilij *ad cap.* 18. *sessionis* 24. *de reformatione*, teste Pace Iordano, *volumine* 2. *de re beneficiaria, lib.* 10. *tit* 11. *num.* 283 & tenuit multoties Sacra Rota apud ipsum, præcipuè in *vna Toletana iuris nominandi* 29. *Nouembris* 1581. coram Blanchetto, in qua dubitato, *An laicus fundator Parochialis, possit in fundatione statuere, quod Rector sit amouibilis ad nutum patroni*? in partem negatiuam se inclinauit. Ergo est perpetuum. 5.

Sed obiicies. Datur Parochus, qui habeat curam animarum manualem, & amouibilem, vt videre est in Prælatis Regularibus, qui curam habent non solum Regularium suorum, sed etiam sæcularium degentium in parœcia suo Monasterio annexa, vt latè probamus *part.* 2. *quæst.* 2. *de diuisione vnionis num.* 9. 11. 12. 13. & 15. & in disquisitione de Iure, & potestate Prioris annexi, *num.* 128. & *seqq.* cum tamen dicti Prælati tempora- 6.

les sint, & multi illorum manuales, & amouibiles, vt per se patet. Ergo falsa est conclusio asserens nullum esse verum Parochum, qui non habeat curam perpetuam.

7. Huic obiectioni respondeo separando curam animarum sæcularium spectantium ad Ecclesias Monasteriis vnitas, à cura animarum Regularium Prælatis illorum subiectarum: & dico vtramque curam esse perpetuam, licet diuersa causa pro earum qualibet assignari valeat. Respectu igitur sæcularium cura est perpetua, quia illa residet penes ipsum Monasterium ad cuius mensam Ecclesiæ sunt vnitæ, vt benè docet Pax Iordanus, *volum.2. de re beneficiaria, lib.10.tit.8. de collatione Parochialium, num.64.* & alibi ostendimus. Monasterium autem perpetuum est, vt ex se patet. Ergo quamuis Prælatus eius temporalis sit & manualis, cura, quam in sæculares Parochianos annexarum exercet, perpetua erit.

8. Immò concesso, quod cura dictorum sæcularium penes Prælatum ipsum immediatè maneat, perpetua illa erit, quamuis ipse temporalis, & amouibilis sit, quia iurisdictio nunquam vacat, cum mortuo, aut amoto, siue tandem absente Prælato, ipso iure deuoluatur vel ad Capitulum, seu Conuentum, vel ad Præsidentem necessariò subrogatum, cum corpus illud mysticum sine capite esse nequeat. Vide infra, *num.*100. disquisitionis, de iure Prioris annexi.

Denique obiectioni respondeo Prælatos Regulares, à iure perpetuos omnes eos esse, vt latè probo in dicta disquisitione Canonica de Prioribus annexis, *num.*40. Et eorum beneficia aptitudine perpetua sunt, licet ea obtinentes remoueantur ratione obedientiæ, quam professi sunt potius quam ex natura ipsorum beneficiorum. Primum sufficit, vtique perpetuitas ex aptitudine; & secundum, nempè amobilitas ratione status illa possidentium non officit, ad hoc vt illa vera, & propria beneficia dicantur, & sint, & curata quidem. Vide quæ hac de re diximus *par.1. quæst.1. num.4. 5. & 6.* 9.

Quod probat glossa *in Clem. Et si principalis*, verb. *Per electionem*, la 2. *de rescriptis*, vbi agens de Priore Conuentuali manuali, & ad nutum sui maioris remouibili, an scilicet Iudex delegatus esse valeat, cum perpetuus non sit, ac per consequens nec Prælatus, seu dignitas, quam qualitatem exigit, in Iudicibus delegatis Apostolicis, *cap Statutum*, §. *Sancimus*, el 11. *de rescript. lib. 6.* sic ait *De isto vero, & de Officiali, quem Episcopus ad nutum remouet, meritò dubitabatur, quasi isti non sint in dignitate: ex quo non sunt perpetui.* Et resoluto, quod non obstante amobilitate, 10.

litate,

litate, possunt præfati Prior Conuentualis, & Officialis Principalis Episcopi esse Iudices delegati, reddit hanc rationem, immediatè post verba modo allata. *Sed satis est quod possunt esse perpetui, id est quandiu viuent, ff. pro soc. l. 1. facit de his, quæ fiunt à Prælat. Cùm Apostolic. Instit. de auctorit. tut. §. Neque, ff. de condit. indebit. l. Sufficit. Item per mortem, vel remotionem talium Priorum, licet obedientiarij, vacat Prioratus, vt patet infrà de suppl. neglig. Prælator. Quia Regularis.*

11. Hæc glossa illa, cuius verba: *possunt esse perpetui*: & *per mortem, & remotionem vacat Prioratus.* Benè, rectéque expensæ demonstrant, Prioratum, & Officialatum huiusmodi ex propria natura perpetuos esse; licèt per accidens, obedientiarij sint, & ad nutum amouibiles. Et vacare quidem per amotionem, quia perpetui sunt, ex propria ipsorum natura.

12. Idem probat, & clarius, Sacra Rota in Sabinens. Archipresbyteratus, 27. Decemb. de anno 1600. coram Coccino, quam infra inuenies, *la* 32. *num.* 7. 8. *&* 9. rationem decisionis hæc reddens. *Quia Beneficia Regularia aptitudine sunt perpetua, nisi si ea obtinentes amoueantur. Et de his iudicatur vt de perpetuis pro vt sunt de sui natura, cum conferantur in titulum, & possunt impetrari, licet obtinentes potius ratione obedientiæ, & ex vi professionis, quam ex natura beneficij, possint remoueri ad nutum etiam Abbatis, qui potest etiam non remouere.*

Ex quibus omnibus bene fit, nullum esse Parochum non habentem curam perpetuam, vt in conclusione asseruimus, & non solum respectu animarum sæcularium quando cura residet penes Monasterium, aut communitatem immediatè, aut per deuolutionem per mortem, aut amotionem Prælati, sed etiam quando penes Prælatum amouibilem residet, tam respectu animarum sæcularium, quam regularium. 13.

Vnum hic obiter adnotare duxi, quod licet verum sit, quod supra dicunt glossa, & Rota, vacare scilicet Prioratus Conuentuales obedientiarios, per Priorum amotionem, & impetrari posse; locum tamen impetrationi non dari in Prioratibus nostræ Congregationis Benedictinæ Hispanæ, duplicis Constitutionis Apostolicæ vigore, quarum altera ab Alexandro Papa Sexto emanauit 1. Kalendas Aprilis, anno 1501. in fauorem Congregationis S. Iustinæ de Padua, nostræ communicata per Iulium Secundum anno 1505. altera verò à Iulio Tertio, tertio decimo Kalend. Martij anno 1513. in fauorem nostræ Vallisoletanæ Congregationis; quarum omnium exempla, transumptáque authen- 14.

tica, penes me habeo in Bullario authentico nostræ Congregationis. Bulla quidem Iulij secundi, est la primera, fol 1. Bulla Alexandri la 21. fol. 56. & Bulla Iulij Tertij la 101. fol. 213.

QVÆSTIO XIII.

Vtrum sit Parochi ius, in sua Parochia celebrare volentibus, necessaria ad Sacrificium ministrare?

1. Conclusio est affirmatiua. Et ita proprium ius Parochi est, facultas subministrandi necessaria Presbyteris volentibus in sua Ecclesia Parochiali celebrare, vt ad id per Episcopum non cogi, sed hortari possit. Sic August. Barbos. *Collect.* 5 ... 5. *decis. Apostolicar. n.* 4. ex declaratione Sacræ Congregationis Rituum, *in vna Egitanien.* 10. *Iunij, de anno* 1602. *in respons. ad dub.* 3. *& num.* 5. ex alia declaratione Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, 10. Ianuarij de anno 1617. docet liberum esse Regularibus celebrare in Parochialibus Ecclesiis, de consensu Parochi, absque Ordinarij loci licentia: Quod adnotare libuit, pro prohibitione in hac re Parochis, annis elapsis, ab Illustrissimo Calaguritano, & Calciatensi Episcopo, posita.

2. Sed si quæras. An casu, quo Episcopus prohibeat Parochis, ne vllum Sacerdotem extraneum ad celebrandum in suis admittant Ecclesiis, absque licentia speciali ipsius, aut sui Officialis principalis, Vicariíve Generalis, possint nihilominùs Regulares ad celebrandum admittere, absque dicta licentia? Respondent Emanuel Rodriq. *to.* 1. *quæstionum Regularium, quæst.* 43. *art.* 17. & Francisc. Pellizarius, *in Manuali Regular. tom.* 2. *part.* 1. *tract* 8. *cap.* 2. *sect.* 1. *n.* 135. posse illos admittere, modo tamen huiusmodi Regulares illis exhibeant proprij Prælati litteras, attestantes ipsos Sacerdotes esse, nullo affectos impedimento, quominùs licitè celebrare valeant.

Hæc resolutio probatur ex Tridentino, *sess.* 23. *de reformatione, cap.* 16. definiente. *Nullus præterea Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.* Et *in cap. Tuæ fraternitatis,* el 3. *de Clericis peregrinis,* sic Constantinopolitano Patriarchæ rescribens, Innocentius Papa Tertius definit. *Respondemus, quod nisi legitimè tibi constiterit, siue per litteras, siue per testes, de illorum ordinatione Canonica, qui penitus sunt ignoti, non debes ipsos permittere in tuis plebibus celebrare. Sed si forsitan eorum aliqui secreto ex deuotione celebrare voluerint, poteris sustinere.* In Canone item. *Extraneo:* 3.

traneo clerico, el 7. *diſtinct.* 71. ex Concilij Chalcedonenſis *capite* 13. deſumpto, habetur: *Extraneo Clerico, & lectori extra ciuitatem ſuam ſine commendatitiis litteris proprij Epiſcopi nuſquam penitus liceat miniſtrare.*

4. Probari reſolutionem ex prædictis definitionibus dixi: quia licet in illis nulla fiat de Regularibus mentio, ſed tantum de Clericis, de illis etiam pariter intelligendæ veniunt. Quia vbi eadem eſt ratio iuris, eadem eſt & iuris diſpoſitio. *L. Ideoque, ff. de legibus: L. Illud. ff. ad leg. Aquil. L. à Titio, ff. de verbor. ſignificat.* Sà, verb. *Lex, num.* 9.

5. Quod autem eadem ſit iuris ratio in noſtro caſu tam ex parte Religioſi celebrare volentis, quam ex parte ſui Prælati litteras concedentis, patet & primò ex parte Religioſi ſubditi. Quia Religioſus in fauoribus venit nomine Clerici, vti colligitur ex Anton. Naldo, *in ſumma*, verbo, *Clericus, num.* 1. *fol. mihi* 154. Pellizario *cap.* 6. *ſect.* 1. *num.* 3. & aliis dicentibus Religioſos, in odioſis, nomine Clericorum non venire. Quod expreſſe alij docent; vnum pro mille, ſatis ſit, in eius probationem Authorem citare: Doctorem vtrique Hiſpaniarum Maximum, Diuum ſcilicet Iſidorum noſtrum, *lib.* 7. *Etymolog. cap.* 12. Clerici Erymologiam per hæc verba Eccleſiæ explicantem. *Generaliter autem Clerici nuncupantur omnes, qui in Eccleſia Chriſti deſeruiunt; quorum gradus, & nomina ſunt hæc. Oſtiarius, Pſalmiſta, Lector, Exorciſta, Acolytus, Subdiaconus, Diaconus, Presbyter, Epiſcopus.* Sic Sancti Doctoris verba referuntur in Canone, *Cleros, & Clericos*, el 1. diſt. 21. Vide Tamburin. *de Iure Abbatum, tom.* 1. *diſput.* 25. *quæſt.* 1. *num.* 222. hunc Canon. & Canon. *Seriatim* 32. *diſtinct.* Can. *Clericus, qui* 12. *q.* 1. Can. *Duo ſunt genera*, ead. 12. quæſt. 1. & Canon. *Clericum*, 22. *diſt.* & Abbatem, *in cap.* 1. *de Iuramento Calumn. in vltim. notab.* pro noſtra doctrina citantem.

Idem definitum inuenio in cap. *Cum contingat*, & ibi gloſſ. *in ſumma*, & verbo, Abbati. verbo item, *Ordo confertur*, el 11. *de ætat. & qualit. ordine præficiendorum.* vbi ſic Innocentius Papa Tertius. *Cum contingat interdum, quod laici ad Monaſterium conuolantes, à ſuis Abbatibus tonſurentur: requiſiti, an clericatus ordo in tonſura huiuſmodi conferatur. Super quo tibi taliter reſpondemus, quod cum in ſeptima Synodo ſit ſtatutum, vt Lectores per manus impoſitionem licentia ſit vnicuique Abbati in proprio Monaſterio ſolummodo faciendi, dummodo ipſis ab Epiſcopo (ſecundum modum præficiendorum Abbatum.) manus impoſitio facta noſcatur, & conſtet eum exiſtere Sacerdotem: per primam tonſuram, iuxta formam Eccleſiæ datam, à talibus clericatis ordo confertur.* Ex qua quidem decretali, 6.

cretali, euidens omnino est, Religiosum, non Sacerdotem solum, sed prima tantum tonsura initiatum, verè, & propriè esse Clericum. Pro quo etiam apertè facit decretalis Alexandri Quarti, in c. *Abbates*, mox citando.

7. Ex parte etiam Prælati Regularis, per litteras attestantis, Religiosum suum subditum Sacerdotem esse, nullo affectum impedimento quominus licitè valeat celebrare, militat eadem ratio ac de Episcopo, similes suo Clerico litteras concedentis. Quia Prælati Regulares, non solum supremi, aut medij, sed & infimi, & locales, sunt Ordinarij suorum Regulariũ subditorum, & habent respectu illorum iurisdictionem quasi Episcopalem, vti manifestè patet ex cap. *Abbates*, & ibi glossa, verbo, *Quasi Episcopalem.* el 3. *de priuilegiis*, *lib.* 6. vbi de Abbatibus Alexander Papa Quartus loquens, sic decernit. *Nec eis licitum sit aliis, quam Monasteriorum suorum conuersis, & qui ad illa conuolarint, & in quos Ecclesiasticam, & quasi Episcopalem iurisdictionem obtinent primam clericalem tonsuram: nisi eis id competat ex pleno præfatæ sedis indulto.* Hæc ibi. Sed de hac iurisdictione quasi Episcopali Superioribus Regularibus competenti, latius in *disquisitione Pastorali, de Iure, & Potest. Prioris annexi* disserimus *num.* 113. *& sequentibus.*

Ex quibus omnibus bene fit, quod si Parochus Clericos sæculares potest ad celebrandum cum suorum Ordinariorum commendatitiis admittere litteris, potest & Clericos Regulares cum similibus suorum Prælatorum litteris pariter admittere. 8.

Ex suprà citato capite, *Tuæ fraternitatis*, probabilissima existit, immò certa, & indubitata sententia Emanualis Rodriquez, & Pellizarij, quam prius tenuerant, teste eodem Emanuele, Nauarr. *lib.* 3. *consilior. de celebrat. Missarum consil.* 5. & Trotius, *de Perfecto Clerico, lib.* 2. *cap.* 31. *num.* 6. asserens quidem, posse admitti in Parochia, & in Monasterio peregrinos sæculares, & Regulares, vt celebrent, etiam publicè, quando noti sunt, & quando bonis coniecturis, non esse impeditos, creduntur. Quod & patet ex Constitutione Sixti Papæ Quinti, quam refert idem Rodriquez per quam prohibet Regularibus Prælatis, ne Hospites Fratres recipiant, nisi à Superioribus locorum, vbi resident, licentiam discedendi in scriptis obtentam exhibeant; addit tamen ad rem præsentem: *Vel nisi ita cogniti sint. His ad quos diuerterint, vt de eorum personis, nullus omninò dubitationi, aut suspicioni locus relinquatur.* Imò & quando noti non sunt, nec dictæ adsunt coniecturæ, dummodò in contrarium non adsint, ad secretè celebrandum, 9.

dum, licitè admitti possunt, ex eodem, *cap. Tuæ fraternitatis.* Cuius rationem reddit ibi glossa, verbo, *Secreto*, sic. *Quia tunc nullum periculum fit alicui nisi sibi, sed si publicè celebraret populo, tunc periculum esset, vt si non esset Sacerdos, populum deciperet.*

10. Sed dices. Præfata iura non concedunt facultatem admittendi ad celebrandum Sacerdotes Regulares notos, vel ignotos contra prohibitionem Episcopi; immò potius istos sicut & Clericos sæculares admitti prohibent nisi de expressa licentia Episcopi. Ergo contra Episcopi præceptum, non valet Parochus ad celebrandum admittere Regulares; sicut nec potest admittere Clericos sæculares.

11. Sed contra est: quia iura allegata, non exigunt licentiam diœcesani Episcopi loci, vbi celebrandum est, sed litteras tantum commendatitias Ordinarij Sacerdotis celebraturi. Euidenter patet ex Tridentino, & ex *cap. Tuæ fraternitatis* Vtrumque enim cum Episcopo diœcesano loci loquitur, & ait illum admittere non posse Sacerdotem, litteras sui proprij Ordinarij non ostendentem, quod etiam Chalcedonense exprimit Concilium. Eo autem ipso, quod ius commune prohibet admitti Sacerdotes litteras sui Ordinarij non ostendentes, concedit facultatem admittendi ostendentem. Contra id autem quod ius commune concedit, nihil validè, nec licitè quidem potest Episcopus, aut alia potestas Summo Pontifice inferior, prohibere. Ergo cum ius concedat admitti ad celebrandum Sacerdotes litteras commendatitias sui Ordinarij ostendentes, & Prælatus Regularis Ordinarius verè sit Sacerdotis sibi subditi, iste poterit vbilibet admitti à Parochis contra expressam prohibitionem Episcopi, si præfatas ostendat litteras.

12. Nostra solutio, pariter ac resolutio validè, ex declaratione Sacræ Congregationis super negotiis Episcoporum, & Regularium, habita die 29. Aprilis, anni 1611. executioni tradita de mandato Vrbani Papæ Octaui per eius, & Sedis Apostolicæ legatum à latere pro Hispaniarum Regnis, 15. Octobris de anno 1625. penes me authentica, cum literis executorialibus existente, firmatur. Sic enim se habet præfata declaratio, videlicet.

13. *Ex Registro Regularium anni 1611. in Congregatione habita die 29. Aprilis, fol. 50. Ordinis Sancti Dominici Generali. De mandato Sacræ Congregationis mittitur ad V. Paternitatem allegatum memoriale, & scriptura præsentata nomine Marchionis de Ayamonte, & Prouincialis Bethicæ Ordinis Prædicatorum, ad effectum, vt quando visitet dictam Prouinciam, & Conuentum, prouideat in dicto ne-*

gotio prout sibi videbitur expedire, significando dicta Congregationi.

14. *Conuentuali, &c. Memoriale Religiosorum Sardiniæ, qui petunt infra scriptas declarationes.*

15. *Primò, quod Ordinarij nequeant prohibere Religiosis approbatis ad Confessiones, quod non eant confessum infirmos in domibus priuatis, quando vocantur.*

16. *Secundò, quod non possint prohibere, quod celebrent in qualibet Ecclesia, Parochia, Societate, Congregatione, Oratorio, & Capella, & ibidem deducant suas musicas ad cantandum Missas, & officia quando vocantur.*

17. *Tertiò, quod non possint impedire populum, quominus festiuis, aut aliis diebus ad Ecclesias Fratrum, ad audiendas Missas, Conciones, & alia diuina officia.*

18. *Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præposita censuit, super præmissis capitibus, in hunc, qui sequitur modum, rescribendum.*

19. *Ad primum, Ordinarij non debent impedire Regulares approbatos ad audiendas Confessiones, quo minus illas audire possint in domibus pœnitentium ægrotorum, quando ab eis vocantur; verum idem Ordinarij possunt præcipere sub pœna suspẽsionis, à facultate audiendi Confessiones, quod vnusquisque Regularis faciat eodem die certiorem Parochũ infirmi, de audita à se Confessione.*

Ad secundum, quando Regulares vocantur ad prædictas Ecclesias à Parochis, vel illarum præsidentibus, aut de ipsorum consensu ab aliis personis, non possunt Ordinarij illis inhibere, quod non accedant ad dictas Ecclesias cum musicis ad effectum celebrandi Missas, & officia pro quibus fuerint vocati, exceptis tamen Monialium Ecclesiis, ad quas Regulares etiam pro celebratione Missarum accedere non debent, nisi quatenùs eis per Decretum Sacræ Congregationis super huiusmodi accessu alias publicatum permittitur. 20.

Ad tertium, populus liberè potest in diebus Dominicis, aut aliis festis accedere ad Ecclesias Regularium pro audienda Missa, neque in hoc Ordinarij valent aliquod impedimentum Regularibus, vel populo præstare. 21.

Quæ quidem Sacræ Congregationis declaratio cum aliis insertis in præfatis litteris authenticis Nuncij Apostolici legati à latere, in earundem, de mandato Vrbani Octaui, executionem, confirmata ab eodem Sanctissimo fuit per Bullam suam pariter insertam ad dictarum declarationum calcem, cuius tenor talis est. 22.

Vrbanus Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. In plenitudine potestatis Apostolicæ, nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate assumpti. Varios in militanti Ecclesia Regularium persona- 23.

rum

rum Ordines diuersimode pro quorumlibet Christi fidelium deuotione institutos, contemplantes, Sacrum Beati Dominici Prædicatorum Patris, & ducis institutum, quasi fax ardens, & matutinum sydus irradians, totumque Christianæ Reipublicæ firmamentum illustrans meritis, nostram potissimum dirigimus aciem, ac dignum, quinimo æquum, & rationi consonum reputamus, vt ea, quæ à compluribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris ad fauorem tam gloriosi instituti, illiusque Domorum Regularium, & in eis sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantium personarum iustè, rationabiliterque concessa fuisse dignoscuntur, ne longæui temporis cursu obueterata sepeliantur, sed iugiter in viridi obseruantia persistant, fauoris nostri præsidio confoueantur, ac etiam gratia Sedis Apostolicæ innouata reuiuiscant. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti Filij Dominici de Molina Ordinis Fratrum Prædicatorum Sancti Dominici expressè professi, ac eiusdem Ordinis Prouinciæ Bethicæ Procuratoris generalis petitio continebat. Nec non ipsorum priuilegiorum, & indultorum declarationes, & decreta à congregationibus venerabilium Fratrum nostrorum desuper legitimè emanata &c. Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac de nouo concedimus, illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes & singulos tam iuris, quam facti, & quosuis alios, quamtumuis substantiales defectus, si desuper interuenerint, supplemus, &c. Datis Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M.DC.XXV. tertio idus Maij, Pontificatus nostri anno secundo.

Si ergo Episcopus ex declaratione Sacræ Congregationis, & Papæ Vrbani concessione non potest prohibere quod Regulares celebrent in qualibet Ecclesia, Parochia, &c. & ibidem deducant suas musicas ad cantandum Missas, & officia quando vocantur, quare poterit prohibere, quod Parochus eosdem ad celebrandum admittat? 24.

QVÆSTIO XIV.

Vtrum munus sit, & ius Parochi, quod ipse, & non alius, nisi de eius licentia debeat in sua Parochia, aut possit sacram facere Concionem?

Conclusio asserit, incumbere Parocho iure ordinario, ex officio, & proprio ex munere prædicandi obligationẽ vel per se, vel per idoneos ministros persoluendam. Illam tenent Magister Ioannes Baptista Lezana *in summa quæstionum Regularium*, *part.* 3. verb. *Concionari*, *num.* 3. *in fine.* Mo- 1.

nius Tamburinus, *de Iure Abbatum, tom. 2. disputat. 11. quæstiunc. 1. num.* 3. August. Barbosa *Collectan.* 556. *Apostolicar. Decis.* Pax Iordanus *volum.* 1. *de Re Sacra, lib.* 6. *tit.* 1. *de Prædicatione verbi Dei, num* 8. & alij passim.

2. Probatur primo ex declaratione Sacræ Congregationis Concilij in *Terulen.* 11. *Iunij de anno* 1631. quam refert Barbosa, *loco citato num.* 1. & ex eodem, *de officio Parochi, cap.* 14. *num.* 3. Pax Iordanus *vbi supra, num.* 15. Ait enim S. Congregatio ibi, *Parochum per se ipsum prædicantem posse sermonem habere etiam quando Episcopus ipse prædicat.* Ergo prædicare munus eius est iuxta Sacram Congregationem.

3. Tertiò probatur conclusio ex sententiis executorialibus Sacræ Rotæ in causa Parochialis de Stella in fauorem mei dilectissimi, Regalisque Cœnobij Hyrachensis, emanatis, de quibus *infra part.* 4. *quæst. vltima*, ibi *& ad ipsum Abbatem, seu Præsidentem spectauisse, ac spectare Concionatores per Episcopum approbatos in dicta Ecclesia deputare priuatiuè, quoad ipsum Vicarium, & Beneficiatos*, & fusius, ex eiusdem Rotæ Decisione, pro earumdem sententiarum declaratione, quæ sic fatur. *Fuit resolutum litteras executoriales non egere alia iustificatione, quia apertis verbis continent, quod ad Abbatem, Monasterij* (Rectorem vtique & Parochum illius Ecclesiæ pronuntiatum in eisdemmet sententiis,) *non autem ad Vicarium Ecclesiæ Sancti Ioannis de Stella spectat ius concionandi, & deputandi Concionatores.*

Quartò probatur ex Sacro Concilio Tridentino *sess.* 5. *cap.* 2. *de reformatione*, in hunc modum, quæstionem definientem præsentem. *Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias, quocumque modo obtinent per se, vel alios idoneos si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, vel festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis: docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annuntiandoque eis cum breuitate, & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant.* 4.

Eadem Sancta Synodus, *sess.* 24. *cap.* 4. *de reformatione*, ita decernit. *Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens Sancta Synodus quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones aliàs super hoc editos sub fœlicis recordationis Paulo Tertio aptius præsentium temporum vsui accommodando, mandat, vt in Ecclesia sua ipsi per se, aut si legitimè impediti fuerint, per eos, quos ad prædica* 5.

prædicationis munus assument ; in aliis autem Ecclesiis per Parochos, &c. Sacras Scripturas, diuinámque legem annuntient.

6 Commune vtique etiam est, de iure diuino ad Parochum munus prædicationis spectare. Tamburinus, *loco cit.* Antonin. Diana, *par.6. tract.7. resolut.*13. Trullench, *in Decalog. tom.1. lib.3. cap.1. dubit.*4. *num.*15. Carolus Malletus, *tom.1. de Sacramentis, Malleatione* 44. *Bractea* 15. Quod & Hugo Purpuratus etiam docet, *in Epistolam ad Romanos, cap.*4. *vers.*17. in illud: *Quia patrem multarum gentium posui te,* sic dicens: *Positus super Parochiam vnam, non solum debet illam illuminare per doctrinam, & vitam, sed alias,* Ecclesias scilicet.

7. Sed dubitari solet, an peccent Parochi, qui rarò, aut nunquam per se ipsos prædicant, si alij in Parochia concionem faciant? Dubium procedit de obligatione iure diuino Parocho imposita, & de obligatione à Tridentino iniuncta. Aliqui, quos suppresso nomine citat Diana *vbi suprà,* contra vtrumque ius, diuinum, scilicet, & Tridentini peccare asserunt; alij verò docent tantum iuri satisfacere diuino; Diana tandem, & Trullench, *loco citato*, vtrique iuri fieri satis tenent, quos Malletus sequitur ex eo, quia, qui per alium aliquid facit, per se ipsum facere censetur: & quia Populus nullum detrimentum patitur, & ipsius necessitati satis occurritur alio concionem habente. Vide illum *Bractea* 15. *citata.* Qui benè addit Parochum toties peccare contra præceptum diuinum non prædicando, quoties populus grauiter indiget prædicatione. Quia ex mandato Dei tenetur oues suas verbi Dei prædicatione pascere, per se, vel per idoneum scilicet ministrũ. Peccatum autem in tali casu esse mortale docet Bassæus, verbo, *Parochus, num.*3. & Tamburinus, *vbi suprà,* qui & probat ex illo D. Pauli, *Actorum,* 20. vers.27. *Non enim subterfugi, quominus annunciarem omne consilium Dei vobis.* Quod Ascanius præfatus expendens, sic fatur. *Indicans, quod si verbum Dei illis annunciare subterfugisset, reus esset eorum mortis. Quippè, quia omnium illorum, qui ob doctrinæ penuriam defecissent, interitus sibi essent adscribendi, vt adscribitur Medico mors ægri, quem curare neglexit, & mors fame pereuntis ei, qui cum posset, ac consequenter teneretur, pascere noluit.*

Et quia de iure communi Parocho prædicare incumbit, quamuis 8.
Prædicatores omnes, prædicante Episcopo silere debeant, illísque tunc temporis prædicatio inhiberi possit, vti declarauit Sacra Congregatio Concilij, *in Bituntina,* 17. *Februarij, & 2. Martij de anno* 1629. teste Barbosa, *collect.*592. *decis. Apostolicar. num.*18. ex Sellio

in select. Canon. cap.8. num.16. & Pace Iordano, *volum.1. lib.6.tit.1. num.14.* Parocho tamen licet populo sibi credito, verbum Dei prædicare, eodem tempore, cum Episcopo, nec illi prohiberi potest, eadem Sacra Congregatione ita declarante *in Terrulen. 11. Iunij, de anno* 1631. quam referunt Barbos. *de offic. Parochi, cap.14. n.3.* & Pax Iord. *num* 15.

9. Quia etiam Ordinariam potestatem ad prædicandum habet Parochus, illam viro docto, & noto Regulari, aut sæculari delegare potest, quoties voluerit, dum modus approbatus ab Ordinario ad munus prædicationis ille sit, iuxta dispositionem Concilij Lateranensis sub Leone X. in Constitutione *Superna maiestatis*, la 21. huius Pontificis, apud *Cherubini Bullarium, tom.1.* & Constit. *Inscrutabili*, Gregorij XV. sub die 5 Februarij, de anno 1622. Immò etiam si approbationem, aut licentiam Ordinarij nondum præfatus Prædicator obtinuerit, nec præsentatus quidem ordinario fuerit, poterit ei Parochus concedere facultatem concionandi duabus, tribúsve vicibus, in sua Parochia: tunc enim his concurrentibus, scilicet quod doctus sit, & notus, fieri posse absque peccato, aut pœnarum incursu, asserunt grauissimi Doctores apud Henriq. *lib.7. de indulgent. c.16. iuxta finem*, Mirand. *in Manuali Prælatorum, quæst.30. artic.4. conclus.1.* Campan. *rubr.12. & 13. numero 11.* Vgol. *cap.42. §.1. in fin.* Hæc Iordanus, *num.32.* & Barbos. *de potestate Episcopi, part.3. allegat.76. num.26. fol. mihi* 240. postquam dixerat, *num.25. Parochus vt in sua Ecclesia prædicetur, potest dare licentiam approbatis ab Ordinario, vt refert decisum Galet. in Margarita casuum conscientiæ*, verb. *Parochus num.3.*

Sententiam præfatam tenuit post Henriquez Emanuel Rodriq. *tom.3. quæst. Regul. quæst.32. art.1.* illo citato, & aliis, *cum quibus ipse consuluit*, Henriquez scilicet. Tenent & Thomas Delbene, *de Immunitate Ecclesiastica, part.2. c.14. dub.4. n.8.* Antonin. Diana, *part.4. tract.4. resolut.22.* Hieron. Rodriq. *in compend. quæst. Regul. resol.112. num.4. fol.797.* Franc. Pellizarius, *in Man. Regularium, tom.2. part.1. tract.8. cap.4. sect.4. num.137.* & Eligius Bassæus, verb. *Prædicatio, num.3.* Sed limitant Pax Iordan. & Barbosa, ex Possevino, *de officio curati, cap.3. num.4.* si Constitutio Synodalis diœcesis id non prohibeat. 10.

Dicta tamen intelligi debent vigore iuris communis, & omni priuilegio secluso. Quod lubens adnotare duxi, propter Patres Societatis Iesu, & omnes alios Regulares, huius Sacratæ Religionis priuilegiis per communicationem gaudentes. Gregorius enim Papa XIII. concessit *Societati Iesu,* 11.

quod

quod huius sacræ Religionis Confessarij, ac Prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis Superioribus ad huiusmodi munera deputati quandocumque, siue mari, siue terra iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen Curatis parochialium Ecclesiarum verbum Dei prædicare, & quorumcumque Christi fidelium Confessiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta. Sic exscribit Eman. Roderiq. *q.* 32. *citata*, *art.* 6. ex Compendio Societatis, tit. *Confess.* §. 2. & ex illo referunt Barbosa, *allegat.* 76. *num.* 27. & Pax Iordanus, *num.* 34. Ascan. Tambur. de *Iure Abbat. to.* 2. *disp.* 6. *quæst.* 14. *num.* 5. Anton. Diana, *part.* 3. *tract.* 2. *resol.* 123. Qui omnes asserunt hoc frui priuilegio Prædicatores Ordinum Mendicantium, & alios, qui cum ipsis communicant in priuilegiis concessis, & concedendis. Vnde Pax Iordanus & Barbosa merito asserunt Parochos licitè, & impunè posse huiusmodi Regularibus licentiam ad prædicandum præstare, non solum pro duabus, aut tribus vicibus, sed toties quoties, concurrentibus circumstantiis in Gregoriano priuilegio recensitis.

Sed an præfatum priuilegium sit reuocatum per Constitutionem *Cum sicut accipimus la* 92. Vrbani VIII. apud Cherubinum editam 12. Septem. 1628. secundum opinionem Alphonsi de Leone, *tract. de offic. & potesta. Confess. tom.* 2. *recollect.* 10 *num.* 56. à Diana, vbi supra relatam, non est certum, quoad facultatem scilicet audiendi Confessiones, de hac enim agitur in illa. *Quia & si*, ait Alphonsus de Leone, *per dictam Constitutionem reuocantur omnia indulta vt ex eius titulo apparet, audiendi confessiones sæcularium absque approbatione ordinarij, &c. tamen, vt etiam in corpore illius constitutionis constat, ibi est sermo de facultate generali audiendi confessiones sæcularium absque approbatione, vel examine ordinariorum. Sed in casu nostro indultum est speciale quando Regulares sunt in itinere, & commode non possunt se præsentare ordinariis. Tamen quia in dicta constitutione interdicta est illius interpretatio, & reuocantur indulta ex quauis causa concessa, etiam de necessitate exprimenda, vt tutius procedatur in futurum in re tam magni momenti, esset petenda declaratio.* Hucusque Leone, qui etiam docet quod si dictum Gregorij priuilegium non est reuocatum, possunt eo Regulares vti, quando reperiuntur in aliquo loco distanti ab eo vbi residet Ordinarius, etiam si ibi recreationis causa manerent, quia omni dolo, & fraude secluso, si non possent se præsentare Ordinario, ratio militaret priuilegij, ergo & eius dispositio.

Ego

Ego autem pro indubitata teneo dicti priuilegij reuocationem. Ducor, quia priuilegij indultum æque opponitur dispositioni Tridentini Concilij, speciale illo existente ac si generale esset. Absolutè enim statuit Concilium, & declarauit, nullum idoneum ad Confessiones excipiendas sæcularium personarum esse, qui vel beneficium parochiale, vel ordinarij approbationem non obtinuerit. Ratio autem Vrbani in reuocatione indulti adducta, ea est, quia *hinc*, hoc est illo existente, *saluberrimum Sacri Concilij Tridentini decretum desuper sancitum penitus euertatur.* Ergo siue indultum Gregorij generale sit, siue speciale, reuocatum est per Vrbanum. Sed Constitutionis eius verba libuit exscribere.

Cum sicut accepimus aliquibus Religiosis quorumdam ordinum, seu Congregationum à sede Apostolica indultum fuerit, vt Sacramentales personarum sæcularium Confessiones, audire valeant, etiam si ab Episcopis diœcesanis ad id examinati, & approbati non fuerint; nec desint, qui temere asseuerent, hoc ipsum priuilegium cæteris quoque aliorum Ordinum Regularibus competere, ex amplissimis priuilegiorum communicationibus, quas ab eadem Sede Apostolica obtinuerunt, & hinc saluberrimum Sacri Concilij Tridentini decretum, desuper sancitum penitus euertatur; Nos huic malo opportunè prouidere volentes, de Ven. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Regularium præpositorum Consilio, omnia & singula indulta huiusmodi, audiendi sæcularium Confessiones, absque Ordinarij examine, & approbatione, quibusvis Collegiis, Capitulis, Religionibus, Societatibus, etiam Societatis Iesu, Congregationibus, & Ordinibus, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, nec non Monachorum quorumcumque, etiam S. Benedicti, Cistercien. & Carthusien. ac etiam quibusvis militiis, etiam hospitalis S. Io. Hierosolym. ac quibuscumque Ecclesiis, etiam Patriarchalibus, & Metropolitanis, Monasteriis, cæterisque locis piis, siue eorum, & earum respectiuè Abbatibus, Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, etiam Generalibus, vel Prouincialibus, Capellanis, Confessariis, aut aliis, quocumque nomine nuncupatis, Superioribus, & personis quibuscumque, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existentibus, & quouis priuilegio munitis, & tam ad supplicationem partium, quam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hactenus quandocumque, & qualitercumque, ex quauis, etiam de necessitate exprimenda causa, & alias quomodolibet concessa, Apostolica

lica authoritate, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus: viribusque, & effectu euacuamus, ac reuocata, cassata, sublata, abrogata, & annullata, viribusque & effectu vacua esse, & fore, nec Religiosis Societatibus, etiam Societatis Iesu, Congregationibus, ac militiis, & Ecclesiis, Monasteriisque prædictis, eorumque Superioribus, & personis quibuscumque in posterum vllo modo suffragari, minusque illos, & illas, etiamsi de iis specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, indultis huiusmodi vti posse &c. Addit clausulas, *sublata & Nonobstantibus*.

Ex qua quidem constitutione apparet manifestè Gregorij indultum, quoad facultatem Confessiones excipiendi esse ab Vrbano reuocatum. Apparet similiter, sustineri iam minimè posse, sententiam asserentem approbationem cuiuscumque Ordinarij sufficere: cum sufficienter Vrbanus suam, & Concilij mentem exprimat, debere vtique illam ab Episcopo diœcesano, id est ab Ordinario loci in quo est audienda Confessio, fieri. Appellatiuum enim verbum, *Diœcesanus*, in materia stricta, & iuri communi odiosa, qualis hæc sine dubio est, Episcopum proprium territorij, & Diœcesis significat (Diœcesis namque & territorium idem sunt vti ex Abbate *cons. 82. num. 7. lib. 1* & ex Alexandro *consil.* 248. docet Thom. Del-bene, *de Immunit. Eccl. part. 2. cap.* 10. *dub.* 8. *num.* 3.) & quidem ad hanc compellor interpretationem, quia si cuiuslibet Episcopi approbatio sufficeret, minimè Vrbanus adderet voci *Episcopis*, vocem (vti addidit) *Diœcesanis*, sed simpliciter dixisset: *etiam si ab Episcopis examinati, & approbati non fuerint.*

12. Vnum hic adnoto, quod si Regularis prædicet absque Episcopi licentia, siue in Ecclesiis sui Ordinis, siue in alienis, in casibus illi non permissis, non potest ab Episcopo puniri, sed à proprio Regulari Prælato puniendus est. Ita docent Pax Iordanus *num.* 30. & Barbosa *num.* 24. ex Zerola *in Praxi Episcop.* verbo, *Excommunicat. causa materialis*, Piasec. *in Praxi etiam Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 41. vers. *Prædicans* & ex Campanil. *in diuersor. iuris Canon. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 10. & probant ex declaratione Sacræ Congregationis Cōcilij, in hunc, qui sequitur modum ab eodem Barbosa *in collectan. decis. Apostolicarum, collectan.* 637. *num* 2. & à Quaranta *in summa Bullar.* verbo, *Priuilegia Regularium*, *pag. mihi* 513 ex scripta. Videlicet.

13. *Congregatio Concilij censuit, Regulares qui absque licentia Episcopi prædicauerint in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, tametsi decreto eiusdem Concilij cap. 2. sess. 5. contra fecerint, non posse tamen*

T *puniri*

puniri ab Episcopo, sed tantum à suis Superioribus. Hæc congregatio Sacra Concilij. Cuius declaratio hodie in Hispaniarum Regnis locum habere dicendum omnino est, quicquid in contrarium doceant ex Constitutione *Inscrutabili* citata Gregorij XV. Barbosa *allegat.76.num.* 24. & Pax Iordanus *num.* 31. quia vtriusque vtique fundamentum in Hispaniarum Regnis corruit, cum pro omni eorum ditione, suspensa præfata maneat Constitutio, ex Vrbani Papæ Octaui Breui, vti vidimus *part.* 1. *quæst.* 2. de diuisione Beneficiorum, diuisio 1. *num.* 7. verf. *Neque etiam obstare.*

14. Et licet Congregationis Concilij declaratio, & Authores Non loquantur de Regulari sine licentia Episcopi in Ecclesiis sui ordinis prædicante, sed in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt; idem omnino tenendum est in illo ac in isto casu Quia sic Religiosum delinquentem in proprio territorio, nequit Episcopus punire, quia delinquens sibi subditus non est: quo pacto eundem in loco, à sua iurisdictione exempto delinquentem, punire valebit? Nullo quidem, vt ex se patet.

15. Supradictis addo cum Barbosa *allegatione* 76. *num.* 9. ex Armendariz, *in addit ad recopilat. legum Nauarræ, lib.* 4. *titulo* 30. *de Prædicatoribus Sacra Scriptura, num.* 20. & cum Pace Iordano, *num.* 62. quod si Plebanus, seu Curatus per se ipsum velit munus prædicationis obire, non debet prohiberi, *quamuis ab immemorabili consueuerint* (addit Iordanus) *destinari Concionatores. Quod indubitatum crediderim, excepto casu, quando propter insufficientiam Parochi dădus illi esset coadiutor, iuxta caput* 2. *sess.* 5. (Tridentini scilicet) *quia tunc appareret de irrationabili voluntate ipsius Parochi insufficientis.* Hæc Doctor ille.

Cum dictis tamen stat, quod 16.
Parocho impedito ad munus prædicationis per se ipsum exequendum, ad Episcopum spectet Prædicatoris electio, seu deputatio, *impensis eorum, qui eas præstare, vel tenentur, vel solent*, iuxta Tridentini definitionem *sess.*24.*cap.*4. Salua tamen contraria consuetudine, cui standum esse docet Iordanus *numero* 61. *Quia multis* (inquit) *in locis Parochi eligunt Prædicatores in Aduentu.* Quocirca addit idem Doctor, *num.* 64. quod si adesset immemorabilis consuetudo eligendi Concionatorem per alium quam Episcopum, Concilium non derogaret tali consuetudini, ita pluries Sacra eiusdem Concilij Congregatione declarante, præsertim in *vna Hispalensi*, in hunc, qui sequitur modum. Videlicet. *Consuetudo immemorabilis, quod Capitulum inuitet in festis solemnibus vnum ex Prædicatoribus approbatis ab Ordinario in Ecclesia Cathedrali,*

Cathedrali, non est sublata à Concilio.

17. Contrariam nihilominùs declarationem quoad Ecclesias Cathedrales, videlicet, *ad solum Episcopum pertinere, nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, quæ competeret* (deputatio scilicet) *Capitulo, seu Episcopo cum Capitulo, vel de consilio Capituli*, refert Barbos. *collect. decis. Apostolicar.* 592 *num.* 11. *in Abulens.* 3. *Augusti*, 1586. ex Armendariz, *in addit. ad recopilat. legum Nauarræ, lib.* 4 *de Prædicatoribus tit.* 30. *lib.* 3. *num.* 11. 15. *&* 18. Coincidit cum declaratione ab eodemmet Pace Iordano *num.* 68. adducta ex Campanil. *Rubric.* 12. *cap.* 13. *num.* 16. asserente quidem, & testante, præ manibus se illam habuisse authenticam. Quoad Ecclesias verò Cathedralibus inferiores, consuetudo immemorabilis non reiicitur, sed illa stante, prouisio spectabit ad eos, qui tali consuetudine muniti existunt, ait idem Iordan. *num.* 67. ex ipso Campan. & aliis.

18. Dubium hic occurrit discutiendum, an scilicet Parocho concionanti, consuetam concionatoris eleemosynam prætendere liceat? Cuius resolutio est negatiua, etiam si sit pauper, & illa egeat. Primò quidem, quia ita declarauit Sacra Congregatio *in Vestana.* 20. *Maij, de anno* 1621. à Pace Iordano relata *num.* 63. & à Barbosa, *collectan.* 556. *decis. Apostolicarum*, ex Selio, *in select. Canonic. cap.* 23. *num.* 18. Quod etiam declarauit Sacra Congregatio Episcoporum, 30. Ianuarij 1615. circa Episcopum concionantem in propria Ecclesia, teste Bartholom. Gauant. *in Man. Episcopor.* verb. *Concio Sacra, num.* 2. *fol. mihi* 67.

Secundò. Quia cum ex munere 19. suo, & officio prædicare teneatur, illud propriis sumptibus præstare cogitur. Docet idem Iordanus, *ad l. suo victu, ff. de oper. libert. l.* 4. §. *fin. & l. fin. ff. de condit. ob turp. caus.* Marches. *de compar.* 2 *tit. de anoc. caus.* §. 3. *num.* 92. *Corn. consil.* 14. *num.* 4. *lib.* 1. Menoch. *de arbitr. Iud. lib.* 2. *casu* 218. *per totum.* Si tamen Parocho prædicanti sponte eleemosyna daretur, istam ei accipere licebit, vt in simili de Episcopo concionante docet ipse Pax Iordanus, *num.* 73. Quia volenti, & consentienti, non fit iniuria, neque dolus, *cap. Scienti*, 27. *de Regulis iuris*, *lib.* 6. Et quia laudabiles consuetudines faciunt licitum, etiam in Sacramentorum administratione: & seruandæ sunt.

QVÆSTIO XV.

Vtrum præcedentia sit Parochi ius?

1. Conclusio asserit, Parochum in parœcia sua, præcedere

omnibus Presbyteris, ac etiam Rectoribus aliarum Ecclesiarum, in Processionibus, & aliis actionibus publicis. Patet ex declaratione Congregationis Sacrorum Rituum, *in Firmana terra Sanctæ Victoriæ*, 31. *Martij*, *de anno* 1618. quam refert August. Barbosa, *collectan.* 557. *decis. Apostolic. num.* 2. ex Selio, *in select. Canon. cap.* 59. *num.* 40.

2. Præcedere etiam Canonicis Collegiatæ Ecclesiæ in associandis funeribus defunctorum propriæ Parochiæ, decisum à Sacra Congregatione Rituum, *in Prænestina Cauarum*, 13. *Iulij* 1619. testatur idem Barbosa *vbi suprà*, *num.* 3. Benè tamen verum est, contrarium, nempè Canonicos Collegiatarum Ecclesiarum Parochis præcedere, sæpè fuisse ab eadem Sacra Congregatione declaratum, teste eodem Barbosa *collectan.* 91. *num.* 38. *earumdem decis. Apostolic.* videlicet, *in Sutrina* 30. *Augusti* 1602. *&* 2. *Augusti* 1603. *in Meliten.* 18. *Nouembris* 1606. *in Hostiensi*, *terræ Cori*, 9. *Maij* 1617. *in Prænestina item Cauarum*, 14. *Augusti* 1618. vbi in causa præcedentiæ inter Archipresbyterum, & Canonicos Ecclesiæ Collegiatæ S Mariæ, & Parochum Sancti Stephani fuit declaratum, præcedentiam semper, & vbique competere Archipresbyrero, & Canonicis suprà Parochum prædictum, etiam in associandis funeribus defunctorum propriæ ipsius Parochiæ.

Et quod præcedere debeant Ca- 3.
nonici Collegiatarum Ecclesiarum omnibus Rectoribus, curatis Plebanis, ac Presbyteris Ecclesiarum Parochialium in publicis processionibus, & in functionibus Synodalibus, censuit eadem Sacra Congregatio Rituum, teste eodem Barbos. *citata collect.* 91. *num.* 38. *in Verulen.* 11. *Decembris* 1613. *& in Senogallien.* 23. *Martij* 1619. *&* 4. *Aprilis* 1620. Etiam si ante erectionem in Collegiatam, mixtim incederent cum Rectoribus. *In Syracusana* 20. *Decembris* 1601. Et etiam si Ecclesiæ Parochiales antiquiores essent, & fuissent in quasi possessione præcedendi, ante erectionem in Collegiatam. Ex eadem Sacra Congregatione *in Illerden. Præeminentiarum*, 26. *Iunij* 1602. vbi addit, hoc procedere etiam si in erectione in Collegiatam adsit clausula: *Sine præiudicio alicuius.*

Sacra tamen Rota decidisse fe- 4.
runt Barbosa, *de potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 78. *num* 38. & Gauantus, verbo, *Præcedentia*, *num* 14 Parochum præcedere debere. Sic enim ait Barbosa. *Rector vero in sua Ecclesia quoscumque alios, qui ordine hierarchico non sunt eius superiores, antecedit in solemnibus Missis dicendis, aliisque omnibus præeminentiis, & ideò Rota censuit Parochum in vna Ecclesia præferendum Decano,*

&

& Capitulo Collegiatæ ad eam Ecclesiam personaliter ex antiqua consuetudine accedentibus, quódque maior minori in eius domo cedere teneatur. Gonzalez, *ad Regul.*8. *cancell. gloss.*6. *num.*101. *& seq.* Hæc Barbosa & ex eo, ferè eadem Gauantus.

5. Quoad Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, hos scilicet præcedere Parochis, decisum fuisse à Sacra Rituum Congregatione *in Viterbien.* 25. *Iunij* 1611. ex Sel. *in cit. cap.*59. *num.*41. refert Barb. *in præfata collect.*557.

6. Parochi siue sæculares, siue Regulares sint, inter se præcedunt secundum suarum Ecclesiarum prærogatiuam, non secundum prærogatiuam Regulæ. Sacra Rituum Congregatio *in Asten.* 21. *Martij, de anno* 1609. apud Barbosam *collect.*557. *& de potest. Paroch.*, *cap.*9. *num.*12.

7. Parochus, curatus, aut Sacrista Cathedralis etiam amouibilis, quādo Capitulum dictæ Cathedralis interuenit, debet Parocho defuncti præcedere. Ita declarante Sacra Rituum Congregatione *in Pisaurten.*22. *Martij* 1631. teste Barbosa, *collect.*557. *cit. num.*7. *& de officio, & potestate Parochi, cap.*26. *num.*78. ante finem.

8. Parochus, siue Rector Ecclesiæ, Parochialis tanquam caput illius thurificandus est ante Dominum loci. Sic declarante Sacra Congregatione Rituum, *in Turritana,* 14. *Februarij* 1632. apud Barbos. *dicta collect.*557. *num.*8. ex Bonfadin. *in thesauro Eccles. decis. resolut.*22. *num.*11.

Parochus amouibilis Ecclesiæ Cathedralis debet in processionibus incedere cum Capitulo dictæ Cathedralis super Priores, Plebanos, & Curatos perpetuos beneficiatos. Sacra Congregatio Rituum *in Gallien.* 9. *Aprilis* 1633. Barbosa referente *nu.*9. *& vltimo dicta collect.*557. ex eodem Bonfadin. *citat. resol.*22. *num.*12. 9.

QVÆSTIO XVI.

Vtrum Parocho competat domus suæ Parochiæ in hebdomada Sancta benedicere?

Conclusio est affirmatiua. Hōc probat Rituale Romanum nouum. Vnde Sacra Congregatio Concilij, 2. Iulij, de anno 1620. quæsito, inter alia, *An possent* (Regulares scilicet) *in hebdomada Sancta benedicere domos in diœcesi existentes, cum hoc sit munus Parochi, vt habetur in nouo Rituali Romano?* Respondit. *Non posse.* Sic refert Ioann. Baptista Lezana, *in Summa quæst. Regul. part.*1. *cap.*12. *num.*41. 1.

Aliam declarationem eiusdem Sacræ Congregationis Concilij sub die 23. Nouembris, de anno 1619. refert Barbos. *in collecta-* 2.

nea 59. *decis. Apostolic. num.*8. *fol. mihi* 63. ex Ioann. Maria Nouarr. *in Lucerna Regul.* verb. *Benedictio*, *num.*18. Ex qua sic Barbosa fatur. *Benedicere domos in Sabbato Sancto non possunt Regulares, cum non valeant hoc munus extra Conuentum suum exercere.*

QVÆSTIO XVII.

Vtrum sit Parochi ius, posse suam potestatem delegare, & Vicarium deputare?

HVic quæstioni, maioris claritatis gratia, distinctis conclusionibus respondere, & satisfacere consulto duxi.

1. Prima conclusio est, posse Parochum Sacerdoti idoneo Sacramentorum administrationem delegare. Ita docent Valer. Reginald. *lib.*1. *cap.*6. *num.*45. *&* 46. & Paulus Layman, *in conclusionib. Canonicis, cap.*8. *conclus.*151. Quoad facultatem quidem delegandi Sacramenti Pœnitentiæ administrationem, definita veritas est *in cap. Omnis vtriusque sexus*, §. *Si quis*, el 12. *de pœnitent. & remiss* ibi enim sic habetur. *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa, sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote: cum aliter ipse illum non possit absoluere, vel ligare.*

Quoad Eucharistiam, Extremam-Vnctionem, & Matrimonium, pariter est definita in Concilio Generali Viennensi sub Clemente Papa Quinto, cuius definitio habetur in Clementina prima de Priuilegiis, sub his verbis. *Religiosi, qui clericis, aut laicis Sacramentum Vnctionis extremæ, vel Eucharistia ministrare, matrimoniáve solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali, præsumpserint excommunicationis incurrant sententiam, &c.* 2.

Generaliter autem tam de recensitis, quam de omnibus aliis functionibus, efficaciter probatur conclusio. Quia iure ordinario, & ratione officij, & proprij muneris potest Parochus omnes illas, & singulas propria authoritate per se ipsum exercere, vt latè probauimus in præcedentibus quæstionibus huius tertiæ partis. Sed qui iure ordinario, & ex proprio munere, & officio potest per se ipsum aliquid exercere, potest & per idoneam personam id efficere, suam vtique potestatem & iurisdictionem delegando. Ergo poterit Parochus, non solum Sacramentorum administrationem, sed omnia alia sua munera idoneo, ad illa exequenda, viro, delegare. 3.

Maior cum consequentia patet: illa vtique, ex supradictis quæstionibus; ista verò, quia ex illa, & ex minore benè infertur. Minor autem nota est in iure. Nihil enim 4.

in

in eo, clarius definitum inuenio, quam quod Ordinarius suam valeat iurisdictionem delegare. In *cap. Inter cæteras*, (desumpto ex Concilio Generali Lateran.) el 15 *de officio Iudicis Ordinarij*, decernit Innocentius Papa Tertius, *vt Episcopi viros idoneos ad Sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum solicitè visitantes, eas verbo ædificent, & exemplo.* Et in *cap. His quibus*, el 20. *& fin. eod.* sic Gregorius Papa Nonus, expressius adhuc ad rem definit præsentem. *His, quibus ex officio in certis casibus competit illos absoluere, qui pro violenta manuum iniectione, incidunt in Canonem sententiæ promulgatæ, licet aliis huiusmodi absolutionem committere cùm viderint expedire.* Et glossa, verbo, *Casibus*, postquam dixit Episcopum, Abbatem, & quemlibet Sacerdotem posse ab hac excommunicatione in certis casibus absoluere, addit. *Et in omnibus his casibus personæ superius nominatæ, cum viderint expedire, possunt super his iure ordinario committere vices suas auctoritate huius canonis.* Notentur verba illa, *Iure ordinario committere vices suas*: quibus quidem comprobatur veritas huius propositionis, à Marco Vidal, *tit. de iurisdict. inquis. 2. n. 1.* prolata, videlicet, *Delegatio est vnius ex propriis Sacerdotibus iurisdictionis ordinariæ.*

5. *In cap.* etiam, *cum Episcopus*, el 7. *de offic. ordinarij*, *lib. 6.* Sic Bonifacius Papa Octauus decernit. *Cum Episcopus in tota sua diœcesi iurisdictionem ordinariam noscatur habere: Dubium non existit, quin in quolibet loco ipsius diœcesis non exempto, per se, vel per alium possit pro tribunali sedere: causas ad Ecclesiasticum forum spectantes audire: personas Ecclesiasticas (cum earum excessus exegerint) capere, ac carceri deputare: nec non & cætera, quæ ad ipsius spectant officium libere exercere.* Cuius glossa, verbo, *Per alium*, sic ait. *Quod enim potest per se, & per alium.* Et de Regul. Iur. la 68. ita habet. *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum.* Ex quibus omnibus, satis nota manet veritas minoris propositionis, in syllogismo, suprà à nobis in conclusionis probationem posita. Vnde benè dixit. Nicolaus Brauo tract. Monastico, *cap. 18. num. 12.* de Monacho ab Episcopo approbato ad audiendas Confessiones, & ab Abbate pro exercitio curæ Ecclesiæ Monasterio annexæ posito, quod & si ad nutum amouibilis ab Abbate positus sit, *tamen dum gerit officium est verè Parochus, non commissarius alterius, sed qui vt talis proprius, possit committere vices alteri.* Hæc Doctor ille.

6. Secunda conclusio. Potest Parochus substitutum idoneum, & ab Ordinario ad Confessiones audiendas

diendas admissum, ad aliquod tempus ponere, qui vices suas, & absentiam suppleat, si tamen ipse Parochus iustam habeat non residendi causam. Cum hac tamen differentia, quod pro sex, aut octo absentiæ diebus, inconsulto Episcopo potest substituere, ex consuetudine fere communi, non autem ad plures dies, quia Tridentinum *sess. 23. cap. 1. de reformatione*, decernit, *ut quocumque eos* (Parochos scilicet) *causa prius per Episcopum cognita, & probata abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant.* Quæ dispositio, maximè vim habet in casu, quo paruitas temporis non excuset, vti Rebuffus *in Praxi beneficiorum, part. 2. tit. dispensatio de non residendo, num. 14. fol. mihi* 457. vbi sic ait. *Curatus potest sua auctoritate, & ex causa Vicarium ad modicum tempus constituere, cap. Si quis in Clero, 7. quæst. 1. Doctores in cap. Cum ex eo, de electio. in 6. Doctores in Clementina vnica de officio Vicarij. text. in cap. fin. de offic. ordinar.* quod tamen limitat, *nisi hoc prohibeatur statuto Synodali, vel Prouinciali, cap. illud, & cap. Nihil*, 6. *quæst.* 1. Idem tenent Franc. Pellizarius *in Manuali Regularium tom. 2. part. 1. tract. 8. cap. 4. sect. 4. quæst. 12. num.* 123. *&* 124. ex Posseuino, *de Officio Curati, cap. 1. num. 19.* & Eligius Bassæus, verbo, *Vicarius, num. 8.*

Conclusio tertia. Qui suæ dignitati vnitam habet Parochialem Ecclesiam, maximè *ad mensam*, ex officio, & propria auctoritate deputare potest Vicarium pro ordinario, longæuique temporis exercitio curæ dictæ Ecclesiæ. Hæc conclusio probatur primò ex declaratione Sacræ Congregationis Concilij, relata à Barbosa, *Collectanea 235. decis. Apostolicarum num. 7.* vbi sic ait. *Curam animarum exercentes, siue sæculares, siue Regulares sint, poni debent ad arbitrium superiorum ipsorum Regularium, non autem ad arbitrium Episcopi, nisi quod examinari, & approbari prius ab eo debent antequam ponantur. Sacra Congregatio Concilij, cuius meminere Piasec. in Praxi Episcop, part. 2. cap. 3. num. 46. pag. 182. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 5. §. 3. num. 34. Ioan. Maria Nouar. in Lucerna Regul. verbo, Cura animarum, num.* 1 Hæc Barbosa, qui *Collectan. 552. num. 46.* aliam refert decisionem, de qua *infra num. 14.* 7

Secundò probatur ex Sacra Rota in causa Vicariæ Sancti Ioannis ciuitatis de Stella, 16. Iunij 1642. coram Cerro, *infra decis. 17.* in qua sic *num. 2.* habetur. *Cum enim dicta Ecclesia sit vnita Monasterio Beatæ Mariæ de Hyrache, ius nominandi, seu deputandi Vicarium Ecclesia vnita spectat ad eos, quorum Ecclesiis reperitur facta vnio*, &c. Quæ decisio confirmatur per aliam, 3. Iunij 8

Iunij de anno 1643. coram eodem, & habetur *infra la* 18. & 14. Decembris 1648. coram Otthobono, cuius decisio adest hic *la* 19. & etiam 26. Maij 1653 coram Meltio, *la* 20. Et in sententiis definitiuis dictæ causæ, de quibus *part.* 4. *quæst.* 9. *& vltima, num.* 13. ita dictum, & pronuntiatum inuenio. *Dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, ius nominandi, seu deputandi, seu eligendi Vicarium pro cura Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis oppidi de Stella, spectasse, & pertinuisse, ac spectare, & pertinere liberè, & pleno iure, ad supradictum Abbatem Monasterij Beatæ Mariæ de Hyrache tamquam Patronum, & Parochum eiusdem Ecclesiæ.* Idem decisum est ab eadem Sacra Rota, in diuersis aliis causis, cuius nonnullas de hac re decisiones, ad calcem huius operis inuenies. Vide *secundam, num* 5. *septimam, num.* 1.

9. Tertio probatur ex variis Pontificiis Constitutionibus. Sanctissimus enim Pius Papa Quintus, in Constitutione 47. *apud Cherubinum,* quæ incipit, *Ad exequendum,* cum clausula, *sublata,* &c. & decreto irritante, deputationem Vicariorum Ecclesiarum vnitarum, spectare ad eos, quibus vnitæ illæ sunt decreuit. *Et* §. 5. addit. *Et si dictæ Parochiales vnitæ erunt Monasteriis Regularium Mendicantium possint à Superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicantibus, quos si Ordinarij prauio examine, per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen Superiorum suorum amouibiles, deputare. Idémque etiam seruetur in Regularibus Monachis tantum, dummodo in ea Parochiali in qua vnus ex Monachis fuerit, seruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alij ex dictis Monachis.* Quæ quidem Constitutio in vim legis emanauit. Rota *in Iacensi, num.* 5. *& in Dertusi n.* 3. hic las 2. *&* 21. pluriesque à Sacra Rota fuit canonizata, ipsa testante, 16. Iunij 1642. coram Cerro, *infra la* 17. *num.* 2. coram eodem, 3. Iunij 1643. *la* 18. *n.* 1. coram Otthobono 14. Decembris 1648. *la* 19. *num.* 2.

Idem Sanctissimus Pius, in Constitutione *& si Mendicantium Ordines,* la 41. *in Bullario Cherubini,* in fauorem omnium Religionum 17. Calend. Iulij de anno Dominicæ Incarnationis 1567. emanata, & ad Congregationem nostram Benedictinam Vallisolletanam, per aliam Pianam Bullam authenticam, & sigillo Eminentissimi Cardinalis Iacobi, tituli S. Mariæ in Cosmedin, communitam, in Archiuo Cœnobij Hyrachensis existentem, extensa 8. Halend. Septembris anni præfati 1567. sic *n.* 21. statuit, Videlicet. 10

11. *Insuper volumus, quod præfati Regulares, quibus cura animarum inest, possint per se ipsos iuxta suorum Superiorum ordinationem, aut aliàs Vicarios, seu Capellanos sæculares ipsorum Regularium nutu amobiles ab eis deputatos, & ab Ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos, præfatam curam exercere: neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione, pro præfatis Capellanis, seu Vicariis sæcularibus, si per tales cura exerceri contigerit, Episcopi se vllo pacto intromittant.*

Quæ constitutio non fuit à Gregorio XIII. reuocata per Bullam, *In tanta*, &c. in sententia Bruni, *de priuileg. Regular. part. 1. tract. 1. cap. 5. proposit. 6.* quam refert Diana, *part. 11. tract. 2. resol. 2.* Quam probat.

Primò, quia Congregat. declarat in eadem Bulla, semoueri ad reuocandum illam, quia ad ipsum peruenerat, quod ipse Pius illam reuocauerat. Sed talis Pij reuocatio nunquam fuit publicata, teste Nauarr. *cap. 25. num. 5.* Ergo non fuit per Gregor. reuocata. Quia cessante causa in lege, aut constitutione expressa, cessat, & ipsa lex, aut constitutio Rot. *decis. 337 numero 3.* apud Farinacium, *parte 1. recentior.* Scaccia, *de Appellat. q. 5. num. 18.* Floren. *decis. 1. num. 61.* Cæsar. Arg *de controuers. leg. qu. 5. num. 15.* Quibus addo text. *in cap. Cùm cessante*, & ibi gloss. *in Summa*, el 60. *de appellat.*

Secundò, quia dato, quod vim haberet reuocandi Bulla Gregor. non reuocaret declarationes Concilij in Piana contenta Constitutione, cum de illis mentionem nullam Gregorius faciat.

Tertiò, quia talis reuocatoria Gregor. cadit super priuilegia noua à Pio V. concessa: declaratio autem verborum Concilij non est priuilegium, sed lex, cum Papæ declaratio legem faciat. Suarez, *de leg. cap. 1. lib. 6. num. 6. & seqq.* Pottel. *part. 2. cap. 26. num. 4* Ergo dato quod Bulla Gregorij vim haberet reuocandi, non reuocaret Pianam declarationem.

Quartò, quia omnes declarationes Concilij in Piana constitutione contentas, quæ eidem non opponuntur Concilio, in viridi sunt obseruantia, ex declarationibus S. Congregationis Concilij, in causis Episcoporum, contendentium declarationes Pianas, fuisse per Gregorium reuocatas: quarum aliquas recenset ibi Bruno, videlicet, Prima. Quod sæculares possint Sacrum audire diebus festis in Ecclesiis Regularium. Secunda. Quod Confessores Monialium, non examinentur ab Ordinario. Tertia Quod Prædicatores non sint ab Ordinario examinandi ad concionandum in suis Ecclesiis. Quarta. Quod non possit Episcopus dare licentiam ad ingredien

grediendum in Monasteria Monialium exemptarum. Quinta. Quod quarta funeralis non intelligatur nisi de eo quod affertur die sepulturæ.

Vltima Bruni ratio est. Quod licet Gregorij Bulla publicata fuisset, & recepta, postea idemmet Gregorius illam reuocauit, confirmando amplissima confirmatione Minorum priuilegia, cum clausula derogatoria suæ antedictæ constitutionis, sub die 25. Maij 1573. quæ incipi. *Ex benigna.*

Hæc omnia Bruno, qui pro se citat Llamas, Peyrinum, Thomam à Iesu, & alios.

12. Clemens etiam Papa Octauus eidem nostræ Congregationi, inter alia concessit, die 2. Augusti, de anno 1596. & sui Pontificatus quinto, in Constitutione, *vt ea, quæ* Vltima Bullarij authentici dictæ Congregationis, quæ sequuntur. *Ac in Parochialibus Ecclesiis alicui Monasterio vnitis, quibus per sæculares Sacerdotes, & Ministros deseruitur, cum examen per concursum minimè instituendum sit, in ipsis vnitis Ecclesiis constitui oportere Vicarios idoneos, perpetuo, vel ad nutum amouibiles ab Episcopo approbandos, à Præfectis tamen Monasteriorum nominandos. Ac in portione Vicariis in eisdem Ecclesiis constituendis assignanda, obseruandam esse constitutionem Pij Papæ Quinti prædecessoris nostri de Vicariis perpetuis editam, nec ab ea recedendum: in illis vero Parochialibus Ecclesiis, quibus per Regulares Monachos deseruitur, Monachum eisdem Ecclesiis Vicarium pro tempore præficiendum, non aliter constitui debere, quam ad nutum suorum Superiorum amouibilem, ab Ordinario tamen præuio examine approbatum, cum portione arbitrio suorum Superiorum assignanda: qui Monachus ibidem vna cum alio Monacho duntaxat habitare debeat.*

Vrbanus tandem Octauus, in Constitutione, *Aliàs à venerabilibus*, sub die 6. Septembris, de anno 1638. quam Barbosa, *collectanea 235. decis. Apostolicar. num. 9.* refert ex Laurentio de Peyrinis, *de priuilegiis Regularium, tom. 3. in fin. vbi de Constitution. nouiss. Vrbani Octaui, pag. 545.* constituit, vt cura animarum in Ecclesiis Parochialibus, quæ sunt membra Monasteriorum Congregationis Cassinensis, aut aliàs ab ipsis dependentes, exerceri possit etiam per Monachos ad nutum suorum Superiorum amouibiles. Sic refert præfatus Barbosa. Quo circa idem Author, *collectan. 552. num. 46.* sic fatur. 13.

Parochiales vnitas Monasteriis, quæ iurisdictionem habent, Ordinarij visitare possunt personas tantum quoad ea, quæ ad curam animarum pertinent: in his quoque Parochialibus possunt deputari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo ap- 14.

probati sint ab Episcopis. Sacra Congreg. Concilij, teste Stephano de Aluin, de Episcoporum. Abbatum, & Abbatissarum potestate, cap. 14. num. 1. in fine. Hæc ille. Ex eodem Aluino, idem ait Paulus Layman *in quæstionib. Canonic. quæst.* 206 pro Ecclesiis pleno iure vnitis: idest quoad spiritualia, & temporalia, & non solum pro plenissimo iure cum iurisdictione quasi Episcopali, vti se explicat ibi.

15. Et quoad deputationem quidem Vicarij ad nutum amouibilis, seu Capellani, colligitur ex *Clement. 1. de supplend. neglig. Prælator. Clement. 1. de rescriptis. Clementin. §. Quidam etiam Ecclesias, de excessibus Prælator.* Et expresse in *extrauag. Execrabilis, in fin §. Quantum, de Præbendis.*

16. Quod & docent, Nicol. Garc. *de Benefic. part. 11. cap. 2. num. 3.* Aloiss. Riccius *in Praxi aurea Variar. resolutionum, resol. 293. num. 2.* vers. *Ex quibus.* Flores de Mena, *Variarum quæstion. lib. 1. quæst. 10. art. 2. num. 13. 14. 18. & 22.* Azor. *Institut. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 29. quæst. 1.* Et respectu Episcoporum, & iurisdictionem quasi Episcopalem habentium, & Prælatorum denique Regularium exemptorum ab Episcopi iurisdictione, Valerius Reginaldus *in Praxi, lib. 30. tract. 1. cap. 8. sect. 4. num. 53.* Ex quibus Mena *num.* 14. & Riccius versu *Secundo facit*, docent quod huiusmodi Vicarij potius appellabuntur Capellani: quod & Sacra Rota docere videtur, in nonnullis ex decisionibus infra exscribendis. Videlicet, *in 3. n. 26. in 29. num. 6. & 13. in 30. num. 3. & in 31. num. 2.*

Ludouicus Bellus *in Consiliis posthumis, cons. 87. n. 4.* ita de præfatis ait Vicariis. *Penes quos cura animarum non censetur existere, sed eam nomine Prioris* (Prioratus scilicet, cui Ecclesia de qua agebat erat vnita) *exercent eorumque institutio, & nominatio, ac ad nutum amotio ad Priorem Beneficij, aut Abbatem, vel Superiorem Monasterij, cui beneficium est vnitum pertinet: solumque approbatio, admissio, & licentia ministrandi Sacramenta ad Episcopum spectat. Rebuff. in Praxi beneficior. tit. de dispensatio. de non residen. num. 18. Garc. de Ben fic. p. 1. cap. 2. num. 93 Blayn. tit. de Manualib. num. 13. Rota in Salmantina Vicariæ, 14. Martij 1596. apud Garc. num. 94.* Hæc Bellus, cui adde Rotæ decisionem, *in Sabinen.* mox citandam. 17.

Dictis addunt Mena, *num.* 13. & Riccius, *num.* 2. vers. *Pro parte,* non posse deputare Vicarium perpetuum, Prælatum illum, qui Ecclesiam pro qua deputandus est Vicarius, vnitam mensæ suæ dignitatis habet. Quod prius docuerat glossa *in Clement. Frequens*, verb. *Ad mensam, de excessib. Prælat.* Et colligitur ex *extrauag. Execrabilis, in fin. §. Quantum, de Præbendis.* ibi. 18.

non

non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores, aut Ministros, vel temporales Vicarios. Pro quo facit Rota *in Sabinen. Archipresbyteratus, 27. Decembris, de Anno* 1600. coram Ioan. Baptista Coccino Decano, *num.3.& 4.* quæ adest in calce huius operis, *la* 31. in ordine. Vide *p. 1.q.2.diuis. 2.num* 23.

19. Sed aduertere liceat, quod Vicarius ad nutum amouibilis, amoueri non potest in sententia Rebuffi, *in Praxi Beneficiorum part. 2. tit. Dispensatio de non residendo, n.* 18. *fol. mihi* 457. Flores de Mena, *loco citato n.*34.& Riccij, vers. *Ad vnum tamen aduerte.* Et Ludouic. Belli *vbi supra, num.* 5. nisi finito anno seruitij; postea vero in eorumdem sententia potest amoueri. Nec datur illi aliquod remedium ad defendendam suam possessionem addunt Mena, & Riccius. Quod tamen intelligi debet si causa ad remotionem non subsit: hac enim superueniente, ante annum remoueri posse innuit Rebuffus.

Quod si petas, an quando Abbas, cuius Monasterio annexa est Parochialis extra illud existens deputat pro illius seruitio Monachum, satis sit deputare approbatum, vt communiter solet approbari ad audiendas Confessiones, absque eo quod necessaria sit alia diuersa præsentatio ad Episcopum, eiusque specialis approbatio in ordine ad talem parochiam curandam? & an eo semel amoto, rursus absque noua alia approbatione, eundem possit ibidem aut in simili alia Parochia Monasterio vnita ponere? Affirmatiuè vtrique respondet Nicol. Brauo in tract. Monastico, cap. 18. num. 13.

QVÆSTIO XVIII.

Vtrum omnia iura in præcedentibus quæstionibus recensita, sint ad constituendum Parochum essentialia: an vero aliqua eorum, & quænam illa sint?

Conclusio. Ex omnibus supra numeratis, & ex aliis iuribus, in qualibet particulari Ecclesia, ex consuetudine introductis, quatuor sunt essentialia ad constituendum Parochum, & Parochialem Ecclesiam, aut Parochiam, ita vt quocumque illorum deficiente, quamuis alia omnia enumerata adsint, deest Parochia, & Parochus; & econtra, si quatuor illa adsint, etiam si omnia alia desint, verus, & proprius dicetur Parochus, & propria, & vera Parochia, & Ecclesia Parochialis. Rota *in Recanaten. Parochialis*, 20. *Maij* 1577. coram Cantuccio, quam infrà inuenies, la 1. Pax Iordanus, *volum.2. de re beneficiaria, lib.10. tit.8. n.5.* Ioann. Ægid. Trullench, *tract. de iure Parochi, cap.2. num.2.* Carolus 1.

lus Malletus, *tom.1. de Sacramentis, Malleatione* 45. *Bractea* 1. & prius Glossa in Clementin. *Dudum*, verbo, *Impendant*, de Sepulturis.

2. Primum est, quod Parochia sit certis finibus limitata. Rota *in dicta Recanaten. num.*2. Viuianus, *de iurepatr.part.*1.*lib.*2.*cap.*7.*n.*20. Barbosa, *de potest.Episc.allegat.*53. *num.*67. Trullench. Pax Iordanus, & Malletus *locis citatis*, & alij apud ipsos.

3. Secundum est potestas fori Pœnitentialis: hoc est potestas ligandi, & soluendi; & non qualiscumque, sed quæ habentem illam necessitate astringit Sacramenta ministrare fidelibus illis, qui ad eum accedere coguntur. Rota *in citat. Recanaten. num.*1. Gloss. *in Clementin. Dudum*, verbo, *Impendant*, de Sepulturis. Iordanus, *dicto n.*5. vers. *Primum*. Viuianus, *vbi suprà*, *num.*18. Zerol. *in praxi Episcopali*, verbo, *Parochia*, vers. *Ad primum*. Trullench. & Mallet. *locis citatis*. Notat tamen Barbosa, *de potest.Parochi*, *part.*2. *cap.*17. *num.*39. ex Nauarr. *consil.*21.*de Cleric.non resident. in nouiss.* & Sayr. *in Floribus consil.eod.tit.consil.*18. quod curatus quamuis per se ipsum regulariter curam exercere teneatur, ex consuetudine tamen immemorabili, vel priuilegio induci, & concedi potest, vt eidem per Vicarium, seu Capellanum, etiam temporalem, & ad nutum amouibilem inseruiat.

Tertium est, vt Ecclesiam obtinens curam exerceat nomine proprio, & non alieno. Rota *in Recanaten. cit. num.*3. Pax Iordanus, *vbi suprà*, vers. *Tertium*. Viuianus, *num.*21. Trullench, & Mallet. *locis citatis*. 4.

Quartum, & vltimum ius, Parochi, & Parochiæ constitutiuũ, est vt vnicus sit illius Ecclesiæ Curatus, Rector, & Parochus, & non plures, qui proprio nomine illam regant. Latè Rota, *in præcitata Recanaten.num.*4. Pax Iordanus, vers. *Quartum*. Viuianus, *num* 22. Zerola, Trullench, & Malletus, *locis citatis*. 5.

Hæc Rota ibi, & præfati Authores; sed meo videri, quintum debet ius necessariò assignari: perceptio scilicet decimarum, quæ ratione curæ Parocho de iure debentur. Ducor ex pluribus eiusdem Rotæ decisionibus, quæ constanter firmant, ad decimarum perceptionem, necessariò sequi curam animarum penes illas stare percipientes. Nonnullas, ad interim, infra collectas habes. Vide septimam, *num.*2. octauam, *num.*1.2. *&* 3. nonam, *num.*3. tertiam decimam, *num.*1. *&* 2. decimamsept. *numero* 5. & vigesimam nonam, *num.*10. 6.

PARS

PARS QVARTA.

In qua materia Vnionis, variè ad praxim reducta ostenditur.

IN vltima huius operis parte, tot quæstiones excitare, dilucidaréque lubens duxi, quot monumentorum genera, quibus Ecclesiarum, & beneficiorum vnio benè valeat probari, præ manibus habui. Et quia illa, de Ecclesiis, ad Regium, ac celeberrimum Hyrachense Cœnobium, spectantibus agunt, consulto de iuribus, quibus in eisdem ipsummet pollet, discutere decreui. Et spero, quod doctrina præfatarum quæstionum, satis benè percepta, quia solidis fundamentis stabilita, & quia in specie, & logicè loquendo, in indiuiduo, determinatis Ecclesiis applicata, cuilibet, alia instrumenta, Ecclesias, & beneficia illorum virtute alicui alteri pertinentia, meditanti, quid de illis tenendum sit, & debeat teneri, fas erit facilè iudicare.

Quæstiones autem huiusmodi erunt.

QVÆST. I. *Quis sit verus, & proprius Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia, Parochus?*

II. *Quæstio, Vtrum Domnus Abbas Hyrachensis sit verus, & proprius Rector Ecclesiarum de Luguin, & de Vrbiola?*

III. *Quis sit verus Parochus loci de Ayegui, & quæ eius Parochialis Ecclesia?*

IV. *Quis sit proprius Parochus de Lete?*

V. *Quis sit Parochus Sancti Saluator ab Oteyza?*

VI. *Quis sit Parochus Ecclesiarum de Biloria, de Arbeyza, & de Zubielqui?*

VII. *Quis sit Ecclesia de Vgar Parochus?*

VIII. *Quis Ecclesiæ ab Arizala Parochus sit?*

VIx. *Quæritur, quis sit Parochus Ecclesiæ Sancti Ioannis Ciuitatis de Stella?*

Ad rem igitur deueniendo, in primis.

QVÆRITVR.

Quis sit verus, & proprius, Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia Parochus?

1. QVæstio ista, & octo sequente, excitantur ad dilucidandum,

dum, penes quem resideat cura animarum Parochianorum præfatæ Ecclesiæ, Sancti Ioannis de Mendauia, & aliarum, quæ in reliquis huius partis quæstionibus recensentur: An scilicet Vicarij, pro illarum seruitio, & curæ exercitio deputati? An verò Domnus Abbas, Monachi, & Conuentus Hyrachensis Cœnobij? Et quæstiones procedunt, non solum de Domno Abbate, sed de Præsidente eiusdem Conuentus, quicumque ille sit. Quia eadem est illius, ac Domni Abbatis ratio, quo ad quæsitum: cum omne ius, quod Domno competit Abbati circa præfatam Ecclesiam, & circa reliquas Cœnobio annexas, competat & Præsidenti, vti vsus probauit. Et ex eo etiam patet, quia Domnus Abbas non ratione Abbatialis dignitatis præcisè illud obtinuit, sed provt caput Conuentus dicti Cœnobij, cui Ecclesiæ fuerunt, vt videbimus vnitæ. Præsidens autem, quacumque ex causa præsideat, siue quia Sedes vacet Abbatialis, siue quia Abbas suspensus, absens, aut grauiter maneat ægrotus, retinet, vt suppono, (pro nunc, probaturus tamen in disquisit. Pastorali de iure & potest. Prioris) quidquid iurisdictionis pro vtroque foro Domnus habet Abbas, exceptis excipiendis, iuxta expressas Ordinis in propriis Constitutionibus, & definitionibus, limitationes. Et sic pro tunc erit dicti Conuentus, & Cœnobij verum Caput, & Prælatus. Gregorius Sayrus, *in thesauro, lib.3. de censuris, cap.33. num.22. & 23.* Ascanius Tamburinus, *de iure Abbatum, tom.2. disp.1. quæstione 4. numero 5.* Francisc. Suarez, *de Relig. tom.2. lib.6. cap.7. num.7.* Franc. Pelliz. *in Man.Regul.tom.2.part.1. tract.9.cap.1.num.5.* Leonard Less. *in Auctuario,* verb. *Absolutio, cas.9.* & verb. *Prælatus, casu 1.* Thomas Delbene, *de Immunitat. Ecclesiast. part.2.cap.14.dub.18.sect.9.num.1. dub.19.num.2. & cap.15. dubit.7. sect.1.num.34.* Eman. Sà, verbo, *Delegatus, num.1.* Bauny *in praxi benefic. disp.1.quæst.6.* Thom. Sanch. *in Decalogum, lib.6.cap.8. num.88.* Bonacin. *tom.3.disp.2.qu.8.punct.8. num.7.* Antonin. Diana, *p.2.tract.2. resol.23. in fine, resol.28. & part.6. tract.8.resolut.15.* Nectinot, verbo, *Prælatus,* vers. *Primò,* Lezan. *in Sum. quæst. Regul. part.1.cap.18.num.3. & part.2.cap.13.num.39.* Hieron. Garc. *tom.2.Politica Regularis, tractat.10. difficult.1. dub.1. num.12.* Marc. Vidal, *in Arca Vitali, tit. de Prælatis Regularibus, inquisit. vnic. num.70. & seqq. vsque ad finem.* Naldus, *in Summ.* verbo, *Abesse, num.11.* & verb. *Absolutio, num.25. & vltimo.* Eman. Rodriq. *tom.1. quæst. Regular. quæst.20. art.3.* & alij ab istis Doctoribus recensiti, qui omnes docent, quod quando Monasterium, aut Cœnobium non habet Abbatem, aut ordinarium

rium Prælatum conuentualem, vel quia vita functus est, vel suum munus absoluit, vel ab eo fuit amotus, aut denique à Cœnobio abest, Prioribus, aut aliis Vicariis tota authoritas, & iurisdictio comparatur, qua Abbates, & alij ordinarij Prælati Conuentuales præsentes potirentur, nisi aliud per Ordinis Constitutiones habeatur. Et consequenter huiusmodi Priores, & Vicarios esse in præfatis casibus veros Conuentuum, & Cœnobiorum suorum Prælatos, quia Prælatus ille est qui tori præest communitati cum iurisdictione in vtroque foro, Sacramentali scilicet, seu pœnitentiali, & contentioso.

2. Nec dissentiunt Syluester verbo, *Prælatus*, *quæst.* 2. Nicolaus Brabo *in caput* 71. *Regulæ Sanctæ*, *n*.6. Eligius Bassæus, verbo, *Prælatus*, *num*.1. & nonnulli alij, qui negant Vicarium Prælati ordinarij esse Prælatum, nisi in duplici casu, defectus scilicet Abbatis, Prioris, Guardiani, Rectoris, commendatoris, &c. per mortem, aut amotionem: & suspensionis eiusdem. Quia id negant præcisè, quia sentiunt in his tantum casibus huiusmodi Vicarios habere iurisdictionem ordinariam sui Cœnobij, iure speciali Constitutionum Ordinis, priuilegij, aut præscriptionis. Cum igitur Prior, aut quilibet alius Præsidens Cœnobii Hyrachensis à iure speciali Constitutionum Ordinis, & præscriptionis legitimæ, habeat iurisdictionem ordinariam, non solum in defectu Domini Abbatis per mortem, amotionem, renuntiationem, & suspensionem, sed etiam in absentia illius, affirmare debent præfati, & omnes alij Doctores, huiusmodi Priores, & Præsidentes esse veros, & proprios Prælatos, etiam in Absentia Domni Abbatis.

3. Quod prior sit Præsidens in absentia Abbatis, diffinitur in Constitutionibus Sancti Facundi, *cap.* 33. *num*. 5. sub his verbis. Videlicet. *Et prior mayoren ausencia del Abbad fuera del Monaster o, es Presidente del.* Et quod habeat iurisdictionem, non obscure, ibidem statuit dum *num*. 10. dicit. *El Prior estando el Abbad en Casa, no puede dar licencia para salir de casa, ni para recebir, ni gastar dineros ni otras cosas, ni para recebir, ni escriuir cartas, ni para entrar en celdas de Monjes.* Ergo has omnes licentias bene potest dare Prior, in absentia Abbatis extra Monasterium ex vi Constitutionis Ordinis. Patet consequentia. Quia exceptio illa: *Estando el Abbad en casa no puede*, &c. firmat regulam in contrarium, iuxta tritam vulgaremque iuris Regulam, desumptam ex c. *Dominus*, el 32. *quæst*. 7. & Glossa ibi ex *L. qui libertatis*, *ff. de euic*. Ad concedendas autem recensitas licentias, necessariam esse iurisdictionem propriam, nemo est, qui iure, aut ratione fundatus, negare:

valeat. Ergo afferendum omnino est illam habere Priores Præsidentes conuentibus, non solum in defectu Abbatis, sed per eius extra Cœnobium absentiam.

4. De Priore etiam Secundo statuit Constitutio præfata, num. 13. *El Prior Segundo enausencia del Abbad, y Prior, fuera del Monasterio, es Presidente del si el Abbad con parecer de los del Consejo, no dexare otro Presidente.* Et immediatè n. 14. *Tiene toda la Iuridicion, que tiene el Prior, en ausencia del Abbad, y Prior.*

5. Quod tandem, in absentia Abbatis, habeant Præsidentes præscriptam iurisdictionem, plus quam notorium, & manifestum in nostra Congregatione est.

6. Quo igitur supposito, vt quæstioni propositæ fiat satis, & exactè illa dilucidetur, in quatuor sectiones illam consulto diuidere duxi. In prima, instrumenta nonnulla à Cœnobio Hyrachensi possessa, quibus demonstratur, quid iuris habeat in Ecclesia Sancti Ioannis de Mendauia, & in Parochiali illius beneficio, in medium proferam. In Secunda negatiuam sententiam, & quæ validiora pro illa firmanda, valui inuenire argumenta, adducam. In Tertia, propriam, & veram, fulcitamque validissimis principiis, & probationibus, statuam: In Quarta tandem, & vltima, contrariis, pro viribus, satisfacere conabor.

SECTIO PRIMA.

De Monumentis circa Ecclesiam S. Ioan. de Mendauia à Monasterio de Hyrache possessis.

AD Primam quæstionis partem deueniendo, suppono Vicinos, & Parochianos Ecclesiæ S. Ioannis de Mendauia, Patronos laicos olim dictæ Ecclesiæ extitisse vsque ad annum Domini 1407. in quo, die 29. mensis Septembris, per publicam scripturam in fauorem Domini Caroli Tertij huius nominis, cognomento Nobilis, Regis Nauarræ, dicti Patroni donationẽ, in sequentem fecerunt formam, omissis ex his, quæ in capite instrumenti sunt, quæ ad resolutionem nostræ difficultatis, necessaria non sunt.

Por euitar a todos los dhos inconuenientes, & obuiar ad aquellos, en quanto buenamente podran, de lur libera voluntad, dauan, & transportauan, & de nueuo confirmauan las dichas presentaçones, & iuspatronado de la dicha Yglesia, en quanto ac illos podia tocar, & pertenecer concejalmente, & singularmẽt, iunta, o diuisament, en qualquier manera, & por qualesquiere titulo, oraçon, quesca, por si, & sus successores, & herederos, & de cada vno de illos à perpetuo, al dicho muy alto, & excelent 1.

excelent Principe el Señor Don Carlos R. y sobredicho, para eill, & todo su ordenamento, & mandamiento à perpetuo, & para sus succesores, & herederos, & qui querian, & consentian, quisieron, & consentieron expresament todos iuntament, & cada vno de illos singularment, como lis tocaua, & pertenecia, o podia tocar, & pertenecer, que cada que vaca se la dicha Abadia de San Ioan Baptista de Mendauia, en qualquier manera, el dicho Senor Rey po si, o por otro qualquiera, que eill ordenara, & mandara, o sus herederos, & succesores pueda, & puedan presentar por Rector de la dicha Yglesia a qui querra; o por bien terra, o alos otros actos, que eillos, & cadauno deillos iunta, o diuisamente, como Patronos, lo podian fazer en qualquier manera a perpetuo, & gozar, & a prouecharse del Iuspatronado de la dicha Yglesia. & fazer de aqueilla toda su propria voluntades. Et que aquiello aqueillos que seran presentados por Rector, o Abat de la dicha Yglesia Parochial, por el dicho Senor Rey, e por su mandato, o herederos, o sucesores seran instituidos, como perteneyzera, puedan vsar, gozar, & a prouecharse de la dicha Abadia, con todas sus diezmas, o derechos, o pertenencias en qualquiere manera, bien a si, como si por todos eillos concordablement en forma, & tiempos deuidos fuese, o fuesen presentado, o presentados, sin embargo, ni contrasto deillos, & cada vno deillos, & de lur herederos, & sucesores, & de qualquiera deillos à perpetuo.

Quam quidem donationem præfatus Dominus Rex Carolus acceptauit, & aliam ipse in fauorẽ Abbatis, Monachorum, & Conuẽtus Regalis Monasterij de Hyrache, die prima mensis Octobris immediatè sequentis eiusdem anni 1407. sub his quæ sequuntur, amplissimis concessit verbis. 2.

Et por virtud de la dicha donation, & confirmation a nos fecha a perpetuo, nos podamos fazer, & ordenar de la dicha Yglesia, & ius patronado & presentationes de aqueilla a neustro placer, & voluntat, como de cosa a nos pertenecient, facemos saber, que por la singular, & feruient deuocion, que nos hauemos al dicho Monasterio, & Yglesia de Santa Maria de Yrach, & considerando, que neustros antecessores fueron causa de la fundatiõ daquèll, & maiormẽt, a fin que en las oraciones, & diuinales oficios, que continuadamente a illi se solẽnizan, nos podamos hauer part, & por aumentation del dicho Monasterio, & por otras deuotas causas, que a esto nos mueuen, al Abat, Monges, & Conuento del dicho Monasterio de Santa Maria de Yrach hauemos dado, transportado, & trãsferido, damos, transportamos, & transferimos por las presentes, de nuestra cierta sciencia, proprio motu, & gracia especial a perpetuo, por nos, nuestros

X 2 *herederos,*

herederos, o sucesores, o hubientes causa de nos, todo el derecho, que nos hauemos, & a nos pertenezea hauer en las presentationes, & ius-patronado de la Abadia de San Ioan Baptista de Mendauia, e tener, poseder, gozar, & aprouecharse de aqueill, & fazer, & ordenar de aqueill franca, & librement, a sus proprias voluntades, en la forma, & manera, que a nos pertenezcia, & podiamos fazer, cambiando, o transportando, o ficiendo todo el bien, & vtilidad que daqueill podran al dicho Monasterio, en qualquier manera. Et infra. *Supplicando tan humilment, & de coraçon, como podemos, a nuestro muy Santo Padre el Papa, que considerando las causas, que a esto fazer nos inducen, su Santidat deynne por contemplation nuestra, hauer por agradable nuestra present donation, & transport, & vnir la dicha Abadia al dicho Monasterio, & Yglesia de Santa Maria de Yrach, & en esto su dicha Santidat sera causa de la multiplication del seruicio diuinal, que en el dicho Monasterio se fara,* &c.

3. Post quam quidem Regis Caroli donationem, ad Ordinarium diœcesanum Pampilonensem Abbas, & Conuentus præfati Monasterij de Hyrache accesserunt dicentes, quod fructus, redditus, & Prouentus dicti Monasterij propter guerrarum turbines, & mortalitatum pestes, adeò fuerant imminuti, quod onera dicti Monasterij non valebant commodè supportare; & supplicarunt, vt Parochialem Ecclesiam Sancti Ioannis de Mendauia dicto Monasterio, in perpetuum incorporare, annectere, & vnire dignaretur. Tunc Ordinarius eorum supplicationibus inclinatus, prædictam vnionem per sequentium tenorem confecit. Videlicet

Nicolaus de Roncidiualis, Nuncius Apostolicus ad regendum, & administrandum in spiritualibus, & temporalibus Episcopatum Pampilonensem. Et infra. Supplicantes, vt Parochialem Ecclesiam Sancti Ioannis de Mendauia dictæ diœcesis, quæ de Patronato laicali existit, & ad id Patroni assensus, pariter & consensus, vacantem ad præsens, per liberam resignationem Sanctij de Licanzu ipsius Ecclesiæ Rectoris, in manibus nostris factam, dicto Monasterio in perpetuum incorporare, annectere, & vnire dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, & de præmissis sufficienter informati, præfatam Parochialem, sic vt præmittitur vacantem, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, prædicto Monasterio, auctoritate nostra Ordinaria, in perpetuum incorporamus, vnimus, & annectimus: ita quod liceat per vos, vel procuratorem vestrum, corporalem possessionem præfatæ Parochialis Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum, auctoritate propria 4.

Vide infra *Decisione 29. n. 4.*

In his verbis translata fuit cura animarum cũ omnibus iuribus Parochiæ in Monasterium.

Vide. *Decisionem. Vbaldi, infra la 27. in princ.*

propria apprehendere, ac fructus, redditus, & prouentus ipsius Parochialis Ecclesiæ, in vsus Abbatiæ, & Conuentus conuertere; reseruata tamen de ipsius Ecclesiæ Parochialis fructibus, redditibus, & prouentibus, pro Vicario ibidem instituendo, congrua portione, ex qua idem Vicarius valeat congruè sustentari, Episcopalia iura soluere, & alia sibi incumbentia onera supportare. Datis Pampilonæ anno à natiuitate Domini Millesimo, Quadringentesimo Octauo, Indictione prima, Die vero Quinta Mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Benedicti, diuina prouidentia Papæ 13. anno quarto decimo.

5. Postea tandem, ad instantiam dicti Monasterij, prædictus Pontifex Benedictus, per suam Bullam Perpiniani datam, tertio idus Aprilis, anni sui Pontificatus Quinti decimi, Archidiacono de Eguiarte, Ecclesiæ Pampilonensis dignitati, & Canonico, verificationem narratiuæ commisit, de hoc quod ex certis rationabilibus causis tunc expressis, Parochialis Ecclesia Sancti Ioannis de Mendauia dictæ diœcesis fuerit eidem Monasterio, auctoritate Ordinarij vnita. Et si de veritate illi constaret, prædictam confirmaret vnionem. Commissio autem, talis est. *Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus, si ita est, vnionem prædictam, sicut proinde facta est, auctoritate nostra approbes, & confirmes*, &c. Qua commissione per Archidiaconum præfatum admissa, & narratiua verificata, vnionem dictæ Ecclesiæ per Ordinarium factam, confirmauit in hac, quæ sequitur forma.

Nos igitur Martinus Archidiaconus, & executor præfatus, &c. 6.
Quia per depositionem, & informationem plenariam per nos receptam, reperimus, quod fructus, redditus, & prouentus dicti Monasterij de Trachio propter guerrarum turbines, & mortalitatum pestes, quæ in istis partibus viguerunt, sunt adeò diminuti, quod vix dicti Abbas, & Conuentus valeant onera dicti Monasterij commodè supportare, ideò prædictam Ecclesiam de Mendauia eidem Monasterio de Trachio auctoritate Ordinarij factam, vnitam fuisse reperimus. Idcirco nos Martinus Archidiaconus executor præfatus, auctoritate Apostolica nobis commissa, & qua fungimur in hac parte, dictam vnionem de Ecclesia Parochiali de Mendauia, prædicto Monasterio de Trachio auctoritate Ordinaria facta, reseruata tamen de ipsius Ecclesiæ Parochialis fructibus, redditibus, & prouentibus, pro Vicario ibidem instituendo, congrua portione, de qua idem Vicarius valeat congruè sustentari, Episcopalia iura soluere,

Euidens signum vnionis ad mensam, iure pleno quoad spiritualia, & temporalia.

& alia onera sibi incumbentia supportare, approbamus, & confirmamus, approbauimus, & confirmauimus, &c. Deinde censuras Ecclesiasticas pronunciamus cõtra omnes, & singulos, qui contra præfatam vnionem aliquid attentare præsumpserint: clausulamque irritantem addit. *Datis Pampilonæ sub anno Domini Millesimo, Quadringentesimo nono, die vigesima nona Iulij &c.*

Vnio istius Ecclesiæ quia munita est confirmatione Apostolica, non requirit aliam solemnitatem: Nec obiici potest defectus, Rota in *Cæsaraugustana portionis del Castellar.* 27. *Iun.* 1631. Coram Merlino, ex Decian. *cons.* 341. *num.* 12. Rol. *cons.* 96. *num.* 21. *lib.* 1. & Seraph. *decis.* 1027. *n.* 8. & *decis.* 1080. *num.* 6. Habetur à Tamburin. *tom.* 3. *la* 110. *decision.*

7. Hanc donationem, vnionem, & confirmationem quoad substantialia tantum hic inseri duxi, ne nimis lectores inutiliter grauarem. Fuisseque suos effectus sortitas, indubitatum esse debet. Primò, quia Monasterium percepit, & percipit omnes fructus decimales debitos Parocho dictæ Ecclesiæ, à tempore donationis, & vnionis præfatarum vsque ad hodiernum diem. Constat ex actis causarum, quæ inter Monasterium ex vna parte, & Vicarium, Beneficiarios & villam de Mendauia ex alia vertuntur in Curiis Episcopali, & Regiis Pampilonensibus, super possessione exercendi actus Parochiales in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Iegarda, Prioratu dicti Monasterij, tam ex depositione omnium vtriusque partis testium, quam ex confessione contrariæ. Et præter dictos communes fructus, percipit etiam dimidium tertiæ, quæ beneficiariis absentibus detrahitur ratione seruitij, pro illis à beneficiariis residentibus impensi, in executionem sententiæ, quam ab Ordinario, hac de re, anno 1625. obtinuit.

Secundo, quia Abbas Monasterij sæpe Ecclesiam S. Ioannis de Mendauia visitauit, aliquando in spiritualibus, & temporalibus simul, & aliquando tantum in spiritualibus, scilicet Sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ, Fontem baptismalem, & Sanctos oleos. In actis causæ coram Ordinario agitata, duplex publicum instrumentum habetur productum: primum de anno 1539. in quo refertur, quod illo in anno idem Abbas, *como Rector, y Administrador de la dicha Yglesia, como miembro, y filiacion, è vnion del dicho Monasterio*, illam in spiritualibus, & temporalibus visitauit. Fuitque dictum instrumentum per Notarium publicum Regalem confectum & subscriptum, & approbatum, vti ex eodem apparet, per Vicarium, Beneficiarios, & gubernatores, vulgo *Alcalde, Iurados, y Regidores, y otros.* 8.

y otros veZinos dictæ villæ, qui actibus dictæ visitationis adfuerant.

9. Secundum instrumentum est de anno 1633. ex quo constat Dñum Abbatem visitasse Sanctissimum Altaris Sacramentum, Fontem baptismalem & Sacros Oleos quietè, & pacificè, cum assistentia Vicarij dictæ Ecclesiæ, & dictorum Ministrorum, seu Gubernatorum eiusdem Villæ. Constátque de possessione visitandi, in actis dictæ causæ coram Ordinario, ex testium depositione, fol. 282. 289. *&* 293.

10. Tertiò, quia Domnus Abbas, & in eius absentia Præsidens Monasterij liberè confert omnia beneficia Ecclesiæ Sancti Ioannis Baptistæ de Mendauia, tanquam illius Patronus, & Parochus, vti apparet ex literis, seu titulis collationum, ibi. *Y por que la colacion y prouision del dicho beneficio toca, y perteneze à nos, como Abad, que somos de la dicha Parochial de Mendauia*: Et infrà. *Vsando del derecho, y Patronato, que tenemos, nombramos por beneficiado de la dicha Yglesia Parochial de San Ioan de Mendauia à N. y le colamos canonicamente, por imposicion de vn bonete el beneficio vaco*, &c. Et cum solis Domni Abbatis, seu Præsidentis titulis, apprehendunt prouisi possessionem beneficiorum, & illa perpetuo vtuntur, absque vlla Ordinarij, aut alterius depēdentia, aut approbatione, iuxta declarationem Congregationis Concilij relatam, à Garc. *de benefic. part. 9. cap. 2.*

Hic duo adnotanda veniunt. 11.
Primum, quod licet Parochiani præsentent Domno Abbati, aut Præsidenti ad aliqua beneficia dictæ Parochialis Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia filios suos, & in eadem Parochiali baptizatos, prouisio tamen, & collatio liberè omninò fit illis à Domno Abbate, & Præsidente Tum ob ea, quæ diximus, *part. 1. quæst. 3. §. 4. de 4. modo acquirendi beneficia, n. 3.* Tum, quia eorum præsentatio, cum non sint Patroni, sed Monasterium, vt vidimus *in hac sectione, num.* 1. 2. *&* 10. vim coactiuam habere non potest, maximè quia per viam petitionis illa fit, & admittitur ab Abbate, & Præsidente ad preces Parochianorum. Circa quod vide infrà, *sectione 3. conclus. 2. numero 14.*

Secundum, quod adnotare libuit, est, quod in Ecclesia de Mendauia, & in aliis Monasterio Hyrachensi, & aliis Monasteriis vnitis, non solum cessat ius Præsentandi Vicarium, & Beneficiarios, etiam si illud, ex Papæ concessione, sæcularibus competeret, sed quod cessent etiam menses reseruati Summo Pontifici, ad effectum vt nemo præter ipsum, beneficia in præfatis mensibus vacantia, valeat conferre. Ita docet Laym. *lib. 4. tract. 2. cap. 9. num. 5.* licentiatus. 12.

Atqui

Ategui *in consulto quodam* super beneficio, seu portione Ecclesiæ de Arizala, de quo *infra q. 9. sect. 1. num.* 4. quod ibi vide in Iure, & DD. fundatum & fuit decisum à S.Rota in *Iacen.Vicaria 29. Ianuarij* 1616. coram Buratto, quam habes infra *Decis.* 2. & alia coram eodem *la* 23. *num.* 2. & in *Celsonen. Praeceptoria*, coram Coccino, *infra la* 33. & 34.

13. Quartò constat donationem, & vnionem sortitas fuisse effectus, quia Domnus Abbas, & Præsidens nominant Vicarium, qui cum sola approbatione, & commissione Ordinarij Curam exercet: & pro huiusmodi seruitio Monasterium illi confert septuaginta tritici mensuras, vulgo robos, & beneficij vnius, de mensa Abbatis dicti, fructus, prouentus, & distributiones, vti concordatum est anno 1577. Reuerendissimo Episcopo Pampilonense eodem anno confirmante. Facit *Decis.* quæ adest infra *la* 23. *n.* 6.

14. Quintò, quia Domnus Abbas prafatus, tamquam Abbas, & Curatus, seu proprius Parochus Parochialis S. Ioannis de Mendauia in illa Parochialem Missam dixisse, & alios actus Parochiales exercuisse constat, ex depositione sex testium per Monasterium productorum in causa de qua supra *num.* 7. ex vnoque & altero testimonio publico similiter per Monasterium producto. Primum continet quod die 29. Iunij 1647. dixerit Missam maiorem seu popularem. Secundum vero, quod anno 1648. Capitulum cum Vicario, & Beneficiariis celebrauerit.

Ex quibus omnibus fit manifestum, vnionem Ecclesiæ Sancti Ioannis Abbati, & Conuentui Hyrachensi factam, sortitam fuisse suum effectum extitisseque, & nunc quoque existere in debita obseruantia: quæ etiam præsumere facit iustificationem eiusdem Vnionis, concurrente longissimi temporis lapsu. Pro quibus facit Rota, *in Mindonien.* coram Zarate, 3. *Martij* 1653. quam inuenies *infra la* 29. 15.

SECTIO II.

Proponitur sententia contraria quæsitum negans.

1. His igitur, quæ in tribus præcedentibus sectionibus, præmissis, ad quæstionis propositæ resolutionem, propius accedamus. Prima in hacque sententia est, Domnum Reuerendissimum Abbatem Monasterij Regalis de Hyrache non esse verum Rectorem, & Parochum Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis Villæ de Mendauia, nec licere illi vlla Sacramenta Parochianis dictæ Ecclesiæ ministrare, aut aliquem in illa actum exercere parochialem, nisi obtenta licentia.

licentia Vicarij eiusdem Ecclesiæ, vel Ordinarij loci.

2. Hanc quidem tenuit Illustrissimus Reuerendissimusque Dominus Doctor, D. Ioannes Queypo de llano, Episcopus Pampilonensis, qui in actu visitationis præfatæ Ecclesiæ, sic illam, tertia Decembris, anni 1640. die, firmauit, stabiliuitque in hunc, qui sequitur modum.

3. *Primeramente, por hauer entendido en la visita, que su Illustrissima haze en esta villa, que algunos Religiosos del Monasterio de Hyrache veniendo a esta villa, han pretendido visitar el Sanctissimo Sacramento, y la Pila, y hazer en la Yglesia otros actos Parrochiales, con pretexto, y fundamento que la Abadia desta Yglesia esta vnida al dicho Monasterio de Hyrache: la qual pretension es iniusta, y contra todo lo que esta dispuesto por los sagrados Canones, y Concilios, por lo siguiente.*

4. *Lo vno, por que la vnion de la dicha Abadia no pudo dar al Monasterio de Hyrache ni a sus Religiosos mas derecho del, que tenia el Abad que era Clerigo seglar, antes de la vnion. Por que es cierto, que el Abad de esta Villa era el Parocho de esta Yglesia, y el que gozaua la metad de los frutos de ella, que por los sagrados Canones que se refieren el Decreto, y en las Decretales, se diuidieron los frutos de las Yglesias, en quatro partes, y la vna se aplico al Obispo, que es el Quarto, que oy goza, y la otra se aplico a la fabrica, que es la Primicia, y las otras dos partes se diuidieron igualmente entre los Clerigos, y los pobres; y en esta Yglesia, ambas partes se aplicaron al Parocho, con carga de que distribuyese a los pobres su parte. Ypor hauer llegado esta Villa a mucho numero de vezinos, y allar se el Parocho impossibilitado de administrar los Sacramentos a todos, y cumplir con los officios Parochiales, con authoridad del Obispo fundo los Beneficios, que oy tiene esta Yglesia, y de los fructos, que le tocauan, se dio la metad a los Beneficiados, y el se quedo con la vna de quatro partes. Y siendo este Parocho, ô Abad de esta Yglesia Clerigo seglar, este beneficio Parochial, se annexo al Monasterio de Hyrache. Y a si como el Parocho seglar no tenia Iuridicion para visitar esta Yglesia, ni el Sanctissimo Sacramento, ni la Pila, por que el derecho de visitar, es Iuridicional, y de Iuridicion Ecclesiastica, y espiritual, la qual no tiene Parocho alguno, siendo a si, que por la vnion, no se pudo transferir en el Monasterio mas Iuridicion de la que tenia el Parocho seglar, sin fundamento pretenden los Religiosos la visita arriba dicha: y el pretender vsurpar la Iuridicion del Obispo, con graue pecado, y escandalo, pues conocidamente intentan tomar, lo que saben, que no es suyo, ni pertenezе, ni puede pertenezer. Y la vsurpacion*

pacion de estas Iuridiciones esta prohiuida a si a seglares, como a los Ecclesiasticos por los sagrados Canones, y el Santo Concilio de Trento, y por la Bulla in Cœna Domini. Y a qualquier Religioso, que para a delante lo intentare con efecto, le declara su Illustrissima por descomulgado, y por incurso en la Bulla in Cœna Domini; y mando al Vicario y Beneficiados de esta Villa pena de excommunion mayor, que lo declaren portal, en las Missas populares, y lo tengan portal, y lo euiten de los officios diuinos hasta que trayga absolucion de Roma.

Sed vt scias velim, non posse Episcopum declarare excommunicatum Regularem transgressorem alicuius legis, propter quam imposita est excommunicatio, siue à iure siue ab homine, nisi hoc sit illi specialiter concessum: docet Lezana, *tom.* 1. *cap.* 11. *num.* 15. ex Nauar. *lib.* 5. *consil. de sent. excommun. cons.* 2. *num.* 2 & Rodriq. *tom.* 2. *quæst. Reg. quæst.* 77. *art.* 7. ex *Clem.* 2. *de pœnis.*

Qui tamen Doctores intelligendi sunt respectu Regularis, exempti ab Episcopi iurisdictione. Monachos autem Benedictinos esse exemptos non solum ab Episcopis, sed & à Nunciis Apostolicis & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos, notorium est. Vnde Rota in vna *Venetiarum, seu nullius decimarum, Ven.* 15. *Nouembris* 1602. coram Coccino, inter eius impressas *la* 83. opposita nullitate contra sententiam à Nuncio contra Monachos pronuntiatam, decidit. *Nullitas erat clara, quia Nuncius non habebat iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti. Quorum Monasteria per priuilegium Eugenij* 4. *& aliorum Romanorum Pontificum sunt exempta ab omni iurisdictione Legatorum Apostolicorum, & Nunciorum, & immediatè sunt Apostolicæ sedi subiecta. Quæ priuilegia pluries fuerunt canonizata, vt in causa Burgen. Iurisdictionis,* 20. *Decemb.* 1596. *coram bo. me. Orano, & in causa Piscien. seu nullius,* 7. *Martij* 1582. *coram bo. me. Gyptio.* Hæc ibi, *n.* 1.

Demas, que como esta vnion se hizo accesoria al Monasterio de Hyrache, el titulo, y derecho de esta Abadia, se extinguio, y suprimio, y lo que puedo en el Monasterio, no fue mas que la vtilidad, y derecho de lleuar los diezmos, que lleuara antes el Parocho. De manera, que lo que antes de la vnion era beneficio Ecclesiastico, comenzo despues de la vnion a ser vn predio, como bina, ô heredad, ô censo, ô tributo del Monasterio sobre los frutos decimales de esta Yglesia. Y en efecto despues de la vnion es como si vna bina de esta Yglesia, se la hubiessen agregado al Monasterio. Y an si todo el derecho Parochial absolutamente consiste en el Vicario, y el lo reciue del Obispo, sin dependencia alguna del Monasterio. Y a si el derecho de predicar, y confesar, 5.

confesar, y administrar los Sacramentos al pueblo, reside priuatiuamente en el Vicario sin dependencia de persona alguna mas que de el Obispo.

6. *De lo qual se sigue, que el Matrimonio hecho en esta Parochia en presencia del Abad, ô Religioso del Monasterio de Hyrache, es nulo, por no estar el Parocho presente. Y se si que tambien, que si algun Abad, ô Religioso, se intrometiere a administrar los Sacramentos en esta Parochia, que les estan prohibidos por la Clementina primera de Priuilegios incidira en la excommunion Papal, que en ella se pone. Ni puede Religioso alguno del dicho Monasterio predicar, ni confesar, ni exercer officio Parochial en la dicha Yglesia sin licencia del Vicario, ô del Obispo.*

Quod quidem decretum minimè obstare potest Monasterio, quia decreta, & sententiæ non afficiunt non citatos. Rota in *Veronen. Iurium Parochialium 3. Martij, 1629.* coram Virile, quam habes *infra la 26.* Vide ibi *n. 5.*

7. Hæc omnia præfatus Illustrissimus Dominus Episcopus Queypo decreuit, & subscripsit. Sed vt illis fiat satis, maiori qua possim distinctione, operæ pretium duxi, eius Doctrinam, ad sequentes reducere propositiones. Omitto illas: *La qual pretension es iniusta. Y el pretender vsurpar la Iuridicion del Obispo, con graue pecado, y escandalo, pues conocidamente intentan tomar lo que no es suyo, ni perteneze ni puede pertenezer.* Quia illarum discussionem, ad Dominum, & Iudicem omnium, qui iudicaturus est viuos, & mortuos, ea qua possum animi demissione, libenter mitto. Reliquas vero, claritatis gratia, libuit hoc proponere ordine.

Prima igitur sit. *Ecclesia S. Ioannis de Mendauia habuit olim Clericum sæcularem, Rectorem, & Parochum.* 8 Illā admittimus sect. 4. num. 1.

Secunda. *Præfatus Parochus percipiebat fructus decimales sibi ex Sacrorum Canonum dispositione debitos, propter Officium, scilicet, Parochiale.* 9. Illā admittimus s. 4. num. 1.

Tertia. *Parochus iste sæcularis, non habebat iurisdictionem ad visitandum dictam Ecclesiam, nec Sanctissimum Sacramentum, nec Fontem baptismalem.* 10. Sub distinctione illam admittimus s. 4. num. 2.

Quarta. *Nullus Parochus iurisdictionem ad visitandum Ecclesiam, S. Sacramentum, nec fontem habet.* 11. Sub eadem distinct. vbi supra.

Quinta. *Vsurpatio huiusmodi iurisdictionis, sæcularibus, & Ecclesiasticis, prohibita est tam per sacros Canones, quam per Tridentinum Concilium, & Bullam in Cœna Domini, sub excommunicationis latæ, sententiæ pœna.* 12. Illi fit satis s. 4. n. 3. 4. & 5.

Sexta. *Postea tamen, hoc beneficium Parochiale, & Abbatia huius Ecclesiæ fuit accessoriè vnita, & annexa Monasterio de Hyrache, & Titulus, iusque dicta Abbatia de Men-* 13. Admittimus illam s. 4. n. 1. modo ibi explicato.

dauia suppressus, & extinctus fuit per huiusmodi accessoriam vnionem.

14. Sect. 4. n.6. negatur, & quare. Septima. *Ex vnione praedicta nihil aliud Monasterium acquisiuit quam ius percipiendi decimas, quas ante vnionem percipiebat Parochus saecularis.*

15. Quo in sensu illam admittamus, s.4. num. 7. Octaua. *Quod ante vnionem, beneficium erat Ecclesiasticum, post illam esse praedium incepit, ac si vinea esset, census, aut tributum Monasterij super fructus decimales dictae Ecclesiae, non aliter, ac si vinea aliqua illius, aggregata fuisset Monasterio.*

16. Illam negamus s.4. n. 8. & quare. Nona. *Vnio Abbatiae de Mendauia, Monasterio de Hyrache, & suis Religiosis, amplius dare non potuit iuris, quam habebat Abbas Clericus saecularis, ante ipsam vnionem: nec per illam in Monasterium potuit alia amplior ve Iurisdictio, quam saecularis Parochus habebat, transferri.*

17. Omnino illam negamus s.4. n 9. ob fundamenta sibi tacta. Decima. *Totum ius parochiale Ecclesiae de Mendauia absolutè, & priuatiuè resides penes Vicarium sine dependentia vlla ab aliquo alio, quam ab Episcopo: & sic ius concionandi, audiendi confessiones, & Sacramenta populo ministrandi, priuatiuè apud illum residet. Ex qua alias, dictus Dominus Episcopus, propositiones deducit, suntque quae hic sequuntur.*

18. Sect. 4. n. 10. illam negamus, & quare. Vndecima. *Matrimonium, in dicta Parochia celebratum coram Abbate, aut Religioso Hirachensi, nullum est, ob defectum praesentiae Parochi, asserit.*

19. Illam etiam negamus s.4. n. 11. Duodecima. *Abbas, aut Religiosus aliquis si se in administrationem Sacramentorum Vnctionis extremae, & Eucharistiae in dicta Parochia intromiserit, in Excommunicationem Papalem incidet, in Clementina 1. de Priuilegiis promulgatam.*

20. Illã improbamus s.4. num. 12. Tertia-decima. *Nullus Religiosus dicti Monasterij potest in dicta Ecclesia, sine Vicarij, aut Episcopi licentia, conionari, confessiones audire, aut Parochialem actum, seu officium exercere.*

21. Haec omnia Illustrissimus Dominus Queypo, cuius sententiam tenuisse videntur Rebuff. in Praxi beneficiorum, *tit. de Vicariis perpetuis, num.* 1. Azor, part. 2. Instit. Moral. *lib. 6. c.* 29. *quaest.* 1. Trullench, tract. de Parocho *cap.* 15. *dub.* 2. *num.* 3. *& dub.* 3. *num.* 2. quatenus docent, quod quando vnio fit accessoriè, in beneficio vnito relinqui soler Vicarius perpetuus, qui illi deseruiat: & is qui habet beneficium vnitum, non poterit illi deseruire per se inuito Vicario perpetuo. Haec Rebuff. & Azor loco cit. Sed ipsemet, & Trullench. addunt, ille *lib.* 3. *eiusdem* 2. *part. c.* 6. *quaest.* 2. vers. *Quaerat*, Trullench. vero locis citatis, toties debere auctoritate Episcopi Vicarium perpetuum institui, quoties Ecclesia Parochialis, seu beneficium Parochiale curam habens animarum,

alicui

alicui alteri Ecclesiæ, vel Collegio Canonicorum, Seminario Clericorum, vel Cœnobio Monachorum, vel Academiæ, Hospitali, aut alteri denique loco pio fuerit annexum, & vnitum, Præbendæ, vel Dignitati. Et expresse docent Azor, & Trullench, quod quando instituitur Vicarius perpetuus, aufertur à Rectore principali cura animarum actualis, ita vt nec debeat, nec possit per se ipsum Sacramenta ministrare: & transfertur in Vicarium perpetuum, inquiunt.

22. Fit illi satis f. 4, num. 14. Ista sententia videtur probari primò, ex *Cap. de Monachis*, 12. *de Præbend. & dignit.* vbi statuitur, vt *nullus Vicarius à Monachis præsentatus, ab Episcopo recipiatur, nisi tantum ei de prouentibus Ecclesiæ coram Episcopo fuerit assignatum, vnde iura Episcopalia possit persoluere, & congruam sustentationem habere*: sed sic est, quod Vicarius Episcopo præsentatur, vt ab illo canonicè instituatur in Vicaria ergo cum institutio sit perpetua, omnis Vicarius Monachorum perpetuus, erit. Ac per consequens penes Vicarium erit Cura animarum, & non penes Monachos.

23. Explicatur f. 4. n. 15. Secundò probatur ex *Cap. extirpandæ*, § *Qui vero el* 30. *eod. tit.* Vbi statuitur, quod si Ecclesia Parochialis Præbendæ, aut dignitati sit annexa, qui talem habet Præbendam, aut dignitatem, cum oporteat eum in maiori Ecclesia deseruire, in ipsa Parochiali Ecclesia idoneum, & perpetuum habeat Vicarium, canonicè institutum, qui congruam habeat portionem de ipsius Ecclesiæ prouentibus. Ergo in omni beneficio accessoriè vnito perpetuus Vicarius constitui debet, in quem Cura Parochialis beneficij transferatur: ac per consequens nulla in illa parochialia exercere valebit, qui vnitam accessoriè illam habet suæ dignitati, nisi de licentia Vicarij: alias illa duos simul Parochos immediatos haberet, quod ita absurdum esset, sicut si vxor duos viros haberet.

Tertiò probatur ex *Cap. In Lateranensi*, *eod. tit.* & 31. & *cap. Cum & plantare*, §. *In Ecclesiis vero*, 3. *de Priuilegiis*. In vtroque enim definitur, quod Regulares in Ecclesiis, quæ ad ipsos iure pleno non pertinent, iuxta Concilij Lateranensis statuta, Episcopis instituendos repræsenrent Presbyteros, vt illis de plebis cura respondeant; ipsis, vero Regularibus, pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem: & quod institutos, remouere non audeant, Episcopis inconsultis. Ex quibus apparet manifestè, Vicarios Ecclesiarum Monachorum, perpetuos esse, & penes illos, & Episcopos solum, residere animarum curam; penes Monachos autem temporalia tantum: seu ius, vt de illis ratio per Vicarios exhibeatur. 24. Sect. 4. n. 16. vera eius intelligentia ostenditur.

Quartò probatur ex *Cap. suscepti Regiminis* 1. *de Prabend. &* 25.

Sensus genuinus illius demõstratur *sect.* 4. *n.* 17. *dignitat. lib.* 6. etiam ſtatuitur vt diœceſani non recipiant vllum ad præſentationem Religioſorum ad aliquam Eccleſiam, niſi tantum de prouentibus ipſius Eccleſiæ coram eis fuerit aſſignatum, vnde Iura Epiſcopalia poſſint ſoluere, & ipſi Rectores congruè ſuſtentari valeant.

26. Explicatur *sect.* 4. *n.* 18. Quintò probatur ex *Cap. Presbyteri*, vnico *de Capell. Monachor. lib.* 6. in quo decernitur Vicarios Eccleſiarum Monachorum, perpetuos eſſe debere, & ab ipſis Monachis remoueri non poſſe, ſed ab Epiſcopo.

27. *Sect.* 4. *n.* 19. interpretatur, & 20. Sextò ex *Clementina, Quia Regulares* vnica *de ſupplenda neglig. Prælat.* Ibi enim definitur, quod ſi Prælati Regulares negligentes fuerint in diſponendo de Eccleſiis vacantibus, & ad eorum diſpoſitionem ſpectantibus, intra terminum à Lateranenſi Concilio præfixum, deuoluatur ad Ordinarium earum prouiſio, quod vtique ad perpetuitatem ſpectat.

28. Vera illius intelligentia oſtẽditur *ſ.* 4. *n.* 21. Septimò, ex *Clement. Quæ de Eccleſiis*, vnica *de officio Vicarij*. vbi Vicaria beneficio curato æquiparatur: & cum alio beneficio curato incompatibilis decernitur. Quod denotat eſſe quid perpetuum, & quod curam habeat ex officio.

29. Quomodo debeat intelligi, dicitur *sect.* 4. *n.* 22. & 23. Octauò, ex *Clement. Ne in agro Dominico*, §. *Cæterum, de ſtatu Monachor.* vbi ſtatuitur quod in Eccleſiis curam animarum habentibus, vnitis, Prioratibus, & Monaſteriis, debet poni Vicarius, qui ſit viginti quatuor annorum, & intra annum ordinetur, ſicuti quilibet alius Parochus: & collationem debet ab Epiſcopo accipere. Quod omne denotat, Vicarias illarum Eccleſiarum, Prioratibus, Monaſteriiſque vnitarum, eſſe beneficia, ac per conſequens perpetuas.

30. Quomodo debeant intelligi, oſtenditur *sect.* 4. *n.* 24. & 25. Nonò probatur ex *Cap. Sanè el* 6. 16. *quæſt.* 2. in quo Vrbanus Papa Secundus ſtatuit, nec in Parochialibus Eccleſiis, quas tenent Monachi, abſque Epiſcoporum conſilio Presbyteros (hoc eſt Vicarios) collocent: Sed Epiſcopi Parochiæ curam cum Abbatum conſenſu Sacerdoti committant, vt eiuſmodi Sacerdotes de populi quidem Cura Epiſcopis rationem reddant; Abbati vero pro rebus temporalibus ad Monaſterium pertinentibus, debitam ſubiectionem exhibeant. Et *Cap. Statuendum*, immediatè ſequenti idem Sanctiſſimus Pontifex ſtatuit, vt Eccleſiæ quorumcumque Monachorum, Epiſcoporum, vt decet diuinitus ſubdantur regimini, eiſque debita obſequia exhibeant. Ex quibus videtur ſequi, penes Epiſcopum, & Vicarium ab ipſo inſtituendum, reſidere curam animarum; penes Abbatem vero temporalia emolumenta.

31. Illi fit ſatis *ſ.* 4. *n.* 26. cũ quatuor. Decimò ex Tridentino Concilio, *ſeſſ.* 7. *cap.* 7. decernente beneficia Eccleſiaſtica curata Cathedralibus, Collegiatis, aut aliis Eccleſiis

sequentibus. clesiiis vel Monasteriis vnita, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur, qui solicitè prouidere procurent, vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos ab eisdem, tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori arbitrio ipsorum Ordinariorum portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur. Quod vtique decretum comprehendit quæcumque Monasteria, & quascumque Ecclesias Parochiales ipsis, & eorum mensis vnitas, vti docet Barbosa de Potest. Episcopi, *part. 3. allegat. 72. num.* 190.

32. Respōdetur illi *sect. 4. num.* 31. Vndecimò probatur sententia negatiua Quando Patronus concedit Ecclesiam Domui Religiosæ, non plus iuris habet acceptor, quam dator, glossa in titulum 16. *q.* 2. vers. *de Capellis.* Sed Monasterium Hyrachense Ecclesiam de Mendauia à Patrono laico, Rege scilicet Carolo Tertio accepit. Ergo non habet in illa plus iuris, quā habuit ipse Rex. Sed Rex nullum ius spirituale habebat in dicta Ecclesia, sed merum laicum Patronatum, quem per Parochianorum obtinuerat donationem. Ergo nec Abbas, aut Monasterium, aliud ius in illa habent. Ergo non est illius Parochus, nec potest in illa vlla Sacramenta ministrare, aut Parochiales actus exercere, nisi obtenta à Vicario eiusdem Ecclesiæ, aut ab Episcopo ad id licentia.

Confirmatur ex *Regula* 79. *Nemo potest plus iuris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur.* de Regul. Iur. *lib.* 6. 33. Satis illi fit loco cit.

Duodecimò probatur. Monachi incapaces sunt beneficiorum sæcularium, etiam parochialium, seu curam animarum personarum sæcularium habentium. *Capit. In Ecclesiis, el.* 1. *de Capell. Monachor. Cap. Placuit, el* 1. *Cap. Placuit,* 8. *Cap. Interdicimus,* 10. *Cap. Iuxta el* 11. 16. *q.* 1. Paulus Quartus, anno 1588. Constitutione. *Post quam diuina bonitas*, la 14. apud Cherubinū *tom.* 1. vbi §. 2. *Quamobrē*, priuat Regulares omnes omni beneficio Ecclesiastico, etiā curato, *ac de illa, & alia quacūque, & qualiacumq; in posterum obtinenda perpetuo* (inquit) *in habilitamus,* &c. Et Sacra Congregatio Cardinalium, de mēte Greg. XIII. sic declarauit. *SS. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium Curatum ad tempus.* Clemens Item VIII. in Constit. 40. *Nullus omnino* §. 19. sic decreuit. *Ineatur ratio, qua sublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conuentus claustra, ad ea quamprimum reuocentur, nec de cætero, nisi ex grauissima causa à Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.* Quam quidem 34. Soluitur, *sect.* 4. à *n.* 34. Sed sufficiat *n.* 4. videre.

quidem Constitutionem Vrbanus quoque VIII. confirmauit constitutione sua 10. apud Bullar. Cherubini.

SECTIO III.

In qua vera sententia affirmatiua firmatur.

1. OMnibus tamen dictis non obstantibus resolutoriè assero, Reuerendissimum Domnum Abbatem Regalis Monasterij Sanctæ Mariæ de Hyrache, & eius Præsidentem fuisse, & esse veros, & legitimos Rectores, & Parochos Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis Baptistæ Villæ de Mendauia: illisque licuisse, & licere Sacramenta Parochianis præfatæ Ecclesiæ ministrare, illorumque Matrimonia sua præsentia authorizare, & benedicere: omniaque alia, & singula iura veris, & legitimis Parochis debita, nomine proprio, ex officio & iure ordinario exercere: ac proinde nulla obtenta, nec petita quidem à Vicario dictæ Ecclesiæ, aut à Reuerendissimo & Illustrissimo Pampilonensi territorij Episcopo licentia, & habere Curam dictæ Ecclesiæ non solum habitu, sed simul in actu, & in exercitio. Vicarium autem præfatum, solum habere exercitium Curæ, amouibileque ad ipsius Domni Abbatis, seu Præsidentis nutum.

Plura quidem hæc nostra continet resolutio, quorum quodlibet, suas exigit speciales probationes. Quare vt cuilibet, suæ expeditius, maiorique cum claritate tribuantur, hanc resolutionem in sequentes duxi, conclusiones distribuere.

PRIMA CONCLVSIO.

Vicarius Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia, non est illius Parochus, nec habet curam animarum, sed solum exercitium eius, ad nutum Domni Abbatis, vel Præsidentis Monasterij de Hyrache reuocabile. 2.

Primam partem huius conclusionis admittit Ioan. Ægid. Trullench, tract. de Parocho, *cap.* 15. *dubio* 3. *num.* 2. vbi dicit Vicarium etiam si perpetuus sit, nec esse, nec dici posse Rectorem. & consequenter nec Parochum verum dicere debet, cum eadem prorsus res, per quodlibet istorum nominum, quæ synonyma sunt, exprimatur. Expressè illam docet Pax Iordanus volum. 2. de beneficiaria, *lib.* 10. *tit.* 8. *num.* 63. 64. 3.

Quod vicarius non sit Parochus, Probatur primò. Vicarius Ecclesiæ de Mendauia non habet beneficium Parochiale illius. Ergo non est illius Parochus, nec habet curam animarum in illa. Consequentia patet, quia nemo est, nec dici potest verus Parochus, nec habere curam animarum, nisi ratione 4.

beneficij

beneficij Parochialis. Antecedens vero probatur. Vicarius non percipit fructus beneficij Parochialis de Mendauia. Ergo non habet huiusmodi beneficium. Antecedens admittitur ab Illustriss. Domino Episcopo Queypo. supra *sect.* 2 *n.* 4. vbi addit hoc beneficium fuisse Monasterio de Hyrache annexum, *& num.* 5. etiam asserit ius percipiendi decimas ad Parochum pertinentes in Monasterium transiuisse. Et patet illas percepisse, & hodie percipere, ex dictis *sect.* 1. *num.* 7.

5. Consequentia autem vltima probatur, quia beneficium sine fructibus, non est beneficium, vt bene Viuianus in Praxi Iurispatron. *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 210. docet ex Abbate in *Cap. de multa, de concess. Præbend.* Nam sicut corpus sine anima, non est, nec dicitur homo, sed cadauer, ita beneficium sine redditibus non potest dici beneficium. *Cap. si quis obiecerit,* 1. *q.* 3. Ex quo fit, quod Vicarius temporalis, non sit beneficiarius. Barbosa, de Post. Episc. *p.* 3. *alleg.* 57. *num.* 146. *&* 147. ex Garcia de beneficiis, *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 93. Valer. Reginald. in Praxi, *lib.* 30. *tract.* 1. *cap.* 8. *sect.* 4. *n.* 53. Trullench, loco cit. *dub.* 7. Azor, Instit. *p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 6. *q.* 5. *&* 6. Pax Iordanus, volum. 1. de Re Sacra *lib.* 3. *tit.* 6. *n.* 94. *fol.* 196. qui ait ex Gonzal. *Reg.* 8. *gloss.* 5. §. 3, *num.* 35. *& seqq.* ex Rebuff. in Praxi. *tit. de dispens. ratione ætat.* vers. *earum*, *num.* 14. & ex Garc. loco cit. Vicariam a mouibilem non esse beneficium Ecclesiasticum, sed simplex salarium, siue stipendium. Ludou. Bellus, in Consil. posthum. *cons.* 87. *num.* 2. & addit. *Ideoque ad ordines sacros qui sub eorum titulo* (scilicet beneficiorum manualium, & Vicariæ temporalis,) *promoueri non potest.* Ita ille ex Garc. *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 39. & ex Blayn. *fol.* 311.

Secundò. In Ecclesia vnita nemo intitulatur, supra part. 2. quæst. 6. num. 6 Sed Ecclesia Sancti Ioan. de Mendauia vnita est Monasterio de Hyrache *sect.* 1. *num.* 4. *&* 6. & hic *num.* 4 Ergo in illa nemo intitulatur, ac per consequens nec Vicarius. 6.

Tertiò, Vicarius temporalis, Ecclesiæ Parochiali præfectus, non habet curam, sed tantum eius exercitium, vti dictum est, & docet Rebuff. in Praxi beneficior. *p.* 2. *tit. de non promotis intra annum*, *n.* 63. ibi: *Si duo, vel plures præficiantur ad Ecclesiam Parochialem, & neutri eorum sit commissa* (hoc est translata) *cura; tunc licet vterque Confessiones audiat, baptizet, & alia, quæ ad curam spectant faciat, tamen in eis non habebit locum dictum Cap. licet Canon.* & idem dicit Mascard. de Probation. volum. 1. *concl.* 469. *num.* 5. & addit: *neque text. in Cap. De multa, de Prabend. quia quemadmodum humana* 7.

Sponsa duos coniuges habere nequit eodem tempore, *Cap.* 1. *de Sponsa duorum, sic & sponsa diuina, quæ est Ecclesia, plures Clericos sponsos, qui eiusdem curam, eodem tempore habeant, non potest habere. Cap. Cum non ignores, de Præbend. & cap. Sicut in vnaquaque* 21. q. 2. & rationem reddit Remense Concilium, in hoc *Cap. Sicut* &c. *quia Ecclesia Christi vxor, & sponsa debet esse non scortum*. Et rursus Rebuffus, *num. 66.* sic fatur, *Si vero Collegium committat vnum ad tempus, etiam ille non erit Curatus, sed Vicarius temporalis, apud quem non erit Cura, per not. in Cap. Cum ex eo, de elect. in 6. glossa in Extrau. Execrabilis Ioan.* 22. Viuianus etiam in Praxi Iurispatr. *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 41. sic ait. *Non dicitur beneficium curatum, quod non habet curam perpetuam sed temporalem.* & citat Ioan. Andre. *Cap. deliberatione, num.* 1. *de Offic. leg. lib.* 6. Abbat. *Cap. de multa, num.* 33. *de Præbend.* Hojed. de beneficio compatibilit. & incompatibilit. *cap.* 4. *num.* 52. Benedictus item de Capra, apud *tom.* 1. *com. Opin. fol. mihi* 487. sic ait. *Beneficium curatum vt sit, atque cadat sub constitutione Capituli De multa de Præbend. & Extrauag. Execrabilis, eod. tit. non sat est quod curam habeat temporalem, sed requiritur quod habeat perpetuam.* Decisumque expressè habemus per Rotam, *In Parochiali S. Ioannis de Stella* in fauorem Monasterij de Hyrache & Abbatis, & Præsidentis eius, Coram Seraphino, *anno* 1598. *en la* 1304. & in vna, & altera *Vlisbonen.* 2. *Decembr.* 1605. coram Litta & docent alij, quos in parte tertia De Iuribus Parochi quæst. 12. refero. Tum sic. Sed Vicarius Parochialis Ecclesiæ de Mendauia est temporalis. Ergo non habet curam illius, sed tantum eius exercitium. Hæc minor patet ex Scriptura Concordiæ de anno 1577. de qua *sect.* 1. *num.* 13. & ex duplici instrumento, inuento in libro antiquo visitationum Ecclesiarum Monasterij per Notarium Regium testificato, vnum quod de anno 1539. fol. 20 & alterum de anno eodem 1539. *fol.* 25.

8. Quartò probatur cõclusio. Omnis collatio, aut institutio habentis curam animarum, debet necessariò fieri per concursum, ex definitione Concilij Trident. *sess.* 24. *cap.* 18. & Pij Papæ Quinti in Cõstitutione, quæ incipit *In conferendis*, sub die 15. Kal. Aprilis 1566. & ex declarat. S. Cong in *Placent.* quam affert Pax Iordan. *volum.* 2. *de re beneficiar. lib.* 10. *tit.* 8. *n.* 32. Docentque Viuianus vbi supra *n.* 47. Barbosa, de Potest. Episcopi, *part.* 3. *allegat.* 58. *num.* 14. Iordan. loc. cit. & n. 430. Castrus Palaus, *part.* 2. *tract.* 13. *disput.* 3. *punct.* 5. *num.* 1. & communiter Doctores Theologi, & Canonistæ. Sed Vicarius de Mendauia sine concursu ab Abbate Hyrachensi nominatur,

nominatur, & deputatur, & cum approbatione Ordinarij, examine Examinatorum Synodalium minimè præuio, & cum eiusdem Ordinarij Commissione, & absque vllo alio requisito curam exercet. Ergo huiusmodi Vicarius nec est verus Parochus, nec habet curam.

9. Quod si dicas, Ideo Vicaria de Mendauia per concursum non confertur, etiam si beneficium sit Parochiale, & curam habeat, quia Ecclesia illa fuit Monasterio vnita. Parochialis enim Ecclesia quando subiecta est Monasterio, aut annexa, vel de eius mensa, non confertur concursu, vt docet Barbosa *n.* 31. Pax Iordanus, volum. 2. de re Beneficiaria, *lib* 10. *tit.* 8. *num.* 64. decidit Rota in vna *Barchinonen. Vicariæ*, 10. *Februar.* 1645. coram Corrado, & in altera Vicariæ vnitæ Cathedrali *Reatina* 28. *Iunij* 1647. coram Cerro.

10. Hoc equidem nostræ sententiæ solidissimum fundamentum esse, libentissimè fateor. Quare ergo in Ecclesiis vnitis Monasterio non est concursui locus, nisi quia ipsummet habet Ecclesiarum sibi vnitarum curam? Nulla enim alia causa assignari valet, aut excogitari. Nullam vtique aliam expressam, vel insinuatam quidem, apud Doctorum aliquem, me inuenisse ingenuè confiteor, & hanc tradit Iordanus loco cit.

11. Quia vt sæpe vidimus, maximè *part.* 2. *quæst.* 6. *num.* 1. 2. *& seqq.* ille est effectus vnionis accessoriæ, vt Ecclesia, & beneficium vnitum maneat suppressum, & efficiatur prædium illius, cui fuit vnita: ita vt Rector illius cui facta est vnio, Rector sit & vnitæ, & cura penes eum resideat, quamuis actu exerceatur per Vicarium, siue temporalem siue perpetuum. Quia quoties in Vicarium tota cura non transfertur, non solum actualis, sed habitualis, semper remanet cura penes principalem. Tota autem cura transferri non potest in Vicarium nisi per dismembrationem: dismẽbratio vero non compatitur cum vnione & sic de primo ad vltimum dicendum, nullum Vicarium ad nutum, vel in perpetuum curam exercens in Ecclesia vnita, esse verum Parochum, nec curam animarum habere. Ac per consequens nec Vicarium de Mendauia, qui est temporalis, & non in titulum Ecclesiæ, hucusque ad mensam Abbatis, & Conuentus Hyrachensis vnitæ, cuius fructus parochiales integrè percipit Monasterium.

Quæ doctrina satis manet probata supra *part.* 1. *q.* 2. *de diu. benefic. diu. §* 2. *num.* 15. *part.* 2. *quæst.* 2. *num.* 11. 12. 14. 15. 28. Sed ad maiorem abundantiam, ponderare libuit rationem, quam Sacra adhibuit Rota, ad decidendum Vicarias Ecclesiarum vnitarum, non debere per concursum institui. Ait enim, ad hoc vt sit concursui locus, 12.

 non

non debere inspici, an Vicarius sit perpetuus, vel temporalis; sed an sit Ecclesia vnita quoad spiritualia, & temporalia, vel non: & consequenter an totalis cura sit in Vicarium translata, an non. Si enim est, vt præfertur, vnita quoad spiritualia, & temporalia, quod semper fit quando vnio est ad mensam, (vt vidimus *part.2. quæst.2. ad num.7. vsque ad num.18.*) non transferri in Vicarium totam curam decidit, 2. Decemb. 1605. de qua, & aliis diximus *part.1. q.2. de diuis. benef. diuis.2. nu.15. & seqq.* quas infrà inuenies

13. Et in præcitata decis. de anno 1605. ait Rota, quod ex eo quod Ordinarius, in instrumento erectionis, cuiusdam Vicariæ in perpetuam, *erigere Ecclesiam in Vicariam perpetuam, & beneficium curatum, inferri non debet ad curæ translationem in Vicarium, cum ista verba optimè verificari possint ratione exercitij, & iuris administrationis Sacramentorum Vicario perpetuo incumbenti: Nec ex deputatione Vicarij perpetui Ecclesia desinit esse de mensa.* Hæc ibi.

14. Quintò probatur conclusio. Quoties decimæ quæ dantur ratione curæ competunt alicui principali, assignata certa portione Vicario, cura non residet penes Vicarium, sed penes principalem. Sed decimæ, quæ in Ecclesia competunt ratione curæ competunt Monasterio de Hyrache, quod Vicario certam assignat portionem, v dictum est. Ergo Vicarius de Mendauia penes se curam illius non habet. Maior propositio decisa est à S. Rota in causa *Parochialis de Stella*, in fauorem dicti Monasterij, 14. Decembr. 1598. coram Seraphino, *in Vlisbonen.* 2. Decembr. 1605. coram Litta. In alia *Vlisbon.* 13. Iunij 1607. & in alia *Vlisbon.* 1. Iunij 1615. illa coram Lancellotto, & ista coram Remboldo, quæ adsunt infra, hoc ordine, *la* 13. 7. 8. & 9.

Sextò probatur. Præsentatio Vicarij coram illo, cui Ecclesia est accessoriè vnita, est signum manifestum superioritatis in principali, & inferioritatis, quoad curam, in Vicario, ita vt illa non sit apud istum, sed apud principalem vti decisum à Rota coram Seraphin. Litta, & Lancellotto vbi numero præcedente: Sed post concordiam anni 1577. Parochiani de Mendauia Vicarium præsentant coram Domno Abbate de Hyrache, & Præsidente illius. Ergo Domnus Abbas, & Præsidens superiores sunt in cura, respectu dicti Vicarij de Mendauia, ita vt illa non apud ipsum Vicarium, sed apud Domnum Abbatem, & Præsidentem sit. 15.

Septimò. Nemo habet curam in Ecclesia illa, pro cuius seruitio, cogit alium, vt sibi congruam augeat. Ita Rota in citata decis. coram Cardinali Seraphino. Sed pro 16.

Vicario

Vicario de Mendauia, fuit coactus Domnus Abbas Hyrachensis, ad augendam illi congruam, & de facto illam in concordia citata auxit. Ergo dictus Vicarius Ecclesiæ de Mendauia non habet in ea curam.

17. Octauò. Cura animarum, & beneficium curatum per mortem naturalem illam possidentis vacat. Principium est in re beneficiaria: definiturque non obscurè, *in cap. Nulla*, 2. *de concess. Præbendæ*, ibi. *Nulla Ecclesiastica ministeria, seu etiam beneficia Ecclesiæ tribuantur alicui, seu promittantur ante quam vacent: Ne desiderare quis mortem proximi videatur in cuius locum, & beneficium se crediderit successurum.* Et *cap. Susceptum, de rescript. in* 6. Garcia, *part.*11. *capite* 2. *nu.*1. Sed mortuo Vicario de Mendauia non vacat cura animarum illius Ecclesiæ, nec beneficium Parochiale illius. Ergo Vicarius prædictus non possidet curam animarum, nec beneficium Parochiale Ecclesiæ de Mendauia. Minor certissima est, quia cura, seu beneficium Parochiale Ecclesiæ accessoriè alteri, & ad mensam vnitum, nunquam vacat, vti probatum est *part.*1. *quæst.*6. *de effectibus vnionis, numero* 10. Sed Ecclesia Sancti Ioann. de Mendauia & eius Parochiale beneficium vnitum est accessoriè ad mensam Abbatis, & Conuentus Monasterij de Hyrache, vt sæpè visum est: Ergo per mortem non vacat Vicarij.

Nonò probatur conclusio. Ecclesia alteri vnita, non censetur habere curam animarum, vti dictum est, *parte* 2. *quæstione* 6. *numero* 7. Ergo nec illam habebit Vicarius. 18.

Confirmatur primò. Quoties cura animarum, seu beneficium illam habens impetratur, debet exprimi hæc curæ qualitas, vt illius prouisio teneat. Text. *in cap. Cùm in illis*, 16. *de Præbend. & dignitat. lib.*6. *Clem. Si dignitatem*, 1. *eod. tit. Regul.*63. *Cancell.* Rota *decis.*292. in nouiss. Gabr. Vasq. Opusc. de benefic. *cap.* 3. *dub.*4. *num.*78. & communiter Doctores. Sed in impetratione beneficij, aut Ecclesiæ, cui altera Parochialis est vnita, fieri non debet mentio huiusmodi vnitæ, vti vidimus *part* 2. *q.*6. *n.*14. Ergo Ecclesia vnita curam non habet. 19.

Confirmatur secundò. Cura animarum vnius Ecclesiæ, incompatibilis est cum cura animarum alterius, *cap. Quia in tantum*, 5. *de Præbend. & dignit. cap. Gratia*, 7. *de Rescript. lib.*6. & ibi gloss. vers. *De iure teneri. Clementina Gratiæ*, 4. *eod. tit.* Rebuff. *in praxi beneficiorum, part* 2. *tit. de dispensatione ratione ætatis*, verb. *Incompatibilia num.*2. Sed vnus, & idem absque dispensatione, potest simul duas, aut plures Parochiales sibi accessoriè vnitas possidere, vt dictum 20.

est *part.2. quæst.6. num.11. & 12.* & docet Gloss. *in cap. Gratia*, verbo, *De iure*, citata. Ergo Ecclesia accessoriè vnita, quamuis ante vnionem Parochialis fuerit, seu curam propriam habuerit animarum, illa facta vnione, carebit.

21. Tertiò confirmatur. Episcopus dispensare nequit cum illegitimo ad beneficium curam animarum habente. Est text. expressus *cap. Is qui, §. Ad Ordines, 1. de filiis Presbyterorum, lib.6.* Rebuff *in praxi cit. par.1. tit. Forma literarum tonsura, num.2. fol. mihi 14. & tit. Super dispensatione defectu natalium, num.10. fol.408.* qui habetur *in secunda parte*, Barbos. *de potest. Episcopi, part.3. alleg.45. num.19.* Sed potest Episcopus cum illegitimo dispensare ad beneficium simplex, cui curatum, & Parochiale sit annexum, vt visum est *parte 2. quæst.6. num.19.* Ergo Ecclesia accessoriè alteri vnita post vnionem, curam non habet, etiam si Parochialis fuerit, aut sit, sed illam habet Ecclesia principalis, cui est vnita.

22. Decimò probatur conclusio. Deuolutio locum habet in omni beneficio, maximè Parochiali, & curato, *cap. Nulla Ecclesia, §. Si autem, 3. de concessione. Prabenda.* Sed non habet locum in Vicaria Ecclesiæ mensæ Prælati vnitæ, vti dictum est *part.2. quæst.6. num.13.* Ergo huiusmodi Vicaria non est beneficium, maximè curam habens animarum. Tum sic, sed Ecclesia Sancti Ioannis de Mendauia est vnita mensæ Domni Abbatis, & Conuentus Monasterij de Hyrache, vt videre licet *sect.1. num.4.* iuncta *part.2. quæstione 2. num.37.* Ergo eius Vicarius non est beneficiarius habens curam animarum illius.

Vndecimò probatur. Vnum ex præcipuis requisitis ad hoc vt quis habeat curam animarum habeat, & beneficium Parochiale, est vt illam nomine proprio exerceat, & non alieno, vt latè *part.3. de Iuribus Parochialibus, quæst.10.* Sed Vicarius S. Ioannis de Mendauia exercet curam nomine Monasterij de Hyrache, & non proprio. Ergo non habet ille curam, nec beneficium Parochiale. Minor etiam patet *quæst. citata.* Et probatur. In illius nomine exercetur cura animarum, qui habet titulum, beneficiúmque Parochiale Ecclesiæ ad quam illæ pertinent: sed vtrumque habet Monasterium, & neutrum Vicarius: Ergo. 23.

Vltimò probatur conclusio. Clericus sæcularis incapax est beneficij Regularis. *Ex cap. Cùm singula, de Prabend. lib.6.* docent Rebuffus, *in praxi beneficior. part.1. tit. de Clericis, & à quibus, & quomodo creentur, num.2.* & Petr. Gregor. *tract. de beneficior. cap.10. num.12.* & est text. expressus *in c. Cùm de beneficio, §. Quando* 24.

do vero, el 5. de Prabend. & dignit. in 6. in Trid. *sess.* 14. *cap.* 10. & Sacra Congreg. Concil. declarauit, 12. Decembr. 1585. vti ex Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancellar. gloss.* 8. *num.* 77. refert Barbosa in Collectaneis Apostolicar. Decision. *Collect.* 65. *num.* 1. *&* in alia ab eodem *num.* 3. relata ex Nicol. Garcia de beneficiis. in addit. ad part. 7. *cap.* 1. *num.* 15. Sed Ecclesia Sancti Ioannis de Mendauia, & beneficium Parochiale eius, factum est per vnionem Regulare, vt diximus *part* 2. *quæst.* 6. *num.* 8. Ergo Clericus sæcularis, qualis est Vicarius dictæ Ecclesiæ incapax est beneficij curati illius.

25. Quoad vltimam vero partem, probarur conclusio, ex sæpe dictis, præcipuè *part.* 1. *q.* 2. *de diuisione beneficij, diuis.* 2. *à num.* 23. vbi latè probauimus ad Abbates, & Abbatissas Monasteriorum, quorum mensis vniræ sunt Parochiales Ecclesiæ pertinere priuatiuè, deputationem Vicariorũ, & ad nutum eorum remouibilium & meriro, quia illius est destitutio, cuius est institutio. Institutio autem illius est, cuius est res possessa. Vt bene vtrumque deffinitur in *Cap. Visis*, iuncta glossa verb. *Possessio*, & verbo *Institutio*, 1. 16. *quæst.* 2. ibi. *Consilio itaque multorum fratrum diligenter exquisito decreuimus, vt à modo Ecclesiæ Monachis traditæ per suos Sacerdotes instituantur. Diuinæ enim leges habent, & sæculares, vt cuius est possessio* (id est res possessa ait glossa) *eius fiat institutio* & paucis interiectis. *Quomodo possessoris iura cognoscentur, & suarum rerum sibi tributa reddentur, vbi quod suum est, per alterum datur; & cum voluerit aufertur?*

Quod autem Abbas, & Præsidens Vicarios pro Ecclesia deputauerint de Mendauia, constat ex duplici deputatione contenta in libro visitationum antiquo, in Archiuo Monasterij asseruato: prima facta in fauorem D. Michaelis Guillen. 27. Aprilis 1539. Secunda in fauorem D. Petri de Lana 10. Nouemb. eiusdem anni & ex sequentibus, quæ continentur in libro Vicariarum & beneficiorum, pariter in Monasterio asseruato. Fuit enim deputatus D. Martinus de Muro, 11. die Martij 1583. D. Didacus Perez de Oco, 6. Decembris, 1584. D. Sebastianus Paschalis, 1. Decembris 1589. Licent. Echarri, 10. Ianuarij, 1592. D. Ferdinandus Diaz de Vaquedano, 31. Decemb. 1592. Licent. Perez, 9. Iulij 1598. Licent. Iasa 3. Iunij, 1605. D. Martinus Arteta, 28. Maij 1608. D. Didacus Vicuña 17. Octobris, 1609. Licent. Villana 24. Februarij 1612. D. Christophorus de Añorbe, 24. Augusti 1614. D. Michael. Marin. 1. Iunij 1627. D. Michal Royo 27. Augusti, 1637. D Latro Lopez de Peralta. 22. Februarij 1638. Licent. de Michael Ximenez de Leorin, 25. Martij, 1639.

1639. quibus omnibus, duo priores deputantur cum expressione, vt sint Vicarij, primus, à die deputationis, vsque ad diem S. Martini illius anni; secundus vero à dicto S. Martini die, vsque ad S. Martinum de anno 1540. In reliquis vero, non determinatur tempus: sed determinatum intelligitur, quia *taciti & expressi par est virtus, & idem est iudicium*, vti Marc. Vidal *in Indice vtriusque Iuris textuum*, verb. *Expressum, ex c. 2. de rescriptis, & L. Cum quod, H. Si certum petatur L. Quicquid, ff. de verbor. obligat.* Quod in nostro casu præcipuum habet locum, cum natura Vicariæ Ecclesiæ ad mensam vnitæ, qualis est ista, postulet vt sit annualis, seu amouibilis, vti dicemus *q. 3. sect. 2. conclus. 2. n. 9.* & alias sæpè Et quia in tribus vltimis deputationibus hic recensitis, apponitur hæc clausula *Y le damos aquella* (scilicet Vicariam) *para que la aya, y goze conforme las calidades y condiciones contenidas en las Concordias, que ay hechas entre el dicho Monasterio, y Villa de Mandauia.* Conditio autem Concordiæ de anno 1577. est huiusmodi, in capitulo vltimo. *Y aquel lo pueden remouer en cada vn anno, de manera, que mejor les estubiere.* Hæc ibi. Denique in deputatione facta in Vicarium 11. Decembris anni 1652. de persona D. Hieron. de Heraso, ait Præsidens. *Admitimos la dicha presentacion, sin perjuicio del derecho, que tenemos por Constituciones Apostolicas, de prouer la dicha Vicaria en quien fuere nuestra voluntad, sin que preceda presentation de la dicha Villa ni de los Parochianos de la dicha Yglesia: y con protesta de que sucediere vacar la dicha Vicaria nos valdremos del dicho derecho. Y para que pueda vsar de la dicha Vicaria, le doy este titulo en forma, conforme la dicha costumbre, y el derecho que tenemos en dar la dicha Vicaria conforme a los antecessores Vicarios.* Hæc ibi. In quibus vltimis verbis habetur clausula illa in tribus immediatis deputationibus expressa: videlicet. *Para que la aya, y goze conforme las calidades, y condiciones*, &c. vti supra.

SECVNDA CONCLVSIO.

Domnus Abbas Monasterij de Hyrache est verus, & proprius Rector, & Parochus Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis de Mendauia. 1

Probatur primò hæc Conclusio. Quoties Ecclesia Parochialis vnita, est accessoriè mensæ Prælati, Capituli, aut Conuentus, Prælatus, Capitulum aut Conuentus huiusmodi est verus, & proprius illius Rector, & Parochus. Sed Ecclesia Sancti Ioannis de Mendauia vnita est accessoriè mensæ Abbatis, & Conuentus Monasterij de Hyrache. Ergo dicti Abbas, & conuentus erunt veri, & proprij Rectores, 2

Rectores, & Parochi illius.

3. Maior propositio probata manet *part. 2. quæst. 2. de diuis. vnionis*, ex Flores de Mena, *num.* 11. 12. *&* 13. ex Riccio, *num.* 15. ex decisione Rotæ, *num.* 18. ex aliis *num.* 19. & euidentius, ex sententiis Rotæ executoriatis in causa Parochialis de Stella, in fauorem eiusdem Abbatis, & Conuentus: de quibus supra parte 1. quæst. 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *numero.* 17. *& infra quæst.* 9. *numero* 9.

4. Minor etiam quoad vnionem, præter quam constat ex vnionis instrumento, *sect.* 1. *num.* 4. asseritur ab Illustrissimo Domino Episcopo Queypo *sect.* 2. *num.* 4. sententiæ contrariæ Patrono & quod vnio sit ad mensam, probatum manet ex præfato ipsius vnionis instrumento, ibi: *liceat per procuratorem vestrum corporalem possessionem præfatæ parochialis Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum authoritate propria aprehendere, ac fructus, redditus, & prouentus ipsius Parochialis Ecclesiæ in vsus Abbatis, & Conuentus conuertere.* In quibus vltimis verbis exprimitur, quod propriissimum vnionis ad mensam est iuxta id quod docent Glossa in *Clement. Frequens*, verb. *Ad mensam, vnica de Excessib. Prælat.* Flores de Mena, & Riccius locis citatis, & Rota coram Seraphino 14. Decembris 1598. coram Litta, 2. Decembr. 1605. & coram Lancellott.. 13. Iunij de anno 1607. quæ Decisiones adsunt *infra las* 13. 7. *&* 8.

Secundò probatur conclusio. 5.
Quoties aliqua Ecclesia, aut beneficium Parochiale accessoriè vnitur cum omnibus iuribus suis alicui Prælato, Ecclesiæ, aut Monasterio, vnitur ei iure pleno saltim parochialitatis: (de quo iure *part.* 1. *q.* 2. *diuis.* 1. *n.* 47. Sed Ecclesia Parochialis de Mendauia, & eius parochiale beneficium fuit accessoriè vnita cum omnibus iuribus suis Abbati & Conuentui de Hyrache: Ergo fuit illis vnita iure pleno saltim parochialitatis. Tum sic. Sed non potest fieri vnio iure pleno parochiali nisi ex vi vnionis remaneat verus Rector, & Parochus ille cui facta ipsa fuit. Ergo ex vi vnionis Ecclesiæ de Mendauia remansit Monasterium Hyrachense, & eius Abbas & ipsius Præsidens, verus Rector, & Parochus illius.

Maiorem, præter quam quod ex 6.
terminis ipsa patet. Probo. Ius Parochiale plenum ille acquirit, qui temporalia simul, & spiritualia Ecclesiæ Parochialis acquirit, vti colligitur ex *Clement. Quia Regulares* & ibi glossa *vnica*, *de Supplend. neglig. Prælat.* & ex glossa in *Clement. Frequens*, verb. *Ad mensam, de Excessibus Prælator.* & docent Flores de Mena, & Riccius. De quibus vide supra *parte* 1. *de diuis. benefic. diuis.* 1. *num.* 47. & fuit decisum à Rota, vt visum est, *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. beneficiorum, diuis.* 2. *num.*

14. 15. 16 & fuit ab eadem definitiue sententiarum, & executioni mandatum in fauorem ipsius Monasterij, ibidem *num.* 17.

7. Minor, autem principalis argumenti quoad vnionem accessoriam factam Ecclesiæ de Mendauia Monasterio, firmatur à Domno Episcopo Queypo, sententiæ contrariæ Principe,& primo authore, *sect.* 2. *num.* 4. *&* 5. tamquam principium suæ Doctrinæ, cum potius nostræ sit & quo ad omne quod propositio continet illa, euidenter demonstrat instrumentum ipsius vnionis, *sect.* 1. *num.* 4. ibi. *Præfatam parochialem cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis prædicto Monasterio auctoritate ordinaria, in perpetuum incorporamus, vnimus, & annectimus.* Quæ vltima verba, vnionem accessoriam probanr, vt bene adnotauit Castr. Palaus, *part.* 2. *tract.* 1. *disp.* 6. *punct.* 12. *num.* 10.

8. Tertiò probatur conclusio. Quoties Ecclesia Parochialis vnitur accessoriè quoad spiritualia, & temporalia, cura illius residet penes eum cui vnitur. Sed Ecclesia de Mendauia est accessoriè vnita Monasterio de Hyrache quoad spiritualia, & temporalia. Ergo illius Cura penes ipsum residet Monasterium. Maior patet ex dictis hic *num.* 6. seu in locis ibi citatis. Et minor probatur. Quoties Ecclesia Parochialis mensæ vnitur, vnitur quoad spiritualia, & temporalia, vt latè manet probatum *part.* 2. *q.* 2. *de diuisione vnionis, à num.* 6. *vsque ad* 28. Sed Ecclesia de Mendauia est vnita mensę Abbatis, & Conuentus Monasterij de Hyrache, vt paret ex dictis ibidem, & hic *num.* 4. Ergo est illi vnita quoad spiritualia, & temporalia.

Quartò probatur. Quoties aliquis ex vi vnionis accessoriæ, percipit fructus decimales debitos Parocho ratione Curæ, & illos in proprios vsus conuertit, soluitque Vicario certam portionem, ille est verus, & proprius Parochus Ecclesiæ ad quam pertinent dicti fructus. 9.
Sed præfatum Monasterium percipit fructus decimales Ecclesiæ S. Ioannis de Mendauia, debitos Parocho eius ratione Curæ, illos conuertit in proprios vsus, soluitque certam portionem Vicario. Ergo dictum Monasterium est verus, & proprius Parochus dictæ Ecclesiæ. Maior decisa est à Sacra Rota, in Parochiali de Stella coram Seraphino, de *qua part.* 1. *q.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *num.* 14. in *Vlisbonen.* coram Litra, ibid. *num.* 15. item in *Vlisbonen.* coram Lancelloto, *num.* 16. Minor, quoad perceptionem fructuum decimalium asseritur ab Illustrissimo. Queypo, *sect.* 2. *num.* 4. *&* 5. & quoad omnes eius partes, patet *sect.* 1. *num.* 7. *&* 13.

V. Quoties aliquis cogitur augere congruam Vicariæ Ecclesiæ Parochialis, ille qui ad id cogitur, est verus, & proprius illius Ecclesiæ Parochus. Rota in Decis. coram Seraphino, 10.

Seraphino, numero præcedente citata. Sed Abbas Monasterij de Hyrache fuit coactus augere congruam Vicario de Mendauia, vt constat ex Concordia de anno 1577. de qua *sectione* 1. *num.* 13. Ergo præfatus Domnus Abbas est verus, & proprius Parochus dictæ Ecclesiæ.

11. VI. Quoties in Ecclesia Parochiali accessoriè vnita Vicarius temporalis constituitur, illius Cura residet penes eum, cui vnita reperitur. Rota in decision. coram Seraphino, & Lita de quibus *num.* 9. Flores de Mena, & Riccius, vbi supra, *part.* 2. *quæst.* 2. *num.* 11. 12. *&* 15. Sed Vicarius de Mendauia temporalis constituitur vti ex Concordia citata de anno 1577. & ex actibus deputationum constat. Ergo Cura dictæ Ecclesiæ de Mendauia residet penes eum, cui vnita ista reperitur. Hic est Hyrachensis Abbas, & eius Conuentus. Ergo penes eos residet dicta Cura.

12. VII. Probatur. Ad verum, & proprium Parochum pertinet ex proprio munere, officio, & iure deputare Vicarium amouibilem pro exercitio Curæ Ecclesiæ Parochialis sibi subiectæ, vt decisum est à S. Rota, in causis S. Ioannis de Stella, de quibus *quæst.* 9. *num.* 13 & decis. à S. Congreg. apud Barb. Collect. Decis. Apostolic. *Collect.* 552. & latè probamus part. 3. quæst. 17. de potestate delegandi, num. 7. & seq. Sed Dominus Abbas Hyrachensis deputat Vicarium amouibilem pro Ecclesia S. Ioannis de Mendauia, vt constat ex citata Concordia, vbi in capite primo sic habetur. *Y despedido que sea de la dicha Vicaria.* & cap. 10. *Y aquell lo puedan remouer en cada vn anno, de manera, que mejor les estubiere.* Et ex literis deputationum ibi. *Y le damos aquella para que la goze conforme las calidades, y condiciones contenidas en la Concordia, que ay hecha entre el dicho Monasterio Y la Villa de Mendauia.* Ergo dictus Domnus Abbas Hyrachensis verus, & proprius Parochus est Ecclesiæ de Mendauia.

Octauò probatur. Conferre in titulum beneficia simplicia in mensibus non reseruatis, quamuis de iure competat Domnis Episcopis *Cap. Concurrente, de Offic. Ordinarij. Cap. Omnes*, 10. *Cap. Nullus,* 16. *quæst.* 7. Graña *in Catena Iurium tom.* 2. *tit.* 5. *cap.* 1. *num.* 2. *&* *tit.* 7. *de Institutionibus num.* 2. ex *Cap. Omnes basilicæ,* 10. 16. *quæst.* 7. & Glossa in verb. *Probatam*, in *Cap. Cum venissent, de institution.* tamen ex consuetudine præscripta competit in Diœcesi Pampilonensi, propriis, & veris Parochis singularum Parochialium Ecclesiarum. Vulgo Abbatibus, seu Rectoribus. Sed Domnus Abbas, & Præsidens Monasterij de Hyrache tamquam Abbates Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia conferunt in titulum omnia illius beneficia, & in omni- 13.

bus mensibus. Ergo præfati Abbas, & Præsidens sunt veri, & proprij Parochi dictæ Ecclesiæ.

14. Nec obstat dicere, Domnum Abbatem, & Præsidentem conferre beneficia de Mendauia filiis patrimonialibus illius Villæ, & ad illius præsentationem. Non inquam obstat. Primò, quia quicquid de obiectis sit, illa non tollunt, quod Domnus Abbas, & Præsidens, veri Parochi sint dictæ Ecclesiæ, & quod vti tales, illa beneficia conferant, alij enim eiusdem Diœcesis Parochi patrimonialibus, & ad præsentationem, conferunt vel instituunt beneficia suarum Ecclesiarum. Secundò, quia nego suppositum. Patrimoniale enim beneficium vti docet Viuianus in Praxi de Iure patronatus, *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 103. est, quod ex authoritate Apostolica, vel statutis Synodalibus Apostolica authoritate confirmatis, vel ex immemorabili consuetudine, necessariò conferuntur natis, incolis, vel originariis alicuius patriæ, ciuitatis, oppidi, vel Parochiæ, ita vt filij naturales, & patrimoniales prouideri debeant de beneficio, & non alij forenses, ex Cassad. *Decis.* 8. *de Preben. num.* 1. Couarru. *Practicar. quæst. cap.* 36. *num.* 3. Hojeda, *de incompatibilit. benefic. part.* 1. *cap.* 24. *num.* 86. Naturales autem de Mendauia nec habent concessionem Apostolicam aut statuta Synodalia Apostolica authoritate confirmata; nec immemorabilem consuetudinem, cum vti vidimus *sect.* 1. *num.* 1. *&* 2. constet Patronatum, & præsentationes dictæ Ecclesiæ, donatas fuisse Domino Regi Carolo, ab ipsis vicinis de Mendauia, & à Rege ipso Monasterio de Hyrache anno 1407. Ergo non sunt Patrimonialia, beneficia de Mendauia. Vnde liberè poterit Domnus Abbas, & Præsidens Monasterij, præsentationes, quæ ad beneficia, & Vicariam fuerint, per Villam de Mendauia f. &c. non admittere, & prouidere de beneficiis, & de Vicaria pro vt voluerit, quia præsentationes huiusmodi, vim coactiuam habere non possunt, vti etiam diximus *sect.* 1. *num.* 11.

Nonò probatur conclusio. Abbas Hyrachensis habet Parochiale beneficium Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia ex vi vnionis, de qua in *sect.* 1. *num.* 4. Ergo est verus, & proprius illius Parochus. 15.

Sed dices. Habet præfatus Abbas beneficium parochiale, quoad ius temporale percipiendi fructus illius Ecclesiæ, concedo antecedens; quo ad ius spirituale ministrandi Sacramenta, concionandi, & alia Parochialia iura exercendi, nego antecedens. Et nego consequentiam, quia hoc ius est à quo verus, & proprius Parochus constituitur, non autem illud. 16.

Sed contra Primò, quia beneficium provt est ius percipiendi fructus, secundum suam naturam ex Ecclesiæ institutione, datur propter officium spirituale ipsi beneficio annexum, 17.

annexum,

annexum, qualecumque illud sit, idest propter ius spirituale illius, vti docent Viuianus in Praxi cit. *part. 1. lib. 1. cap. 1. num. 62.* ex *Cap. fin. de Rescript. el 57. lib. 6.* Marc. Vidal, tit. de Iudice, *inquisit. 5. num. 39* & tit. de Simonia, *inquisit. 2. n. 2.* Gregor. Sayrus, *in Thesauro, lib. 4. de Censur. cap. 5. num. 14.* vbi ex *Cap. Latores*, in verbo *Ab officio*, *de Clerico excommunicato ministrante* sic ait. *Suspensum ab Officio, etiam à beneficio suspensum esse. Ratio* (inquit) *est quia beneficium est accessorium ad officium, & propter officium tribuitur, Cap. fin. de Rescriptis, lib. 6. sublato autem, seu prohibito principali, tollitur, & prohibetur accessorium, argu. accessorium, de Regul. iuris l. b. 6. L. Oratio, ff. de spons.* Hæc Sayrus ibi. & *lib. 6. cap. 2. num. 22.* ita etiam fatur. *Beneficium datur propter officium clericale.* Graña *in Catena Iurium, tom. 2 tit. 5 de Præbend. & dignit. cap. 1. num. 2.* ex *Cap. final.* citato, ex *Cap. perlectis, 25. distinct. & num. 17.* idem in *Cap. Significatum, 15. eod. tit. num. 2.* ex *Cap. Cum secundum Apostolum*, eod. Layman. *lib. 4. tract. 2 cap. 1. num. 2.* Lessius *de Iust. & Iure lib. 2. cap. 34. num. 2.* vbi ait *beneficium prout est ius percipiendi redditus Ecclesiasticos, esse quid spirituale: quia oritur ex re spirituali, nempe ex spirituali officio, in quo fundatur, & cui inseparabiliter est annexum.* Hæc ille, ex Hostiensi in *Cap. Relatum, 9. de Præbend.* & ex Silua, *quæst. 1. de beneficiis*, & ex aliis quos suppresso nomine citat.

Secundò, quia beneficium Sancti Ioannis de Mendauia vnitum est Monasterio, vnione ad mensam. Ergo non solum quo ad ius percipiendi fructus temporales, sed quoad iura spiritualia simul. Antecedens constat ex vnionis instrumento, & ex dictis *part. 2. quæst. 2. à num. 6. vsque ad num. 28.* consequentia etiam patet ex dictis ibi, præcipuè *num. 7. 9. 11. 12. 15. 18. 19. 23. 27. & 28.* 18.

Sed vt dicta, luce meridiana clariora appareant, non grauabor hic inserere declarationem S. Rotæ, in vna *Augustana decimarum*, 28. *Martij de anno* 1631. quam tradit Ascan. Tamburinus, *tom. 3. de Iure Abbatum fol. mihi* 416. & est *la CII.* in ordine, quam vsque ad minimum apicem consulto referam, quia videtur in terminis nostræ quæstionis fuisse datam. Sed pro nunc sufficiat, numerum eius primum referre. 19.

Proposito hodie per me dubio (ait Cardin. Vbaldo) *an, & quæ decimæ debeantur Monasterio: integras deberi dixerunt Domini, absque vlla distinctione. Et moti sunt: quia cum per viam vnionis à Sede Apostolica confirmatæ, Ecclesia Parochialis Sancti Stephani fuerit ab Episcopo incorporata Monasterio, & in illud propterea transiuerit cura animarum eiusdem Parochiæ cum omnibus iuribus suis, Anchar. consil. 114. n. 2.* 20.

*& seq. Seraph.decis.*1009.*n* 4.*sanct. mem. Greg. decis.* 304. *num.* 1. *inde sequitur quod Monasterium tamquam Parochus ratione dictæ curæ debeat indistinctè percipere omnes decimas, Cap. Cum contingat, Cap. cum in tua, de Decim. & in cap. fin. de Paroch. Rebuff. de Decim. quæst.* 7. *n.*4.5. *& q.* 13.*num.* 83. *Monet. eod. tract. cap.* 2 *num.* 2. *Rot.decis.*31.*n.* 1.*part.* 2. *diuers. & decis.* 469. *n.* 1. *&* 541. *num.* 4. *part.* 1. *in recent.* Hucusque Rota coram Eminentissim. Vbaldo, quam decisionem *infra* inuenies *la* 27.

21. Nec tertiò obstat solutio, in illa distinctione fundata, quia Domnus Abbas visitat Ecclesiam de Mendauia, confert in titulum beneficia, deputat Vicarium pro exercitio curæ, celebrat Missam popularem, & Parochialem tamquam Abbas illius, vti dictum est *sect.*1.*à num.*8.& *hic num.* 12. *&* 13. Sed omnes istæ functiones omnino spirituales sunt, & solum ratione vnionis Domno Abbati competunt. Ergo hæc non fuit facta tantum quoad ius temporale percipiendi fructus, sed etiam quoad spiritualia.

22. Sed dices cum Illustrissimo Episcopo Queypo de Llano, Functio visitandi Ecclesiam, nullo Parocho competit: & sic ex eo quod Domnus Abbas Hyrachensis visitet Ecclesiam S. Ioannis de Mendauia, non bene infertur quod ipse sit illius Rector, nec quod hoc, aut illud ius ex vi vnionis acquisierit, coniici potest; sed illud vsurpasse credendum est. Et sic de aliis functionibus relatis, idem iudicium fieri debet.

Sed contra est, quod omnis, qui habeat Ecclesiam pleno iure sibi subiectam, possit, & debeat ex proprio munere, & officio illam visitare in omni illo, quo est sibi subiecta, ratio ipsa naturalis suadet & docet Layman in qq. Canonicis de Prælatis Ecclesiastic. *quæst.* 208. per hæc verba. *Multum refert, vtrum in Ecclesia Parochiali Monasterio vnita Vicarius perpetuus, an vero temporalis sæcularis, aut Regularis, institutus sit. Nam iste subiacet etiam iurisdictioni, ac visitationi Abbatis Monasterij tanquam Rectori suo.* Pro quo citat Trid. *sess.* 25. *de Regular cap.* 11. iuncta declarat. Cardinalium, in fine. facit etiam pro nobis Rot. coram Penia in decis. quæ adest *infra la* 30. vide illam, *num.* 1. Domnus autem Abbas, & Conuentus Monasterij Hyrachensis ex vi vnionis habent Ecclesiam Sancti Ioannis de Mendauia sibi subiectam pleno iure Parochiali, seu quo ad spiritualia, & temporalia, vt constat ex dictis, *part.* 2. *quæst.*2.*de diuision. vnionis, num.* 6.7.9. 11. 12. 15 iuncta ipsa vnione, *sect.* 1. *num.* 4. Ergo ex proprio munere, & officio illam poterit & tenebitur visitare quoad spiritualia, & temporalia, dummodo contentiosam Iurisdictionem non exerceat. Quocirca notanda veniunt, quæ anno 23.

1613.

1613. in quodam actu, vulgo *de requirimiento*, Vicarij dictae Ecclesiae vicem gerens, Sacrista, & Gubernatores eiusdem Villae, vulgo *el Alcalde Regidores, y Iurados*, Domno Abbati Hyrachensi dixerunt, videlicet, *que el Señor Abbad es Cura habitual de esta Yglesia y como a tal, es obligacion de su officio, visitar el Sanctissimo Sacramento, y Pila baptismal de esta Yglesia*, &c. qui quidem actus per Scribam publicum, & Regium subscriptus, & authenticus, in archiuo dicti Monasterij inuenitur. Notandus etiam est actus visitationis Ordinarij, in Ecclesia de Luquin factae, de quo infra, *q.* 2. *sect.* 1. *num.* 20. vbi approbare videtur visitationem Domni Abbatis, *como Rector de la dicha Yglesia, e como cada Rectores tenido e obligado de hazer.*

24. Confirmatur ex Constitutione 5. de Clericis non residentibus, Synodi Toletanae, relata à P. Benedicto Remigio, *tract.* 5. *cap.* 7. *de Sacramento Ordinis*, *num.* 15. vbi sic habetur. *Estatuimos, y mandamos que en las Yglesias de nuestro Obispado donde hubiere lugares anexos, en los quales aya treynta vezinos, ó dende arriba, que hagan vecindad, y tengan sus casas pobladas donde residan vn anno, ó la mayor parte de el, y aya Yglesia decente, los Curas pongan en cada vno de los dhos anexos Capellanes, que los siruan, que sean a si mismo suficientes para Cura de animas: a los quales nuestros Visitadores hagan proueer de cõgrua sustentacion: lo qual se entiende si el tal anexo no estubiere tan cerca de la Yglesia Parochial, que se pueda el dicho anexo comodamente seruir de la cabeza de los ramos, que cerca se entienda, estando el tal anexo no mas de vn quarto de legua de distancia, y si distare mas se ponga el tal Capellan. Y encargamos, y exortamos a los Curas proprietarios, que tienen anexos, los visiten amenudo, y conozcan las ouejas, que tienen en ellos, y sepan sus necesidades espirituales, para que accedan al remedio de ellas.* Ex qua Constitutione sic idem Remigius. *De aqui facilmente se colige el cuydado, que ha de tener el Parocho, que tiene Yglesia anexa a la de su beneficio, que se pongan Capellanes, que siruan, y administren los Sacramentos, sino es que este tan cercana, que facilmente pueda asistir en persona.* Haec ille.

Glossa item in Extrauag. *Execrabilis*, §. *Quantum autem*, verbo *visitare*, vnica *de Praebend. & dignitatib. lib.* 3. inquirit, *an Patroni Clerici visitare possint, & procurationes accipere?* & respondet quod sic, ratione prouentuum de quibus ei est per suos Vicarios respondendum, iuxta *cap. Bona, de Appellatio.* & *cap. In Lateranen. de Praebend.* & licet addat id non reperiri in Iure, *& ideo si talia exerceant, credo* (ait) *quod magis hac faciant ex consuetudine, vel ex institutione fundationis, quam de Iure, arg.* 18. *quaest.* 2. *Eleutherius:* 25.

therius; approbat tamen huiusmodi consuetudinem, verbo, *Vicarios perpetuos*, inquirit, *An Rector principalis*, in casu quo Vicarius perpetuus instituatur, *dicatur curam habere?* & respondet. *Dicas quod sic: quia cum spiritualem iurisdictionem super Vicarium, & alios habeat, vt d. cap. Super eo* (scilicet *de Præbend. in 6.*) *curam habere dicetur*. Quocirca, videantur, quæ *p.3. quæst.10. num.2.* ex Doctissimo Paulo Layman dico. Ibi enim docet, Abbatem habentem Vicarium temporalem in Ecclesia suo Monasterio vnita, illius esse Parochum, & eius iurisdictioni, & visitationi Vicarium huiusmodi subesse.

26. Si ergo probabilis est consuetudo visitandi in meris Patronis, & qui nullum dominium, aut ius in spiritualibus Ecclesiæ Parochialis habent, quare in Domno Hyrachensi Abbate, qui omninò Dominus Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia, non solum in temporalibus, sed & in spiritualibus ratione incorporationis, annexionis, & vnionis ad mensam est, improbabilis, imò iniusta, & ex vsurpatione iudicanda erit visitatio dictæ Ecclesiæ, facta per præfatum Domnum Abbatem, cum præscriptam consuetudinem, illam in spiritualibus, & temporalibus visitandi, inueniat, vti vidimus, *sect. 1. num. 8. & 9.*

27. Decimò probatur conclusio. Quoties datur vnio accessoria vnius Ecclesiæ alteri, dari necesse est effectus primarios illius. Sed Ecclesia Parochialis S. Ioannis de Mendauia datur accessoriè vnita Monasterio de Hyrache. Ergo dantur effectus primarij vnionis accessoriæ. Sed effectus primarij vnionis accessoriæ sunt suppressio, & extinctio beneficij vniti in Ecclesia, in qua erat ante vnionem, quoad nomen, titulum, & naturam ipsius beneficij, & translatio illius in principalem cui facta est vnio: ita vt beneficium, & eius titulus post vnionem, sit in principali, & non in vnita, & idem est de cura: vti omne latè probauimus *part. 2 quæst. 6. de vnionis effectibus*, præcipuè *nu. 1. & seqq. vsque ad* 8. Ergo cum Ecclesia Parochialis S. Ioannis de Mendauia vnita sit accessoriè Monasterio de Hyrache, & eius mensæ, dari debent huiusmodi vnionis effectus. Et sic in Monasterio erit beneficium Parochiale, & cura dictæ Ecclesiæ, quoad nomen, titulum, & naturam beneficij Parochialis, & curæ; in Mendauia autem, nihil omninò nisi Monasterij prædium, & exercitium curæ, nomine eiusdem Monasterij impensum.

Materia, seu doctrina præmissarum istius probationis, pro principio habetur à Doctoribus in materia, vel titulo vnionis Ecclesiarum, & beneficiorum, vti in locis vidimus citatis, & ab Illustrissimo Domino Episcopo Queypo de Llano, 28.

contrariæ

contrariæ sententiæ primo auctore, admittitur sup. *sect.* 2. *num.* 3. *&* 4. licèt non ita benè vt debuit, sed vt libuit, illam vnioni Ecclesiæ, & beneficio de Mendauia Monasterio Hyrachensi factæ, applicauerit.

29. Confirmatur. Ecclesia, & beneficium sæculare per vnionem accessoriam illius, Ecclesiæ Regulari factam, fit Regulare, vt dictum est citata *part.* 2. *quæst.* 6. *n.* 8. Ergo beneficiarius illud possidens, est Regularis. Ergo cum Ecclesia de Mendauia, & eius Parochiale beneficium accessoriè sit vnitum Monasterio de Hyrache, beneficiarius illius Regularis erit, & sic Conuentus, aut eius nomine Domnus Abbas, vel Præsidens.

30. Quod si obiicias contra omnia argumenta supra facta, ex eis non conuinci intentum: quia ad hoc vt quis verus, & proprius Parochus sit, & Rector Parochialis Ecclesiæ, curam illius in actu, & in exercitio debet habere, non autem sufficit quod illam in habitu habeat. Argumenta verò ad summum, istam, & non illam penes præfatum Domnum Abbatem esse concludunt.

31. Sed respondeo obiectioni, argumenta, non solum concludere curam in habitu, sed etiam in actu penes Domnum Abbatem residere. Quia quoties Ecclesia Parochialis reperitur vnita quoad spiritualia, & temporalia, & constituitur in illa Vicarius temporalis, cura residet in habitu & in actu penes principalem in cuius subsidium huiusmodi Vicarius deputatur, penes quem, solum est exercitium curæ, amobiliter ad nutum principalis, cum illius nomine, non autem in proprio illam exerceat; principalis verò, etiamsi per huiusmodi Vicarium deseruiat, per se ipsum deseruire censetur. Et ratio est, quam reddidit Trullench, *in tract. de Parocho, cap.* 2. *num.* 11. *Quia apud illum adhuc manet titulus, institutio, beneficium Parochiale, & illius plenum ius.* Quorum nihil in tali reperitur Vicario. Vide dicta *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *num.* 20. 23. vbi latè ostensum est quod hic asserimus. Videatur & decisio Rotæ coram Pamphilio in causa Parochialis de Stella, *infrà la* 13. *num.* 2. 3. *&* 4. & coram Coccino, *la* 14. *num*.... & sententia, quæ adest *quæstione* 9. *numero* 9.

Secundò respondeo, quod quoties mentio curæ fit Parochialis, 32. intelligi debet de habituali, simul, & actuali, nisi aliud exprimatur: quia ex vtraque simul perfecta Parochialis cura coalescit. Et sic de cura strictè sumpta in foro animæ, & pœnitentiali, non solum provt dicit actuale exercitium, sed provt includit habitudinem, & ius ad illud. Colligitur

ex dictis *concl.*1. *num.*7. & docet Viuianus, *in praxi iurispatronat. part.*1.*lib.*2.*cap.*7. quatenùs *n.*17. ait. *Non dicitur Parochialis Ecclesia, seu Curata, nec tanquam talis regulatur illa, quæ actu non est curata, sed tantum habitu.* Et *n.*37. *Non dicitur curatum beneficium, nec tanquam tale regulatur, quod non est actu curatum, sed habitu: Abbas in cap. De multa, num.*24. *de Prebend. Sylvester in Summa,* verbo, *Beneficium*, 4. *quæst.*4. *vers.*2. Hæc Viuian. Vide *part.*1. *quæst.*2. *de diuis. benefic. diuis.*2. *num.*11. *& sequentibus*, vbi latè probauimus, quod cum fit mentio curæ, simpliciter, de actuali, & non de habituali tantum sit intelligenda; & quod in Ecclesiis vnitis ad mensam, cura illarum in habitu, & in actu resideat penes eos, quibus inueniuntur vnitæ. Pro quorum probatione ponderari debent, declaratio Rotæ, de qua ibi *num.*14. vbi de cura simpliciter loquens, sic fatur. *Fuit conclusum curam Ecclesiæ Parochialis de Stella, residere penes Abbatem de Hyrache.* Et sententiæ Rotales definitiuæ, in eadem causa subsequutæ, de quibus *numero* 17. vbi declaratur, prædictum Abbatem, & Præsidentem esse legitimos, & veros Rectores, & illis licere omnia iura Parochialia exercere. Quod nihil aliud est, quam esse penes eos cura in habitu, simul & in actu.

Vltimò probatur conclusio. Vltimus Parochus sæcularis Ecclesiæ S. Ioannis de Mendauia liberè resignauit illam, & eius beneficium Parochiale, in manibus Ordinarij, nihilque illius apud se retinuit: & sic vacantem, Ordinarius ipse, dictam Ecclesiam Monasterio de Hyrache cum omnibus iuribus suis vniuit, vti apparet ex ipsamet vnione, *supr. sect.*1. *num.*4. Ergo resignata est, & vnita tota cura animarum dictæ Ecclesiæ præfato Monasterio, & totaliter. Ergo totaliter illa remanet penes Monasterium, & eius Domnum Abbatem, & Præsidentem. Hæc vltima consequentia patet, quia nullibi dimissa reperitur illa, aut à Monasterio ablata; imò penes Monasterium conseruari, testantur perceptio decimarum, prouisio Vicariæ, & beneficiorum, &c. 33.

TERTIA CONCLVSIO.

Reuerendissimus Domnus Monasterij Hyrachensis Abbas, est vnicus verus Parochus Ecclesiæ S. Ioannis de Mendauia. Idem dico de Præsidente, & Conuentu.

Hæc conclusio, suppositis duabus præcedentibus, & vtriusque probationibus, notoria omnibus debet esse, & omninò certa. Quia vnicæ Ecclesiæ Parochialis, vnicus debet esse verus eius Parochus

chus, vti latè probamus *part. 3. quæſtione 9. de Iuribus Parochi, per totam.* Ergo ſi Domnus Abbas Hyrachenſis eſt verus, & proprius Parochus Eccleſiæ Sancti Ioannis de Mendauia, & non eius Vicarius, vnicus erit Domnus Abbas illius Parochus, nomine proprio, & ſui conuentus.

QVARTA CONCLVSIO.

1. Licet præfato Domno Abbati Hyrachenſi, & eiuſdem Monaſterij Præſidenti, quoties voluerint ipſi, per ſe ipſos Sacramenta omnia Parochianis Sancti Ioannis de Mendauia miniſtrare: eorum Matrimonia authorizare, & ſolemniter benedicere: & omnia alia iura Parochialia in præfatis Parochia, & Parochianis, auctoritate propria, nulla præhabita, aut petita licentia ab Ordinario Diœceſano, aut à Vicario dictæ Eccleſiæ, exercere.

Procedit hæc quæſtio, & locum ſolum habet, reſpectu Sacramentorum, quorum miniſtratio veris, & propriis competit Parochis. Et probatur.

2. Cuilibet vero, & proprio Parocho licet Sacramenta ſuis Parochianis illa poſcentibus miniſtrare, eorum Matrimonia ſua præſentia autorizare, illaque benedicere, & circa ipſos omnia Parochialia iura, nulla ab alio obtenta, aut petita licentia exercere. Sed Domnus Abbas, & Præſidens Monaſterij Hyrachenſis ſunt veri, & proprij Parochi Eccleſiæ Sancti Ioannis de Mendauia, vt latè probatum manet concluſ. 2. Ergo Domno Abbati, & Præſidenti præfatis licet Parochianis dictæ Eccleſiæ Sacramenta miniſtrare, eorum Matrimonia authorizare, & benedicere, & alia iura Parochialia exercere, nulla præhabita, aut petita ab alio licentia.

3. Maior, ex terminis ipſis nota eſt, quia omnis verus Parochus iuriſdictionem ordinariam, ex officio, & ex proprio munere habet ad miniſtranda Sacramenta ſuis Parochianis, & ad reliqua in dicta propoſitione contenta. Quæ doctrina adeo vera eſt, vt dicat Sà, verbo *Parochus, num. 6. Parochus habet iure communi à Papa iuriſdictionem, quam non poteſt Epiſcopus impedire abſque cauſa.* Quod etiam docent Hier. Garc. in Politica, *part. 2. tract. 8. difficult. 8. dubio 2. punct. 1. num. 2. &* 4. & Card. Lugo, de Pœnit. *diſp. 20. ſect. 3. num.* 37. ab illo cit. Ragius, *Centu 2. tract. 8. dub.* 158. *n.* 3. *&* 4. Trullench, etiam in tract. de Parocho *cap. 4. num. 5. ex Cap. Interdicimus* 16. *quaſt.* 1. docet peccare mortaliter Sacerdotem, ſi contendit baptizare ſine licentia proprij Parochi volentis illum baptizare, ſiue in propria, ſiue in aliena parochia. Quia, inquit, & bene, ius alienum inuadit, & ſibi

vſurpat, cum notabili Paſtoris iniuria. Et addit præfatus auctor, hoc procedere etiam in extrema neceſſitate pueri baptizandi, quia hæc, nec tollit Parocho proprium ius, nec dat licentiam, iuſtitiæ ordinem inuertendi. Idemque Trullench, Barboſa, de Poteſt. Parochi *cap.* 18. *num.* 1. *&* Layman *lib.* 5. *tract.* 2. *cap.* 7. *num.* 2. etiam docent grauiter peccare parentes ſi prolem ſuam Parocho alieno abſque licentia proprij baptizandam offerant.

4. Vtrumque prius docuerat Leſſius, *quæſt.* 67. *de Miniſtro Baptiſmi*, *art.* 2. vbi poſtquam aſſeruit Sacerdotibus pertinere ex proprio officio, & ordinaria poteſtate officium baptizandi, addit. Requiritur tamen præterea Iuriſdictio, quia ſoli Paſtores Eccleſiæ poſſunt admittere ad Eccleſiam, & populum Sacramentis, & verbo Dei paſcere; vel illi, quibus id ipſi commiſerint. Infans ergo offerri debet Paſtori parentum; hic enim ratione parentum habet ius in illum. Et in ſpecie de Abbate Regulari, cui vnita eſt Parochialis Eccleſia, quoad aſſiſtentiam Matrimonij, celebris eſt Abbatis Tamburini Reſolutio, *tom.* 2. *de iure Abbat. diſp.* 8. *quæſt.* 1. *num.* 2. vbi inquiſito, ***An Abbates, & Sacerdotes Regulares poſſint Matrimoniis contrahendis aſſiſtere?*** per duas concluſiones quæſitui reſpondet ſic. ***Dico primo, Abbatem poſſe validè Matrimoniis contrahendis aſſiſtere in Eccleſiis nulli Epiſcopo, ſed ſibi pleno iure ſubiectis, in quibus iuriſdictionem Epiſcopalem habet.*** Qua concluſione, plena manu probata, ſic ſecundam ſtatuit, & licet breuiter, efficaciter tamen probat. ***Dico ſecundo. In Eccleſiis, quibus eſt annexa cura animarum, etiam quod Abbati pleno iure quoad ſeculares non ſint ſubiecta, poteſt etiam idem Abbas Matrimoniis Parochianorum contrahendis interuenire, tunc enim ſe habet tanquam Parochus, ad quem ſpectat Parochianorum ſuorum Matrimoniis intereſſe, vel alium Sacerdotem ad id delegare. Concilium Tridentinum, loco citato.*** Videlicet ſeſſ. 24. de Reformatione.

SECTIO IV.

In qua fit ſatis contrariæ ſententiæ.

AD vltimam quæſtionis partem deueniendo, per ordinem ſuum Doctrinæ Illuſtriſſimi Domini D. Ioannis Queypo de Llano, & fundamentis ſuæ ſententiæ reſpondere, & ſatisfacere oporret. Deinde aliis, quæ pro eadem magis firmanda iecimus. Quare hanc ſectionem in duos diuidam Paragrafos, maioris claritatis gratia.

§. I.

Illustrissimo Queypo respondetur.

1. SEd vt prius certa ab incertis separemus, aduertere duxi, aliquas ex propositionibus à præfato Illustrissimo Episcopo D. Ioanne Queypo de Llano, in actu suæ visitationis assertas, verissimas omnino esse, & à nobis admissas. De quarum numero sunt 1. 2. & 6. quæ *sect. 2. sub num.* 8. 9. *&* 13. Si tamen suppressio, & extinctio, quæ in sexta referuntur, intelligantur secundum communem Doctorum sensum: nimirum quod per vnionem accessoriam supprimatur, & extinguatur titulus, & ius beneficij vniti, non absolutè, cum transferatur in principalem cui fit vnio; sed tantum respectu vniti. Ita vt post vnionem Ecclesiæ aut beneficij Parochialis de Mendauia, non liceat dicere in Mendauia est Parochiale beneficium; sed bene dici debet, Parochiale beneficium de Mendauia, in Monasterio est Hyrachensi: quia omnia emolumenta, omnesque actiones, & iura Ecclesiæ vnitæ, & si pereant in illa; transeunt tamen ad matrem, cui vnitur, vt dictum est *part. 2. q. 6. num.* 5. Et si non intituletur vllus in Ecclesia vnita; intitulatur tamen in matre, seu in principali. Ibidem *num.* 6. Et si vnita non censetur curam habere animarum; censetur illam habere Prælatus illius, cui fuit annexa, vbi supra *num.* 7. Ibi plures cumulauimus authoritates, quod hic intendimus, probantes.

Ad tertiam propositionem respondeo distinguendo illam. Parochus sæcularis Ecclesiæ Sancti Ioannis de Mendauia non habebat iurisdictionem contentiosam ad illam visitandam: Transeat; non habebat iurisdictionem ad illam visitandam, Sanctissimum Sacramentum, nec Fontem baptismalem, sine iurisdictione contentiosa, sed cum iurisdictione propria Parochi, iuxta ea, quæ *sect. 3. concl. 2. n.* 23. & seqq. nego illam: & nego in eodẽ sensu quartam propositionem. Quia quilibet Parochus ex proprio munere, & officio, vt illud bene, & laudabiliter adimpleat, & impunè, potest, & tenetur frequenter inspicere, & recensere Ecclesiam suam, Sanctissima Sacramenta, vasa, & ornamenta Sacra in illa existentia: *nam frequens recognitio nec impunitatis spem, nec peccandi locum præbet*, vt bene dixit Colum. *lib.* 11. *cap.* 1. apud Passeratium verb. *Recognitio.* Notentur verba actus Visitationis de Luquin, relata *d. num.* 23. quia multum præiudicant Domino Episcopo, cum ibi declaretur tam possessio Monasterij in visitando, & quidem 2.

 antiqua,

antiqua, quam obligatio. Neque obstat dicere, visitationem illam, & decretum factum à Domino Episcopo non fuisse, sed à Vicario Generali, & sic Episcopali Dignitati praeiudicium generare non potuisse. Quia cum ipsi vnum, & idem constituant Tribunal, factum vnius, reputatur factum alterius. Rota in *Ianuen. Parochialis*, 19. *Aprilis* 1627. coram Vbaldo, *num.* 14. Adest *infra la* 3. Vide Layman *p.* 3. *q.* 10. *num.* 2. citatum, vbi expresse docet Vicarium Abbati & eius iurisdictioni, ac visitationi esse subiectum.

3. Quinta propositio Domini Queypo, asserit, vsurpationem Iurisdictionis visitandi, prohibitam, non solum saecularibus, sed etiam Ecclesiasticis personis esse, per Sacros Canones, Tridentinum, & Bullam Coenae. Et quidem, si sub nomine, seu voce hac *Vsurpatio*, intellexit sua Illustrissima Dominatio, actum visitandi, immerito asseruit esse prohibitam aliis, quam Domnis Episcopis, & eorum Visitatoribus, cum potius sit etiam inferioribus Praelatis permissa, vel concessa, non solum visitatio, quę non Iurisdictionalis, sed etiam quae iurisdictionalis, seu contentiosa sit. Vide Glossam in *Extrau. Execrabilis*, verb. *Visitare* & verb. *de consuetudine la* 4. *de Prabend.*

4. Et vt verum fatear, in Decreto, quamuis illud mediocri cum diligentia, legendo percurrerim, prohibitionem huiusmodi nullam inueni: inueni tamen, in *Cap. Perlectis*, 1. iuncta Glossa verb. *Cum iussione* 25. *distinct.* munus Archidiaconi esse visitare Parochias. In decretalibus id etiam expressum inuenio, in *Cap. Mandamus* & *ibi* Glossa 6. *de Officio Archidiaconi*, & in Tridentino Concil. *sess.* 24. *cap* 3. *Patriarchae*, expressissimis verbis definitur, quod *Archidiaconi, Decani, & alij inferiores, in iis Ecclesiis, vbi hactenus visitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem, assumpto Notario, de consensu Episcopi, deinceps per se ipsos, tantum, ibidem visitare.* Et tandem, licet Bulla in Coena Domini, *excommunicatione* 17. in genere excommunicet vsurpantes iurisdictiones ad personas Ecclesiasticas pertinentes, non comprehendit exercentes visitationem Ecclesiarum, quas ex consuetudine legitimè praescripta possunt visitare. Ius enim visitandi Ecclesias, etiam iurisdictionaliter, seu contentiosè, non solum cumulatiuè, sed etiam priuatiuè quoad Episcopum Dioecesanum, praescriptibile est, vti docet Glossa in *Cap. Cum satis*, verbo. *Consuetudinis*, 4. *de offic. Archidiac.* Barb. de Potest. Episcop. *part.* 3. *allegat.* 129. *num.* 8. 9. & 11. 12. & 13. ex *Cap. Cum ex Officij*, §. *Nos igitur*, 16. *de praescriptionibus*, ibi: &

& si alius contra eum præscribere posset vtramque visitationem, scilicet, & procurationem: quæ verba apertè significant, admitti præscriptionem, per quam transfertur, aut accumulatur visitatio, quę non est quidem contra visitationem huiusmodi præscriptio, sed contra Prælatum cui incumbebat ex iuris dispositione, visitatio, & cui ipsamet præscriptio præiudicat, vt bene Barbosa dictum caput expendit. Imò ex Tridentino loco citato, satis approbata manet consuetudo visitandi per Prælatos inferiores introducta. Quod iura Episcopalia possint Abbates, & alij Prælati inferiores præscribere, docet Tambur. *tom. 1. disp. 19. quæst. 1. & tom. 3.* ex scribit Rotæ decisionem. *Vulteranen.* 13. *April.* 1584. coram Orano, id decidentem, est ld 40. in ordine.

5. Idem Barbosa, dicto *num.* 12. ex Rotæ decisione, quam habet Farinacius impressam *part. 1. recent. decis.* 394. *in nullius de Couarruuias,* 16. *Martij de anno* 1612. Coram Pirouano, quam inuenies *infra la* 6. in ordine, docet, quod consuetudo visitandi in præiudicium Episcopi, debet esse præscripta, saltem spatio quadraginta annorum. Quod adnotare libuit, pro adæquata responsione, ad quintam Illustrissimi Queypo de Llano propositionem. Pro qua etiam facit actus visitationis factæ dictæ Ecclesiæ de Mendauia, vigesima Aprilis, de anno millesimo, quingentesimo, trigesimo nono, per Domnum Hyrachensem Abbatem, Rectorem, & administratorem illius Ecclesiæ, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, de quo, & de alio actu visitationis eiusdem Ecclesiæ, factæ per Domnum Abbatem, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo tertio, diximus *sectione 1. num.* 8. *&* 9. Si igitur quadraginta annorum consuetudo visitandi, sufficit ad præscribendum contra Episcopum, ita vt ab eo auferatur ius visitandi contentiosè Ecclesiam, & transferatur in præscribentem, quare præscriptio immemorabilis, (talis enim reputatur, quæ attingit centum annos Rota in vna *Lucana Iurispatron.* 10. *Ianu.* 1645. coram Ghisilerio, & est apud Viuian. de iurepatr. la 143. & apud Dianam parte 8. la 1. ita n. 7. *Minus potest dubitari de secundo fundamento decisionis, quod præsentationes continuatæ per spatium* 100 *annorum, probent immemorabilem, vbi de initio contrario non constat; quia tunc centenaria, ipsa concludit ad immemorabilem, cum contineat tempus, quod excedit hominum memoriam, vt per Rotam decis.* 583. *num. 7. & seqq. part.* 4 *diuers.* Sic ibi. Fauet Rebuff. in prax. Benefic. *p. 1. tit. de vnionibus, num.* 35. vt vidimus, *part. 2, q. 7. num.* 4. quam habet Domnus Hyrachensis.

sis. Abbas, visitandi Ecclesiam Sancti Ioannis de Mendauia, non sufficiet ad demerendam censuram Illustrissimi Domini. Queypo, adeo rigidam, ne dicam parum legi diuinæ, & humanæ consonam. Vtraque enim dictat, contra inauditam partem, iudicium non debere proferri. Si igitur sua Illustrissima Dominatio non audiuit Monachos Hyrachenses, imo neque citauit, quo pacto, quo iure, quaue ratione, (proh dolor) potuit in hæc verba prorumpere? *Sin fundamento pretenden los Religiosos la visita arriba dicha. Y el pretender vsurpar la Iuridicion del Obispo con graue pecado, y escandalo, pues conocidamente intentan tomar lo que saben, que nos es suyo, ni pertenexe, ni puede pertenezer.* Sed de hoc satis, tum quia præfatus Illustrissimus Dominus Patri familias vniuersorum & integerrimo omnium iudice rationem suæ iam villicationis reddidit: tum etiam quia Illustrissimus Dominus D. Franciscus de Alarcon, immediatus in Episcopatu successor, qui nunc sedet, & ad multos annos in altiori sede sedeat, actum visitationis præfatæ Domini Queypo, reuocauit, in Concordia quadam cum Monasterio facta anno Domini 1651. à legato à latere Sedis Apostolicæ confirmata Idibus Ianuarij anni 1652.

6. Septimæ propositioni fit satis, si illi tantum opponamus Scripturam vnionis, de qua sectione 1. n. 4. ibi enim, non solum ius percipiendi decimas fuit vnitum, & incorporatum, & annexum in perpetuum Monasterio, sed & ipsa Parochialis Ecclesia sicut vacabat, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis. Ex quibus euidens omnino fit, voluntariè coarctari vnionem præfatam, ad solum, & vnicum effectum iuris percipiendi decimas.

Octaua propositio, tamquam verissima à nobis amplectitur, quatenus asserit, Beneficium de Mendauia, post vnionem Monasterio factam, pro vt in Mendauia, remanere non Beneficium, sed tamquam prædium Monasterij, non aliter ac si vinea aggregata illi fuisset; sed quatenus vult in Monasterio non remanere post vnionem beneficium ipsum, quod fuerat in Mendauia, non solum quoad ius percipiendi fructus decimales illius, sed quoad omnia iura, omnes prærogatiuas, qualitates, & priuilegia, imo & naturam ipsam, quæ ante vnionem habebat in Mendauia, omnino reiicitur, tamquam noua, & communi sententiæ Doctorum contraria. Nihil enim, ita vniuersali applausu receptum, & sine controuersia est in re beneficiaria, sicut hoc, quod Beneficium accessoriè vnitum alteri, maximè ad mensam illius, remaneat penes 7.

principalem

principalem cui fuit vnitum, pleno iure quoad spiritualia, & temporalia: & sic quoad omnia iura, omnes prærogatiuas, qualitates, priuilegia & naturam ipsam beneficij. Quocirca videantur dicta à nobis, ex communi Doctorum, *parte 2. q. 2. num. 6. 9. 11. 12. 14 15. 17. 18. 19. & 20. & quæst. 6. num. 3. 4. 5. 6. & 7.* quod iterum hic recensere, non tam prolixum, quam importunum quid esset.

8. Nona item propositio, similiter reiicitur: quia cum vnio Ecclesiæ de Mendauia non à Parocho sæculari facta fuerit Monasterio, sed ab Ordinario, habente quidem ampliorem potestatem & iurisdictionem, ipsomet Parocho & à Papa confirmata bene potuit præfata Ecclesia in Monasterium transferri amplioribus iuribus, & priuilegiis prædita: & de facto fuit translata in illud cura animarum dictæ Ecclesiæ, cum omnibus iuribus suis, vti decidit Rota in *Augustana decimarum*, 28. *Martij* 1631. coram Vbaldo, quam exscripsit Tamburin. de Iure Abbat. *tom. 3. inter decis. la* 102. in ordine. Vide illam *num.* 1. quia in simili decisa fuit.

9. Decimæ propositioni, latissimè fuit in *sectione* 3. per totam satisfactum. In prima namque conclusione, plena manu fuit ostensum, totum ius parochiale Ecclesiæ de Mendauia nullo modo penes Vicarium esse, sed nudum tantum illius exercitium, cum dependentia omnimoda à voluntate Reuerendissimi Domni Abbatis, & Præsidentis Monasterij Hyrachensis, non solum in fieri, vt ita loquar, sed & in conseruari. In Secunda, non minus plene, & efficaciter manet probatum, præfatos Domnos Abbatem, & Præsidentem esse veros, & proprios Parochos, & penes quos residet totum ius Parochiale, seu Cura dictæ Ecclesiæ tam in habitu, quam in actu, & sic priuatiuè quoad Vicarium. Visum etiam est dictum Vicarium ab Illustrissimo Domino Episcopo, solum obtinere approbationem, pro idoneitate, & commissionem, pro exercitio curæ, illi à Domno Abbate, seu Præsidente delegato.

In tertia item conclusione fuit satis probatum. Præfatos Domnum Abbatem, & Præsidentes esse vnicos veros Parochos Ecclesiæ de Mendauia. & in quarta, illis licere, quoties voluerint, per se ipsos omnia Sacramenta Parochianis de Mendauia ministrare, & alia iura parochialia exercere, nulla præhabita, aut petita licentia à Vicario, neque ab Ordinario. Ex quibus conuincitur ius concionandi, & Sacramenta ministrandi, non penes Vicarium residere priuatiuè, vt in contrarium asseritur. sed penes Domnum Abbatem, & Præsidentem., vt fuit decisum in causa ipsorum S. Ioan- 10.

nis de Stella, infra *quæst. 9. num. 9. & 11.*

10. In Vndecima propositione dicit Illustrissim. Dominus Queypo, Matrimonium in Parochia de Mendauia coram Abbate Hyrachensi celebratum nullum esse ob defectum præsentiæ Parochi. Sed quia falsò nititur, vti vidimus, fundamento, quis mirari nequaquam debet: nec nos in vlteriori satisfactione præstanda, nouum tempus impendere debemus, cum validissimis probationibus demonstrauerimus, Dõnum Abbatem esse verum, proprium, & vnicum Parochum præfatæ Parochiæ, & consequenter authorizare, & benedicere posse matrimonia illius.

11. Duodecima propositio, quæ idem fundamentum habet, quod negamus, tenet incurrere excommunicationem Papalem, Abbatem ministrantem Eucharistiam, aut extremam vnctionem in dicta Parochia. Sed & ipsam propositionem omnino negamus. Quia Clement. illa *Religiosi*, administrationem prohibet, non Abbatibus, qui nomine Monachorum, aut Religiosorum in odiosis non veniunt, vti docet Tho Del-bene, de Immunit. *part. 2. cap. 14. dubio 5. sect. 3. num. 7.* ex Glos. in *c. fin. de Simon.* & ibi Abbas, *num. 2.* & Cardin. sed Religiosis. Secundò, quia præsumentes ministrare sine Parochialis presbyteri, idest Parochi, licentia, excommunicat Clementina. Ergo non comprehendit Religiosum, qui tanto cum fundamento, vt vidimus, tenet se verum, proprium, & vnicum presbyterum Parochialem Ecclesiæ de Mendauia esse. Et dato, & non concesso, quod re ipsa Domnus Abbas, aut Præsidens Monasterij Hyrachensis, verus, & proprius Parochus dictæ Ecclesiæ non esset, sicut re vera est, & sicut ipse credit esse, nullo modo in excommunicationem incurreret Clementinæ, administrando Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta, aut Matrimonia authorizando: quia solum illa ponitur excommunicatio contra præsumentes: excommunicatio autem contra præsumentes posita non ligat eos, qui aliqua probabili ratione, se contra illam defendunt; imo, quod magis est, nec eos, qui ex ignorantia etiam culpabili contra prohibitionem censuræ facerent, sicut docent Vidal, *in Arca Vitali tit. de Eucharistia num. 39.* Lezana in Summa, *tom. 3. verbo Eucharistia quoad Regulares, num. 3* ex Nauar. in Manual. *cap. 27. num. 102.* & Fagundez, *in 3. precept. Eccles. lib. 3. cap. 2. num. 14.* Pellizarius, in Manuali, *tom. 1. tract. 6. cap. 2. num. 9.* Diana, *part. 3. tract. 6. Resol. 7.* vers. *Notandum est*, ex Merola in disputation. Moral. *disp. 1. cap. 2. dub. 6. num. 232.* Anguiano, de legibus

gibus *tom.* 1. *lib.* 4. *contr.* 4. *num.* 18. & Bonacina *tom.* 3. *disp.* 1. *q.* 2. *punct.* 4. *num.* 9. Et quod magis est, delinquens per ignorantiam vincibilem humanarum legum, seu præceptorum, dummodo affectata non sit, excusatur à peccato in sententia Raggij *Cent.* 1. *p.* 3. *dub.* 55. *conclus.* 3. Bassæi, verb. *Ignorantia num.* 11. Dianæ *p.* 4. *tract.* 4. *resol.* 35. qui bene limitat, & restringit ad leges, & præcepta humana, & respectu peccati mort.

12. Tertiæ-decimæ propositioni Domini Ioannis Queypo de Llano, iam supra satis responsum manet, cum ostensum sit, Domnum Abbatem, & Præsidentem Monasterij esse veros, & vnicos Ecclesiæ de Mendauia Parochos, & in illa omnes, & singulos actus Parochiales exercere posse, nulla obtenta, aut petita quidem ab Illustrissimo Episcopo, aut à Vicario licentia.

---

§. II.

Soluuntur argumenta pro contraria adducta sententia.

13. SEd prius aduertere, & adnotare oportet iuxta ea, quæ supra tradidimus *parte* 1. *quæst.* 2. *de diuis. beneficior. diuis.* 2. *à num.* 9. *vsque ad* 20. *inclusiuè*, aliud esse Vicarium Parochialis Ecclesiæ, perpetuum esse; & aliud, curam dictæ Ecclesiæ penes ipsum Vicarium remanere excluso principali, cuius Vicarius existit, aut cui vnita maneat Ecclesia. Non enim ex vno necessario infertur aliud. Quo vnico adnotato, fere omnia argumenta pro sententia contraria facta, soluta manent, cum solum probare intendanr Vicarios debere esse perpetuos. Quare ad singula in particulari soluenda, deueniamus.

Ad primum, ex *Cap. de Monachis*, respondeo cum Flores de Mena, Practicar. quæstion. *libro* 1. *quæst.* 10. *art.* 2. *&* §. 2. *num.* 29. Alois. Riccio, in Praxi variar. Resol. *Resol* 293. vers. *Ad tex.* & Barbosa de Potest. Episc. *part.* 3. *allegat.* 72. *num.* 189. textum illum non loqui de Vicariis Ecclesiarum pleno iure ad Monachos, & Monasteria spectantium, & sic quoad spiritualia simul, & temporalia, seu quoad mensam, iuxta ea, quæ diximus *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. benef. diuis.* 1. *num.* 47. Sed de Vicariis Ecclesiarum, quæ non pleno iure ad illos pertinent, sed solum quoad Tirulum, administrationem, & emolumenta temporalia. In his enim Ecclesiis solum, habet locum præsentatio Monachorum, & Episcopi institutio, quæ sicut & collatio, perpetuitatem in Vicarium influit. In Vicariis vero Ecclesiarum, pleno 14.

iure Parochiali, ad Monachos ſpectantium, non datur regulariter inſtitutio, quia principalis titulus eſt penes ipſum Monaſterium, cui vnitæ ſunt Eccleſiæ, pro quarum ſeruitio, deputare poteſt Vicarios ad nutum amouibiles. Quare quod in textu ſtatuitur, non comprehendit in vllo Vicarium Eccleſiæ de Mendauia, cum illa quoad menſam, & ſic pleno iure Parochiali vnita ſit Monaſterio de Hyrache, vti vidimus ſæpe, & rurſus modo videbimus.

15. Ad ſecundum ex *Cap. Extirpanda*, reſpondeo cum Mena *n.* 30. Riccio, verſ. *Add.* §. & Azor 2. *part. lib. 6. cap. 29. quaſt.* 1. non loqui ius illud de Eccleſiis ad Menſam vnitis, ac per conſequens loquitur de vnitis ſolum quoad, temporalia. Quocirca Trullench tract. de Parocho, *cap. 2. num.* 2. Caput illud, ſcilicet *Extirpanda*, intelligit de illo Vicario, qui Curam Parochialem nomine ſuo, exercet, & non alieno. Vnde eſt non procedere in noſtro caſu, quia Vicarius de Mendauia exercet nomine Monaſterij, & non ſuo proprio.

16. Ad tertium, ex *Cap. In Lateranenſi* & ex *Cap. Cum & plantare*, dico illa capita nobis non nocere, ſed pro omnibus contrariis argumentis ſoluendis, multum prodeſſe. Faciunt enim diſtinctionem inter Eccleſias, quæ pleno iure pertineant ad Regulares, & Eccleſias quæ pleno iure ad eos non pertineant: qua facta diſtinctione ſtatuunt, quod in Eccleſiis, quæ pleno iure ad eos non pertineant, repræſentent Epiſcopo Vicarios, quos illo inconſulto, remouere non audeant. Ex qua diſpoſitione colligitur, contrarium velle Pontificem fieri in Eccleſiis, quæ pleno iure ad Regulares pertinent: alias vniuerſaliter, vel indefinitè definiret pro omnibus eorum Eccleſiis, & non exprimeret eas, quæ ad eos pleno iure non pertinent. Vnum hic admoneo per ius plenum in his iuribus non venire ius plenum pro vtroque foro contentioſo, & pœnitentiali; ſed ius plenum, quatenus per has voces exprimuntur ius ſpirituale, & ius temporale. Ita gloſſa verb. *Pleno iure*, in dictum *Cap. Cum & plantare*, & in *Cap. Quoniam*, verb. *Vtroque iure*, 21. *eod. tit. de Priuil.* Sed audias illam priori loco; ſic enim ibi fatur, in probationem eorum, quæ à nobis dicta ſunt. *Pleno iure, id eſt vtroque iure, quoad ſpiritualia, & temporalia.* Et addit. *Sed à contrario videtur, quod ſi vtroque iure pertineat ad illos* (ſcilicet Religioſos) *quod Epiſcopus nihil poſſit attentare in illos: quod verum eſt, & ita inſtitutio, & deſtitutio quoad temporalia, & ſpiritualia ad ipſos pertinet.* Quid pro nobis clarius?

Ad quartum reſpondetur textum illum, ſolum loqui de Eccle- 17.

ſiis

fiis quarum Patronatus, seu ius præsentandi earum Rectores, ad Religiosos pertinet, non verò de illis, quarum ipsi Religiosi sunt veri Rectores, quia ad ipsos illæ pertinent vtroque iure, quoad spiritualia scilicet, & temporalia: quod inspicienti textum, euidens fiet. Quare nihil aduersus nostras resolutiones concludit, imò neque conducit.

18. Ad quintum *ex cap. Presbyteri*, respondeo cum Flores de Mena, *loco citato, num.* 28. & cum Ricc. *Resol.* 293. *cit.* vers. *Et hanc*, non agi ibi, quod debeat in omnibus Ecclesiis Monachorum, pro earum cura perpetuus Vicarius deputari; sed solum, quod quando Vicaria confertur ad præsentationem Monachorum, & institutionem Episcopi, non potest remoueri Vicarius, quia institutio, sicut, & collatio, matrimonium spirituale denotat, quod sicut & carnale perpetuum esse debet, vt ibi notat Glossa verb. *Perpetui.* Vnde benè docuit Barbosa, *de potest. Episcopi, part* 3. *allegat.* 72. *numero* 188. *cap. Presbyteri*, præfatum, debere intelligi, de Ecclesiis, quæ non sunt pleno iure Monasteriis subiectæ, id est quoad spiritualia, & temporalia, vti diximus, *quia in Ecclesiis, quæ pleno iure Religiosis subiiciuntur* (ait Barbosa) *Religiosis pertinet institutio, vt probat text. in Clement.* 1. vers. *Quidam præterea, & vers. Quidam etiam, de excessib. Prælat. Roch. de iurepatr. verbo competens, quæst. vlt. Viuian. in praxi de iurepatron. part. 2. lib. 12. cap. 3. n. 14. Cochier de iurisd. in exemptos, p. 4. quæst.* 80. Hæc ille.

Ad sextum *ex Clement. Quia Regulares*, respondeo ex illius Glossa, verb. *De mensa*, textum solum loqui de Ecclesiis vacantibus. Et sic, cum Ecclesiæ mensæ vnitæ nunquam vacent, vt latè probatum est *part. 2. quæst. 6. num. 10. & 13.* & sæpe alibi, non procedit Clementina præfata cōtra nostram resolutionem, quæ est de Ecclesia mensæ Abbatis, & Conuentus vnita. 19.

Et quod hæc mens Clementinæ sit, ex ipsius contextu euidenter apparet, ibi. *Eadem quoque auctoritate diœcesani suffulti, nullo modo permittant, quod iidem Prælati, Prioratus, Ecclesias, administrationes, aut beneficia huiusmodi, applicent mensis suis.* Si ergo præcipit Clemens Papa Episcopis, ne permittant, quod Regulares Prælati applicent suis mensis, Ecclesias de quibus in illa agit Constitutione, supponit illas non esse vnitas. Et ex aliis verbis fit etiam notum, agere de Ecclesiis, quæ regi consueuerunt per Rectores perpetuos cum collatione, & institutione, & consequenter de iis, in quibus præfati Prælati nullum ius spirituale habent, sed solum Patronatum. Et quod non proce- 20.

 dat

dat hæc Clement. nec sit intelligenda de Ecclesiis vnitis mensæ, docet Bassæus, verb. *Paupertas Religiosa*, *n*.18.

21. Ad septimum argumentum *ex Clement. de officio Vicarij*, respondetur illam Clementinam non agere de omni Vicaria, sed de perpetua, & de Vicario, qui nomine proprio, & non alieno curam exercet. ita Trullench, *in tract. de Parocho*, *cap*. 2. *num*. 2. Flores de Mena, *num*. 33. & Ricc. vers. *Ad textum*. Huiusmodi enim Vicarius æquiparatur vero, & proprio Curato: Vnde incompatibilis est cum alia Vicaria perpetua, dignitate, personatu, aut beneficio: & qui illam obtinuerit, debet 25. annos habere, & intra annum ordinari, seu ad Sacerdotium promoueri, à tempore adeptæ possessionis illius, computandum. Nihil tamen de Vicario decernit temporali, aut de eo, qui non proprio nomine, sed sui principalis curam exercet, cuius generis est Vicarius Ecclesiæ Parochialis de Mendauia, cum ex natura Vicariæ temporalis sit, & nomine Monasterij Hyrachensis curam exerceat, & in ipsum hæc non sit translata, iuxta ea, quæ sæpius in hac diximus quæstione: & quoad translationem nondum in Vicarium factam, vlterius fiet manifestũ, ex decisionibus Rotæ infra exscribendis, præcipuè ex 7. *num*.8. & 9. & 10. *decis*.9. *numero* 1. & 5. & *decis*. 14. *num*. 2. & 3.

Ad octauum *ex Clem. Ne in agro*. Respondent Flores de Mena, *num*. 32. & Aloys. Riccius, vers. *Ad text. in d.* illam mentionem non facere, nec exprimere an Vicarius sit perpetuus, vel temporalis: neutrúmque de Prioribus declarare: neque si isti habeant curam, vel non: sed loqui de Prioribus habentibus nudam commissionem. Sed meo videri, expressè agit de Prioribus curam habentibus, animarum, quamuis per Vicarium sæcularem exercendam, vti contigit in Priore S. Petri de Stella, S. Ioannis de la Peña, Benedictino Monacho. Non tamen declarat an Vicarius pro exercitio curæ deputandus, sit ab Episcopo instituendus, aut non. An perpetuus, aut temporalis. Nec de Vicarij ætate, aut ordinatione, vllum prorsus disponit verbum. Solum enim dicit, quod Prior habens curam, quamuis illa per se ipsum non sit exercenda, siue talis Prior ad Prioratum assumatur per commissionem, vt fit in nostra Hispana Benedictina Congregatione, siue per collationem, vt in præfato S. Ioannis Monasterio, debeat habere 20. annos ætatis, & quod debeat ad Sacerdotium promoueri infra vigesimum quintum. Quod autem definit de promotione ad Sacerdotium infra annum

num à tempore commissionis factæ, & possessionis adeptæ, de Priore conuentuali intelligendum venit, non verò de alio curam animarum habente, siquidem pro illius assumptione requirit ætatem 25. annorum; pro istius verò solum viginti. Quare non est verosimile voluisse illum Sacerdotium assumere in ætate 21. annorum. Quapropter cum distributione accommoda verba Clementinæ accipienda sunt, & tribuenda sunt singula singulis.

23. Nec ex hac Clem. colligi licet, quod Præfatus Prior habens curam, per semetipsum illam non possit exercere; imo oppositum ex ea infertur. Primò, quia si ad actũ non posset curam reducere, non diceret Clementina *curam animarum habentes*, quia frustra illam haberent: frustra enim est potentia, quæ non potest reduci ad actum. Secundò, quia posse Priores curam exercere, supponit textus ibi: *Etsi cura ipsa per sæculares habeat Presbyteros exerceri.* Ly enim, *etsi*, vt ibi glossa, idem est quod *quamuis*, vox autem *quamuis*, necessitatem non denotat, sed facultatem, aut denique indifferentiam.

24. Ad nonum argumentum, ex *Cap. Sane*, & *Cap. Statuendum*, 6. & 7. 16. *quæst.* 2. ibi Vrbanum secundum, illa non statuisse in vniuersum de omnibus Ecclesiis, quas tenebant Monachi sui, & nostris sed de illis tantum, quæ ad eos pleno iure non pertinebant, sed solum quo ad temporalia. Vt bene Glossa quæ autem ista sint temporalia, ipsamet exprimit glossa, in *Cap. Sane*, verbo, *Temporalibus*, dicens quod sit census impositus super fructibus, aut redditibus Ecclesiæ ad Monachos pertinentis, ipsi soluendus: ac per consequens loquitur de Ecclesiis non vnitis mensæ & sic pleno iure: ratione cuius vnionis, fructus, non partialiter per modum census super redditibus, sed integrè ad ipsam pertinent, & stipendium Vicario pro seruitio soluit; sed de Ecclesiis à Monachis in propriis prædiis ædificatis, ex quibus censum illum percipere debent tamquam Patroni: In quo Monachi alios Ecclesiarum Patronos excedunt iuxta eandem Glossam, verbo, *ædificant*, ibi. *Et ita pinguius ius habent Monachi in Ecclesiis fundatis in solo suo, quam laici fundatis in suo.*

Et ita conciliat noster Gratianus, post finem capitis *Statuendum*, Vrbanum Secundum in eo, & præcedenti capite *Sane*, cum Papa Ioanne in *cap. Visis*, 1. *ead. Ecce* (inquit Gratianus) *Vrbanus Papa prohibet inuestituras Parochialium Ecclesiarum per Monachos fieri, quas Ioannes Papa eis concessit. Sed illud Ioannis Papæ intelligendum est de illis capellis, quæ cum omni iure suo* (in eo sensu 25.

su quo dixi *part. 2. quaest. 2. num. 12.* & alias saepe) *ab Episcopis, Monachis conceduntur ; istud autem Vrbani , intelligitur de illis, quas Abbates in propriis praedijs aedificant in Villis, vel Castris* Huc-usque Gratianus.

26. Ad decimum argumentum ex *Conc. Trid.* respondeo , quicquid sit de facultate per illud decretum Domnis Episcopis facta , nondum illum respectu Vicariae de Mendauia Illustrissimum Pāpilonensem exercuisse quoad perpetuitatem intentam ; imo non solum post praefatum Tridentinum, sed & post Constitutionem Pianam de hac re editam anno 1567. oppositum de Vicario remouibili ad nutum, sua Illustrissima dominatio approbauit anno 1577. confirmans Concordiam, de qua supra *sect. 1. num. 13.* imo in Ecclesiis Monasteriis vnitis , non potest constitui Vicarius perpetuus, nec illas in Vicarias erigi perpetuas. Rota in *Portugalien. Vicariae, infra la* 3.1.*num.* 3 S.Congregat. Concil. Pax Iordan. volum. 2. de re benefic. *lib. 9. tit. 1. n.* 483. qui *num.* 485. docet , respectu aliarum Ecclesiarum, non posse institui Vicarios perpetuos, nisi antea Episcopus illas erexerit in Vicarias perpetuas , ex declarat. Sacrae. Congreg. quam ex Garc. refert ipse , & Barbos. in Collect. Decis. Apostol. *Collect.* 719. *& n.* 486. etiam docet , quod erectio Vicariae , cum sit quid facti , non praesumitur , sed probari debet ; nec sufficit ad probationem vltimus status; quia fuerit collata tanquam Vicaria perpetua ; nisi probetur spatio 40. annorum.

Secundò, dico, quod si Dominus Episcopus Vicariam de Mendauia perpetuam faceret, posset Monasterium de huiusmodi erectione appellare , iuxta id quod docet Barbosa de Potest. Episcopi, *part. 3. allegat.* 72. *num.* 190. quia vt suppono, deficeret iusta id faciendi causa. Vide etiam Iordanum *num.* 480. *& seqq.* 27.

Tertio , respondeo dispositionem Concilij , & Pianam de Vicariis perpetuis , non habere locum in Vicaria de Mendauia. Tum quia in eadem Constitutione statuit Pius V. quod in Parochialibus Monasteriis Monachorum , aut Mendicantium vnitis, possint eorum Superiores nominare ex ipsis Monachis, & Fratribus Vicarios amouibiles ad proprium nutum, approbatos tamen ab Ordinario , vel eius Vicario Generali , & idoneos ad Curam animarum, praeuio examine inuentos. 28.

Et Clemens Papa VIII. Constitutione. *Vt ea, quae,* in fauorem eiusdē Monasterij, & totius Congregationis Benedictinae Hispaniae, die 2. Augusti, de anno 1596. statuit vt *in Parochialibus Ecclesiis alicui Monasterio vnitis, qui-* 29.

bus

bus per sæculares Sacerdotes, & Ministros deseruitur, cum examen per concursum minimè instituendum sit, in ipsis vnitis Ecclesiis constitui oportere Vicarios idoneos, perpetuos, vel ad nutum amouibiles ab Episcopo approbandos, à Præfectis Monasteriorum nominandos. Et infra. *In illis vero Parochialibus Ecclesiis, quibus per Regulares Monachos deseruitur, Monachum eisdem Ecclesiis Vicarium pro tempore præficiendum, non aliter constitui debere, quam ad nutum suorum Superiorum, amouibilem, ab Ordinario tamen præuio examine approbatum.* Et infra. *In illis autem Parochialibus Ecclesiis non vnitis, quæ sunt Iuris Patronatus Ecclesiastici, examen vti per concursum esse peragendum, liberumque esse vnicuique, etiam à Patrono non nominato, examini se subiicere, & si institutio ad Episcopum pertineat, electio magis idonei ex approbatis, ad Patronum Ecclesiasticum spectat; si vero institutio pertineat ad alium, electio tunc ad Episcopum pertinet.*

30. Adnotanda venit distinctio Clementinæ, inter Ecclesias Monasteriis vnitas, & non vnitas, sed quæ iurispatronatus illorum sint, facta. In vnitis enim Vicarij, siue, vti vnio, saltim ad mensam, ex natura sua postulat, amouibiles deputentur siue perpetui, ob aliquam specialem dispositionem, aut Concordiam ab Apostolica Sede confirmatam deputentur, semper sine concursu deputari debent; secus vero in Ecclesiis, quæ non sunt ita vnitæ, sed de iure patronatus & ratio disparitatis est, quã *part. 1. quæst. 2. de diuisione beneficio. diuis. 2. num. 15. & 16. & p. 2. quæst. 2. de diuis. vnionis, num. 28.* tradidimus: quia per vnionem ad mensam, omnia iura tam spiritualia, quam temporalia, translata sunt ad Monasterium, ita vt penes ipsum sit cura animarum Ecclesiæ vnitæ; respectu vero Ecclesiæ, cuius patronatum habet Monasterium, cura non penes ipsum, sed penes Rectorem, aut Vicarium ab eo præsentatum residet, & hac de causa per concursum est deputandus. In hoc enim casu vacat cura mortuo Rectore.

Ad vndecimum argumentum respondeo, admittendo, quod quando Patronus merus laicus, concedit Monasterio Ecclesiam, non plus iuris acquirat Monasterium ex dicta concessione præcisè, circa dictam Ecclesiam, quam habebat dator. Ex quo nihil contra nos sequitur, cum non asseramus, Monasterium Hyrachense à Rege Carolo Tertio, iura spiritualia Ecclesiæ S. Ioannis de Mendauia accepisse, sed solum eius Patronatum, laicum quidem in dante, & Ecclesiasticum in accipiente iuxta dicta, *parte 1. quæst. 3. num. 3. & 4. & 5.* Sed quod iura 31.

ſpiritualia, & ius plenum, dictum Monaſterium in præfata Eccleſia habeat, ratione vnionis iſtius ad illius menſam factæ per Ordinarium loci, & confirmatæ per Papam, quemlibet ipſorum ſpiritualia, & temporalia dictæ Eccleſiæ, cum poteſtate illa omnia in Monaſterium transferendi.

32. Notanter dixi *merus*, & *præcisè*. Quia ſæpè contingit, ſæcularem habere, vltra ius patronatus ſpiritualia Eccleſiarum conferre, ex priuilegio Apoſtolico. De quo videnda, quæ dicimus *quæſt.* 9. *num.* 3. & 4.

33. Ex dictis conſtat ad confirmationem, deſumptam ex *Regula*: *Nemo.*

34. Ad duodecimum, nego Monachos incapaces eſſe beneficiorum parochialium ſæcularium; imo capaces ad illa, ex iuris exiſtere diſpoſitione, incunctanter aſſero, ita vt nulla Epiſcopi, aut Papæ diſpenſatione, ſed ſolum ſui Regularis Prælati licentia indigeant. Ita doctiſſimus Lezana *Conſulto* 40. *à num.* 6. Leſſius, *de Iuſt. & Iure lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 12. *n.* 99. Gloſ. in *c. quod Dei timorem.* 5. *de ſtatu Monachor.* Tamburin. de iure Abbat. *tom.* 3. *diſp.* 9. *quæſt.* 8. *à num.* 5. Vincentius Parentius in Conſil. loco citato à Tambur. exſcripto, verſ. *Alia quoque*, & verſ. *Hactenus.* Palaus, *part.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 1. *punct.* 3. §. 1. *num.* 12. 14. Vide etiam Benedictum Haeftenum. Diſquiſit. Monaſtic. *lib.* 3. *tract.* 7. *diſquiſit.* 1. *n.* 2. & 4.

Quod ſic probo. In primis non ſunt incapaces ratione profeſſionis Monaſticæ, nulla enim ratione id probari poteſt, vti bene ait Pellizarius, *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 8. *cap.* 4. *ſect.* 4. *num.* 104. Neque obſtant *cap. Monachus*, *el* 4. & *c. Si cupis*, *el* 5. 16. *quæſt.* 1. In primo enim dicit D. Hieron. *Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium.* In ſecundo ait ad Paulinum Monachum, *Epiſt.* 13. *Si cupis eſſe quod diceris, Monachus, id eſt ſolus, quid facis in vrbibus, quæ vtique non ſunt ſolorum habitacula, ſed multorum?* Non inquam obſtant, quia S. iſte Doctor in primo capite non dicit, docere eſſe contra profeſſionem, & inſtitutum Monaſticum, ac per conſequens neque habere curam animarum, contra illud eſſe; ſed quod aſſerit eſt, ſtatum Monachi planctum per ſe primò petere, non doctrinam. Non tamen ab illo excludit iſtam; alias ipſemet Sanctus vnum ex duobus officium dimitteret, ne aliis prædicans, ipſe reprobus efficeretur? neutrum tamen niſi ſimul cum vita dimiſit. 35.

Et confirmatur exemplo aliorum Sanctiſſimorum Monachorum, qui ſimul cum ſumma obſeruantia Monaſtica amplexi ſunt docendi officium. De Baſilio, Magno, 36.

Magno, Monachorum Orientis Patri rcha, sic ait Ecclesia. *Ita Monachorum institutum temperauit, vt solitariae, atque actuosae vitae vtilitates praeclarè simul coniungeret. Multa erudite scripsit*, &c. De eodem testatur Gregorius Nazianzenus, *orat. 2. in eius laudibus*, apud Baronium, Anno 366. ab eremo fuisse reuocatum in patriam, & omnimodam Episcopatus Caesareae Cappadociae administrationem, pro Eusebio eius Episcopo, habuisse. Et contra Arianos bellum disputarionibus, & concionibus suis, gessisse Basilium, post Monachatum suũ, testatur ibi Baronius. Quod etiam de se ipso dicit praefatus Gregorius, *Epist. 14. ad Bosphor. & Apelogia 1.*

37. De beatissimo Parente nostro Monachorum Occidentis Patriarcha Benedicto, nonnulla audiamus testimonia, ex pluribus per Benedictum Haeftenum collectis, in vita eiusdem S. Patriarchae, *pag. 195. & lib. 2. tract. 3. disquisit. 1.* super Regulam, *pag. 133.* & passim alibi. Rupertus Abbas Tuitiensis, lib. in Regul. *Olim conuenerat, nobis sermo de iam dicta Regula Patris eiusdem Sanctissimi Benedicti, quod eam verè per mentem eius dispofuisset, & per os eius locutus fuisset Spiritus-Sanctus, quo ille plenus fuit.* S. Petrus Venerabilis, *lib. 4. Epist. 17. Audi ipsius Regulae dictatorem Spiritum Sanctum.* S. Petrus Damiani, *Opusc. 21. cap. 1. Infaelix non illud ad memoriam reuocans, quod per os Beati Benedicti Spiritus Sanctus terribiliter clamat: Qui suscipit animas regendas, praeparet se ad rationem reddendam.* Gofridus Vindoc. *serm. de S. Benedicto. In Regula inuenitur omnis perfectio, quam dictante Spiritu-Sancto scripsit, nec ipse quidem minus perfectè vixit, quam docuit.* S. Ildegard. *in vita Disibodi, cap. 11. & 12. Is enim Sanctus P. Benedictus Regulam, quae spiritualibus hominibus esset accommodata Sancto-Spiritu docente, & ostendente condiderat.* Et lib. 2. vis. 5. *Per dulcedinem inspirationis Spiritus-Sancti discretam, & planam viam fecit.* Et in praefatione super Regulam. *Nihil ei deest, quoniam in Spiritu-Sancto facta, & completa est.* Verba secundi testimonij istius Sanctae, à Patre aeterno ad ipsam facta sunt. Et à Deipara ad S. Birgittam *lib. 3. Reuelat. cap. 20.* quae sequuntur. *Composuit Regulam de Spiritu Dei, per quam multi perfecti facti sunt, sicut Benedictus.* Conc. Duziacense, cap. 8. *Beatus gratia, & nomine Benedictus S. Spiritu inspiratus consona Sacris Scripturis, & aliorum orthodoxorum Patrum praedicationibus in Regula sua dicit.* Et *Sanctus-Spiritus per Beatum Benedictum, eodem Spiritu, quo & Sacri Canones conditi sũt, Regulã Monachorũ edidit.*

Et ne aliquis dicat S. P. Benedictum fecisse Regulam in Monasterio, non tamen extra claustra Doctorum,& Prædicatorem egisse, audiat D. Gregorium Magnum,contrarium expresse testantem 2. *Dialog. lib.cap.* 8. *Illuc itaque vir Dei perueniens* (Montem scilicet Cassinum) *contriuit Idolum, subuertit aram, succendit lucos, atque in templo Apollinis oraculum B. Martini, vbi vero ara Apollinis fuit, S. Ioannis oraculum construxit, & commorantem circumquaque multitudinem, prædicatione continua ad fidem vocabat.* Et cap. 19. ita fatur. *Non longe autem à Monasterio vicus erat, in quo non minima multitudo hominum ad fidem Dei ab Idolorum cultu Benedicti fuerat exhortatione conuersa.* Et vt ostendat non per se solum, sed & per Monachos suos, Prædicationis munus exercuisse,sic prosequitur. *Ibi quoque quædam Sāctimoniales feminæ inerant,& crebro illuc pro exhortandis animabus fratres suos mittere Benedictus Dei famulus curabat.* Quod prædicationis officium, cum ingenti audientium fructu, adhuc adolescēs immo puer S. Patriarcha noster exercuit, sic etiam *D. Gregorio c.* 1. citati libri testante. *Nomen itaque eius* (ait) *per vicina loca innotuit cunctis, factumque est, vt ex illo iam tempore* (quo scilicet in arctissimo specu Sublacensi degebat) *à multis frequentari cœpisset, qui cum ei cibum afferrent corporis, ab eius ore in suo pectore alimenta ferebant vitæ.* Si igitur Benedictus ita, vt vidimus, prædicauit & docuit, in Monasterio, & extra, cum tamen plangentis officium, non dimiserit, vt videre licet capite primo,octauo,& decimo septimo ipsius vitæ apud Gregorium, de eodem dicentem. *cap.* 36. *potest in eadem institutione Regulæ omnes Magistery illius actus inuenire: quia Sanctus vir nullo modo potuit aliter docere, quam vixit.* Quis sanæ mentis dicere audeat, alienum à Monachi esse professione, Prædicatoris, Doctoris,aut Parochi munus agere?

38. Idem Gregorius Ecclesiæ Doctor, Angliæ, à venerabili Beda *lib.* 2. *cap.* 13. *de gestis Anglorum,* vocatus Apostolus, quia per Augustinum, Mellitum & alios discipulos prouinciam illam ad fidem Catholicam, ab infidelitate reduxit, Monachus fuit. Monachi etiam vitam egerunt ipsi Beda, Augustinus, Mellitus, & eorum Socij, Lanfrancus, & Anselmus Cantuarienses, Bonifacius Germaniæ Apostolus, Alcuinus, Rabanus Maurus, Vualafridus Strabo, S. Petrus Damianus,Petrus Venerabilis,Rupertus Tuitiensis, Isidorus Hispalensis. Hispaniarum Doctor egregius, Ildephonsus Toletanus, Bernardus, & alij quam plurimi, Benedictini

dictini instituti, simul ac Doctrinæ, & Prædicationis sectatores veri extiterunt. Sed Angelicum Doctorem audiamus, hac de re sic differentem, *Opuscu.* 18. *de perfectione vitæ spiritualis, cap.* 26. *Sunt nonnulli nullo dogmate fulti, audacissimo quidem zelo magis amaritudinis, quam dilectionis inflammati, asserentes Monachos, quia mundo mortui sunt, & Deo viuunt, Sacerdotalis Officij potentia indignos, neque pænitentiam, neque Christianitatem largiri, nec absoluere posse per Sacerdotalis officij diuinitus sibi iniunctam potestatem: sed omnino labuntur. Neque enim Beatus Benedictus Monachorum præceptor almificus, huiuscemodi rei aliquo modo extitit interdictor. In quo etiam notandum est, id solum Religiosis esse illicitum, quod eis est secundum statuta suæ Regulæ interdictum.* Hæc omnia D. Thomas.

Audiamus & nostrum Cardinalem, D. Petrum Damiani, tom. 3. Opusc. 28. cap. 1. dicentem. *Sed ne longius toxica illius veneni serpant, manifeste ostendimus, antecessoribus nostris præ omnibus Clericis hæc Sacramenta licita fuisse contingere, & dispensare: sicuti in vita B. Martini legitur, quod de vino à quodam Anachoreta consecrato, à maximis, & venerabilibus viris pro benedictione expectabatur: ante cuius fores sæpè & Episcopi, & Comites benedictionis gratia pernoctarunt. Thelesphorus denique Apostolicus ex Anachoretis fuisse comprobatur: Dionysius etiam, & Adeodatus, ac Stephanus nuper defunctus, ex Monachis fuisse leguntur, qui tamen Apostolicam Sedem gloriosissime gubernarunt. Gregorius ex Monasterio raptus ac violenter infulatus, non solum suas protulit, sed etiam dispositiones aliorum meliorare studuit. Num etiam Martinum Turonensem omittendum putatis, cui astanti Sacramento diuino globus igneus apparuit? Forsan ex istorum manibus quæ Monachi fuerunt, percipere Sacramenta diuina quisquam insanus prohibuit? Absit.* Hæc ibi.

Et *cap.* 2. sic eadem Purpura, sub lemmate isto: *Quod Sacramentorum administratio, Monachis, præ omnibus Clericis, licita fuerit fatur. Sed quia nimis periculosum est obmutescere velle, introducimus, & alios testes, Basilium scilicet, Athanasium, & B. Augustinum, nec non & Hieronymum Sacræ legis interpretem, Marinianum quoque Rauennatem Episcopum, & Augustinum Anglorum Præsulem, quos nulli dubium est, Monachos fuisse. Numquid nam Romani Præsules, quos prædiximus, vel isti quos nunc retulimus, quia Monachi fuerunt minus laudabiles habiti sunt? Non vtique. Forsitan Episcopos, Presbyteros, Diaconos non ordinarunt, quis insanus audeat*

deat dicere ? An forsitan pœnitentiam criminosis non imposuerunt, & absolutionem, vt competebat benignissimè non addidere ? Vtique facere potuerunt. Nunc igitur requirite Sancta octo Concilia, & maxime sextum, & septimum Concilium : ibique inuenietis, Monachis licitum fuisse deputare, absque vllo scrupulo in conspectu Concilij super omnes, qui aderant. Hucusque Cardinalis, & Hostiensis Præsul B. Petrus Damiani : qui quidem non minus se efficacem pro nobis, nostraque doctrina exhibet propugnatorem, quam contrariæ indefessum impugnatorem. Sed inter alia, à magno isto Doctore hic dicta, ponderare libuit lemma capitis secundi, ibi : *præ omnibus Clericis.* & vltima eius verba à nobis relata : *super omnes, qui aderant.* Pondus vtique magnum præ se ferunt præpositiones illæ *præ*, & *super*. Quia prior, cum ablatiuo illo : *omnibus Clericis*: idem significat, ac si diceret : *Plus licet Monachis Sacramentorum administratio, quam omnibus Clericis licet.* Videatur Passeratius verbo *Præ*, in principio, vbi sic ait. *Præ cum ablatiuo : vt præ oculis idest ante oculos. Præ cunctis, id est ante cunctos, vel plusquam cuncti.* Eandem vim dictio *super* habet : exponitur enim interdum, vti docet Barbosa *in dictionibus vsu frequentioribus, dictione 393. num. 11. vt in L. diuortio, §. Quod in anno, vers. Item si, ff. locati, & in l. 1. ff. de peric. & commodo rei vindi. secundum Ruin. cons. 94. num. 1. lib. 4 quem refert Octauian. Vulpell.* pro dictione *Vltra* : Dictio autem *Vltra*, licet inclusiua regulariter sit, vt bene idem Barbosa dictione 428 probat, num. 1. aliquando tamen metas eorum, quæ includit excedit. Quocirca Passeratius ait. *Vltra famam, id est, supra opinionem, vel plusquam homines opinentur.* Eodem igitur sensu accipienda est dictio *super* à Cardinali nostro supra allata : quasi dixisset : *tam licitum fuit Monachis in conspectu disputare Concilij, quam aliis omnibus, qui aderant ; imo magis licitum.*

Neque etiam obstat *Caput*, *si cupis*, citatum ; ibi enim *Hieronymus*, vti ait glossa in *summa* illius, *de quatuor reprehendit Paulinum. Primo, quia libenter morabatur in vrbibus. Secundo, quia propter simplicitatem suam aliorum supplantabatur insidiis. Tertio, quia loquentem de pecunia libenter audiebat. Quartò, quia truphatoribus malis Monasterij bona donabat.* Hæc ibi, quæ omnia quatuor, valde reprehensione digna, merito iudicauit Hieronymus : & non quia moraretur in vrbibus Paulinus ; sed quia *libenter*, quia sine proprio, & proximi profectu, imo cum vtriusque detrimento, & rerum Monasterij dissipatione, reprehendit. 39

reprehendit. Laudaret, tamen citra dubium, si non ob adimplendam propriam voluntatem, sed ob animarum salutem curandam, relicta solitudine, in vrbibus habitaret. Ipse enim ait ad Rusticum Monachum *Epist.* 4 & refertur *Cap. sic viue, & el* 16. *quæst.* 1. *Sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis.* Et infra. *Multo tempore disce, quæ postmodum doceas. Quod si populus, vel Episcopus te in Clericum elegerit; age, quæ Clerici sunt.*

40. Quod autem Monachi, ex iuris dispositione, ad Parochiale munus incapaces non sint, sed capaces, Sacri Canones testantur, eadem *Causa* 16. *& quæst.* 1. & ibi Glossa quæ in primis videatur in titulo quæstionis, verbo, *Quod Monachi. Cap. de Monachis*, & ibi gloss. *el* 3. *cap. De præsentium, in fin. el* 20. & ibi Gratian. verbo, *Quod vero.* & Glossa verbo, *Gelasius, in fin.* & verbo, *Quod vero. cap. Doctos, el* 21. *cap. Si Monachus, el* 22. *Cap. Moderamine, el* 23. *Cap. ex auctoritate, el* 24. *cap. Sunt nonnulli, el* 25. & post ipsum Gratian. ibi. *His omnibus*, & Gloss verbo *eod. cap sic viue, el* 26 *cap. Si Clericatus, el* 27. iuncta glos. citata, *His omnibus. cap. Si quis Monachus*, & Gloss. in *Summa el* 28. *Cap. Monachos, &* gloss. in *sum. el* 29. *c. Vos autem*, & gloss. in *sum. &* 30. *c. In Parochia*, cum gloss. in *sum.* & verbo, *cum Diaconum*, & in *marginal. el* 31. *cap. si quem*, & glossa in *sum. el* 32. *cap. Monachi*, cum gloss. per totam, & in *marginali, el* 33. *c. Cum pro vtilitate*, & gloss. verb. *Cum Abb. el* 34. *c. Monachi*, & glos. in *sũ.* & verbo, *Ecclesiast. el* 5.

In Decretalibus idem statutum inuenio. *c. Monachi*, & ibi glos. verb. *Parochiales, el* 2. *c. Quod Dei timorem*, & gloss. verb. *Regimen, el* 5. *de statu Monachorum.* Gl. in *c. si Religiosus*, verb. *Elect.*, & *in c. Nullus*, verb. *eligatur. los* 27. *&* 28. 41.

Ad textus igitur in contrarium adductos, respondeo. Ad *caput in Ecclesiis*, 1. *de Capellis Monach.* dico cum glossa verbo, *Monachorum*, illud *de Monacho Claustrali, qui non est à populo electus, nec ab Episcopo institutus*, intelligi, & pro Ecclesiis pleno iure Episcopis subiectis: in his enim nemo, & multo minus Monachus debet præfici, sine Episcopi institutione. 42.

Ad capita *Placuit*, 1 *&* 8. *& c. Interdicimus, el* 10. 16. *q.* 1. dico cum gloss. verb. *Placuit*, in 1. & 8. & in 10. verb. *Ab Episcopis*, solum illa loqui de Monachis aut Monasteriis, populum, quoad curam subiectum non habentibus. Et eodem prorsus modo, intellexit S. Rota duo *c. Placuit*, in vna *Vlisb. Iuris cõferendi*, 13. *Iunij* 1607. corã Cardin. Lancelloto, *n.* 8. quam infra inuenies, *la* 8. in ordine. 43.

Ad *c. Iuxta, el* 11. 16. *q.* 1. dico cum gloss. in *summa*, illud loqui de vsurpantibus prædicationis officium. 44

officium. Et sic non comprehendit habentes legitimam facultatem ad illud exequendum.

45. Ad Pauli Quarti Constitutionem respondeo, cum Laertio Cherubino in nota marginali illius, cum Tamburino de Iure Abbatum, *to.3.disp.9 quæstiunc.*8. *num.*5. *fol.*183. Lezana, *consulto* 40. *num.*20. Pellizario, *tom.*2. *part.*1.*tract.*8 *cap.*4.*sect.*4.*n.*104. *fol.*356. illam redactam fuisse ad terminos iuris communis, per Pium Quartum, anno 1560. Cõstitutione, *Sedis Apostolicæ solertia*, illius tertia apud eundem Cherubinum, 2. *tom. Bullarij*. In illa enim sic Pius, §. V. statuit. *Singulásque litteras prædictas*, (scilicet *Pauli Quarti* suprà citatas) *ac in eis contenta, & inde sequuta quæcumqne, ad formam iuris, & Sacrarum Constitutionum reducimus*, &c.

46. Ad declarationem S.Congregationis de mente Gregor.XIII. dico primò cum Lezana, dicto *consulto* 40. *num.*22. illam solum loqui de Canonicis Regularibus. Ac per consequens, cum sit in materia odiosa, & à communi iure exorbitante, non debet ad Monachos, neque ad reliquos extendi Regulares, iuxta iuris regulam, *Odia restringi, & fauores conuenit ampliari, la* 15. *lib.*6.

47. Secundò dico, dictam declarationem nequidem contra ipsosmet Canonicos Regulares fuisse vnquam practicatam. Ita Tamburinus, *loc. cit. num.*11. Lezana, *consulto* 40. *num.*22. Pellizario, *num.*104. Viuian. *in praxi iurispatron. part.*2. *lib.*6. *in addit. ad c.*2. *fol.*339. & Gabriel Pennottus, *libro* 2. *Histor. tripartita Canonic. Regular. cap.*72. à prænominatis relatus. Quod sic suadetur. Declaratio illa anno 1581. emanauit, & anno 1584. Sanctus Carolus Borromæus, præuio concursu, 4. Idus Ianuarij contulit Parochialem Ecclesiam S.Remigij Vicemedroni Diœcesis Mediolanensis, D.Theophilo Varisio de Triuiglio, Canonico Regulari, Congregationis Lateranensis, vt ex prouisione dictæ Ecclesiæ, quam verbatim refert Gabr. Pennotus, *num.* 6. constat. Clemens item Octauus, contulit Præposituram D.Paulo Tapparello Pedemontano, Canonico Regulari eiusdem Lateranensis Coongregationis, & ante collationem, visum fuit, an Decretis Concilij Tridentini obstaret. Et S.Congregatio respondit non obstare, nisi esset translatus. (Ab vna scilicet Religione, in aliam.) Et Paulus Quintus anno 1616. Canonicatum Ecclesiæ Cathedr. Capriensis, D. Æmilio, seu Antonio Caracciolo Nepolitano, Canonico Regulari contulit, cum prius iussisset examinari, an Canonici Regulares sint capaces talis beneficij. Et fuisse, & esse capaces, decidit Ro-

ta,

ta, *in vna Papien. iurispatr. 6. May, anno* 1598. coram Cardinali Seraphino, quæ in impressis est *decis.* 1269. Idem decidit Rota, *decis. 5. de iurepatronat. in nouiss.* Hæc omnia præfati Doctores. Et addunt Pennotus, *num.* 8. & sequentibus, & Viuianus, Canonicos Regulares posse fieri simplices beneficiarij, & pro se adducit Viuian. Glossa, *in cap. Præterea, de Prabend.* Ibi tamen non inuenio, nisi quod *Canonicus Regularis potest fieri Archidiaconus.* Archidiaconatus autem duplex est beneficium, non simplex, vti idem Viuianus docet, *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 90.

48. Neque obstat praxis obseruantiæ præfatæ declarationis Congregationis Concilij, de mente Gregorij, asserta quidem à Quaranta, *in Summ. Bullar.* verb. *Canonici Regulares; pag. mihi* 150. Quia illam asserit ex attestatione Gonzalez, *comment. ad Regulam* 8. *Cancell. glossa* 7. *num.* 53. qui licet id dixerit in prima editione, in posteriori, de veritate melius edoctus, *ead. glossa* 7. *num.* 55. vers. *Cæterum*, se retractauit, & praxim, declarationi dictæ, contrariam Canonicos Regulares habere, asseruit. Ita Pax Iord. *tom.* 2. *de re beneficiar. lib.* 10. *Titulo* 27. *num.* 45. Lezana, *consult.* 40. *n.* 22. Tamburin. *tom.* 3. *disp.* 9. *quæst.* 8. *num.* 12. Pennotto citato in num. præcedenti 47.

Cum dictis tamen stat, vt benè notant Tamburinus, *num.* 6. Lessius, *de iust. & iure, lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 12. *in fine*, & Lezana, *n.* 24. requiri vt necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ curatæ sæcularis, cui Regularis præficiendus sit intercedat. Tum, quia Summus Pontifex Pelagius, *in cap. In Parochia,* 16. *quæst.* 1. citato, pro huiusmodi necessitate in animarum fauorem iussit, Monachum ab Abbate ad Parochiam præsentatum ab Episcopo admitti. Necessitas igitur doctrinæ, & curæ, ratio est, ob quam, promotio Religiosi ad sæcularem Ecclesiam, est concessa, vti ex Panormitano, *in cap. Quod Dei timorem, num.* 5. *el* 5. *de statu Monachor.* obseruauit Lessius, *loc. citato, num.* 99. Ex quo etiam Abbate ibidem, *& in cap. Super eo,* 9. *de Regul.* reddit rationem, quare Religiosi incapaces beneficiorum simplicium, & curam animarum non habentium, sint: quia in his cessat necessitas curæ, & doctrinæ. 49.

Tum etiam, quia sicut beneficia Regularia, Regularibus personis conferri debent; ita sæcularia, sæcularibus debentur. Inordinatum itaque esset, inuerso ordine, beneficia personis diuersæ professionis, necessitate cessante, conferre; illa verò mediante, ordinatissimum: quia conuenientius est, & rationi valde consentaneum, vt beneficium, per- 50.

personam alienæ gubernetur professionis, quam quod omni gubernatione destituatur, aut iniquè gubernetur. Ita Tamburinus *tom 3. disp.9. quæst.2. num.5. folio* 174. Lezana, *in Summ. qq. Regul. part.2. cap.18. num.1. ex cap. Inter quatuor, de Religiosis domibus,& consulto* 40. *num.*24. Castr. Palaus, *part.2. tract.1. disput.1. punct.3.* §.1. *num.*11. *ex eod. cap. Inter quatuor*, §. *Seu si Regulares, & ex cap. Abbate, in fine, de verborum significat.* Quocirca, noster Gregorius Magnus, *lib.1.Epist.*18. statuit. *Si qua ciuitates, in Prouincia Sicilia, pro peccatis nostris, per Sacerdotum lapsus, à Pastorali regimine vacare noscuntur, de Clero Ecclesiarum ipsarum, vel ex Monasteriis, si qui digni ad Sacerdotalem locum possunt inueniri, perspicias*, &c. In primo enim loco, decernit Summus Pastor, destinari Pastores Ecclesiarum vacantium, earundem Clericos, si in eis qui, pro hoc munere, digni inuenti fuerint; in secundo verò, pro Clericorum idoneorum defectu, Monachos dignos inuentos. Et merito alienos ad Ecclesias admittit, quia necessitas caret lege.

51. Notanter dixi, *nu.*34. in principio solutionis argumenti, Religiosos Prælati Regularis indigere licentia, vt ad Parochiale munus Ecclesiæ sæcularis assumi possint. Quia *in cap. Si Religiosus, in principio de elect. lib.6.* sic statuitur. *Si Religiosus electioni de se ad prælationem aliquam extra suum Monasterium, vel suam Ecclesiam celebratæ, sui Superioris, qui dare ipsam valeat, non petita, & obtenta licentia, præsumpserit consentire, consensus sic præstitus non teneat, & in pœnam, præsumptionis illius electio eadem ipso facto viribus euacuetur omninò.* Vide Tamburin. *tom.3. disp.9. quæst.8. num.*10. Palaum, *loc. cit num.*15. Pellizar. *tom.2. part.1.tract.8. c.4. sect.4. num.*108.

Quod si petas quis sit Prælatus, qui valeat hanc licentiam concedere. Dico cum Palao *numero* 19. quod immediatus Monasterij; nisi aliter statuto, consuetudine, aut priuilegio Religionis, cautum sit. Ratio, quia iste est verus Religiosi superior. Et sequitur ex cit. *cap.* ibi. *Decernimus, vt iidem Superiores (suis irrequisitis conuentibus) electis huiusmodi consentiendi, & transeundi, liberam valeant dare facultatem: vt celerius, & facilius Ecclesiæ prouideantur.* 52.

Ea tamen quæ diximus, ex abundantia scias dicta. Primò, quia argumentum, si vllam vim habet, non est contra nos, agentes de beneficio Regulari, ratione vnionis ad mensam Monasterij, iuxta dicta, *part.1. quæst.2. diuis.1. num.3. & part.2.quæst.6.num.8.& sect.1.num.4. & 6. huius quæst.* argumentum 53.

gumentum verò agit de sæculari beneficio. Secundò, quia textus, Constitutiones, & declaratio item, in argumento cumulati, procedunt de Religioso particulari, non autem de communitate, Religiosorum habente curam animarum Ecclesiæ parochialis sibi, & suæ mensæ vnitæ. Vnde nihil contra nos probant, cum doctrina à nobis tradita, procedat de Conuentu Hyrachensi habente ad suam mensam vnitam Ecclesiam de Mendauia, & non de particulari persona illius, nomine proprio illam possidente. Videatur glossa in vtroque cap. *Placuit.* Rota in decis. quam *infra*, numero *la* 8. exscribam, & Lezana dicto consulto 40. *num.* 31. vbi hoc eodem fundamento respondet constitutionibus Clem. & Vrbani. Cui addo, neutram in Hispania, maximè in nostra Congregat. vsu esse receptam.

QVÆSTIO II.

Vtrum Domnus Abbas Monasterij Regalis Sanctæ Mariæ Hyrachensis sit verus & proprius Rector, & Parochus Ecclesiarum de Luquin, & Vrbiola?

QVæstio intendit, an ita Reuerendissimus prçfatus Domnus Abbas sit Rector dictarum Ecclesiarum, vt in illis valeat Sacramenta ministrare per se ipsum, & omnia alia iura Parochialia exercere. Et quod de Domno Abbate inquiritur etiam de Præsidente Monasterij, cum eadem in vno, ac in altero militet ratio, vti diximus in introductione ad quæstionem I. Et sic quod in præsenti dixerimus, de vtroque intelligenda sunt. Sed pro exacta illius resolutione, præter ea, quæ in dicta quæst. I. fundamenta iecimus communia quidem omnibus, quæ in hoc tractatu discutiuntur, nonnulla specialia pro præsenti difficultate, operæ pretium, ante omnia, iacere duxi.

SECTIO PRIMA.

Monumenta Monasterij referuntur?

PRimum itaque fundamentum est, præfatas Ecclesias de Luquin & de Vrbiola olim pertinuisse ad Priorem, & Conuentum Ecclesiæ Cathedralis Pampilonensis, & ad Infirmariam ipsorum, qui cum assensu, & voluntate Domini Guillelmi Episcopi illas dederunt, & concesserunt integrè cum omnibus directis suis pleno iure, & perpetuo possidendas, Domno Sanctio Abbati Hyrachensi, & Conuentui 1.

 eiusdem

eiusdem Monasterij, ita tamen vt quinque Clericos portionarios tenerent in eis: & vice versa præfati Domnus Sanctius, & Conuentus Monasterij Hyrachensis dederunt, & concesserunt Priori, & Conuentui Pampilonensi, & ipsorum Infirmariæ Monasterium Sanctæ Mariæ de Oybar, de Valle Dorua, cum omnibus directis suis, & possessionibus, iure perpetuo possidenrem. Cuius permutationis, & vicissitudinariæ concessionis, publicum instrumentum confecerunt, in præsentia præfati Domini Episcopi, quarto Kalendas. Ianuarij, sub Era Millesima, ducentesima, quinquagesima quarta, hoc est *die vigesima nona Decembris, anni millesimi, ducentesimi, decimi sexti*, quod in Archiuo dicti Monasterij Hyrachensis vsque hodie asseruatur, cum sigillis Domini. Guillelmi Episcopi, & Domni Abbatis, ex illo pendentibus.

2 Quam quidem permutationem, includere vnionem dictarum Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola Monasterio de Hyrache factam, & eius mensæ, non est sub dubio, quia vti decidit Rota *in causa Vicariæ S. Ioannis de Stella* 16. *Iunij* 1642. coram R. P. D. Cerro, sufficit in donatione contineri vnionem, licet expressa mentio de ea facta non fuerit, Paris. *cons.* 44. *num.* 5. *lib.* 1. Crauet. *consil.* 49. *num.* 10. Garc. de Benefic *part.* 12. *cap.* 2. *num.* 2 56. Rota coram Cardin. Seraphino, *decis.* 1272. *num.* 1. & in causa eiusdem *Parochialis de Stella*, *decis.* 1304. coram eodem & coram Martino Andrea, *decis.* 11. *n.* 1. & *decis.* 50. coram Verospio. In qua etiam decisione Cerri habetur, in donatione præfatæ Ecclesiæ de Stella contineri vnionem, *quia donatio concepta fuit verbis amplissimis, & continet decimas, primitias, & oblationes, & sic pernecesse importat vnionem, cum hæc omnia alio titulo obtineri non possint.* Donatio autem Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola concepta etiam fuit verbis amplissimis, vt vidimus ibi: *cum omnibus directis suis pleno iure*: & licet non contineat expresse decimas, primitias; & oblationes: continet tamen virtualiter, quia qui totum dicit, nihil excludit: quod & vsu vt videbimus comprobatum est. Sed circa clausulam illam: *Pleno iure*: nonnulla adnotare libuit. Primum est, quod operetur translationem proprietatis simul cum vsufructu. Ita Barbosa in tract. de clausulis vsufrequentioribus, clauf. 101. num. 2. *ex L. Mater ibi Angel. & Fulgos. C ad Tertull. Alex. cons.* 56. *num.* 1. *lib.* 3. *Alber. in dictionar. verbo, Pleno iure, & Stephan. Gratian. Marchia decis.* 239. *num.* 6 *Card. Tusch. tom.* 2. *lit. B. conclus.* 331. *num.* 1. *& tom.* 8. *lit. V. conclus.* 315. *num.* 94. *Mart. de Clausul. part.*

part. 1. *clauſ.* 93. *in vltima impreſſ. num.* 1. *vbi num.* 3. *poſt Alex. conſ.* 208. *num.* 6. *verſ. Nec prædictis obſtat, lib.* 2. *id intelligit, quando ponitur abſolutè, non vero reſpectiuè ratione ſubiectæ materiæ.*

Secundum eſt, quod totalitatem importat. Idem Barboſa, *n.* 5. ex Menochio, *conſ.* 1. *num.* 13. *&* *conſ.* 87. *num.* 427. *& conſ.* 191. *n.* 14. Quod verum eſt, tam in proprietate, quam in poſſeſſione, vel vſufructu. Barb. *ibid.* ex Stephan. Gratian. *deciſ.* 239. *citata, num.* 6. & Card. Tuſcho, *Practicar. concl. tomo* 2. *litt. D. concl.* 331. *à principio.*

Tertium, quod totalitatem, ſeu integritatem ita rigorosè importat vt omnem excludat diminutionem. Præfatus Barboſa, *vbi ſupra, num.* 6. ex Dec. *conſ.* 493. *n.* 8. *&* 9. Mart. *clauſ.* 92. *citata, n.* 5. Cardin. Tuſcho *dicta litt. D. concl.* 331. *num.* 3. & ex Rota *in Sorana Iuriſpatronatus,* 28. *Aprilis* 1603. coram Pamphilio, & Menoch. *conſ.* 1046. *num.* 5.

Denique, Pleno iure dicuntur Eccleſiæ ad aliquem pertinere, quando vtroque, id eſt in ſpiritualibus, & temporalibus eidem ſubiectæ ſunt. Barboſæ verba ſunt *loco citat.* num. 16. quæ probat, ex *cap. Quoniam,* el 21. *de Priuilegiis,* ex Anton. Butr. *conſ.* 53. *num.* 26. Cardin. *num.* 1. *&* Dec. *num.* 17. *&* 13. *in cap. Cum & plantare*, §. *In Eccleſiis, eod. tit.* Rebuffo *in concordat. tit. Forma mandati*, verb. *Plenum.* Card. Tuſcho. *concl.* 364. *num.* 3. Mart. *cit. clauſ.* 93. *num.* 6. Ex noſtro Gregor. Sayro *in Theſauro, lib.* 1. *de c nſur. cap.* 6. *num.* 12. Et ex Eraſmo Cochier *de Iuriſdict. Ordinar. in exemptos, parte* 4. *quæſt.* 67. *num.* 5.

In vna etiam *Vliſbonenſi* 2. *Decembris de anno* 1605. coram Litta, ita deciditur. *Eccleſiam autem eſſe ſubiectam Monaſterio, aut annexam vel de menſa, non eſt neceſſe probare per inſtrumentum vnionis, vel annexionis, ſed poteſt etiam probari per alia ſigna, & argumenta, vt fuit deciſum in cauſa Pampilonenſi de Stella* 14. *Decembris* 1598. *coram Illuſtriſſimo Cardin. Seraphino.* Et in alia *Vliſbonen.* 13. *Iunij* 1607. coram Lancelloto, idem *num.* 2. deciditur. Vtramque inuenies apud Farinacium. Efficacius probatur ex deciſ. Rotæ 15. Maij 1626. coram Buratto, in Foroliuienſi Parochialis, *infra la* 23. 3.

Præfatam donationem, & vnionem ſortitam fuiſſe effectum in dubium nemini reuocare licet ob ea quæ ſequuntur. Primo, quia in archiuo dicti Monaſterij inuenitur inſtrumentum publicum in quo Domnus Ferdinandus Abbas, & Conuentus illius, ſic aiunt *Sepan quantos eſta preſent carta veran, e oyran que Nos Don Fernando por la merce de Dios Abb.t. de Sancta Maria de Trach, y el* 4.

Conuento de este mesmo logar agrãt afincamiento, a e muchas rogarias de los Clerigos, e del Conceillo de Luquieyn de Infanzones, e de labradores, con bona voluntad dellos, e con lur consentimiento establezemos, que por todos tiempos in perpetuum, sean quatro rationeros fijos de la Villa por numero en nuestra Yglesia de San Martin de Luquieyn, que ayan de seruir a la Yglesia, como es derecito. Empero por poner concordia, e buena voluntat, e paz entre nos, e ellos, faciendoles gracia especial consentimos, e otorgamos, que quando alguno destos quatro Racioneros moriere, que el dito Conceillo esleyan, vn Infanzon, e vn labrador, e ellos dos con el nuestro Capeillano, que por tiempo sera Iure ante nos, o ante el Abat, que por tiempo fuere, e Iure otro si ante el Conceillo de Luquieyn, sobre Sanctos Euangelios, e sobre la Cruz, que ellos a su entendimiento esleyan por Racionero de los fijos de la Villa el meior, y el mas conuenient legitimo, e idoneo para el dho logar, e alomenos, que sea ordenado de Epistola el que fuere esleydo &c. Facta fuit carta prima die Februarij, Eræ millesimæ, trecentesimæ, vigesimæ primæ.

5. In eodem Monasterij Archiuo etiam inuenitur aliud publicum instrumentum Concordiæ, factæ inter Domnum Abbatem, & Cõuentum illius, cum Portionariis dictarum Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola, vndecima die mensis Octobris, Eræ millesimæ, trecentesimæ, septuagesimæ septimæ, id est anni Domini 1339. in qua Domnus Abbas, & Conuentus concedunt portionariis dimidiam partem prædiorum, & decimarum dictarum Ecclesiarum, & duas partes oblationum earumdem, reliquis sibi retentis cum procuratione, à Portionariis soluenda Domno Abbati tempore annuæ visitationis ab ipso, & successoribus eius facienda in ipsis Ecclesiis. In eadem etiam Concordia, sic quoad Vicarios statuitur, videlicet.

Y ten ordenamos, & stablecemos, que el vno de los quatro Rationeros de Luquiayn, que se à Vicario en la dicha nuestra Yglesia de luquiayn, e que lo slea, e confirme el Abat de Trache que aya, ereciua por la Vicaria por Soldada cada ayno treynta robos de trigo, & estos treynta robos de trigo que salgan del monton del comun, antes que se parta la diezma. 6.

Yten ordenamos, & stablezemos, que si por auentura algunos de los racioneros non quisiere ser Vicario por los treynta robos de trigo, que el Abad de Hyrach porega Vicario donde quiere que sea, e que paguen esta mesiõ los dichos Abat, Oficiales, e Conuento e los dichos Racioneros. 7.

Yten ordenamos, & stablezemos, que el Abat de Hyrach asigne, e ponga Vicario en la Yglesia de Vrbiola: 8.

biola: el a meſion, que paguen los dichos Abad, Officiales, è Conuento, e los dichos Racioneros.

9. Nonnulla etiam instrumenta authentica in eodem existunt Hyrachensi Archiuo, per quorum tenorem Domnus Abbas, & Conuentus tanquam Domini Ecclesiarum præfatarum, & bonorum, fructuum, & reddituum earundem; eas in locationem dederunt: ex quibus vnum pro nunc referre sufficiat, celebratũ octauo die Februarij, de anno ab Incarnatione millesimo trecentesimo, vigesimo sexto, in quo Domnus Michael Martinez Abbas, & Conuentus, ita fantur. *Las nuestras Yglesias de San Martin de Luquin, & de S. Saluador de Vrbiola, con casas, con decimas, obladas, oblatones, & pie de los Altares de las dichas Yglesias, e con las piezas, e con las biñas, e con todos los derechos pertenecientes a las dichas Yglesias.* Et infrà. *Et que proueades cada año de los dichos ayños a fin quo Racioneros, de sus raciones, que ay en la dichas Yglesias, & a la dichas Yglesias, e acada vna de eyllas, de Vicarios, segund vsado es ata hoy, & que dedes cada año a nos el sobre dicho Abad, o a qualquier Abad por tiempo fuere, vna Procuraton. Segun la hauemos vsada de recebir.* Quę locatio probat possessionem. Rota in decis. quæ infrà, la 23. *numero 6.*

Et quoad Ecclesiam de Luquin attinet, fere omnia supradicta confessus est D. Ioannes de Medrano Vicarius, & Beneficiarius illius in quadam petitione, seu libello, coram Illustrissimo Domino Episcopo Pampilonensi, aduersum dictum Monasterium præsentatum, decima die mensis Ianuarij anni millesimi, sexcentesimi, trigesimi quinti, cuius copia authentica habetur in eodem Archiuo, & est talis. 10.

Illustrissimo Señor Ioan Bruyz de Vicuña Procurador de D. Ioan Medrano Vicario de la Yglesia Parochial del lugar de Luquin, digo que la Abadia de la dicha Yglesia es anexa al Monasterio Real de Nuestra Señora de Hyrache, y valen cada año los frutos de la dicha Abadia quatrocientos, y cinquenta ducados largamente, y lleua el dicho Monasterio los dichos frutos, y al Vicario nos el edan mas de quarenta y ochos robos de trigo: y con ellos no tiene congruo sustento: y el dicho lugar es de mas de docientas personas de communion: y tiene obligacion de tres Missas cada semana: y lo que se ofrenda, se reparte entre el Abbad, y Beneficiados, sin que tenga parte alguna el Vicario. Y conforme a derecho se le deuia señalar congruo de los frutos decimales, sin embargo que hubiera acetado mi parte la dicha Vicaria con el dicho salario, por que ni tacita, ni expresa 11.

samente no puede renunciar a este derecho, por ser publico. Y pues los dichos frutos valen tanto, y demas de esto lleua el dicho Monasterio la tercera parte del pie de altar, y de todos los emolumentos, y obuenciones, se le deuen señalar a mi parte, ciento, y cinquenta ducados, o lo que pareciere ser competente. Atento loqual pido, y suplico a V. Illustrissima mande proueer de citacion contra el Abad, Monges, y Conuento del dicho Monasterio, para que parezcan ante V. Illustrissima a responder a la demanda, que mi parte les pondra en raçon de la dicha congrua. Y pi de Iusticia y costas. El licenciado Azcoua.

12. Et quoad visitationem quidem dictarum Ecclesiarum per Domnos Abbates Monasterij factam, multa sunt monumenta, tam antiqua, quam moderna, ex quibus nonnulla referam, quæ authenticæ in Archiuo Monasterij præfati asseruantur.

13. Ecclesiam Sancti Martini de Luquin visitauit Domnus Frater Franciscus Orense Abbas Hyrachensis *Rector y Patron de la Yglesia de San Martin de Luquin*, verba sunt actuum visitationum de annis 1533. 1538. 1539. quoad illa quidem omnia, reperiuntur in priori, in secundo item, & tertio si excipias, *y Patron*. Eadem, quæ in his duobus continent actus visitationum, quas de præfati Domni Francisci ab Orense Abbatis commissione, fecerunt annis 1541. & 1542. Frater Ludouicus Rosa, & Frater Didacus de Entrena Monachi dicti Monasterij. Et tam Domnus Abbas, quam eius Commissarij dictam Ecclesiam visitauerunt tam in spiritualibus, quam in temporalibus: videlicèt Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Sacrario existens: Fontem Baptismalem: Sacros oleos, & Chrisma: Vasa Sacra, Crucem, ornamenta, & paramenta: Fabricam & Primitiam: Computa sumptuum, dati, & accepti fecerunt. Domnúsque Abbas, in solidum, Oeconomos pro fabricæ administratione nominauit, & Sacristam. Et nonnulla mandauit pro cultu diuino immediato: & aliqua quæ fieri deberent, sumptibus fructuum Primitiæ. Quas omnes visitationes, & earum actus intimare fecerunt Vicario, & Beneficiariis dictæ Ecclesiæ, & Oeconomis eius, & aliis eiusdem loci vicinis.

Eandem Ecclesiam visitauit Domnus Abbas Frater Laurentius à Frias anno 1612. & anno 1614. Domnus Abbas Frater Anton. Aluarado, & Domnus Abbas Frater Ranimirus de Goñi visitauit anno 1630. & ann. 1647. visitauit Domnus Abbas Frater Barnabas à Martel, qui simul Missam maiorem, & popularem cele- 14

celebrauit, & alios Parochiales actus exercuit, quam etiam celebrauit præfatus Dom. Frater Ranimirus de Goñi, & Dom. Frater Antonius de Aluarado concionem tempore Missæ popularis fecit. Et præfati omnes Abbates processionaliter ad Fontem baptismalem visitandum accesserunt, & ad responsorium in Ecclesiæ corpore pro fidelibus defunctis psallendum.

15. Ecclesiam similiter Sancti Saluatoris de Vrbiola, visitauit præfatus Dominus Abbas Frater Fräciscus Orense, *como Rector y Patron della*, annis citatis, videlicet, 1533. & 1539. sub titulo Sancti Ioannis Baptistæ, in omnibus supra recensitis, spiritualibus, & temporalibus: Oeconomos nominauit: rationémque, & computum sumptuum, & expensarum bonorum Ecclesiæ exegit: mandata aliqua iniunxit. Quod omne fuit laudatum, & approbatum à Vicario, Beneficiario, & Parochianis eiusdem loci.

16. Eodem prorsus modo Ecclesiam præfatam Sancti Ioannis Baptistæ visitauerunt, de eiusdem Domni Abbatis commissione Frater Ludouicus à Rosa, & Frater Didacus ab Entrena, anno 1541. & anno 1542. Frater Gregorius del Castro, & Frater Sanctius de Ozalla.

17. Et in præsenti sæculo, eandem Parochialem visitauit Domnus Abbas Frater Laurentius à Frias, anno 1612. & anno 1630. Domnus Abbas Frater Ranimirus de Goñi. Et tandem, anno 1647. Domnus Abbas, Frater Barnabas Martel.

18. Illud tandem adnoto, quod anno 1326. Monasterium in scriptura de qua *num.9.* clausulam apposuit, vt Domno Abbati solueretur, *vna procuraçon segun la hauemos vsado de recebir.* Et anno 1339. in concordia de qua *num.5.* sic habetur. *Y ten ordenamos, & establezemos, que los dichos Racioneros, que agora son, e los qui por tiempo, den e paguen en cada vn año al Abad de Yrach que por tiempo fuere, veinte sueldos por la procuracion quando fuere a visitar las sobredichas Yglesias.* Quod ius est Episcopale, à Monasterio Hyrachensi priuatiuè possessum, ab anno 1216. in quo has acquisiuit Ecclesias, vti *num.1.* vidimus, vsque ad Pontificatum Domini D. Petri à Pacheco, Pampilonensis Episcopi, qui sedit ab anno 1539. vsque ad ann. 1545. cuius Officialis quidam, cœpit has Ecclesias visitare, sed procurationem ipse, aut alius visitator Pampilonensis Sedis, non percepit, vsque ad Pontificatum Domini Episcopi Domini Antonij Fonseca, in quo eius visitator Bachalaureus Yturbide dictam exegit procurationem; sed repulsam pertulit. Et licet ob id, inter-

dicti censuram protulerit, suspensa fuit, imo ablata à Domino Episcopo, absque eo quod procuratio, aut quid aliud solueretur: ea tamen conuentione, inter Dominum Episcopum, & Monasterium facta, vt postea arbitros eligerent, qui de præfatis sententiam proferrent.

19. Causa tamen hac indecisa, Vicarius generalis eiusdem Domini Episcopi Fonseca, Bachalaureus scilicet Corral, die secunda mensis Ianuarij anni 1550. visitauit, & vi, minisque extorsit iura visitationis: simulque in actu visitationis illius, ita decreuit, videlicet.

20. *Otro si el dico Señor Vicario general, por quanto allo por la dicha visita, por relacion de testigos dignos de fee, que el Abad de Yrache so color de ser la dicha Yglesia Parochial (de Luquin) anexa a la dicha Abadia de Hyrache, se entremete en querer llevar cada vn año, ciertos intereses, o mas verdaderamente, hazer extorsiones a los Mayordomos, o Primicieros de la dha Yglesia por cierta pretensa, que haze visita de la dicha Yglesia; si esta limpia, o si el Santo Sacramento esta decentemente, e bien ansi los Oleos, y Pila loqual como Rector de la dicha Yglesia, e como cada Rector es tenido, y obligado de hazer: es a saber, de tener la dicha Yglesia, e Sancto Sacramento, y Oleos, y Altares decentemente, e con mucha limpieza: e de hazerla tener, como dicho es, e no a otro respecto de querer visitar, que seria vsurpar le al Ordinario, o a quien tan solamente compete visitar la dicha Yglesia, e Sancto Sacramento, y Oleos, y todo lo demas, que requiere visita, y hauiendo algun defecto de corregir, punir, e castigar a los Vicario, e Sacristan de la dicha Yglesia: y aun al dicho Abbad, como Rector della, e por ello llevar los derechos de la visita. Portanto, el dicho Señor Vicario general mando a los Vicario, Mayordomos o Primicieros de la dicha Yglesia, que de este dia en adelante al dicho Abad de Hyrache, ni a otro alguno, sinoy al dicho Señor Vicario General, o a otro Visitador deputado por el Señor Obispo, opor el dicho Señor Vicario general, interes alguno, ni suma, ni cantidad alguna de dineros, ni otras cosas, so pena de excomunion, que lo contrario haziendo, incurran ipso facto, e de cada dos ducados de oro aplicados para el Pror. Fiscal de su Señoria Reuerendissima e por lo mesmo mando al dico Abad de Yrache, que al presente es, o por tiempo fuere, no embaraze, ni entremeta, en pedir ni llevar intereses algunos, ni otra cosa alguna fuera de sus rentas decimales, por titulo, causa, ni raçon alguna, so pena de excomunion, e de los frutos de la Abadia, en que acaesciere quererse entremeter en hazer alguna de las extorsiones sobredichas,* &c.

Post

21. Post hoc autem decretum, Domnus Abbas visitauit dictam Ecclesiam de Luquin; & quia Oeconomi illius, procurationem, ob metum dictæ censuræ, Domno Abbati soluere noluerunt, abstulit ipse ab Ecclesia Calicem quē ad Monasterium secum tulit.

22. De quibus omnibus, vicini loci de Luquin rationem Supremo Regi Senatui reddiderunt, ab eóque obtinuerunt Regale Decretum, quo cautum fuit, vt nec Dominus Episcopus, aut eius Ministri, nec Domnus Abbas procurationem exigeret, aut perciperet, donec per iustitiam pronuntiaretur, ad quem illorum ius huiusmodi spectaret.

23. Deinde ad instantiam Monasterij Magister Lastras Iudex visitator Officialium Curiæ Episcopalis Pampilonensis, mandata præfati Vicarij, & visitatoris Corral reuocauit, qui simul decreuit, vt ille quinque *groses*, quos pro procuratione extorserat, in manus Domni Martini de Heraso in sequestrum poneret, donec decerneretur ad quem illi pertinerent quod ita obediens fecit. Et Domnus similiter Abbas calicem à se ablatum deposuit.

24. Postea, nihilominus rebus sic stantibus, Bachalaureus Dominicus de Larume visitator Reuerendissimi Episcopi Domini Ioānis Aluarez Moscoso, prædictam Ecclesiam de Luquin visitauit, tertia Decembris die anni 1558. qui eisdem vi, & minis, quibus Bachalaureus Corral vtens, alios quinque *groses*, procurationis titulo, ab Ecclesiæ Oeconomis extorsit, laicis, cum resistentia, & cōtradictione actuali dicti Domni Martini de Heraso. Quod omne ex libro visitationum eiusdem Ecclesiæ apparet.

Post quam visitationem, & pro 25. curationis extorsionem, Domnus pariter Abbas visitauit, & loco procurationis, quam exegit, & non obtinuit, Missale Ecclesiæ secum detulit.

Quibus suppositis, quæstioni 26. propositæ per sequentes respondemus conclusiones: quarum probationes ex quæstione prima desumendæ veniunt, quia doctrina, qua in illius resolutione vsi sumus, communis vtrique est, imo & sequentibus omnibus. Sed ne lectori eadem ad longum repetendo simus onerosi, argumenta eadem afferemus, & probationes eorum vbi inueniri debeant, indicabimus.

SECTIO II.

Quæstio resoluitur.

CONCLVSIO PRIMA.

Vicarij Ecclesiarum de Lu- 1. quin, & de Vrbiola, non sunt Parochi illarum, nec habent

 curam

curam animarum, sed solum eius exercitium, ad nutum Domni Abbatis, seu Præsidentis Monasterij Hyrachensis reuocabile.

2. Quod Parochi non sint, probatur primò. Non habent beneficium Parochiale, *quæst.*1.*concl.*1. *num.*4. *&* 5. Ergo non sunt Parochi.

3. Secundò. In Ecclesiis alteri accessoriè vnitis nemo intitulatur, *part.*2. *quæst.*6. *num.*6. Sed Ecclesiæ de Luquin, & de Vrbiola sunt accessoriè vnitæ Hyrachensi Monasterio, vt patet ex dictis in hac *quæst.* *sect.*1 *num.*2.3. *&* 11. Ergo in illis nemo intitulatur: ac per consequens nec Vicarij.

4. Tertiò. Omne simplex curatum beneficium, confertur, aut instituitur per concursum, *quæst.*1. *conclus.*1. *num.*8. *& seqq. vsque ad* 13. Sed Vicariæ de Luquin, & de Vrbiola, non conferuntur, nec instituuntur per concursum, vt ex praxi constat. Ergo istæ Vicariæ non sunt curatæ.

5. Quartò. Quoties decimæ, quæ dantur ratione curæ, competunt alicui principali assignata certa portione Vicario, cura penes Vicarium non residet, *quæst.*1. *conclus.*1. *num.*14. Sed decimæ, quæ in Ecclesiis de Luquin, & de Vrbiola dantur ratione curæ, cõpetunt Monasterio Hyrachensi tanquam Abbati illarum, certa portione Vicariis assignata, vti apparet hic. *sect.*1. *num.*5.6.7.8.9. *&* 11. Ergo cura dictarum Ecclesiarum penes earum Vicarios non residet.

Quintò. Præsentatio Vicarij coram eo, cui est accessoriè vnita Ecclesia, est in præsentato quoad curam inferioritatis signum, itavt in illo cura non sit, *quæst.*1. *conclus.*1. *num.*15. Sed Vicarij de Luquin, & de Vrbiola coram Domno Abbate, & Præsidente Monasterij præsentantur, ab illis admittuntur, & nominantur, seu deputantur. Ergo inferiores sunt Domno Abbati, & Præsidenti quoad curam. 6.

Sextò. Qui alium intendit cogere vt sibi congruam augeat pro seruitio Ecclesiæ, curam in illa non habet, *quæst.*1. *conclus.*1. *numero* 16. Sed Vicarius de Luquin intendit cogere Monasterium augere sibi congruam, supra in monumentis, *num.*11. Ergo non habet ille curam. 7.

Septimò. Cura animarum vacat per mortem naturalem illam habentis, *quæst* 1. *conclus.*1. *n.*17. Sed non vacat cura animarum Ecclesiarum earum de Luquin, & de Vrbiola per mortem Vicariorum earum, vt ibidem ostenditur. Ergo earum Vicarij non habent curam animarum. 8.

Octauò. Ecclesia alteri accessoriè vnita, non censetur habere curam animarum, *quæst.*1.*concl.*1. *num.*18.19.20. *&* 21. Sed Eccle- 9.

siæ

sitæ præfatæ vnitæ sunt Monasterio: in monumentis, *num.* 2. 3. *&* 11. Ergo non censentur habere curam. Ac per consequens nec earum Vicarij.

10. Nonò. In omni beneficio curam animarum habente locum habet deuolutio. Sed non habet locum in Vicariis vnitarum Ecclesiarum mensæ Prælati, vti diximus *quæst.* 1. *concl.* 1. *num.* 22. Ergo dictæ Vicariæ non habent curam animarum. Tum sic. Sed Ecclesiæ de Luquin, & de Vrbiola sunt mensæ Monasterij vnitæ. Ergo.

11. Decimò. Qui exercet nomine alieno curam animarum, non habet curam quæst. 1 conclus. 1. n 23. Sed Vicarij de Luquin, & de Vrbiola curam nomine Monasterij exercent. Ergo non habent curam. Minor patet, quia nomine proprio non exercet, qui titulum, & Beneficium non habet. Vicarij autem non habent titulum, & beneficium, sed vtrumque habet Monasterium. Ergo.

12. Vndecimò. Vicarius temporalis Ecclesiæ Parochiali præfectus non habet curam, sed tantum eius exercitium. *quæst.* 1. *concl.* 1. *num.* 7. 11. 12. 13. Sed Vicarij Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola sunt temporales, vt constat ex monumentis relatis numero nono, & ex actis prouisionum factarum per Abbates, & Præsidentes, scriptis in libro Vicariarum, & Beneficiorum, asseruato in Monasterio & per prouisos subscriptis: ex quibus constat, pro Ecclesia de Luquin, D. Ioannem de Heraso fuisse deputatum 14. Aprilis 1583. per Præsidentem: & per Abbatem 4. Februarij, 1584. D. Stephanum. Martinez, per Abbatem. 23. Nouembris, 1598. D. Petrum Sancti Romani per Abbatem, 3. Nouembris, 1603. Licentiatum Murugarem per Abbatem, 13. Decembr. 1605. D. Ioann. de Sancto Stephano, per Abbatem 25. Iulij 1625. Pro Ecclesia de Vrbiola constat ex actis dictis, D. Martinum ab Arellano fuisse deputatum per Abbates, 5. Februarij 1583. 23. Februarij 1584 & 29. Decembris 1586 D. Bernard. de Medrano 22. Aprilis 1590. D. Martin. de Mendoza 21. Decembris eiusdem anni. D. Petrum Pasqualem de la Peña 8. Martij 1593. D. Petrum Perez, 30. Decembris 1595. D. Ludouicum. Sanz 10. Februarij 1598. D. Nicolaum ab Asiain 10. Ianuarij 1545. D. Thom. ab Arellano, 7. Maij 1647. Videantur vltima duo acta in quibus præsentatio fuit facta à parochianis per viam petitionis, & admissa ab Abbatibus: *sin perjuicio del derecho que tienen de nombrar aquien fecere su voluntad, sin presentacion del dho lugar* &c. Ergo non habent curam animarum, sed tantum eius exercitium. Nec obstat

quod in instrumentis deputationum, non exprimatur temporalitas, ob ea quæ diximus *quæst.* 3. *concl.* 2.*num.* 8. *& seqq.*

13. Duodecimò probatur conclusio. Clericus sæcularis incapax est Beneficij Regularis. *quæst.* 1.*concl.* 1.*num.* 24. Sed beneficia curata Ecclesiarum de Luquin,& de Vrbiola sunt Regularia,*part.*2.*quæst.* 6.*num.*8.Ergo Vicarij illarum,qui sæculares sunt, incapaces sunt dictorum beneficiorum de Luquin,& de Vrbiola.

14. Quod autem præfati Vicarij, habeant exercitium curæ reuocabile, ad nutum Domni Abbatis, seu Præsidentis Monasterij Hyrachensis, patet ex dictis *part.* 3. *de Iuribus Parochialibus,quæst.*17. *à num.* 7.*part.* 1. *quæst.* 2.*de diuis. beneficior. diuis.* 2. *à num.* 23. *& hac concl.* 1.*part.* 4. *quæst.* 1.*num.* 25.vbi latissimè manet probatum Prælatos Monasteriorum, quibus Ecclesiæ Parochiales vnitæ ad mensam existunt, posse,& debere pro seruitio curæ huiusmodi Ecclesiarum, deputare Vicarios, seu potius Capellanos, ad nutum eorumdem Prælatorum amouibilium; & perpetuos, nullatenus, prouidere pro eisdem valere.

Secvnda Conclvsio.

1. Domnus Hyrachensis Monasterij Abbas,est verus, & proprius Parochus Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola. Constat ex actu visitationis Vicarij Generalis de qua *sect.* 1.*num.* 20.

Sed probatur primò. Quotiès Ecclesia Parochialis accessoriè vnita est mensæ Prælati, & Conuentus, Prælatus, & Conuentus ipsi sunt veri, & proprij Rectores illius *quæst.* 1. *concl.* 2. *num.* 2. *&* 3. Sed Ecclesiæ Parochiales de Luquin, & de Vrbiola sunt vnitæ mensæ Domni Abbatis, & Conuentus Monasterij Hyrachensis, vt patet ex monumentis citatis *num.* 1. 2. 3. 5. 9. *&* 11. maximè iunctis iis, quæ diximus *part.* 2. *quæst.* 2.*de diuis.vnionũ*, *num.* 36. *&* 37. Ergo Domnus Abbas, & Conuentus præfati sunt veri, & proprij Parochi Ecclesiarum de Luquin,& de Vrbiola. 2.

Secundò. Quoties vna Ecclesia vnitur accessoriè & iure pleno alicui,vnitur illi quoad omnia iura spiritualia,simul & temporalia, & sic quoad Parochialia iura *part.* 1.*quæst.* 2.*de diuis.benefic.diuis.*1. *num.* 47.*& part.* 4. *quæst.* 1.*concl.* 2.*num.* 5. *&* 6. Sed Ecclesiæ Parochiales de Luquin,& de Vrbiola vnitæ sunt iure pleno Abbati, & Conuentui Hyrachensi accessoriè,vt patet ex monumento donationis *n.* 1. relato. Ergo quoad omnia Iura spiritualia, & temporalia, & Parochialia simul. 3.

Quod quidem argumentum procederet etiam si dictæ Ecclesiæ non fuissent Monasterio donatæ 4.

natæ iure pleno simpliciter, id est cum omni iurisdictione quasi Episcopali, & pro vtroque foro pœnitentiali, scilicet seu Sacramentali, & contentioso, sicut re vera donatæ sunt, vt vidimus suprà dum de instrumentis, *sect.* 1. *n.* 1. *iuncto num.* 18.

5. Tertiò. Quoties accessoriè quoad spiritualia, & temporalia vnitur vna Ecclesia, cura illius residet penes eum cui vnitur, *q.* 1. *conclus.* 2. *num.* 6. Sed Ecclesiæ de Luquin, & de Vrbiola vnitæ sunt Domno Abbati, & Conuentui accessoriè quoad spiritualia & temporalia. Ergo cura animarum earumdem residet penes Domnum Abbatem & Conuentum. Minor patet, quia quoties vnio fit ad mensam, fit quoad spiritualia, & temporalia. Latè *p.* 2. *q.* 2. *de diuis. vnionis*, *à num.* 6. *vsque ad* 18.

6. Quartò. Quoties aliquis ex vi vnionis accessoriæ percipit fructus decimales debitos Parocho ratione curæ, & soluit Vicario portionem certam, ille est verus, & proprius Parochus, *part.* 1. *q.* 2. *de diuisione beneficiorum*, *diuis.* 2. *num.* 14. 15. *&* 16. Sed ex vi vnionis Monasterium Hyrachense percipit fructus decimales debitos Parocho Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola, & soluit certam portionem Vicariis, vt constat ex monumentis, suprà *num.* 5. 6. 7. 8. 9. *&* 11. vbi id à Vicario de Luquin in iudicio fatetur. Ergo Monasterium est verus, & proprius Parochus dictarum Ecclesiarum.

Quintò. Ille qui cogitur augere congruam Vicario Ecclesiæ Parochialis, est verus, & proprius Parochus illius. Rota *in Parochiali de Stella*, in fauorem dicti Monasterij, coram Cardin. Seraphin. *la* 1304. 14. Decembr. 1598. Sed Vicarius de Luquin intendit vbi sup. *n.* 11. cogere Monasterium vt augeret illi congruam. Ergo Monasterium est verus, & proprius Parochus dictæ Ecclesiæ. 7.

Sextò. Quoties in Ecclesia accessoriè vnita deputatur Vicarius temporalis, illius cura animarum penes eum residet, cui vnita reperitur. Rota *in decis. de qua*, *num. præcedenti*, & in alia *Vlisbonen.* 2. *Decembr.* 1605. coram Litta, de quibus *part.* 1. *q.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *num.* 14. *&* 15. Sed Vicarij Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola sunt temporales vt vidimus hic *concl.* 1. *num.* 14. Ergo cum præfatæ Ecclesiæ sint vnitæ Monasterio, penes ipsum erit cura animarum illarum. 8.

Septimò. In Diœcesi Pampilonensi veri, & proprij Parochi, ex consuetudine præscripta, conferunt in titulum, beneficia simplicia Ecclesiarum suarum. Sed Domnus Abbas, & Præsidens Monasterij Hyrachensis confe- 9.

runt.

runt beneficia simplicia Ecclesiarum de Luquin, & de Vrbiola in titulum tanquam Abbates ipsarum. Ergo sunt veri, & proprij Parochi illarum.

10. Octauò. Monasterium habet Parochiale beneficium præfatarum Ecclesiarum, vt patet ex dictis hic, *sect.* 1. *num.* 1. 5. 9. *&* 11. Ergo est verus, & proprius earum Parochus.

11. Sed si quis obiiciat, habere Parochiale beneficium quoad temporalia fructuum, non quoad spiritualia iura, accipiat pro obiectionis solutione, quæ diximus *quæstione* 1. *conclus.* 2. *numero* 17. 18. 19. 20. *&* 21. vbi, plena manu, simili satisfecimus obiectioni.

12. Nonò probatur conclusio. Quoties datur vnio accessoria, datur effectus præcipuus, seu primarius illius, qui est extinctio, & suppressio beneficij in Ecclesia vnita, & translatio illius in Ecclesiam, seu Prælatum, cui fuit vnitum, vt dictum est, *part* 2. *quæst.* 6. *à num.* 1. *vsque ad* 8. Sed Ecclesiæ de Luquin, & de Vrbiola vnitæ sunt accessoriè Monasterio Hyrachensi: Ergo datur in huiusmodi vnione extinctio, & suppressio beneficij Parochialis in præfatis Ecclesiis, & translatio illius in Monasterium.

13. Decimò. Ecclesiæ præfatæ sunt Regulares, non solum quia per vnionem earum, factam Monasterio de Hyrache, istius naturam consecutæ sunt, quod sufficiens erat ad hoc vt fierent Regulares iuxta dicta, *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 1. *num.* 3. *& par.* 2. *quæst.* 6. *num.* 8. Sed quia ante dictam vnionem erant propriæ Ecclesiæ Pampilonensis, quæ etiam Regularis erat tunc temporis, & nunc est. Ergo earum beneficium Parochiale est Regulare. Ergo possidetur à persona Regulari, & sic ab Abbate, seu Pręsidente Monasterij, nomine proprio & totius conuentus.

Si obiicias Domnum Abbatem, 14. & Præsidentem Monasterij habere curam in habitu solum, & non in actu, quæ simul requiritur in vero, & proprio Parocho. Respondebimus cum doctrinâ tradita, *quæst.* 1. *conclus.* 2. *num.* 31. *&* 32.

Visitatio est signum inferioritatis. 15. Sed Abbas visitat dictas Ecclesias. Ergo illi istæ subduntur saltim quoad curam.

Tertia Conclusio.

Reuerendissimo Domno Abbati Monasterij Hyrachensi, 1. & eius Præsidenti licet per se ipsos Sacramenta ministrare vicinis de Luquin, & de Vrbiola, eorum matrimonia authorizare, & solemniter benedicere, & omnia iura Parochialia exercere, auctoritate propria, nulla obtenta, aut petita

petita ab Illustrissimo Domino Episcopo Diœcesano, aut ab vllo alio licentia.

Hæc conclusio sequitur ex duabus præcedentibus, & probatur efficaciter, *q.1. circa conclus.4. num.2. & 3.*

QVÆSTIO III.

Quis sit verus Parochus loci de Ayegui? & quæ eius Parochialis Ecclesia?

SECTIO PRIMA.

De monumentis Monasterij de Hyrache.

1. PRo resolutione huius quæstionis suppono Regale Monasterium S.Mariæ de Hyrache possidere Fontem baptismalem, in qua tenentur baptizari Parochiani de Ayegui, & de facto baptizantur in executionem possessionis antiquissimæ, nec non sententiarum Supremi Senatus Regij, Nauarræ, quæ in rem iudicatam transierunt, quarum priorem obtinuit Monasterium decima nona die, mensis Maij, de anno millesimo, quingentesimo, quinquagesimo quarto, in causa possessoria, quæ versa fuit inter Monasterium ex vna parte, & Iuratos, vicinos, & Concilium de Ayegui ex altera: posteriorem vero quarta, die mensis Iunij de anno millesimo, sexcentesimo trigesimo primo, obtinuit in noua causa possessoria, agitata contra Vicarium eiusdem loci, qui in Ecclesia S.Martini, in executionem cuiusdam Decreti Ordinarij, quendam paruulum baptizauerat, possessionem præfatam Monasterij violando.

Secundò suppono Monasterium præfatum in solidum percipere omnes fructus decimales loci, & terminorum de Ayegui, ita vt Ordinarius, aut alius, quicquam illorum non percipiat. Et etiam quartam partem primitiarum percipit Monasterium, tribus aliis relictis, pro sumptibus ordinariis, & extraordinariis Ecclesiæ S.Martini eiusdem loci. Et quoad perceptionem decimarum & quartæ partis primitiæ, vltra consuetudinem immemorabilē, fauet Monasterio Regius Senatus, in citata sententia de anno 1554. ibi. *Deuemos de restituyr, y reintegrar, y amparar, como por la presente sentencia restituimos, reintegramos, y amparamos a los dichos Abad, Monges y Conuento, en la possession, en que han estado de lleuar las diezmas, y quarta de primitia de los frutos, que cogieren los vezinos, y Parochianos del dicho lugar, y de tener Pila baptismal en nuestra Señora de Hyrache,* 2.

para que se baptizen en ella las criaturas, y personas, que se hubieren de baptizar del dicho lugar de Ayegui, como en Pila baptismal del dicho lugar. Y mandamos que la Pila, que pusieron los de Ayegui en la Yglesia de S. Martin de Ayegui, la quiten aquella y que no este en la dicha Yglesia. Hæc ibi.

3. Tertiò suppono corpora defunctorum loci de Ayegui, sepulta fuisse vsque ad annum saltim millesimum, quingentesimum, & quinquagesimum tertium, in Ecclesia & Monasterio de Hyrache, non autem in Ecclesia S. Martini præfati loci, aut alibi. Quod in præfata priori causa, in Supremo Senatu, agitata firmiter deposuerunt nonnulli testes scilicet 3, 4. & 5. quorum vnus erat propinquus vicinorum de Ayegui, sexaginta annorum ætatis, & deposuit 30. anno postquam officium Vicarij de Ayegui per octo exercuerat: qui addit, quod quoties aliquis illo in loco vitam finire contingebat, eius cadauer portabat ipsemet testis ad Monasterium, & quod Monachi illud sepulturæ tradebant, & officium funerale celebrabant. Et rursus addit, quod baptizabat in Monasterio, & quod Monachus Sacrista percipiebat dimidium oblationum baptismorum.

4. Quartò suppono Vicinos dicti loci solitos fuisse, diuina officia audire in Monasterio, diebus Paschalibus, & aliis solemnibus, veluti in sua Parochiali Ecclesia, & ibi ob eandem causam oblationes facere consueuisse. Quod omne ita fuisse factum vsque ad annum citatum 1553. deponunt eodem anno in dicta causa, testes 1.2.3.4. 5. & 8. Primus quidem deposuit de visu 30. annorum, de auditu antenatorum suorum, & de publico, & notorio Contestes sunt, qui sequuntur, cum hac differentia, quod secundus deposuit de visu 15. annorum: tertius, qui 64. annorum erat, de toto suæ memoriæ tempore id asseruit; quartus ait transiisse 30. annos, postquam per octo ipse Vicarius de Ayegui fuerat; quintus habebat 59. annos; & octauus de visu 43. annorum deposuit. Quartus tamen non audet dicere an sit Parochia Monasterium, an vero Ecclesia S. Martini.

Ex præfatis testibus deponunt 5. 1.2.3.4. & 5. quod Monasterium percipiebat omnia Iura Parochialia vicinorum de Ayegui.

Quod Monasterium posuisset, 6. & pro tunc poneret Vicarium pro cura animarum loci de Ayegui, & quod officium talis Vicarij in Ecclesia Monasterij exercuerit, tempore num. 4. designato, respectiuè, deponunt præfati testes 1.2.3.4.5.& 8. Similiter septimus testis, qui duobus annis Vicarius fuerat dicti loci, quamuis dicat nescire an Ecclesia Hyrachensis sit Parochialis, vel non, asserit tamen

tamen in ea exercuisse duobus præfatis annis officium Curæ, & Vicarij *en el baptizar las criaturas del lugar de Ayegui, en dar la Extrema vncion, y administrar los otros Sacramentos que son tocantes a officio de Cura y Vicario.* Hæc ille.

7. Quod autem dicta Ecclesia Monasterij esset Parochialis pro loco de Ayegui, non autem Ecclesia S. Martini eiusdem loci, quæ tantum erat Ecclesia Basilica, deponunt expresse, & firmiter citati testes 1. 2. 3. 5. & 8. & in noua informatione eiusdem causæ, idem deponunt 1. de toto suo tempore, qui ætatem 57. annorum habebat, 3. & 5. qui de visu 44. & publica voce, & fama & 6. qui de visu 30. annorum deponunt.

8. In præfata causa duplex probatio facta fuit ad instantiam concilij de Ayegui, in prima septem testes fuerunt producti, qui fere omnes vicini erant loci illius, & partes formales in eadem causa: omnes vnanimiter deposuerunt Curatum, & Rectoriam, & vti ipsi dicunt *la Abadia del dicho lugar* ad Monasterium pertinere, & ob id, decimas idem Monasterium percipere. In secunda sex testes, quorum primus, & secundus vicini erant dicti loci & senes, 67. & 60. annorum, contestes deponunt locum illum eligere, & præsentare Vicarium Domno Abbati de Hyrache, tamquam Abbati S. Martini de Ayegui, illumque Domnum Abbatem confirmare. Et addit secundus, Monasterium tamquam Abbatem, percipere decimas.

Quod Vicarius fuerit temporalis, & ad annum tantum præsentatus Abbati Hyrachensi, constat non solum ex depositione vnius testis in præfata causa examinati, qui asseruit ipsum fuisse Vicarium quatuor annis, videlicet anno 1542. 1643. 1544. & 1545. Et in quolibet eorum ad Vicariam præsentatum fuisse Domno Abbati, & ab eodem in primo examinatum, non vero in reliquis, quia pro idoneo illum habebat: & ex depositione alterius, qui per octo annos fuerat etiam Vicarius, ab anno 1517. plus, minusve & idem quod præcedens firmiter testatur, sed ex informatione quadam ex officio facta anno 1535. de mandato Vicarij Generalis Pampilonensis idem omnino cōstat per depositiones quinque testium, quorum tertius vicinus de Ayegui, de visu quadraginta annorum, & vltra id asserit. Et addit quod Abbas Monasterij salarium Vicario soluebat. Sed aduertendum duxi, præsentationem coactiuam non esse admissionem Abbati liberam, iuxta decisiones Rotæ, quæ infra, la 17. num. 6. & 7. la 18. num. 2. & 7. la 19. num. 5. la 20 num. 12. 9.

Ex eadem informatione anni 1535. 10.

1535. constat similiter, Vicariis de Ayegui singulis annis fuisse ab Ordinario commissionē ad exercitium curæ concessam, quod etiam conuincitur ex commissionibus ipsis originalibus in præfata causa de anno 1555. per concilium de Ayegui productis, tribus quidem in fauorem D. Petri de Ayegui, quarum prima fuit data 27. die Nouembris de anno 1528. secunda vero 2. Decembris 1529. & tertia 27. Nouembris 1530. duabus autem, in fauorem D. Michaelis de Artauia, prima fuit data 13. die Aprilis anni 1532 & secunda 21. Nouembris eiusdem anni. Et in omnibus enumeratis, seu in earum qualibet conceditur facultas ea vtendi à die data vsque ad diem Sancti Martini mensis Nouembris immediatè sequentem.

11. Rursus suppono Monasterium esse in possessione, vel quasi baptizandi in propria Ecclesia per Domnum Abbatem, & Præsidentem eius, & per quemlibet Monachum à Domno Abbate, seu Præsidente designatum.

12. Tandem suppono Monasteriū ipsum Dominum esse dicti loci de Ayegui, per donationem illi factam per Dominum Sanctium Pampilonæ, Alauæ, & Ypuseoæ Regem, Era Milless. Nonagesima octaua quam donationem Alexander Papa Tertius, 8. Kal Iulij, Anni 1172. confirmauit, ibi: *Ayegui cum vniuersis pertinentiis suis.* Cuius Bulla plumbea, ad hodiernum vsque diem, in Hyrachensi asseruatur archiuo: & eius sumptum, infra post Rotæ decisiones pariter ac sumptum dicti diplomatis Regis Sancij.

SECTIO II.

Quæstionis resolutio.

Ex suppositis supra, satis apertè manet resoluta quæstio proposita quoad vtramque eius partem, simulque probata. Sed vt ea, quæ iuris sunt applicem, resolutionem illius, ad tres conclusiones reducam.

Conclusio Prima.

Ecclesia Monasterialis Sanctæ Mariæ de Hyrache, est Parochialis loci de Ayegui; non autem Ecclesia Sancti Martini in eodem loco sita. Hæc conclusio patet *sect.1.num.7.* 1.

Sed probatur, Illa est Ecclesia Parochialis alicuius opidi, quæ ius habet ad hoc vt in illa, & non alibi Parochiani talis loci baptismum & alia Sacramenta, quæ de manu Parochi debent recipi, simulque Ecclesiasticam sepulturam recipiant: & quæ ius habet vt in ea diuina officia audiant diebus solemnibus, maximè Paschalibus, 2.

libus, eique ſoluant decimas, oblationes, maximè quartam partem primitiæ, quæ canonica portio eſt à iure aſſignata propriæ Parochiæ: Quæ omnia latè probata ſunt infra parte 3. Sed Eccleſia Monaſterij de Hyraché eſt huiuſmodi, vt conſtat *hic ſect.* 1 quoad baptiſmum quidem, *num.* 123. *&* 6. vbi etiam quoad Extremam-vnctionem, & alia Sacramenta, quæ de manu Parochi debent recipi: quoad ſepulturam, *num.* 3. quoad diuina officia, & oblationes *num.* 3. *&* 4. quoad decimas, & quartam & partem primitiæ, *num.* 2. *&* 8. & quoad omnia iura Parochialia in vniuerſum, conſtat ex *num.* 5. Ergo Eccleſia Monaſterij præfati, non autem Eccleſia S. Martini de Ayegui eſt Parochialis illius loci

3. Dato etiam, & non conceſſo, quod Eccleſia S. Martini, eſſet Parochialis loci de Ayegui, adhuc eſſet de menſa Monaſterij Hyrachenſis. & ad illud ſpectaret ipſa Eccleſia, ſicut re vera nunc de illius menſa eſt, & ad illud pertinet, quamuis verè Parochialis non ſit, ſed quaſi vel vt vulgo loquamur, *ayuda de Parochia.* Ducor ex his, quæ tradit S. Rota in vna *Vlsbonen. iuris conferendi* 13. *Iunij de anno* 1607. coram Cardinale Lancellotto, *num.* 2. ibi. ***Tum denique, quia ex omnibus ſimul ſumptis, nempe Dominio territorij, perceptione decimarum,*** *præſentatione Vicariorum, ſolutione congruæ, ſuſtentatione onerum, & aliis, negari non poteſt, quin reſultent ſufficientia ſigna, & argumenta, quod Eccleſiæ ſint de menſa Monaſterij, & ad illud ſpectent, gloſſ. in Clement. vnica, in verbo Ad menſam, quam ibi omnes ſequuntur,* Imol. *num.* 16. Vital. *numero* 82. *de exceſſibus Prælatorum.* Latè Rebuff. *de cong. num.* 114. *& ſeq. Ad hunc namque effectum ſimilia ſigna ſufficere trad. Felin. conſil.* 2. *num.* 22. *&* 25. *Et fuit reſolutum in cauſa Pampilonen. de ſtella* (ſcilicet Sancti Ioannis in fauorem eiuſdem Monaſterij de Hyrache) 14. *Decembris* 1598. *coram Illuſtriſſimo Cardin. Seraphino, & in hac cauſa,* 2. *Decembr.* 1605. *coram bo. me. Litta, &* 7. *Februarij* 1607. *coram me.* Hæc Rota.

Eccleſia igitur S. Martini eſt filialis, & non parochialis pro ſe. Pro quo audi Carol. Mallet tum, *tom.* 1. *de Sacram. Malleatione* 44. *Bractea* 43. *Reſponſ.* 2. *Eccleſiæ quibus decimæ debentur modo Baptiſmales, modo Parochiales in iure appellantur, interdum vero* ***Eccleſia Baptiſmalis ſimul & matrix aliam Eccleſiam ſibi annexam, ac ſubiectam habet, vt filialem, & non Parochialem pro ſe, vt notauit Abbas in c......... ex c. 2. num. 1. de reſcriptis; quo caſu decimas deferendas eſſe ad Eccleſiam matricem, & Rectorem eius, qui deinde ex his***

iustum stipendium Cappellano, seu cooperatori suo præbere cogitur. Hæc Mallet. qui de Ecclesiis de Hyrache, & de Ayegui in specie loqui videtur.

SECVNDA CONCLVSIO.

1. Vicarius de Ayegui non est verus Parochus illius loci, nec habet curam, sed solum eius exercitium, ad nutum Domni Abbatis, aut Præsidentis Regalis Monasterij Hyrachensis reuocabile.

2. Probatur hæc conclusio primò. Huiusmodi Vicarius non habet beneficium Parochiale de Ayegui, cum omnes fructus illius percipiat Monasterium Hyrachense, *sect.* 1. *num.* 2. 5. 8. Ergo non est verus Parochus.

3. Secundò omne curatum simplex confertur, aut instituitur, si de iurepatronatus est, per concursum, vt diximus *quæst.* 1. *concl.* 1. *à num.* 8. *vsque ad* 13. Sed Vicaria de Ayegui por concursum non confertur, nec instituitur, vt omnibus notum est. Ergo non est verum curatum.

4. Tertiò. Quoties decimæ competunt alicui, qui soluat portionem Vicario pro seruitio curæ, cura non residet penes Vicarium, *quæst.* 1. *conclus.* 1. *num.* 14. Sed decimæ loci de Ayegui integrè competunt Monasterio de Hyrache, quod pro seruitio soluit Vicario 20. ducatos, in pecunia & non in fructibus. Ergo cura non residet penes dictum Vicarium.

Quartò. Cura animarum vacat per mortem habentis illam, *quæst.* 1. *concl.* 1. *num.* 17. Sed per mortem Vicarij non vacat cura animarum loci de Ayegui. Ergo illam non habet Vicarius. Probationem minoris, loco inuenies citato. 5.

Quintò. De intrinseca ratione curæ est quod sit perpetua, vt ostensum est part. 3. quæst. 12. Sed Vicaria de Ayegui non est perpetua, vt patet *hic sect.* 1. *num.* 9. *&* 10. Ergo non habet curam. 6.

Sed dices, verum est non fuisse olim hanc Vicariam perpetuam, sed annualem; hodie tamen esse perpetuam: tum ex dispositione Constitutionis Synodalis de anno 1590. tum ex consuetudine introducta conferendi illam in titulum, & ad vitam Vicariorum, quod idem est. 7.

Huic obiectioni respondeo, Constitutionem Synodalem præfatam non fecisse perpetuas Vicarias annuales; sed tantum constituisse Vicarios, sine causa ab Ordinario cognita, & probata, remoueri non posse, vti decidit Rota in causa Parochialis de Stella in fauorem dicti Monasterij 23. Iunij de anno 1603. coram Coccino inter eius impressas *la* 121. *fol. mihi* 224. 8.

Ad consuetudinem allegatam, dico illam minimè existere: & 9.

quamuis

quamuis exiſteret, vim vllam non induceret. Quia conſuetudo fundata in errore, & ignorantia, acquirere non poteſt vim legis, vti ait Marcus Vidal, in Indice vtriuſque Iuris textuum, ex *L. Quod non ratione, ff. de legib. & cap. Conſuetudo, el* 8. *diſtinct.* 8. imo neque veram poſſeſſionem: quia cum Abbas non poſſit facere, Eccleſiam menſæ vnitam, per Vicarium perpetuum, ſed per amouibilem deſeruire, iuxta dicta in *part.* 2. *quæſt.* 2. *de diuiſione vnionis, num.* 13. 15. & 27. *in fine & part.* 3. *quæſt.* 17. *n.* 18. & alibi ſæpe, non valuit introducere conſuetudinem, imo nec poſſeſſionem legitimam conferendi in titulum, ſeu in perpetuum, aut ad vitam, quod idem eſt, Vicariam, cum contra iuris diſpoſitionem, & Conſtitutiones Pianas de quibus *parte* 3. *quæſt.* 17. id faceret: eo maximè, quia alienaret ius Monaſterij, quod ſine Pontificia, alienari valide minimè poteſt, auctoritate: & quia talis collatio in perpetuum facta nulla eſt, & irrita cum ſit contra naturam beneficij manualis, vt in ſimili docet Lezana in ſum. *part.* 2. *cap.* 18. *num.* 17.

10. Et quicquid de dictis eſſet, non obſtaret iuri Monaſterij. Nam licet aliquoties Domnus Abbas aliquibus, aut pluribus Vicariam in titulum contulerit, non ideo ſibi, & multo minus ſucceſſoribus, Præſidentibus, & Conuentui, cui principaliter hoc competit ius, ademit facultatem in futurum, ad nutum amobiliter Vicarium deputandi. Rota in vna Dertuſen. *Vicariæ,* 22. *Aprilis, de anno* 1624 coram Merlino. verſ. *Non obſtat.* & verſ. *& quatenus.* In alia *Piſtorien. Parochialis.* 14. *Ianuarij, de anno* 1639. quam inuenies apud Viuianum, de Iurepatron. *la* 119. in ordine, coram Domino Merlino, cuius verba modo exſcribam. Item Rota in altera *Gerunden. Capellaniæ,* 27. *Ianuarij* 1645. coram Bichio, quam Anton. Diana *part.* 8. ſecundam in ordine affert, *Folio mihi* 430. & in alia *Mindonienſis Parochialis* 3. *Martij, de anno* 1653. coram Zarate, apud eundem Dianam *part.* 11. *la* 18. *fol.* 566. cuius verba etiam hic referam, & in *Auguſtana, quæ adeſt infra la* 27. *num.* 7.

In Deciſ. igitur citata coram Merlino, *ſic num.* 8. ait Rota. *Minus obſtat confeſſio Ricciardi, quoniam, ſi talis confeſſio ex authenticis ſcripturis hodie detegitur erronea, quemadmodum potuiſſet reuocari ab ipſo Ricciardo detecto errore, ita poteſt reuocari ab illius ſucceſſore, L. Si per errorem, ff. de iuriſdiction. Omn. Iud. L. Si poſt diuiſionem, &* L. *Non idcirco, C. de Iur. & fact. ignor. Surd. dec.* 130. *num.* 10. *part.* 1. *recent. & in iurepatronatus notat Put. deciſ.* 136. *lib.* 3. *in correct. Nullaque adeſt* 11.

completa

completa præscriptio in contrarium. Et quatenus adesset, non suffragaretur dum hodie apparet de mala fide. Hæc Rota in decis. citat.

12. Ex qua, in *numero* 9. hic obiter adnotare duxi, sententiam inter alios latam, non attendendam. Item spernendas omnes sententias, quoties ex instrumentis de nouo productis, de illarum constat iniustitia Ita decidit ex *decis.* 240. *num.* 19. & decis. 284. *num.* 17. *part.* 5. *recentior.* Et in *Calaritana Capellæ*, 19. *February. de anno* 1644. coram Bichio, quæ apud eundem Viuianum est *la* 137. *sic numero* 20. *ad rem aut præsentem. Eo minus obstat dicta visitatio & declaratio* (Ordinarij scilicet, in qua declarauit nõ constare de iure patronatus) *quia non habuit effectum, cum ex testibus constet Gasolos etiam postea continuasse actus patronales: & quia ex supra dictis probatur erronea, & iniusta. Vnde nec illa, nec alia sententia in idem lata de anno* 1632. *meretur attendi, aut dici potest in iudicatum transiisse. Cæsar de Graff. dec.* 2. *num.* 6. *& seqq. de solut. Seraphin. decis.* 988. *num.* 6. *Caualer. decis.* 270. *n.... Rota decis.* 343. *num.* 2. *part.* 6. *recent.* Fauet Gloss. *in capite Accepimus*, verbo *Obtentu, el* 4. *de fide Instrum. ex cap. In nostra præsentia*, §. *Nos vero*, 4. *de Procuratoribus*, & Glossa in *C. Cum olim*, verb. *Irritam, & inanem el* 2. *de Priuileg.*

Quod adnotare consulto duxi, quia si sententiæ latæ à iudicibus competentibus, spernendæ sunt, quoties ex instrumentis de nouo productis, de illarum constet iniustitia, quare non spernendi tituli in perpetuum, & ad vitam concessi, de Vicaria ex natura sua, & conditione, inuenta manuali, & amouibili, per scripturas de nouo inuentas, & productas. 13.

Ex decisione, pariter, *num.* 11. adducta adnoto, non obstare Abbati, aut Præsidenti Hyrachensi, ad hoc vt non teneatur admittere præsentationes ipsis ad Vicarias, aut ad beneficia suarum Ecclesiarum à Parochianis factas, quod prædecessores, aut ipsimet in aliis actibus fuerint confessi, illas ad præfatos Parochianos pertinuisse, & pertinere: quia talis confessio hodie detegitur erronea ex authẽticis scripturis, quibus probatur Ecclesias vnitas esse ad Monasterij mensam, aut Iuspatronatus earum penes illud esse, & residere, &c. 14.

In decisione autem coram Zarate, supra citata, quæ sequuntur dixit Sacra Rota. *Nec magis refragatur, quod aliquando Vicaria per concursum fuerit prouisa, cum ex eo præiudicium dicto Capitulo non inferatur. Nam licet id aliquoties consenserit plures nominando inter quos fieret concursus; non ideo sibi ademit facultatem in futurum vnicum nominandi, cui* 15.

absque

absque concursu, & cum solo examine collatio fieri debeat, vt in terminis respondit Rota decis.443. num. 7. vers. Non obstat, & num. 3. part. 5. tom.2 recentio. vbi num. 9.vers. Et quatenus, &c. Subditur præsumi posse concursus factos fuisse per errorem, sequitur Rota decis. 580.num. 24. & tribus seqq. part. 4. tom. 3. decis.16. num. 15. vers. Neque obstare. Et num. seqq. part. 6.recent. vbi redditur ratio, quia ad formam Cōstitutionis Pÿ Quinti facienda sunt collationes, & Constitutio continet decretum irritans, quod inficit omnem possessionem contrariam. Rota coram Caualer. decis. 599. in fine coram Merlino decis. 313. num. 8. & in dicta Gerunden.Capellæ 20. Martij 1645.§.Non obstat,il primo, & 27.Ianuarij eiusdem anni,§.Quia necessitas,in fine coram R. P. D.meo Bichio.

16. Hæc Rota coram Zarate.Quā decisionem infra inuenies *la* 29. In fine cuius sic habes. *Denique non aduersatur, quod de anno 1625. huiusmodi Parochialis fuerit collata Vicario non ad nutum amouibili iuxta dispositionem Bullæ,sed perpetuo, & quod sententia Ordinarij loquatur de Vicaria perpetua. Nam licet fuisset datus Vicarius perpetuus, & Parochialis in titulum collata, non ex eo alteraretur vnio iam iacta, aut tolleretur obseruantia præcedens quoad exercitium Curæ,& modum promouendi.* (Reliqua ibi *num.* 17. vide) & merito, quia vt ait Laym. qq. Canoni. *quæst.*207. Status Ecclesiæ non facile immutari debet *argum.cap.* 2.*de suppl.neglig. Prælat.* vbi Ioan. Andr. & Ant Butrio. Verba decisionis coram Bichio in præcedenti citata, desumpta ex dicto §. *Quia necessitas*, hæc sunt. *Et quamuis Capellania aliquando collata fuerit præuio concursu,hoc tamen vti factum per errorem,vel ex abundanti,non nocet. L. testamentum, C. de testamen. Roman. consil.* 347. *num.* 7. *Hæc ibi.* Adest infra la 28.

Sextò probatur conclusio.Qui 17
nomine alieno & non suo curam exercet, non habet curam, supra part. 3. quæst. 10. part. 4. quæst. 1. *concl.* 1. *num.* 23. Sed Vicarius de Ayegui non exercet nomine suo, sed Monasterij habentis beneficium Parochiale, patet ex dictis,& ex dicendis *conclus.* 3. Ergo non habet curam.

Septimò. In omni beneficio 18.
curam animarum habente habet locum deuolutio: sed illum non habet in Vicariis Ecclesiarum vnitarum mensæ. Ergo istæ Vicariæ non habent curam. Ergo nec Vicaria de Ayegui, dato, & non concesso, quod Ecclesia S.Martini sit illius loci Parochialis, quia hæc ad mensam pertinet Monasterij, iuxta dicta *concl.* 1. *num.* 3. & multo minus si Parochialis sit, sicuti reuera est, Ecclesia Mona-

Hh sterij:

sterij: quia ratio ob quam in Vicariis vnitarum mensæ, non datur deuolutio, est quia non vacant, cum Prælatus, Capitulum, seu Conuentus, cui Ecclesiæ sunt vnitæ sit verus Rector, qui nunquam vacat, quia etiam si sedes Prælati vacet, non vacat eius Dignitas, siquidem in Prælati locum succedit Capitulum. Quæ ratio potiori iure vrget in casu, quo Ecclesia ipsa Monasterij sit Parochialis de Ayegui, qui numquam vacare potest.

19. Octauò Clericus sæcularis incapax est beneficij Regularis, *q.* 1. *concl.* 1. *num.* 24. Sed beneficium de Ayegui est Regulare, etiam si Parochialis sit Ecclesia S. Martini, ex dictis *part.* 2. *quæst.* 6. *num.* 8. Ergo cum Vicarius d. loci sit Clericus sæcularis, non erit dicti beneficij capax.

20. Nonò. Visitatio inferioritatem denotat in visitato. Sed Domnus Abbas visitat Vicarium de Ayegui in pertinentibus ad curam. Ergo est subiectus illi quoad curam. Ergo penes Abbatem hæc stat, & penes Vicarium. Prima consequentia bene infertur ex præmissis; & pro ea glossa in Extrau. Execrabiles, verbo, *Vicarios perpetuos*, cuius verba retuli, *q.* 1. *concl.* 2. *num.* 25.

21. Vltima conclusionis pars, scilicet, quod Vicarius de Ayegui amouibilis sit, ad nutum Domni Abbatis, aut Præsidentis Monasterij Hyrachensis, ex dictis *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. beneficiorum, diuis.* 2. *à num.* 23. *&* part. 2. q. 2. num. 13. 15. & 27. part. 3. q. 17. à num. 9. part. 4. concl. 1 num. 15.

TERTIA CONCLVSIO.

Verus, & proprius Parochus loci de Ayegui est Domnus Abbas Monasterij Hyrachensis, & eius Præsidens, nomine proprio, & sui Conuentus. 1.

Probatur hæc Conclusio primò. Ille est verus, & proprius Parochus, qui percipit omnes fructus decimales Parocho debitos ratione Curæ animarum & soluit seruitium Vicario *part.* 1. *quæst.* 1. *de diuisione beneficior. diuis.* 2. *num.* 14 15. *&* 16. Sed Monasterium Hyrachense percipit fructus decimales Parocho debitos ratione curæ, imo & omnes decimas loci de Ayegui, & quartam Primitiæ illius, & soluit seruitium Vicario. Ergo est verus, & proprius illius Parochus: & nomine ipsius Domnus Abbas, & Præsidens. Minor patet *hic sect.* 1. *num.* 2. *&* 8. *sect.* 2. *concl.* 1. *num.* 2. *& concl* 2. *num.* 2. *&* 4. 2.

Secundo. Quoties in Ecclesia Parochiali duputatur pro exercitio Curæ Vicarius temporalis, cura residet penes eum ad quem Ecclesia illa pertinet, *q.* 2. *concl.* 2. *n.* 8. Sed pro exercitio curæ loci de 3.

Ayegui,

Ayegui, ſiue Parochialis illius ſit Eccleſia S. Mariæ de Hyrache, ſiue S. Martini de Ayegui deputatur Vicarius temporalis, *hic ſect.* 1. *num.* 9. *&* 10. *&* *concl.* 2. *num.* 6. 8. *&* 9. Ergo cum vtraque Eccleſia ad Monaſterium pertineat, penes idem reſidebit cura animarum de Ayegui.

4. Tertio. Ille eſt verus, & proprius Parochus alicuius Eccleſiæ qui habet beneficium Parochiale illius, ſed Monaſterium de Hyrache habet beneficium Parochiale de Ayegui, vti vidimus *ſect.* 1. *n.* 2. 5. *&* 8. *concl.* 1. *num.* 2. Ergo eſt illius verus, & proprius Parochus.

5. Si quis obiiciat habere beneficium quoad temporales fructus, & non quoad ſpiritualia Iura, reſpondebimus illi cum doctrina tradita *quaſt.* 1. *concl.* 2. *num.* 17. *&* *quatuor ſequentibus.* Quibus addo obiectionem verum continere non poſſe, quia omnia Iura Parochialia minimè quis poteſt percipere, ſicut percipit Monaſterium in Ayegui, vti *ſect.* 1. *num.* 5. qui ſolum beneficium habet quoad temporales fructus.

6. Quarto probatur concluſio. Ad proprium, & verum Parochum priuatiuè ſpectat adminiſtratio Sacramentorum, maximè Baptiſmi, Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, tam ex deuotione, quam ex obligatione, tempore Paſchali, & per modum viatici, & Extremæ-Vnctionis: ita vt intra limites ſuæ Parochiæ, nemini liceat miniſtrare præfata Sacramenta, ſine licentia dicti veri, & proprij Parochi: & ſi miniſtret Euchariſtiam, & Extremam-vnctionem Religioſus, in Excommunicationem incurret, vti omne dictum eſt *part.* 3. *quaſt.* 1. 2. 3. *&* 4. Sed intra Parochiæ de Ayegui limites, quilibet Monachus de licentia ſolius Domni Abbatis Monaſterij aut Præſidentis eius à tempore immemorabili baptizat, Pœnitentiam, Euchariſtiam, & Extremam-vnctionem adminiſtrat, etiam tempore Paſchali, & inſtante morte & authorizat matrimonia in domibus, quas Monaſterium habet extra clauſuram ſuā, & intra dictæ Parochiæ limites. Ergo Domnus Abbas, & Præſidens Monaſterij, Hyrachenſis ſunt veri, & proprij Parochi de Ayegui.

Quintò, Quoties Eccleſia Parochialis eſt acceſſoriè vnita menſæ Prælati aut Conuentus, Conuentus ipſe, aut Prælatus eſt proprius, & verus Parochus illius. *quaſt.* 1. *concl.* 2. *num.* 2. *&* 3. Sed Parochialis de Ayegui, ſiue illa ſit Eccleſia ipſa Monaſterij, ſiue Eccleſia Sancti Martini, eſt de menſa Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachenſis, vt patet ex dictis *part.* 2. *quaſt.* 2. *de diuiſio. vnionis, num.* 28. *&* 37. *&* *in hac quaſt. ſect.* 1. *num.* 2. 8. *&* *concl.* 1. *num.* 3. *&* *quaſt.* 5. *ſect.* 1. *num.* 9. Ergo præ- 7.

fati Domnus Abbas & Conuentus sunt veri, & proprij Parochi loci de Ayegui. Et confirmatur. Quia summi Pontificis confirmatio, sufficit ad hoc vt Ecclesia, quæ Monasterio confirmatur, ad illud pleno iure spectet. Rota in vna *Iacens. Parochialis*, *coram Buratto*, quam inuenies *infra la* 5. *num.* 1. Sed in Ecclesia pleno iure spectante ad Monasterium, hoc, & istius Abbas est verus, & proprius illius Parochus, Rota in Pampilonens. Parochialis de Stella coram Cardin. Seraphino, *infra la* 13. *num.* 1. Ergo cum Alexand. Tertius, vt supra *sectione* 1. *num.* 12. confirmauerit Abbati, & Conuentui Hyrachensi Ayegui cum omnibus pertinentiis suis, & in potestatem, ius & proprietatem Apostolicæ Sedis susceperit, ipse Conuentus, aut Abbas ipsius nomine, & proprio, erit verus, & proprius Parochus oppidi de Ayegui.

9. Sexto probatur. Ecclesia Parochialis loci de Ayegui est Regularis, vt patet ex dictis *concl.* 1. *& concl.* 2. *num.* 12. Ergo Parochus eius est Regularis, cum sæcularis incapax sit beneficij Regularis. Ergo Domnus Abbas, & Præsidens nomine proprio, & Conuentus sunt veri, & proprij Parochi de Ayegui.

Qvarta Conclvsio. Domno Abbati, & Præsidenti Monasterij Hyrachensi licet per se ipsos ministrare Parochianis de Ayegui, & per alios Sacerdotes idoneos, omnia Sacramenta, eorum matrimonia authorizare, & solemniter benedicere, omniaque alia Iura Parochialia exercere auctoritate propria, nulla obtenta, aut petita ab alio licentia, neque approbatione.

Hæc conclusio suppositis præcedentibus, verissima omnibus debet esse: probarique potest ex doctrina tradita *quæst.* 1. *concl.* 4. *num.* 2. *&* 3. simul & ex praxi, quam numero 6. circa tertiam retuli conclusionem.

Et quoad illud, vt non indigeat Abbas, aut Præsidens approbatione Domini Episcopi Pampilonensis, intra cuius Diœcesim siti existunt tam Hyrachense Cœnobium, quam populus de Ayegui, ad Sacramenta ministranda, probatum est, dicta *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuisione beneficiorum*, *diuis.* 1. *num.* 39. *&* 40.

QVÆSTIO IV.

Quis sit proprius Parochus loci de Lete?

SECTIO PRIMA.

Recensentur Iura Mon. Hyrach.

Pro huius quæsiti resolutione suppono, olim locum de Lete habuisse 1.

habuisse proprium Rectorem, & Parochum, quem Ordinarius Pampilonensis instituebat ad præsentationem Parochianorum, & vicinorum eiusdem loci, Patronorum Ecclesiæ Parochialis illius. Qui tamen quarto Nonas Iunij, de Anno Domini Millesimo, Trecentesimo, Vicesimo secundo, per instrumentum publicum, dictum Patronatum Ecclesiæ Parochialis Sancti Æmiliani de Lete, in fauorem Domni Michaëlis Abbatis, & Conuentus Monasterij Hyrachensis donauerunt, & quicquid iuris habebant, & habere debebant in ipsa Ecclesia, & terris, possessionibus, proprietate, & aliis iuribus spectantibus ad eandem. Quam donationem per nouum, publicúmque instrumentum, datum die Mercurij, seu feria quarta, Sanctis Quiricio, & Iulittæ dicata, eiusdem mensis, & anni, ratam habuerunt, scilicet decima sexta die.

2. Postquam iurispatronatus donationem, acceptatam à præfatis Domno Abbate, & Conuentu Monasterij Hyrachensis donatariis, Domnus Pampilonensis Episcopus diœcesanus, illam confirmauit, vniuítque eisdem Domno Abbate, & Conuentui, & incorporauit, prout apparet ex literis confirmationis, & vnionis, incorporationis. Videlicet

3. *Arnaldus miseratione diuina Pampilonensis Episcopus, Venerabili in Christo filio Domino Michaeli Dei gratia Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ de Hyrach, & Conuentui eiusdem, Ordinis Sancti Benedicti, Pampilonensis Diœcesis, salutem, & benedictionem. Cum vicini, Parochiani, & Patroni Ecclesiæ de Leet, Archipresbyteratus Conchæ Pampilonensis, vobis dictis Abbati, & Conuentui, vestrisque successoribus, & prædicto Monasterio, Patronatum, seu ius præsentandi, quod ad ipsos pertinet, & pertinebat, & habebant prædictæ Ecclesia de Leet contulerint donatione præuia, & irreuocabiliter ..... in vos, prout habetur in instrumento dictæ concessionis, & donationis plenius continetur, nobis ex parte vestra fuit humiliter supplicatum, vt concessionem, & donationem prædictas auctoritate Ordinaria confirmare, & dictam Ecclesiam de Leet vestro Monasterio vnire misericorditer dignaremur. Nos igitur attendentes multa grata, vtilia, & notoria seruitia, quæ nobis, & nostræ Ecclesiæ Pampilonensi impenditis quotidie, nec non paupertatem, & necessitates vestras, & dicti Monasterij, cum sine vestri culpa propter sterilitatem temporum præteritorum, & solutione Cathedratici, & aliorum onerum, quæ de necessitate soluuntur habuistis, sitis magnis debitis oppressi, & principalibus creditoribus ad vsuras maximas obligati propter præmissa ad releuationem*

uationem vestram, & dicti Monasterij dirigentes aciem nostræ mentis, retentis primo in dicta Ecclesia de Lees pro nobis, & successoribus nostris Pampilonensibus Episcopis, & Ecclesia Pampilonensi, institutione Vicarij, quem sæcularem Clericum, & non Religiosum, nobis, & nostris successoribus præsentare teneamini loco, & tempore opportunis, commissione curæ animarum, visitatione, correctione Vicarij, & aliorum Clericorum, procuratione, subsidio Charitatiuo, & quod Vicarius, & Clerici nobis, & successoribus nostris obediant, ad Synodum veniant, & omnibus aliis, & singulis nostris iuribus, & Archidiaconi mensa, & Archipresbyteri Conchæ, quæcumque sint spiritualia, vel mundacia, & in dicta Ecclesia de Leet Vicario, & Clericis ipsius omnia, & singula facere præcipere, instituere, & ordinare possimus, quæ & sicut in aliis Clericis, Vicariis, & Archiprebyteratibus nostræ diœcesis facimus, præcipimus, statuimus, vel aliter ordinamus. Et quod vos, & successores vestri, & Monasterium vestrum prædictum, & ipsam Ecclesiam de Leet ad solutionem onerum ipsi ratione............ efficiatur obligata. Vestris supplicationibus fauorabiliter annuentes, dictam donationem, & concessionem huiusmodi patronatus, seu iuris præsentandi Rectorem huiusmodi, & gratam ipsam tenore præsentium ex certa scientia confirmamus, & dictam Ecclesiam de Leet cum iuribus suis vestro Monasterio auctoritate Ordinaria vnimus, & incorporamus, prout consuetudine in Pampilonensi diœcesi longis temporibus obseruatum, retinentes nobis, & successoribus nostris, omnia, & singula superius expressata, iuribus, & auctoritate Pampilonensis Ecclesiæ in omnibus semper saluis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum duximus præsentibus apponendum. Actum, & datum apud Mendilorri Nono Kalendas Iulij, anno Domini M.CCC.XXII.

Intellige, Authorizabili, institutione.

4. Deinde suppono Reuerendiss. Domnos Abbates Monasterij Hyrachensis ex tempore, cuius initij memoria non existit, esse in possessione, & consuetudine remouendi ad proprium nutum, & sine causa, Vicarium ab ipsis, seu prædecessoribus suis pro seruitio curæ animarum Ecclesiæ dicti loci de Lete deputatum, quoties visitant illam per se, vel per suos Commissarios Visitatores, & in ea Sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ, Fontem Baptismalem, Sacros Oleos, Sacristiam, & paramenta Ecclesiæ, cum sono quidem campanarum, assistentia, & subministratione, seu seruitio Vicarij simul & in possessione, nominandi pro eodem seruitio curæ, vnum ex suis Monachis, vt deseruiat illi, donec alium Vicarium deputent. Et huiusmodi remotio

motioni acquiescunt Vicarij, à Domnis Abbatibus, seu eorumdem locum gerentibus destituti, & ita fieri vidi, anno 1636. à Reuerendissimo Domno Abbate Magistro Fratre Gabriele à Riua Herrera, & anno 1645. à Reuerendissimo Domno Abbate Fratre Barnaba Martel, & ann. 1653. à Reuerendissimo Domno Abbate Fratre Martino Yzquierdo; & egomet cum alio conuisitatore idem feci anno 1648. De quibus quidem actibus, & similibus, factis annis 1594. 1595. 1600. 1612. & 1614. & annis 1645. & 1650. iam supra dictis, instrumenta publica, & authentica, quæ sæpè propriis tenui manibus, & vidi, & legi, in Archiuo dicti Monasterij diligenter custodiuntur.

5. Similiter sunt prædicti Domni Abbates, & visitatores in possessione, & consuetudine eundi processionaliter ad visitationem Fontis Baptismalis, & post ipsam, ad corpus Ecclesiæ Sancti Æmiliani præfatæ, vbi pro fidelibus defunctis, Responsorium generale canitur: diciturque, & celebratur Missa popularis, & Parochialis per Domnum Abbatem, & per locum eius tenentem. Illam celebratam inuenio à Fratre Victore de Leyua Priore de Hyarte, tanquam Rectore de Lete, ann. 1557. à Fratre Petro Ybañez Oeconomo Hyrachensis Monasterij, anno 1590. à Reuerendissimo Fratre Benedicto de Guaza Abbate, anno 1600. à Reuerendissimo Riua Herrera, anno 1636. anno 1645. à Reuerendissimo Martel, anno 1648. à Fr. Petro de Ayala, & anno 1650. à Reuerendissimo Yzquierdo.

Rursus suppono, Monasterium Hyrachense, & ipsius nomine, eius Monasterium Sanctæ Mariæ de Hyarte, percipere omnes fructus decimales ad Ecclesiam Parochialem de Lete pertinentes, excepta quarta parte, quam percipit Archidiaconus mensæ Ecclesiæ Pampilonensis; percipitque congruam, seu stipendium pro seruitio curæ Vicarius ab eodem Monasterio. Ex quibus, iunctis iis verbis vnionis suprà *n.* 3. in medio, *ad releuationem vestram, & dicti Monasterij*: & in fine: *dictam Ecclesiam de Leet cum iuribus suis vestro Monasterio auctoritate Ordinaria vnimus, & incorporamus*, colligitur manifestè, præfatam Ecclesiam de Lete accessoriè fuisse mensæ Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis vnitam, & consequenter, quoad spiritualia, & temporalia, seu iure pleno, non simpliciter, & absolutè sumpto, sed Parochiali, iuxta tradita, *part.* 2. *q.* 2. *num.* 11. 12. 13. 14. 15. 17. 28. *&* 37. 6.

Ex quibus facilis est quæstionis resolutio: vnde ad eam deueniamus.

SECTIO

SECTIO II.

Quæstioni respondetur.

CONCLVSIO PRIMA.

1. Vicarius Ecclesiæ Sancti Æmiliani de Lete non est verus, & proprius illius Parrochus, nec Curam habet animarum, sed tantum eius exercitium ad nutum Domni Abbatis, vel Præsidentis Monasterij Hyrachensis reuocabile.

2. Hæc conclusio, quoad vltimam eius partem, constat, tum ex iure, & Constitutionum Apostolicarum dispositione, Doctorumque communi resolutione: de quibus omnibus nonnihil part. 3. *q.* 17. *num.* 7. *& seqq.* tum etiam ex facto, & praxi, de qua in præsenti *quæst. sect.* 1. *num.* 4.

3. Quoad priorem vero partem, probatur primò conclusio. Vicarius Ecclesiæ de Lete non habet Parochiale illius beneficium. Ergo non est illius verus, & proprius Parochus. Pro intelligentia efficaciæ huius argumenti, videatur *quæst.* 1 *concl.* 1. *num.* 4. *&* 5. & quæ *sect.* 1. *num.* 6. *huius q.* dixi.

4. Secundo probatur. In Ecclesiis accessoriè vnitis nemo intitulatur, vti dictum est *part.* 2. *quæst.* 6. *num.* 6. Ecclesia autem Parochialis de Lete accessoriè est vnita, hic *sect.* 1. & num. citatis. Ergo in illa nemo intitulatur. Ergo nec eius Vicarius.

Tertiò. Nemo, qui Curam habet animarum, seu simplex Curatum instituitur, aut illi beneficium confertur nisi per concursum, vt latè *quæst.* 1. *concl.* 1. *à n.* 8. *vsque ad* 13. Sed Vicaria de Lete non confertur, aut instituitur per concursum, vti ex praxi est manifestum. Ergo Vicarius dictæ Ecclesiæ non habet curam animarum, aut curatum. 5.

Quartò. Vicarius temporalis & amouibilis, non habet curam animarum: part. 1. quæst. 2 diuis. 2. num. 14. & 15. & part. 4. quæst. 1. concl. 1. num. 7. Dec. 7. num. 4 & Dec. 13. num. 3. & 6. Sed Vicarius Sancti Æmiliani de Lete est amouibilis: hic *sect.* 1. *num.* 4. Ergo non habet curam animarum. 6.

Quintò. Quoties Decimæ alicui principali competunt, portione assignata Vicario, cura non residet penes Vicarium, *quæst.* 1. *concl.* 1. *num.* 14. Sed Monasterio Hyrachensi competunt decimæ Ecclesiæ de Letæ, illasque percipit, certo salario assignato Vicario illius. Ergo cura non residet penes Vicarium de Lete. Minor patet ex vsu, relato sectione præcedente *num.* 6. 7.

Sextò. Ecclesia accessoriè vnita, non censetur curam habere animarum: diximus part. 2. quæst. 6. num. 7. Ergo illam non habebit Vicarius. Tum sic: Sed Eccle- 8.

sia

ſia de Lete eſt acceſſoriè vnita. Ergo nec illa, nec eius Vicarius habent curam animarum. Quæ ratio confirmari poteſt, vti in *q.* 1. *citata, concl* 1. *num.* 19. 20. *&* 21.

9. Septimò. In omni beneficio Curato, & Parochiali locus eſt deuolutioni ob negligentiam inſtitutoris aut collatoris. *Cap. Nulla, §. Si autem, el 3. de conceſſ. Præb.* Sed in Vicaria Eccleſiæ vnitæ menſæ, non eſt deuolutioni locus part. 2. quæſt. 6 num. 13. Ergo Vicaria Eccleſiæ vnitæ menſæ non eſt beneficium Curatum, & Parochiale. Ergo nec Vicaria Eccleſiæ de Lete, quæ vnita eſt menſæ.

10. Octauò. Nullus habens animarum, Curam illam nomine exercet alieno, ſed proprio, part. 3. quæſt. 10. & part. 4. q. 1 ſect. 3. concl 1. num. 23. Sed Vicarius Eccleſiæ de Lete curam animarum exercet nomine Monaſterij de Hyrache, & non ſuo, cum ipſe non habeat titulum, & beneficium Eccleſiæ, ſed Monaſterium, ergo.

11. Nonò. Cura animarnm vacat per mortem illam habentis: *quæſt.* 1. *concl.* 1. *num.* 17. Sed per mortem Vicarij Eccleſiæ vnitæ cura non vacat: vti ibidem habetur Ergo huiuſmodi Eccleſiæ Vicarius curam non habet. Sed Vicarius de Lete, eſt Vicarius Eccleſiæ vnitæ. Ergo.

12. Decimò. Clericus ſæcularis incapax beneficij eſt Regularis: *q.* 1. *ſect.* 3. *concl.* 1. *num.* 24. Sed beneficium Parochiale Eccleſiæ de Lete eſt Regulare part. 2. quæſt. 6. num. 8. Ergo cum Vicarius dictæ Eccleſiæ ſæcularis ſit, incapax erit beneficij Parochialis illius.

SECVNDA CONCLVSIO.

Proprius, & verus Parochus Eccleſiæ de Lete eſt Monaſterium Hyrachenſe, & nomine ipſius, Domnus Abbas, & Præſidens eius. 1.

Probatur primò hæc concluſio. Quando Eccleſia Parochialis eſt acceſſoriè vnita menſæ Dignitatis, Conuentus, aut Capituli, Prælatus, Conuentus, aut Capitulum eſt illius proprius, & verus Parochus *quæſt.* 1. *concl.* 2. *num.* 2. *&* 3 Sed Eccleſia Parochialis de Lete eſt acceſſoriè vnita menſæ Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachenſis, vt diximus *hic ſect.* 1. *num.* 6. Ergo præfatus Domnus Abbas, Præſidens, aut Conuentus eſt illius proprius, & verus Parochus. 2.

Secundò. Quando Eccleſia Parochialis vnitur acceſſoriè cum omnibus iuribus ſuis, vnitur pleno iure Parochialitatis: *part.* 1 *q.* 2. *diutſione* 1. *num.* 47. Sed Eccleſia de Lete vnita fuit cum omnibus ſuis iuribus Domno Abbati, & Conuentui Monaſterij Hyrachenſis acceſſoriè: *hic ſect.* 1. *num.* 3.

3. prope finem. Ergo fuit vnita pleno iure Parochialitatis. Ergo hoc ius penes ipsos Dominum Abbatem, & Conuentum residet. Vide *quæst.* 1. *concl.* 2. *num.* 5. 6. 7.

4. Tertiò. Quoties aliqua Ecclesia Parochialis accessoriè vnitur quoad spiritualia, & temporalia, cura animarum eius residet penes eum, cui fit vnio, *quæst.* 1. *conl.* 2. *num.* 6. & locis ibi citatis. Sed Ecclesia Parochialis de Lete accessoriè fuit vnita præfatis Domno Abbati, & Conuentui Hyrachensi, quoad spiritualia & temporalia iuxta dicta, *part.* 2. *quæst.* 2. *à num.* 6. *vsque ad* 28. cum sit vnita ad ipsorum mensam. Ergo cura dictæ Ecclesiæ penes ipsosmet residet.

5. Quartò. Ille est verus, & proprius Parochus, qui percipit decimas debitas ratione curæ, & illas in proprios vsus conuertit, soluitque certam portionem, aut salarium Vicario. At Monasterium præfatum est huiusmodi. Ergo & verus, & proprius Parochus de Lete. Maior decisa sæpè est à S. Rota, vti vidimus *part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *n.* 14. 15. & 16. Minor patet *hic*, *sect.* 1. *num.* 6.

6. Quintò. Parochus Ecclesiæ accessoriè vnitæ, pro cuius seruitio Vicarius temporalis constituitur, ille est cui vnita reperitur. Sed Ecclesiæ de Lete, quæ vnita est accessoriè Domno Abbati & Conuentui Hyrachensi deputatur Vicarius temporalis. Ergo Domnus Abbas & Conuentus præfati sunt veri illius Parochi. Maior decisa est à S. Rota, locis *num.* 5. citatis, & à Flores de Mena, & Riccio traditur, *part.* 1. *quæst.* 2. *num.* 12. & 15. & minor constat ex dictis hic *sect.* 1. *num.* 4. & 6.

Sextò. Ad proprium Parochum iure, & ex officio incumbit, Vicarium amouibilem pro Ecclesiæ sibi subiectæ seruitio deputare, vti decisum est à S. Rota, & S. Congregatione Concilij, de quibus *quæst.* 1. *sect.* 5. *conclus.* 2. *num.* 12. Sed Domnus Abbas Hyrachensis tanquam Abbas Ecclesiæ de Lete deputat pro illius seruitio Vicarium amouibilem, vti vidimus hic, *sect.* 1. *numero* 4. Ergo est proprius illius Parochus. 7.

Septimò. Abbas, & Conuentus Monasterij præfati Parochiale beneficium Ecclesiæ de Lete obtinent ratione vnionis: hic, *sect.* 1. *num.* 3. & 6. Ergo sunt veri, & proprij Parochi illius. 8.

Nec valet dicere obtinere beneficium quo ad temporalia, seu quoad fructus; non verò quoad spiritualia: ob ea, quæ diximus *quæst.* 1. *conclus.* 2. *num.* 17. 18. & *seqq.* 9.

Octauò. Quoties datur vnio accessoria datur effectus præcipuus illius, qui vti vidimus *par.* 2. *quæst.* 6. 10.

quæst. 6. à num. 1. vsque ad 8. est suppressio, & extinctio beneficij, & Curatus in Ecclesia vnita, & translatio illius in principalem, cui fuit facta vnio. Sed Ecclesia de Lete vnita est accessoriè Domno Abbati, & Conuentui Hyrachensi: constat hic, *sect. 1. num. 3.* Ergo in hac vnione datur huiusmodi effectus. Et sic Curatus in Domno Abbate, & Conuentu.

11. Nonò. Probatur. Ecclesia Parochialis de Lete est Regularis, ratione vnionis ad Regularem, iuxta dicta *part. 1. quæst. 2. de diuis. benefic. diuis. 1. num. 3. & p. 2. quæst. 6. num.* 8. Ergo eius Parochus verus, & proprius, Regularis est: cum sæcularis incapax Regularis beneficij sit. Ergo Domnus, Abbas, aut Præsidens nomine Monasterij, & proprio.

12. Visitatio est signum inferioritatis: Sed Abbas visitat Ecclesiam de Lete. Ergo hæc est illi subiecta saltim quoad Curam. Vide *quæst. 1. sect. 3. concl. 2. num. 23. & seq.*

Conclvsio Tertia.

1. Licet Domno Abbati, & Præsidenti Monasterij Hyrachēsis, per se ipsos Parochianis loci de Lete Sacramenta Ministrare, eorum Matrimonia sua præsentia authorizare, & solemniter benedicere: omniaque Parochialia iura exercere, auctoritate propria, nulla præhabita, aut petita ab alio licentia.

Hæc conclusio, suppositis prima, & secunda, efficaciter probatur eadem ratione, qua in simili vsi sumus *quæst. 1. sect. 3. concl. 4. num. 2. & 3.*

QVÆSTIO V.

Quis sit proprius Parochus Ecclesiæ S. Saluatoris ab Oteyza?

SECTIO PRIMA.

De Iuribus Monasterij Hyrachensis.

Pro huius quæstionis exacta resolutione, aliqua præmittere consulto duxi, scitu vtique digna, & non parum vtilia, sed multum necessaria. In primis igitur suppono, vnam Ecclesiam aliam præscribere posse tamquam sibi vnitam, si eam ita tenuerit per tempus quadraginta annorum. Ita *ex Clement. Frequens*, vnica, *de Excessib. Prælator. cap. Cum de beneficio, 5. de Præbendis, in 6.* docet *Rebuffus in Praxi beneficio. part. 1. titulo de vnionibus, num.* 34. Sed addit requiri probari, Ecclesiam fuisse possessam, spatio annorum quadraginta, tamquam vnitam, & 1.

Ii 2 titulum

titulum vnionis allegari, licet non iste probetur, nisi per publicam famam aut notorium. In quo casu docet, *sufficiet testes deponere Ecclesiam esse possessam tamquam vnitam.* Idem docuit *Mascard. cum alijs, vti* vidimus *part. 2. q. 7. num. 5.*

2. Secundò suppono cum eodem Mascardo, præsumi vnionem, & probari per immemorabilem possessionem possidendi Ecclesiam tamquam vnitam. Et in hoc casu, sufficit allegare, & probare immemorabilem possessionem, absque probatione, imo nec allegatione tituli vnionis. Sentiunt cum Mascardo alij. Et sentire debent omnes, hoc genus probationis, præcedenti de quadragenaria possessione cum fama tituli, efficacius vnionem concludere.

3. Tertiò præmitto, enunciatiuas antiquas, & à diuersis personis emanatas, plene probare vnionem, etiam contra tertium, si saltim sint plures. Pro quo facit decisio Sacræ Rotæ, in vna *Nullius, seu Squillacen. Iurisdictionis, de anno* 1616. coram R. P. D. Martino Andrea, quam Doctissimus Lezana, in tomo, cui titulus *Consulta varia*, affert, *Consul.* 45. *fol. mihi* 309. ex qua, quia pro statim dicendis, & nostra resolutione plurimum facit, *numerum* 13. hic ad apicem vsque, inserere non grauabor. In eo enim, postquam in præcedenti dixerat: *Non obstat quod sententia declaret, ad Monasterium spectare omnimodam iurisdictionem, quam habebant Theodorus, Ioannes, & Donatus Episcopi Squillacenses,* &c. sic prosequitur.

4. *Nam quoad priuilegium Theodori, satis illud probatur ex narratiua Episcoporum Ioannis & Donati, nec non ex confirmatione Honorij III. & narratiua sententia dicti Iudicis Apostolici de anno* 1283. *quæ quidem enunciatiuæ cum sint plures, & à diuersis personis emanatæ, & antiquissimæ, plene probant, etiam contra tertium, Bald. in L. Cum aliquis, num.* 4. *vers. Item quod dicit. Salycet. n.* 3. *vers. Si tamen plura. Castren. n.* 7. *Ias. num.* 4. *C. de Iur. delib. Aret. in C. Cum causam num.* 23. *de Probat. Crauet. de antiq.* 1. *part.* § *ampliatur num.* 14. *Mantica de tacit. & ambiguit. lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 21. *Put. decis.* 209. *num.* 1. *& decis.* 319. *in fine lib.* 2. *Verall. decis.* 337. *num.* 6. *& decis.* 344. *num.* 2. *part.* 3. *Rota decis.* 684. *num.* 1. *part.* 1. *vers. Et præsertim. Quia in dicta sententia non solum enunciantur donationes omnium supradictorum Episcoporum: sed etiam affirmatiuè dicitur de illis per instrumenta eorumdem Episcoporum euidenter ipsi Iudici constitisse: & cum dicta sententia sit de antiquo, non solum vltra* 100. *verum etiam* 300. *annos, probat etiam sine actis. Bald. in L. Emancipatione n.* 3. *C. de fide*

fide instrum. Alex. consil. 30 .*n.* 7. *lib.* 5.*Dec.consil.*375. *num.*3. *Gabr. de sent.conclus.* 4 *num.*34. *Cassad. decis.* 3. *sub num.* 2 *de procur. Put. decis.* 338.*lib* 2.*Anton.August.decis.* 145. *lib.* 3. *& sapissimè resolutum.* Hucusque Rota. Et quidem,quod *plures debent esse enunciatiuæ, quæ succedunt loco testium ad manifestandum factum antiquum* (docet Rota in *Mediolanen. Iurispatr.* 8. *Iunij* 1618.coram Pirouano, quam affert Viuian. in Prax. de Iurepatr. *la* 74. in ordine, ex *Crauet de antiq. temp. part.*1.§.*Ampliatur,num.*8.*& Rota diuers.idem firmauit decis.*462. *num.* 2.*part.*1.*& dec.* 130.*num.* 1. *part.*2.*& in causa Maceraten.hæreditatis* 13. *Februarij* 1609. *coram R. P. D. Manzanedo.* Hæc Rota,quæ in eadem causa, & coram eodem, in alia decis. quæ apud Viuian. est *la* 75. sic 5. Iul. 1619. dixit. *Et hinc dicebatur colligi secunda enunciatiua, quæ sufficiunt in antiquis* (scilicet duæ) *ad concludendam probationem. Crauett de antiquitat.temp.p.*1.§. *ampliatur n.* 14. *Rota decis.* 462. *num.* 3. *part.* 1. *diuers.* Hæc ibi *num.* 2. vide *part.* 2.*q.*7.*n.*6.

5. Quartò præmitto, olim causam fuisse super decimis, & primitiis inter Conuentum. Monasterij Hyrachensis agentem, & quosdam Vicinos, & Parochianos S. Saluatoris loci de Oteyza defendentes, & Priorem S. Petri de Stella, Monasteriumque Pinatense,pro,& in fauorem dictorum Parochianorum causæ huiusmodi oppositos agitatam, in quo quidem non semel,sed pluries enunciatur,præfatam S. Saluatoris Ecclesiam Parochialem, subiectam esse Monasterio Hyrachensi:idest vnitam accessoriè iure pleno parochialitatis, iuxta ea, quæ diximus *part.*2. *quæst.*2.*de diuis: vnionis, num.* 6. In literis citationis eiusdem causæ, ita ait Officialis Pampilonensis. *Cum Nos ad quæstionem & instantiam venerabilium virorum,& Religiosorum Domini Ferrandi, Dei Gratia Abbatis Monasterij Hyrachensis, & Conuentus eiusdem loci fecissemus quosdam Parochianos, & colonos Ecclesiæ baptismalis, & Parochialis Sancti Saluatoris de Oteyza spectantis cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis ad prædictum Monasterium,* &c. Officialis præfatus fuit Adam de Arteyz Infirmarius Ecclesiæ Pampilonensis.

Causam prædictam declarauit Michael de Lauasso Rector Ecclesiæ de Aroztegui, Generalisque causarum in cura, & consistorio Pampilonensi Auditor,die, xij. Kalen. Aprilis, Anni Domini MCCC. & in definitiua sententia sic ait. *Habito diligenti tractatu,& consilio cum peritis super præmissis omnibus,& eorum singulis,solum. Deum habendo præ oculis,per diffinitiuam sententiam condemno* 6.

prædictos Parochianos, & colonos, & quemlibet eorum, quorum nomina in processu huius causæ sigillatim continentur, & etiam exprimuntur, prædictis Dominis Abbati, & Conuentui Monasterij Hyrachensis ad soluendum, & præstandum amodò decimas, & primitias fideliter, & integrè de fructibus prædictorum prædiorum, sitorum in terminis Villæ, & prædictæ Ecclesiæ Sancti Saluatoris de Oteyza, quæ ipsi habent, & excolunt, & excoli faciunt in terminis supradictis, debitas iure communi prædictæ Ecclesiæ baptismali, & Parochiali Sancti Saluatoris subiectæ prædicto Monasterio Hyrachensi intentione ipsorum Dominorum Abbatis, & Conuentus Monasterij Hyrachensis per confessionem eorumdem in iudicio factam fundata, & etiam per publicum instrumentum, vt superius est expressum. &c.

7. Quam sententiam in rem iudicatam transiuisse, testatur Notarius publicus præfatæ Curiæ per cuius præsentiam, & testimonium fuit illa pronunciata: quam ipse propria manu subscripsit, & signauit, vti prima facie apparebit, instrumentum sententiæ in membrana scriptum inspicienti, in Archiuo Hyrachensi asseruatum.

8. Et ex alio item publico instrumento, similiter in membrana scripto, constat præfatam sententiam debitæ fuisse executioni mãdatam realiterque, & cum effectu Parochianos prædictos, in illius executionem, Procuratori Monasterij Hyrachensis, decimas in integrum persoluisse, prima Octobris die, anni millesimi, trecentesimi secundi. In quo quidem instrumento per Notarium signato, & subscripto, non semel dicitur, quod præfata Sancti Saluatoris Ecclesia est dicto Monasterio Hyrachensi subiecta. Quod iteratò similiter habetur in dicta sententia: non enim id solum in verbis, *numero* 6. insertis continetur, sed etiam in præcedentibus, quæ omisimus, ne legentibus oneri essent.

Quintò præmitto, Monasterium Hyrachense possedisse tamquam suas Villam de Oteyza, & Ecclesiam Sancti Saluatoris illius, ab anno Domini millesimo, centesimo, septuagesimo secundo, & ab anteriore tempore. Constat apertè ex Bulla plumbea Alexandri Papæ Tertij, data in fauorem Bibiani Abbatis, & Monachorum Sanctæ Mariæ de Monte Læto, (hoc est de Hyrache, in cuius archiuo vsque hodiernum asseruatur diem) Octauo Kalendas Iulij, Indict. Quinta, anno Dominicæ Incarnationis præfato, M.C. LXXII. & sui Pontificatus, tertio decimo: in qua quidem sanctissimus Pontifex sic ait. *Statuentes, vt quascumque possessiones, quacumque bona idem Monasterium in præsentiarum iustè, & canonicè possidet,* 9.

possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, praestante Domino poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus haec propriis duximus, exprimenda vocabulis, Villam Yegui cum vniuersis pertinentiis suis: Hugar cum vniuersis pertinentiis suis: & aliquibus interiectis, ait, *Hitecham cum Ecclesia Sancti Saluatoris.* Et infra *Decernimus ergo, vt nulli hominum liceat praefatum Monasterium temerè perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablata retinere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed illibata omnia, & integra conseruentur eorum, pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura.* Notentur haec vltima verba, ex quibus facile est videre, praedictas Ecclesias, & bona, ad mensam Domni Abbatis, Monachorum, & Conuentus pertinere, iuxta ea, quae *part. 2. quaest. 2. de diuis. vnionis, num. 23. & 28.*

10. Sextò suppono Domnum Abbatem Hyrachensem vsque ad praesens percepisse, & percipere fructus omnes decimales supradictae Ecclesiae Parochialis Sancti Saluatoris de Oteyza, (excepto tamen quarto, ad Episcopalem dignitatem spectante) ex quibus, soluit, pro congrua sustentatione, sextam Vicario partem, ab anno Domini 1568. pro quo id fuit concordatum. *Primeramente passa en conuenio, y se capitulo, y concerto entre las dichas partes, que el dicho Monasterio aya de dar, y de al dicho Vicario de la dicha Yglesia, la sexta parte de los dichos frutos de pan, vino, cebada, lino, y otras cosas, que se dezmaren en la dicha Yglesia en cada vn año en el dicho lugar de Oteyza, en el horrio donde cogieren las dichas diezmas.* Ita habetur in Concordia inita inter Monasterium, & Parochianos. & in alia inter Illustriss. D. Ioannem Queypo de Llano Episcopum, & Monasterium facta de anno 1640. in actu visitationis dictae Ecclesiae sic dicitur. *Primeramente mando su Illustrissima que por quanto la Abbadia de esta Yglesia esta anexa al Reuerendissimo Monasterio de Hyrache, y los frutos decimales de ella se diuiden en esta forma, el Obispo, lleua la quarta parte, y todos los fructos restantes lleua el Monasterio de Hyrache con carga de poner Vicario, y sustentarlo*, &c.

11. Septimò suppono, Domnum Abbatem Hyrachensem, aliquando per se ipsum, aliquando per Monachos à se designatos, extitisse & existere in possessione visitandi Ecclesiam praefatam Sancti Saluatoris de Oteyza, à tempore cuius initij memoria hominum non est. De qua visitatione, tam in temporalibus, quam in spiritualibus

ritualibus facta, anno Domini millesimo, quingentesimo trigesimo septimo, per Domnum Abbatē, annis vero millesimo quingentesimo, quadragesimo, & millesimo quingentesimo, quadragesimo tertio, per eius Commissarios, per actus visitationum in eisdem annis factos, apparet in quibus vtique sic habetur. *Abad del dicho Monasterio, y Rector, y Administrador de la Iglesia Parochial de San Saluador del dicho lugar de Oteyza.* Annis etiam 1593. 1612. & 1647. & 1652. à Domnis Abbatibus eandem Ecclesiam visitatam inuenio, & quidem anno 1593. semel, & iterum. De quibus omnibus visitationibus instrumenta publica in Monasterij Hyrachensis asseruantur Archiuo, simul ac de visitatione, de anno 1655. per Præsidentem in absentia Domni Abbatis facta.

12. Octauò suppono præfatos Dōnos Abbates, & ipsorum locum tenentes, existere in quasi possessione celebrandi Missas populares in dicta Ecclesia, & alios Parochiales actus exercendi. Constat ex nonnullis instrumentis actuum supradictorum.

13. Nonò suppono Parochianos coram Domno Abbate, aut Præsidente Monasterij præsentare Vicarium, quem ipse Domnus Abbas, aut Præsidēs nominat, deputátque ad illorum præsentationem; sed non ex debito, & obligatione, iuxta dicta *part. 3. qu. 17. num. 7. & seqq.* In libro Vicariarum, & Beneficiorum in Monasterio asseruato, inuenio, D. Petrum Perez fuisse bis ab Abbate deputatum Vicarium de Oteyza: primo, die 14 Nouembris, anni 1582. & secundo, 2. Decembris 1583. ex quibus conuincitur annualitas huius Vicariæ.

Vltimò suppono Regem Sanctium de consilio, & auctoritate Blasij Episc. Pampilon. dedisse Abbati, & Conuentui Hyrachensi d. Ecclesiam cum decimis, primic. & oblationib. era 1112. 14.

SECTIO II.

Quæstioni fit satis.

Conclusio Prima.

Vicarius Ecclesiæ Sancti Saluatoris de Oteyza illius Parochus verus non est, sed habet curæ exercitium ad nutum Domni Abbatis reuocabile. 1.

Quoad primam partem, probatur hæc conclusio, primò. Vicarius præfatus non habet beneficium Parochiale Ecclesiæ S. Saluatoris. Ergo illius Parochus non est. Antecedens patet, *ex sect. 1.* huius quæstionis, præcipuè *nu. 6. 7. 8. & 10.* Consequentia benè ex illo infertur, vti in simili vidimus, *q. 1. sect. 3. concl. 1. n. 4. & 5.* 2.

Secun.

Secundò. In Ecclesiis accessoriè vnitis seu subiectis nemo intitulatur. Diximus *quæst.2.par.2. quæst.6.num.6.* Sed Ecclesia Sancti Saluatoris de Oteyza est subiecta, hic *sect.1. n.5. 6.8. & 9.* & sic accessoriè vnita ad mensam Domni Abbatis, & Conuentus Monasterij Hyrachensis, iuxta tradita, *part.2.* citata, *quæst.2. de diuis. vnionis num.6.* Ergo in illa intitulari non potest Vicarius.

4. Tertiò. Cura animarum simplex nemini potest nisi per concursum conferri: Probatum inuenies, *quæst.1.sect.3.concluf.1. à num.8. vsque ad 13.* At Vicaria S. Saluatoris non confertur per concursum, teste praxi. Ergo non est curata.

5. Quartò. Vicarius temporalis non habet animarum curam *parte 1. quæst.2.diuis.2.num.14 & 15. & part.4.quæst.1. sect.3.concluf.1. num.7. & decis.7.num.4. & decis.13. num.3. & 6.* Sed Vicarius Sancti Saluatoris de Oteyza est temporalis, & annualis, vt videre est *sect.1. num.13.* Ergo non habet curam animarum.

6 Quintò. Quando decimæ percipiuntur à principali, portione assignata Vicario, curam non habet Vicarius: vti dictum reliquimus, & probatum, *quæst.1. sect.3. concluf.1. num.14.* Sed decimæ Sancti Saluatoris à Monasterio percipiuntur Hyrachense, hic *sect.1. num.6. 8. & 10.* portione assignata Vicario. Ergo curam iste non habet.

Sextò. Ecclesia accessoriè vnita non censetur curam animarum habere, suprà *part.2. quæst.6.n.7.* Ergo nullus Vicarius illi deseruiens curam habet animarum. Et consequenter, nec Vicarius Sancti Saluatoris de Oteyza, Ecclesiæ vtique Monasterio Hyrachensi vnitæ. Aliquas confirmationes pro hac adduxi ratione, *quæst.1. sect.3. concluf.1. num.19.* & duobus sequentibus, vbi eas videre licebit. 7.

Septimò. In omni simplici curato locus est deuolutioni, *cap. Nulla*, §. *Si autem 3. de concessio. Præbend.* Vicaria autem Ecclesiæ mensæ vnitæ deuolutioni minimè subest, vti dictum est, *part.2. quæst.6. num.13.* Ergo cum Ecclesia præfata Sancti Saluatoris de Oteyza, mensæ Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis sit vnita, vt patet ex dictis hic, *sect.1. num.5.* ibi, *cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, & nu.6.* ibi, *Decimas, & primitias debitas iure communi Ecclesiæ S. Saluatoris subiecta prædicto Monasterio Hyrachensi.* (Vbi notentur aduerbia illa, *fideliter, & integrè.*) *numero 8. & 9.* minimè curata erit. 8.

Octauò. Nemo, qui curam habeat, illam nomine alieno exercet, sed suo proprio. Dictum est, 9.

part.3.quaſt 10 *& part.* 4 *quaſt.*1. *ſect.*3.*concl.*1.*num.* 23. Sed Vicarius Sancti Saluatoris de Oteyza curam exercet nomine alieno, & non proprio, cum illa neceſſariò ſemper exerceatur nomine habentis titulum,& beneficium Parochiale Eccleſiæ, qualis non eſt Vicarius, ſed Monaſterium. Ergo Vicarius non habet curam.

10. Nonò. Cura animarum per mortem illam habentis vacat, vti dictum reliquimus *quaſt.* 1 *ſect.*3. *concl.*1.*citatis,num.*17.At per mortem Vicarij de Oteyza cura animarum Eccleſiæ Sancti Saluatoris non vacat,quia Eccleſiæ vnitæ cura numquam vacare cenſetur, vti dictum eſt loco nuper citato. Ergo præfatus Vicarius non habet curam.

11. Decimò probatur concluſio. Clericus ſæcularis beneficij Regularis eſt incapax. At beneficium Sancti Saluatoris de Oteyza eſt Regulare. Ergo non poſſidetur à Vicario, Clerico vtique ſæculari. Maior conſtat ex dictis *quaſt.*1 *ſect.*3. *concluſ.* 1.*num.* 24. Minor vero,ex *ead.part.*2.*quaſt.*6. *num.* 8.

12. Quoad ſecundam autem partem, manet probata concluſio ex adductis *quaſt.*1.*ſect.* 3. *concluſ.*1. *num.* 25.

Secvnda Conclvsio.

1. Domnus Abbas, & Præſidens Monaſterij Hyrachenſis, nomine proprio, & ſui Conuentus, ſunt verus, & proprius Parochus Eccleſiæ Sancti Saluatoris de Oteyza.

2. Probatur primò hæc concluſio. Quoties Eccleſia Parochialis eſt vnita acceſſoriè menſæ Prælati,Capituli, ſeu Conuentus, verus, & proprius illius Parochus eſt ipſe Prælatus,Capitulum, aut Conuentus, vt dictum eſt *q.*1. *ſect.* 3.*concl.* 2.*num.*2.*&* 3. At Eccleſia Sancti Saluatoris de Oteyza acceſſoriè eſt vnita menſæ Domni Abbatis, Præſidentis, & Conuentus Hyrachenſis,vti patet hic, *ſect.*1 *num.* 5.8. *&* 9.& *concluſ.* 1.*num.*8. Ergo Domnus Abbas,Præſidens,& Conuentus ſunt verus, & proprius Parochus illius.

3. Secundò. Eccleſia acceſſoriè vnita cum omnibus iuribus ſuis, eſt vnita pleno iure Parochialitatis: *part.*1.*quaſt.* 2. *de diuiſ. beneficio.diuiſ.* 1. *num.* 47. Sed ſic eſt, quod Eccleſia Sancti Saluatoris præfata,vnita eſt Domno Abbati, & Conuentui Hyrachenſi acceſſoriè cum omnibus iuribus ſuis, vt apertè conſtat ex dictis *ſect.* 1. *huius q.maximè num.* 5. Ergo pleno iure Parochialitatis. Ac per conſequens ipſi ſunt veri, & proprij illius Parochi.

4. Tertiò. Cura animarum reſidet penes eum,cui acceſſoriè vnita reperitur Eccleſia Parochialis, quoad

quoad spiritualia, & temporalia, vti probatum est *quæst. 1. sect. 3. concl. 2. num. 6.* Sed Ecclesia Sancti Saluatoris reperitur accessoriè vnita quoad spiritualia, & temporalia Monasterio, iuxta dicta *p. 1. quæst. 2. à num. 6.* vsque *ad* 28. & in præsenti, sect. 1. *num. 9. in fine*, & hic *num. 2.* vbi probatum est vnitam esse ad mensam dictam Ecclesiam; & priori loco, quod omnis vnio ad mensam, est quoad spiritualia, & temporalia. Ergo cura animarum Ecclesiæ Sancti Saluatoris residet penes Monasterium.

5. Quartò. Proprius Parochus est ille, qui decimas, ratione Curæ debitas iure communi Ecclesiæ Parochiali, percipit, & conuertit in proprios vsus, soluitque portionem pro seruitio Vicario. Sæpe decisum vidimus, *part. 1. quæst. 2. de diuisione beneficio. decis. 2. n. 14.* cum duobus sequentibus. Sed Monasterium Hyrachense percipit, & conuertit in proprios vsus, portione soluta Vicario, decimas iure communi debitas dictæ Ecclesiæ Parochiali Sancti Saluatoris, ratione Curæ, vti constat apertè sect. præcedenti; præcipuè *n.* 6. 8. *&* 10. Ergo illud est verus, & proprius dictæ Ecclesiæ Parochus.

6. Quintò. Ille est Parochus Ecclesiæ vnitæ accessoriè, & deseruitæ per Vicarium temporalem, cui vnita ipsa manet, vti decidit Rota, locis numero præcedenti citatis, & docent Flores de Mena, & Riccius, *part. 2. quæst. 2. n. 12. &* 15. relatis. Sed Ecclesia Sancti Saluatoris de Oteyza vnita est Monasterio de Hyrache, & deseruitur per Vicarium temporalem, vt dictum est *sect. 1. huius quæstionis n.* 14. *& conclus.* 1. *n.* 5. Ergo Monasterium, & ipsius nomine Domnus Abbas est verus dictæ Ecclesiæ Parochus.

Sextò. Præfatum Hyrachense Monasterium possidet Parochiale beneficium Ecclesiæ Sancti Saluatoris de Oteyza, supra *sect. 1. num. 5. &* 8. 9. *&* 10. Ergo est proprius Parochus illius. 7.

Si quis tamen obiiciat, possidere quidem beneficium Parochiale, quoad temporale, sed non quoad spirituale; illi fiet satis ex dictis *quæst. 1. sect. 3. concl. 2. num.* 7. 18. *cum* 20. 8.

Septimò. Quoties datur vnio accessoria, datur extinctio, & suppressio Curatus in Ecclesia vnita, & illius translatio in eum cui fuit vnita, sicut probatum manet *p. 2. quæst. 6. à num. 1. vsque ad* 8. At Ecclesia S. Saluatoris præfata vnita est accessoriè Monasterio Hyrachensi, vt dictum est *hic, num. 2.* Ergo illius Curatus suppressus est, & extinctus in ea, & translatus ad Monasterium. 9.

Octauò. Ecclesia S. Saluatoris est Regularis secundum ea, quæ dicta sunt *p. 1. q. 2. de diuisio. bene-* 10.

fictor. diuif. 1. num. 3. & part. 2. q. 6. num. 8. Ergo verus illius Parochus Regularis est. Ac per consequens Domnus Abbas, & Præsidens nomine proprio, & sui Hyrachensis Conuentus.

11. Visitatio est inferioritatis signum. Visitat Abbas d. Ecclesiam. Ergo.

CONCLVSIO TERTIA.

1. Domno Abbati, & Præsidenti Monasterij Hyrachẽsis licuit, & licet ex propria auctoritate, & nulla ab alio obtenta licentia, aut petita, Sacramenta Parochianis Sancti Saluatoris de Oteyza per se ipsos ministrare, eorum Matrimonia authorizare, & benedicere: atque omnia alia iura Parochialia in eos exercere.

Hæc conclusio probata manet, eadem ratione, qua quartam quæstionis primæ probauimus, *sect. 3. num. 2. & 3.*

QVÆSTIO VI.

Quis verus sit Parochialis Ecclesiæ de Villoria Parochus? & quis Ecclesiam de Arbeyza, & Zubielqui?

SECTIO PRIMA.

Adducuntur instrumenta pro Monasterio Hyrachensi.

1. AD quæstionis propositæ resolutionem suppono Monasterium Hyrachense Dominum fuisse locorum de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui cum omnibus pertinentiis suis, à tempore antiquissimo, vti apparet ex Bulla Alexandri Tertij Papæ, relata *quæst. 5. sect. 1. num. 9.* in qua inter alios locos possessos à Monasterio, illi confirmauit anno Domini 1172. *Villoriam cum omnibus pertinentiis suis: Arbeiza cum omnibus pertinentiis suis: Zubielca cum omnibus pertinentiis suis.* Quod adnotare libuit, quia Dominium territorij, magnum secum adminiculum affert, ad probandum Ecclesiam esse de mensa, iuxta decisionem S. Rotæ, coram Cardin. Lancellotto, *part. 2. q. 2. de diuis. vnionis, num. 19.* relatam, quam habes *infr. la* 8.

Secundò suppono, præfatum Monasterium permutationis causa dedisse, & concessisse Domino Petro Pampilonensi Episcopo Ecclesiam S. Petri de Tafalla cum omnibus pertinentiis suis, & vice versa præfatum Dominum Episcopum dedisse, & concessisse Monasterio Ecclesias de Arbeyza, Zubielqui, & Villoria, iure quidem pleno, provt hoc dicit spiritualia, & temporalia, iuxta dicta supra, *part. 2. quæst. 1. de diuis. vnionis, num. 12* & alibi sæpè. De qua constat permutatione, per instrumentum publicum, cuius talis est tenor. 2.

In nomine Domini, hæc est charta 3.

ta commutationis, siue cambij facti inter Petrum Pampilonensem Episcopum, & Bibianum Hyrachensem Abbatem, cum assensu Canonicorum Pampilonensium, & Monachorum Hyrachensium. Siquidem prædictus Abbas, & Monachi concesserunt, & dederunt eidem Episcopo Ecclesiam Sancti Petri de Tafalla cum suis pertinentiis in perpetuum possidendam. Ad cuius recompensationem idem Episcopus prædicto Abbati, & Monachis concessit, & dedit Ecclesias de Arbeyza, & de Zubielca in perpetuum possidendas, in quibus nihil retinuit sibi præter cœnam, & iustitiam Clericorum, saluo pedatico, & cœna Archidiaconi. Præterea concessit eis Parochialem Ecclesiam de Villoria retento omni iure Episcopi, & Archidiaconi, in perpetuum possidendam. Ego Petrus Dei gratia Pampilonensis Episcopus istam chartam hoc signo firmo. Ego Bibianus Hyrachensis Abbas hoc signum facio. Ego Garsias Prior pro toto Conuentu hoc signum facio. Facta charta anno Dominicæ Incarnationis, millesimo, centesimo, septuagesimo, quinto, nonas Februarij.

4. Quam quidem commutationem, à Sede Apostolica confirmatam fuisse, colligitur, ex eo, quod octauo Kalendas Iulij anni millesimi, centesimi, septuagesimi secundi, sequentis. Alexander Papa Tertius, in Bulla de qua hic, *num.* 1. confirmat Monasterio Villoriam, Arbeyzam, & Zubielcam cum omnibus pertinentiis suis.

5. Tertiò suppono, Domnum Abbatem, & Conuentum præfati Monasterij, percepisse & percipere à die donationis, concessionis, seu permutationis prædictæ, vsque ad hodiernum, omnes fructus decimales ad Ecclesias Parochiales de Arbeyza, & Zubielqui spectantes sine vlla diminutione: & omnes fructus similiter decimales ad Ecclesiam de Villoria pertinentes, quarta parte, quam Archidiaconus percipit, dumtaxat excepta. Idémque Monasterium Vicariis omnium trium dictarum Ecclesiarum persoluisse, & persoluere pro congrua, stipendia consueta; & non quidem in fructibus, sed in pecuniis.

6. Quartò suppono, Domnum Abbatem dicti Monasterij consueuisse nominare, & deputare Vicarios pro seruitio curæ dictarum trium Ecclesiarum, ad præsentationem Parochianorum quidem; sed non ex vi coactiua, & obligatione, vti diximus *part. 3. quæst. 17. num. 7. & seqq.* & constat ex clausula apponi solita, in actis præsentationum Vicariorum, præfatarum Ecclesiarum, in quibus Domnus Abbas, seu Præsidens respondent, ad ipsos priuatiuè spectare, & pertinere Patronatum illarum, & consequenter,

ter, præsentationes Vicariorum: & quod sine præiudicio sui iuris, & cum protestatione, quam, de eo vtendo quoties voluerint faciunt, pro illa vice, præsentationem admittunt. De quo vide infra *num. 6. conclusionis* 1.

7. Quintò suppono, Domnum Abbatem, & Præsidentem prædicti Monasterij Hyrachensis cõsueuisse conferre in Ecclesia de Arbeyza duas portiones de mensa, in quolibet anni mense, per somnis sibi bene visis, & in Ecclesia de Zubielqui vnam alteram portionem, cum assignatione duodecim modiorum, vulgo *robos de trigo*, & sex ordei, pro vnaquáque illarum: quarum altera pro augmento congruæ, annexa est Vicario de Arbeyza anno Domini millesimo, sexcentesimo quarto, interueniente authoritate Ordinarij Pampilonensis, & Domni Hyrachensis Abbatis assensu, imò ipso, & Conuentu id petentibus.

8. Sextò suppono, præfatum Domnum Abbatem, & Præsidentem Monasterij dictas Ecclesias visitare consueuisse, à tempore, cuius initij non est, apud mortales, memoria. Ecclesiam quidem de Arbeyza, visitauit Domnus Frater Franciscus Orense Abbas, prima die Iunij, de anno Domini 1534. in cuius visitationis actu, enunciatur *Rector, y Patron de la Yglesia Parochial de San Martin de Arbeyza*. Illam etiam visitauit anno 1630. Domnus Abbas Frater Ramirus de Goñi, Domnus Abbas Frater Martinus Yzquierdo, anno 1650. & 1652. Et Præsidens per absentiam D. Abbatis visitauit illam ann. 1655. Sed & in possessione hanc Ecclesiam visitandi, obtinuit Monasterium sententiam anno 1648. executoriatam à Supremo Regio Senatu, huius Nauarræ Regni, anno 1650. quam Illustrissimus Dominus D. Franciscus de Alarcon Pampilonensis Episcopus, approbauit, & sub pœnis, & censuris obseruari præcepit, in concordia quadam, cum Domno Abbate, & Monasterio celebrata anno 1651. & ab Illustrissimo Domino Apostolico Hispaniarum Nuntio & legato à latere confirmata.

9. Ecclesiam etiam Parochialem Sancti Andreæ de Villoria, visitatam inuenio, anno Domini 1540. de mandato, & commissione præfati Domni Fratris Francisci Orense *Abad del dicho Monasterio, y Rector de la dicha Yglesia* (verba sunt actus visitationis) per Fratrem Ludouicum à Rosa, & Fratrem Didacum ab Entrena: & anno 1611. & 1617. per Dõnum Abbatem Fratrem Laurentium de Frias: anno 1652. per Domnum Abbatem Fratrem Martinum Yzquierdo: & anno 1655. per P. Fratrem Ioannem Sanchez Præsidentem Monasterij

rij ob Domni Abbatis absentiam.

10. Ecclesiam item Parochialem de Zubielqui fuisse visitatam per Domnos Monasterij Abbates firmiter deposuerunt multi in testes ab eodem Monasterio producti,in causa, quæ coram Vicario Generali Pampilonensi, versa fuit,inter Monasterium agens, & Illustrissimum Dominum Episcopum, D. Franciscum de Alarcon, & promotorem Fiscalem Episcopatus, defendentes: in qua quidem causa, præfatus Dominus Vicarius Generalis per suam definitiuam sententiam, declarauit.

Fallamos por lo que resulta de lo actuado, y pruevas hechas, que devemos de manutener, manutenemos, y amparamos al dicho Abad del Monasterio Real de Hyrache, a que como Abad,que es de las Yglesias de los lugares de Biloria, Luquin,Vrbiola, Zubielqui, Ayegui, OteyZa Vgar,y lete,sin perjuicio de la visita Iuridicional, que priuatiuamente toca,y perteneZe al Señor Obispo de este Obispado, y a sus visitadores en su nombre,pueda el dicho Abad reconocer en las dichas Yglesias,quando lo pareZca ser necessario, el sagrario donde esta el Santissimo Sacramento,Oleos,y Pila Baptismal, para que se entere si todo esta con la decencia, decoro, y limpieza, que se deue; y no estando lo, para que se ponga decentemente. Sin que por esto lleue procuracion, ni cosa alguna de las fabricas de las dichas Yglesias, ni por ello pueda pretender Iuridicion alguna, ni prarogatiua, que no le competa, en periuicio del Señor Obispo ni su dignidad. En que no se le perturbe por ninguna persona de qualquier estado, y calidad, que sea, so pena de excomunion mayor, y de cinquenta ducados aplicados conforme à concesion Apostolica, &c. Prosequitur declarando, prædictam manutentionem locum, in Ecclesia S. Ioannis de Mendauia, non habere: & quod in illa obseruetur quoddã decretum Illustrissimi Episcopi. Queypo de anno 1640.quod supra quæst.1. sect. 2. num.3.exscripsi. Fuit pronuntiata præfata sententia die nona Iunij, anni millesc. sexcentesc. quinquagesc primi, coram Alphonso Maco Curiæ,& causæ Secretario.Postea tamen appellatione ab Abbate, & Monasterio interposita pendente, fuit hæc sententia partim ampliata, & partim reuocata per Dominum Episcopum in Concordia facta cum Monasterio, de qua supra *num.* 8. In cuius executionem,visitauit Dom. Abbas, an. 1652 & Præsidens, an. 1655.

SECTIO II.

Resoluitur quæstio.

CONCLVSIO PRIMA.

VIcarij Ecclesiarũ de Viloria, de Arbeyza, & Zubielqui, non

non sunt earum Parochi, nec habent animarum curam, sed tantum exercitium eius, amouibile quidem ad nutum Domni Abbatis,& Præsidentis Monasterij Hyrachensis.

2. Hæc conclusio probatur quoad priorem partem,primò. Nemo Parochus verus est, aut curam habet, qui beneficium Parochiale non habeat. Sed nemo Vicariorum præfatorum habet beneficium Parochiale, vt patet ex dictis *quæst.* 1. *sect.* 3.*concl.*1. *num.*5. & hic *sect.*1.*num.similiter* 5. Ergo nemo illorum verus Parochus est, aut curam habet.

3. Secundò. Nemo intitulatur in Ecclesiis vnitis. Dictum est *p.*2. *quæst.*6. *num.*6. Sed Ecclesiæ de Viloria,de Arbeyza,& de Zubielqui sunt vnitæ, vt vidimus hic, *sect.*1.*num.*3.*&* 4.Ergo in illis nemo intitulatur. Ac per consequens nec Vicarij illarum.

4. Tertiò. Nullus curatus simplex confertur, aut instituitur nisi concursu præuio, ita definientibus Concilio Tridentino, *sess.*24. *c.*18. & Pio Papa Quinto in Bulla, incip. *In conferendis*. Sed Vicariæ de Villoria, &c. non conferuntur, aut instituuntur præuio concursu. Ergo non sunt curatæ. Minor, præterquam quod ex vsu, praxique constat, supposita vnione Ecclesiarum, est manifesta ex Constitutione 47. *Ad exequendum* eiusdem Pij Quinti, ex alia Clementis Octaui pro nostra Hispana Congregatione, & ex pluribus Decisionibus, de quibus *part.*3. *quæst.* 17. *à num.* 7. *infra decis.*2.

Quartò. Quando decimæ,quæ dantur ratione curæ competunt alicui principali, assignata certa portione Vicario, Vicarius non habet curam, vti pluries decidit Sacra Rota,14. Decembris de anno 1598.coram Cardin. Seraphino in causa *Parochialis de Stella*, Infra adest la 13. in *Vlisbonensi* 2. *Decembr.*1605.coram Litta, Infra la 7. in alia *Vlisbonensi* 13. *Iunij* 1607. coram Lancelloto, Infra, la 8. & in alia *Vlisbonensi* 1. *Iunij* 1615 coram Remboldo, Infra la 9.& alias sæpe. Sed decimæ, quæ dantur ratione curæ in Ecclesiis de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui integrè competunt Monasterio de Hyrache,& integrè ab eodem percipiuntur,& soluit ipsum stipendia Vicariis in pecuniis, vti dictum est *sect.*1. *num.*3.*&* 5. Ergo Vicarij dictarum Ecclesiarum curam non habent. 5.

Quintò. Vicariorum præsentatio coram eo, cui Ecclesiæ sunt vnitæ, est in præsentatis, signum inferioritatis quoad curam, ita vt hæc non apud illos, sed apud ipsos admittendum sit. Ita Rota coram Seraphino, Litta, & Lancelloto,in decisionibus modo citatis. Sed Vicarij de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui,quamuis nulla præsentatione 6.

sentatione praemissa, possint, & re vera possunt à Dño Abbate, seu Praesidente Hyrachensi nominari, & deputari tanquam à Patrono, & Rectore, iuxta dict. *p.3.q.17. à n.7.* nominātur tamen, & deputantur ad petitionem, & praesentationem vicinorum dictorū locorum, addita nihilominus clausula ista. *Dijo* (scilicet Abbas,) *que la presentacion, canonica institution, o colacion, como es notorio, ha pertenecido, y perteneze a los Abbades del dicho Monasterio, como Patron que es de la dicha Yglesia, y estar vnida a aquella al dicho Monasterio: y que sin embargo, y perjuicio de derecho, y con protesta que haze en nombre suyo y de sus successores Abbades del, de presentar, instituir, o colar a su libre voluntad los que hubieren de ser Vicarios de la dicha Yglesia, sin admitir para ello nombramiento, ni presentacion alguna del dicho lugar, y de sus vezinos, ni Concejo, por esta vez admite la que se haze de la persona de N.* &c.

7\. Sextò. Animarum cura per mortem illam habentis vacat, vti omnibus notum est, & innuit, *c. Nulla, 2. de concess. Praeb.* Sed cura non vacat per mortem Vicariorum de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui, cura enim Ecclesiarum vnitarum ad mensam, nunquā vacat vti dictum est, *p.2.q.6.n.10.* Ergo Vicarij praefatarum Ecclesiarum illarum curam non habent.

Septimò. Ecclesia vnita accessoriè, non censetur curam animarū habere. Probatum reliquimus *p.2. q.6. cit. num.7. & p.4. quaest.1. sect.3. concl.1. n.19.20. & 21.* Sed Ecclesiae praedictae accessoriè sunt vnitae, vt vidimus hic, *sect.1. n.3.* Ergo non censentur curam animarum habere. 8.

Octauò. Deuolutio in omni simplici curato locū habet, *c. Nulla Ecclesia, § Si autem, el 3. de concess. Praeb.* Sed illum non habet in Vicariis Ecclesiarum mensae vnitarum, vt dictum est, *p.2.q.6.n.13.* Ergo huiusmodi Vicariae nō sunt curatae. Ergo nec Vicariae de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui. 9.

Nonò. Non habet curam, qui illam nomine alieno exercet, & non suo, vt probauimus *p.3.q.10.* Sed Vicarij de Villoria, de Arbeyza, & Zubielqui curam exercent alieno nomine & non suo: Ergo curam non habent. Minor patet, quia nomine habentis titulum, & beneficiū cura exercetur: Vtrumque habet Monasterium. Ergo. 10.

Decimò. Vicarij temporales Ecclesiarum, illarum curam non habent, sed nudum exercitium eius. Latè probatum est, *p.1.q.2. diuis.2. n.14 & 15. & p.4.q.1. sect.3. concl.1. n.7. dec.7. n.4. & dec.13. n.3. & 6.* Sed Vicarij de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui temporales sunt, iuxta ea, quae diximus, *q.4. concl.2. à n.6. vsque ad 10. & hic, sect.1. n.6.* Ergo non habent curam. 11.

12. Vndecimò. Beneficiorum Regularium incapaces sunt Clerici sæculares, vti probauimus *quæst.1. sect.3.concl.1. n.24*. Sed beneficia Ecclesiarum de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui sunt Regularia, iuxta tradita, *p.2.q.6.n* 8. Ergo Vicarij, qui sæculares sunt, incapaces illorum existunt.

13. Quoad posteriorem vero partē, manet probata cōclusio, ex dictis, *p.3.q.17. à n.7. iunctis, p.1.q.2.de diuis.benef. diuis.2. à n.43. & p.4. q.1.sect.3.concl.1.n.25*. Quibus in locis, plena manu demonstrauimus, institutionem, & destitutionem Vicariorum Ecclesiarum vnitarum ad mensam, ad nutum eorum, quibus annexæ illæ reperiuntur, priuatiuè pertinere. Pro eo quod huiusmodi Vicarij, nomine Monasterij curam exerceāt, & ad eius libitū, facit decisio Rotæ, 8. Nouemb. de anno 1602. coram Ioan. Baptista Coccino illius Decano, in Parochiali de Stella, inter eius impressas *la* 81. quā infra inuenies, *la* 16. vide ibi, *num.2. vers. Nec facit*.

SECVNDA CONCLVSIO.

1. Parochus verus, & proprius Ecclesiarū de Villoria, de Arbeyza, & de Zubielqui, est Conuentus Monasterij Hyrachensis, & nomine illius & proprio, Domnus Abbas, & Præsidens.

2. Probatur primò hæc conclusio. Quādo Ecclesia Parochialis mēsę Prælati & Capituli est vnita, Prælatus, & Capitulū ipsum sunt veri, & proprij illius Parochi. Probatū reliquimus, *p.1.q.2.de diuis.benef. diuis.2. n 17. & p.2. q.1. de diuis. vnionis, n.11.12.13.15.18. & 19.* Sed Ecclesiæ de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui mensæ Domni Abbatis, & Capituli Hyrachensis sunt vnitæ, vti ex sæpè dictis, præcipuè hic *sect.1.n.3. &* 4 patet. Ergo præfati Dōnus Abbas, & Conuentus, seu Capitulum Hyrachēses, veri, & proprij illorum Parochi sunt. Pro vnione ad mensam facit decisio quā infra la 23. affero *n.3*.

Secundò. Quoties Ecclesia accessoriè est quoad iura spiritualia, & temporalia, seu iure pleno alteri vnita, ille, cui vnita reperitur, est verus illius Parochus, vti probatū est, *q.1.sect.3.concl.2.n.5. & 6.* Sed Ecclesiæ præfatæ iure pleno sunt Dōno Abbati, & Conuentui Hyrachensi vnitę, vt euidenter apparet ex instrumēto vnionis, de quo hic, *sect.1. n.3.* ibi: *In quibus nihil retinuit sibi præter cœnam*, &c. vbi nec sibi, nec alteri Domnus Episcopus iura retinuit Parochialia. Ergo Dōnus Abbas, & Conuentus sunt veri, & proprij illarū Parochi. 3.

Tertiò probatur, seu potius cōfirmatur ratio secunda. Quando Ecclesia est accessoriè vnita quoad spiritualia, & temporalia, cura illius penes eum residet, cui vnita manet, vti dictum modo est. Sed Ecclesia vnita ad mensam est vnita quo ad spiritualia, & temporalia. 4.

sta. Ergo illius cura residet penes eũ,cui est vnita. Tum sic. Sed Ecclesiæ de Viloria de Arbeyza, & de Zubielqui ad mensam Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis sunt vnitæ. Ergo illarum cura penes ipsos residet.

5. Quartò. Quoties quis ex vi vnionis accessoriè sibi factæ fructus percipit decimales, Parocho ratione curæ debitos, & Vicario congruam, seu stipendium soluit, verus est ille, & proprius Parochus. Dictum est *p.1.q.2.de diuis. benef.diuis.2 n.* 14.*cum duobus seq.* Sed Conuentus Hyrachẽsis ex vi vnionis percipit fructus decimales debitos ratione curæ Parochialis Ecclesiarum. de Viloria, &c. soluitque stipendium Vicariis, vti diximus hic *sect.1.n.3.& 5.* Ergo ille est verus, & proprius illarum Parochus.

6. Quintò. Quando pro seruitio Ecclesiæ accessoriè vnitæ Vicarius deputatur, temporalis cura illius residet penes eum, cui est vnita. Rota in decisionibus relatis, *part.1.quaest.2.de diuis. benefic.diuis.2. num.* 14. *&* 15. Sed Vicarij de Viloria, Arbeyza, & Zubielqui sunt temporales, vti dictum est *concl.1.num.*11. Ergo Cura dictarum Ecclesiarum residet penes Monasterium Hyrachense cui illæ sunt vnitæ.

7. Sextò. Ad verum, & proprium Parochum pertinet deputare Vicarium amouibilem pro Ecclesia sibi subiecta, sicut declarauit Sacra Concilij Congregatio, & Rota Sacra decidit post Constitutiones Pianas, de quibus *part.3.q.*17. *in n.* 7.*& sequentibus.* Sed Domnus Abbas Hyrachensis Vicarios amouibiles deputauit pro Ecclesiis de Viloria, Arbeyza, & Zubielqui sibi & suo Cõuentui subiectis. Pro Arbeyza quidem, anno 1582. die 17. Nouemb. deputauit D. Mart. de Azedo: quẽ etiam ipsũ deputauit, 10. Nouem. 1583 & 15. Nouemb 1585. 24. Nouem. 1586. & 11. Nouemb. 1587. & D. Ioan. Martinez deputauit, die 13. Nouembris, 1588. & 11. Nouembr. 1589. & pro Ecclesia de Viloria, deputauit D. Francis. de Villoria, quatuor distinctis annis, videlicet 19. die Nouembr. anni 1582. die 5. Nouembr. 1583. & 19. Decembr. 1584. & 22. Ian. 1587. Et pro Ecclesia de Zubielqui, D. Io. de Vaquedano deputauit die 9. Nouemb. anni 1583. 10. Nouemb. 1584. 11. Nouemb. 1585. 23. Nouemb. 1586. 11. Nouemb. 1589. 14. Nouemb. 1590. & post constitutionem Synodalem Pampilonensem tã tunc, quam die 4. Decembr. de anno 1591. vt patet ex actis deputationũ scriptis, & subscriptis à præfatis omnibus Vicariis in libro Vicariorum, in Monasterio asseruato. Ergo dictus Abbas, & Præsidens proprio nomine, & sui Conuẽtus sunt veri, & proprij Parochi dictarum Ecclesiarũ.

8. Septimò. Abbas,& Conuentus Hyrachenses habẽt beneficia Parochialia præfatarum Ecclesiarũ, cõstat hic, *sect.1.n.5*. Ergo sunt veri, & proprij illarum Parochi.

9. Nec valet dicere habere quidẽ beneficia quoad fructus, nõ vero, quoad potestatem spiritualẽ circa Parochiales functiones. Non inquam valet, quia vti probauimus, *q.1.sect.3.concl.2 n.17*. cũ quatuor sequentibus, eo ipso quod habeat ex vi vnionis ad mensam beneficium quoad fructus, habet etiam illud quoad spirituales fũctiones.

10. Octauò. Data vnione accessoria, necessariò datur extinctio, & suppressio curatus in Ecclesia vnita, & translatio illius in eum, cui est vnita, vti dictum est, *p.2.q.6.à n.1. ad* 8. Sed Ecclesiæ de Villoria, Arbeyza, & Zubielqui accessoriè vnitæ sunt Domno Abbati, & Cõuentui Monasterij Hyrachensis. Ergo curatus earum ad ipsos translatus est.

11. Nonò. Præfatæ Ecclesiæ sũt Regulares. Patet ex dictis *p.1.q.2.de diuis.benef.diuis.1.n.3.& p.2 q.6. n.*8. Ergo illarum Parochus verus, Regularis est, cũ Clericus sæcularis incapax sit Regularis beneficij.

12. Potest in contrariũ obiici, Domnum Abbatem, Præsidentem, aut Conuentũ esse quidẽ Parochum; sed habitualem tantum nõ actualem: quod non sufficit vt verus, & proprius Parochus sit, aut dicatur, cum ad hoc necessaria omninò cura actualis sit.

13. Huic obiectioni plenè satisfecimus *q.1.sect.3.concl.2.n.31.& 32*. Quare ne eadem pluries inutiliter repetantur, ibi illius solutio videatur.

CONCLVSIO TERTIA.

1. Domno Abbati, & Præsidenti Monasterij Hyrachensis licet per se ipsos Sacramẽta ministrare Parochianis Ecclesiarũ de Villoria, de Arbeyza, & de Zubielqui, eorumque Matrimonia sua præsentia authorizare, & solemniter benedicere: & omnia denique iura Parochialia, auctoritate propria, & nulla obtenta, aut petita ab vllo alio licentia, exercere

Conclusio ista necessariò ex præcedentibus infertur: probaturque ex dictis *q.1.sect.3.in probationem quartæ conclusionis.*

QVÆSTIO VII.

Quis sit verus, & proprius Ecclesiæ de Vgar Parochus?

SECTIO PRIMA.

Referuntur iura Monasterij Hyrachensis.

1. PRo istius quæstionis resolutione, supponenda nonnulla sunt, ex quibus melius veritas resolutionis appareat. In primis enim suppono locum de Vgar cũ omnibus pertinentiis suis, propriũ esse Domni Abbatis, & Cõuentus Monaste-

Monasterij Hyrachensis, ex concessione, & donatione ipsis facta per Dñm Dñm Garciā Ranimirez huius Nauarræ Regni Regem, vti ex ipsius donationis priuilegio cōstat, dato Era M.C.LXXIII. Anno scilicet Domini 1135. quod infra post Rotæ decisiones exscriptum habes in cuius Dominij recognitionem, Iurati, Vicini, & Cōcilium dicti loci, tam in cōmuni, quam in particulari, soluunt quotannis Monasterio, in Pectæ qualitate, octoginta, & octo mensuras, cum dimidia, tritici, vulgo *Robos*, eorum expēsis ad dictum Monasterium, & eius horreum transportatas: & vltra illas, etiā soluunt Domno Abbati prandium, vulgo dictum *la cena del Señor*, & alio nomine, *el Iantar.*

2. Secundò suppono præfatū Monasterium Dominum etiam esse Ecclesiæ dicti loci de Vgar ex donatione ipsi per Dominum Episcopum Pampilonensem facta, cuius donationis instrumentum, tenoris sequentis est, videlicet.

In Christi nomine Amen. Hæc est charta, quam ego Sanctius gratia Dei Pampilonensis Ecclesiæ seruus, cum concilio, & auctoritate totius Conuentus Pampilonensis, facio vobis Domno Acenari Abbati Hyrachensi, & Conuentui vestro, ac successoribus vestris, dono, & concedo Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Hyrach Ecclesiam de Vgar, vt possideat illā per sæcula cuncta cum decimis, & primitiis, & omnibus ad eam pertinentibus, retento mihi, & successoribus meis quarto, & iure Episcopali, & pedatico Archidiacono, atque cæteris. Abbas verò Hyrachensis ponet in prædicta Ecclesia Monachum, vel alium Clericum, quem voluerit. Ad maiorem confirmationem huius donationis ego Sanctius gratia Pampilonensis Ecclesiæ hoc signum...feci. Signum Poncij Prioris Pampilonensis pro omni Conuentu. Facta charta Era T.C.LXXIV. Regnante Rege Garcia Ranimirez in Pampilona. Anno Domini 1136.

Quas donationes Alexander Papa III. postea confirmauit, per suam Bullam plumbeā VIII. Kalend. Iulij, indict. V. Incarnat. Dominicæ, ann. M.C.LXXII. Pontificatus sui, anno tertiodecimo, quæ originaliter in Archiuo dicti asseruatur Monasterij: & in qua Sanctiss. Pontifex, adnumerans plures Monasterij possessiones, quas illi confirmat, ita ait. *Vgar cum omnibus pertinentiis suis.* 3.

4. Tertiò suppono prædictū monasterium post præfatam Ecclesiæ de Vgar donationem percepisse, & actu percipere, omnes decimas ad illā pertinentes, ex quibus Domino Episcopo quartum soluere consueuit, taxatum quidē & omninò ad viginti septem robos, & quatuor almudes tritici redactū. Et Archidiacono quinque robos tritici, vnicum dimidio, de Pilaje; & tres cum dimidio de Tereral.

Quocirca, anno 1654. Ordinarius, in causa dicti Monasterij cõtra Monasterium de Yranzu, Abbatem, & Beneficiarios de Azcona, hanc pronuntiauit sententiam. *Fallamos que deuemos manutener, y manutenemos al dho Conuento R. de Yrache, como Abad quies de la Parochial de Vgar, en la possession en que se alla de percibir, y llebar enteramente las diezmas de las heredes pertenecientes a Maria este van de casa noua, y su marido, que tienẽ, y hã labrado en el termino de la dha. Parochial de Vgar,* &c.

5. Quartò suppono Monasterium, mediante Domno eius Abbate, aut Præsidẽte consueuisse pro seruitio dictæ Ecclesiæ Vicarium sæcularem, omnino ad eius nutum amouibilem, etiam sine causa, deputare. Pro quo infra insertam sententiam ab Illustrissimo Domino Apostolico Nuncio, vndecima Nouembris die, anni millesimi, sexcentesimi, trigesimi tertij obtinuit.

6. *En la Villa de Madrid a onze dias del mes de Nouembre de mil, seiscientos y treynta y tres años, vistos estos autos, y proceso por el Illustrissimo, y Reuerendissimo Señor Dõ Cesar Monti, Patriarcha de Antiochia, Arcobispo de Milan, Nuncio, y Collector general Apostolico en estos Reynos, de Hespaña, que sõ entre partes, de la vna, el Abad, Mõges, y Conuento de Nostra Señora la Real de Hyrache de la ordẽ de Sã Benito, y Don Diego Miguel Presbyteros y de la otra el Fiscal Ecclesiastico de Pãplona, y Dõ Martin de Vrra Vicario de la Paroch. de Vgar.*

Dixo, que sin periuicio del derecho de ambas las partes en el juicio petitorio, possessorio plenissimo, y en el interin, y hasta que otra cosa se prouea, y mande, de via de manutener, y manutuuo, amparaua, y amparo al dicho Abad, Monges, y Cõuento en la possession, en que han estado, y estan de nombrar Vicario para la vicaria, o beneficio de Vgar, ad nutum amouil, y remouerle, y quitarle todas las vezes que les pareciere. En la qual dicha possession non sean inquietados, molestados, ni perturbados por persona alguna. Y para ello se den, y despachen los mandamientos necessarios. Asi lo proueyo, mando, y firmo el Señor Auditor. Franciscus de Albissis Auditor. Ante mi Don Francisco Gutierrez Zorilla Notario, Secretario.

Eademque supra dicta die, datum fuit mandatum executorium præfatæ sententiæ cum illius insertione. Quo, coram Ordinario Pampilonensi, pro illius executione præsentato, hanc idem Ordinarius, sexta Februarij, anni millesimi, sexcẽtesimi, trigesimi quarti, die, declarationẽ pronuntiauit. 7.

En este negocio del Abbad, y Mõges del Monasterio Real, de Nostra Señora de Yyrache contra el Fiscal general deste Obispado, y Dõ Martin de Vrra Vicario de la Yglesia Parochial

Parochial del legar de Vgar, Sancho de Yturiz, y Pedro Fernãdez, y Rada sus Procuradores, en raçon de lo pedido por el dicho Monasterio en supeticion de nuebe de benero, a hojas 197. con lo alegado por el dicho Fiscal, vistos los autos, con la sentencia del Illustrissimo Señor Nuncio de Hespaña.

Se suspende, y reuoca al dicho Don Martin de Vrra la comision, que tiene de seruir la dicha Vicaria de Vgar, de la qual se excluye, y para darsela a Don Diego Miguel, o a la persona, que el dicho Abad, y Monges tienen nombrado para ella se manda, que pareZca a ser examinado en la sufictẽcia ante el Padre Maestro Fray Gonçalo de Arriaga Lector de Theulugea del Cõuento, y vniuersidad de San Fiago de esta Ciudad. Y con ello, y presentar las cartas de Ordenes, y legitimar su persona, cumpla dentro de seis dias, para que concurriendo en el las partes, y calidades necessarias, se le de la comision, que se pide de tal Vicario, segun el contenimiẽto de la dicha sentencia del Señor Nuncio. Y a si se declara, y manda. Pronuntiauit illam Domnus Doctor Perez Anguix Vicarius Generalis coram Alphonso Maço Notario, causæ Secretario, in audientia publica.

8. In quarum quidem sententiarum, seu declarationum executionem, Prior Monasterij Hyrachensis penitus, præfatum Domnum Martinum de Vrra à Vicaria de Vgar remouit, die vigesima sexta, mensis Nouembris, prædicti anni 1634. qui sui remotioni assensum præbuit.

9. Quintò suppono Monasterium, seu eius Abbatem, Priorem, Præsidentem, à tempore perantiquo, in possessione visitandi Ecclesiam de Vgar extitisse. Illam vtique visitatam inuenio anno 1534. per Priorẽ de cõmissione Domni Abbatis: annis 1537. 1539. & 1540. per ipsummet Domnum Abbatem, in quarum visitationum actibus enuntiatur *Rector, y perpetuo administrador de la Yglesia de San Martin de Vgar*, annis 1568. 1582. 1598. 1612. 1615. 1625. 1630. per Domnos Abbates successores fuit etiam illa visitata, anno 1652. & per Præsidentes, annis 1605. 1647. 1655 & alias sæpe.

10. Sexto suppono præfatos Domnos Abbates & Præsidentes in possessione, seu quasi extitisse, & existere celebrandi Missas populares, concionandique, & alios Parochiales actus in Ecclesia de Vgar exercendi, quoties, & provt bene illis videtur: quod apertè demonstratur per instrumenta non pauca, plenam quidem fidem facientia, quorum nonnulla sunt de annis 1568. 1582. 1598. 1605. 1612. 1615. 1630.

SECTIO

SECTIO II.

Quæstioni respondetur.

CONCLVSIO PRIMA.

1. VIcarius Ecclesiæ Parochialis de Vgar verus & proprius illius Parochus non est, nec curam eius habet, sed solum exercitium curæ, ad nutum Domni Abbatis, aut Præsidentis Monasterij Hyrachensis reuocabile.

2. Conclusio ista, quoad vltimam ipsius partem, euidenter apparet ex sect. præcedenti, *n.* 5.6.7. *&* 8.

3. Quoad primam vero probatur primò. Vicarius dictæ Ecclesiæ, Parochiale illius beneficium non habet, patet sect. prima, *n.* 2.3. *&* 4. iunctis, quæ *q.* 1. *sect.* 3. *concl.* 1. *n.* 4. *&* 5. diximus. Ergo verus, & proprius Parochus illius non est.

4. Secundò. Nemo intitulatur Parochus in Ecclesia accessoriè vnita. Dictum est, *p.* 2. *q.* 6. *n.* 6. At Ecclesia de Vgar accessoriè est vnita, patet hic, *sect.* 1. *n.* 2. *&* 3. iunctis, quæ citata, *p.* 2. *q* 2. præcipuè *n.* 6. *&* 35. dicta sũt. Ergo in illa Vicarius Parochus intitulari nõ potest.

5. Tertiò. Omnis, qui in simplici curatu constituitur, acquirit curã per cõcursum. Patet ex dictis *q.* 1. *sect.* 3. *concl* 1. *à n.* 8. *ad* 13. At Vicarius de Vgar non constituitur per concursum. Constat hic *sect.* 1. *n.* 7. vers. *Se suspende*, & ex ipsa praxi. Ergo non acquirit, aut habet curã.

6. Quartò. Vicarius amouibilis nõ habet curam, Probatum reliquimus *p.* 1. *q.* 2. *diuis.* 2. *n.* 14. *&* 15. *p.* 4. *q.* 1. *concl.* 1. *n.* 7. *dec.* 7. *n.* 4. *&* *dec.* 13. *n.* 3. *&* 6. Sed Vicarius de Vgar amouibilis est, patet ex sententiis, de quibus hic *sect.* 1. *n.* 6. *&* *seq.* Ergo non habet curam.

Quintò. Quando decimæ ratione curæ debitæ non percipiuntur à Vicario, sed portio tantum assignata à principali illas percipiente, cura non residet penes Vicariũ. Constat ex *q.* 1. *sect.* 3. *concl.* 1. *n.* 14. Sed Vicarius de Vgar non percipit decimas debitas ratione curæ, sed tãtum salarium à monasterio Hyrachense illas percipiente assignatum, iuxta dicta hic *sect.* 1. *n.* 2. *&* 4. Ergo penes illum cura non residet. 7.

Sextò. Curam habere animarũ non censetur Ecclesia accessoriè vnita, vti dictum est, *p.* 2. *q.* 6. *n.* 7. At Ecclesia de Vgar est accessoriè vnita. Ergo non censetur habere curam. Ergo Vicarius illam non habet. 8.

Septimò. Omne Parochiale beneficium simplex, est deuolutioni subiectum, *c. Nulla*, §. *Si autem*, *de conceß. Præb.* Sed Vicariæ Ecclesiarum vnitarum ad mensam deuolutioni non sunt subiectæ, vt constat ex *p.* 2. *q.* 6. *n.* 11. Ergo non sunt beneficia Parochialia. Ac per consequens idem dicendum est de Vicaria Ecclesiæ de Vgar, quæ vnita reperitur. 9.

Octauò. De intrinseca ratione 10.

veri

veri Parochi est, vt curam exerceat in proprio nomine, & non in alieno, vti probauimus *part.3. quæst.*10. Sed Vicarius de Vgar curam non exercet in proprio nomine, sed in alieno, cum remoueri non possit, qui in proprio nomine exercet. Ergo non est verus Parochus. Minor vlterius probatur. Quia cura exercetur nomine habentis titulum, & beneficium.

11. Nonò. Per mortem naturalem habentis curam animarum vacat ipsa cura. Dictum reliquimus, & probatum *q.1 sect.3.concl.1.n.17.* Sed cura Ecclesiæ de Vgar per mortem illius Vicarij non vacat, iuxta ibidem tradita, cum dicta Ecclesia sit vnita. Ergo dictus Vicarius curam non habet.

12. Decimò probatur. Clericus sæcularis incapax est beneficij Regularis, vti constat ex dicta *q. 1. sect.3.concl.1.num.24.* At beneficium de Vgar Regulare est, non solum quia vnitum Regularibus, iuxta tradita eadem *p.2. q.6. n.8.* Sed quia in dicta Ecclesia potest pro eius seruitio Monachus constitui, seu deputari, vt patet hic *sect.1. num.2.* Ergo possideri non potest à Vicario, qui vtique sæcularis Clericus est.

13. Vndecimò. Visitatio, etiam si iurisdictionalis non sit, & pro vtroque foro, sed tantum in Sanctissimi Sacramenti, Fontis baptismalis Chrismatis Sacri, & oleorum, paramentorum Ecclesię, &c. recognitione, superioritatem quo ad curam animarum saltem, denotat in visitante, & inferioritatem in visitato: si enim præsentatio Vicarij coram eo, cui annexa est Ecclesia, signum manifestum est huiusmodi superioritatis, & inferioritatis, vt pluries decidisse Rotam, vidimus *q.1. sect.3. conclus.1. n.15.* cur earumdem euidens non erit signum, visitatio præfata eo maximè quia Vicarius subiectus est iurisdictioni, & visitationi Abbatis, & Conuentus de Hyrache tanquam Rectori principali, vti vidimus *p.3. q.10. & p.4. q.1. sect.3. concl.2. num.23. & 25.* Sed sic est, quod Monasterium Hyrachense est in quasi immemorabili possessione visitandi Ecclesiam de Vgar, & eius Vicarium, in prædictis & aliis, vti diximus hic, *sect.1.num.9.* Ergo Vicarius præfatus, inferior quoad curam est, Monasterio Hyrachense. Ergo non est Parochus verus, quia verus Parochus, non debet curam subordinatam alteri habere, sed propriam.

SECVNDA CONCLVSIO.

Domnus Hyrachensis Monasterij Abbas, & illius Præsidens, nomine proprio, & Conuentus eiusdem Monasterij, sunt verus, & proprius Ecclesiæ de Vgar Parochus. 1.

Probatur hæc conclusio primò; 2.

ratione modo, pro prima, vndecimo loco facta.

3. Secundò. Proprius, & verus Parochus Ecclesiæ vnitæ ad mensam, est ille cui vnita reperitur, vti probauimus *part.1.quæst.2. de diuis.benefic.diuis.2.num.* 17.*& p.2. quæst.2.n.*11.12.13.15.18. *&* 19. At Ecclesia de Vgar ad mensam Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis est vnita, vt constat hic, *sect.*1. *num.*2.3. *&* 4. iunctis, quæ in citata *part.2.quæst.2* diximus *num.*36.*&* 37. Ergo proprius, & verus illius Parochus est præfatus Domnus Abbas cum suo Conuentu.

4. Tertiò. Quando Ecclesia est accessoriè vnita iure pleno, id est, quoad spiritualia, & temporalia, Parochus verus illius est ille, ad quem fuit vnita, & annexa. Probatum est *quæst.* 1. *sect.* 3. *concl.* 2. *num.*5.*&* 6. Sed Ecclesia de Vgar iure pleno, & quoad spiritualia, & temporalia, vt euidenter apparet ex eius donatione, *num.2 sectionis præcedentis* inserta, maximè ibi: *cum decimis, & primitiis, & omnibus ad eam pertinentibus*: Domno Abbati & Conuentui Hyrachensi est accessoriè vnita, & annexa. Ergo præfati Domnus Abbas, & Conuentus Hyrachensis, sunt verus Parochus illius.

5. Quartò probatur. Quando Ecclesia vnita est quoad spiritualia, & temporalia accessoriè, illius cura penes illum residet, cui est vnita. Ex terminis ipsis patet, quia cura esse nequit, nisi penes possidentem iura spiritualia Ecclesiæ. Sed Ecclesia vnita ad mensam, est quoad spiritualia, & temporalia vnita accessoriè, vti dictum est *par.2. quæst.2. à num.* 7. Ergo illius cura penes eum residet, cui est vnita. Tum sic. Sed Ecclesia de Vgar est, vt modo diximus, accessoriè ad mensam Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis vnita. Ergo quoad spiritualia, & temporalia, ac per consequens & illius Cura.

6. Quintò. Quando ex vi vnionis accessoriæ aliquis percipit decimas Parocho debitas, & soluit portionem, aut salarium conuentum Vicario, ille est verus Parochus proprius. Probatum manet *part.1.quæst.2.de diuis.benefic. diuis.2. num.*14.15.*&* 16. Sed Domnus Abbas, & Conuentus præfati, percipiunt integrè omnes decimas Ecclesiæ de Vgar, soluunt quartam taxatam Domino Pampilonensi Episcopo, & salarium conuentum Vicario, vt dictum est hic *sect.* 1. *num.* 2. *&* 4. Ergo ipsi sunt verus, & proprius præfatæ Ecclesiæ Parochus.

7. Sextò. Quando pro seruitio Ecclesiæ deputatur Vicarius temporalis, cura illius, si accessoriè est vnita, residet penes principalem, cui vnita reperitur, vti, decisum esse à Sacra Rota, *quæst.2 part.* 1. *quæst.* 2. *de diuis. benefic. diuis.* 2. *num.*14.

num. 14. *&* 15. vidimus. Sed pro Ecclesiæ de Vgar seruitio, Domnus Hyrachensis Abbas, cui illa est vnita, deputat Vicarium temporalem, vti constat *sect.* 1. *huius quæst. num.* 6. *& seq.* Ergo dictæ Ecclesiæ cura penes præfatum Domnum Abbatem residet.

8. Septimò. Munus veri, & proprij Parochi est deputare Vicarium amouibilem pro Ecclesia sibi subiecta, vt patet *parte* 3.*q.* 17. *n.*7. cum sequentibus. Sed Domnus Abbas deputat Vicarium, pro Ecclesia de Vgar sibi subiecta, amouibilem. Ergo est verus, & proprius illius Parochus.

9. Octauò. Effectus necessarius vnionis accessoriæ est extinctio curatus in Ecclesia vnita, & translatio illius in eum, cui vnitur. Constat ex *part.*2.*quæst.*6. *num.*1. *& sequentibus vsque ad* 8. Sed Ecclesia de Vgar accessoriè est Domno Abbati, & Conuentui prædictis vnita. Ergo illius curatus ad ipsos est translatus.

10. Nonò. Ille est verus Ecclesiæ Parochus, qui illius Parochiale possidet beneficium. At Conuentus dicti Monasterij possidet Parochiale beneficium de Vgar, vt constat hic, *sect* 1. *num.*2.3.*&* 4. Ergo est verus illius Parochus.

11. Obiici solet, possidere quidem beneficium quoad tēporales fructus, non vero quoad spiritualia iura; sed immeritò, & absque fundamento vllo, quod alicuius momenti, soliditatisve sit. Quia eo ipso, quod Ecclesia sit vnita ad mensam dignitatis, Conuentus, aut capituli, beneficium illius pertinet ad dignitatem, Conuentum, aut Capitulum, non solum quoad temporales fructus, sed etiam quoad spiritualia illius iura, seu iure pleno. Videantur quæ diximus *part.*2. *quæst.*2. *à n.*6. *ad* 28. *& part.*4. *quæst.*1. *sect.*3. *concl.* 2. *n.*17. *& sequentibus.*

Decimò. Ecclesia Parochialis de Vgar Regularis est, constat ex dictis *part.*2.*quæst.*6. *num.*8. Ergo illius verus Parochus Regularis est. Ergo Conuentus Hyrachensis, aut nomine ipsius, & proprio Domnus Abbas, vel Præsidens. 12.

Solet prædictis omnibus obiici, eos, quibus Ecclesiæ vnitæ existunt, esse illarum Parochos, non tamen actuales, sed habituales tantum, quod non sufficit vt veri, & proprij Parochi absolutè dicantur, nec sint. Sed nec hæc obiectio, scopum veritatis attingit, in casibus præsentis quæstionis, aut alterius quidem, ex, in præsenti tractatu, discussis, vti, volenti ea, quæ *quæst.* 1. *sect.*3. *concl.*2. *num.* 31. *&* 32. diximus, attentè inspicere, & ponderare, constabit, quæ, ne oneri lectoribus sim, eadem pluries repetendo, hic recensere, lubens omitto. 13.

TERTIA CONCLVSIO.

1. Licet Domno Abbati, & Præsidenti Hyrachensi ministrare Sacramenta Parochianis Ecclesiæ de Vgar, Matrimonia eorum authorizare, & solemniter benedicere: omniáque authoritate propria, & nulla obtenta ab alio, aut petita licentia, Parochialia iura exercere.

2. Hæc conclusio, supposita secunda, manifesta omnibus esse debet. Quia omni vero, & proprio Parocho ex officio, & iure ordinario, & proprio, incumbit omnia in conclusione contenta facere, vt patet ex dictis *part.3. q.6 per totam, & part.4. quæst.1. sect.3.concl.4.n.2. & 3.* Ergo cum Domnus Abbas Hyrachensis, (& idem est de Præsidente dicendum) sit verus & proprius Ecclesiæ de Vgar Parochus, illa omnia facere poterit.

3. Imò cum iure ordinario, id Domno Abbati, & Præsidenti competat, quilibet ipsorum id exercere poterit per delegatum à se, iuxta dicta *p.3. q.17. à num.1.* Ex quo apertè, manifestéque patet, Matrimonium in Ecclesia de Vgar, coram designato ad id à Reuerendissimo Hyrachensi Abbate, tanquam à Parocho de Vgar, celebratum, ratum, verum, & legitimum existere, quamuis ex errore, & ignorantia iurium Monasterij aliter fuisset iudicatum. Quę quidem sententia nunquam transiret in rem iudicatam, & quandocumque posset reuocari, iuxta tradita per Granam *tom.1. tit.27. de sent. & re iudicata, ad text. in c.Lator, &c num.1. ex cap. Fraternitatis, de frigid. & maleficiat. cap. Quod Deo, 35. quæst.5. c.Graue, 35. q.9. c.Causam Matrimony, penult. de Probat. c.Series, 26. cap.Sicut nobis, cap.Ex tenore, 35. c.Cùm in tua, 44. cap.Constitutis, 46. de testib.* Ex Magistro Sancio, *in repetit.* ad text. *in Clem.2. de testib.num.20.* Couar. *in 4. 2.p. cap.8.§.12. & lib.1. variar. cap.2. num.7.* Thom. Sanch. de Matrim. *lib.7. disp.100. num.1. & 33. & lib.10 disp.9.nu.2. & 4.* Menoch. de Arbitrariis, *casu 103.* Tiraq. *de retract. tit.2. §.1. gloss.2.n.37.* Osuald. ad Donel. *lib.21. cap.11. lit. F.* & ex Maranta, de ordine iudiciorum, *3.p.num.147. & seqq.* Cuius rationem reddit, *n.2.* Quia sententia in causa matrimoniali, nullum continet ius, per partes remissibile: Ergo in iudicatum transire nequit, quominus vt postea, reperta veritate, retractari valeat. Antecedens patet, quia qui legitimè copulati sunt, separari ab homine non possunt, *Matth.19.* nec copulari, qui diuina, aut humana lege prohibiti sunt, *cap. Licet ex quadam, de testib.* Pro cuius rationis intelligentia adnotat, quod sententia dupliciter

plicitet ferri poteſt: nam aut in ſe continet vitium ab ipſis partibus remiſſibile, aut omninò per partes irremiſſibile, remiſſibile dicitur, cum partes ius pro ſe introductum omittendo debitum, vel non appellando, tacitè, vel expreſsè remittere poſſunt; irremiſſibile verò dicitur, quod ab ipſis partibus, neque tacitè nec expreſsè remitti poteſt: veluti in caſu præſenti, fuit pronuntiatum non fuiſſe Matrimonium, quod verum erat, ratum, & conſummatum. Plura alia, ſcitu digniſſima, ibi vide.

QVÆSTIO VIII.

Quis ſit verus, & proprius Parochus Eccleſiæ ab Arizala?

SECTIO I.

Iura Monaſterij Hyrachenſis recenſentur.

1. PRædictam Eccleſiam fuiſſe propriam Monaſterij de Hyrache, cum pertinentiis, & iuribus ſuis à tempore antiquiſſimo, euidens fit ex litteris executorialibus cuiuſdam ſententiæ, arbitrariè ab Illuſtriſſimo Domino Michaele Sanchez Pampilonenſi Epiſcopo, pronuntiatæ, in cauſa diutius coram diuerſis iudicibus agitata, & tandem in prædictum Dominum compromiſſa Epiſcopum, per Priorem & Conuentum Hoſpitalis Roſcidęuallis, & Dominum Abbatem, & Conuentum Hyrachenſem, partes ex vtraque parte litigantes, datis quidem, & expeditis per Dominum Dominum, Michaelem de Legaria Epiſcopum in Sede Pampilonenſi ſucceſſorem, anno Domini milleſimo, ducenteſimo, octuageſimo nono, die vero, vigeſima prima menſis Maij, in quibus ita ait: *Sententiam promulgauit*, (ſcilicet D. Dominus. Michael Sanchez eius prædeceſſor) *adiudicantes per ſententiam Eccleſiam Sanctæ Ceciliæ de Arizala cum pertinentiis, & iuribus ſuis Abbati, & Monaſterio Hyrachenſi perpetuò poſſidendam.* Et infrà. *Mandantes nihilominus Priori, & Conuentui Hoſpitalis Roſcidæuallis, quod inducat Abbatem, & Conuentum de Hyrach, vel eorum procuratorem, ipſorum nomine, in corporalem poſſeſſionem Eccleſiæ Sanctæ Ceciliæ de Arizala, & iurium pertinentium ad eandem.* Quæ quidem executoriales litteræ in Archiuo præfati Monaſterij originaliter aſſeruantur, in membrana, ſeu pergameno ſcriptæ, ex quo ſigillum dicti Domini Epiſcopi, in cera rubri coloris impreſſum, nunc vſque pendet.

Secūdò præmittere libuit, dictū Monaſterium percipere & perce- 2.

pisse à tẽpore cuius memoria non existit, omnes fructus decimales Ecclesiæ Sanctæ Ceciliæ de Arizala, quarro excepro, quod Monasterium percipit de Yranzu, &. quinque modiis, vulgo *robos* tritici, *de Tertiale, y pelaje*, ad Archidiaconum spectantibus. Vnde est, quod Abbas, & Conuentus Monasterij Hyrachensis obtinuerint vnam & alreram definitiuam sententiam, *en vista, y reuista*, vt aiunt, per quarum tenorem, Supremus Regius Nauarræ Senatus, anno 1555. declarauit extitisse, & existere in possessione, vel quasi, percipiendi decimas, & primitias hæreditatum de Ezachipia, pertinentium quidem ad Parochiam de Arizala. Et consequenter habitatores domus de Eza ad illas persoluendas condemnauit.

3. Tertiò suppono Domnum Abbatem, & Præsidentem Monasterij Hyrachensis, à tempore perantiquo, consueuisse in titulum conferre portionem vnam in præfata Ecclesia de Arizala, etiam in mẽsibus reseruatis, personę ipsis beneuisę. In Archiuo Monasterij asseruatur titulus originalis dictæ portionis, à Domno Bernardo Basin Abbate Hyrachensi collatæ die 5. Februarij anni 1510. Martino de Echaberri suo familiari, in quo *Rector Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Ceciliæ loci de Arizala* enuntiatur: dicitque in ipso: *cuius collatio, & omnimoda dispositio, ad nostram dignitatem, & Mensam Abbatialem dicti Monasterij de Hyrach pleno iure pertinet, & spectat.* Die irem vigesima mensis Iunij, anni 1572. P. Frater Gregorius Pardo Prior, & Præsidens Monasterij ob absentiam Domni Abbatis, eandem Portionem, Iacobo de Vrra liberè etiam contulit, cuius titulus in eodem Archiuo reperitur.

Notentur verba: *cuius collatio, & omnimoda dispositio ad nostram mensam Abbatialem dicti Monasterij pleno iure pertinet, & spectat.* Aptissimè quidem, & iuxta ea, quæ iuris Canonici sunt, in titulo apposita. Quia in Ecclesiis mensis Dignitatũ, Capitulorum, aut Conuentuum, vnitis, menses, Pontifici Summo reseruati, cessant, ita vt in quolibet anni mense, priuatiuè ad eum cui vnita reperitur Ecclesia collatio, aut quælibet alia prouisio spectet, & pertineat, vti docuit Paulus Layman, *lib.4. tract.2. cap 9. num.5.* & licentiatus Aregui Supremæ huius Nauarræ Regni Curiæ Senator, in quodam consulto, hac de re, & indiuidua porrione de Arizala, impetrata quidem in Curia Romana à Sanctiss. Papa Paulo V. die 3. Augusti anni 1617. per D. Ioannem de Belascoayn, eodem anno, & sequenti Septembris mense signato, cuius ista sunt verba, videlicet. 4

Que

Que la prouision Ecclesiæ vnitæ alicui dignitati, vel Monasterio, sit illius, cuius dignitati, vel Monasterio est vnita, vel annexa, lo prueua el texto, en el cap. Extirpandæ, 30. §. Qui vero, & ibi Panormitanus, num. 9. de Præb ndis, y otros muchos textos. Rota, decis. 798. num. 1. p. 1. volumine 1. in nouissimis Sacri Palatij. Hieron. Gonzalez super Regula octaua Cancellariæ, de Mensibus, & Alternatiua Episcoporum, gloss. 5. §. 3. num. 58. & num. 60. pag. 1646. Licenciado Ioan de Ategui.

Viuianus etiam, in prax. Iurispatr. *part. 1. lib. 1. cap. 1. num.* 108. ita ait. *Beneficia alia sunt de mensa, quæ sunt incorporata perpetuo mensæ Episcopali, aut Capitulari, seu Abbatiali, ita quod numquam vacent, neque in talibus beneficiis datur negligentia in prouisione, gloss. in Clem. 1. in verb. de mensa, de supplen. neglig. Prælat. vbi Imola num. 42. & Card. num. 5. sub §. Præmissa. Rota decis. 2. num. 3. de Excessib. Prælat. in nouis. & sic in istis non datur vacatio, sed consolidantur in mensa mortuo Prælato, Gemintan. in C. si propter. num. 3. de rescript. lib. 6. Gonzal. vbi sup.* (id est ad Reg. 8. Cancell.) *gloss. 5. §. 6. num. 63. & 64. Vide pulchram decis. Rotæ, decis. 204. vbi habetur quando Ecclesia dicatur de mensa, in recentioribus, apud Farinac. p. 2. idem est in beneficiis vnitis, quæ cum non vacent, impetrari non possunt, Gonz. d. glos. 5. §. 7. num. 21. & de beneficiis de mensa, vide Masobr. vbi supra* (hoc est in praxi habendi concursum ad parochial. Eccles.) *præludio* 12. Hucusque Viuian.

5. Quartò suppono, Abbatem Hyrachensem Vicarium annualem vsque hodie pro præfata Ecclesia de Arizala semper nominare, & deputare consueuisse, & ad nutum ipsiusmet Domni Abbatis. Constat ex præsentationibus à Parochianis dicti loci factis coram eo, præcipuè annis 1637. 1642. & 1645. & ex nominationibus à Domno Abbate factis annis eisdem.

6. Quintò suppono Domnum Abbatem, & Præsidentem Monasterij Hyrachensis, in possessione visitandi Ecclesiam de Arizala extitisse ab antiquissimo tempore, & nunc etiam existere. Illam visitauit in spiritualibus, & temporalibus Domnus Abbas Frater Franciscus Orense, 20. die Octobris, anni 1537. 17. Octobris, anni 15,9. 20. Nouembris, anni 1540. Quoad Sanctissimum Sacramentum, Fôtem Baptismalem, Chrisma, & Oleos sacros, illam visitauerunt Reuerendissimus Frater Ioannes de los Arcos Abbas, anno 1603. Reu. Frater Eman. Angles, anno 1608. Reu. Frater Laurentius de Frias, annis 1611. 1612. & 1619. Reu. Frater Antonius de Aluarado, anno 1614. Reu. Frater

Maurus

Maurus Garcia, anno 1625. Reuer. Frat. Martinus Yzquierdo, annis 1651. & 1652. Reu. Frat. Ranimirus de Goñi Prior Monasterij, visitauit anno 1622. de Reuer. Abbatis mandato, & commissione, & in Abbatiali dignitate constitutus, illã visitauit anno 1630. & Reuerendissimus Frater Martinus Yzquierdo illam visitauit anno 1651. in executionem sententiæ Consilij Regij de anno 165.. manutenentis Monasterium in quasi possessione dictam Ecclesiam visitandi & an. 1652. in executionem Concordię cũ D. Episcopo & Præsidente an. 1655.

7. In quarum visitationum actis, enuntiatur vnita, seu annexa dicta Ecclesia præfato Monasterio, & istius Abbas, Abbas, seu Rector illius. Ex quibus etiam constat, præfatos Domnos Abbates, & Priores fecisse in illa aliquos Parochiales actus tamquam illius Abbates, seu Rectores.

SECTIO II.

Quæstioni fit satis.

Conclusio Prima.

1. Vicarius Ecclesiæ Parochialis de Arizala, non est illius Parochus, nec habet curam, sed eius exercitium ad nutum Domni Abbatis, aut Præsidentis Monasterij Hyrachensis, reuocabile.

Quoad vltimam partem, constat veritas huius conclusionis, ex *sect. præced. num.* 5. 2.

Quoad primam autem probatur primò. Prædictus Vicarius non habet beneficium Parochiale dictæ Ecclesiæ. Constat *sect. præced. num.* 1. *&* 2. iunctis, quæ diximus *q.* 2 *sect.* 5. *concl.* 1. *n.* 4. *&* 5. Ergo nec habet curam. 3.

Secundò. In Ecclesia accessoriè vnita nemo intitulatur. Dictum reliquimus *part.* 2. *quæst.* 6. *num.* 6. Sed Ecclesia de Arizala est accessoriè vnita, constat ex *sect. præced.* iunctis dictis *in par.* 2. *quæst.* 2. præsertim *num.* 6. *&* 35. Ergo in illa Vicarius non intitulatur Parochus. 4.

Tertiò. Nemo simplex curatum acquirere valet nisi medio concursu, vti vidimus *quæst.* 1. *sect.* 3. *concl.* 1. *à num.* 8. *vsque ad* 13. Sed Vicarius de Arizala Vicariam per concursum non acquirit, vti praxis docet. Ergo cum Vicaria curam non acquirit. 5.

Quartò. Vicarius amouibilis non habet curam. Probatum est, *part.* 1. *quæst.* 2. *diuis.* 2. *n.* 14 *&* 15. *part.* 4. *quæst.* 1. *sect.* 3. *concl.* 1. *n.* 7. *dec.* 7. *num.* 4. *&* *dec.* 13. *num.* 3 *&* 6. At Vicarius de Arizala est amouibilis, *sect. præced. n.* 5. Ergo non habet curam. 6.

Quintò. Quando Vicarius non percipit decimas ratione curæ debitas, curam non habet, vti vidimus *quæst.* 1. *sect.* 3. *concl.* 1. *n.* 14. 7.

Sed

Sed Vicarius de Arizala nullas decimas percipit, vti diximus ſect. præced. *num.* 2. ſed ſolum ſalarium à Monaſterio Hyrachenſi aſſignatum. Ergo non habet curam.

8. Sextò. Eccleſia acceſſoriè vnita curam habere non cenſetur. Dictum eſt *part.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 7. Sed Eccleſia de Arizala eſt acceſſoriè vnita ad menſam Domni Abbatis, & Conuentus Monaſterij Hyrachenſis. Ergo nec Vicarius illam habere cenſebitur.

9. Septimò. Omne ſimplex curatum eſt deuolutioni ſubiectum, *cap. Nulla, §. ſi autem, de conceſſion. Præbend.* Sed Vicaria de Arizala non eſt deuolutioni ſubiecta, iuxta dicta *part.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 13. cum dicta Eccleſia vnita ſit ad menſam. Ergo non eſt curata dicta Vicaria.

10. Octauò. Nemo eſt Parochus, aut habet curam, qui nomine alieno, & non ſuo illam exercet. Principium in re beneficiaria eſt, vt vidimus *parte* 3. *quæſt.* 10. At Vicarius de Arizala exercet curam non proprio nomine, ſed alieno (qui enim non intitulatur ſimpliciter, curam non habet, & ſic illam non poteſt proprio nomine exercere: vide *part.* 1. *quæſt.* 2. *de diuiſ. benefic. diuiſ.* 3. *num.* 2.) Ergo dictus Vicarius non eſt Parochus.

11. Nonò. Per mortem habentis curam animarum, vacat ipſa cura. Conſtat ex dictis *quæſt.* 1. *ſect.* 3. *concluſ.* 1. *num.* 17. Sed cura animarum Parochianorum de Arizala non vacat per Vicarij mortem, vt ibidem dictum eſt in genere de cura Eccleſiarum vnitarum. Ergo dictus Vicarius curam non habet.

Decimò. Sæcularis Clericus beneficij Regularis eſt incapax, vti patet *quæſt.* 1. *ſect.* 3. *concl.* 1. *num.* 24. Sed beneficium Parochiale de Arizala eſt Regulare ratione vnionis Regularibus factæ, iuxta in *part.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 8. dicta. Ergo cum Vicarius præfatus ſit ſæcularis, & diſpenſationem non habeat, incapax erit beneficij Parochialis de Arizala, ac per conſequens illud non obtinebit. 12.

Vndecimò. Viſitatio Sanctiſſimi Sacramenti, & Fõtis Baptiſmalis, Oleorũ ſacrorũ, Chriſmatis, vaſorũ item ſacrorum, & paramentorũ Eccleſiæ, pariter ac fabricæ illius ſuperioritatem ſaltim quoad curam animarum demonſtrat in viſitatore, iuxta dicta *part.* 3. *q.* 10. *num.* 2. *part.* 4. *quæſt.* 1. *ſect.* 3. *concluſ.* 2. *num.* 23 *cum ſeqq. tribus, &* *ſect.* 4. *num.* 2. ex conſtitutione Synodali Toletana, & *quæſt.* 3. *ſect.* 1. *n.* 20. ex decreto Ordinarij Pampilonenſis, ibi: *como cada Rector es tenido, y obligado de hazer & dec.* *ſ.* 30. *num.* 1. Sed Domnus Hyrachenſis Abbas, ab antiquiſſimo tempore, eſt in quaſi poſſeſſione, prædicta omnia viſitandi, in Parochiali Sanctæ Cæciliæ de Arizala, vti ex actis viſitationum, hic 13.

sect.1. num.6. recensitis apparet. Ergo superioritatem quoad curam habet animarum respectu Vicarij, visitati quidem, & visitationibus acquiescentis, vt ex eisdem actis constat.

SECVNDA CONCLVSIO.

1. Domnus Hyrachensis Abbas, & Præsidens Monasterij nomine proprio, & Conuentus sui, sunt verus Parochus, & proprius Parochialis Ecclesiæ de Arizala.

2. Hæc conclusio probatur primò, ratione vltimo loco facta, in primæ conclusionis probatione.

3. Probatur secundò. Ille, cui Ecclesia Parochialis, & eius mensæ est vnita, est verus, & proprius illius Parochus. Probatum reliquimus *part.1. quæst.1. de diuis. beneficiorum, diuisio. 2. num.17 & parte 2. cap 2. num.11. 12. 13. 15. 18. & 19.* Sed Ecclesia de Arizala ad mensam Domni Abbatis, & Conuentus Hyrachensis est vnita, vt constat hic, *sect.1. n.1. & 2.* iunctis, quæ diximus *part.2. quæstione 2. nu.36. & 37.* Ergo Domnus Abbas, aut Præsidens, & Conuentus ipse, sunt verus, & proprius Parochus Ecclesiæ Parochialis loci de Arizala.

4. Tertiò. Ille est verus, & proprius Parochus alicuius Ecclesiæ, cui illa iure pleno, seu quoad spiritualia, & temporalia reperitur annexa, & vnita. Constat ex *q.1. sect.3. concl.2. num.5. & 6.* At Ecclesia de Arizala iure pleno, & quoad spiritualia, & temporalia reperitur annexa, aut vnita Domno Abbati, & Conuentui Monasterij Hyrachensis, vt patet *sect.1. huius quæst. num.1.* ibi: *Cum pertinentiis, & iuribus suis, & num.2.* iunctis, quæ *part.2. quæst.2. à n.6. vsque ad* 28. Ergo præfatus Domnus Abbas, Præsidens, & Conuentus Monasterij Hyrachensis sunt verus, & proprius Parochus Ecclesiæ de Arizala.

Quartò. Curam Ecclesiæ ille habet, cui vnita est ipsa Ecclesia quoad spiritualia iura. Sed Ecclesia de Arizala vnita est quoad spiritualia Domno Abbati, & Conuentui Hyrachensi. Ergo ipsi curam illius habent. Maior patet, quia cura animarum esse non potest, nisi penes possidentem iura spiritualia Ecclesiæ. Minor etiam patet, quia Ecclesia vnita ad mensam, est vnita quoad spiritualia iura, simul & temporalia. At Ecclesia de Arizala est vnita ad mensam Abbatis, & Conuentus, vt ex dictis patet. Ergo quo ad spiritualia. 5.

Quintò. Qui percipit ratione vnionis accessoriæ fructus decimales ratione curæ debitos, & soluit portionem Vicario, habet ipsam curam. Constat ex dictis *part.1. quæst.2. de diuis. beneficior. diuis.2. num.14. 15. & 16.* Sed 6.

Domnus

Domnus Abbas, & Conuentus Monasterij Hyrachensis percipiunt ratione vnionis accessoriæ fructus decimales Ecclesiæ de Arizala ratione curæ debitas, & salarium Vicario soluunt & non in fructibus, sed in pecunia. Ergo habent dictæ Ecclesiæ curam.

7. Sextò. Quoties pro seruitio Ecclesiæ vnitæ Vicarius deputatur temporalis, cura illius penes eum est, cui est vnita. Probatum reliquimus *part. 1. quæst. 2. de diuis. beneficior. diuis 2. n. 14. & 15.* At pro seruitio Ecclesiæ de Arizala deputatur Vicarius temporalis, & annualis, vti *sect. 1.* huius quæstionis *num. 5.* vidimus. Ergo illius cura penes Abbatem, & Conuentum præfatos, quibus est vnita, residet.

8. Septimò. Ad proprium Parochum pertinet deputatio Vicarij amouibilis pro Ecclesia sibi subiecta, vti dictum est *part. 3. q. 17. à num. 7.* Sed dictus Domnus Abbas deputat Vicarium amouibilem, & annualem pro Ecclesia de Arizala sibi, & suo Conuentui subiecta, seu vnita, vt dictum est. Ergo est proprius Parochus illius.

9. Octauò. Inter effectus necessarios vnionis accessoriæ est extinctio curæ in Ecclesia vnita, & translatio illius in eum cui vnitur. Patet ex traditis *part. 2. quæst. 6 à num. 1. vsque ad 8.* At Ecclesia de Arizala est accessoriè vnita Abbati, & Conuentui Hyrachensis Monasterij. Ergo illius cura extincta est in eademmet Ecclesia, & in Monasterium translata.

Nonò. Verus Ecclesiæ de Arizala Parochus ille est, qui eius beneficium obtinet Parochiale. Sed Abbas, & Conuentus præfati obtinent beneficium Parochiale illius. Ergo sunt verus eius Rector. 10.

Nec valet dicere possidere beneficium quoad fructus temporales, non vero quoad curam, & iura spiritualia. Non inquam valet, quia eo ipso quod Ecclesia vnita sit ad mensam Dignitatis, & Conuentus, non solum est quoad temporalia vnita, sed pleno iure, seu quoad temporalia simul, & spiritualia iura, vti plena manu probauimus *part. 2. quæst. 2. à num. 6. vsque ad 28. & sect. 3. concl. 2. n. 17. cum seqq.* 11.

Decimò. Ecclesia de Arizala est Regularis, vti de omnibus Regularibus vnitis diximus *part. 2. quæst. 6 de effectibus vnionis, n. 8.* Ergo eius Rector, & Parochus Regularis est, quia sæcularis beneficij Regularis est incapax. Ergo Domnus Abbas Præsidensve, & Conuentus Monasterij Hyrachensis. 12.

Nec dicere valet, Domnum Abbatem Præsidentem, aut Conuentum, esse quidem Parochos, habituales tamen, non autem actuales, quod non sufficit ad hoc vt absolutè Parochi Ecclesiæ de Arizala dicantur. Non inquam 13.

valet, ob ea quæ *quæst.1. sect.3. conclus.2.num.31.& 32.* simili obiectioni respondimus. Ibi videantur, ne eadem repetendo onerisimus.

Conclusio Tertia.

1. Licuit, & licet Domno Abbati, & Præsidenti Monasterij Hyrachensis Sacramenta in Parochiali Ecclesia de Arizala ministrare, & suorum Parochianorum matrimonia authorizare, & benedicere, & omnia alia iura Parochialia exercere, nulla præhabita, aut petita licentia ab vllo alio.

2. Probatur ista conclusio. Omni vero, & proprio Parocho, ex officio, & proprio iure ordinario licet omnia in conclusione contenta facere. Latè probatum est, *p.3. per totam, & part.4. quæst.1. sect.3. concl.4. num.2. & 3.* Sed Domnus Abbas, & Præsidens Hyrachenses sunt verus, & proprius Parochus Ecclesiæ de Arizala, vt probauimus conclusione secunda. Ergo licuit, & licet illis ex officio, & iure proprio, & ordinario omnia in conclusione contenta, nulla obtenta, aut petita ab vllo alio licentia, & facultate.

Deinde probatur. De facto fecit Domnus Abbas actus Parochiales in Ecclesia de Arizala, vti diximus hic, *sect.1. num.7.* Ergo potest illos facere.

QVÆSTIO IX.

Quis verus, & proprius Parochus Ecclesiæ Sancti Ioannis de Stella sit?

Hanc quæstionem, decisam à Sacra Rota pluries inuenio Quare illam non tam disquirendam propono, cum eius resolutio sit sæpissimè canonizata: quam vt ex dicendis in ea, nostræ, circa præcedentes quæstiones, resolutiones amplius firmentur, & illustrentur. 1.

Ad quod suppono, præfatam Ecclesiam ad Monasterium Hyrachense quoad Patronatum pertinere, duplici ex titulo, ædificationis scilicet, & fundationis. Primus, proprius eiusdem Monasterij est, & ab ipsius Ecclesiæ exordio fuit, cum ipsum illam ædificauerit. Secundum vero à Domino Rege Sanctio 8. huius nominis, & huius Regni Nauarræ vltimo, cognomento *Forti*, aliàs *Incluso*, obtinuit. Vtrumque constat ex instrumento publico Regiæ donationis, quod in Archiuo dicti Monasterij vsque ad hodiernum diem originale in membrana, seu pergameno scriptum, & cum sigillo Regio in cera impresso ex illo pendente, asseruatur. Et est tenoris sequentis, videlicet. 2.

In

3. *In nomine Summi, & æterni Dei. Notum sit omnibus hominibus præsentibus, & futuris, quod ego Sanctius per Dei gratiam Rex Nauarræ, cum concilio, & authoritate venerabilis Petri Episcopi Pampilon. dono, & concedo liberè Deo meo Iesu Christo, & Monasterio Beatæ Mariæ de Hyrach, & Sanctio Abbati, & Monachis ibidem Deo seruientibus, illam Ecclesiam Sancti Ioannis, quam facio fieri à prædictis Monachis in populatione de Stella, quam ego populaui, vltra pontem Sancti Martini, iuxta villam de Licarra, & iuxta rupem Sancti Michaelis, in hereditatibus meis propriis, & in eis, quas comparaui à Burgensibus de Stella. Hanc donationem facio pro remissione peccatorum meorum, & pro anima vxoris meæ bonæ memoriæ Reginæ Baecc, & pro animabus patris, & matris meæ, & omnium parentum meorum, prædicto Abbati Sanctio, & successoribus eius in perpetuum, vt habeant & possideant prædictam Ecclesiam cum decimis, & primitiis, & oblationibus, & obuentionibus omnibus suorum Parochianorum integrè, & pacificè, & quietè, sine subiectione, & contradictione alicuius sæcularis, vel Clericalis personæ. Si quis autem huius meæ donationis, & eleemosynæ contradictor, vel irritator extiterit, Dei omnipotentis indignationem incurrat, & in æternum cum Satana, & Angelis eius habeat portionem. Ego P. Pampilonensis Episcopus ad instantiam, & preces Domini Regis prædictam donationem concedo. Ego Sanctius prænominatus Rex hanc chartam fieri iussi, & hoc signo.. meo corroboraui. Facta charta sub Era M. CC. XXV. Regnante me Rege Sanctio in Nauarra, & in Alaua; Ferrando Roderici tenente Stellam; Petro Remirez Victoriam, & Sanctam Crucem; Michael de Lerat, Arzluceam Sanctio Remirez, Marainon; Enecone Almorauit, Aiuar; Petro Latrone Sangossam; Lupo de Alfaro, Tafaliam; Semen de Buructa, Treueño; Petro Garceiz, Artaxona; Garcia Petri de Morieta, Rodam; Enecone de Oriz, Aizcorroz; Martin de Subiza, Sangossam veterem; Petro Guillelmi, præposito in Stella; Gaston, in prædicta populatione. Ego Ferrandus Archidiaconus Berbicensis, & Domini Regis Cancellarius, de mandato Domini mei Regis hanc chartam scripsi, & hoc signum meum apposui.* Hæc omnia, ex originali priuilegio donationis, fideliter propria exscripsi manu: quam quidem Dominus. Archiepiscopus Tarraconensis, Metropolitanus confirmauit 11. Kalen. Octob. anni Domini 1211. vti ex instrumento publico confirmationis, in Archiuo Hyrachensi existenti, apparet.

4. Ex quo priuilegio aliud ius acquisiuit Monasterium in Eccle-

sia, & Parochia Sancti Ioannis, quam Patronatum laicum, quem Dominus Rex habebat ratione fundi: acquisiuit vtique ipsammet Ecclesiam pleno iure, quoad spiritualia scilicet, & temporalia, media vnione illius, ad mensam eiusdem Monasterij facta, tam à Domino Episcopo diœcesano, quam à Sede Apostolica, mediante Domino Rege, & eius donatione, facta quidem in vi priuilegij a Sanctissimo Papa Vrbano II. concessi Domino Petro Nauarræ, & Aragonum Rege, successoribusque illius, anno Dominicæ Incarnationis, millesimo, nonagesimo quinto, Indictione Tertia, & sui Pontificatus, octauo anno. In quo sic habetur, vt sequitur.

Vrbanus Episcopus seruus seruorum Dei, Petro carissimo sibi in Christo filio Hispaniarum Regi excellentissimo, eiusque successoribus ritè substituendis in perpetuum. Et infra. *Quoniam igitur prædictorum Episcoporum tantam videntes indiscretionem, & tam nullam dispensationis recogitationem, quæ iampridem, vt superius diximus concessa sunt, modo præsentis priuilegij munimine firmantes, ex authoritate omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti & Beatæ Mariæ semper Virginis, Beatorumque Apostolorum Petri, & Pauli, necnon & Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, & ad vltimum nostra diuinitus concessa paruitati, statuimus tui, carissimè fili Petre, tuique Regni successorum ex genere tuo ritè substituendorum, iuris esse, vt Ecclesia Villarum, tam earum, quas in Sarracenorum terris capere potueritis, quam earum, quas ipsi in Regno vestro ædificare feceritis, vel Capellas vestras, vel per quæ volueritis Monasteria (sedibus duntaxat Episcopalibus exceptis) distribuere liceat vobis. Et ne apud matrem cuius voluntatibu, & præceptis exequendis semper promptissimus extitisti repulsam in parte aliqua pia tua patiatur petitio, tui quoque Regni Proceribus, eandem licentiam concedentes, eodémque illam priuilegio & eadem authoritate corroborantes sancimus, vt Ecclesias, quas in Sarracenorum terris belli iure adquisierint, vel in propriis hæreditatibus fundauerint, sibi, suisque hæredibus cum primitiis, & decimis propriarum duntaxat hæreditatum, dummodo cum necessariorum administratione diuina in eis ministeria ritè à conuenientibus personis celebrari faciant, eis liceat retinere, vel quarumlibet aliarum Ecclesiarum, vel Monasteriorum ditioni subdere.* Hæc Sanctissimus Pontifex, quæ fideliter exscripsi ex copia Bullæ originalis asseruatæ in Archiuo antiquissimi monasterij Sancti Ioannis de Pinna, quæ quidem copia, & transumptum, authenticum, in Archiuo

chiuo Monasterij Hyrachensis pariter asseruatur, ad cuius instantiam ex suo originali fuit iuridicè extractum, vigore Requisitoriæ, à Domino Vicario Generali Pampilonensi emanatæ anno millesimo, sexcentesimo, & trigesimo tertio.

5. Huius ergo Apostolicæ Constitutionis virtute, Dominus Rex Sanctius præfatam donationem fecit Monasterio; quam continere vnionem ad illius mensam, decidit Sacra Rota in causa eiusdem Ecclesiæ, & Monasterij, 14. Decembris anni 1598. coram Cardinali Seraphino, vers. *Fuit conclusum*, ibi. *Ex qua colligitur Ecclesiam fuisse pleno iure concessam Abbati, & Monasterio de Hyrache*. & vers. *vltimo*. Quæ adest infra la 13. & 28 Februarij anni 1600. coram Cardin. Pamphilio, vers. *Aliud fundamentum*, ibi. *Ex quo Ecclesia fuit pleno iure concessa Abbati*. Infra la 14. & 16 Iunij 1642. coram Cerro versib. *Vnio probatur*, & *licet enim* Infra est la 17. 3. Iunij 1643. coram eodem. Adest infra la 18 & 14. Decembris, de Anno 1648. coram Otthobono, vers. *Validitas*. Infra la 19 & vltimo, 26. Maij 1653. coram Melrio. vers. *Controuersia*. & ver. *Deficit*. Infra la 20. maximè si iungas, quæ diximus *quæst. 2. sect. 2. §. 2. de diuisione vnionis, num.* 37. & *Decisionem* Rotæ, 2. Decembris, de anno 1605. in *Vlisbonensi*, vers. 1. ibi. *Ecclesiam autem esse subiectam Monasterio, aut annexam, vel de mensa non est necesse probare per instrumentum vnionis, vel annexionis, sed potest etiam probari per alia signa, & argumenta, vti fuit decisum in causa Pampilonensis de Stella* 14. *Decembris* 1598. *coram Illustrissimo Cardinali Seraphino*. Hæc decisione illa coram Litta, in qua bene decisio primo loco hic à nobis recensita, expenditur ad intentum nostrum quod & fecit eadem Rota 13. Iunij 1607. coram Cardinali Lancelloto similiter in *Vlisbonensi*, vide *num.* 2. Quas omnes decisiones infra, Deo dante, exscribam, ordine scilicet, *las* 7. & 8.

Quod adnotare consulto libuit, pro ampliori illustratione, (vt præmisi) resolutionum nostrarum circa præcedentes quæstiones. Si enim donatio Regis, de qua hic num 3. includit vnionem accessoriam Ecclesiæ Sancti Ioannis de Stella ad mensam Domni Abbatis, Monachorum, & Conuentus Monasterij Hyrachensis, quare donationes, & vniones Ecclesiarum de Mendauia, Luquin, Vrbiola, Biloria, Arbeyza, Zubielqui, Vgar, & Lete per Ordinarium Diœcesis, factas eisdem Abbati, Monachis, & Conuentui, *cum omnibus iuribus suis, pleno iure, & perpetuo possidendarum*, veræ, & 6.

propriæ

propriæ vniones ad mensam Monasterij non erunt ? & quare hac eadem vnione, affecta non erit Ecclesia Sancti Saluatoris de Oteyza, quæ per sententiam definitiuam Ordinarij, subiecta Monasterio, fuit pronunciata, & ad illud decimas, & primitias & omnia iura eius integrè pertinere; non heri, aut nudius tertius; sed tempore adeo antiquo, vt post illud, trecenti, quinquaginta, & sex anni transierint, vti vidimus *quæst.* 5. *sect.* 1. *num.* 5. *&* 6. Et quare, tandem, Ecclesia de Arizala, pariter non erit mensæ Monasterij præfati vnita, cum trecenti, sexaginta, & septem anni sint elapsi, transierintque post litteras executoriales ab Ordinario emanatas, in quibus testatur prædecessorem suum protulisse sententiam definitiuam *adiudicantem Ecclesiam Sancta Cecilia de Arizala cum pertinentiis, & iuribus suis Abbati, & Monasterio Yrachensi perpetuo possidendam* vti vidimus, *quæst.* 8. *num.* 1. Si igitur vna Ecclesia, aliam præscribere potest tamquam sibi vnitam, si eam ita tenuerit per tempus quadraginta annorum: & si enuntiatiuæ antiquæ à diuersis personis emanatæ, plenè probant vnionem etiam contra tertium, vti vtrumque *quæst.* 5. *citata*, *n.* 1. *&* 3. fuit demonstratum: quare in dubium reuocare vlli liceat, an præfatæ Ecclesiæ, sint ad mensam dicti Monasterij vnitæ, nec ne? Nulla prorsus ratione, aut illius quidem apparente fumo.

His igitur præmissis, pro quæstionibus præcedentibus, ad præsentis resolutionem fas est deueniamus: non tam proferendam, quam referendam: cum sæpe sæpius iam Apostolica authoritate illam definitam, & canonizatam inueniamus. Recensere hic plures Sacræ Rotæ decisiones supersedeo, tum quia supra illas tetigimus, & infra exscribemus: tum præcipuè, quia sufficit abundè, sententias definitiuas executoriatas per ipsam, executionique traditas, & obseruatas, in medium adducere. 7.

CONCLVSIO

Domnus Abbas, & Præsidens Monasterij Hyrachensis sunt veri, & legitimi Rectores, & Parochi Ecclesiæ Sancti Ioannis de Srella, & possunt in ea omnes actus, & iura Parochialia exercere. 8.

Hanc conclusionem, & sententiam, vt dixi, sæpe definiuit Sacra Rota: cuius sententia definitiua coram Coccino, tenoris est sequentis.

Christi nomine inuocato. Pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitiuam sententiam, quam de Dominorum Coauditorum nostrorum consilio ferimus in his scriptis, in causa, & causis, quæ primo coram Ordinario Pampilonensi & deinde coram Metropolitano Burgensi, & successiuè 9.

successiuè coram Illustrissimo. D. Cardinali Seraphino Oliuario,olim Coauditore nostro,& demum coram Illustrissimo D.Cardinali Hieronymo Pamphilio, olim pariter Coauditore nostro, & successiuè coram nobis versæ fuerunt, & vertuntur, inter Vicarium,& Beneficiatos Parochialis Ecclesiæ Sancti Ioannis oppidi de Stella,Pāpilonensis Diœcesis, reos, vt dicebatur, conuentos ex vna,nec non Abbatem, Monachos, & Conuentum Monasterij Beatæ Mariæ de Hirache Ordinis Sancti Benedicti, dictæ Diœcesis actores, partibus ex altera, de & super eo, quod dum Abbas prædictus celebrat Missam maiorem, & alia diuina officia, nec non visitat sanctissima Sacramenta, Fontem Baptismalem,Reliquias,& alia similia in eadem Ecclesia, Vicarius, & Beneficiati prædicti tenentur eidem Abbati assistere,& deseruire. Rebusque alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi latius deductis. Dicimus, sententiamus, pronuntiamus, & definimus, sententias latas per prædictos Ordinarium Pampilonensem, & Metropolitanum fuisse, & esse iniquas, indebitas, & iniustas,ac vti nullas,& indebitas fore, & esse reuocandas, irritandas,& annullandas, illasque reuocamus,improbamus,& annullamus,& inualidamus:nec non declaramus prædictum Abbatem,& Præsidentē,ac alios,qui pro tēpore, fuerint, & erint prædicti Monasterij, fuisse, & esse veros, & legitimos Rectores prædictæ Ecclesiæ Parochialis: & illam fuisse, & esse vnitam dicto Monasterio, & ad dictum Monasterium spectasse, & spectare: ac prædictis Abbatibus, & Præsidentibus, qui fuerunt, & erunt dicti Monasterij licuisse, & licere visitare Sanctissima Sacramenta in dicta Parochiali,existentia,Fontem Baptismalem, ac Reliquias, Missam maiorem, seu Popularem celebrare,ac omnia iura Parochialia exercere:& ad ipsum Abbatem, seu Præsidentem spectauisse, ac spectare Concionatores per Episcopum approbatos in dicta Ecclesia deputare priuatiuè, quoad ipsum Vicarium, & Beneficiatos. Nec non eosdem Vicarium,& Beneficiatos, tam in actu dictæ visitationis, quam etiam dum prædictus Abbas, & Præsidens celebrat Missam maiorem, seu Popularem, aut facit alias functiones ad Rectorem Parochialis Ecclesiæ spectantes, teneri, & obligatos esse, cum eorum vestibus, quas deferre solent in celebratione diuinorum officiorum, ac etiam cum sono campanarum, & cum debita solemnitate illi assistere, & deseruire:ac teneri, & obligatos esse in dicta Ecclesia recipere Concionatores per Episcopum approbatos, & per D. Abbatem, seu Præsidentem ad dictam Ecclesiam deputatos, vt in illa verbum Dei prædicent. Et ad omnia, & singula præmissa implenda cum effectu condemnandos

Abbas, & Præsidens sūt veti, & legitimi Recto-res.

Quid Abbati liceat, & Præsidēti?

Vicarius & Beneficiati ad quid tenēatur?

demnandos fore, & esse, & quemlibet eorum condemnamus. Molestationes quoque, vexationes, perturbationes, & impedimenta quacumque, pro parte prædictorum Vicarij, & Beneficiatorum, quomodolibet Abbati, seu Præsidenti pro tempore existentibus, præmissorum occasione præstitas, & illatas præstitáq; & illata, fuisse, & esse illicitas, iniquas, indebitas, temerarias, & iniustas, illicitáque temeraria, iniqua, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illásque, & illa eis facere non licuisse, neque licere, & illos, & illorum quemlibet, à prædictis molestiis, perturbationibus, & impedimentis quibuscumque teneri, & obligatos esse desistere, & se abstinere. Et eosdem in expensis pro parte Abbatis, & Conuentus factis, condemnandos fore, & esse, ac condemnamus. Quarum expensarum taxationem, nobis in posterum reseruamus, præmisso, & alio meliori modo. Ita pronuntiaui ego Ioannes Baptista Coccinus Rotæ Auditor.

Hanc sententiam canonizauit Rota die 16. Martij 1606. per hanc decis. corã Lancellotto. Videlicet.

Dixerunt Domini confirmandam esse sententiam Rotalem, de cuius iustitia constat ex pluribus decisionibus factis coram Illustriss. & Reuerendiss. Dominis meis Cardinalib. Seraph. & Pamphilio tunc Rotæ Auditoribus, nec non ex aliis decisionibus Domini mei Coccini, & præsertim ex ea in qua denegata fuit remissoria: quarum decisionum fundamenta Dominis placuerunt, imo illa probarunt etiam in causa Vlisbon. Iuris conferendi, coram Domino meo Litta. Neque modo in contrarium aliquid releuans deducitur, quod alias pluries consideratum non fuerit.

Ex his fuit conclusum pro confirmatione sententiæ Rotalis, attenta præsertim illius clara iustitia ita vt pro ea sustinenda fieri debebat omnis interpretatio ad euitandas dilationes, & multiplicitatem sententiarum.

A qua quidem sententia, appellato per Vicarium, & Beneficiatos 10.
Sancti Ioannis de Stella, & causa à Sanctissimo, Domino Horatio Lancellotto, tunc Auditore, commissa, præfatam sententiam, per aliam suam definitiuam omninò, mense Aprilis de anno millesimo, sexcentesimo, sexto, confirmauit. Quod & in tertia instantia Dominus Franciscus Peña, causa sibi commissa sub die Veneris, secunda Martij, anni millesimi sexcentesimi, septimi, fecit, & die item veneris, decima octaua mensis Maij eiusdem anni, litteras dedit executoriales dictarum sententiarum, cum earumdem insertione. Quas executioni tradidit die 1. Iulij eiusdem anni Notarius publicus, Regius, & Apostolicus, qui de executione fidem fecit. Postea tamen orta fuit inter easdem partes

tes differentia, super declaratione dictarum sententiarum, & executorialium litterarum, seu modo illas exequendi, quoad concionatorum deputationem: quam Sacra Rota sedauit, decisione sequenti: videlicet.

Pampilonensis de Stella.

Veneris 29. Octob. anni 1621. coram Reuerendissimo D. Coccino, Decano.

11. *Fuit resolutum litteras executoriales non egere alia iustificatione, quia apertis verbis continent, quod ad Abbatem Monasterij, non autem ad Vicarium Ecclesiæ Sancti Ioannis de Stella spectat ius concionandi, & deputandi Concionatores: Declaratio enim non habet locum in claris. Castr. in l. Hæredes, §. Siquid, n. 4. in fine, ff. de testam. & cons. 22. col. fin. vers. Præterea dicta declarationi, lib. 1. dec. cons. 114. n. 5. vers. & dicit hoc procedere. Neque obstat inconuenientia, quæ allegatur, quia si ius deputandi Concionatorem spectat ad Abbatem, non est inconueniens quod Abbas illud transmittat etiam ante, vel in ipso die concionis; sed inconueniens est, quod Vicarius ipse eligat Concionatorem irrequisito Abbate: nam etsi post quam Vicarius elegit, Abbas à semetipso electum transmittat nullã facit iniuriam., cum iure suo vtatur; sed sibi imputet Vicarius, si vt cum decet, non petit ab Abbate concionatorem. Et ita resolutum.*

Prædicta, in causa super iure Parochialitatis Sancti Ioannis de Stella; sed nouissimè in causa, super iure deputandi Vicarium pro seruitio præfatæ Ecclesiæ, obtinuit Monasterium plures Rotales decisiones, quas infra exscripsimus *lu* 17. 18. 19. *&* 20. & sententias definitiuas, quas modo recensebimus. In primis enim septima Nouembris die, anni millesimi, sexcentesimi, quadragesimi tertij, hanc, quæ sequitur, R. P. D. Carolus Cerrus pronunciauit. 12.

13. *Carolus Cerrus Auditor, & Iudex Commissarius subrogatus præfatus, de Dominorum Coauditorum nostrorum voto, consilio, pariter, & assensu, quibus de huiusmodi causæ meritis relatione plenaria fecimus & fidelem sententiam definitiuam in scriptis tulimus, & promulgamus sub hac verborum forma, conceptã, videlicet. Christi nomine inuocato, pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitiuam sententiam, quam de Dominorum Coauditorum nostrorum consilio, pariter, & assensu ferimus in his scriptis, in causa, & causis coram nobis inter R. D. Abbatem, & Monasterium Beatæ Mariæ de Trache, Ordinis Sancti Benedicti Hispaniarum appellantes, ex vna; & Oeconomos, & Parochianos Ecclesiæ Parochia-*

lis Sancti Ioannis oppidi de Stella appellatos, partibus ex altera, de, & super iure mominandi, seu deputandi Vicarium pro exercitio curæ dictæ Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis oppidi de Stella rebusque aliis, & illorum occasione in actis causæ, & causarum huiusmodi latius deductis, dicimus, pronuntiamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, ius nominandi, seu deputandi, & seu eligendi Vicarium pro cura Ecclesiæ Parochialis Sancti Ioannis oppidi de Stella, spectasse, & pertinuisse, ac spectare, & pertinere liberè, & plenoiure, ad supradictum Abbatem Monasterij B. Mariæ de Hyrache, tanquam Patronum, & Parochũ eiusdem Ecclesiæ. Dictumque ius nominandi, seu deputandi Vicarium, fore, & esse adiudicãdum eidem Abbati, & Monasterio, prout adiudicamus, & pro adiudicato haberi volumus, & mandamus. Et proinde Abbati, & Monasterio, licuisse, & licere, nominare, & deputare liberè Vicarium præfatum; nullumque ius officax competiisse, & competere Oeconomis, & Parochianis eiusdem Ecclesiæ S. Ioannis de Stella super nominatione, & deputatione Vicarij præfati; & propterea nominationes, & seu deputationes Vicarij, per eosdem Oeconomos, & Parochianos, quomodolibet factas & in actis productas, fuisse, & esse prorsus inefficaces, & non attendendas, ac illas pro inefficacibus, & non attendendis, haberi volumus, atque mandamus. Molestationes, iactationes, vexationes, perturbationes, & impedimenta quæcumque, per DD. Oeconomos, & Parochianos præstitas, factas, & illatas, præstita, facta, & illata, ac inferri comminatas, & comminata, fuisse & esse temerarias, iniustas, & illicitas, temeraria, iniusta, & illicita, & de facto præsumptas, & præsumpta; illasque, & illa inferri D. Abbati minimè licuisse, neque licere; quin imo in, & super præmissis, & illorum occasione perpetuum silentium illis imponendum forè, & esse, ac imponimus. Nec non eosdem Oeconomos, & Parochianos in expensis pro parte Abbatis in huiusmodi causa factis, condemnandos fore, & esse, ac condemnamus: quarum taxationem nobis in posterum, vel cui de iure reseruamus. Et ita dicimus non solum præmisso, sed & alio meliori modo. Ita pronuntiaui ego Carolus Cerrus Sacræ Rotæ Auditor.

Abbas Monasterij, est Patronus, & Parochus Ecclesiæ S Ioannis: & ad illũ spectat, deputatio Vicarij illius.

DISQVI

DISQVISITIO
PASTORALIS CANONICA, ET REGVLARIS.
DE IVRE, ET POTESTATE
Prioris Conuentualis annexi:

IN QVA,

Plura ad ſtatum Religioſum ſpectantia, Iuris Canonici, & vtriuſque, ac Theologiæ Sacræ Interpretum, Decretis, doctrina pariter, ac rationibus illuſtrantur.

Authore P. FR. PETRO DE MVRGA *Benedictino Hiſpano Æmilianenſi, in Regio Hyrachenſi Aſceterio profeſſo, & de Hyarte Priore Conuentuali.*

DISQVISITIO PASTORALIS CANONICA, ET REGVLARIS, DE IVRE, ET POTESTATE PRIORIS Conuentualis annexi.

Quaritur, penes quem cura animarum Regularium in Filiationibus Monasteriorum principalium Congregationis Sancti Benedicti Hispania degentium, siue Abbatia, Prioratus; aut Grangia illa sint, resideat?

1. ON incongruè, & importunè hanc quæstionem proponere, & disquirere, casúque duxi; sed consultò, satisque opportunè, & congruè, post eandem disquisitionem factam respectu sæcularium ouium pertinentium ad Ecclesias Monasteriis vnitas, & non extra rem erit discutere: *Quis sit verus, & proprius Parochus ouium Regularium in Monasteriis principalibus annexis, degentium?* Eo maximè, quia vltra hanc subiectionem ratione vnionis loci, aliam Regulares conuentuales Filiationum habent, qua oues sæculares carent, ratione cuius in principalis Monasterij caulam, veluti oues illius, medio professionis vinculo, fuerunt Monachi, & Fratres laici congregati, ad quam Domnus Abbas ipsos, tempore sibi bene viso, bene valet reducere.

2. Procedit quæstio de cura animarum, tam in propria, & stricta huius nominis acceptione, prout scilicet dicit potestatem in foro

A 2 animæ

animæ tantum, ad Sacramenta, ex proprio munere, ministranda; quam in impropria, & lata, provt dicit potestatem circa correctionem morum in foro iudiciali externo, & contentioso cum facultate excommunicandi, suspendendi, interdicendi, absoluendi, & ius dicendi, seu sententiam ferendi.

3. Pro cuius exacta resolutione, nonnulla præsupponenda sunt. Primum est, quod quælibet regularis domus, si plures habeat Religiosos, verè, & propriè Cœnobium dici, & esse; si vero vnum solum, Monasterium. *Monasterium* (ait Cassianus, coll. 18. c. 10.) *potest etiam vnius Monasterij habitatio nominari. Cœnobium autem appellari non potest, nisi vbi plurimorum cohabitantium degit vnita communio.* Vbi Gazæus, & Haeftenus In Regulam S. P. N. Benedicti, *lib. 3. tract. 3. Disquisit. 1. n. 2.* doctrinam Cassiani ex Philone libro de vita contemplatiua, dicente: *Vnicuique sacrum domicilium est, quod sanctuarium, aut Monasterium vocatur:* id probant: Et vtrumque approbans noster Hispaniarũ Doctor egregius, D. Isidorus Hispalensis Archiepiscopus, sic *lib. 2. de Ecclesiasticis officijs, cap. 5. de Monachis*, fatur. *Inter Cœnobium autem, & Monasterium, ita distinguit Cassianus, quod Monasterium, possit etiam vnius Monachi habitatio nuncupari: Cœnobium autem, non nisi plurimorum.* Hæc ille.

Cæterum, licet hæc sit vera, & propria dictarum vocum significatio, confundi illæ frequentissimè solent, vti bene Gazæus Haeftenus, & alij obseruant, ita vt vox vna, pro alia assumatur. Marcus Vidal, in sua Arca Vitali, titulo *de Horis Canonicis, num. 94.* ita ait. *Colligitur septimò cum Bordonio resol. 30. num. 8. quod in paruis Monasterijs Religiosorum, non adest obligatio ad Chorum, nisi ad minus resideant quatuor Religiosi ad Chorum deputati, vt alternatiuè respondere possint, quod aque bene non contingit, si duo, aut tres solum recitent publicè in Choro officium diuinum.* Et Antoninus Diana, *p. 9. tract. 4. resolut. 52.* inquirit: *An si in Monasterio sit tantum Superior, & alius Religiosus, & se inuicem percusserint, possint se inuicem absoluere.* 4.

5. Sanctissimus etiam omnium Monachorum Patriarcha Benedictus, ita Regulæ Sanctæ 1. caput, *de generibus Monachorum*, exorditur. *Monachorum quatuor esse genera, manifestum est. Primum, Cœnobitarum, hoc est, monasteriale, militans sub Regula, vel Abbate. Deinde secundum genus est Anachoretarum, id est, Eremitarum: horum qui non conuersionis feruore nouitio, sed Monasterij probatione diuturna didicerunt con-*

***tra diabolum*, *multorum solatio iam docti pugnare*.** In eadem lata acceptione, Diuus ipse Parens, voce *Monasterij*, vice vtique *Cœnobij*, frequentissimè vtitur, *cap.* 2. 3. 4. in fine, & alibi sæpe; in stricta vero, & propria, dum *cap.* 5. dicit: *Sed ambulantes alieno iudicio, & imperio, in Cœnobijs degentes, Abbatum sibi præesse desiderant.*

6. Quod si petas, quot debeant in aliqua Regulari degere domo, vt vere Cœnobium, seu Conuentus illa sit, & dicatur? Dico, quod duo tantum degant, sufficere. Probatur ex Regula: *Pluralis locutio, duorum numero est contenta*, la 40. *de Regulis iuris, lib.* 6. iuncta glossa & cap. *Is cui*, §. *si vero*, el 19. *de præbend. & dignitat. eod. libro*, ibi, *Huiusmodi pluralitas debet solum ad duo beneficia sine cura restringi.* Efficacissime autem probatur ex cap. *Nullus*, 1. *de electione*, vbi sic Lucius Papa. *Nullus in Ecclesia, vbi duo, vel tres fuerint in congregatione, nisi eorum electione canonica Presbyter eligatur.* Et ibi glossa verb. *Duo*, ait. *Nota, quod duo faciunt congregationem, vt hic: tres Collegium, vt ff. de verbor. signific at. l. Neratius.* Et infra etiam ait. *Et quod dicit duo faciunt Congregationem, hoc intelligo vbi mortuo Prælato plures remanent in congregatione, ad minus duo, vt hic dicitur.* Hucusque glossa. Consonat Diana infra.

Idem tenuit Rota in Mediolanensi iurispatronatus, 5. Iulij de anno 1619. coram Pirouano, decisione, apud Viuianum *de iurepatronatus*, la 75. in qua duæ enunciatiuę pro pluribus habentur. Ipse Viuianus *part.* 2. *lib.* 10. *cap.* 4. *num.* 1. & Rebuffus *in praxi beneficiaria*, *titulo de Vnionibus*, *num.* 1. idem docent, ac Eligius Bassæus, verb. *Electio*, *num.* 7. vbi sic ait. ***Licet Collegium Ecclesiasticum non possit constitui in vno, quia ius ciuile requirit saltem tres, Canonicum autem duos; constitutum tamen semel in multis, potest totum ius Collegij venire ad vnum, & conuersari in illo***, (quod docet glossa cap. *Nobis*, verbo, *in Conuentuali*, el 15. *de iurepatr.* quod prius docuerat in cap. *Gratum*, verbo, *Pauciores*, 2. *de Postulatione*, ex l. *Sicut municipij*, in fine, *ff. quod cuiusque vniuersita.* & in c. *Si forte*, verb. *eod. el* 9. *distinct.*) & infra, sub eodem num. vers. *Sed petes*, docet, quod si duo tantum sint in Collegio, vnus potest alterum eligere, & hic erit electus à toto Collegio, si alter, nempe eligendus, cedat suo iuri eligendi. Idem etiam docent doctissimus Paulus Layman, *in quæstionibus Canonicis*, de Prælatis Ecclesiasticis, *quæst.* 18. ex Ioan. Andrea, *Regula* 80. *in* 6. ex gloss. in *l. Neratius*, 85. *de verbor. significat.* & ex gloss. in *l. Detestatio*, 40. *ff. de eodem*, scilicet, *de verbi* 7.

signific. & Diana, *part.* 10. *tract.* 13. *resol.* 33. Pasqualigus *decis.* 253. *num.* 4. & alij. Vidal. *tit. de electione*, *num.* 27.

8. Quod autem quilibet priuatus bene valeat renunciare voci suæ, tam actiuæ, quam passiuæ, quæ ei competit ratione iuris priuati, nouissimè asserit P. Iacobus Raggius, *de Regimine Regularium*, *centuria* 2. *dub.* 178. *concl.* 1. ex l. *Si quis in conscribendo*, *C. de Episcopis*, *& Clericis*, *l. pen. C. de Pactis*, *cap. Tuis*, 39. vers. *Nisi*, de testibus, cap. *Ad Apostolorum de Regularib. cap. Si de tertia*, *de priuileg.* ex Tiraquel. *de iure primog. quæst.* 24. *num.* 4. *cum seqq.* Socin. *Reg.* 8. Thoma de Thomaset *in floribus legum*, *Reg.* 58. Azor. *p.* 1. *lib.* 5. *c.* 22. *quæst.* 10. Tusco, *tom.* 6. *lit. R. conclus.* 170. Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 6. *&* 33. Couar. *in cap. Quamuis pactum*, *part* 2. §. 1. *n.* 5. *&* 6. Gutier. *de iurament. confirmat. part.* 1. *cap.* 1. *à n.* 1. *& cap.* 16. *num.* 50. Nauar. *in tract. in fin. human. actuum*, *n.* 29. Bald. *in cap. Cum omnes*, *num.* 24. *de Constitut.* Panormit. *in c. In Genesimum*, 10. *de electio.* Angelo, *tit. electio*, *num.* 19. Armill. *eod. tit. num.* 20. Sigismund. *de elect. dub.* 13. *n.* 4. Samuel. *de elect. tract.* 1. *disput.* 2. *cont.* 16. Miranda *tom.* 2. *Manual. Prælator. quæst.* 23. *art.* 6. *concl.* 5. & ex Tabiena tit. *electio*, 1. *n.* 12.

9. Ratio autem ea est, quia quilibet potest proprio fauori renunciare, suóque iuri: secus autem dicendum de his, qui votum habent ex officio publico, exempli gratia Generales, Priores, Guardiani, Discreti, & alij, in aliis Ordinibus, vti idem Raggius, *notabili* 1. *& conclus.* 2. & in nostro, Reuerendissimi Generales, Domni Abbates, Definitores, Electores, Magistri, & Prædicatores Generales, Procuratores vtriusque Curiæ, Regiæ scilicet Matritensis, & Romanæ Socius, & Secretarius Reuerendissimi Generalis, Visitatores, & alij denique Vocales, tam generales pro tota Congregatione, quam particulares pro quolibet Conuentu, vulgo *los Padres del Consejo:* ij voto renunciare non valent, ob contrariam rationem: Quia scilicet hoc ius eis non fuit concessum, in vniuscuiusque ipsorum fauorem, & in propriam eorumdem vtilitatem, sed in fauorem, & vtilitatem officij, ac Congregationis, seu Cœnobij respectiuè. Publicæ enim vtilitati, nemini licet renunciare, *l. Ius publicum*, *ff. de pactis*, *l.* 2. §. *sed quia veremur*, *C. de iureiur. propter cal. & c. si diligenti*, el 12. *de foro competenti*, cuius glossam vide, verb. *Pacto priuatorum*, plura alia, tam ciuilia, quam Canonica iura recensentem.

Ex dictis concluditur, domum 10.
quamlibet Regularem habentem duas tantum Regulares personas,

sonas, quarum altera Superior sit, & altera inferior, rigorosè, & propriè loquendo, Conuentum, seu Cœnobium dici debere, & esse; expressè hoc docet gloss. in cap. *Nobis*, ver. *In Conuentuali*. 25. *de iurepatron. Conuentualis* (ait) *dicitur, ex quo duo, vel tres in Collegio sunt*. Monasterium vero, si hæc vox latè, & impropriè accipiatur. Huius generis sunt, quamplures nostræ Congregationis Prioratus.

11. Secundò suppono, in præfata Congregatione, sicut in aliis Regularium Ordinibus, dari Hierarchiam Prælatorum, & Superiorum, Hierarchiæ Prælatorum vniuersalis Ecclesiæ similem. Confessarij enim in Religione, Parocho sæcularis Ecclesiæ comparatur. Prælatus Conuentualis, seu localis, ille scilicet, qui toti Conuentui, aut Regulari domui præest, Episcopo: Archiepiscopo in aliis Ordinibus, comparatur Prouincialis, & in nostra Congregatione, Abbas Cœnobij principalis, Filiationes habentis, siue Abbatiæ illæ sint, siue Prioratus, aut Grangiæ. Quia huiusmodi Abbas visitat illas in temporalibus, & spiritualibus, tam in capite, quam in membris, cum omnimoda, & priuatiua iurisdictione pro vtroque foro, itavt Reuerendissimus Generalis, præterquam in appellationis gradu, de nulla huiusmodi Filiationum causa cognoscat. Constitutio enim nostra sic statuit cap. 24. cui hoc est præfixum lemma: *Iuridicion, y poder del General*. videlicet

Al Reuerendißimo General pertenece el visitar ordinaria, y extraordinariamente, todos los Monasterios principales, Prelados, y Monges, y Frayles legos de ellos al tiempo, y de la manera, y con las limitaciones, que por constitucion le esta ordenado. Ergo in Monasteriis non principalibus, seu in annexis, visitationem ordinariam, aut extraordinariam non habet, quia *exceptio firmat regulam in contrarium in non exceptis*. Quæ Regula desumitur ex *cap. Dominus, el* 32. *quæst*. 7. & ibi gloss. ex *l. Qui libertatis, ff. de euic. &* *num*. 6. *in fine*, sic ait. *Mas si algun Religioso hauiendo pedido alguna licencia, se sentiere agrauiado de que el Prelado no se la quiere dar, podra' tener recurso al Reuerendißimo General, el qual le guardara justicia, oydas las partes*. Et *num*. 12. *Si algun Monje estando fuera de su Monasterio, Priorato, o Granja, en que viue, comitiere algun delicto, su Reuerendißima puede connoçer del tal delito en primera instançia*. Ergo secus *no estando fuera*, iuxta dictam iuris Regulam: *Exceptio firmat regulam*, &c. 12.

Reuerendissimus denique Generalis, Patriarchis, & Primatibus 13.

bus comparatur. Ita Mag. Fratr. Ioan. Baptista de Lezana *in summa qq. Regularium, part. 2. cap. 13. num.* 8. Emanuel Roderiq. *tom. 1. qq. Regul. quæst. 12. art. 5.* Hieron. Roder. *in eius compend. resol.* 68. *num.* 7.

14. Tertiò suppono in eadem nostra Congregatione, tria dari Priorum genera. Alij sunt Priores Conuentuales; alij Claustrales; & alij dicuntur Priores secundi, qui verè Vicarij Priorum Claustralium sunt, ad istorum absentias supplendas, instituti. Prior Conuentualis est, qui toti Conuentui, aut domui Regulari præest, in qua Abbas, aut alius Superior residentiam cõtinuam non habet. Huius generis, sæculis iam elapsis fuerunt, Prælati insignium Cœnobiorum Sancti Benedicti Vallisoletani, Sancti Vincentij Salmanticensis, Sanctæ Mariæ Najerensis, & aliorum, quorum primus, totius Congregationis caput olim fuit: Secundus vero, & tertius, antiquo etiam tempore, Congregationis Cluniacensis, Capitulares extiterunt, quos Hugo Quintus, decimus septimus Cluniacensis Abbas, Conuentuales Priores intitulauit, in statuto, cui titulus est: *Quomodo veniant Priores ad Capitulum.* Ibi enim ait, vti in Bibliotheca Cluniacensi, columna 1479. inueni: *Priores Conuentuales ad Capitulum venientes*, &c. Huius etiam generis vsque hodie sunt omnes Priores Prioratuum præfatæ Hispanæ Congregationis, Cœnobiis principalibus annexorum; v. g. Prior Sancti Toribij de Liebana, Filiationis Sancti Saluatoris de Onnia, Prior S. Michaëlis de Pedroso, ad Sanctum Æmilianum de Cuculla pertinentis: Prior S. Georgij de Azuelu, Sanctæ Mariæ Najerensis annexi: & ego omnium minimus, antiquissimi, & Regij Monasterij Sanctæ Mariæ de Hyarte, & Abbatialis quidem, tempore Sanctij Maioris, Regis Nauarræ, Aragonum, &c. licet indignus Prior, Hyrachẽsi Cœnobio subiectus.

De quibus, & similibus, citra 15. dubium loquitur Constitutio nostra cap. 24. citato, dum num. 1. dicit. *Mas por que la jurisdicion de los Abbades, y superiores supremos decada Monasterio, es juridicion de Ordinario Canonico de su Monasterio, para quitar diferencias de jurisdictiones entre los Superiores de los Monasterios, y el Reuerendissimo General, conformandonos con los decretos del santo Concilio de Trento, y con la voluntad de la Congregacion, muchas vezes declarada por constituciones hechas sobre este articulo, interpretamos, y declaramos, ordenamos, y disponemos, que la juridicion del Reuerendissimo General, y las de los Abbades particulares, sean las* que

que conforme a derecho, tiennen los Ordinarios Prelados sobre sus subditos de la manera, y en la forma, y con las limitaciones, que en esta presente Constitucion ira ordenado, y declarado.

16. Et quamuis in vltimis fere verbis, non fiat mentio aliorum Superiorum, quam Reuerendissimi Generalis, & Abbatum; indubitatum est in iure, illa etiam comprehendere quoslibet alios Superiores supremos cuiuslibet Monasterij, tam principalis, quam annexi, saltim illius, quod Abbatiale iam fuerit. Primò, quia quibus conueniunt verba legis, conuenit ipsa lex. Vidal tit. *de Censuris, num.*30, *ex l.*4. *§.Toties, ff. de don.* Secundò, quia ex præfatione constitutionis, aut legis, hauriri debet vera illius intelligentia, cum ibi causa finalis illius contineatur, vt optimè ad rem præsentem doctus Lezana docet *tom.* 4. verbo: *Leges Regularium, num.*36. *&* 37. ex *l.*17. *ff. de legibus, l.Scire, §. Aliud, ff de excusat.* ex *cap. Humanæ aures,* 22. *quæst.*5.*cap.fin. de Regul. iuris in* 6. & ex aliis iuribus, *& tom.* 5. *in Mare Magnum Carmelitanum, num.*40. *ex l.fin. ff.de hæred.instit. l. Titia, §.idem respondit, ff. de verbor. obligat. l.Item quia, §. Si, ff.de Pactis,* & ex Miranda, Granado, Barth. Baldo, & Panormitano, Castro Palaus *p.*1. *tract.*3. *disp.*5. *punct.*3. *§.*3. *num.*10. ex Tiraquel. *tract. cessante causa, limit.*1.*n.*65. Burgos de Paz *cons.* 32. *num.*6. Mol. *lib.*1. *de Priuileg. cap.*5. *n.*3. 4.5. *& cap.*12. *num.*28. Gutier. 3. *pract. quæst.*17. *num.*90. *&* 91. Salas *disp.*21. *sect.*3. vers. *Tertia Regula.* Suar *lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 11. Sanch. *lib.*2.*disp.*37.*num.*3.*in medio.* Roderiq. *tom.*1.*qq.Regul.q.*11. *art.*6. vers. 1. *Regula,* & constaro ait ex *l. Regula,* circa finem, *ff.de iuris, & facti ignor.* & *l. fin. ff. de Testamentaria tutela.* Barth. & alij ibi, idem docet, vbi sic fatur. *Materia autem legis, & præcepti, & consequenter intentio legislatoris, ex nullo alio ita efficaciter colligi potest quam ex proœmio, & initio legis: sæpe enim ibi apponitur finis & causa, ob quam lex fertur.* Hæc Palaus: *Sa*, ver. *lex, num.*1. Cum igitur causa finalis legis, mens, ratio, & intentio legislatoris, (quæ est veluti spiritus, & anima legis, & ita ab ipsa maximè, legis obligatio desumi debet:) vt ex dictis iuribus, & Doctoribus probatur, ex legis præfatione hauriantur, & verba illa constitutionis nostræ: *Mas por que la juridicion de los Abbades, y Superiores supremos*, &c. Proœmium sunt, & præfatio istarum: *Interpretamos, declaramos, ordenamos, y disponemos, que la juridicion del Reuerendissimo General, y las de los Abbades particulares, sean*, &c. Necessariò ergo dici debet, in his vltimis, & in earum

dispositione, comprehēdi etiam Superiores supremos cuiuslibet Monasterij, sicuti continentur Abbates, quos omnes æque dicta comprehendit præfatiũcula.

17. Confirmatur, quia vti docet Vidal, *titulo de duello, inquisitione 5. n. 29.* in lege, magis attendenda sunt ea, quæ comprehenduntur ex mente, quam ea, quæ comprehenduntur ex verbis; vnde à verbis recedemus, quando de mente disponentis apparet, *l. Non aliter cum. ff. de l. 3.* Cum igitur in præfata Constitutione, intentio fuerit nostræ Congregationis, impedire competentias iurisdictionum, inter Reuerendissimum Generalem, ex vna parte, & Abbates particulares, & *Superiores supremos* cuiuslibet Monasterij ex altera, hos omnes comprehendet illius dispositio, quamuis eius verba solum Reuerendissimum Generalem, & Abbates exprimant.

18. Secundò confirmatur, quia in lege plus attenditur finis, & ratio legis, quam ipsa lex, & cessante fine, & ratione legis, cessat & ipsa lex, sic definiente Concilio generali Lateranensi, sub Innocentio III. *c. 36.* ibi. *Cum cessante causa, cesset effectus.* Et habetur *cap. Cum cessante,* el 60. *de Appellationibus,* vbi glossa *in summa,* sic: *Qua cessante causa, cessare debet effectus,* & à fine denominatur res, *l. Si quis à multis, ff. de non alien. C. de iud.* Ergo cum æque finis, & ratio Constitutionis dictæ, Superioribus supremis cuiuslibet Monasterij, etiam annexi, ac Abbatibus assistat, dispositio illius æque Superiores huiusmodi, ac Abbates debet comprehendere; quia vbi eadem est ratio iuris, eadem est & iuris dispositio, *l. ideoque, ff. de legibus, l. illud, ff. ad l. Aquil. l. à Titio, ff. de verb. signif.* Sa v. *lex, num. 9.* qui bene addit: *Quod intellige cum lex ratione vtitur, secus enim est si sola voluntate legislatoris.* Qui *num. 24.* sic etiam ait. *Standum est legis menti apertæ etiam contra verba: intelligitur autem mens legis ex ratione expressa.* Fauet can. *Marcion.* el 164. 1. *quæst.* 1. ibi. *Nec putemus in verbis scripturarum esse Euangelium, sed in sensu, non in superficie, sed in medulla; non in sermonum folijs, sed in radice rationis:* Sic ibi ex Hier. *ad Galatas cap. 1.*

Vlterius firmatur doctrina 19. circa intelligentiam Constitutionis tradita, ex Sacræ Rotæ decisione, in *Pamplonense Parochialis de stella, Vener. 8. Nouembris, de anno* 1602. coram Coccino Decano, quæ inter eius impressas, la 81. reperitur, fol. mihi 167. cuius hæc sunt, sub *n. 7.* verba. *Clarum siquidem est, quod præcedentia declarent sequentia, l. si seruus plurium, §. fin. l. Qui filiabus, in princ. de legat. 1. & præcedentium*

cedentia magis influunt ad declarationem sequentium, quam è contra, l. Quisquis, & ibi Barth. de legat. 3. Ias. in l. 1. num. 5. C. de lib. prater. Paris. consil. 43. n. 52. lib. 3. Hæc Rota, ex qua bene fit, dispositionem Constitutionis præfatæ ibi: *Interpretamos, declaramos, ordenamos, y disponemos*, &c. Declarandam esse per præcedentia verba, videlicet: *Mas por que la juridicion de los Abbades, y Superiores supremos*, &c. Ac per consequens in eadem dispositione comprehendi non solum Abbates, sed Superiores omnes supremos cuiuslibet Monasterij, tam annexi, quam principalis.

20. Vltimò probatur, præfatæ constitutionis dispositionem, omnes, & singulos Superiores supremos cuiuslibet Regularis domus afficere; quia huiusmodi constitutio, interpretatur alias, circa eundem articulum, à Congregatione sæpe sæpius emanatas, Constitutiones, *conformando se*, vt ipsa inquit, *con los decretos del sancto Concilio de Trento.* Sed hoc sacrum Concil. sess. 24. in decreto reformationis, c. 20. *Causæ omnes*, sic decernit. *Causæ omnes, ad forum, Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino saltem infra biennium à die motæ litis terminentur.* Ergo cum Superiores supremi quorumlibet locorum, etiam annexorum, Ordinarij sint illorum Superiores, coram eis, in prima instantia, causæ agitari debent, ex decreto S. Concilij, ac per consequens ex Constitutione nostra præfata, quia & isti, sicut & Abbates, à iure habent iurisdictionem, in subditos, ordinariam quidem.

Notanter dixi, *num.* 16. in principio: *Saltem illius, quod Abbatiale iam fuerit.* Quia de Superiore illius supremo, dici debet, in citata Constitutione comprehendi, cum Abbatibus particularibus, non solum ob fundamenta, modo, per quinque præcedentes numeros adducta, sed ex eo quod omne ius, & iurisdictio olim competens Abbati locali dicti Monasterij, competit cuilibet Superiori supremo illius, quocúmque nomine censeatur, ac decoretur. Patet ex dicendis infra *num.* 99. de Præsidentibus Monasteriorum, in absentia, aut defectu Abbatum, quia si Vicario Abbatis, Superioris immediati Domus Regularis id competit, pro tempore absentiæ, aut defectus illius, id à fortiori spectabit ad eum qui ratione officij Prioris, administrationem suscepit Domus, in locum Abbatis subrogatus: non vti Vicarius Prælati Conuentualis, seu localis absentis, sed tanquam principalis Prælatus.

21. Claustralis Prior est, qui post Abbatem, aut Priorem Conuentualem Cœnobij caput, & Prælatum, ad regimen Conuentus institui consueuit: qui etiam Præpositus appellari solet. Huius officium est administratio, cum iurisdictione tantum circa ea, quæ ad obseruantiam regularem spectant; non tamen cum iurisdictione contentiosa: solétque etiam appellari Vicarius Abbat.s, vt modo insinuaui: & reipsa Vicarius est Abbatis Prior Claustralis

22. Sed pro dictis de Prioribus Conuentualibus, & Claustralibus, audiamus nostrum Abbatum Ascan. Tamburinum, de iure Abbatum, tom.3. disput.2. quæstiunc.4. *Ordinarius* (inquit) *Abbatis Vicarius, eiúsque vices gerens, est Præpositus, siue Prior Claustralis, qui in aliquibus Congregationibus à proprio Abbate; in nonnullis vero, à Capitulo, & Superioribus eligitur, vt dictum est: nihilominus, cum præter illius voluntatem nihil agere debeat, ex cap.65. Regulæ censendus est Abbatis Vicarius, eíque in omnibus subiectus. Sed non hinc inferendum est eum semper ab Abbate deputandum, quia cum ipse habeat iurisdictionem ordinariam, non cogitur huic potius, quam illi eam delegare, nisi forte alicuius Congregationis Constitutiones absentis Abbatis Vicariam ipsi Priori Claustrali ex consuetudine committant.* Hæc ibi.

Disputatione item nona, *q.3. num.*13. sic idem Doctor ait. *Prior est duplex, alter Conuentualis, alter Claustralis. Prior Conuentualis est ille, qui Conuentui Monachorum, siue aliorum Religiosorum præficitur, nempe in Monasterijs in quibus non adest Abbas. Clement. Ne in agro, §. Cæterum, de statu Monachor. cap. Nisi essent, de præbend.* 23.

Et *num.* 14. sequenti, postquam dixerat, quod appellatione Prioratus Conuentualis ex propria significatione venit Ecclesia Collegiata Regularis, non autem sæcularis, ait. *Tamen magis propriè Priores Conuentuales sunt, vt diximus, qui Conuentui Religiosorum præficiuntur cum bonorum iurium administratione, & iurisdictione in ijs, quæ Regulam concernunt, & statum regularem, ac curam vniuersalem, tam spiritualem, quam temporalem habent Monasterij, de quibus agit text. in cap. Nisi essent, de præbend. & Clem. 1. §. Cæterum, de statu Monachor. cap. Nullam, 18. quæst.2. vbi Nauar. num. 4. Petrus Gregorius Syntagm. Iuris, lib.18. cap.18. Rebuff. in praxi beneficior. titulo, Regulare beneficium, num. 4. Gonzal. in Regul.8. Cancel. glossa 8. num. 113. Corrasi. de Sacerd. part. 4. cap. 3. num.3. Galganet, de iure publ. lib. 3. tit. 40. num. 2.*

Et *num.* 15. immediatè prosequitur dicens. *Huiusmodi Prioratus* 24.

tus non sunt collatiui, sed electiui, ex Clement. 2. de rescriptis, vbi Imola in 3. not. & Selua, de benefic. part. 2. quæst. 27. num. 45. & Rota in Carpenteraten. Prioratus 27. Nouembr. 1610. coram Buratto, inter eius impressas, decis. 492. Et huiusmodi Priores Abbatibus comparantur, vt colligitur ex cap. fin. de Regularibus, vbi dicitur Patres, Abbates seu Priores.

25. Et statim n. 16. *Hinc est, quod Priores Conuẽtuales, quos in aliquibus Religionibus vocant Præpositos, seu Guardianos, aut Superiores locales, habent eandem facultatem erga Monachos, & administrationem Monasterij, quam habent Abbates, & ijsdem priuilegijs spectantibus ad eandem potestatem, & administrationem potiuntur.* Et *num.* 17. sequenti docet, ex Azorio, Fabrit. Massobrio, & Moneta, hos Priores Conuentuales, vt iudices delegatos à Sede Apostolica dari posse, idem docet Pax Iordanus, *tom. 3. lib. 13. tit. 6. num. 13.*

26. Idem Tamburinus loco citato, sic *num.* 18. ait. *Prior Claustralis dicitur, qui Religiosis in Claustro, & Monasterio præfectus est, & Abbati subijcitur.* Et *num.* 19. sic. *Priores Claustrales post Abbatem Monasterio præficiuntur cum administratione iurisdictionis tantum circa ea, quæ ad Claustrum, & Regulam Monachalem spectant; qui solent etiam appellari Vicarij, de quibus agitur, vt diximus in cap. Cum ad Monasterium, vers. Prior, & in dicta Clement. 2. de rescriptis, verbo, Prioratus, & Rebuffus loco citato, num. 5. Petrus Gregor. loco citato cap. 10. num. 26. Selua de Benefic. p. 1. quæst. 2. n. 41. Gonzal. loco citato, glossa 8. n. 118. Ideo Rota in dicta Carpenteraten. Prioratus, censuit Prioratum de quo agebatur, non esse Claustralem: quia nullam habebat subiectionem, aut obedientiam.* Et infra, ex Federico de Senis, *consil.* 35. *num.* 2. & ex Cardin. Tuscho *Practic. conclus. tom. 6. litt. P. conclus.* 710. *num.* 2. docet, *quod Priores Claustrales non possunt esse Procuratores, executores, Iudices, neque agere, neque defendere: Vnde nullam habent dignitatem, ac proinde eis delegatio fieri non potest, vt resoluit Grllezon, consil. 50. n. 112. Massobrius, de Synodo Diœcesana, cap. 4. dub. 13. num. 40. Sanchez in præcept. Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 13. num. 75.* Hæc Doctissimus Tamburinus noster, cui addo glossam in cap. *Cum olim*, verbo, *& F. Monacho, el* 14. *de Priuilegijs*, & Pacem Iordanum, loco *n.* 25. citato.

Carolus Malletus, *tom. 1. de Sacramentis, Malleatione* 45. *Bractea* 8. sic etiam, circa rem præsentem, nouissimè fatur. *Priores* (inquit) *Regulares, sunt in duplici differentia, alij sunt Conuentuales, qui Collegium, vel Conuentum ha-* 27.

bent, cap. Scriptum, de electione, licet magis propriè Priores Conuentuales dicantur, qui Conuentui Religiosorum præficiuntur cum administratione bonorum, iurium, & iurisdictionis in his, quæ ad Regulam concernunt, qui Prioratus non sunt collatiui, sed electiui. Clem. 2. de rescriptis. Et Prioratum Conuentualem esse dignitatem, siue dignitatis nomen sumatur pro officio Conseruatoris, aut iudicis delegati Apostolici, siue pro beneficio Ecclesiastico, cap. Nisi essent, de Præbendis, & Clementina 2. de rescriptis. Claustrales Priores sunt, qui post Abbatem, seu Priorem Principalem eidem Conuentui intra Claustrum præficiuntur cum administratione iurisdictionis tantum circa ea, quæ ad Claustrum, & Regulam Monachalem spectant. Qui Prior non est dignitas, sicut est Prior Conuentualis. Ratio diuersitatis est, quia Prior Conuentualis toti Conuentui, siue Collegio Monachorum præest; at Prior Claustralis non ita, quia non est nisi in Monasterio, cui præest Abbas. Et ita ipse est sub Abbate, à quo constituitur vt Claustri in Monasterio curam habeat iuxta Regulam, & Monasticam disciplinam. Hæc noster Malletus Cisterciensis, cuius opera lucem videre meruerunt, anno 1653.

28. Audiamus etiam, de vtroque Priore differentem, doctum Lezanam, *part. 2. qq. suarum c. 13. n. 41.* in editione 5. *fol. mihi 226.* in hæc verba prorumpentem. *Nota autem,* (inquit) *quod cum Priores sint in duplici differentia, alij, qui vocantur Conuentuales, alij, qui solum dicuntur Claustrales. Ex quibus Priores Conuentuales sunt, qui Conuentibus, vel Monasterijs vti veri Prælati præficiuntur. Claustrales vero illi, qui post Prælatos Monasteriorum in illis institui solent ad administrationem, & regimen Conuentuum.* Sic ille, qui pro dictis citat Clementinam *Ne in agro Dominico*, cap. *Cum ad Monasterium*, Canon. *Nullam*, Nauarrum, Gonzalez, & Tamburinum, *locis citatis*, & concludit. *Ideo prædicti Priores Claustrales idem videntur esse, ac Suppriores, seu Vicarij Conuentuum habentes supra se in eisdem Conuentibus alios Superiores, de quibus diximus.*

De Priori Claustrali, simul ac de Conuentuali, & de eorumdem potestate, & iurisdictione, suppressis tamen eorum nominibus, egit doctissimus Franciscus Suarez, Religiosissimæ Societatis IESV decus, & honor, dum *tom 2. de Religione, lib. 6. c. 7. num. item 7.* agens de his, qui in Religionibus valent vota Religiosorum irritare, disertè, vti solet, materiam, & difficultatem resoluit, sic. *Dico quinto. Quilibet Ordinarius Prælatus Religionis, à proximo, vsque ad supremum, habet* 29

hanc

hanc potestatem irritandi vota Religiosorum cum aliqua subordinatione inter se. Probatur primò generaliter, quia votum obedientiæ ad hos omnes extenditur. Vnde omnes acquirunt ius, & potestatem in voluntatem Religiosi ad dirigendam, & moderandam illam in spiritualibus: & ideo omnes participant potestatem irritandi subditorum vota: Quia vero multitudo sine ordine pareret confusionem, necesse est, vt inter habentes hanc potestatem sit subordinatio, & dependentia: nam superior potestas semper maior est, & potest inferiorem cohibere, vt per se patet. Igitur habent hanc potestatem in primis Abbates, Priores, Guardiani, Rectores, & similes, qui in vnoquoque Conuentu Prælati sunt. Hi enim iurisdictionem spiritualem haben', & præcipere possunt in virtute obedientiæ, & ideo ex vi sui muneris hanc participant potestatem. At vero si quos habent sub se coadiutores regiminis, vt Vicarios, vel Ministros, illi non habent hanc potestatem ordinariam, sicut nec spiritualem iurisdictionem habent, nisi delegatam accipiant, vel quando in absentia Prælati, vicem illius gerunt cum tota iurisdictione, iuxta vniuscuiusque Religionis consuetudinem. Deinde continentur sub his Prælatis omnes Superiores habentes vniuersaliorem potestatem, vt Prouinciales, & Generales, & si qui sunt intermedij. Nam hi omnes sunt Ordinarij Pastores, & vniuersaliorem habent potestatem, quæ principaliter in Generali residet, deinde alijs cum proportione communicatur, & ideo de his nulla est dubitatio.

Hucusque Doctor ille, cuius verba fideliter, & integrè, lubens exscribere duxi, quia fœcundissima ad illustrandam doctrinam, à nobis traditam, & vlterius, in præsenti disquisitione, tradendam. In primis enim confirmant, & firmant Hierarchiam Prælatorum, & Superiorum Religionum. *Firmant*, quidem, (consultò dixi:) quia firmissimum huiusmodi Hierarchiæ fundamentum iaciunt, ibi. *Quia vero multitudo sine ordine* (Hierarchico scilicet) *pareret confusionem.* Secundò, supponunt, in vnaquaque Regulari domo, in qua plures degant, vnum necessariò esse, cui reliqui subiecti, & subordinati maneant. Ex eodem vtique solidissimo, & euersibili fundamento: *Quia multitudo sine ordine, pareret confusionem.* Vnde addit: *in vnoquoque Conuentu Prælati sunt.* Tertiò, ex ipso infert fundamento, hos, & omnes alios superiores Prælatos, ius, & potestatem in voluntatem Religiosi ad illam dirigendam, & gubernandam in spiritualibus habere, asserit, ibi. *Vnde omnes acquirunt ius, &c.* Quartò, potestatem non 30.

solum

solum directiuam habere Prælatos, sed & coërcitiuam, satis apertè demonstrat, cum dicit: *Nam superior potestas semper maior est, & potest inferiorem cohibere.* Ergo à fortiori, quælibet potestas, etiam si inferior illa sit, subditos, nulla potestate pollentes, poterit cohibere: coërcitiua vtique vi. Quintò, docet hanc potestatem habere, non solùm Abbates, Priores, Guardiani, Rectores, sed *& similes*: qui autem sint iis similes, explicat dum dicit: *Qui in vnoquoque Conuentu Prælati sunt.* Quasi diceret. Quicumque immediatè domui præest Regulari, quocumque nomine decoretur, dictam potestatem, *& iurisdictionem spiritualem habent, & præcipere possunt in virtute obedientiæ.* Vbi Priores omnes Conuentuales, tam Conuentuum principalium, quam annexorum includere, imo & Præpositos Grangiarum; vel ibi: *Priores*, vel saltem dum dicit: *Et similes*; nemini negari fas esse existimo. Priorem tandem includunt Claustralem, sicuti & quemlibet alium Vicarium, ibi: *Si quos habent sub se coadiutores regiminis:* vt ex supra dictis, & per se patet. Et de illo docet, non habere potestatem ordinariam, neque spiritualem iurisdictionem, nisi delegatam illam accipiat, aut sit in absentia Prælati Præsidens cum omnimoda iurisdictione illius, si id consuetudo suæ Religionis ferat.

Dictis, de Priore Claustrali, consonat Paulus Layman, *in conclusionibus Canonicis, de iurisdictione ordinar. cap. 6. conclusione* 130. vbi sic ait. *Qui officia, seu administrationes sub Prælato gerunt, vt Prior Claustralis*, &c. *propriè dictam iurisdictionem non obtinent. Suar. de Religione lib.* 10. *cap.* 11. *num.* 19. *Neque potestatem præcipiendi aliquid in virtute Sanctæ obedientiæ; nisi alicuius Ordinis, vel Monasterij consuetudo, aut statutum, aliud exigat. Interim negari non debet, quin dictæ personæ iuxta facultatem sibi commissam, vim aliquam gubernandi habeant, ita vt obediri ipsis, etiam in conscientia debeat; sicuti & ludimagistro in schola, Patrifamilias in domo.* Hæc præfatus Doctor, qui addit, idem sentiendum, si plures simul ad studia, verbi gratia, mittantur, & vnus eorum aliis præficiatur. Quod vtique in nostra obseruatur Congregatione, quando plures, ad Ordines recipiendos, mittuntur Monachi. 31.

Ex dictis fit, quod licet Prior Claustralis Vicarius sit Abbatis, (sic enim appellatur à Tamburino ex aliis, supra *num.* 26. & ab Hieronymo Garcia, *in Politica Ecclesiastica, & Regulari, tom.* 2. *tract.* 10. *difficult.* 1. *dub.* 1. *num.* 12. dicente: *Y se sabe que los Priores* 32.

de

de las Ordenes de San Benito, y San Bernardo, (loquitur de his, quibus Abbates sub eodem tecto præsunt) *son Vicarios de los Abbades*,) nullam potestatem, aut iurisdictionem spiritualem, posse ratione officij Prioris præcisè exercere, ac per consequens ordinariam.

33. Pro iis, quæ supra, *num.* 15. adduxi, ex Tamburino *tom.* 3. *disp.* 9. *quæst.* 3. *num.* 16. *& num.* 27. ex Carolo Malleto, ex Lezana *n.* 28. *& num.* 30. ex Patre Suarez, faciunt duodecima petitio facta per Congregationem nostram ad Eugenium Papam IV. & eius concessio, & declaratio, in Priuilegio 48. nostri Bullarij contentæ. Petitio sic se habet. *Item quod quilibet Prior, siue Superior Monasteriorum huiusmodi, possit exercere, moderari, dispensare, cucullam, & habitum benedicere, professionem à Religiosis*, &c. *recipere, in omnibus etiam, & per omnia facere, & disponere in quibus Abbas secundum Regulam facere, disponere*, &c. *potest.* Concessio autem, & declaratio, talis est. *Conceditur, & sic est tenendum, quod circa prædicta, sic possit Prior Conuentualis, aut alius Superior principalis, sicut potest Abbas, quia quo ad regimen Monachorum & Regulæ directionem, non est vis in nomine, dum tamen ille sit principalis Rector Monasterij.* Hæc ibi.

34. Et quamuis huiusmodi priuilegium fuerit viuæ vocis oraculo concessum, (scriptum tamen, & subscriptum per Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem,) & huiusmodi oracula videantur reuocata per Gregorium XV. in Constitutione 27. *Romanus Pontifex*, & per Vrbanum VIII. Constitutione 18. alias 28. *Alius fœlicis*, (quamuis Gregorius excepcperit, per Cardinales firmata:) nobis non obstat: tum, quia priuilegia viuæ vocis oraculo concessa, desinunt esse oracula, adueniente priuilegio Bullato, aut etiam in forma Breuis, in quo confirmentur; quod verum est, non solum quando in specie, nominatim, & expresse referuntur in Bulla, aut Breui confirmatorio, sed etiam quando in genere, & in communi, sub nomine viuæ vocis oraculi innouantur, vt bene docet Lezana, *part.* 4. *verbo, Oracula viuæ vocis, n.* 7. cum Peirinis, *tom* 3. *Priuilegiorum Minimorum, cap.* 12. *in additam. ad dictam Vrbani Constitutionem, num.* 1. Prædictum autem Eugenij oraculum confirmatum, & innouatum fuisse per priuilegia Bullata, indubitatum omnino est, non quia idem Eugenius confirmauit, anno 1446. in priuilegio 41. Bullarij nostri, à se ipso, & ab aliis Pontificibus concessa: quod & fecerunt Sixtus IV. priuileg. 61. anno 1476. Paulus III. priuileg. 86. anno 1535. & Pius V. priuileg. 94.

anno 1567. cum neque in specie, neque in genere quidem, vllam oraculorum ibi mentionem fecerint, quod necessarium erat ad eorum innouationem; sed quia Innocentius Papa VIII. in Constitutione Bullata, quæ incipit, *Inter curas*, quarto decimo Kalendas Aprilis, Anni Incarnationis Dominicæ millesimi, Quadringentesimi, Octuagesimi noni, *auctoritate Apostolica, & ex certa scientia*, confirmauit, & approbauit *omnia, & singula priuilegia, concessiones, gratias, & indulta per Sedem Apostolicam, & eius legatos, etiam viuæ vocis oraculo hactenus concessa, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur*, &c. Hæc Bonifacius, in fauorem Congregationis S. Benedicti Hispaniæ, (tunc Vallisoletana nuncupabatur) priuilegio 65. In cuius etiam fauorem Clemens PP. Octauus amplissimam confirmationem concessit 24. Maij, de anno 1594. in priuilegio 124. Bullarij nostri authentici, in quo sic fatur. *Nos tenores huiusmodi priuilegiorum, & indultorum, perinde, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis, & incertis, habentes, ac supplicationibus dilectorum filiorum Generalis, & aliorum Abbatum, Diffinitorum, Visitatorum, Priorum, aliorumque Superiorum, & Monachorum ipsius Congregationis, hac in parte inclinati, omnia, & singula priuilegia, donationes, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & indulta eidem Congregationi, eiusque Generali, & alijs Abbatibus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Prioribus, Monachis, Monialibus, alijsque personis, necnon singulis Ecclesijs, Monasterijs, Prioratibus, Domibus*, &c. *quomodolibet concessa, communicata, extensa, confirmata, approbata, & innouata, authoritate Apostolica tenore præsentium (quatenus sit in vsu, & Decretis 6. Conc. Trid. non aduersentur) perpetuo approbamus, & confirmamus*, &c.

Tum etiam, quia præfatum oraculum Eugenij IV. & omnia alia nostræ Religioni concessa, ante prædictum Pium V. ab ipso Pio piè fuerunt confirmata, & innouata in Constitutione, *Etsi Mendicantium Ordines* la 41. apud Cherubini Bullarium, *tom. 2.* §. 5. *Ac insuper*, ibi: *etiam viuæ vocis oraculo, in genere, vel in specie, tam per recolendæ memoriæ Eugenium Quartum*, &c. 35.

Nec obstat, in præfata Constitutione, nullam mentionem nostræ Congregationis fieri, nec vllius quidem Ordinis Monachalis, sed solum Mendicantium Ordinum; quia illa fuit ab eodem Pio V. ad Congregationes Montis Oliueti, Vallis Vmbrosæ, ad Cistercienſem, ad Carthusiens. nec non S. Hieronymi Hispaniarum, 36.

ſpaniarum, ad Camaldulenſes, & ad Congregationem Caſſinenſem extenſa decimo ſeptimo Kalendas Septembris, de anno 1567. in Bulla, *Ex ſupernæ diſpoſitionis*, immediatè ſequenti. Priuilegiis autem Congregationis Caſſinenſis, gaudet, & vtitur noſtra Hiſpana Congregatio, vigore Conſtitutionis Iulij Papæ Secundi, *Ad ſacram Petri Sedem*, la 1. Bullarij noſtri, ſub die 18. Kalend. Iulij anni 1505. Ergo innouatum eſt prædictum Eugenij IV. oraculum, & manet iam Bullatum, in ſuo robore, & minime reuocatum per Gregorium, Vrbanum, aut alium denique Pontificem. Quod & pro aliis oraculis etiam adnotare duxi; ſi tamen conceſſa ante dictas Pij V. Conſtitutiones reperiantur. Quocirca Lezana, *loco citato*, docet cum Peirinis, *vbi ſupra*, viuæ vocis oracula conceſſa Religionibus Mendicantibus ante Pium præfatum, non reuocari per dictas Conſtitutiones Gregorij, & Vrbani.

37. Ex quibus fit poſſe Prælatos noſtræ Congregationis vti, ſicut vtuntur, facultate ipſis per Paulum III. viuæ vocis oraculo factam decimo quarto die menſis Aprilis, de anno 1544. qua conceditur, *Abbatibus, Prioribus, Præſidentibus, & alijs Prælatis dictæ Congregationis, eorúmque Vicarijs, & loca tenentibus facultas annis ſingulis prima die Lunæ Quadrageſimæ, omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas religioſas, ac Donatos, & Eremitas præfatæ Congregationis, & ſub eorum cura exiſtentes, ab omnibus eorum peccatis, ac cenſuris, & pœnis propterea incurſis, etiam in caſibus quantumcunque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluendi, in foro conſcientiæ tantum.* Et idem dicendum eſt, de omnibus aliis oraculis, quæ annum 1567. præceſſerunt, &, alio ex capite, reuocata non maneat.

Et quamuis omnia dicta deficerent, nobis non obſtarent dictæ Conſtitutiones oraculorum reuocatoriæ; quia petitio Congregationis ad Eugenium facta, non contineretur in eis: imo neque Eugenij oraculum, prout explicat, & declarat poteſtatem Priorum Conuentualium, & aliorum Superiorum principalium, vt innuit Lezana, *part.* 1. *cap.* 3. *num.* 21. ex Peirinis, *tom.* 2. *Priuileg. Minimorum*, Conſtitutione 8. Pauli V. *num.* 1. *& part.* 4. verbo, *Oracula viuæ vocis, num* 5. ex Nouario *in Lucerna Regularium*, verb. *Priuilegia, num. item* 5. & ex Bordono, *reſol.* 31. *quæſt.* 1. *num.* 7. 38.

Ex dictis, *à num.* 14. primum collige diſcrimen inter Priorem Clauſtralem, & Conuentualem: quod Conuentualis, per electionem, ad præfecturam, aſſumitur, vti probauit Tamburinus 39.

 noſter,

noster, supra *num* 24. relatus, & habetur in Constitutione nostræ Congregationis, cap. 57. *de los Prioratos,* num. 1. ibi, *Ordenamos primeramente, que los Abbades de Filiaciones, Priores de Prioratos, y Superiores de las Granjas se elijan por el Abbad, y Monjes del Consejo de los Monasterios, cuyos annexos son, guardando la costumbre, que cada casa tiene de vso, en la forma de elegir.* Prior autem Claustralis, non per electionem, sed per meram Abbatis voluntatem præficitur, tam ex Sancti Patris nostri Benedicti præscripto, *cap.* 65. *Regulæ*, ibi: *Quemcunque elegerit Abbas cum consilio Fratrum timentium Deum ordinet sibi Præpositum:* quam ex Constitutione præfata, *cap.* 33. ita *num.* 1. statuente. *Conformandonos con la buena disposicion de muestro glorioso Padre San Benito, cerca de la elecion del Prior del Monasterio, para que este en todo subordinado al Abbad, ordenamos, y mandamos se elija el Prior en cada Conuento, de la manera, que en la Regla esta tan expresamente dispuesto. Esto es, que el Abbad tenga Consejo con los ançianos del, y oydas las raçones de vnos, y de otros, nombre por Prior a quien juzgare mas conuenir al seruicio de nuestro Señor, y buena administraçion del oficio.*

49. Et licet Constitutio consilium seniorum, ad vtramque exigat assumptionem, Prioris scilicet Conuentualis annexi Prioratus, & Prioris Claustralis Monasterij principalis, aliter tamen, & aliter: quia ad Conuentualis assumptionem, decisiua Consiliariorum suffragia exigit; ad Claustralis autem assumptionem solum consultiua. Ex qua diuersitate fit, quod ille verè, & propriè eligatur; secus vero iste. Rursus; quod ille, in rigore iuris, perpetuus sit, & destitui non possit sine graui causa iuridicè cognita, & probata. Patet ex c. Monachi, §. *Priores autem*, & ibi gloss. *in sum.* & verbo, *non mutentur*, el 2. *de statu Monachorum*, & docet etiam gloss. *in cap. Cum ad Monasterium*, §. *Tales*, verbo, *Perpetuo*, el 6. *eod. tit.* Et nota, quod caput, *Monachi*, est Concilij Lateranensis Decretum. Quod sit præfatus Prior perpetuus, ex iure, docent etiam Hieronymus Garcia, *in Politica, tom.* 2. *tract.* 10. *difficult.* 8. *dub.* 1. *punct.* 2. *num.* 9. ex Miranda *in Manuali Prælator. tom.* 2. *quæst.* 20. *art.* 2. Nauar. *commentar.* 2. *de Regularibus, num* 65. Azor. *part.* 2. *cap.* 2. *quæst.* 2. Antonin. Diana *part.* 3. *tract.* 2. *resolut.* 117. *fol.* 60. Tamburinus noster, *de iure Abbatum, tom.* 3. *disput.* 9. *quæst.* 14. *num.* 11. ex Cassadoro, *decis.* 4. *num.* 3. *de Præbendis*, eodem Azorio *tom.* 1. *lib.* 3. *c.* 26. *quæst.* 15. Cardinali *in Clementina vnica*, §. *Præmissa*, *num.* 4. *de supplend.*

plend. neglig. Prælator. Anastasio Germonio, *de indultis Cardin.* §. *Regularia beneficia*, *num.* 51. & ex *cap. Ad fidem*, *de statu Monachorum.* Claustralis autem Prior, manualis est obedientiarius, & ad nutum Abbatis amouibilis. Patet ex *cap. Cum ad Monasterium*, §. *Tales*, citat. Idem Tamburinus, *loco proximè citato*, *num.* 1. Quod autem de vtroque Priore, circa perpetuitatem, & amobilitatem, dictum est, expressè reperio definitum in *cap. Monachi*, §. *Priores*; & ibi glossa, verbo, *Non mutentur*, el 2. *de statu Monachor.*

41. Quod si quis forte dicat, Priores Prioratuũ Monasteriis principalibus annexorum, quicquid de iure communi sit de iure particulari Religionis, electiuos non esse, sed obedientiarios, & manuales: tum, quia constitutio allegata, licet ordinet quod huiusmodi Priores, & Superiores Grangiarum per Abbatem, & Consiliarios eligantur, addit tamen limitationem hanc: *Guardando la costumbre, que cada casa tiene de vso, en la forma de elegir.* Vsus autem obtinuit, vt Abbates omnium Monasteriorum Prioratus, & Grangias habentium, liberè pro eis Priores, & Superiores assumant, nullo vtentes decisiuo suffragio Consiliariorum, sed consultiuo tantum. Ergo Priores & Superiores præfati in Congregatione nostra, non electiui, sed obedientiarij sunt, & manuales, sicut & Claustrales.

Tum etiam; quia in eadem Constitutione statuitur, *quanto a los Monges subditos, que han de residir en los dichos annexos, todos ayan de ir con parecer de los del Consejo, votando por hauas, precediendo juramento de que el tal Monge es el que cumple para el annexo donde se embia, y concurriendo la mayor parte del Consejo:* Vbi apertè formam definit electionis subditorum cum decisiuo Consiliariorum voto, quod, pro electione Superiorum, non exprimit, sed tacet. Sed sic est, quod in lege, qui vnum exprimit, & aliud tacet, censetur excludere quod tacet: ex Regula iuris, in cap. *Nonne bene dicimus*, el 5. *de Præsumptionibus*, desumpto ex nostro Gregorio Magno, *hom.* 18. *in Ioan. cap.* 8. *vers.* 48. ibi. *Duo quippe ei illata fuerunt: vnum negauit, aliud tacendo consensit.* Ergo constitutio nostra, exclusit à Consiliariis suffragia decisiua, pro Priorum annexorum electione. 42.

Pro obiectionis solutione, nonnulla præmittenda nobis sunt. Primum est. In legis interpretatione, proprietatem verborum seruandam esse: & secundum illam proprietatem, legem latam esse intelligitur. Vt bene Castro Palaus *p.* 1. *tract* 3. *disp.* 5. *punct.* 3. §. 3. *num.* 2. ex Suarez *de leg. lib.* 6. 43.

C 3 *cap.* 1.

cap.1. num.7. Salas *disp.21. sect.3. num.4.* Azor. *part.1. lib.5. cap.16. quæst.9.* Bonacina *disp. 1. quæst.1. punct.3. num.15.* & ex *l. Non aliter, ff. de legat. 3.* & ex *l. Prospexit, ff. Qui, & à quibus, & cap.2. §. Sed neque, de Translat. Episcopi.* Pellizarius, *tom.1. tract.4. cap.5. n.331. & tract.6. cap.4 n.9. in fin.* Lezana *tom. 4. verb. Leges Regularium, num.32.* gloss. *in Clementin. Etsi principalis*, verb. *eod.2. de rescript. ex c. si quem, de sentent. excom. & cap. Si pater, de testam. lib.6.* Et ratio est, quia legislator debet procurare legem claram, & distinctam esse, vt firma illa sit, & cauillationes vitentur, text. in *cap. Abbate, v1. de verborum signific.* ibi. *Nec lex debet esse obscura, & captiosa*, &c. Ergo in condenda lege vti debet verbis in propria eorum significatione.

44. Quæ ratio adeo efficax est, vt etiam si legislator extra legem, dicat se aliter eam intelligere, quam ipsa verba sonant, non teneamur eius stare interpretationi. Quia ex duplici capite teneremur. Vel quia interpretatio illa est clara mentis habitæ à legislatore cum legem condidit: Vel quia ipsius est legislatoris. Neutrum dici potest. Ergo nec quod teneamur eius interpretationi stare. Minor quoad primam partem probatur. Quia huiusmodi declaratio clara non est, siquidem in ea ad impropriam recurritur verborum significationem, & sic non est imbibita in lege talis declaratio, cum non sit præsumendum legislatorem impropriè fuisse loquutum dum legem condidit. Declaratio autem, in lege non imbibita, non valet vnquam obligare, quia extendi non valet lex ad casum in ea à principio non comprehensum. Ergo huiusmodi declaratio, quatenus declaratio mentis legislatoris, tempore, quo legem condidit habitæ, obligare non potest.

Quoad secundam partem, minor etiam probatur. Quia dum legislator suam non promulgat declarationem, & per illam intendit obligationem inducere, non procedit vt legislator, & Superior, sed vt Doctor particularis, cuius sensum sequi non tenemur magis quam alterius Doctoris, cum verba legis, in propria eorum significatione sumpta in contrarium sint. Ergo non tenemur sequi ipsius declarationem, pro vt ipsius. Vide Palaum, *vbi supra*, & Sà *infra, num.52.* 45.

Limitationes tamen præfata doctrina patitur. Prima est. Quãdo lex intellecta secundum proprietatem rigorosam verborum, ius corrigitur, accipi illa debent, secundum significationem non ita propriam, vt vitetur iuris correctio, v.g. ad electionem præscribit 46.

ſcribit ius eligentium concordiam: ſi maior eorum pars conueniat, cēſentur omnes concorditer conuenire, ne iuri communi derogetur, vti docet Palaus *vbi ſupra num.* 4. verſ. *Hac tamen limitatio* ex Suar. *de legib. lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 18. Salas *diſp.* 21. *ſect.* 6. *num.* 16. Quod abunde conſtare ait, ex *cap. Cum olim, de re iudicata*, in fine, gloſſa & Panorm. ibi; ſed verba textus, illo in capite, id non probant: ait enim Innocentius III. *Mandamus, quatenus ſæpe dictum archidiaconatum (plena omnium veſtrum, qui præſentes fuerint in Eccleſia interueniente concordia) ordinare curetis*; bene tamen verba gloſſæ, verb. *Præſentes*, ibi. *Quod dicit, omnium veſtrum, vel maioris partis, ſupple, quia quod maior pars, & ſanior facit, valet, & canonicum reputatur.* Quod bene illa probat ex *cap. Quia propter*, el 42. *de electione*, vbi poſtquam ipſe Innocent. III. in Concilio generali Lateranenſi decreuerit, in electione canonica debere *omnes* in electum conſentire, addit vel maiorem & ſaniorem eligentium partem, ſi electio per ſcrutinium celebretur. *Eligatur*, inquit, *in quem omnes, vel maior, & ſanior pars capituli conſentit.* Quam diſiunctiuam approbat, dum dicit, *is collatione habita eligatur*, id eſt, vti ait gloſſa verbo, *collatione*, fiat collatio *numeri ad numerum, vt ſciatur in quem maior pars conſentit: & zeli ad zelum, & meriti ad meritum*, vt ſcilicet ſciatur, quis dignior ſit, quæ vtique collatio, locum habere numquam poſſet, ſi omnes in vnum deberent conuenire, vt per ſe patet. Eadem gloſſa verbo, *Vice omnium*, ait *quod maior pars facit, totum capitulum facere videtur.* Idem probatur *cap. Cum in cunctis*, el 1. *De his, quæ fiunt à maiori parte capituli*, ibi. *Quocirca præſenti Decreto ſtatuimus, vt niſi à paucioribus, & inferioribus aliquid rationabiliter obiectum fuerit, & oſtenſum, appellatione remota præualeat ſemper, & ſuum conſequatur effectum, quod à maiori, & ſaniori parte capituli fuerit conſtitutum.* Probat, inquam, etiam ex hoc capite, quod à maiori parte facta, ab omnibus facta reputentur. Gloſſ. in Reg. *Quod omnes*, infra, num. 65.

Secunda limitatio. Quando ex verbis legis in ſuo rigore, & proprietate intellectis, aliquod abſurdum, vel iniquitas in legiſlatore ſequeretur, intelligenda eſt lex in ſenſu non ita proprio verborum. Quia lex rationabilis, & iuſta eſſe debet: & ſic ex ea abſurdum, & iniquitas ſequi ex legiſlatoris mente non eſt præſumendum. Palaus *num.* 5. ex *l. Nulla iuris ratio, ff. de legibus*, & *l.* 18. & 19. *eodem tit.* Pellizarius *part. ſeu tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 5. *num.* 180. 46.

*num.*180. Sà verbo,*lex,num.*1.Salas, & Suarez citatis, Lezana *tom.*4.verb.*Leges Regular.num.*32. Barbosa *Axiom.*130.*n.*3.

48. Tertia limitatio. Si ex proprietate verborum lex redderetur inutilis, ad impropriam significationem debet recurri. Pellizar. *loco citato,n.*331.*& tract.6.cap.6. num.*16.cum Couar.*variar.cap.*3. *num.*9. Palaus *n.*5. ex eod.Couar. Felino, *in cap. Translato, de Constitut.num.*14 Suarez *lib.6. cap.*2. *num.*7. Mascardo, *de Probationib. conclus.*596. *num.* 2. Sarmiento, *lib.* 1. *select. cap.* 12. *num.*7. & ex Tiraquello *in l.connubial.glossa* 5. *num.*115. Sà verbo, *lex,num.*1. Lezana *tom.*4.ver.*Leges Regularium, num.* 10. hæc limitatio probatur ex *cap. Si ciuitas*, 17. *de sentent. excommunic. lib.*6. vbi Bonifacius Papa VIII. decreuit, *Si ciuitas, Castrum, aut villa subijciantur Ecclesiastico interdicto, illorum suburbia, & continentia ædificia eo ipso intelligi volumus* (inquit) *interdicta.* Et rationem suæ voluntatis, & legis, statim hanc reddit. *Nam licet prædicta videantur alias murorum ambitu terminari: hoc tamen casu ne vilipendi valeat sententia interdicti, (quod fieret si posset in ipsorum suburbijs, vel continentibus ædificijs licitè celebrari, vt prius) expedit interpretationem fieri laxiorem.* Et ex simili ratione concludit, *si sit Ecclesia interdicto supposita, vel subiecta; nec in capella eius celebrari, nec in cæmeterio ipsius eidem Ecclesiæ contiguis, poterit sepeliri. Secus si ei contigua non existant.* Hæc in Decretali illa. Vbi statuitur, legem interdicti intelligi debere, non iuxta proprietatem verborum illius, sed iuxta impropriam, ne lex illa *vilipendi*, (id est inutilis, & illusoria reddi) valeat.

Cum autem duplex sit significatio propria verborum, vna naturalis, illa scilicet, quæ illis competit ex primaria hominum institutione, (in hoc enim sensu naturalis dicitur, & non quia à natura illam habeat, cum omnia ad hominum placita significent;) & alia ciuilis, seu iuridica, quæ ex sola iuris fictione, & per quandam quasi translationem ex vsu Iurisperitorum, vocibus, seu verbis competit: ex gratia, *mors*, iuxta naturalem, seu communem apud homines significationem, dicit separationem animæ à corpore; & iuxta ciuilem, significat professionem in Religione. Similiter vox *filius*, iuxta priorem significationem dicit filium naturaliter procreatum; & iuxta posteriorem, adoptatum, dubitari potest iuxta quam istarum significationum verborum, quæ propriæ vtique sunt, debeat lex interpretari? 49.

Respondetur sub distinctione. Aut lex, odiosa est, aut fauorabilis, aut denique, dubia. Fauorabilis 50.

rabilis est, quæ primario aliquibus prodest, quamuis aliis secundario prosit, vti aduertit Lezana, *vbi supra n.* 34. Si igitur lex pœnalis, odiosa, & præceptiua est, interpretari debet iuxta propriam significationem naturalem verborum. Idem Lezana *num.* 33. Marcus Vidal, *tit. de Monialibus, num.* 106. Castrus Palaus, loco citato, *part. scilicet* 1. *tract.* 3. *disp.* 5. *punct.* 3. §. 3. *n.* 7. *iuncto* 8. in principio; Si vero lex fauorabilis sit, interpretanda est iuxta ciuilem verborum significationem. Sic etiam Lezana, *num.* 33. Palaus, *num.* 8. & alij communiter. Vtrumque probatur ex Regula, *Odia restringi, & fauores conuenit ampliari.* la 15. *de Regulis iuris, lib.* 6. Si autem dubia sit lex, itavt cognosci non possit an fauorabilis, an vero odiosa, pœnalis, seu præceptiua sit, attendi debet (ait Lezana *num.* 34.) ad primarium legislatoris finem, itavt si ille sit fauorabilis, lex etiam fauorabilis sit; si autem sit odiosa, & lex odiosa censeatur. Vnde lex, quæ principaliter, publicam respicit vtilitatem, fauorabilis est, quia pluribus fauet.

51. Secundò suppono, legem nouam (etiam ab eodemmet legislatore, vel ab eandem potestatem habente conditam,) semper secundum antiquam interpretari debere. Ita Castrus Palaus vbi supra *num.* 14. ex *l. Non est nouum,* & *l. Sed & posteriores, ff. de legibus, l.* 1. §. *Lex Falcidia, ff. ad legem Falcidiam,* & ibi, *Alexand. num.* 7. & *gloss. in l. Sciendum, in glossa* 1. *ff. Qui satisdare cogantur*, & ex Menochio, 499. *num.* 22. & *centur* 6. *casu* 502. *num.* 67. versu, *Et quidem hac opinio.* Quod adeo verum est, addit præfatus Author, vt licet antiquiores leges abrogatæ sint, iuxta illas nouæ sint explicandæ, ex Barth. & Ludouico Gomez notauit Burgos de Pax, *in legem* 1. *Tauri, num.* 570. & Sanchez *lib.* 2. *de Matrimonio, disput.* 24. *num.* 6. Vnde per ius nouum aut legem; ab antiqua non est recedendum, nisi expressè id contineatur in noua, vt bene Sà, verbo, *lex, num* 16. Thomas Del-bene, *de immunitate Ecclesiastica, part.* 1. *c.* 2. *dub.* 4. *sect.* 3. *n.* 30. Quocirca docet Pelizar. *tom.* 1. *Manual. Regul. tract.* 5. *cap.* 4. *n.* 37. quod omnes leges moderniores trahendæ sunt ad sensum antiquiorum, cum de eadem re disponunt, & antiquiores non abrogant. Vide ipsum *tract.* 10. *cap.* 5. *num.* 6.

Notanter dixi: *Etiam si ab eodemmet legislatore, vel ab eandem potestatem habente, conditam.* 52. Quia indubitatum omnino est, quod lex, ab inferiorem potestatem habente, condita, secundum sui Superioris legem, maximè in corpore iuris insertam, in dubio est interpretanda. *Standum*

dum est (inquit Sa vbi supra, n. 23. *verbis legis, secundum interpretationem iuris, etiamsi legislator extra legem dicat se aliter intellexisse. A Papa quidem Innocentio IV. declarante suam mentem in Constitutione à se facta antea, recessit Hostiensis, & cum eo alij Doctores. Vide lib. de concessione Prabenda, cap.* 1. Hæc Sà.

53. Tertiò suppono, quodlibet verbum legis, etiam minimum, debere aliquid operari. Marcus Vidal, *tit. de Duello, num.* 26. Lezana, *loco citato, tom.* 4. verbo, *Leges Regularium, num.* 41. *& tom. Consultorum, consulto* 2. *num.* 37. August. Barbosa, *Axiom.* 222. *num.* 11. *&* 12. & quamplures Doctores ab his recensiti, ex *l.* 3. *in princ. de iureiurand. l. fin. ff. Nequid in loco publ. c. si Papa, in fin. de priuileg. in* 6. *cap. si à Iudice, de Appellat. eodem lib. l. item, si quando*, 109. *de legat.*

54. Quartò suppono, legem nullam Congregationis nostrę, sicut nec alterius Summo Pontifici subiectæ, iuri Canonico cõmuni, posse derogare, vel aliquid licitè, aut validè disponere, vt infra latè probabimus, *num.* 83. cum tribus sequentibus.

55. Quintò suppono electionem Canonicam definiri per hoc quod sit *Alicuius certa personæ canonicè facta voluntaria vocatio, à maiori parte interessentium, & habentium ius eligendi, legitimè congregata.* Ita Vidal, *tit. de electione Canonica, n.* 3. ex Hostiensi, & Ioan. Andræa, Panormit. *in Rubric. de Postulat. Pralat. in* 6. Alter. *tom.* 1. *de Censur. lib.* 2. *cap.* 2. *in princ.* Decio, *in Rubric. de electio. num.* 1. & ex Megal. *in Promtuario*, verb. *Electio, num.* 1. Addit etiam Vidal, *& secretis suffragijs celebrata.* Quæ quidem additio, locum tantum habere potest in electione, quæ per scrutinium fit, non vero quæ per compromissum, & per inspirationem, vt per se patet, pro quo vtique

56. Suppono sextò, electionem Canonicam in triplici esse differentia. Prima est per scrutinium, in qua, *præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, assumuntur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi.* Hæc est prima electionis canonicæ differentia, & forma eius à iure præscripta *in cap. Quia propter*, el 42. *de electione.* Secunda est, *si eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium eligant.* Tertia est, *si communiter esset ab omnibus, quasi per inspirationem absque vitio celebrata.* Istæ omnes sunt differentiæ electionis canonicæ, & eius formæ, & nullæ aliæ, vti expressè in citato definitur capite, ibi: *Aliter electio facta non valeat.*

Vltimò

57. Vltimò ſuppono, quod legiſlator, ſi velit actum aliter fieri, quam per aliam fuerit legem ſtatutum, illud debet exprimere. Sic Pellizarius *tom.1. tract.6. c.2. num.123.* ex *l. vnica,§.Sin autem, C. de caduc. toll. l. ſi ſeruum, ff. de acquirend. hæred.* §. *Prator.* verb. *Non dixit, & cap. 6. num.* 24. ex Suar. *tom.4. de Religione, tract.8. lib.2. cap.17. num.7. & num.123.* citato addit. *Quocirca præſumitur lex aliquid noluiſſe, ſi facile potuit exprimere, & non expreſſit, vt dicit Menochius conſ.30. num.8.* Quod autem lex non exprimit, aut diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de Præſ. ff. de offic. Præſid.* Bart. *in l. de pretio. ff. de Publiciana,* Lezana *tom.4.* verb. *Leges Regularium, num.35.* Pellizar. *tom.2. tract.6. cap.3. n.13.* Thom. Delbene, *de immunit. p.1. cap.1. dub.7. num.2. & cap.2. dub.7. ſect.1. num.11. dub.12. num.10.* Marc. Vidal, *tit. de caſib. reſeruat. n.79.*

58. Quibus poſitis ad obiecta ſupra *num.* 41. & 42. reſpondetur primò, non poſſe Religionem per iura ſua particularia, Conſtitutiones ſcilicet, ac definitiones, iuri communi vlla in re derogare niſi ad id expreſſam habeat Apoſtolicam facultatem, aut confirmationem, iuxta dicta *num.* 54. & rurſus *num.*83. 84. 85. & 86. dicenda. Vnde ſi Priores, aut Superiores Filiationum à iure communi electiui ſunt, non poſſunt manuales, & obedientiarij per Conſtitutiones Ordinis fieri, niſi expreſſa facultas Apoſtolica ſic conſtituendi procedat, aut ſaltim ſimilis approbatio, & confirmatio ſubſequatur.

Et non ſufficiet facultas quælibet, ſed quæ expreſsè contineat clauſulam: *Non obſtante conſtitutione in Concilio generali edita.* Quia *cap. Quia propter,* cit. conſtitutionem Conc. generalis Lateran. continet. Conſtitutionem autem huiuſmodi non reuocari niſi per ſimilem clauſulam, colligunt ex *cap. ex parte, cap. vlt. de Capel. Monachor. c. eam, de ætat. & qualit. & ex cap. Nonnulli, de reſcriptis,* Felin. *ibi, num.3.* Nauar. *in Manual. cap.27. n.265.* Molina, *de Iuſt. tom.1. tract.2. diſput.173.* Sanch. *de matrim. lib.3. diſp.26. num.7.* Rota, *in Mediolan. decimarum* 10. *April.*1606. coram Coccino, *la 279. num.6.* Tambur. *tom.1. diſp.5. quæſt.5. num.7.*

Secundò dico, conſtitutionem noſtram intelligi debere de electione canonica ad quam vocentur Conſiliarij Patres ſuffragium habentes, in Priorum annexorum electione, ex ipſiuſmet conſtitutionis præſcripto. 59. Quæ quidem, vt ſonat, debet intelligi ſecundum propriam, & rigoroſam verborum ſignificationem naturalem, iuxta communem hominum intelligentiam acceptam, ob leges, ratio-

nem, & authoritates Doctorum *num.* 43. 44. *&* 45. adductas. Tum etiam, quia quælibet lex, & Constitutio, debet interpretari iuxta ius commune, quia posterior, & quia inferior, ex dictis *num.* 51. *&* 52. Tum tandem, quia in lege, seu Constitutione debet aliquid operari quodlibet illius verbum, vt vidimus *num* 53.

60. Limitatio autem illa: *Gardando la costumbre, que cada casa tiene de vso en la forma de elegir:* Non militat contra nos; imo potius pro nobis est, & pugnat. Quia in assumptione Prioris annexi statuit, vt forma electionis, seu eligendi, siue hæc, siue illa sit, seruetur. Nulla autem electionis forma dari potest, in qua electores, seu qui ad electionem sunt vocandi, suffragium, & votum non habeant decisiuum, vt inductione patet, in annumeratis *cap. Quapropter*, *num.* 56. relato, ad quas tres redacta est omnis electionis validæ forma. Ita vt omnes electiones factæ contra illas, sint ipso iure nullæ, vt patet ex illo textu, & ait Tambur. *tom.* 1. *disp.* 5 *quæst.* 5. *num.* 5. ex Innocent. *ibi, num.* 6. & communi DD. Roman. *consil.* 322. *num.* 12. Miranda *in Manu. Prel. tom.* 2. *quæst.* 23. *art.* 2. *concl. vnic. post med.* Suarez *de Relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 2. *cap.* 12. *n.* 9. Sanchez *in sum. lib.* 2. *cap.* 38. *n.* 83. *& seq.* Sigismond. à Bononia, *de electio. & postul. Prelat. Regular. dub.* 4. *num.* 5. Castell. *tract. de electio. Prelat. cap.* 1. *num.* 3. vers. *Forma igitur*, & Rota *in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini*, 24. *Noutmbr.* 1624. coram Coccino Decano. Ergo tantum abest, vt Constitutio nostra votum auferat decisiuum à Patribus Consiliariis, in vllo casu, vt potius illud in omnibus firmet ipsis, atque confirmet.

Praxim autem, & vsum assumptionis ad Prioratus per Domnos Abbates absque voto decisiuo Consiliariorum, in contrarium assertum, omnino negamus: quia ille si daretur, non vsus, sed abusus melius, & corruptela diceretur, quia contra Constitutionem Ordinis, & contra ius commune actus irritans, introduceretur. Proponit igitur Domnus Abbas Patribus Consiliariis in suo conclaui congregatis, ad sonum Campanæ, vt plurimum, quem vult in Priorem eligere, & Consiliarij suffragantur, vel secreto per calculos, vel per voces, aut signa suas manifestant circa electionem, vel repulsam, à Prælato propositi, voluntates. Si per calculos suffragia præstantur, prima electionis Canonicæ forma per scrutinium seruatur: si per voces, aut signa, secunda seruatur, aut tertia. Secunda quidem, si Abbati cōmittant, vt omnium eligat vice, quod tunc, sine dubio 61.

dubio fit, quando Consiliarij suas voluntates; Abbatis voluntati accommodant, & adaptant. Tertia tandem quando per communem omnium acclinationem, quasi per inspirationem celebrant electionem.

62. Sed dices, quando per calculos Consiliarij suffragia præstant, non assumuntur tres ad scrutinium faciendum: Ergo nec forma præscripta à iure seruatur, ac per consequens non erit electio. Solum ergo Patres Consiliarij vota consultiua per calculos præstant, non vero decisiua.

63. Respondeo cum glossa *in cap. Quia propter*, citato, verbo, *Sanior*, tres assumi de Collegio Consiliariorum, non esse de substantia electionis, dummodo tot sint inquisitores quod fraus fieri non possit, etiam si de eodem Collegio non sint. Imo addit verbo, *Viris*, vni tantùm committi hoc munus bene posse, per textum *in cap. Causam, quæ*, el 8. *de electione.* Vbi Moniales quædam in Episcopum Abbatissæ suæ electionem contulerunt: postmodum re non integra, voluntatem suam mutare volebant; Papa tamen mandauit, *ipsam, quam prouiderit faciat ab eis in suam recipi Abbatissam.* Si igitur electio, quæ ab omni Collegio debet fieri, vel saltim à pluribus viris idoneis, de Collegij commissione, ex Concilij Lateranensis, sub Innoc. III. Decreto, in citato, *cap. Quia propter*, poterat Episcopo committi, qui non erat de Collegio illo Sanctimonialium, quare scrutinium, quod minus multo est, non poterit vnico Consiliario, Secretario committi? Poterit quidem, quia, *Cui licet quod est plus, licet vtique quod est minus.* De Regul. iur. lib. 6. la 53. *&* *l.* 188. *ff. de Reg. Non debet cui plus licet, quod minus est non licere.*

Quæ vtique doctrina, maximè verum habet, vbi numerus eligentium non est copiosus, sicut reuera non est in Congregatione nostra, numerus Monachorum ad Consilium deputatorum: Si enim tres scrutatores necessariò pro qualibet electione essent eligendi, sequeretur in Collegio, seu Conuentu, in quo tres tantum habitant, electionem Canonicam validè celebrari non posse, contra iuris dispositionem, *in cap. Nullus*, el 1. *de electione*, vbi statuitur: *Nullus in Ecclesia vbi duo, vel tres fuerint in congregatione, nisi eorum electione canonica presbyter eligatur.* 64.

Ad illud tandem quod *n.* 42. obiicitur Monachos subditos per electionem, & suffragia decisiua Consiliariorum; ad conuentualitatem Prioratuum destinari; respondeo negando totum. Non enim exigit Constitutio, pro huiusmodi destinatione, votum decisiuum, sed consultiuum tan- 65.

tum. Quod sic probo. Congregatio leges condere, seu Constitutiones statuere non potest, supra ea quæ habentur in Regula. Lezana *tom.2.cap.12.num.9.* ex Angel. ver. *Religiosus, num.29.* Siluestr. v. *Religio.6. quæst.6.* Peirinis *tom. 1. de subdito Religioso, quæst. 1. de obedientia.* §.1. Pellizarius *tom. 2. part. 1. tract. 9. c.8. num.71.* ex Mirand. *in Man.tom.1. quæst.26. art,10.* Sanch. *lib.6.oper. Moral. cap.2. num. 18.* Peirin. *loco cit. cap.8.* § 2. ob hanc duplicem rationem. Prima. Quia potestas legislatiua, est concessa Religionibus, solum pro obseruantia Regulæ, non autem pro his, quæ supra Regulam sunt, & multominus contra Regulam. Secunda. Quia in re communi pluribus, vt singulis, non valet quicquid maior pars facit, sed requiritur, quod omnes consentiant, quibus præiudicium fit, vt aduertit Panormitan. *in cap. Cum omnes, de Constit. num* 5. Estque Regula iuris: *Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari*, la 29. *in lib. 6.* & ibi gloss. verbo, *Quod omnes. Et nota* (inquit) *quod dicit. Id quod tangit omnes, debere approbari ab omnibus: Ergo non valet, quod facit maior pars, & sic contra 65. d stinct. cap. 1. supra de his, quæ fiunt à maiori part. cap. 1. ff. ad municip. Quod maior.* Quod quidem argumentum sic soluit. *Aut competit vt singulis, aut vt Collegio.* Quasi diceret, si competit vt singulis, quod maior pars facit, factum non valet; secus si vt Collegio. Et sic quod decernitur citatis capit. & lege competit singulis, non vt singulis, sed vt Collegio. Tum sic sed Sancta Regula statuit, vt bene obseruat Abbas Tambur. *tom.3. disp.1. q. 7.* vt adhibitis ad consilium Fratribus, *audiens Abbas consilium Fratrum, tractet apud se prudenter, & quod vtilius iudicauerit, faciat.* Et paulo post, *Sed magis in Abbatis pendeat arbitrio, & quod salubrius esse iudicauerit, ei cuncti obediant.* Hæc *cap.3.* de adhibendis ad Consilium Fratribus. Et *cap.65.* similiter ait. *Ideoque nos prauidemus expedire propter pacis, charitatisque custodiam in Abbatis pendere arbitrio ordinationem Monasterij sui.* Ergo Constitutio nostra non disponit, quod Patres Consiliarij suffragium decisiuum præstent pro Monachis subditis ad Prioratus, seu Filiationes mittendis, sed consilium tantum.

Addit Tamburinus, quod regulariter, quando quis consilium 66.
aliquorum requirere debet, non tenetur illud sequi; etiam in casibus, in quibus si non requireretur actus esset nullus, per text. *in cap. Cum in veteri*, & gloss. verb. *in tract.* & verb. *Expectatum*, & Abb. *num.12.* el 52. *de electione*, per eundem Abb. *in cap.*

Ad

Ad Apostolicum, *n. fin. de Regularibus*, & in *cap. Quando*, *num.* 5. *de his, quæ fiunt à Prælat.* Siluest. verb. *Consilium, quæst.* 1. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancel. gloss.* 41. *num.* 61. *& gloss.* 47. *num.* 7. Barbos. *Axiom.* 55. *num.* 2. *& in Collectan. ad Regul. Nullus* 62. *n.* 3. *de Regulis iur. lib.* 6. Menochium *de Præsumptionib. lib.* 6. *præs.* 34 *num.* 25. & Sanchez *de Matrim. lib.* 1. *disp.* 34. *n.* 24.

67. Neque contra nos vrget, quod statuat constitutio: *Votando por habas, precediendo juramento:* Et infra: *Y concurriendo la mayor parte del Consejo.* Quia suffragari per fabas præmisso iuramento, non extrahit suffragium consultiuum è propria ratione, & natura, in rationem, & naturam decisiui suffragij: & ad hunc solum finem sic suffragari præcipitur, vt omnino liberè, & secundum propriam conscientiam, & Deum, nullo humano interueniente affectu, & respectu, consilium suum quilibet Consiliariorum exhibeat. Et illud: *Concurriendo la mayor parte.* Solum operatur, quod Domnus Abbas obstringatur, ad sequendum consilium maioris partis consiliariorum, non autem minoris, in casu quo missurus sit ad Filiationem, Monachum à se propositum; non autem absolutè obstringitur vllos sequi, seu eorum consilia; tum ob ea, quæ diximus *num.* 65. ex Sancta Regula, contra cuius præscriptum nihil potest Congregatio præscribere. Tum etiã, quia vti obseruat Tamburinus, loco citato, ex *l. in furto*, §. *Recte*, *ff. de Furt.* & Felin. *in cap. Cum omnes*, *limit.* 10. *de Constitut.* ea est natura consilij, vt quamuis excitet ad deliberandum; non tamen obligat ad sequendum.

Ex dictis fit, Regulam illam iuris, *num.* 42. relatam, nihil contra nos dicere, aut præsumere. Ex illa enim solum præsumitur, Congregationem noluisse obligare, vt Priores, & Superiores annexorum, præmisso iuramento, & per secreta calculorum, seu fabarum suffragia eligerentur; non autem sequitur voluisse suffragia decisiua Patribus Consiliariis pro huiusmodi Priorum, & Superiorum electione denegare. Quia solum excludere censetur in assumptione Priorum, aut Superiorum, quod in subditorum exprimit destinatione. Sed in hac non exprimit Constitutio suffragia Consiliariorum esse decisiua, sed secreta tantum, & præmisso iuramento. Ergo hoc tantum excludit in illa. 68.

Imo possumus dicere, Regulam illam, *Qui vnum exprimit, & aliud tacet*, &c. intelligi debere de vno, eodémque subiecto; non autem de diuerso: ita videtur manifestè, in loco illo Ioannis 8. v. 48. *Nonne bene dicimus nos quia Samari* 69.

Samaritanus es tu, & Dæmonium habes? Et in illo Gregor. hom. 18. *Duo quippe ei illata fuerunt: vnum negauit, & aliud tacendo consensit.* Ex quibus quidem Regula illa sumpsit exordium, & in quibus sine vllo dubio fundatur. Ex duobus enim, quæ Christo Domino à Iudæis illata fuerant, scilicet Samaritanum esse, ac Dæmonium habere: hoc vnum negauit, quia in nullo sensu Dæmonium habebat; illud tamen tacendo cõsensit in eo sensu quod custos sit. Quod igitur tacet Constitutio nostra, dum loquens de destinatione, subditorum, seu de missione illorum ad Filiationes, hanc præmisso iuramento, & per fabas fieri debere, exprimit, de eadem illud excludere censetur; non autem de electione, seu deputatione Priorum, & Superiorum, quæ diuersa actio est.

70 Ea tamen, quæ *à num.* 43. dixi, ex abundantia dicta scias. Ad hoc enim vt Prior, & Superior Prioratus, vel alterius annexi verus Prælatus sit, & dignitas, habeátque iurisdictionem rigorosam in suos subditos, non indiget perpetuitate, neque electione propria, per suffragia decisiua Consiliariorum celebrata: quomodocumque enim ad Prioratum assumatur vt caput, erit legitimus, & verus Prælatus, & habebit dignitatem, ac iurisdictionem, vt tale. Patet primo ex *Clementina* 2. *Etsi principalis, de rescript.* in qua Sacrum Concilium Viennense sub Clemente V. explicans, *cap. Statutum, §. Sancimus*, el 11. *de rescriptis, lib.* 6. (vbi ita Bonifacius Papa VIII. definit: *Sancimus igitur, vt nullus nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ, auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum eiusdem de cætero committantur*, sic ait. *Et si principalis officialis Episcopi, aut Religiosus Conuentualem obtinens Prioratum, (quamuis ad Prioratum eundem Prior non consueuerit per electionem assumi) à Sede Apostolica, vel legato eiusdem, dari valeat delegatus: In officiali tamen foraneo, aut Religioso, Monasterij sui Priore Claustrali, nequaquam hoc volumus obseruari.*

Hæc omnia Concilium, & nihil amplius ibi. Sed glossa illius, 71. multa ad rem præsentem. Pauca referam, verbo, *Ista Clementina. Respondet* (inquit) *Papa, quod principalis officialis Episcopi, & Prior Conuentualis, quamuis non sint assumpti per electionem, sunt tamen tales personæ, quod eis possunt, & debent causæ à Papa de delegari, & erunt idonei iudices delegati.* Et infra, postquam repetit parenthesim Clementinæ; sic. *Et quamuis Prior Conuentualis, non consueuerit assumi per electionem ad*

ad Prioratum : ſic concludit. *Nota quod Prior Conuentualis eſt in dignitate.* Rurſus, verbo, *Etſi, Principalis officialis Epiſcopi, & Prior Conuentualis, licet obedientiarius, delegari poſſunt à Papa.* Sic ibi, & verbo, *Conuentualem*, ita. *Et hic patet approbatum, quod notat Abbas, de Præbendis, Niſi, ſcilicet, quod Prioratus eſt dignitas, ſi Conuentualis eſt, alias non.* Et verbo, *Per electionem.* Sic, *ſed per prouiſionem. Et intelligo de obedientiario, qui remoueri poteſt ad nutum ſui maioris: aliàs nulla fuiſſet dubitatio. De iſto vero, & de officiali quem Epiſcopus ad nutum remouet, merito dubitabatur, quaſi iſti non ſint in dignitate: ex quo non ſunt perpetui: ſed ſatis eſt quod poſſunt eſſe perpetui, id eſt quandiu viuent, ff. pro ſoc. l. 1. facit de his, quæ ſiunt à Prælat. Cum Apoſtolica. Inſtit. de auctorit. tut. §. Neque, ff. de condit. indeb. l. Sufficit. Item per mortem, vel remotionem talium Priorum, licet obedientiarij, vacat Prioratus, vt patet infra de ſupplenda neglig. Prælat. Quia Regulares.* Hæc omnia gloſſa verb. *Per electionem*, citato. viden. 75.

72. Secundò patet aſſertio noſtra, à paritate; Domni enim Abbates in Congregatione Benedictina Hiſpana, quadriennales, ad ſummum ſunt, non perpetui, & aliqui eorum non per electionem Conuentus, aut diffinitorij, ſed per ſolius Reuerendiſſimi Generalis voluntatem, ad Abbatiam aſſumuntur: nihilominus omnes illi eandem Prælaturam, & dignitatem habent, ac haberent ſi perpetui eſſent, & per electionem Canonicam Conuentus electi: & tanta nunc iuriſdictione, & poteſtate pollēt, quanta tunc pollerent, vti omnibus notum, & manifeſtum eſt. Ergo etiam ſi dictus Prior Conuentualis Prioratus annexi, obedientiarius, & manualis forte ſit, eandem Prælaturam, & dignitatem habebit, quam haberet ſi eſſet perpetuus, & per Canonicam electionem ad Prioratum aſſumptus, & tantam poteſtatem, & iuriſdictionem pariter habebit.

Secundum diſcrimen principale inter vtrumque Priorem, 73. eſt, quod Clauſtralis (excepto caſu præſidentiæ,) non habeat adminiſtrationem bonorū Monaſterij, nec iuriſdictionem, aut curam vniuerſalem in ſpiritualibus, & temporalibus, ſed ſolum circa obſeruantias Regulares, & qualem ei Abbas in caſibus occurrentibus, delegare voluerit. Conuentualis autem Prior, omnimodam adminiſtrationem, & iuriſdictionem in ſpiritualibus & temporalibus, & pro vtroque foro habet, niſi ſpecialiter per ſuperiorem Prælatum ex cauſa legitima, aut per Conſtitutiones, vel definitiones Ordinis, in aliquo, limitatam accipiat, quod

& Abbates, imo & Generalis ipse supremus Congregationis Præsul, circa potestatem, & iurisdictionem suam, in multis experitur, vt adnotant Lezana *part.1.cap.18.num.1.* & Pellizarius, qui *tom.2.part.1.tract.9. cap.3. num.28.* docet statutis latis in Capitulo generali, obligari Prælatos etiam supremos, non solum quoad vim directiuam, sed etiam quoad coactiuam. Et addit hoc certum esse.

74. Quod & videre licet in Constitutionibus nostris, *c.12.num.1. cap.14.num.7.* & diximus supra *num.12. & 15. ex cap 24. de la juridicion, y poder del General*, ibi, *con las limitaciones, que por Constitucion ira ordenado, y declarado.* Et ibi: *Y con las limitaciones, que por Constitucion le esta ordenado.* Quod vtique prouenit ex subordinatione, quam Prælatus immediatus, Conuentualis, seu localis ad medium, & supremum Hierarchiæ: medius ad supremum: & supremus ad eum, à quo iurisdictionem accepit, respectiuè habet. Quod dicimus, de limitatione potestatis inferioris Prælati, per superiorem Prælatum, docent Suarez vbi supra *num.19.* cuius doctrinam ibi adduximus, Lezana *loco citato, num.87.* & Pellizarius *tract.& capite citatis, quæst.7.n.8.* Eman. Rodrig. *tom.1. quæst. Regul. q 17. art.7.* Eligius Bassæus, verb. *Prælatus, num.16.* Raggius, *de regimine Regularium, centuria 2. dubio 158.num.3.* Castr. Palaus, *p.1. tract.3. disp.6. punct.7. §.4.num.2.* Et quod Prior Conuentualis omnimodam administrationem, & iurisdictionem in spiritualibus, & temporalibus habeat, patet ex concessione, & declaratione Eugenij IV. *num.33.* relata.

Notanter dixi num.7. *ex causa legitima:* quia ista deficiente, non potest Superior Prælatus inferioris Prælati, sibi ordine Hierarchico subordinati, saltim licitè, iurisdictionem, & potestatem in foro interno, aut externo, & contentioso, vllo modo limitare. Ita Pellizarius, *num.9.* Lezana, Roderiq. & Bassæus *locis modo citatis*, Hier. Garcia *in Politica Canonica, & Regulari, tom.2. tract. 10. difficult.8. dub.2. num.2.* ex Miranda *in Manuali Prælat. tom.2. quæst. 19. art 4. conclus.2* Suar. *tom.4. de Religio. lib.2. cap.2. n.22.* Peirinis, *tom.2. Priuilegior. Constitut.7. Pauli V. num.38.* & ex *cap. Cum Ecclesiarum*, iuncta glossa, verbo, *Ecclesiastica sententia, de officio Ordinarij*, Francisc. Raggius *loco citato*, idem docet cum Eminentiss. Cardinale de Lugo, *tom. de Pænitentia, disp.20. sect.3. n.34.* quoad limitationem iurisdictionis in foro Pœnitentiæ, etiam si Prælati inferiores à superioribus electi fuerint: *Quia ij* (inquiunt) *licet eligantur* 75.

eligantur à Prælatis superioribus, semel tamen electi, sunt Parochi suorum subditorum, & non possunt Prælati superiores auferre illum ordinem per Religionis constitutionem stabilitum. Sic illi. Quorum ratio æque militat pro foro externo.

76. Quæ autem communiter à Doctoribus supra recensitis traditur, est: Quia quilibet Prælatus habet aliquod ius in re, quoad suam iurisdictionem ordinariam, ideoque eo non debet, sine causa, aut sine culpa priuari. Sine causa quidem, quia hac deficiente, immutaretur ordo de se institutus ad bonum commune: & sic illicitè quis vsu suæ iurisdictionis, cum magna sui iniuria, priuaretur. Sine culpa: quia hac, & magna non interueniente, nemo à iure, à se acquisito potest spoliari. D. Gregorius Magnus *lib.* 10. *Epist.* 8. *Registri*, relatus *in Can. Satis, el.* 7. *dist.* 56. Concilium Cabilonen. 2. *cap.* 42. relatum *in Can. inuentum*, iuncta gloss. verb. *Nisi graui, el* 38. 16. *quæst.* 7. Idem D. Gregor. *lib.* 7. *Registri, epist.* 35. & ex ipso, *Can. Cognoscentes, el* 2. *de Constitutionibus*, sic fatur. *Cognoscentes, quia res, quæ culpa caret, ad damnum vocari non conuenit.* Vbi glossa, verbo, *Culpa caret*. Ita ait. *Quia quod legitimè factum est, pœnam non meretur.* Et infra. *Et ita est hoc argumentum expressum, quod nemo priuatur iure suo sine culpa.* 56. *distinct. Satis peruersum,* 16. *quæst. vltima, inuentum, de de restitutione spoliator. Conquerente*, & glossa marginal. *Qui caret culpa careat me iudice pœna.* Vnde Regula: *Sine culpa, nisi subsit causa, non est aliquis puniendus.* la 23. *de Regulis iuris, lib.* 6. cuius glossa, hanc ibi reddit rationem. *Quia pœna est mensura culpæ: vbi autem non extat mensurandum, mensura locum non habet. Ergo vbi non est culpa, nec pœna.* Ita illa, verbo, *Sine culpa.* Vide etiam *Can. Non afferamus, el* 22. 24. *quæst.* 1. *& cap. Felicis, el* 5. *de Pœnis*, §. *illud autem*, leg. *Sancimus, C. de Pœn.* & legem, *Respiciendum, ff. de Pœnis.* Et in terminis, de Prioris Conuentualis mutatione, est expressum *in cap. Monachi*, §. *Priores autem*, & ibi glossa, verbo, *Non mutentur*, el 2. *de statu Monachorum.*

Dixi: *Saltem licitè.* Quia controuersum inter Doctores est, 77. An limitatio, illicitè facta, teneat? Quidam asserunt; quidam vero negant. De istorum numero, Hieron. Garcia *in Politica, tom.* 2. *tract.* 10. *difficult.* 8. *dub.* 1. *punct.* 1. *num.* 4. ex Lugo *de Pœnitentia, disp.* 20. *sect.* 4. *in principio*, & Peirinis *tom.* 2. *Priuilegior. Constit.* 7. *Pauli V. num.* 49. *& tom. de Prælato, quæst.* 1. *cap.* 4. *num.* 79. & ait, quod Prælatus inferior, *Si sin escandalo puede, no pase por la limitacion. Por que a si, como es conueniente se guarden los derechos del Superior, a si tambien los es, que los inferio-*

res no sufran las injurias, y agrauios, que se les hazen en los officios, cap. Cum in singulis, de statu Monachor. Hæc Garcia cum Peirinis: quibus addo glossam *in Can. Nullam,* verbo, *Auctoritas,* 18. *q.*1. Sic ad rem præsentem fantem. *Neque etiam debent subditi, plus esse subditi, quam expediat.*

78. Emanuel etiam Roder. *tom.*1. *qq. Regul. quæst.*17. *art.*7. & Elig. Bassæus, verbo, *Prælatus, num.*16. Vno ore dixerunt. *Verumtamen est, quod nequeunt maiores Prælati restringere potestatem inferiorum Prælatorum Ordinariorum sine causa iusta. Quare si secus fecerint, peccabunt, licet factum teneat: & possunt tempore visitationis de ea re conueniri, & puniri: quia ex eo quod Prælati omnes Regulares memorati, sunt Ordinarij, & non delegati, habent suam authoritatem beneficio legis, non solum humanæ, sed etiam diuinæ Et ideo, si ad libitum restringantur, sine iusta causa, iniuria illis irrogatur.* Hæc præfati Authores, affirmatiuam, in controuersia, partem tuentes, docent. Quos, quoad peccati incursionem, sequuntur omnes: sed illius speciem, & grauitatem, diuersimode explicant. Hieron. Garcia, *tom.*2. *tract.*10. *difficult.*1. *dub.*1. *num.*5. & 15. & *difficult.*8. *dub.* 2. dicit. *Pecarian contra Iusticia los que quisiessen quitar este poder a los Superiores respecto de sus subditos.* Ecce speciem. Marcus Vidal, *in sua Arca Vitali, titulo de Prælatis Regularibus, num.*9. Ita fatur. *Colligitur primo, Prælatos supremos peccare mortifere restringendo, vel amouendo iurisdictionem Prælati inferioris sine iusta causa: tum, quia auferunt alienum: tum quia absque ratione faciunt in re graui iniuriam: tum quia peccant contra charitatem, non seruando præceptum amandi proximum, sicut se ipsum.* En species peccati: contra iustitiam, scilicet & Charitatem: & grauitatem; mortalis criminis. Pro se citat Vidal Franc. Suarez *tom.*4. *de Religione, tract.*8. *lib.*1. *cap.*2. & *Portel. verbo, Prælati potestas, n.*119.

Ex dictis sequitur primò: Prælatos Religionum, etiam si Generales sint, aliquem Religiosum eximere non posse ab obedientia Prælatorum inferiorum, v. g. Prouincialis, Prioris, Guardiani, Rectoris, Commendatoris, & huiusmodi, in aliis Religionibus: & in nostra Congregatione, Abbatis habentis Filiationes, Abbatis localis, Prioris Conuentualis, seu Prioratus annexi. Ita Lezana *part.* 1. *cap.* 18. *num.*23. & *consulto* 22. *num.*10. *ex Canon. Frater noster,* 16. *quæst.*1. Vbi supponitur, quod exemptio Episcopi à iurisdictione Archiepiscopi, solum spectet ad Summum Pontificem. Ex quo deducit, idem dicendum, de exemptione Religiosi à suo locali 79.

cali Prælato, propter eandem, vel similem rationem. Antonin. Diana *part. 9. tract. 9. resolut.* 38. ex Patre Leandro de Murcia *in qq. Regul. cap. 4. super cap. 8. Regulæ*, cuius verba, sic *ex num 6.* refert: *No puede el General eximir algun Frayle de la juridicion ordinaria de su Prouincial, o de su Guardian, o Prelado local: porque se siguira manifiesta contradicion moral, y que fuese subdito, y no lo fuese: y gran confusion, y causa de pleytos.* Et ex Siluestro, Miranda, Peregrino, Roderiquez, Bordono *in consil. Regul. tom. 2. resol.* 80. *num.* 49. Portel. *in dubijs Regul.* verb. *Generalis, num.* 3. & Peirinis, *ad Constitutionem* 5. *Iulij secundi, num.* 6. Et concludit Diana. *Vnde apparet hanc sententiam esse communem inter Doctores.* Bartholomæus à Sancto Fausto *in Thesauro Religiosorum*, eandem tenet *lib. 6. de voto Obedientiæ, quæst.* 146. *ex cap. Frater noster, citato*, ex Siluestro, verbo, *Causa*, *casu* 5. & Roderiq. *in summa, part. 2. c.* 31. *num.* 6.

80. Sed pro omni controuersia, apud nostros Prælatos, hac in re, extinguenda, prouide statutum est, *cap.* 24. Constitutionis citato, *num* 6. in hanc, quæ sequitur formam: videlicet. *El Reuerendissimo no podra eximir à Monje alguno, ni a otro Religioso, ni Religiosa, ni exemptarlos de la obediencia deuida a su Abbad, Abbadesa, o Superior, que tubiere, ni de que cumplan los mandamientos, y censuras, que respectiuamente, y conforme a constituciones les pusiere, y las licencias, y priuilegios que se ayan de pedir, para el modo de viuir ordinario dentro en los Monasterios, como para no guardar los ayunos regulares, comer carne en dias prohibidos, vsar lienço, tener, y gastar dineros, y otras semejantes licencias, todas se ayan de pedir a los Prelados de los Monasterios, y a ellos pertenece el darlas, conforme a Constituciones. Mas si algun Religioso, hauiendo pedido alguna licençia, se sentiere agrauiado de que el Prelado no se la quiere dar, podra tener recurso al Reuerendissimo General, el qual le guardara justiçia, oydas las partes.*

Benigniorem se hic alma exhibuit Congregatio nostra, quam Authores, quos suppresso nomine citat Glossa *in cap. Si Religiosus*, verb. *Obtenta*, el 27. *de electione, lib.* 6. dum dixerunt, quod si Superior licentiam Religioso dare noluerit ad acceptandam electionem de se factam, nisi habeat iustam causam denegandi, compellendus est per solum Papam. Verba glossæ huiusmodi sunt. *Sed quia solius Principis priuilegium videtur priuare aliquem re sua, dicunt quidam, per Superiorem*, (per quem scilicet suppleri debeat negligentia Prælati ordinarij immediati) *Papam in-* 81.

telligendum. Quibus eadem glossa fauere videtur, cum immediatè dictis addat: *Et sic loquitur illa decretalis, Nullus*, nempe la 17. de iurepatronatus,) *quæ in Papa loquitur*. Hæc glossa citata.

82. Secundò sequitur superiorem Prælatum auferre ab inferiori Prælato non posse iurisdictionem procedendi contra aliquem Religiosum subditum suum, in casu contento intra limites iurisdictionis Prælati inferioris, siue mediatus iste sit, siue immediatus, seu localis; nisi aliter per Ordinis Constitutionem à Sede Apostolica confirmatam, aut de eius facultate factam, stabilitum sit. Pellizarius, *tom. 2. p. 1. tract. 9. cap. 3. sect. 3. num. 69.* cum Portel. *in dubijs Regularium*, verbo, *Prælati potestas, num.* 8. tum ob rationes supra *num.* 77. 78. *&* 79. ex Vidal, Murcia, & aliis allatas. Tum etiam ob Decretum Concilij Tridentini *sess.* 24. de Reformatione, definientis, quod causæ omnes coram locorum Ordinariis terminentur: ita vt ante biennium dictis Ordinariis, pro causarum terminatione præscriptum, à Superioribus quibuscumque illæ non auocentur.

83. Notanter dixi: *Nisi aliter per Ordinis Constitutionem à Sede Apostolica confirmatam, aut de eius facultate factam*, &c. Quia Constitutio aliter facta, iniusta esset, & nulla: vt pote, quia ordinata contra ius commune, maximè Tridentini, loco citato, à non habentibus vllam contra illud statuēdi facultatem. Noster Abbas Tamburinus, *de iure Abbatum, tom. 1. disput. 5. quæstiunc.* 12. *num. 6. & tom. 3. disput. 3. quæst. 2. num.* 2. Diana *part. 3. tract. 2. resolu*[illegible]*7. ex cap. Quod super his*, el 9. *de Maioritate, & obedientia*, Ausonius Noctinot, verbo, *Prælati Regulares, num.* 27. Quocirca, Sacra Congregatio Visitationis Apostolicæ, facto verbo cum Sanctissimo, anno 1627. declarauit, vti refert Pellizarius, *tom. 2. part. 1. tract. 9. cap. 8. num. 65. ex Constitutione 51. Vrbani VIII. apud Cherubinum tom. 4. Bullarij*, non licere Fratribus Augustinianis Discalceatis Italiæ, neque in Capitulis generalibus, facere contrarias, aut contraria Constitutionibus Apostolica authoritate firmatis, easque non potuisse, nec posse practicari, antequam à tribus Capitulis generalibus dispositæ, & à Sede Apostolica confirmatæ fuerint. Vide ipsum *num.* 75. referentem Nauar. Portel. & Peirin.

Prædictam doctrinam tenent 84.
Lezana *part. 2. cap. 12. num.* 3. ex Nauar. *tom. 1. consil. tit. de Constit. consil. 9. n.* 14. Suar. *de legib. lib. 4. cap.* 19. & ex Castellino, *de electio. Canonic. Prælator. cap. 1. num.* 3. Idem Lezana *ibid. num. 6.* ex Peirinis,

rinis, *tom.* 1. *Priuilegior. Minimorum, in Constitut. Pyrrhi*, Eman. Roderiq. *tom.* 3. *qq. Regular.q.* 17. *art.vltimo*, vers. *Nec contra*, exemplum adducens in Constitutione in Capitulo facta, de eo quod ad professionẽ quis admitti possit ante decimum sextum ætatis annum contra Tridentini dispositionem. Pellizarius *loco citato*, *num.* 75. ex Nauar. *lib.* 3. *consiliorum, de Regularibus, consil.* 5. *n.* 10. & ex Portel. *in dubijs Regul.* verb. *lex, num.* 10.

85. Quam quidem doctrinam tenuit etiam nostra Congregatio, in fine Constitutionum suarum Sancti Facundi, de anno 1611. ibi: *Y por que en ellas hemos estatuydo, acordado, y decretado algunas cosas, que segun la disposicion de los tiempos presentes, nos pareçieron conuenir a la buena gouernaçion espiritual, y temporal de toda la Congregacion, y de los Monasterios, y Religiosos, y Religiosas de ella, las quales pareze son fuera de la forma del derecho comun: suplicamos humilmente a su Santidad, se sirua de aprobar, y confirmar las dichas Constituciones, como van ordenadas, y diffinidas. Y a la Magestad del Rey Don Phelipe nuestro Señor, assi mismo suplicamos se sirua de hazer merced a toda la Congregaçion, de interponer su authoridad Real, para con su Santidad, y dar su auxilio, y fauor afin de que se confirmen las dichas Constituciones. Y al Reuerendissimo General remitimos haga estas diligencias, assi con su Magestad, como con su Santidad. Y mandamos, que hasta que su Santidad confirme las dichas Constituciones, no se guarden, ni se publiquen. Mas despues de confirmadas, remitimos a su Paternidad Reuerendissima las mande imprimir, y executar, como en en ellas se contiene.*

Imo, dato quod per priuilegium Apostolicum sit Religioni concessa amplissima ad condendas Constitutiones, & leges, potestas, nihil omnino contra ea, quæ in iure sunt expressa, ordinare potest, nisi specialis ad id faciendum & expressa facultas concedatur. Emanuel Roderiq. *quæst. Regul. tom.* 3. *quæst.* 17. *art. vlt.* Lezana *part.* 2. *cap* 12. *num.* 3. *in fin.* Ascan. Tamburin. *tom.* 3. *de iure Abbatum, disp.* 3. *quæstiunc.* 2. *num.* 2. vers. *Et notandum, & n.* 3. ait, non sufficere allegare priuilegia communia, & incerta, ex Abbate, & Decio *in cap. Si duobus, de Appellat.* Roderiq. *tom.* 3. *quæst.* 11. *art.* 1. Nauar. *lib.* 1. *consilior. consil.* 3. *num.* 1. Duard. *in Bull. Cœnæ lib.* 1. *cap.* 1. *quæst.* 1. *num.* 2. Suar. *de legib. lib.* 6. *c* 26. *num.* 7. & *habetur* (ait) *decisum apud Ludouisium, decisio.* 267. & *in alijs decisionibus à Ludouisio allegatis, & in decis.* 103. *num.* 7. *part.* 2. *diuersorum.* Quod prius docuerat ipse Tamburinus *tom.* 1. *disput.* 5. *quæstiunc.* 1. 86.

*stiunc.*1. *num.*5. *ex cap. Quod super his, de maioritate, & obedientia*, & ex *decis. Rotæ* 267. *num.*7. *&* 8. *coram Greg. XV.* Franc. Raggius, *de Regim. Regul. centur.*2. *dub.*159. vers. *Aduertendum*, ex Nauar. *lib.*4 *consil tit. de Regularib. consil.*3. Sic ait. *Quando Summus Pontifex dat licentiam generalem condendi statuta aliqua in communi, ac denique in generali confirmat, intelligitur dummodo sint licita, & honesta, ac sacris Canonibus non aduersentur.* Ita ille, cuius interpretatio, consonat Regulæ: *In generali concessione, non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus*, la 81. *de Regulis iuris lib.*6. Sà verbo, *lex*, *n.*31. Similiter ait. *Papa confirmans statuta, intelligit, modo sint conformia iuri communi, aut ab eo non valde aliena.*

87. Tertiò sequitur Prælatos superiores non posse dispensare in pœnis taxatis, siue impositis ab inferioribus Prælatis, vti ab homine, illas remittendo. Lezana *part.*4. verb. *Prælatus Regularis, num.*16. ex Miranda *in Manuali, tom.*2. *quæst.*30. *art.*11. *conclus.*1. & ex Portel. *in dub. Regular.* verb. *Prælatus, num.*12. Hier. Garcia *in Politica tom.*2. *tract.*10. *difficult.*8. *dub.*1. *num.*7. ex Murcia, *cap.*4. *in cap.*8. *Regulæ, num.*13. & ex Peirinis, *tomo de Prælato, q.*1. *cap.*8. *num.*17. *&* 20. Castrus Palaus *part.*1. *tract.*3. *disp.*5. *punct.*6. *num.*13. Antonin. Diana, *part.*8. *tract.*3. *resol.*31. *& part.*9. *tract.*9. *resolut.*38. ex dicto Murcia *loco citato, num.*6. cuius verba, de Generalibus Religionum loquentis, in hunc modum refert.

No pueden dispensar en la pena impuesta por el Prelado inferior, verbi gratia, por el Prouincial. 88.
Emanuel Rodriquez eandem sententiam sequens, in sequentia prorumpit, *tom.*1. *qq. Regul. quæst.*22. *art.*8. prope finem. *Si pœna sit imposita à iudice & Prælato Ordinario, non potest Superior illam tollere contra voluntatem ipsius Prælati Ordinary. Exempli gratia. Demus Prouincialem condemnasse Religiosum aliquem iuste, in priuatione actuum legitimorum, aut suspensione Ordinum, non potest Generalis Minister talem pœnam tollere contra voluntatem Prouincialis, qui pœnam tulit.* Hucusque Roderiquez.

Istam sententiam citati Authores, & alij fundant in Concilio Tridentino, *sess.*14. *de Reformatione, cap.*1. Vbi statuitur *Qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.* 89.

Cui Conciliari decreto, addo textum *in cap. Cum ab Ecclesiarum Prælatis*, & ibi gloss. per totam,

tam, el 3. *de offic. Ordinary*, vbi Alexander Papa Tertius, Episcopo Florentino præcipit in hunc, qui sequitur modum. Videlicet: *quatenus si quando Plebanus Sancti Pancraty in Clericos, vel laicos parochianos suos, interdicti, vel excommunicationis sententiam rationabiliter*(quod semper præsumitur donec probetur contrarium, ait Glossa, verbo, rationabiliter.) *ipsam facias inuiolabiliter obseruari, & eam sine congrua satisfactione, & absque eiusdem Plebani conscientia, non relaxes.* Hæc Alexander. Quod autem Constitutio nostra statuat idem fieri, seu obseruari debere, à Prælatis superioribus, in sententiis, ab inferioribus Prælatis, latis, apertè patet ex eius decreto, supra num. 15. relato, ibi: *conformandonos con los decretos del Sancto Concilio de Trento*, &c.

91. Prædictam tamen sententiam, merito omnes limitant Doctores, vt illa locum non habeat in casu, quo Prælatus, qui pœnam tulit, mortuus fuerit, aut suo functus officio: aut in quo denique per appellationem, ad superiorem Prelatum præfatum, causa sit iuridicè deuoluta. Quia in his casibus, non censetur contemni Ordinarius à quo pœna fuerat imposita. Quocirca doctissimus Pax Iordanus, *tom.* 3. *de re iudiciali*, *lib.* 14. *tit.* 26. de Appellatione, *num.* 501. sic ait. *Deueniendo ad iudices Ordinarios Ecclesiasticos, ponitur conclusio. Quod appellandum sit gradatim: quia Ecclesia ex vario dignitatum gradu, ad instar, cœlestis Ecclesiæ triumphantis mirificè decoratur: & nisi cuique sua iurisdictio seruaretur, Ecclesiasticus ordo, & neruus Ecclesiastica disciplinæ turbaretur. cap. 39. Peruenit, 11. q. 1. Card. Alexand. in Rubrica nostra n. 20 pluribus exornans. Scaccia, tract. de Appellat. q. 8. num. 51. vers. Ad tertium artic. summum namque in rebus bonum est co'ere iustitiam, & cuique sua iura seruare. cap. Si saeculi, 12. quaest. 2.* Hæc Iordanus.

Tertium discrimen inter Priorem Claustralem, & Priorem Conuentualem domus principalis, aut Filiationis, seu Prioratus, annexi alteri principali repertum, est, quod quilibet Conuentualis Prior, siue pluribus Religiosis, siue vni tantum præsit, semper est dignitas Ecclesiastica, & verus Prælatus. 92. Patet ex Clementina, *Et si principalis*, cum sua glossa verb. eod. & verb. *Ista Clementina*, & verb. *Conuentualem*, la 2. *de Rescriptis*, iuncto *cap. statutum*, §. *Sancimus*, *el* 11. *eod. tit.* de quibus latius supra numero 70. & 71. diximus. Et vlterius probatur, quia habet administrationem cum iurisdictione in vtroque foro, vti ex

F dictis

dictis patet, præcipuè num. 23. 27.28.29.& 30.

93. Quod & constare videtur ex nostræ Congregationis Constitutionibus, & Definitionibus. In Constitutione enim, c.3.n.18. dicitur: *Mandamos con el mismo precepto a los Abbades guardin lo que se les ordena en estos dos parrafos, con los Monjes de los Prioratos, y Filiaciones, y de los demas annexos de las Casas. Y a los Superiores dellos mandamos con el mismo precepto, guarden con los Monjes, lo que se manda a los Abbades, a si en tenerlos recogidos en sus Casas para el dia, que los Abbades se ayan de partir a Capitulo general, como en no darles licencia para salir della, mas que por el distrito de la clausura, que les esta señalado, por todo el tiempo, que durare el Capitulo, hasta que en las Casas aya Abbades nuevos.* Hæc ibi. Et cap. 34. num. 9. præcipitur in virtute sanctæ obedientiæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & alijs, contra proprietarios in iure, & Sacris Canonibus Conciliorum, statutis, nullum Monachum, aut Fratrem laicum, posse apud se, aut alias personas, argentum, aurum, lapides pretiosos, aut gemmas vltra viginti quatuor horas retinere, aut intra illas expendere, *sin licencia expresa del Abbad, o Presidente del Monasterio, o Priorato.* Et cap. 57. num. 1. *Ordenarios, que los Abbades de Filiaciones, Priores de Prioratos, y Superiores de las Granjas, se elijan por el Abbad, y Monjes del Consejo.* Et num. 5. *Mandamos, que las Casas de todos los annexos esten cerradas, y este determina da la clausura, adonde se puede estender el Religioso, que en el annexo viuiere, con licencia del Superior, y sin ella.*

In definitionibus denique, vltimi Capituli generalis, anno 1653. celebrati, sic §. 1. *num.*8. fuit definitum. *Yten se declara, que los Monges, y Frayles legos, que viven en qualesquiera Prioratos, estan sujetos en todo, y por todos a los Priores, o Superiores de ellos, a si en el gastar, y salir de casa, como en las demas acciones, que pueden caer debaxo de obediencia, como, y de la manera, que estan sujetos a sus Abbades los demas Monjes, que viven en los Monasterios principales.* 94.

Ex quibus, euidens fit, Priores Prioratuum huiusmodi, habere administrationem cum iurisdictione in vtroque foro: & consequenter Dignitatem, & Prælaturam propriam, & rigorosam. Aliàs enim non essent, qui in Prioratibus degunt, Prioribus subiecti, *en todo, y por todo, como y de la manera, que estan sujetos a sus Abbades, los demas Monjes, que viuen en los Monasterios principales.* Quocirca Tamburinus 95.

nus noster, *tom. 2. de iure Abbatum, disp. 1. quæstiunc. 4. num. 2.* Sic ait. *Confirmatur, quia Abbates, & Prælati habentes iurisdictionem quasi Episcopalem in sua diœcesi, in iurisdictione non distinguuntur ab Episcopis, sicut & Prælati locales, qui domui alicui præsunt, eadem iurisdictione quasi Episcopali fruuntur in suos subditos, vt probant Sanch. de Matrimonio, lib. 2. disp. 3. num. 8. Nauar. lib. 1. Consilior. in 2. editione, titul. de tempore Ordin. consil. 36.* Hæc Tamburinus,

96. Sanchez autem, non loco citato, sed *lib. 8. disput. 3. num. 9.* id docet, his, quæ sequuntur, verbis. *Idem censeo* (posse scilicet secum dispensare in omnibus casibus, in quibus possunt cum suis subditis, de quo num. 8.) *de Prælatis Regularibus, siue Generalibus, siue Prouincialibus, siue Præpositis localibus, qui toti domui præsunt, & eorum absentium vices gerentibus, vt sunt Vice-Rectores, Vice-Priores: hi enim omnes possunt secum dispensare in quibus possunt cum subditis, quod hi omnes iurisdictione quasi Episcopali fungantur in suos Religiosos, ac potestate Ordinaria dispensandi in ieiuniis, ac votis dictorum, ac aliis præceptis ratione sui muneris, instar Episcoporum cum suis subditis, vt bene docet Azor. lib. 7. cap. 19. quæst. 6. Nauar. lib. 1. consil. in 2. editio. tit. de tempore Ordin. consil. 36. num. vnico, & in summa cap. 12. n. 75. Et ratio est, quia sunt Pastores Ordinarii suorum Religiosorum, sicut Episcopus sæcularium. Ergo idem dicendum est de ipsis, quod de Episcopis diximus numero præcedenti. Secundò, quia militat eadem ratio.* Hæc omnia Doctissimus Thom. Sanchez, cuius doctrina omnino consonat doctrinæ Patris Francisci Suarez, *supra num. 29.* exscriptæ, quam hic non iterum exscribo, ne oneri sim. Adnotentur tamen in ea, verba illa: *Et similes, qui in vnoquoque Conuentu Prælati sunt.* Et pariter illa Tamburini. *Sicut & Prælati locales, qui domui alicui præsunt.* Ac similia Sanchez: *Siue Præpositis localibus, qui toti domui præsunt.*

Eandem doctrinam tenuit Ludouicus Bellus, *in Consiliis Posthum. consil. 59. num. 1.* cum dicat. 97. *Correctio enim, & disciplinæ regularis obseruatio, de iure spectat ad Superiorem Monasterii sui Collegii Regularis, siue Abbas, siue Prior, siue quocumque nomine nuncupetur, cap. Cum ad Monasterium, cap. Quanto, de offic. Ordinarii. Sed & criminum coërcitio hoc casu ad dictum Priorem spectare debet, cum sint à iurisdictione dicti Archiepiscopi exempti, ad quem alioquin, huiusmodi exemptione cessante, pertinuisset. Canon. Hoc cautum. Can. Abbatem, 28. quæst. 2. Auffrer. ad Capell. Tolosan. quæst. 408. Chenu en son recueil des reglemens, tit. 1. cap. 17. vers. Est vne, maximè, pag.*

 mihi

mihi 28. *Prior enim propter dictam exemptionem succedit in authoritatem Archiepiscopi, ne delicta maneant impunita.* Hæc Ludouicus præfatus.

98. Prior autem Claustralis, seu Monasterij, quantumuis principalis, Abbatem habentis, non habet dignitatem, & Prælaturam. Gloss. *in Clement. Etsi principalis*, vers. *Ita Clementina*, & expressius, verbo, *Conuentualem*, 2. *de rescriptis*, & Doctores mox citandi. Et ratio est, quia non habet administrationem vniuersalem Monasterij cum iurisdictione in vtroque foro, vti patet ex dictis *supra n.* 21. 26. 27. 28. *&* 31. Si tamen aliquam contentiosam habent iurisdictionem, non illa propria est, & ordinaria, sed delegata; quæ, & quanta sit, ex Abbatis delegatione, erit colligendum. Ita Tamburinus *loco in n.* 95. *citato*, *num.* 4. *& tom.* 3. *disput.* 2. *quæst.* 4. *& disput.* 9. *quæst.* 3. *n.* 19. Nicolaus Brauo, *in cap.* 71. *sancta Regulæ*, *n.* 6. Eligius Bassæus, verbo, *Prælatus*, *num.* 1. vers. *Inter.* Siluester *eodem* verbo, *quæst.* 2. Pellizar. *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 9. *c.* 1. *n.* 5. Habet tamen Personatum, quia ex Constitutionibus Sancti Facundi, *cap* 33. *num.* 6. *& cap.* 50. *num.* 8. præeminentiam præcedentiæ, vltra eam, quæ ratione suæ professionis illi competit, obtinet: & hac de causa potest fieri delegatus iuxta Clement. 2. *de rescriptis*, de qua supra *num.* 70.

Sed bene cum supradictis stat, vt Prior Claustralis, in casu quod Præsidens sit Monasterij, per Abbatis defectum, vel absentiam, dignitas, & Prælatus verus sit: habeátque eandem administrationem, potestatem, & iurisdictionem in vtroque foro, quam habent Abbas, & Prior Conuentualis; exceptis excipiendis, iuxta Ordinis limitationes. 99. Gregor. Sayrus *lib.* 3. *de censuris*, *cap.* 33. *num.* 22. *&* 23. Tambur. *tom.* 2. *disp.* 1. *quæst.* 4. *num.* 5. *& disp.* 13. *quæstiunc.* 11. *n.* 3. Leonard. Lessius *in Auctuario*, verbo, *Absolutio*, *casu* 9. *per totum*, & verbo, *Prælatus*, *casu* 1. Thom. Sanch. *in Decalogum lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 88. Eman. Sà, verbo, *Delegatus*, *n.* 1. Pellizar *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 8. *c.* 2. *sect.* 1. *subsect.* 1. *n.* 49. *&* 50. *cap.* 5. *sect.* 3. *num.* 108. *& tract.* 9. *cap.* 1. *num.* 5. *& cap.* 3. *sect.* 4. *num.* 225. Bauny *in praxi Beneficior. disp.* 1. *quæst.* 6. Castr. Palaus *p.* 1. *tract.* 3. *disput.* 6. *punct.* 7. §. 4. *num.* 2. Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 7. cuius doctrinam *supra num.* 29. exscripsi. Hieron. Garcia *in Politica*, *tom.* 2. *tract.* 10. *difficult.* 1. *dub.* 1. *num.* 3. *&* 12. Lezana *in summ. qq. Regular. part.* 1. *cap.* 18. *num* 3. *& part.* 2. *cap.* 13. *num.* 3. 39. 41. *&* 50. Thom. Del bene, *de Immunit. Ecclesiast. part.* 2. *cap.* 14. *dub.* 18. *sect.* 9. *num.* 1. *dub.* 19. *n.* 2. *& cap.* 15. *dub.* 7. *num.* 34. Anton. Naldus,

Naldus, verbo, *Abesse, num.*11. & verbo, *Absolutio, num.*25. Marcus Vidal, *in Arca Vitali, titulo, Prælati Regularis, num.*70. 71. *&* 72. Diana, *part.* 3. *tract.* 2. *resolut.* 1. *&* 23. *in fine, & resol.*28. *& part.*6. *tract.*8. *resolut.*15. Noctinot, verbo, *Prælati Regularis priuilegia, num.* 47. Eman. Roderiq. *tom.*1. *qq. Regul. quæst.*18. *art.*2. *& q.*20. *art.*3. Bonacina *tom.*3. *disputat.*2. *quæst.*8 *punct.*8. *n* 7 Thom. Zerola *in praxi Episcopali*, verb. *Prælatus*, vers. *Primo.* Siluester *eod. verb. quæst.* 2. Nicol. Brauo *in cap.* 71. *Sancta Regulæ*, & Bassæus, verbo, *Prælatus, num.*1. *vers. Inter.*

100\. Qui tamen tres vltimi doctrinam limitant, dicentes, Priorem Claustralem, aut Vicarium, non esse Prælatum, nisi amoto, aut mortuo Abbate, Priore, Rectore, aut Prælato principali loci. Sed omnes alij recensiti Doctores docent, non solum in duobus his casibus exceptis, sed in omni casu defectus, aut absentiæ principalis, Vicarium esse verum Prælatum. Quibus adde Carolum Malletum, *tom.* 1. *de Sacramentis, Malleatione* 45. *Bractea* 10. sic dicentem. *Hinc apparet propriè in iure dici Prælatos eos Religiosos, qui Monastici Conuentus, siue Cœnobij totam curam, & administrationem cum iurisdictione ordinaria habent.* Hæc ille. Certum autem est, quod in casu defectus, & etiam absentiæ Abbatis, totam curam, & administrationem habet cum iurisdictione ordinaria Prior Claustralis, aut quilibet alius Præsidens Monasterij. Et merito quidem, quia vt bene dicit Tamburinus *tom.* 2. *disput.*13. *quæst.* 11. *num.* 3. Monasterium nunquam dicitur destitutum aliquo Superiore, qui in Monachos iurisdictionem exerceat; alias Monachi peioris essent conditionis, quàm subditi Episcopi. Vnde non minus bene ipse Doctor, *disput.* 1. *quæstiunc.* 4. *num.* 5. & Lessius *in Auctuario*, verbo, *Absolutio, casu* 9. docent, quod absente, vel non existente Abbate, istius potestas, & omnimoda iurisdictio, deuoluitur ad Priorem Claustralem, imo ad Priorem Secundum: & ad quemlibet alium Monasterij Præsidentem, addit Lessius, cuius verba hic non grauabor exscribere.

Absente Abbate, & Priore, hæc potestas deuoluitur ad eum, qui in locum eorum in gubernando Monasterio succedit, siue is Secundus Prior sit, siue Tertius, siue alius; modo cum vera iurisdictione in absentia, vel defectu aliorum præsit. Ac proinde hic quoque subdelegare ad factum aliquod particulare poterit. Hæc omnia doctissimus Lessius dicit, & dicere omnes debent, ob rationem modo ex Tamburino allatam, quam amplexus est Lezana, *p.*2. *c.*13. *n.*41. 101.

102. Eandem doctrinam prius tenuit noster Beatus Lanfrancus Cantuariensis Archiepiscopus, *in suis Decretis, c.3.pag.mihi 277.* vbi duplicem Priorem in Monasterio distinguit: vnum, quem Priorem maiorem (sicuti apud nostram Congregationem) appellat, & Præpositum; & alterum, quem Claustralem nominat, & correspondet nostro Priori secundo. Sic circa Prioris Maioris potestatem, statuit. *Ea quoque, quæ extra Claustrum sunt*, (id est, quæ non pertinent ad Claustrum, seu ad obseruantias Monasticas, & Regulæ, in quo adęquatè est comprehensa Prioris Maioris, seu Claustralis potestas, iuxta dicta supra, *num.* 21. 26. 27. 28. *&* 31.) *si Abbas deest*, iuxta ipsius arbitrium (scilicet Prioris) *disponuntur. Si Abbas longius à Monasterio fuerit, ipse deponere potest eos, quos intellexerit non iuxta proficuum Ecclesiæ res sibi commissas tractare.* De Priore autem Secundo, ita decernit. *Absente Maiore Priore Capitulum seruientium debet tenere, & secundum culpas, vindictas inferre; sed non est sui iuris quemlibet addere, vel auferre.* Hæc D. Lanfrancus.

103. Sacráque Congregatio nostra, magna ex parte tanti Patris sui statutum sequuta, sic in constitutionibus, cap. 33. num. 5. decreuit. *Et Prior mayor en ausencia del Abbad fuera del Monasterio, es Presidente del.* Et n. 13. *Et Prior segundo en ausencia del Abbad, y del Prior fuera del Mõnasterio, es Presidente del, si el Abbad, con garezer de los del Consejo, no dejare oro Presidente.* Et præter alias limitationes circa potestatem vtriusque Prioris, quas in citato capite ponit, num. 11. hanc inducit. *Mandamos en virtud de sancta obedientia, y so pena de excomunion mayor latæ sententiæ, y degriuacion de officio de Prior, que ninguno de los Priores, ni Priores segundos, aunque esten por Presidentes por suspension de Abbad, puedan mudar Abbad de Filiacion, Prior de Priorato; Mayor domos, ni Prior segundo de las Casas Principales, ni Sacristanes mayoris, ni pueda mudar Iuez, ni otro Ministro, ni Official de Iusticia Ecclesiastica, ni seglar, ni hazer obra alguna en la Casa, ni foro, ni arrendamiento, ni vita, ni presentacion de beneficio, ni haga tomas residencia a los Iuezes: ni finalmente, en nada mude el gouierno del Monasterio, ni de sus annexos, atta que el Abbad buelua a la Casa, o si fuere de nuebo electo, tome la possession de su Abbadia.* Hæc ibi. Vbi demonstratur, Priores maiores, & secundos, esse Monasterij Præsidentes, non solum Sede Abbatiali vacante, & in Abbatis suspensione, sed & in eiusdem Abbatis absentia,

abſentia, contra id, quod Silueſter, Brauo, & Baſſæus, *locis num 99.citatis*, docent: & habere omnimodam adminiſtrationem, & iuriſdictionem in non exceptis iuxta ea, quæ dicemus numero 117. cum ſequentibus tribus.

104. Conueniunt igitur Præſidentes, quicumque illi ſint, in Conuentibus magnis, & paruis, principalibus, & annexis, ſiue Abbates, Priores, Guardiani, Rectores, Commendatores, ſiue alio quocumque decorentur nomine, in eo, quod non habeant in Conuentu, aut Monaſterio, Abbatia, Prioratu, Guardiania, Rectoria, Commenda, &c. Superiorem, ſed ipſi ſint Superiores, & Capita cum adminiſtratione, & iuriſdictione pro vtroque foro, tam perſonarum, quam rerum: ac per conſequens in eo, quod eorum quilibet verè ſit Dignitas, & Prælatus: & quod poſſit, debeátque ratione officij, & ex iuſtitia, omnia illa facere, quæ alij immediati Prælati facere poſſunt, & debent. Sed hoc acutis calamis delineare libuit.

105. *Inter Superiores immediatos Cōuentuum, iure veniunt connumerandi* (ait Lezana, *part.2.* cap 13. num 39.) *hi, qui Vicarij Conuentuum, & Vicarij in Capite appellari ſolent: illi ſcilicet, qui in Conuentibus ipſis, non habent Superiorem. Sunt enim veri Prælati, vt tom.1.cap. 18. num.3. diximus. Rodrig. tom. 1. qq. Regular. quæſt.12. art.6. Vnde etiam ſunt dicendi habere dignitatem Eccleſiaſticam. Rodriq. ibid. Cum autem ſint verè Prælati, omnia illa poterunt facere, quæ alij Prælati immediati Conuentus, Priores, Abbates, Guardiani, &c. nuncupati, facere poſſunt. Portellus in Dub. Regular. verbo, Vicarius in Capite.* Hæc Lezana, *qui dicto cap.13. num. 41. & 50.* eadem confirmat.

Leſſius item, *in Auctuario*, verbo *Prælatus, Caſu* 1. huic quæſitui: *Vtrum Decanus Eccleſiæ Cathedralis Sanctæ Mariæ Antuerpiæ cenſendus, & dicendus ſit Prælatus?* Sic reſpondet. *Reſpondeo breuiter, propriè, & ſtrictè, ſecundum iura, prædictum Decanum eſſe Prælatum, & Decanatum ipſius eſſe Prælaturam. Quod confirmo hoc ſyllogiſmo. Propriè, & ſtrictè Prælatus dicitur, qui habet curam animarum cum iuriſdictione, ita vt poſſit ſubditos corrigere, & punire: Atqui Decanus Antuerpienſis habet curam animarum cum iuriſdictione, qua poſſit ſubditos ſuos punire*, &c. *Ergo eſt Prælatus.* Maior *eſt communis ſententia Doctorum, vt refert Panormitanus, in cap. de multa, num.21. vbi ſic ſcribit: Concluſio communis eſt, vt is dicatur habere dignitatem, qui habet iuriſdictionem. Vnde quilibet Rector, ſeu Prior Eccleſiæ Collegiatæ, dici-* 106.

tur

tur habere dignitatem, *vt notat Paulus in Clementina I. de Electione & in Clement. Ne in agro, de statu Regul. Domini de Rota, decis. 166. & talis propriè, & strictè appellatur Prælatus. Idem confirmatur apertè, ex cap. cum ab Ecclesiarum, de Officio Ordinarij, vbi Pontifex omnes Ecclesiarum Rectores, qui possunt excommunicare, vocat Ecclesiarum Prælatos, Vnde & Plebani, qui excommunicare possunt, verè, & propriè sunt Prælati, vti ex illo capite colligitur, vbi idem luculenter tradit Glossa. Eadem confirmantur ex cap. 2. iuncta Glossa, de Iudicijs, & ex Clement. Dudum, de Sepulturis. Minor abundè probatur ex assiduo vsu, & scripturis, quæ in fauorem Decanatus illius proferuntur. Quare non videtur dubitandum quin Decanatus ille propriè sit Prælatura, & Decanus sit appellandus Prælatus. Idem sentiunt omnes Summistæ, verbo, Prælatus. Angelus, Syluester, Fumus, & alij. Neque vllam in contrarium dubitandi rationem inuenio.*

107. Hæc omnia doctissimus Leonardus Lessius, cuius verba, imo & integrum Casum, ad vnguem, vt aiunt, hic exscribere duxi, vt doctrina suprà tradita, magis sua auctoritate, & doctrina pariter illustretur. Sed vt in ore trium, omne hoc stet verbum, audi & nostrum Abbatem Tamburinum, de iure Abbatum, *tomo 2. disput. 1. quæst. 4. num. 6.* sic argumentum concludentem.

Igitur absente, mortuo, vel amoto Abbate, siue Prælato Conuentuali, Prior Claustralis, seu Vicarius, censebitur Ordinarius Iudex, & Prælatus Monachorum illius Conuentus, ac Ordinarius iurisdictionem ex vi sui muneris, in tali casu obtinens. Hæc non minus eruditus Tamburinus, qui *in tomo 1. disputat. 22. quæstiunc. 1. num. 7.* sic dixerat. 108.

Notandum, quod hæc potestas (scilicet ad benedicendas sacras vestes, & Ecclesiastica ornamenta, de quibus *num. 1.* docuerat iure ordinario earum benedictiones Episcopis tantum consecratis competere, cum sit, ait, Ordinis, non autem iurisdictionis:) *non solum Abbatibus concessa est, verum etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipsorum Abbatum, per priuilegium concessum Congregationi Sanctæ Iustinæ ab Innocentio Octauo, anno Domini 1487. Qui concessit Prioribus dicti Ordinis, & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscumque Monasterij, posse benedicere Corporalia, vestimenta, cæteráque ornamenta Ecclesiastica ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quam etiam vndecumque sint. Ita refertur in libro priuilegiorum dictæ Congregationis, folio 132.* Hucusque Tamburinus eiusdem 109.

eiusdem priuilegij meminit Vidal, *tit. de Iurisdictione*, *inquis.* 4. *num.* 25. & ibi, & in seqq. late probat, in suo vigore illud hodie permanere, non obstantibus declarationibus, & decretis S. Congregationis in contrarium per Gauantum adductis, quibus fit satis. Quod priuilegium valde notabile est pro firmanda doctrina supra tradita. Quia si Vicarius, seu Præsidens, Abbati, & Priori in his, quæ Ordinis sunt, succedit, quid mirum, quod & in his, quæ iurisdictionis sunt, succedat? Et quidem non solum sacras vestes, & paramenta Ecclesiastica possunt benedicere Abbates, Priores Conuentuales, & eorum Vicarij, seu Præsidentes, sed etiam Oratoria, Cœmeteria, & Ecclesias proprias, solemniter benedicere queunt, Tamburinus, *tom.* 1. *citat. disp.* 23. *quæst.* 9. *num.* 3. Pellizarius, *tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 5 *sect.* 2. *num.* 67. & *sect.* 3 *num.* 101. & Lezana, *tom.* 3. verb. *Ecclesia n.* 7. qui, ex Sorbo, notat, solemnem benedictionem illam esse, quæ cum illa fit solemnitate: *Adiutorium nostrum, &c. Sit nomen Domini benedictum*, &c. Prout in Pontificali, seu Rituali Romano. Quod assertum, præter priuilegia Abbatibus concessa, & à Tamburino, & suppresso nomine, seu in genere citata, nonnulla alia Apostolica tuentur diplomata. In primis enim Alexander Papa Sextus, die 8. Maij, anni 1493. Prioribus Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis inter alia concessit, vt Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia loca quæcumque suæ Congregationis, & Cœmiteria pro tempore quomodocumque polluta, reconciliare perpetuo valeant. Habetur hoc priuilegium à Tamburino loco citato exscriptum, ex lib. Priuilegior. Canon. Regular. Mediolan. impress. pag. 382.

Iulius etiam Secundus in Constitut. *Dudum ad sacrum Ordinem Minimorum*, la 10. huius Pontificis apud Cherubinum, tom. 1. Bullarij, sic §. 22. concessit Minimorum Prælatis. *Ac quod ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorúmque vicegerentes, omnes, & singulas eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, Cæmeteria, Capitula, & Oratoria, tam in dicta Diœcesi Ispalensi, quam vbicumque receptas, seu recepta, & recipiendas, seu recipienda solemni benedictione benedicere. Ac etiam illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siue seminis effusione, siue aliàs quomodocumque pollutas, siue polluta, quotiens opus foret, aqua tamen prius per aliquem catholicum Antistitem, vt moris est, benedicta reconciliare.* Ita Iulius, 5. Calend. Aug. de anno 1506.

Tertiò fundatur assertum, in Constitutione Leonis X. sexta in recollectione Eman. Roderici, incipit, *Dilecti filij*, sub 3. Februarij, Anni 1514. sic Minoribus concessit, videlicet. *Ac vestri Ordinis Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, & Custodibus ac Guardianis pro tempore existentibus, & præfatis, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis, & obseruantiæ Ecclesias, Cœmeteria, ac Capitula, & Oratoria, vbicumque existentia, receptas, & recepta, & recipiendas, seu recipienda, ac paramenta, & ornamenta, ac alia quæcumque ad diuinum cultum, & vsum vestrum necessaria, in quibus Chrisma non interuenit, pro vestro vsu tantum, solemni benedictione, ac etiam per Vicarios, seu Guardianos, aut alios, ad hoc à vobis, in vestris Capitulis Generalibus, prouidè deputandis, benedicere, ac illos, seu illa, & eorum quodlibet, sanguinis, seminis effusione, seu aliàs quomodolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit, aqua per vos, præsertim in locis remotis, vbi Episcopum, aquam Benedicentem, per duas dietas, adire non poteritis benedicta, reconciliari, libere, licite valeatis, authoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus, & indulgemus. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.* Hæc Leo.

Notetur dictio *Præsertim*, in hoc addita priuilegio, ratione cuius possunt Regulares Prælati aqua à semetipsis benedicta, tam in benedictione prima, quam in reconciliatione suarum Ecclesiarum, &c. vti, etiamsi Episcopus in loco propinquo sit. Quia dictio illa comparatiua est, & importat idem quod *maxime*, seu *præcipue*, Barb. *de dictionibus vsu frequentioribus dict.* 277. Estque implicatiua, seu inuolutiua eiusdem iuris. *Barb. ib. ex Azeued. l. 3. n. 2. tit. 7. lib. 3. noua Recopilat.* Exprimitque casum minus dubitabilem, & implicat magis dubitabilem. Barb. ex *l. fin.* & ibi gloss. *V. Præsertim, ff. de liber. exhibendis. C. Pro humano* & ibi Doctores, *de homicidio, in 6.* Denotat igitur dictio hæc idem iuris esse in casu contrario. Barb. ibid. ex Natt. Cassad. & Cened.

Ex dictis fit Priores Conuentuales, tam Conuentuum principalium, quam annexorum, seu Prioratuum nostræ Cõgregationis, & Præsidentes præfatos, posse sibi Confessarium intra, & extra Ordinem eligere, ex *cap. Ne pro dilatione, & 16. de Pænit. & Remiss.* concedente Episcopis, & Prælatis superioribus, & inferioribus, seu minoribus exemptis: *Vt etiam præter sui Superioris licentiam, prouidum, & discretum* 110.

tum sibi poßint eligere Confessorem. Diana *part.3.tract.2. resolut.1.& part.4. tract.4.resolutio.1.* Noctinot, verbo, *Pralati Regularis priuilegia, num.47.* Hieron. Garcia, *in Politica, tom. 2. tract.10. difficult.1.dub.1.num.9.& 10.* Lezana, *part.1.cap.18.n.81. iuncto 3.*

111. Quartum discrimen inter Priorem Conuentualem, & Claustralem repertum, est, quod Conuentualis, Abbati comparatur. Tamburinus, *tom.3.disp 9. quæst. 3.* id bene colligit, ex *cap. Ne Religiosi*, & gloss. *in Summa*, el 24. *& finali, de Regularibus*, vbi præcipitur, *vt Patres Abbates, seu Priores fugitiuos suos, & eiectos de Ordine suo, requirant solicitè annuatim:* & quod Abbates, & Priores compellantur ad receptionem ipsorum; Claustralis vero, Vicario cuiuslibet Prælati Conuentualis, seu localis comparatur. Ita in terminis de Prioribus, Claustralibus scilicet nostri Ordinis, præfatus Dominus Tamburinus *tom. 3. disp. 2. quæstiunc.4. & dicta disput.9. quæstiunc. 3. n. 19.* Hier. Garcia, *loc. cit.n.12.* Lezana, *part.2. cap. 13. num.41.* quorum verba supra retulimus *num.26. 28.& 32.* & Pellizarius, *tom. 2. part.1. tractat.9. cap.1.num 5.*

112. Quartò suppono, omnes Prælatos, tam infimos, seu Conuentuales, aut locales, quam medios, & supremos nostræ Congregationis, & omnium aliarum, & Ordinum ab Episcoporum iurisdictione exemptorum, duplici potestate circa omnes, & singulos subditos suos respectiuè, potiri. Alia est dominatiua, per professionem ipsis, ab eisdem subditis tradita: quæ consistit in iure, quod Religio, & Prælati acquirunt ad imperandum Religioso, eiusque vtendum operibus, prout conueniens iudicauerint. Eo enim ipso, quod quis professionem emittit, per obedientiæ votum se, in se ipsum, dominio priuat, & illud in Religionis Prælatos transfert. Et hinc, in eis potestas dominatiua Religiosi, ita se tradentis oritur. Tamburinus, *tom. 2. disput.1.quæstiunc.2.num.2.* Lezana, *part.1.cap.18.num.1. & part.5. in Mare Magnum Carmelitarum, num.399.* Bassæus, verb. *Prælatus, numero 2.* & Paulus Layman *in Conclusionibus Canonicis, de iurisdictione ordinaria, cap. 6. conclusione 117.*

Alia potestas politica est, & iurisdictionis spiritualis, ad Claues Ecclesiæ pertinens, à Christo Domino ipsis immediatè communicata, vt Emanuel Roderiq. *tom.1.qq.Regular. quæst.17. art.7.* Bassæus, verbo, *Prælatus, num. 16.* & alij grauissimi sentiunt Doctores; vel mediante suo Generali Vicario, Romano Pontifice, vt communior tradit 113.

G 2 opinio.

tradit. Estque quasi Episcopalis; & eius virtute, ea omnia erga suos subditos facere possunt, quę erga Clericos sibi subditos valet facere Episcopus. Eo enim ipso, quod ab Episcopi iurisdictione fuerunt Religiosi exempti, remanserunt Summo Pontifici, & eius iurisdictioni immediatè subiecti. Sed quia non poterant conuenienter immediatè per Papam, aut eius Commissarios, aut delegatos gubernari, & in omni, & singula Congregatione, & Conuentu, necessarij sint ordinarij Pastores, quibus illius cura, ex vi proprij muneris incumbat, sicuti in qualibet Parochia, quãuis minima, per exemptionem ab Episcopi iurisdictione, censetur hæc à Summo Pontifice eximente, in Superiores Religiosorum ipsorum translata, ordine quodam Hierarchico, non solum in Generalem, & in Prouinciales, & Abbates habentes Conuentus, Monasteria, & Prioratus, atque Grangias, Conuentibus, quibus immediatè præsunt, annexas; sed in Superiores omnes immediatos Conuentuales. & locales cuiuslibet Cœnobij, Monasterij, Prioratus, ac Grangiæ.

114. Ita docent Tamburinus, *tom.* 1. *disput.* 1. *quæstiunc.* 8. vers. *Confirmatur*, & vers. *Item*, & tom. 2. *disput.* 1. *quæstiunc.* 2. vers. *Supposito*, & vers. *Vnde*, *quæstiunc.* 4. *num.* 2. *disp.* 21. *quæst.* 1. *num.* 3. & 8. *tom.* 3. *disput.* 17. *quæstiunc.* 5. *num.* 4. & expressius *in praxi criminali, quæstiunc.* 1. *num.* 11. *& quæstiunc.* 15. *num.* 3. *ex cap. Ea quæ, de statu Monachorum*, Panormitano ibi, *& in cap. Si quis contra Cleric. de foro competenti.* Lezana, *part.* 1. *cap.* 18. *num.* 2. ex communi Doctorum *in Clement.* 1. *de rebus Ecclesiæ non alienandis*, verbo, *Proprijs*, *& cap. Abbatis*, *de Priuilegijs*, *lib.* 6. *& num.* 22. 40. 49. 54. 55. 90. *&* 91. *& part.* 2. *cap.* 13. *num.* 8. 26. *&* 37. *& part.* 5. *in Mare Magnum Carmelitarum*, *num.* 399. *& tom. Consultorum*, *consulto* 6. *num.* 7. Pellizar. *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 7. *cap.* 1. *num.* 6. *tractat.* 9. *cap.* 1. *num.* 8. *& cap.* 3. *num.* 195. Castr. Palaus *p.* 1. *tract.* 3. *disp.* 6. *punct.* 7. §. 1. *num.* 3. *&* §. 4. *num.* 2. Marcus Vidal, *tit. de Prælatis Regularibus*, *n.* 5. 88. 89. *&* 91. Diana, *part.* 3. *tract.* 2. *resolut.* 1. vers. *Non grauabor.* Bassæus, verbo, *Prælatus*, *num.* 1. vers. *Prælati Ordinum*, iuncto versu, *Inter*, & num. 2. Raggius *de regimine Regularium centuria* 2. *tract.* 2. *dubio* 114. *n.* 2. *& dub.* 147. *tract.* 8. *dub.* 157. *num.* 2. *& dub.* 158. *n.* 12. Hieron. Garcia *in Politica Regulari*, *tom.* 2. *tractat.* 10. *difficult.* 1. *dub.* 1. *num.* 13. Thomas Del bene, *de immunitate Ecclesiast. tom.* 2. *cap.* 14. *dub.* 19. *num.* 2. *& cap.* 19. *dub.* 3. *num.* 4. Rota *in Vlisbonen. Monasterij*, 19. *Nouembr. de anno* 1625. coram Coccino, apud

Abbatem

Abbatem Tamburinum, præfatum, *tom. 3. la 81. decis. pag. mihi*, 394.

115. Quæ doctrina tenet etiam si Superiores præfati non eligantur à communitate, sed ab aliquibus, puta Diffinitoribus, vel Consiliariis. Immo etiam si à solo Superiore maiore instituantur, vt praxis obtinuit, & docent Tamburinus *tom. 1. disput. 1. quæstiunc. 8*, vers. *item*, ex Panormitano, *in Clement. Et si principalis, num. 6. de rescriptis*, *& tom. 3. in praxi criminali, quæstiunc. 1. n. 11.* & Raggius, *centur. 2. tractat. 8. dub. 157.* vers. *Dices, & tractat. 2. dub. 114. num. 2.* Quocirca vide, quæ supra diximus, *num.* 70. 71. *&* 72.

116. Tenet etiam si Superiores huiusmodi non sint perpetui, sed ad tempus, atque ad nutum Superiorum amouibiles. Ita idem Tamburinus *tom. 1. disp. 17. quæstiunc. 5. num. 5.* ex communi Doctorum, & praxis. Et sequitur ex dictis, præcipuè *num.* 70. 71. *&* 72. *citatis, & num.* 99. *cum seqq.*

117. Quocirca adnotare libuit, tantam potestatem, quoad iurisdictionem in suos subditos, præfatos habere Prælatos, & eorum quemlibet, quantam habent in suas oues Episcopi. Et circa eos, ea omnia posse, si specialiter non sunt prohibiti, quæ possent Episcopi si ab eorum non essent iurisdictione exempti: immo, & quæ potest ipse Summus Pontifex. Vide infra *num. 137. in fine.*

Patet ex cap. *Nuper*, el 29. *de sententia excommunic.* vbi Innocentius Papa III. sic §. *In secundo*, decernit. *Quia tamen conditor Canonis eius absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem alys relaxandi.* Et glossa, verbo, *Non retinuit*, ita ait. *Et est hic arg. Episcopos posse dispensare, vbi specialiter dispensatio non est inhibita, arg. supra, de sponsalibus, Cum apud, 16. quæst. 1. Sunt nonnulli. Et concessum videtur, quod non est prohibitum, ff. ex quibus cau. ma. l. Nec non; §. Quod eis.* Hæc glossa. Item gloss. in Can. *Consuluisti*, el 20. 2. q. 4. verbo, *Superstitiosa*, sic ait. *Omnia concessa intelliguntur de iure communi, nisi prohibita incertis casibus inueniantur, vt inuenit cap. lex diuina & extra, de sent. excommunic. c. Nuper 6. & ff. de testibus, l. Quæsitum, C. de testib. l. Sancimus.* Ita ibi. 118.

Quibus consonat D. Thomas, dum opusculo 18. de Perfectione vitæ spiritualis, cap. 16. ait. *In quo etiam notandum est, id solum Religiosis esse illicitum, quod eis est secundum statuta suæ Regulæ interdictum.* 119.

Idque in terminis de præfatis Prælatis Regularibus docent Abbas Tambur *tom. 2. disput. 17. quæstiunc. 8. num. 1.* Lezana, *part. 2. cap. 13. num. 86. part. 4.* verbo, *Prælatus.* 120.

latus Regularis, *num.* 15. *ex cap. Nuper*, *de sentent. excommunicat. cit.* & *p.* 5. *in Marc. Magnum Carmelitanum*, *num.* 399. & 479. Pellizar. *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 9. *cap.* 3. *sect.* 4. *num.* 109. Barbosa, *de Potest. Episcopi*, *part.* 3. *allegat.* 105. *num.* 3. & 4. ex Nauar. *consil.* 23. *de Priuileg. in nouis.* & ex nostro Gregor. Sayro, *in Floribus decisionum*, *eod. tit. decis.* 25. Hieronymus Garcia *in Politica*, *tom.* 2. *tractat.* 10. *difficult.* 1. *dub.* 1. *num.* 13. Eman. Roderiq. *tom.* 1. *quæst. Regular. quæst.* 17. *art.* 6. ex Victoria, *in Relectione de potest. Eccles. q.* 2. *n.* 28. & ex Soto, *in* 4. *distinct.* 27. *quæst.* 1. *art.* 4. idem Emanuel, *quæst.* 22. *art.* 8. & Hieron. Roderiq. *resolut.* 68. *n.* 9. *pag. mihi* 493. cuius hæc sunt verba. *Generales, & alij Prælati Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, possunt circa suos subditos quidquid Episcopi possunt erga suos. Vnde sicut Episcopi, si non essent prohibiti, potuissent in sua Diœcesi quidquid potest Papa in tota Ecclesia, vt insinuant præstantissimi Theologi, ita Generales Religionum* (adde vti supra: & alij Prælati, &c.) *Si non essent prohibiti, potuissent in tota familia, seu Congregatione, quidquid Pontifex in vniuersali Ecclesia potest facere.* Hucusque Hier. Roderiq. & eadem, eisdem fere verbis omnes relati Doctores, & plures alij, hic non recensiti.

Multi sunt, qui asserant prædictam iurisdictionem habere omnes Religionum Prælatos, supremos, medios, & infimos, seu locales, immediatè à Summo Pontifice, siue illa consideretur ab ipso dimanata per actum, seu priuilegium, exemptionis ab Episcoporum iurisdictione, siue per diuersa alia priuilegia: ita vt Capitulum generale, Definitorium, aut alij denique eligentes, vel instituentes Prælatos, solum habeant designare personas, quibus Pontifex, eo ipso iurisdictionem communicet; Lezana vero, *part.* 2. *cap* 13. *num.* 12. probabilius iudicat, quod regulariter loquendo, hæc iurisdictio immediatè dimanet à Religione, quæ illam accepit à Papa. Quod mihi, quantum ad nostram Congregationem, non probabilius tantum, sed indubitatum, & euidens omnino est, cum in Constitutionibus Sancti Facundi, à Paulo Papa Quinto approbatis, non semel definitoribus, & alijs Electoribus, sed & ipsi Reuerendissimo Generali præcepta, & censuras, tamquam veris suis iniungat subditis. Et *cap.* 24. cuius lemma est: *Iurisdicion, y poder del General.* sic statuit num. 2. *Pero en el decidir, disponer, ordenar, diffinir, y mandar, y hazer leyes, y Constitutiones generales para toda la Congregacion, y particulares para cada Monasterio,* 121.

saluo

ſaluo el derecho, que cada vno tiene adquirido, la Congregacion tiene la ſuprema Superioridad: y ſus mandamientos, y ordinaciones, y cenſuras, han de ſer preferidos a los mandamientos, ordinaciones, y cenſuras del Reuerendiſſimo General.

121. Quod autem cuilibet prædictorum Prælatorum, etiam Conuentualium, ſeu localium, dicta competat iuriſdictio iure ordinario, & non ex delegatione, communis fert Doctorum opinio. Abbas Tamburinus, *tom. 2. diſp. 1. quæſtiunc. 4. num. 1. & ſeqq. diſput. 13. quæſtiunc. 11. num. 3. diſput. 17. quæſt. 8. num. 1. & tom. 3. in praxi criminali, quæſtiunc. 1. numero 11.* Lezana, *part. 1. cap. 18. numero 1. & 86. & part. 2. cap. 13. num. 37. & part. 4. verbo, Prælatus Regularis, num. 10.* Raggius, *centur. 1. parte 3. dub. 54. num. 1. & centuria 2. part. 3. dubitat. 157. num. 2.* Pellizarius, *tom. 2. part. 1. tract. 9. c. 1. n. 5. & 8. & c. 3. n. 195.* Marc. Vidal, *tit. de Prælatis Regularibus, num. 72. 82. & 83.* Diana *part. 3. tract. 2. reſol. 2.* Baſſæus, verbo, *Prælatus, numero 3.* Qui omnes pariter, conſequenterque docent, poſſe illam delegare. Quod & ſequitur ex *Cap. Inter cætera, el 15. & cap. His quibus ex officio, fin. de offic. ordinarij, & ex c. Cum Epiſcopus,* cum gloſſ. verb. *Per alium*; el *7. eod. tit. in 6.*

122. Iuriſdictio, quam omnes, & ſinguli Prælati Regulares habent, non ſolum eſt directiua, qua ſubditos poſſunt, & tenentur dirigere in bonum, æquum, & iuſtum, ſed coactiua, & coercitiua, qua poſſunt, & debent illos corrigere, & punire ſpiritualibus, & corporalibus pœnis: & ex iuſtitia quidem. Abbas Tamburinus *tom. 2. diſputat. 14. quæſtiunc. 1. num. 5. & quæſt. 2 per totam. & tom. 3. in praxi crimin. etiam per totam, præcipuè quæſt. 10. q. 12. q. 15. & quæſt. 16. numero 1. & tom. 4. de Iure Abbatiſſarum, diſput. 12. quæſt. 2. num. 29.* Hier. Garcia, *in Politic. tom. 2. tract. 10. difficult. 8. dub. 1. num. 7.* Lezana *part. 1. cap. 18. num. 15. 16. 17. & 22. & capit. 27. numero 16. & part. 4.* verbo, *Prælatus Regularis, n. 9.* Raggius, *centur. 1 part. 1. dub. 30. num. 1. & part. 3. dub. 72. num. 2. centur. 2. dub. 114. num. 1. & 2. & tract. 8. dub. 157. num. 2.* Pellizar. *tom. 2. part. 1. tract. 7. cap. 1. ſect. 1. num. 5. 6. 51. & 96.* Diana *part. 9. tract. 7. reſolut. 49. & tractat. 8. reſol. 59.* Baſſæus, verbo, *Prælatus, num. 1. verſ. Prælati.* Caſtr. Palaus, *part. 3. tract. 16. diſput. 4. punct. 14. per totum.* Paulinus Berti *in Praxi criminali Regularium, addita ad quæſtiones Regulares Emanuelis Roderici, per totam,* & P. Franc. à Sancto Iuliano *in Tribunali Regulari, quod lucem in publicam cito prodibit, præcipue cap. 6. de confeſſione rei.*

Quod

124. Quod possint omnes dicti Prælati pœnis spiritualibus censurarum subditos afficere, constat ex *cap. Cum in Ecclesiis*, & ibi Glossa in summa, & verbo, *Excommunicationis*, el 10. *de Maioritate, & obedientia.* Vbi Prior Canonicos Regulares sibi inobedientes excommunicauit; quos Papa, recepta prius cautione iuratoria obediendi Priori suo præfato, ab excommunicatione, ob inobedientiam incursa, absoluit, & sub debito iuramenti, eis præcepit: *vt ad suum claustrum de quo exierant, redeuntes, Priori suo secundum Deum deuote, ac humiliter obedirent.* Et cap. *Sicut tuis literis*, iuncta glossa, in Summa, & verbo, *Sub interminatione*, el 33. *de Simonia*, vbi Abbas electus, nondum ab Ordinario confirmatus, Monachos excommunicauit. Glossa item in Capite, *Quanto denotio*, verbo, *Si Prælati 7. de officio iudic. ordinarij*, ibi. *Sic patet quod coerctio, & correctio Monachi primo loco spectat ad Abbatem. Hug. dicit, quod si agatur in figura iudicij, solus Episcopus cognoscere debet de eius causa* (intellige de causa Monachi non exempti;) *secus si agatur secundum Regulam Claustralem. Sed probabilius videtur dicendum, quod Prælatus Ecclesiæ Collegiatæ habet iurisdictionem, vt 16. q. 5. cap. 1. vt dictum est sup. eo. Cum ab Ecclesiarum. Et quod Abbas, siue Prior possit excommunicare Monachos suos, est expressum infra, de Maioritat. & obed. Cum in Ecclesiis. & infra, de Simonia, Sicut.* Hucusque Glossa, quæ *in Canon. de persona*, verbo, *Aut Monachum*, el 28. 11. *quæst.*1. sic ait. *Alij dicunt, quod Abbas habet ordinariam iurisdictionem super Monachos suos, & excommunicare eos potest.*

Ratione autem quoad vtriusque generis pœnas probatur. 125. Quia natura humana per peccatum corrupta, ita est ad malum inclinata, & propensa, vt vnusquisque propriam inclinationem, & affectionem sequatur, quantumuis bonus videatur. Vnde est, quod septies in die cadit iustus. Prouerb. *c.* 24. *vers.* 16. Vt igitur in communitate, etiam religiosa viuentes, in ordine, pace, obseruantia regulari, & iustitia se contineant, Superiore indigent, duplici potestate pollente: directiua vna, qua legibus, statutis, & præceptis dirigat: & altera coactiua, & coercitiua, non solum in foro animæ, & in contentioso spirituali, sed etiam ad corporales vindictas iniungendas, apta. Prima enim potestas sine secunda regulariter, & in plurimum, omnino inefficax esset, & inutilis, vti ex Aristotele *Ethicor. cap.* 5. docet Tambu inus mox citandus. Quod etiam D. Thomas docuit

docuit, 5. *Politic. lect.* 12. dicens. *De facili contemnitur, qui non timetur.* Et non obscurè Concilium Tridentinum *sess.* 25. *de Reformatio. cap.* 3. *in principio*, ibi: *excommunicationis gladius, ad continendos in officio populos, valde salutaris.* Data igitur Regularibus Prælatis directiua potestate, & coercitiua data censetur: quia concesso aliquo, simul ea conceduntur omnia, sine quibus illud nequit expediri. Text. in *cap. Præterea*, & ibi glossa, verbo, *Ex eo quod causa, el.* 5. *de officio, & potestate iudicis delegati.*

126. Dicta ratio, non solum in Monasterio, seu potius Cœnobio plurium valde, in communi viuentium, sed in quolibet in quo duo tantum degant, militat. Vnum enim ex istis, alterum necessariò regere debet, vt in officio contineatur. Quod illustrat D. Thomæ doctrina, sic *in opusculo de regimine Principum, lib.* 1. *cap.* 1. dicentis. *Magis igitur homo est communicatiuus alterius, quam quodcumque aliud animal, quod gregale videtur, vt grus, formica, & apis. Hoc ergo considerans Salomon in Ecclesiaste ait. Melius est esse duos, quam vnum. Habent enim emolumentum mutuæ societatis. Si ergo naturale est homini, vt in societate multorum viuat, necesse est in hominibus esse, per quod multitudo regatur. Multis enim existentibus hominibus, & vnoquoque id, quod est sibi congruum prouidente, multitudo in diuersa disspergeretur, nisi etiam esset aliquis de eo quod ad bonum multitudinis pertinet, curam habens, sicut & corpus hominis, & cuiuslibet animalis deflueret, nisi esset aliqua vis regitiua communis in corpore, quæ ad bonum commune omnium membrorum intenderet. Quod considerans Salomon dicit. Vbi non est gubernatio, dissipabitur populus. Hoc autem rationabiliter accidit: non enim idem est, quod proprium, & quod commune. Secundum propria quidem differunt, secundum autem commune, vniuntur: diuersorum autem diuersæ sunt causæ. Oportet igitur præter id, quod mouet ad proprium bonum vniuscuiusque, esse aliquid, quod mouet ad bonum commune multorum. Propter quod & in omnibus, quæ in vnum ordinantur, aliquid inuenitur alterius regitiuum. In vniuersitate enim corporum, per primum corpus, scilicet cæleste, alia corpora ordine quodam diuinæ prouidentiæ reguntur, omniáque corpora per creaturam rationalem. In vno etiam homine, anima regit corpus: atque inter animæ partes, irascibilis, & concupiscibilis, ratione reguntur. Itemque inter membra corporis, vnum est principale, quod omnia mouet, aut cor, aut caput. Oportet igitur esse in omni multitudine, aliquod regitiuum.* Omnia hæc Angelicus Doctor.

Finem huic articulo impono

H doctrinæ

doctrina, imo & verbis ipsis, Marci Vitalis vtens, sic *Vitali Arca, titulo, de subdito, num.* 5. dicentis. *In lege humana duplicem esse vim, vna est præcipiendi, alia puniendi, nempe vna obligat ad culpam, alia ad pœnam subeundam: Et inter illas datur dependentia, nam vna sequitur alteram. Vnde, qui potestatem puniendi non habet, neque illam habet ad præcipiendum, id est certum apud Doctores.* Hucusque ille.

His præsuppositis, facilis est quæstionis propositæ resolutio, quam ad duas conclusiones, claritatis gratia, reducere duxi.

Prima conclusio.

128. Abbas, Prior, aut quocumque alio nomine decoretur Superior Conuentualis, seu localis, aut maior, Abbatiæ, Prioratus, aut Grangiæ, cuilibet Cœnobio principali Cōgregationis Benedictinæ Hispanæ subiectæ, & annexæ est verus, & proprius Parochus, & habet curam animarum, strictè sumptam, seu pro foro Pœnitentiæ, & Sacramentali respectu omnium, & singulorum Monachorum, & Fratrum laicorum, seu Donatorum in sua Abbatia, Prioratu, & Grangia degentium itavt possint; & teneantur per se, vel per alios idoneos Sacerdotes, illis Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ-Vnctionis ministrare.

Probatur hæc conclusio. In 129. Prælatos cuiuslibet Congregationis Religiosæ exemptæ, est translata cura, quam Episcopus, & Parochus habebant circa istas oues, itavt habeant ordinariam iurisdictionem ad absoluendum sibi subditos, & hospites Ordinis à peccatis, & censuris, quam possunt delegare: & huiusmodi subditi non possunt aliis confiteri, nisi de suorum Prælatorum licentia, vti docent Lezana *part.* 1. *cap.* 18. *num.* 25. *& seqq.* ex Suar. *tom.* 4. *de Religione, tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 15. *& tom.* 4. verbo, *Prælatus, Regularis, n.* 10. *& tom.* 5. *in Mare Magnum Carmelitarum, num.* 399. Diana, *part.* 3. *tract.* 2. *resol.* 2. vers. *Sed difficultas*, & vers. *Verum ego, & part.* 9. *tract.* 4. *resolut.* 52. Raggius, *centuria* 2. *tract.* 8. *dub.* 157. *num.* 2. & vers. *Ex hac doctrina.* Pellizarius, *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 9. *cap.* 1. *num.* 9. vers. *Sic Samuelius.* Sed prædicti Abbates, Priores, aut Superiores sunt vere, & propriè Prælati Conuentuales, seu locales præfatarum Abbatiarum, Prioratuum, & Grangiarum; vti ex sæpe dictis constat præcipuè *n.* 73. 92. 93. 94 104. 105. *&* 106. Ergo in ipsos est translata cura animarum Regularium omnium suorum subditorum, ex vi cuius translationis, veri, & proprij illorum Curati sunt, & Parochi, itavt per se, vel per alios Sacramenta.

menta illis possint, & teneantur ministrare, & illi ab ipsis ea recipere.

130. Nec valet dicere. Superiores præfati curam exercent nomine Abbatis Cœnobij principalis, cui Abbatia, Prioratus, aut Grangia, est annexa, & subiecta. Ergo non sunt verè, & propriè Curati, & Parochi. Ideo enim in quæstionibus de iure Parochi vnitarum diximus Vicarios Ecclesiarum annexarum, non esse earum Curatos, seu Parochos, sed Conuentum, aut Prælatum, quia istius nomine, & in suo proprio, curam exercent.

131. Non inquam valet. Quia prædicti Superiores non exercent, vti obiicitur, nomine Conuentus principalis, aut illius Prælati curam, sicut exercent illam Vicarij Ecclesiarum vnitarum, sed illam nomine exercent proprio. Alias enim nec essent, nec dici possent Prælati Ordinarij suarum Abbatiarum, Prioratuum, aut Grangiarum, cum Prælati, omnes illi solum sint, qui iurisdictionem propriam habent, & proprio nomine illam exercent.

132. Neque subiectio, quam huiusmodi Superiores, & eorum domus respectu Cœnobiorum principalium, & Prælatorum eorum habent, similis est subiectioni, quam respectu eorumdem habent Ecclesiæ ouium sæcularium, & istarum Vicarij; sed subiectioni, quam ad totam Congregationem, & ad Reuerendissimum Generalem iidem Prælati medij, & ipsorum Cœnobia habent. Vnde est, quod sicut non obstat Domno Abbati, verbi gratia, Hyrachensi, ad hoc vt sit verus Curatus, & Prælatus Monachorum, & Fratrum in Hyrachensi habitantium Cœnobio, quod istud ad totam sit Congregationem generalem vnitum, & quod eidem, & Reuerendissimo Abbati Generali sit simul cum suo proprio Abbate subiectum, & quod idem Domnus Abbas ab eodem Reuerendissimo Generali sit in Abbatia institutus, ita neque obstabit Priori de Hyarte, ad hoc vt sit verus, & proprius Parochus, & Prælatus Couentualis suæ domus, & Regularium habitantium in ea, quod hæc eidem sit Hyrachensi Cœnobio vnita, & subiecta simul cum Priore eidem, & Domno illius Abbati, & quod ab eo sit cum suis Consiliariis, electus ipse Prior, aut si ita quis forte velit, à solo Domno institutus Abbate.

Secunda conclusio.

Abbas, Prior, & quilibet alius Abbatiæ, Prioratus, & Grangiæ Superior quamuis Cœnobio principali, & istius Abbati subiectæ, habet curam animarum latè sumptam, iurisdi- 133.

ctionem scilicet spiritualem, & temporalem Ordinariam, & contentiosam erga omnes, & singulos Monachos, & Fratres suæ domus.

134. Probatur hæc conclusio. Prædicti Superiores sunt Superiores Conuentuales, & locales immediati Abbatiæ, Prioratus, & Grangiæ suæ, ita vt in ea alium Superiorem residentem non habeant. Sed Superior Domus Religiosæ, tam duorum tantum, quam plurium Religiosorum in communitate degentium, est verè Prælatus, & Dignitas cum iurisdictione pro vtroque foro, vti probatum est *num.* 23. 28. 73. 92. 93. 94. 104. 106. 113. 116. *cum sequentibus vsque ad* 127. Ergo prædicti Superiores sunt verè Prælati, & Dignitates cum iurisdictione Ordinaria, & contentiosa spirituali, & temporali erga omnes, & singulos Monachos, & Fratres suæ Domus.

135. Maior est certa. Minor autem breuiter hoc Syllogismo Leonardi Lessij probatur, de quo supra *numero* 106. Propriè, & strictè Prælatus dicitur, qui habet curam animarum cum iurisdictione, ita vt possit subditos corrigere, & punire: Sed Superior cuiuslibet domus Religiosorum in communitate degentium, siue Abbatia, Prioratus, aut Grangia illa sit, habet curam animarum cum iurisdictione, ita vt possit subditos corrigere, & punire: Ergo est verè Prælatus cum iurisdictione pro vtroque foro. Minor istius syllogismi patet, tum ex immemorabili consuetudine: tum ex Definitione *numero* 94. relata. Quia subiectio in omnibus, quæ sub obedientia cadere possunt, non potest esse in Monachis, & Fratribus in Prioratibus verbi gratia degentibus respectu suorum Superiorum, Priorum scilicet, similis ei, quam habent Monachi, & Fratres in Monasteriis principalibus degentes respectu Abbatis, nisi in Priore Prioratus sit imperandi potestas similis Abbatis potestati. Ergo cum Abbas Monasterij principalis habeat potestatem iurisdictionis Ordinariæ contentiosæ cum facultate subditos suos corrigendi, & puniendi, eandem habebit Prior, & quilibet Superior Cōuentualis Abbatiæ, Prioratus, aut Grangiæ annexæ.

Confirmatur. Obligationi 136. obediendi, correspondet potestas imperandi, quia sine potestate imperandi, non potest esse obligatio obediendi. Ergo ad tantam obligationem obediendi Priori Prioratus per subditos suos quantam habent obediendi Abbati degentes in Monasteriis principalibus, tanta debet esse imperandi potestas in huiusmodi Priore, quanta in Abba-

Abbate. Ac per consequens, cum non detur potestas imperandi, sine coercitiua, vti diximus *num.*125. *&* 127. si tantam habent directiuam Priores Prioratuum, quantam Abbates, Monasteriorum principalium, tantam habebunt coactiuam, & coercitiuam.

137. Ex dictis sequitur quemlibet Priorem seu Superiorem Prioratus, aut alterius annexi, posse subditos suos censuris Ecclesiasticis punire: quod & docent Abbas Tamburinus, *tom.* 2. *disput.*14. *quæstiunc.* 1. *num.*5. *& disput.*21. *quæstiunc.*2. *num.*5. Lezana, *part.*1. *cap.*18. *num.*22. Pellizarius, *tom* 2. *part.*1. *tract.*7. *cap.*1. *num.* 51. *&* 96. Raggius, *cent.* 2. *dub.*114. *num.*1. *&* 2. & alij communiter. Imo contrarium dicere ridiculum est, & blasphemiæ vicinum, suppositis dictis, *n.*117. *& sequentibus decem*, & propositione ista D. Thom. *Opusc.* 19. *contra impugnantes Religionem*, *cap.*4. *pagina mihi* 239. *Ergo rediculum est dicere, & blasphemia vicinum, quod Episcopus non possit vsum clauium exercere in quemlibet sua diœcesis, sicut & Christus posset.* Vide *p.*3. *q.*2. *n.*10 De iure Parochi, vbi integrum istud D. Th. argumentum exscripsimus.

138. Quæ doctrina, maximè locum habet, si inobedientes, Superioribus præfatis, subditi eorum fuerint. Est textus expressus in *Cap. Quod super his*, el 9. *de Maioritate*, *& obedientia*, vbi Papa decreuit vt Episcopus Abbates, & Sacerdotes, sibi lege diœcesana subditos, per censuram Ecclesiasticam ad Synodum venire, *& debitam obedientiam, & reuerentiam sibi exhibere compelleret.* Cuius rationem ibi reddit Glossa, verbo, *Obedientiam. Quia* (inquit illa) *iudex, siue Prælatus iurisdictionem suam defendere potest pænali iudicio, ff. Si quis ius dic. non obtemp. l.* 1. Hæc Glossa. Quod vlterius probatur. Quia qui delegatam habet iurisdictionem potest ne illa elusoria reddatur, rebelles, inobedientes, & quo quomodo illam impedientes districtione Ecclesiastica coercere. Textus est expressus in cap. *Quia* el 1. & cap. *Preterea*, el 5. *de offic. & potest iudic. delegati*, vtrobique gloss. *in Summa*, & Pax Iordanus, *tom.*3. *lib.* 13. *tit.*6. *num.*60. cum Menoch. *de Arbitr. cent.*5. *casu* 438. Ergo potiori ratione, & iure, poterit qui ordinariam illam habet, inobedientes, & impedientes districtione Ecclesiastica coercere. Patet consequentia. Quia, cæteris paribus, dignior est Ordinaria, quam delegata iurisdictio, & magis inconuenit illam, elusoriam reddi, quam istam.

A quibus censuris poterunt 139. ipsimet Superiores Prioratuum,

& aliorum annexorum subditos à se innodatos absoluere. Vasquez, *tom.4. in 3. p. D. Thomæ, de excommunicat. dub.* 18. *num.* 12. Lessius, *in eodem tractatu, cap.7. dub.* 2. Lezana, *part.* 3. verbo, *Censura, num.*12. *& part.*4. verb. *Prælatus Regularis, num.*16. (imo *part.*2. *cap.* 13. *num* 29. ait posse Prælatos locales absoluere Apostatas excommunicatos, etiam in foro externo, tempore, quo eorum Domus visitantur à Visitatoribus, non obstante, quod sentiat non posse tempore Visitationis iurisdictionem exercere contentiosam.) Abbas Tamburinus, *tom.*2. *disp.*21. *quæstiunc.*2. *num.* 9. *iuncto quæstiunculæ titulo, & ijs, quæ docuerat tom.*1. *disp.* 1. *quæstiunc.*8. *& disputat.*2. *quæst.*7. *num.* 3. vbi de Prioribus Conuentualibus Prioratuum nostri ordinis. Emanuel Roder. *tom.*1. *qq. Regular. q.*22. *artic.* 8. qui, & alij tenent non posse ab alio Superiore supremo, aut medio absolui, nisi de consensu infimi, seu localis excommunicantis. Tum quia aliàs facile istum subditi contemnerent. Tum etiam, quia perturbaretur ordo iudicandi, & iurisdictio Prælati illam sententiam ferentis, quod fieret, si aliquis se intromitteret in absoluendo eo, quem ipse per sententiam specialem censura ligauit. Videantur, quæ diximus *supra n.*79.82. 87. præcipuè *n.*88. 89. *&* 90.

*Franciscus Ansaldus, de iurisdictione, part.*2. *tit.*8. *cap.*11. *n.*1. *sic ad rem præsentem ait. Hanc credimus esse tenendam regulam, quod is, qui excommunicauit, absoluere debet. cap. inferior,* 4. *distinct.* 21. *Gratian. in sum.* 26. *quæst.* 6. *cap. Per tuas,*40. *cap. Sacro,* 48. *de sentent. excommunicat. cap. Ad reprimendam,* 8. *cap. Pastoralis,* 10. §. *Præterea postulasti, de offic. Iudic. Ordinar. cap. Ab excommunicato,* 41. *de rescriptis.* Hæc ille. Et glossa in dicto cap. *Inferior sedes,* verbo, *Inferior,* sic ait. *Ex hoc capite, & infra ea. Denique, tres colliguntur regulæ. Prima hæc est. Inferior Superiorem non potest ligare, vel soluere. Secunda hæc est. Qui potest ligare, potest & soluere. Tertia talis. Qui potest soluere potest & ligare.* Quibus regulis has opponit exceptiones. Primæ, *Cum maior se subdit arbitrio minoris,* 11. *quæst.*1. *Peruenit.* Secundæ, incendiarij, & excommunicati, qui debent per Papam absolui, *de sent. excommunicat. tua, & de offic. delegat. Quærenti.* Et excommunicati propter rem iudicatam vltra annum post sententiam, qui per Papam absoluitur. Isti enim à secunda excipiuntur regula. Tertia tandem fallit in eo, qui alium tempore necessitatis absoluit, siue periculi, quem tamen ligare non posset. 140.

141. Vltimò probatur præfatos Priores Prioratuum annexorum, subditos

ſubditos ab ipſis, cenſuris innodatos, abſoluere bene poſſe. Quia eodem in loco, dedit Christus Dominus poteſtatem abſoluendi, ac dedit ligandi. *Amen dico vobis, quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata, & in cælo, & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo.* Matth. cap. 18.

142. Secundò ſequitur, dictos Priores, Prioratuum annexorum, poſſe ſubditos ſuos punire cum carcerum intruſione, verberibus, & aliis pœnis corporalibus in Congregatione noſtra, per Conſtitutionem taxatis, & iniungi ſolitis delinquentibus, & non expreſsè exceptis, & interdictis, iuxta dicta *ſupra num.* 73. 75 117. cum tribus ſequentibus: Et quia ſine huiuſmodi poteſtate, in plurimum, inutilis eſſet, aut ſaltem redderetur poteſtas directiua, imo & coërcitiua ſpiritualis, vti vidimus *num.* 125.

143. Tertiò ſequitur, poſſe eoſdem Superiores abſoluere ſubditos non ſolum à cenſuris Papæ reſeruatis, quæ à iure ſunt Epiſcopis commiſſæ, ver. gr. ab excommunicatione Canonis, *Si quis ſuadente Diabolo*, vti aiunt Lezana *part.* 1. *cap.* 18. *num.* 30. Pellizarius, *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 9. *cap.* 3. *num.* 109. Sed etiam ab iis, quarum abſolutio delegata eſt Epiſcopis per Concil. Tridentinum, *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de Reformat.* cum limitatione tamen ibi pro Epiſcopis expreſſa, videlicet, *in foro conſcientiæ*: Et poſſe cum eis pariter diſpenſare in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentioſum: quod etiam ibi concedit Tridentinũ Epiſcopis.

Prior pars, quod poſſint ſcilicet abſoluere ab iis, quæ iure communi ſunt Epiſcopis commiſſæ, patet, quia habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, vti diximus *num.* 113. 117. & 120. 144.
Poſterior vero, ſequitur ab Henriq. *in Sum. lib.* 6. *capite* 16. §. 1. Emanuel. Roderiq. *quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 24. *artic.* 13. & 17. & *quæſt.* 61. *art* 9. Flores de Mena *Var. lib.* 3. *quæſt.* 24. *numero* 18. Gregorius Sayr. *in Claui Regia, lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 83. *in fine*, Auila *de Cenſuris, part.* 7. *diſputat.* 10. *dubit.* 6. Thoma Sanch. *in Decalogum. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 5. Duardo *in Bullam Cœnæ Domini, lib.* 3. §. 2. *quæſt.* 8. *num.* 55. Moneta *de commutat. vltim. volunt. cap.* 5. *num.* 455. & Fr. Sigiſmond. à Bononia *de Elect. dub.* 51. *n.* 8. quatenus ampliant & extendunt dictam Concilij diſpoſitionem, teſte Barboſa *tract. de Appellatiua verborum vtriuſque iuris ſignificatione, Appellat.* 89. *num.* 22. ad Prælatos inferiores habentes Iuriſdi-

Iurisdictionem Ordinariam, & quasi Episcopalem. Quorum quidem sententiam probabilem, & veram idem Barbosa pronuntiat. Quæ vtique in nostro casu, verissima, & euidens est, quia Pius Papa Quintus fœlic. recordat in Constitutione, *Romani Pontificis*, la 13. *apud Bullarium Emanuel. Roderiq.* 21. die Iulij, de anno 1571. sic concessit, & declarauit: videlicet.

145. *Et insuper, quia sacrum œcumenicum generale Concilium Tridentinum concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animæ, seu conscientiæ, ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sessione 24. cap. 6. habetur, ne Prior Conuentualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis tam in dicta Prouincia, quam extra eam vbilibet, in hac parte deterioris conditionis quam Clerici, aut sæculares existant, eisdem Priori Conuentuali, & superioribus Prælatis vt ipsi per seipsos idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & laicos sibi subiectos, tam quoad absoluendi, & dispensandi huiusmodi, quam alias quascumque facultates eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus.*

146. Et licet hæc Constitutio fuerit in fauorem Ordinis Patrum Prædicatorum emanata, omnibus tamen aliis Ordinibus exemptis prodest: non solum quatenus concedit; (si tamen communicationem habent in priuilegiis Dominicanis) sed quatenus declarat Concilium: Videlicet concessionem factam per Concilium Episcopis, factam fuisse Prælatis Dominicanis, ne in hac parte deterioris conditionis, quam Clerici, & sæculares existant. Quare, cum hæc ratio, etiam militet in omni alio Ordine exempto, maximè Monachali, propter strictiorem eius inclusionem, declaratio præfata, extensa ad omnes Ordines, præcipuè Monasticos, censeri debet, quamuis non haberent priuilegiorum communicationem cum sacro Prædicatorum, & Dominicanorum Ordine.

Quod tamen Congregatio 147. nostra Hispana, & omnes Prælati, Monachi, & Fratres eius, Monasteria, seu Cœnobia principalia, Prioratus, Grangiæ, & bona illius gaudeant omnibus, & singulis priuilegiis, concessionibus, & indultis, ac gratiis, quibus gaudet dictus Patrum Prædicatorum Ordo, & alius quilibet, constat ex Bulla Gregorij Papæ XIV. *Romanus Pontifex*, pro Congregatione Cisterciensi Hispana, 28. Iunij, de anno 1591. *apud Bullarium Roderiq. tom. 2. la 3.* huius Pontificis, concedentis quidem illi Congregationi, *omnia,*

nia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuscuis generis existentia, cæterasque gratias spirituales, & temporales, tam eidem Cisterciensi, eiusque Abbati, & Capitulo, etiam Generali, ac quibusuis illius Monasteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de Firmiate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quam etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis alijs, similium, & dissimilium Ordinibus, & Religionibus, sub quibusuis Regulis, Constitutionibus, aut ordinationibus degentibus, seu militantibus, & quibusuis illarum respectiuè Congregationibus, Militijs, earumque professoribus, ac vtriusque sexus eorum Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, nec non Collegijs, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, pijs, ac charitatiuis locis, &c.

148. Quæ vtique amplissima concessio, & communicatio priuilegiorum, communicata quidem fuit nostræ Benedictinæ Congregationi Hispanæ Nigrorum, per Clementem Papam Octauum, per Bullam quæ etiam incipit, *Romanus Pontifex* in Bullario nostro authentico *la* 123. *in ordine*, *folio* 241. data ex certa scientia, sub die 30. Septembris, anni 1592.

Videantur Abbas Tamburinus, *tom.* 2. *disp.* 14. *quæstiunc.* 15. *num.* 8. vers. *Ita supradicta*, *fol.* 187. *& tom.* 4. *disput.* 19. *quæst.* 5. *num.* 2. Barthol. à Sancto Fausto, *de Voto paupertatis*, *lib.* 8. *q.* 232. Lezana, *part.* 1. *cap.* 18. *num.* 31. *&* 46. *& part.* 2. *cap.* 13 *num.* 37. Pellizarius *tom.* 2. *part.* 1. *tract.* 7. *cap.* 6. *numero* 20. *tractat.* 8. *cap.* 2. *num.* 133. *cap.* 3. *num.* 73. *tractat.* 9. *c.* 3. *num.* 109. *&* 110. & Diana *p.* 7. *tract.* 2. *resol.* 5. vers. *Sed, Quidquid*, asserentes prædictam facultatem Concilij Tridentini, competere Prælatis Regularibus, & Conuentualibus, in vniuersum, per Bullam præfatam Pij Quinti: Vnde & nostris vtique competeret Prælatis, etiam si dictam communicationem Priuilegiorum Patrum Prædicatorum non haberemus. 149.

Sed dicta, pro disquisitione proposita, sufficiant. Omnia autem, & singula à me dicta, Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ omnis veritatis columna est, & Magistra, Superioribus meis, ac doctioribus, & eorum iudicio, lubens submitto. 150.

F. PETRVS DE MVRCA,

DISQVISITIO IVDICIALIS CANONICA, ET REGVLARIS, DE IVRE, ET POTESTATE Reuerendissimi Generalis, & Definitorum cuiusdam Ordinis.

In qua multa de Officio, & Potestate Iudicis Delegati, de Officio Iudicis Ordinarij: De Appellationibus, & alys iudicialibus, scitu digna, iudicibúsque omnibus apprimè necessaria.

CASVS DISCVTIENDI SERIES.

1. IN quadam Regularium Congregatione Hispana, per Generalem, iuxta illius Constitutiones & Bullas Apostolicas, tanquam supremum eiusdem caput, ordine Hierarchico, gubernari solita, per Constitutionem ab Apostolica Sede confirmatam erectum fuit tribunal trium Definitorum, ad quod recursum haberent dictæ Congregationis personæ, Prælati, & subditi, in casu grauamini per Reuerendissimum Generalem, in actu Visitationis, aut alias, contra Constitutionum præfatarum dispositionem illati. In qua quidem Tribunalis erectione cautum fuit, vt eius Iudices, Delegati essent Congregationis, & plenariam illius potestatem haberent, cum limitationibus tamen, in præfata expressis Constitutione. Accidit autem, quod quidam Religiosi ad Definitorum Tribunal Epistolam, propriis manibus subscriptam, miserint, in qua de Secretario publico Congregationis dixerunt, grauiter in sui officij fidelitate defecisse, in probatione quadam à Reuerendissimo Generali, per illius præsentiam, & testii

teſtimonium recepta, in qua fuerant ipſi Religioſi in teſtes producti, & aliter quam ex cauſæ actis apparebat, depoſuiſſe affirmabant. Dicta ad Secretarium præfatũ peruenit Epiſtola, quam ſimul cũ querela criminali cõtra dictos Religioſos coram Reuerendiſſimo Generali. Qui cauſa ad definitiuam concluſa ſententiam, iſtam in forma ſequenti pronunciauit. Videlicet,

2. *En el pleyto, y cauſa, que ante nos ha pendido, y pende, entre partes de la vna, el P. M. Fr. N. Secretario de noſtra Sagrada Religion actor demandante, y de la otra los P. Preſides Fr. N. Fr. N. Fr. N. Fr. N. y Fr. N. reos demandados, ſobre que los dhos eſcriuieron vna carta a los Padres Diffinidores Iuezes, açerca de la qual dio querella contra ello el dho. P. M. Fr. N. por decir, que le hauian injuriado grauemente contra la legalidad de ſu Officio. Y contra el P. Fr. N. por hauer lleuado la dha carta, y entregadola a los Padres Diffinidores Iuezes.*

3. *Fallamos atento los autos, y meritos deſte proceſo, que ſin embargo de articulo introducido por los ſobredichos acuſados, (que en caſo neçeſario declaramos ſer el miſmo, que en la querella ſe pretende, y en la ſentencia ſe deue expreſar) deuemos declarar, y declaramos, que el dicho Padre M. Fr. N. prouo, lo que prouar le conuino: Damos lo, y pronunçiamos lo por bien prouado; y que los ſuſo dichos no probaron ſus exceptiones: Damos las por no prouadas. En conſequencia de loqual, declaramos al dicho Padre M. Fr. N. Secretario de noſtra Sagrada Religion, por bueno, fiel, y legal Miniſtro, y hauer cumplido con las obligaçiones de ſu Officio: y que no caben en el las coſas, que en dicha carta ſe refieren. Y por quanto contra el Padre Fr. N. ſolo ſe prueua la poca cautela, y reparo en mirar lo que firmaua, y ſi en eſto hubo alguna culpa, la purgo con la deuida ſatisfacion, que ha dado, y eſta en el proceſſo, le abſoluemos, y damos por libre. Y lo miſmo hazemos con ſu P. el P. Fr. N. por no conſtar hauer hecho otra coſa mas, que lleuar vna carta, que lo dio ſu Superior.*

Aſſi miſmo declaramos, que deuemos exortar, y exortamos a los dichos. Padres Predicadores Fr. N. Fr. N. Fr N. y Fr. N. que no ſe junten mas en vniones, y juntas illicitas, y reprouadas, para deſdorar el credito, y fama de las perſonas, que exercitan Officios publicos: Y que en los juramentos, que hizieren, tengan attencion a la circunſtancias, que los deuen acompañar. Y por lo que reſulta del proceſo, vſando con ellos de toda benignidad, por raçones, que a ello nos mueuen, y entre otras, porque Noſtro Señor lleuo para ſi el principal motor, y culpado en eſta cauſa: y a otro, que aunque no era tanta ſu culpa, los ſobre dichos Padres procuran carga 4.

sela, les condenamos a reclusion en sus celdas por espacio de tres meses, saliendo a los actos Conuentuales de noche, y de dia. La qual reclusion cumpliran en los Monasterios, que les señalaremos: Y en los viernes de los dos primeros meses, se les dara a cada vno vn Iuicio en carnes en Capitulo: y comeran pan, y agua en Refectorio, y andaran las postraciones. Y por esta nuestra sentencia diffinitiua mente Iuzgando, assi lo pronunciamos, sentenciamos, y mandamos en el Monasterio de N. a once de agosto, de mil, seiscientos, y cinquenta, y seis.

5. *Otro si, para que esta nuestra sentencia tenga la diuida execucion, mandamos a los dichos Padres en virtud de Sancta obediencia, y so pena de excommunion mayor lata sententia, cumplan las dichas penitencias, como a qui van expresadas; Y a los Patres Abbades, Priores, o Presidentes de las casas a donde fueren a cumplirlas, mandamos deuaxo del mismo precepto, y censura, que assi lo hagan guardar, y cumplir durante el tiempo señalado para illas. Fecha vt supra.*

El General. de N.

Por mandado de su P. Reuerendissima

Fr. N.

6. A qua vtique sententia per dictos reos condemnatos fuit, ad P. Definitorem Tribunalis Præsidentem appellatum, qui iuxta Ordinis Constitutionem, epistolam ad Reuerendissimum Generalem misit, acta petens huius causæ. Sua vero Reuerendissima Paternitas respōdit cum denegatione remissionis actorum huiusmodi, præfatam sententiam inappellabilem esse, & à se ipso debitæ tradendam executioni. Pro qua quidem suas expediuit litteras, quibus Prælato locali reorum, sub præcepto, & censura excommunicationis maioris latæ sententiæ præcepit & mandauit vt illos ad Cœnobia à se, pro adimplendis pœnitentiis, & pœnis luendis præfixa mitteret. Cuius oppositum, eidem Prælato, Definitorum Tribunal, per suas litteras, sub simili præcepto, & censura iniunxit: ac reos, pro tunc saltem, ab obligatione subeundi pœnas prefatas absoluit. Litteras pariter expediuit, quibus Reuerendissimo Generali sub præcepto, & excommunicatione, acta causæ ad Tribunal mittere, & ab vlteriori illius cognitione, ac sententiæ executione abstinere præcepit. Reuerendissimus autem Generalis nouas literas dedit, quibus idem, quod prius, Prælato reorum præceptum, ac censuram iniunxit: quarum intimationem faciendam in reorum Cœnobio, cum facultate ibidem, in casu inobedientiæ,

Prælatum eorum excommunicatum denunciandi, cuidam alteri Prælato commiſit. Qui illo in proprio non inuento Cœnobio, inuento tamen in alieno, eidem Reuerendiſſimo Generali ſubiecto, ibi commiſſionem ſuam, quoad intimationem & publicationem præcepti, & cenſuræ præfatæ executioni dedit. In hoc igitur caſu

Quæritur, quid iuris?

7. Quæſtio quidem grauis diſſoluenda proponitur, ac fœcunda: implicat enim non paucas, ſpeciali diſcuſſione dignas. Selegi præcipuas, quas in ſex articulis dilucidandas decreui.

ARTIC. I. An ſententia præfata appellabilis ſit ad Tribunal PP. Definitorum?

ARTIC. II. An Reuerendiſſimus Generalis, an vero Definitorum Tribunal debeat iudicare de eo, quod appellabilis ſit, vel non, dicta ſententia?

ARTIC. III. An dictum Tribunal Reuerendiſſimo Generali inhibere valeat?

ARTIC. IV. An Reuerendiſſimus Generalis poſſit præfatam ſententiam exequi?

ARTIC. V. An Reuerendiſſimus Generalis licitè valeat ſententiæ executioni ſuperſedere, & acta cauſæ ad definitorium tranſmittere?

ARTIC. VI. An in caſu retentionis cauſæ, poſſit dictus Reuerendiſſimus contra omnes, & ſingulos quoquomodo exercitium ſuæ iuriſdictionis, & ſententiæ præfatæ executionem impedientes, procedere, & in eos animaduertere?

Sed vt cuilibet iſtarum difficultatum, quas ex viſceribus quæſtionis propoſitæ in lucem prodire curaui, fiat ſatis, operæpretium duxi præmittere leges, ac ſtatuta in dictæ Congregationis Conſtitutionibus, ad rem præſentem facientes, & hic adamuſſim proferre, ac ad apicem vſque exſcribere. 8.

In primis enim in cap. 24. cuius lemma eſt: *Iuriſdiccion, y poder del General*, hæc lex, la 20. reperitur. Videlicet

El Reuerendiſsimo General no puede alterar, ni mudar Conſtitucion, ni ceremonia comun de la Religion, pero a ſu Reuerendiſsima pertenece declarar la duda, o dificultad, que ſe ofreciere cerca de la intelligencia de alguna Conſtitucion, o practica della. Mas declaramos, que la declaracion, que ſu Reuerendiſsima diere, no ſea tenida por ley general, ni por declaracion de ella, mas de para ſolo el caſo, en que ſu Reuerendiſsima la declarare. Y juntamente permittimos, que ſi en la tal declaracion alguna Caſa, Prelado, o Monge, ſe ſintiere recinir a grauio, pueda el

agrauiado tener recurso a los Diffinidores Iuezes, y estara se por su determinacion, y de ella se podra tam bien recurrir al Capitulo General.

9. In capit. 25. præfatarum Constitutionum, cui hoc thema adest: *Iurisdicion, y poder de Diffinidores, y Iuezes de agrauios, confirmado por su Sanctidad.* Sequentes reperiuntur leges.

Prima in ordine, huius tenoris est. Videlicet

Attendiendo a la poca vtilitad conocida por larga experiencia y al mucho gasto, que se recrece a la Congregacion de celebrar Capitulo priuado, o intermedio en el quadrienio, de aqui adelante se sobre sea, y extingua del todo el Capitulo. Pero por si los Reuerendisimos Generales hizieron algunos agrauios en la administracion de su officio, en las visitas, o fuera dellas, o algun Prelado, o Monge se tubiere, por tal agrauiado, tenga recurso a pedir iusticia, y desagrauio sin dilacion de tiempo, y mas en breue, y con mayor efficacia, que antes se proueya en Capitulo priuado, ordenamos, y mandamos, que en el Diffinitorio aya vn tribunal de tres Iuezes, en quien este toda la Iuridicion plenaria, delegada por la Congregacion, para desagrauiar, hy hazer Iusticia al que la pidiere, con las condiciones, y leyes estatuydas, y ordenadas por la presente Constitucion.

Et infra sexta in ordine hæc habetur.

Los tres Diffinidores de los nueue, que en su eleccion fueren nombrados, y pronunciados por primeros, y Iuezes de agrauios, y han de residir en las Casas del districto de Campos, que por Constitucion estan señaladas, son Iuezes del Tribunal de agrauios, y tienen la plenaria Iuridicion, para lo tocante a su officio, que tiene la Congregacion toda, como Delegados suyos, y la han de exercer, y administrar, por las leyes siguientes. 10.

Et immediatè sic statuitur in septima dicti capitis lege.

El Prelado o Monge particular, o Abbadesa, o Religiosa, que se sintiere agrauiado de Reuerendissimo General en visita, o fuera de ella, si el agrauio fuere priuacion, o suspension de Prelacia, o de officio, o de voto, o reclusion, que pase de tres meses, o penitencias publicas de Iuicios en carnes, y pany aqua, o otras semejantes, o mas graues que ayan de durar por tiempo de los dichos tres meses, o si el General no quisiere sentenciar su causa, sino tener se la suspensa, aunque sea remetiendola al Capitulo General, y en los otros casos en que en particular la Constitucion permite recurso a los dechos Iuezes: el tal Prelado, o Prelada, Religioso o Religiosa particular, podra embiar peticion al Diffinidor Iuez primero, por este tenor. 11.

Formu

Formulam petitionis ſtatim num. 8. tradit. Numero autem 12. hæc ſtatuitur lex. Videlicet.

12. *Si el Prelado ſupplicante no allegare lo ſobre dicho, ſino que conſienta ſe fenezca ſu cauſa con el proceſſo hecho por el Reuerendiſſimo General, y lo miſmo ſi el ſupplicante, que querella fuere Monge particular, de qualquier manera que ſupplique, y lo miſmo ſi fuere Abbadeſa, o Monja particular, no ſe execute la ſentencia; que el Reuerendiſſimo huuiere dado, en todo ni en parte, haſta que ſe confirme por los Iuezes, por ſu ſentencia en ſegunda inſtantia, y le ſea notificadas como ſe dira, al reo condenado. Y deſde eſte punto de la notificacion de la ſentencia de confirmacion començara a correr el termino de la priuacion, o ſuſpenſion, o de otra qualquiera pena a que aya ſido condemnado.*

Numero 16. 17. & 18. præfati capitis, leges ſequentes, hoc ordine, prout ſequitur, ſtatuuntur.

13. *Si la cauſa fuere priuacion, o ſuſpenſion de Prelado, dentro de vn dia deſpues, que hubiere el Iuez Preſidente reciuido la informacion, que hizo ſu Comiſſario, y no hauiendo ſido neceſſario hazer informacion, dentro de tres dias deſpues que reciuio la peticion de la ſupplicacion, eſte obligado, ſo pena de priuacion de officio perpetuamente, y de no aſiſtir en el Capitulo General proxime futuro, de embiar al Reuerendiſſimo General dandole cuenta de la ſupplicacion interpueſta, y pidiendole ſe ſirua ſu Reuerendiſſima de embiar el proceſſo, y autos de la cauſa originalmente, de qualquiera manera, que en ella ſe aya procedido.*

Eſta diligencia podra el Preſidente Iuez hazer eſcriuiendo vna carta al Reuerendiſſimo que embiara, o con la eſtafeta, ſi la hubiere, tomando certificacion, o con algun otro meſajero, que ſe ofrezca, con la miſma certificacion, y no ſe ofreciendo en los dichos tres dias, pida al Mayordomo de la Caſa en que reſidiere, vn moço proprio para embiar, y podra le compeller a que ſe le de con preceptos, y cenſuras, o por la via mas conueniente, que le pareciere. 14.

En reciuiendo el Reuerendiſſimo General la carta del Iuez Preſidente, aunque eſtamos ciertos que ſu Reuerendiſſima dara luego el proceſſo, y autos, como ſe le pidieren, toda via por cumplir con lo deuido al buen ordenen materia de Iuſtitia, mandamos a ſu Reuerendiſſima en virtud de Sancta obediencia, y ſo pena de excommunion latæ ſententiæ, que dentro de vn dia natural ſin eſcuſa, ni otra dilacion, de omande dar con effecto el proceſſo, y autos de la cauſa, que ſe le piden, original, y enteramente, o embiandole por la eſtafeta, ſi la hubiere, tomando certificacion de 15.

la

la entrega, o dandole al mensajero que se le traxo, con la misma certificacion. Y no lo haziendo su Reuerendissima si el Abbad suspenso, o priuado, estuuiere fuera de su casa, como le esta ordenado, le mandara boluer a ella el Presidente Iuez, y exercer su officio. Y al Reuerendissimo se le hara cargo de ello en el Capitulo General como de culpa grauissima: sin que se pueda dexar de proceder contra el, aunque na die lo pida. Y en el dicho Capitulo se concluyra la causa, que se hauia de concluyr, y senteciar en la segunda instancia.

16. In capite denique 61. & vltimo Constitutionum dictæ Congregationis, cui titulus est: *Penas de delictos.* sic num. 6. statuitur. videlicet 16. *Estas penas pueden poner solos los Generales, y Abbades, y agrauarlas, y multiplicarlas, conforme a las circunstancias, y a las reiteraciones de las culpas, como en quanto a carceles, y Iuicios en carnes, y comer pan y agua no pase la pena de tres meses adelante: que para mas tiempo solo el Reuerendissimo General las puede poner, con recurso de los senteciados a los Diffinidores Iuezes de agrauios. Las otras penitencias podran los Abbades alargarlas hasta vn año con parezer, y conformidad de la mayor parte de los ancianos del Consejo.*

17. In Definitionibus eiusdem Congregationis, vim quidem legum habentibus, iuxta ipsius Constitutionem cap. 2. num. 3. quia scilicet in tribus Generalibus Capitulis confirmatæ existunt, hæc reperitur facta ad explicationem capitis 25. de Definitorum iurisdictione.

Otro si se declaro, que los Patres Diffinidores Iuezes, no se puedan entrometer en conocer de otros casos, que los que estan expresados en nuestras Constituciones. 18.

Quibus præmissis, ad solutionem difficultatum, quas supra recensuimus, accedamus. Prima igitur inquirit,

---

ARTICVLVS I.

An sententia supra à num. 2. exscripta, appellabilis sit ad Tribunal Patrum Definitorum?

Conclusio est negatiua. Et efficaciter probatur primo. Quoad nullum effectum est appellabilis sententia in qua partes non grauantur. Ait enim Andr. Vallensis in Paratit. Decretalium, lib. 2. tit. 28. §. 2. n. 6. *Quemadmodum vero quilibet grauatus, & cuius interest potest appellare, ita è diuerso non grauatus, & cuius non interest non appellat, quia grauamen est causa appellationis quo proinde cessante, cessat appellatio.* Alias enim appellatio friuola, frustratoria, seu temeraria, 19.

raria, vana, inanis, & sine iusta causa interposita, admitteretur, cum tunc friuolè appelletur, quando non grauatus appellat. Sigismund. Scaccia, de appellationib. *quæst.2.num.*48. cum Maran in Spec. *part.6. art.2. princ.* in verbo, *& quando appellatur num.* 347. versic. *Quæ autem dicatur.* Huiusmodi autem admittere appellationem, grauissimum iniustitiæ peccatum est. Pax Iordan. volum. 3. de re Iudiciali, *lib.*14. *tit.*26. *de appellat. num.*40. Iulius Cæsar Ruginellus, de appellationib. *in præfatione, n.* 89. cum Gloss. in Cap. *Cum appellat. circa princip.* de appellat. *lib.* 6. & Nauarr. in Manual. *cap.*25. §.1. *sub num.* 13. *tit. pec. Iud.* Scaccia vbi supra *num.* 51. versic. *Imo Iudex. quæst.*3. *n.* 2. cum Franch. in cap. 27. *Ad hæc*, el 2. *sub n.*3. de appellat. *quæst.*11. *num.*1. versic. *Ratio. & quæst.* 17. *limitat.*4. *num.*3. versic. *Imo peccaret. & limitat.* 36. *num.* 3. *pag. mihi* 482. ex Angelo Aretino, tractat. de Malef. verbo, *Præsente dicto Caio. num.* 19. Cardinal. Alexand. in cap. 31. *de Priore, sub num.*3. de appellat. Guid. Papa, tract. de appellat. *quæst.* 120. *sub num.* 19. *fol.*61. Roland. à Valle, *consil.*73. *si vidissem, sub num.*26. *lib.*3. Clar. recept. sent. *lib.*5. §. *fin. quæst.*94. *in fine principij*; Mansuer. in addit. ad prac. Papien. *in forma appellat. à sent. defin.* in Gloss. *Coram vobis*, in prima addit. in verbo, *Contumace, in fine, folio* 407. Lancellot. tractat. de attentat. *part.* 2. *cap.* 12. *ampliat.* 4. *princ. num.*12. *fol.*352. Ratio autem ea est, quia ex officio debet Iudex in eo quod potest, obuiare malitiis litigantium. Et addunt Scaccia dicta *quæst.*11. *num.*4. *sub illatione* 1. ex Franch. in cap. 59. *Vt debitus, sub numero* 42. versic. *In gloss.* in verbo, *Ex rationabili*, de appellat. & Contar. in l. vnica, *quæst.*19. *num.*4. C. Si de momen. poss. & Iulius Cæsar. Ruginellus, *vbi supra, num.* 88. *&* 89. *citato*, ex cap. *vt debitus*, in fin. de appellat. & Abb. ibi. & l. *eum qui ff. de Iud.* & ex §. *Hac autem, Instit. de pæn. tem. litig.* vbi Doctores, & in cap. *Reprehensibilis*, & in cap. *de appellat.* puniri debere Iudicem appellationi friuolæ deferentem. Tum sic. Sed rei in præfata sententia nullo modo grauantur. Ergo inappellabilis ab eis est præfata sententia ad Definitorum Tribunal.

Tota huius argumenti difficultas, citra omne dubium, in minori illius propositione, sita est. Sed illi, Deo fauente, fiet à nobis satis. Probatur igitur illa minor. Nullo modo grauat sententia à qua ius appellare non permittit. Omni enim iniustè grauato appellare permittitur. Prima regula est in titulo de appellationibus. Illam tenent, & 20.

probant Scaccia de appellat. *quæst.5.articulo* 1. *num.*1. Pax Iordanus *lib.* 14. *tit.* 26. *cit. num.* 92. & Iulius Cæsar Ruginellus de appellationib. §.2. *cap.*1.*ampliat.* 12. *num.*118. *fol. mihi* 51. ex cap. *Omnis oppressus*, 2.q.6. cap. *Vt debitus*; 59. *de appellat.* l. *Ait prætor*, §. *permittitur*, *ff. de min.* ex Spec. de appellat. §. 1. *in princ. lib.* 2. *fol.* 183. Baldo in cap. *Cum dilecta*, *col.* 2. *num.*30. de rescriptis, & Papien. in pract. in forma libelli appellation. à sentent. definit. in gloss. *coram vobis*, *n.* 5. vers. *Quæritur quis posit*, *fol.*404. Sed ius non permittit appellare à præfata sententia. Ergo illa non grauat reos.

21. Minor istius syllogismi probatur, ex l. 7. Congregationis præfatæ *num.* 11. relata. ibi. *Si el agrauio fuere priuacion, o suspension de Prelacia, o de Officio, o de voto, o reclusion, que pase de tres meses, o penitencias publicas de Iuicios, en carnes y pan, y agua, o otras semejantes, o mas graues, que ayan de durar, por tiempo de los dichos tres meses*, &c. *el tal Prelado, o Prelada, Religioso, o Religiosa particular, podra embiar peticion al Diffinidor Iuez primero.* Et ex l. 6. de qua *num.* 16. vbi statuitur Generales, & Abbates has pœnas Carcerum, verberum, &c. iniungere bene posse, *como en quanto a carceles, y Iuicios en carnes, y comer pan, y agua, no pase la pena de tres meses, adelante: que para mas tiempo solo el Reuerendissimo General las puede poner, con recurso de los sentenciados a los Diffinidores Iuezes de agrauios.* Sed sic est, quod huiusmodi pœnæ carcerum, &c. in præfata sententia iniunctæ, non comprehenduntur in dictis legibus, recursum appellationis permittentibus. Ergo leges citatæ non permittunt appellare à dicta sententia.

Patet consequentia, quia exceptio firmat regulam in contrarium in non exceptis. Pax Iordanus, *volum.* 3. *lib.* 14. *titul.*26. *num.* 177. Aug. Barbosa, in axiomatibus iuris vsu frequentioribus, *axiom.*39. sub verbo, *Casus*, *num.* 10. ex l. *nam quod liquidè*, §. *fin. in prim. resp. ff de penu legata* l. *quæsitum*, §. *idem respondit*, & ibi gloss. verbo, *Non potest*, *ff. de fundo instr. cap.*2. *de coniug. lepros.* Aret. *consil.* 30. *num.* 9. Dec. *consil.* 247. *num.* 8. & *consil.* 605. *n.*6. Menochio de arbitr. *lib.* 1. *q.* 10. *num.*4. & *consil.*4. *num.*230. & *consil* 148. *num.*31. & seq. Surd. *consil.* 303. *num.* 11. *cum seq.* Valasc. *consult* 45. *num.*1. *in fin.* Cardinal. Seraphin. Oliuar. *decis.*459. *n.*3. & *decis.*718. *num.*7. & *decis.*1251. *num.*11. & 23. Farinac. in Praxi criminal. *part.* 4. *consf.* 65. *n.* 74. Mari. Antonin. *Vari. resol. lib.* 1. *resol.* 5. *num.* 28. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. *gloss.* 51. *num.* 2. 22.

Frater

Frater Anton. Souſa in Relect. de Cenſur. Bull. Cœnæ, *cap.* 20. *diſput.* 96. *num.* 2. Steph. Gratian. Diſceptat. forenſ. *tom.* 3. *cap.* 522. *num.* 33. & ex Sacra Rota Romana, *deciſ.* 51. *num.* 10. *deciſ.* 69 *n.* 4. & *deciſ.* 189. *num.* 2. apud eundem Farinac. *part.* 1. *recent.* Quæ quidem regula deſumitur, vt dixi in Diſquiſit. Paſtoral. de Iure Prioris annexi, ex *can. Dominus*, 32. *quæſt.* 7. & ibi *gloſſa ex l. Qui libertatis, ff. de euic.*

23. Nec valet dicere grauari reos in eo, quod dicitur in præfata ſententia: *ſin embargo del articulo introducido por los dichos acuſados (que en caſo neceſſario declaramos ſer el miſmo, que en la querella ſe pretende, y en la ſentencia difinitiua ſe deue expreſar.)* Cum, quia Iudex, maximè Eccleſiaſticus, & Regularis, qui ſine ſtrepitu, de plano, & apicibus iuris minimè ſeruatis procedere debet, iuxta Apoſtolicas Conſtitutiones, bene valet ad definitiuam declarationem articulorum, lite pendente introductorum, remittere, etiam ſi ad cauſam non ſpectent principalem: maximè cum id, communis Tribunalium praxis, non ſolum Regularium, ſed & ſæcularium ferat.

24. Bonifacius enim Octauus in Bulla 2. apud Eman. Roderiq. Minoribus conceſſit 2. Idus Nouembris anni 1495. & ſui Pontificatus 1. vt ad correctiones & punitiones Fratrum eiuſdem delinquentium infligendas *Prælati Ordinis ſupradicti, ad quos eadem ſpectare noſcuntur, rimulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis liberè procedere valeant, ſecundum conſuetudines approbatas, & generalia facta, & etiam facienda ipſius Ordinis inſtituta, nec volumus eiſdem licere fratribus ab eiſdem correctionibus, & punitionibus, aliquatenus appellare.* Et rationem huius conceſſionis reddens, ita fatur. *Penſantes etiam quod ſi Regularium perſonarum correctio rimas, & apices ſequerentur huiuſmodi, rigor lenteſceret, ac in multiplici læſione torperet.* Ita exſcripſit Emanuel ibi: ſed in prorſus alias ſimili eiuſdem Pontificis pro noſtris Ciſtercienſibus Bulla, anno eius 3. conceſſa, *la* 10. ſic idem Rodriquez legit: *rigor lenteſceret, ac multiplici laxatione torperet.* Prout etiam habetur in omnino ſimili Bulla, incipit, *Ad augmentum*, ab eodemmet Bonifacio Patribus Dominicanis, 6. Idus Maij, ſui Pontificatus anno 2. conceſſa, *la* 4. *Bullarij Cherubini.*

Et quidem pro Ordine meo 25. Benedictino, duæ adſunt Conſtitutiones Eugenij Quarti in Bullario authentico Congregationis Hiſpanæ, *las* 10. *&* 15. Incipit vtraque. *Regularem vitam.* & ſub eadem data, pridie

scilicet Kalend. Iulij, Anni 1436. in quarum priori, sic *num*. 3. statuit. *Cum vero contra aliquem Prælatum, vel personam dictæ Congregationis per illius Capitulum, seu Præsidentem, Visitatores, Abbates, siue Priores agi contigerit ciuiliter, vel criminaliter, secundùm consuetudines, & statuta Congregationis prædictæ, iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis, procedi debere, tenore præsentium volumus, & mandamus.* In posteriori, idem etiam, & eisdem fere verbis, *n*.2. statuitur.

26. Immo inter leges Congregationis, de qua Disquisitio præsens, sub *cap*.30. cui hoc lemma est. *Modo de proceder tomados los clamos.* hæc septima in ordine habetur. *Los Religiosos, Prelados, o subditos contra quienes se procediere, nose defiendam con estrepito de Iuicio, como seglares, con consejo, y alegatos de Letrados, sino sumaria, y sencillamente.* Qualis autem sit vis harum vocum, & clausularum, *Rimæ*, & *Apices iuris: sine strepitu iudicij*, & similium, hic dicerem, quia apprimè eius cognitio Iudicibus Regularibus, immo & priuatis Religiosis necessaria, si lectori fastidium prolixa interruptio probationum asserti nostri, non ingereret: Quare ne oneri sim, illius explicationem, in fine huius articuli, lubens tradire duxi.

Tum etiam non valet dicere grauari reos per illud: *sin embargo del articulo introduerdo*, &c. 27.
Quia ad cognoscendum an sententia grauamen inferat, & sit appellabilis, necne, pensanda sunt ea, quæ expressa in sententia sunt, non vero quæ ex sententia colliguntur. Scaccia de Appellationibus, *q*.17. *limitat*.6. *membro* 9. *n*. 11. Cuius optimam hanc reddit rationem. *Quia cum sententia* (inquit) *transeat in rem indicatam quoad ea, quæ sunt expressa in sententia, & non quoad ea, quæ non sunt expressa, habemus hoc certum argumentum, quod censetur lata quoad expressa, & non quoad non expressa.* In sententia autem nostra non exprimitur qualis ille fuerit articulus, nisi quatenus in genere declaratur eundem esse cum principali in querela introducto. Ex qua quidem expressione minimè grauamen reis illatum apparet, ab omnibus aliis in sententia expressis distinctum.

Tum denique. Quia ex verbis relatis, satis clarè constat reos friuolè, & frustratoriè articulum illum introduxisse. Si ergo friuolè ille fuit introductus, friuola erit appellatio à sententia ex eo præcisè capite, quod illa declaret: *Sin embargo del articulo introducido por los dichos acusados*, &c. 28.

Neque valet dicere grauari reos in dispositione illa: *Declaramos* 29.

ramos que el dicho Padre Maestro prouo lo que prouar le conuino, &c. Ob doctrinam, & rationẽ Scacciæ *num.* 27. adductas. Quia in hac expressione verborum, nulla fit reorum mentio, neque exprimitur, quod isti libellum infamatorium, v. g. confecerint, aut quid aliud simile quod expressum illorum grauamen contineat.

30. Et confirmatur. Quia sententia stricti iuris est, & aliter non intelligitur, quam eius verba ex propria important significatione. Pax Iordanus *volum.* 3. *de re iudiciali*, *lib.* 14. *tit.* 25. *de sententia*, *num.* 42. versic. *Et quamuis*, cum Osach. *decis.* 64. Masuer. ad Papien. in forma libelli compromissi, *in vltim. addit. gloss. prim.* Scaccia vbi supra, *quæst.* 17. *limitat.* 6. *membr.* 9. *sub num.* 11. versic. *Confirmatur secundò*, *p. mihi* 406. cum Cæsar. de Grass. *decis.* 3. *aliàs* 23. *num.* 9. *de restitutione in integrum.* Verba autem præfata solum important ex propria significatione, quod actor suam probauerit intentionem. Ergo quoad effectum grauaminis reorum, & appellationis, minimè intelligenda veniunt de his, quæ ex ipsis tacitè sequuntur.

31. Sed dices. Doctrina hæc vera est, quando ex verbis sententiæ aliud necessariò non sequitur, quam id, quod illius expressa verba significant, quod vtique tacitum in grauamen partium cedat; secus autem quando illud necessariò sequitur, quia fuerit plenè de eo in eadem cognitum causa. Cum igitur in præfata, plenè fuerit contra reos cognitum, de querela per actorem contra eos data, veluti suæ famæ per epistolam detractores, per recensita verba: *Declaramos que el dicho P. M. prouo*, &c. eisdem reis grauamen infertur, quia necessariò ex illis sequitur fuisse huiusmodi famæ detractionem probatam.

Sed contra. Quia adhuc admissa distinctione in obiectione adducta, & quod plenè in causa de relatis cognitum fuerit: quia tamen rei, vt suppono conuicti sunt, & confessi de eo quod epistolam scripserint, & ex alia parte probauerit actor se fidelem, legalem, & bonum Ministrum esse, verba sententiæ hanc probationem actorem fecisse demonstrant, non autem probationem criminis in ipsum à reis perpetrati. Immo, etiam si hæc probatio necessariò ex præfatis intelligeretur verbis, nullum iniustum grauamen inferretur, supposita confessione, & probatione prædictis, de epistolæ scriptione, quia confesso, & conuicto, denegatur appellatio. Scaccia *de appellationib. quæst.* 5. *n.* 91. versic. *Limita VIII. fol. mihi* 43. & latiùs *quæst.* 17. *limit.* 4 *n.* 3. *fol.* 312. 32.

ex gloss. Bart. Bald. Salicet. & Paul. de Castro, *in l. 2. cap. quorum appellat. non recip.* ex Guid. Papa, *tract. de appellation. q.* 110. *n.* 90. *in fine, tom.* 5. *fol.* 61. & aliis, quos suppresso nomine citat, & ex communi opinione. Scacciam sequitur Pax Iordanus, *volum.* 3. *de re iudiciali, lib.* 14. *tit.* 26. *de appellationibus, num.* 150. Andr. Vallens. in Paratit. Decretal. *lib.* 2. *tit.* 28. §. 2. *num.* 6.

33. Rationem huiusmodi denegationis tradit Scaccia *num.* 3. citato: *Quia sumus* (inquit) *in duplici notorietate, videlicet confessionis, & aliarum probationum.* Et non solum denegatur appellatio quando vtraque interuenit notorietas, sed quælibet illarum ad denegationem sufficit appellationis. Quod confessus non appellet, docet idem Scaccia loco vltimò citato, *num.* 30. arg. text. in cap. 61. *Cum speciali, §. Porro, de appellat.* & cap. 3. *Romana, §. si autem,* & ibi gloss. verbo, *vel de quo,* eod. lib 6. Felin. in cap. 26. *Quærenti, num.* 4. *Fallen.* 2. *de offic. & potestate iudic. deleg.* Franch. in dict. §. *Porro, sub num.* 5. & 8. Dec. *ibid. num.* 18 versic. *Secunda conclusio.* Guido Papa, *in cit. tract. de appellat. quæst.* 120. *sub n.* 89 *tom.* 5. *fol.* 61: *Et quod ita debeamus facere,* (addit Scaccia) *nobis regulam scribit Cardinal. Alexand. in d. § Porro, num.* 9. Vlterius addit. *Et quod hæc sit communis, seu magis communis opinio retuli, & sequutus sum supra lib.* 1. *cap.* 97. *sub n.* 118. *versic. tantum, & quod hæc opinio obseruetur, testantur ij, quos refert, & sequitur Lancellot. tract. de attent. part.* 2. *cap.* 12. *de attent. & in nou. appellat. pend. ampliat.* 4. *num.* 13. *tom.* 5. *fol.* 352. *& Farinac. in qq. criminal. quæst.* 101. *num.* 154. *versic. Contrarium.* Vide dictum Scacciam *ibid.* vbi Doctores oppositum dicentes ita concordat, vt dicat has opiniones diuersas potius, quam contrarias esse. Quocirca concludit *in extensione* 1. cum Ant. de Butr. in cap. 61. *Cum speciali, §. Porro, sub num.* 6. ibi, *de iure Canonico, de appellat.* dicens, quod si appellans vult reuocare confessionem, & illam erroneam allegat, potest de iure canonico appellare, sed simplex appellatio non necessitat ad deferendum, quia à iure remota est appellatio.

Et *n.* 72. docet Scaccia, quod 34. conuictus tantum testibus, contra quos nihil fuit oppositum, dicitur notorius, ac si esset confessus, ex Ioan. Andr. *in cap* 61. *Cum speciali, num.* 14. in verbo, *Alio modo, de appellat.* Et addit quod probationes faciunt notorium, sicut sententia, ex Abb. in cit. §. *Porro, num.* 4. saltem post conclusam causam ad definitiuam, quia tunc non potest contra eos opponi, ex Ant. de Butr. *tract. de not. artic.* 2. *sub num.* 24. & 25.

& 25. verſic. *Venio ad exempla, tom. 4. fol.* 52. Abb. in c. 24. *Cum olim*, ſub *num.* 3. *de verbor. ſignific.* Contar. *in l. vnica, limitat.* 9. *n.* 21. 23. 24. & 31. verſic. *Quod pariter, c. de momen. poſſ.* & Curt. Sen. *tract. de iureiur. prop. calum. num.* 4. *tom* 3. *part.* 2. *fol.* 130. & rationem reddit Scaccia: *Quia paria ſunt* (inquit) *eſſe concluſum in cauſa, & eſſe latam ſententiam, vt referunt, & ſequuntur M. Ant. Blanc. tract. de compromiſſ. quaeſt.* 5. *in princ. ſub num.* 5. *tom.* 3. *part.* 1. *fol.* 177. & *Contar. in dicta limitat.* 9. *ſub n.* 25. ibi: *Facit quod alias.* Hæc ille. Cuius concluſio eſt *in dicta limitat* 6. ſæpe repetita, quod in notorio, non datur appellatio. Eandem tenet Pax Iordan. *tit.* 26. *appellation. num.* 151.

5. Huius quidem concluſionis rationem inuenio potiſſimam, apud eundem Scacciam, in eadem *limitat.* 6. *ſub num.* 7. verſic. *Ratio eſt*, quia vehemens ſcilicet, immo vehementiſſima adeſt præſumptio, quod confeſſus, & conuictus fruſtratoriam appellationem interponat. Talis enim eſt, quæ morandæ ſolutionis, vel ſuſpendendi iudicij cauſa interponitur. Vallenſis in Paratitla Decret. *lib.* 2. *tit.* 28. §. 1. *n.* 5. *ex l. Tutor. ff. de vſuris.* Sed Scacciæ verba, vtpote ponderatione, & memoria digniſſima, in medium proferre libuit. Poſtquam enim docuit confeſſum, & conuictum non admitti ad appellandum, & extendit doctrinam vt locum habeat in omnibus delictis cuiuſvis ſpeciei ſint, ita fatur. *Ratio eſt, quia illa l.* 2. *c. quor. appellat. non recip. loquens de illis quinque criminibus, eſt fauorabilis, & æquiſſima, in quantum confeſſis, & conuictis denegat facultatem appellandi, vt delicta ſine dilatione puniantur: Eſt enim vehementiſſima præſumptio, quod confeſſus, & conuictus appellet fruſtratoriè, & cauſa differendi, & Reipublicæ valdè expedit, delicta puniri, & fruſtratorias appellationes non admitti: Vnde redeundo ad propoſitum, cum dicta l.* 2. *ſit fauorabilis, & æquiſſima, eſt extendenda, Angel. Aretin. & Cardin. Alex.* Hucuſque Scaccia.

Quò ſpectat D. P. Bernardus, 36.
lib. 3. *de Conſiderat.* ad Eugen. Papam, *cap.* 2 *num.* 7. *fol. mihi* 11. dum dicit. *Qui non grauatus appellat, certum eſt, quod aut grauare intendit, aut tempus redimere. Non debet autem eſſe appellatio ſuffugium cauillantium, ſed refugium grauatorum.* Quare qui friuolè appellat, excommunicari poteſt tanquam contumax à Iudice à quo. Scaccia de appellat. *quaeſt.* 2. *ſub num.* 51. verſic. *Amplius poteſt*, cum Abb. Franch. Cardinal. Alexand. & Dec. in *cap.* 54. *Solicitudinem, not.* 1. *n.* 1. *de appellat.* Pax Iordanus *eod. tit. num.* 40. Andr. Valenſ. in Paratit. *lib.* 2. *tit.* 28. §. 2. *n.* 6. ſic etiam ad

rem

rem præsentem fatur. *Sed & friuole appellans audiri non debet, quia grauatus non sit, sed alium grauare studeat: vnde etiam mulctari, vel excommunicari potest.*

37. Neque grauantur rei ex verbis sententiæ: *Y que los sus o dichos no probaron sus exceptiones. Damos las por no probadas.* Huiusmodi enim verba, vsu frequentissima sunt in sententiis, & nemo, ratione illorum, se vnquam grauatum sensit. Immo, eo ipso quod reus ab accusatione in sententia non absoluitur, sufficienter intelligitur quod nec dubiè exceptiones suas probauerit: debet enim Iudex absoluere reum illas non solum clarè, sed dubiè probantem. Quia licet in ciuilibus probatio contraria debeat necessario intentionem diluere actoris, & non sufficiat, quæ illam offuscet, vti docet Pax Iordanus, *volum. 3. lib. 14. tit. 25. de exceptionibus, num. 45.* ex cap. *In præsentia, de probationibus*, Abb. & Doctoribus *ibi*; secus in criminalibus, in quibus ad excludendum delictum, dubia exceptio tollit claram accusatoris intentionem: vt plenè tradit Bart. in l. *Non solum, §. Sed & probari ff. de no. op. nun.* & can. in dict. cap. *In præsentia.* Verba sunt omnia Iordani. Consonat Ioann. Bapt. Lezana in sum. qq. Regular. *part. 1. cap. 27. num. 27.* dum dicit. *Nota demum pro pœnis infligendis à Iudice Regulari, quod cum ipse in benigniorem partem inclinari debeat, ideo in casu quo circa pœnam infligendam alicui Religioso sint diuersæ opiniones, alia affirmans tali pœna esse dignum. v. g. excommunicatione, &c. alia vero negans, hanc posteriorem sequi debet, vtique quia est benignior, & magis fauorabilis Reo, cui iura semper fauent. Sayr. in Claui Regia, lib. 1. cap. 13. num. 22. in noua addit. Portellus in Responsion. Moral. tom. 2. casu 40.* Hæc Lezana.

Neque etiam grauantur in exhortatione illa: *Declaramos,* 38.
que deuemos de exortar, y exortamos, &c. Quia exhortare, id importat, quod in vulgari nostro idiomate, *inducir con raçones,* vt videre licet apud Pascratium, verbo, *exhortor*, & innuit Aug. Barbosa mox citandus. In hoc autem quod Supremus vnius Religionis Caput subditos suos *induzga con raçones, a que no se junten mas en vniones, y juntas illicitas, y reprouadas: y que en los juramentos, que hiziteren, tengan attençion a las circunstancias, que los deven acompañar*, nullum prorsus grauamen apparet. Ergo re vera nullum ex hoc capite reis, in præfata sententia fit.

Et confirmatur. Quia exhortare, est monere. Dictio autem moneo, consilium inducit, non præceptum. Augustin. Barbosa

in

in tract. de dictionibus vſu frequentioribus, *dict.* 202. ex Guttier. *Canonic. lib.* 1. *cap.* 7. *numero* 25. & *cap.* 30. *num.* 33. *in fin.* Cened. ad Decretal. *collect.* 34. *num.* 2. Philiarch. *de Offic. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 2. *dict.* 3. Azor *Inſtitut. Moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 6. *quæſt.* 5. Vaſquez, 1. 2. *quæſt.* 96. *artic.* 4. *diſp.* 158. *cap.* 3. *num.* 23. Gregor. Sayro *in Claui Regia lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 28. & ex Thom. Sanch. in *præcep Decalogi*, *tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 40. *n.* 40. & addit. idem Barboſa ex adductis per Celſ. Vgon. *in tract. Clauſul. pag.* 493. *colum.* 1. ſi dicatur, *Moneas*, *&* *inducas*, non importare præciſam coactionem, ac proinde non dari poteſtatem compellendi. Ergo præfata ſententiæ monitio, & exhortatio nullum grauamen inducit. Nunquam enim ex conſilio, neceſſitas, obligatio, vel coactio ſequitur, ſed ex præcepto ſolum; ac per conſequens ex iſto, minimè autem ex illo onus, grauamen, aut iniuſtitia oriri valet.

39. Deinde probatur reſolutio. A ſententia correctionis, ſeu à correctione non appellatur. Iul. Cæſar Ruginellus, *de appellationib.* §. 2. *cap.* 3. *num.* 229. ex cap. *Ad noſtram*, *de appellat.* cap. *licet*, *de Offic. Ordinar.* & cap. irrefragabili, 13. eod. ibi. *Vt autem correctionis*, *&* *reformationis Officium libere valeant exercere*, *decernimus vt executionem ipſorum nulla conſuetudo*, *vel appellatio*, *valeat impedire.* & cap. *Reprehenſibilis de appellat.* Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 10. Lap. *allegat.* 54. *num.* 3. verſ. *Nec ordo*, Calder. *conſil.* 209. alias 3. *de appellat. in princip.* Alciat. *conſil.* 3. *lib.* 5. Maran. *de Ordine Iud.* 6. *par. princ. actu* 2. *num.* 322. & ex Cardin. Thuſco *concl.* 412. *lib.* 1. Et ratio abſque dubio eſt, quia non inferat grauamen iniuſtum. Ergo multo minus illud inducet, & multo minus grauabit ſententia exhortatoria.

Et quod grauamen nullum in præfatis verbis inferre voluerit Reuerendiſſimus Generalis, patet ex ſequentibus, ibi: *Y por lo que reſulta de los autos*, &c. Fit enim ex illis plus quam manifeſtum non fuiſſe exhortatione vſum, *por lo que reſultaua de los autos*, ac proinde, ex eo quod in actis conſtaret monopolium &c. ſed pro potiori in futurum cautela. In illo enim ſententiæ loco, litera: *Y*: quæ latinæ dictioni *&*, correſpondet, vim coniunctiuæ, aut copulatiuæ diſpoſitionis ſententiæ non habet, ſed ponitur inter diuerſa, iuxta doctrinam Auguſt. Barboſæ in *tract. de dictionibus vſu frequentioribus*, *dict.* 110. ex Rubr. *C. de ſentent. & interloc.* & Rubr. *Inſt. de vſucap. & longi tempor. præſcript.* & ex cap. *Cum olim*, 34. *de teſtib.* gloſſ. & Rubr. *de Iuris*, 40.

L &

& facti ignorantia. Alex. *conf.* 168. *numero* 10. *vel* 5. Parif. *consil.* 39. *num.* 21. *& consil.* 95. *num.* 6. *&* 8. *volum.* 1. Gozad. *conf.* 33. *num.* 17. Salon *in proœmio leg Tauri, n.* 131. Madof. in gloff. facultat. §. *Nos qui*, in verf. & *pag.* 95. & in *Reg.* 1. *Cancellar. quæst.* 10. *num.* 11. Vulpell. *de præposit. & aduerbio. significat.* fub dictione, *&*, in principio, Menoch. *remed.* 8. *recup. num.* 84. Surdo *consil.* 315. *num.* 17. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancellar. gloff.* 3. *n.* 11. Cened. poft librum practicar. & canonicar. quæft. fingul 50. *num.* 4. & ex Narbona de appellatione à Vicario ad Epifcopum, *part.* 1. *num.* 107.

41. Nec valet dicere, indirectè, fiue implicitè declaratur per illa verba, monopolium, & graue circa iuramenta defectum reos perpetraffe: & fic notabile grauamen eifdem ex præfatis fententiæ verbis fequitur.

Non inquam valet, quia fententia legi æquiparatur, & eiufdem virtutis cenfetur. Pax Iordanus *tom.* 3. *lib.* 14 *tit.* 25. *n.* 252. ex l. *cum quafi*, § *hi autem*, & ibi gloff. *ff. de fidei com. libert* Felin. in Cap. *Rodulphus*, *num.* 37. *de refcriptis*, verfic. *Cæterum.* Lex autem maximè odiofa, in propria, & rigorofa fignificatione verborum naturali, & fecundum communem acceptionem intelligenda eft, ac per confequens minimè amplianda, vti bene Ioan. Baptifta Lezana in *fumma quæft. Regular. part.* 4. verbo *Leges Regularium*, *num.* 32. ex l. *Non aliter ff. de legatis* 3. & latè in difquifit. Paftorali de Iure Prioris annexi probaui. Ergo in præfata fententia, non eft recurrendum ad ea quæ implicitè, aut indirectè per illius verba fignificantur, fed ad ea, quæ directè, exprefsè, formaliter, & rigorosè fecundum naturalem, feu communem modum intelligendi.

Et confirmatur: quia fententia, vti dictum eft fupra *num.* 27. ftricti iuris eft, & non debet aliter intelligi, quam eius verba important fecundum propriam eorum fignificationem: Ergo cum noftra fententia in relatis verbis, ex propria eorum fignificatione folum importet inductionem, *con raçones a que no fe junten*, &c. hæc fola inductio debet per eadem verba in fententia intelligi. 42.

Prædictis adde, quod in fententiis, magis attenduntur acta, quam verba fententiæ. Pax Iordanus, *dicto tit.* 25. *num.* 151. ex Rota *in Perufina executionis coram Pennia*, *apud Marchef. de commiff. part.* 3. *pag.* 114. Immo, quod fine actis fententia nihil probat. Idem Iordan. *ibid. n.* 92. verfic. *Signanter*, ex *l. Si cum nulla*, vbi gloff. Bart. & Alex. *ff. de fent.* Rota *decif.* 196. *num.* 5. *part.* 2. 43.

diuerfor.

diuersor. & decis. 665. num. 2. & 3. pars. 1. nouiss.

44. Neque etiam grauantur præfati rei in reclusione trium mensium, neque in aliis pœnis pro duorum spatio, in sententia iniunctis. Quia omnes, & singulas bene valet Reuerendissimus Generalis pro leuioribus culpis, sine appellationis recursu applicare, vti apertè, manifestéque constat ex legibus supra *n.* 11. *&* 16. exscriptis.

45. Nec denique grauamen intulit in finali sententiæ parte, quatenus definit pœnas præfatas subeundas, sub præcepto & censura, in aliis Monasteriis ab ipso Reuerendissimo Generali assignandis. Non vtique ratione præcepti, & censuræ: quia iudex Ecclesiasticus, maximè Regularis Prælatus potestatē coërcitiuam habet, & non solum directiuam: hæc enim sine illa inutilis quidem esset ad continendos in obseruantia, & iustitia subditos: ad quem vtique Prælati præcipuum finem, efficaciter, & feliciter consequendum, citra omne dubium, vtilissima, immo & omnino necessaria est coërticio, etiam per censuras Ecclesiasticas, vt latè probaui in citata Disquisitione de potestate Prioris annexi, & definit Sacra Trident. Synodus *sess.* 25. *de reformat. cap.* 3. ibi. *Quamuis excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio populos valde salutaris*, &c. Neque quatenus assignat alia Monasteria in quibus prædictas luant pœnas grauantur. Quia nulla id lege Reuerendissimo Generali prohibetur. Ergo ei id licet, *cap. Nuper*, §. *In secundo*, & ibi gloss. verbo, *Non retinuit*, el 29. *de sentent. excommunicationis*, gloss. in cap. *Consuluisti*, el 20. 2. *quæst.* 4. vbi in verbo, *Superstitiosa*, sic fatur. *Omnia concessa intelliguntur de iure communi, nisi prohibita in certis casibus inueniantur.* Vbi plures textus Canonicos cumulat, & ciuiles.

Ex quibus omnibus satis probata manet, à sufficienti partium enumeratione, propositio illa, in fine *num.* 19. pro minori syllogismi, probationis primæ, adducta: nimirum nullo modo grauari reos in præfata sententia: ac per consequens inappellabilem istam esse ad PP. Definitorum Tribunal. 46.

Expenduntur clausulæ, summariè: simpliciter, &c.

Restat nobis pro huius articuli complemento, explicare, iuxta promissum supra factum *num.* 23. in fine, significationem istarum clausarum: *Summariè*: 47.

simpliciter: de plano: sine strepitu, & figura iudicij: rimis, & apicibus iuris non seruatis: & sola veritate facti inspecta. Quæ quidem omnes idem fere significant, quoad substantiam, iuxta doctrinam Lezana *in summ. qq. Regul. part. 1. cap. 27. num. 26.* August. Barbosæ, *tract. de clausulis vsu frequentioribus claus.* 176. & Francisci à Sancto Iuliano *in suo Tribunali Regulari, cap.* 4. *aduertentia* 1. §. 1. licet earum aliquæ specialem expressionem importent, vt videbimus. In primis, communem earum significationem adducam: Deinde, particulares, prout à Doctoribus recensentur.

48. Omnes igitur dictæ clausulæ octo habent communiter significationes, & effectus. Primus est, vt æquiparentur clausulæ: *Procedat prout voluerit.* Barbosa *loco cit. n.* 3. cum Matth. de clausul. *part. 1. claus.* 180. *num* 6.

49. Secundus. Vt iudex datus cum eis, sicut Princeps iudicare possit. Barbosa *num.* 4. cum Alex. *consil. 6. n. 2. volum.* 3. Catheran. Pedem. *decis.* 1. *num.* 20. & cum Matth. *d. clausula* 180. *num* 3.

50. Tertius. Quod iudex possit procedere secũdum quod Deus iudicaturus esset. Barbosa *num.* 5. cum Bald. Natt. *in repet. Clementina sape, de verbor. significat.* & Hondedeo *consil.* 94. *n.* 51. *tom.* 1.

51. Quartus. Quòd possit iudicare secundum propriam consciẽtiam. Barbosa *num.* 6. cum Gram. *decis.* 62. *num.* 32. & Guid. Papa *decis.* 29. Et ideo ait Barbosa cum Gram. potius veritatem attendere debet, quam iuris subtilitatem.

Quintus. Vt per dictas clausulas ordo iudiciarius sit sublatus. Barbosa *num.* 7. cum Brunor. à Sole, *in locis commun.* verbo, *Clausula* 48. Matth. *decis.* 180. *cit. n.* 5. & cum Ludou. Rodolphin. post tractatum de absoluta Principis potestate, *lib. 2. var. q.* 29. *num.* 1. 52.

Sextus. Quod iudex, nulla data sententia possit iubere rem capi, & distrahi. Barbosa *num.* 12. cum Rota *in Miranden. Pensionis, 27. Martij,* 1613. *coram Coccino Decano*, apud Farinac. *part. 2. recent. la* 446. *num.* 1. 53.

Septimus. Vt non sit necesse quod iudex sedens sententiam proferat, dummodo illam in scriptis ferat. Barbosa *num.* 14. cum Steph. Gratian. *disceptat. forens. cap.* 522. *num.* 4. Franc. à S. Iuliano vbi supra *num* 3. cum Peyrino *in Formul. Pralat. litt. P. cap.* 16. *num.* 3. 54.

Octauus effectus communis est, vt positæ clausulæ, aut earum aliqua in prima commissione, faciat causam summariam in omnibus instantiis vsque ad litis finem. Barbosa *num.* 17. cum Cassad. *decis.* 8. *num.* 5. *de rescriptis*, & Rota *in Ferrarien. bonorum* 55.

rum

rum 26. *Iunij* 1613. coram Pamphilio.

56. Octo recensiti effectus, seu significationes communes, vti dixi, omnibus dictis clausulis sunt; speciales videamus.

57. *Simpliciter*, id importat vt non teneatur iudex admittere probationes post lapsum terminum, nec cumulationem. Vti vult Barbosa *num*.8. cum Iason *in l. Iulian. num*. 7. *ff. Qui satisdare cogantur*. Felin. *in cap. licet causam, num*. 18. versic. *Limita quartò, de Probationib*. Curt. Iun. *in l. Edita, num*. 213. *C. de eden*. & Marches. *de commiss. part*. 2. *pag*. 419. *n*.79. *in vltim impress*. Et vti volunt Thom. Sanch. *tom*. 2. *Consilior. lib*.6. *cap*.3. *dub* 11. *pag. mihi* 165. Lezana *part*. 1. *cap*. 27. *num*. 26. & Eman. Roderiq. *tom*. 2. *quæst. Regular. quæst*. 3. *art*. 1. çum Paulo, & Cardinale *in cap. Dispendiosa, num*. 42. *de Iudic*. denota procedendum remouendo calumniatorias, & dolosas dilationes, & exceptiones.

58. *Simpliciter, & de plano*, denotat, vt iudex sine termino peremptorio possit ad sententiam procedere. Barbosa *num*. 9. cum Oldrad. *consil*. 115. quod incipit: *In iudicio, in princ*. & cum Cardinal. Tusch. *litt. C. conclus*. 366. *num*. 1.

59. *De plano*, importat secundum Barbosam *num*. 10. cum Felino *in cap. olim*, 5. *de accusationib*. & Marches vbi supra *num*. 80. vt iudex procedere possit die feriata, non tamen in Dei honorem dicata. Et iuxta Lezanam, *loco citato*, vt omissa solemnitate sedendi, vel etiam diebus feriatis, postpositis vanis exceptionibus, tergiuersationibus, & appellationibus. Idem, quoad solemnitates sedendi, & dierum feriatarum, tenet Rodriquez *dict. art*. 1. cum Paulo. Thomas tandem Sanchez duobus etiam modis dictam clausulam, ex sententiis aliorum explicat. Primò, vt non teneatur iudex sedere pro tribunali neque in foro, neque in loco publico iudicare, nec seruare alia, quæ sunt de leui solemnitate. Secundò, vt procedat cognoscendo, & iudicando veritatem, sine solemnitatibus iuris, & iudiciorum stylo non seruato.

Sine strepitu, & figura iudicij, ait Sanchez, est non seruare formam iudicij inductam à iure ciuili; sed tantum illam, quæ, de iure naturali, & gentium necessaria est. Et idem est ac procedere sine vlla solemnitate iuris. Idem docet Barbosa *num*. 11. & ad singularia, nota, digna, pro maiori explicatione descendit, v. g. quod libellus necessarius non sit, sed quod quædam simplex petitio narrationem facti continens sufficiat, asserit cum Maran. *de ordin: iudicior. part*. 4. *tit. Et an iudex sit competens, n*. 8. 60.

L 3 Grauas

Grauat. *ad Vestr. lib.5. cap.1.n.7.* Matt. *part. 1. clausul. 180. num. 1.* Cabed. Lusitan. *decis. 72. num. 2. part. 5.* Hond. *cons. 94. n. 52. tom. 1.* Marches. *loc. cit. n. 82.* & Tusch. vbi supra *n. 4.* Et quod litis contestatio, & trium personarum præsentia, quoad ea, quæ solemnitatem respiciunt, non sit necessaria; secus autem quoad ea, quæ respiciunt veritatem.

61. *Sola veritate facti inspecta*, importat, ait Lezana vbi supra, cum Alderete *lib. 1. de disciplin. Relig. cap. 8.* & cum Thom. à Iesu Maria, *de Visitat. Regular. tract. 3. cap. 1.* Vt solemnitates accidentales iuris reiiciantur, seruatis solùm, quæ de iure naturali, diuino, & iure gentium seruari debent. Quod autem sit ius gentium in hoc casu, addit esse statuta Religionum. Quod prius docuit Rodriquez *vbi supra*, per hæc, quæ sequuntur verba. *Ius autem gentium apud Regulares, sunt Constitutiones generales Religionum, prout aduertit Victorinus Mansus, de causis Reg. c. 17. p. 27. in fin.*

62. Barbosa autem *num. 13.* ait operari hanc clausulam, vt data censeatur Iudici facultas, tam ex se, quam ex officio interrogandi testes, ac illos repetendi, eodem modo, quo fit instante parte, etiam si in causa sit conclusum. Pro quo citat Marant. *de ordine iudicior. part. 4. distinct. 9. num. 30.* & Marches. *Vbi supra, num. 81.* & Rursus *num. 15.* docet Barbosa cum Rom. *consil. 519. num. 4. & seq.* & cum Cardin. Tusch. *litt. B. concl. 366. num. 7.* operari hanc clausulam, *sola veritate*, &c. quod breuiores termini dari possint: & quod possit incipi ab articulis, quibus probatis, possit sententia ferri.

Sine strepitu iudicij: ait Thom. Sanch. *loc. cit.* est procedere seruatis tantum substantialibus, & remouendo clamorosam garrulitatem partium, Procuratorum, & Aduocatorum, & omnes cauillationes, dilationes, exceptiones frustratorias, & superfluam testium multitudinem, & remouendo alia, quæ licet debita sunt, sunt tamen accidentalia. Consonat Barbosa *num. 16.* quatenus ait, *vt censeantur sublatæ friuolæ appellationes, exceptiones, & alia, quæ processum retardare consueuerunt.* Ita ille cum Oldrad. *cons. 115. cit.* versic. *Frustratoria vero*, & cum Cardin. Tusch. *d. conclusione 366. num. 3.* 63.

Summariè. Operatur vt solum ea, quæ ad iudicij vim, & essentiam, seu naturam pertinent, adhibeantur. Lezana vbi supra, & Rodriquez eod. art. 1. vbi addit: *nec reis conceditur, vt testium iusiurandum videant, sed testium, & capitulorum exemplar eis tantum tribuatur, quod colligitur ex traditis à Bartholo, & Baldo, in l. Filius* 64.

l. Filius fa. ff. de Don. & Francisco de Aretio, & Felino, in cap. Dilecti, de Iudicijs.

65. Barbosa vero ait, operatur hæc clausula vt causa commissa cum illa, non obstantibus statutis, Iudex non remaneat Ordinarius, sed Delegatus efficiatur. Eius tamen sententia, solùm potest locum habere in casu, quo particularis causa Iudici Ordinario committeretur cum dicta clausula, *summariè*; non vero quando generaliter, & per modum Constitutionis, aut legis cautum est, vt Iudex summariè in omnibus procedat causis, vti vidimus statutum per Bonifac. Octau. pro Cisterciensibus, Dominicanis, & Minoribus, & per Eugen. Quart pro nostra Congregatione, quod & fecit pro nostro Cœnobio S. Andreæ de Vrbe, & in amplissima forma, teste à S. Iuliano, *supra numero 3.* Martinus V. Iulius II pro Oliuetanis, & Minimis, & Leo X. pro Camaldulensibus. Alias enim sequeretur, nullum Prælatum Regularem, neque Regularium Congregationem, esse Iudicem Ordinarium suorum subditorum, saltem post prædictarum, & similium Bullarum, & Constitutionum Apostolicarum expeditionem. Quod vtique nemo sanæ mentis dixisse, crediderim.

66. *Rimis, & apicibus iuris non seruatis.* Quam clausulam ita expende, vt sub dictione, *Rima*, seu, *Rimæ*, intelligendæ veniant *tergiuersationes*, iuxta id, quod Passeratius verbo, *Rima*, ait: ibi: *Inuenire rimam dicitur in tergiuersatores, inquit Erasmus, qui nulla in causa tot fidei vinculis, possunt astringi: quin qua elabantur, aliquid inueniant.* Et sub dictione, *Apices*, intelligantur actus illi, qui potius respiciunt subtilitatem, quam facti veritatem, & causæ merita. Sic enim illam exponit Lezana, *tom. 1. cap. 18. num. 16.* cum Flauio Cherubino in Compendio Bullarij, *tom. 1. & cap. 27. num. 26.* sæpe citato, exscribit clausulam Bullæ Bonifacij, exponentis hanc dictionem: *Apices iuris*, in hunc modum. *Quod licet Prælati omnes ad apices iuris ex supradicta Constitutione non teneantur, vt sunt citationum interualla, dilationes interlocutoriæ, & cætera huiusmodi, quæ non sunt de essentia iuris, non tamen in actis iudicialibus pro eorum arbitrio procedere, sed iure diuino, ac naturali ad substantialem iuris ordinem tenentur.* Quod quidem priuilegium, seu Bullam asserit fuisse per Bonifacium VIII. Dominicanis concessam, quam vtique me non inuenisse apud Bullarium Roderiquez, neque nouissimum, nostri Angeli Cherubini Cassinensis, ingenuè fateor. Non enim

enim prædicta clausula, seu §.in Bulla ab eodem Pontifice dictis Patribus concessa, & à nobis supra *num.*23. relata, inuenitur. Non tamen ob hanc rationem, de illius veritate suspicionem ingerere possumus, quia potuit præfatus Pontifex vnam, & alteram Bullam, in fauorem magni illius Ordinis expedire. Quod vtique pro comperto mihi est, cum à me non visa, à tanto referatur Doctore.

67. Dictis tamen, vt præmittitur, sic stantibus, pro pleniori clausularum, quas recensuimus, intelligentia, sex lubens adnotare duxi. Primum est, per illas non tolli citationem. Barbosa, *dicta clauf.* 176. *num.* 19. cum Calder. *consil.* 130. *circa med.* versic. *Nec illa verba*, alias *fin. de iudic.* & *consil.* 136. alias 4. *de dilationibus.* Marant. *de ordine Iudicior.part.*4. *tit. Et an Iudex sit competens*, *num* 9. & cum Cardinal. Tusch. *litt. C.conclus.*366.*num.*2.

68. Secundum est, non tolli defensionem: ideo fieri possunt oppositiones, & debet dari copia, (saltem eo modo, quo supra in clausula, *summariè*, diximus.) Barbosa *numero* 20. cum Rom. *consil.* 314. *num.* 3. & cum Cardinal. Tuscho vbi supra *numero* 5.

69. Tertium. Non tolli probationes necessarias. Barbosa, *n.* 21. cum Marant. *vbi supra*, tit. *Et an Iudex*, *numero* 10. & Marth. *clauf.*180. *cit.num.* 10.

Quartum. Non tolli iuramentum calumniæ. Barbosa, *num.*21. cum Seraphin. *de Priuileg. Iuramen. priuileg.*33. *num.*67. 70.

Quintum est, non tolli excussionem. Barbosa *num.*21.cum Cald.Pereir.de Empt.& Vendit. *cap.*33. *num.*30. 71.

Sextum tandem est, quod dictis stantibus clausulis non reuocantur attentata. Barbosa *numero* 21. cum Stephan. Gratian. Marchiæ *decis.*179.*num.*16. 72.

Quæ sex ideo excipiuntur, quia sunt de Iure diuino, naturali, aut gentium. De iure enim diuino sunt essentialia pro iudicio, accusatio delicti, seu denuntiatio: rei citatio: æqualitas Iudicis erga partes: testium pluralitas: & partis auditio. Et de iure naturali sunt Iudicis inimici recusatio: appellatio: defensiones legitimæ: iuramentum de veritate dicenda: secreta testium interrogatio: quod de delicto permanenti constet: quod inimici repellantur ab accusando, vel testificando: rei conuictio, seu confessio: & sententia definitiua. Ita P. Franciscus à Sancto Iuliano, in Tribunali Regulari *cap.* 4. *Aduertentia* 1. §. 2. cum Peyrinis in Formular. Prælat. *litt. P. cap.* 16. *numero* 2. D. Thomas, Ghisilerio, Miranda, Salon, Nauarro, Sayro, & 73.

& aliis ab eodem Peyrinis citat.

Hæc de præfatis clauſulis di-
74. xiſſe ſufficiat. Quibus,vti fas eſt perceptis, quilibet facile percipere quibit, Reuerendiſſimum Generalem, bene in prædicta cauſa potuiſſe ad definitiuam, articulum per reos introductum, remittere: & omittere, ſi voluiſſet, omnia non ſolum dè iure ciuili,ſed de canonico ad iudicium,quamtumuis ſubſtantialiter requiſita: ſeruatis tantum, quæ de Diuino, & naturali, & proprio Religionis iure, quod pro gentium habetur iure, vti diximus ſupra, in clauſula: *ſola veritate facti inſpecta.*

ARTICVLVS II.

An Reuerendiſſimus Generalis, an vero Definitorum Tribunal debeat iudicare de eo quod Appellabilis ſit, vel non dicta ſententia?

75. CONcluſio eſt, ad Reuerendiſſimum Patrem Generalem, non vero ad Patrum Definitorum Tribunal, iudicium proferre de eo, an ſit dicta ſententia appellabilis,vel non. Probatur hæc concluſio. Quia ad iudicem à quo ſpectat cognitio an ſit deferendum appellationi. Sigiſmund. à Scaccia, de appellationib. *quæſt.* 11. *art.* 1. *n.* 1. cum Spec. *tit. de appellat.* §. *nunc dicamus, ſub num.* 2. verſic. *Sed quis iudicabit, lib.* 2. *fol.* 194. Franch. in cap. 34. *Ad audientiam, ſub n.* 2. verſ. *in Gloſſ.* in verbo, *Sine cauſæ cognitione*, & in cap. 59. *Vt debitus, num.* 42. verſic. *in Gloſſ.* in verbo, *ex rationabili, de appellation.* Contar. *in l. vnica, q. prima, num.* 17. *&* 27. verſic. *Concludendum, & q.* 3. *in fin.* verſic. *Pro qua, C. ſi momen. poſſ.* Quo loci addit Scac. *Et hæc eſt concluſio communis.*

Ratio autem potiſſima illius 76.
eſt, quia iudex à quo, appellationi friuolæ deferens, peccat, & puniri debet Iul. Cæſar Ruginellus, Scaccia, & alij,quos ad ſatietatem ſupra *num.* 19. recenſui, quia appellatio friuola eſt prohibita à quauis ſententia, & illi neque iuſtitia defert, neque iudex deferre debet. Scaccia *quæſt.* 17. *limit.* 36. *num.* 1. ex cap. *Cum appellationibus friuolis*, & ibi gloſſ. Anch. Gemin. Franc. & cæteris Doctoribus, *de appellationib. lib.* 6. Bar. Maran. & aliis. Idemque citati docent Doctores de iudice iuſtæ appellationi non deferente: & merito quidem, cum contrariorum eadem ſit ratio. Ergo ad iudicem à quo abſolutè pertinet cognitio an debeat deferre; vel non: ac per neceſſarium conſequens, debet etiam cognoſcere,an appellatio ſit friuola, vel legitima, & iuſta, quia ex hac cognitione, recta reſolutio vnicè pendet, vtrum debeat,

debeat, vel non, appellationi deferre. Scaccia, *quæst.*11. *art.*1. *n.*2. ex Franch. in cap.34. *Ad audientiam*, *sub num.* 2. versic. *in Gloss.* in verbo, *Sine causa cognitione*, & in cap. 59. *Vt debitus*, *num.*42. versic. *in Gloss.* in verbo, *Ex rationabili*, *de appell.* & Contar. *in l. vnica*, *quæst.* 1. *num.* 18. *&* 19. *C. si de momen. poss.*

77. Et licet verum sit quod regulariter iudex à quo hanc debeat adhibere cognitionem ad solam sui instructionem, vt rectè deferat appellationi, vel deferre omittat, & non ad effectum, vt pronunciet super iustitia, vel iniustitia appellationis, seu de eo an sit appellatio legitima, vel non: aut sit, vel non sit admittenda, quia in plurimum, ad iudicem à quo hæc non spectat declaratio, sed ad iudicem ad quem, vt cum Franch. in cap.45. *Constitutus*, *sub num.*19. *de appellationibus*, tenet Scaccia vbi proximè, *num.* 3. *&* 4. quem sequitur Salgado de Protectio. Regia, *p.* 1. *cap.* 1. *prælud.* 3. *num* 212. *&* *art.* 2. *eiusdem quæst. num.* 13. versic. *Secundus casus*, eandem repetit Scaccia doctrinam ex Franch. in cap. 34. *Ad audientiam*, *sub num.*2. vers. *in Gloss.* in verbo, *Sine causa cognitione*, *de appellat.* ex Contar. in dictam *l. vnic. quæst.* 1. *sub num.* 20. *C. Si de momen. possess.* & ex aliis.

78. Et pro praxi adnotat Scaccia *art.* 1. *num.* 4. *citato*, cum Franch. in d. cap. 45. *Constitutus*, *sub n.* 19. sub hac forma debere iudicem à quo declarationem suam circa appellationem pronunciare. *Admitto*, vel *Non admitto appellationem*, seu *Defero*, aut, *Non defero appellationi*. Quia iudex à quo non habet regulariter iurisdictionem circa admissibilitatem appellationis, nisi prout est quid facti: & ideo declaratio solum debet factum respicere, & personã iudicis, an debeat, vel non debeat in præsenti casu appellationem admittere; si autem pronuntiaret impersonaliter esse admittendam, vel non, videretur respexisse & personas partium litigantium, & earum iura, quod vtique ad iudicem à quo non pertinet. In nostro tamen casu aliter omnino dicendum est: Cum, quia Reuerendissimus P. Generalis est vnicus causæ iudex competens, cum sententia inappellabilis sit ad Definitorum Tribunal, vt ex dictis præcedenti articulo patet, & dictum Tribunal ad cognoscendum de iustitia, aut iniustitia illius, iurisdictionem vllam non habeat, videbimus *art.* 3. Tum etiam, quia dato, & non concesso dubio, de iustitia, aut iniustitia sententiæ, & appellationis, & de PP. Definitorum iurisdictione, vel illius defectu, Reuerendissimus Generalis declarare bene

bene valet leges, seu Constitutiones Ordinis, ex quarum intelligentia dubij suppositi adæquata pendet resolutio. Patet ex lege supra adducta sub *num.*8.

79. Nec valet dicere Definitores posse easdem declarare Constitutiones ex eiusdē legis concessione. Quia hæc facultas Reuerendissimo Generali iure ordinario confertur; PP. vero Definitoribus tanquam delegatis, & in casu solum, quo Prælatus aliquis, aut Monachus grauamen ex declaratione Reuerendissimi Generalis pateretur & ab illo appellaret. Qui quidem casus nondum datus in præsenti causa est, cum recursu ad Definitorium. Et addo, quod iudex Delegatus interpretari non valet rescriptum seu litteras, ratione quarum iurisdictionem habet, nisi quatenus verba ipsarum litterarum patiuntur, vti post Innocent. Bald. docet in Rubric. §. *extra de officio Delegati.*

ARTICVLVS III.

An PP. Definitorum Tribunal Reuerendissimo Generali inhibere valeat?

80. Conclusio est negatiua. Et probatur. PP. Definitores sunt iudices Delegati. Iudices autem Delegati coguntur formam mandati exacta diligentia seruare, ad quam omnino restringenda est eorum iurisdictio, quia ordinariæ iurisdictioni odiosa, & nullo prorsus modo amplianda. Textus est expressus in cap. *Cum dilecta*, 22. *de rescriptis*, ibi. *Propter quod processum ipsorum contra nostri formam rescripti, ac iuris ordinem attentatum, irritum decernimus, & inanem. Ideoque mandamus quatenus G. & quibusdam alijs sororibus Ecclesiæ (sicut iustum fuerit) restitutus, & formam mandati nostri exacta diligentia obseruata, in negotio ipso ratione praeuia procedatis*, & in cap. *Cum olim*, el 32. *de offic. & potestate iudic. Delegati.* ibi. *Quia vero super damnis datis antequam lis fuerit contestata, nequaquam ad dictos iudices cognitio pertinebat cum in rescripto nulla de illis mentio haberetur, nec ad ipsos potuerit iurisdictio prorogari.* & in cap. *Cui de non*, 27. *de præbendis lib. 6.* post multa exempla adducta, de eo quod Delegatus non valeat mandatum exequi, etiam de partis consensu, nisi in eo quod expresè mandatur, sic concludit. *Non enim huiusmodi mandata (quorum fines diligenter seruari oportet) debent ad casus alios, quam expressos extendi.*

Exornant gloss. in dict. c. *Cum dilecta*; verbo, *Transportantes*. in cap. *Cum olim*, verbo, *In rescripto.* & in cap. *Cui: in fine summæ*, ibi. *Nota secundò, quod in mandato cu-* 81.

ius forma est obseruanda, non potest illa omitti: etiam de partium consensu. Exornant & gloss. in cap. *Præterea*, verbo, *Simpliciter*, & verbo, *coercere*, el 5. *de offic. & potest. Iudicis Delegati.* Pax Iordanus, *volum.* 3. *de re Iudiciali, lib.* 13. *titul.* 6. *de Iudice delegato, num.*48. ex dict.cap. *Cum dilecta*, & l. *Diligenter, ff. Mandat* & Hostiensi *in summa, de offic. delegati*, §.8. *Quod sit eius officium. & n.* 59. ex Lancellot. Conrad. Peregr. Ioannin. & num. 175. & n. 179. ex gloss. verbo, *Processus*, *ad fin.* in cap. 1. *de rescript. in* 6. Alex. in l.2. *col.* 15. *ff. de officio eius.* Maranta in Spec. *part.*4. *dist.*5. *num.*30. & in dict. *cap. Cum olim*, Abbas, Felin. Imola, & alij, quos ibi recenset, & sequitur Aug. Barbosa, Iul Cæsar Ruginellus, *de appellationib.* §.2. *cap.*3. *num.* 116. vbi satis opportunè ad rem præsentem sic fatur. *Clarum enim in iure est iurisdictionem limitatam ad certum genus personarum, & ad certam summam, ad alia non expressa extendi non posse, secundum ea, quæ not. Aug. Bero. in cons.*105. *lib.*3. *Vant. de nullit. ex defect. iur. num.*51. *& seq traditque Rebuff de sent. prouisional. artic.*2. *gloss.* 2.3. *&* 4. *& ex text. in l. Quicumque, C. de execut. & exact. lib.*12. *in illis verbis: Hoc tantum potestatis arripiat, quod mandatum curiæ suæ specialiter approbatur.* Hæc ibi, & §.6. *gloss.*7. *capite* 1. *num.*19. sic ait. *Pro parte vero negatiua adduco, rescripta esse stricti iuris, & strictè interpretanda. cap.*1. *& gloss. de offic. deleg. cap.* 1. *in verbo processus, eodem in* 6. *prout etiam sunt statuta, Rol. à Valle, cons.*72. *n.*26. *& seq. lib.*3. *Osach. dec.*58. *num.*12. *&* 13. *hic autem loquitur rescriptum, quod committat causam. Ergo declaratio exclusa videtur. l. Quicumque, C. de excus. & exact. ibi. Hoc tantum potestatis arripiat, quod mandatum curia sua specialiter approbatur, &c. l. in prouincijs, cum l. seq. C. de numerarijs, lib.* 12. *quidquid enim in rescripto denegationis non reperitur expressè concessum, censetur prohibitum.* Hucusque Ruginellus.

82. Petrus idem Barbosa ad l. 1. de Iudicijs, artic. 1. numer. 213. & 214. sic ait. *Et omissis alijs, ea fundamentalis esse videtur quod legatus non habet iurisdictionem iure proprio, sed alieno nomine, hoc est delegantis, l.* 1. *§ fin supra de officio eius, cui mandata est iurisdictio, & quidem quatenus per delegantem reperitur concessa, cap. Cui de non Sacerdotali, de Præbend. in* 6. *Plane, qui commisit causam aduersus certam personam, eius nomine expresso, ita videtur ad expressam commissionem restrinxisse, vt omnes alias censeatur excludere.* Hæc ille. Andr. Vallens. in Paratit. Decretal. *lib.* 1. *tit.*29. de Offic. & potest Iud delegati, §. 4. *num.* 3. etiam consonat dicens.

cens. *Secundò, vt diligenter ſeruet formam, & tenorem ſuæ delegationis, ſeu mandati: quia cum nullum habeat officium, niſi quod in ſua delegatione, & mandato continetur, & hoc ſit ſtricti iuris, atque extraordinariæ iuriſdictionis: non debet extendi vltra perſonas, vel cauſas in eo expreſſas. capit. 1. & 40 h. titul. & cap. ſuper eo, de Appellat.* Hucuſque Vallenſis, & *num* 4. ait. *Eritque nullum, ſi quid egerit contra tenorem reſcripti. c. Cum d lecta, de reſcript.*

83. Pro coronide huius diſcurſus, in medium afferre libuit verba quidem aurea Ruginelli, loco proximè citato, *num.* 21. quæ huiuſmodi ſunt. *Dicitque Bald. in cap. ex parte, de reſcriptis num. 3. eum, qui excedit fines poteſtatis ſibi conceſſæ, præuaricatorem mandati eſſe, & allegat textum, quem dicit laudabilem, in l. Militarib. C. de decur. lib. 10 & late per Auil. in cap. Pretorum 1. gloſſ. mandando, pag. 2. In dubio enim ſtatuta iuri communi accommodare debemus. Felin. in cap. Paſtoralis, de reſcript. num. 9. concedens enim auctoritatem, & conceſſionem, ſemper iuxta leges, & decreta dare videtur. l. digna vox, C. de legib. alias redderetur nullum reſcriptum. l. tertia, C. de precib. imp offer.* Hucuſque Doctor ille. & Conſonat Gratian *tom. 5. diſceptat. 61. num.* 10. quatenus cum Socino, Seraphino, & aliis docet quod quando Iuriſdictio conceditur aſſignata aliqua forma, aut ſub aliquibus conditionibus, ſi iſtæ, aut illa non ſeruatur, nulliter Iuriſdictio exercetur: quia forma non ſeruata, actus eſt nullus, etiam ſi in minimo formæ deficiatur, quia ſemper præſumitur ſubſtantialis. Idem *diſceptat. 965. num.* 18. cum Bart. Bald. Becio, & Rolando: docet etiam quod quando conceditur iuriſdictio cum conditionibus, & modificationibus, conceditur forma data. Surd. *decis* 268. *n.* 10. cum Anchar. Felino, Decio & aliis.

Dicta tamen omnia ex abundanti, & vt ea, quæ iuris communis ſunt, & vniuerſale Doctorum placitum in notitiam veniant lectorum, lubens cumulaui. Illorum enim pro firmanda concluſione propoſita, minimè indigebam, cum haberem legem eiuſdem Religionis, de qua ſupra *num.* 18. declarantem Patres Definitores Iudices, in cognitionem aliorum caſuum, quam qui in Conſtitutionibus Ordinis expreſſi habentur, intromittere ſe non poſſe. 84.

Ex quibus omnibus habemus PP. Definitores præfatæ Congregationis, quia Delegati illius ſunt, exacta diligentia ſeruare debere fines ſtatuti, & Conſtitutionis in qua illis iuriſdictio conceditur: eo maximè quia conceditur ſub conditionibus, & 85.

modificationibus, de quibus supra *num.9.* ibi, *con las condiciones, y leyes e statuydas, y ordenada por la presente Constitucion,& num.*10. *in fine*, ibi *Y la han de exercer, y administrar por las leyes siguientes.* & assignata quidem forma, non solum in genere, sed in specie, præcipuè quoad modum procedendi cum iudice à quo, vt videre licet supra *num.*13. ibi: *este obligado de embiar al Reuerendissimo General dandole euenta de la supplicacion interpuesta, y pidiendole se sirua su Reuerendissima de embiar el proceso, y autos. Et statim* num.14. *Y esta diligencia podra el Presidente Iuez hazer escriuiendo vna carta*,&c. In qua quidem forma, vti ex ipsismet verbis euidenter apparet, minimè conceditur Præsidenti, nec Tribunali facultas inhibendi Reuerendissimo Generali, sed suppliciter, & cum debita Supremo Capiti reuerentia, & summissione postulandi, vt dignetur acta causæ remittere. Quibus vtique non transmissis, functus omnino est suo officio Definitor Præsidens, & ad vlteriora alia minimè valet solus, aut cum suis coniudicibus in eadem causa procedere, aut quidquam aliud facere, quam Abbati suspenso, aut priuato, vt in propriam redeat domum ordinare,seu mandare,iuxta legem de qua *num.*15. cuius illico verba in medium proferam.

Et licet conclusio ex dictis in- 86.
concussa maneat, & eius veritas luce meridiana clarior appareat, illustratur vlterius ex lege modo citata ibi. *Y no lo haciendo su Reuerendissima* (hoc est acta causæ non transmittendo) *si el Abbad suspenso, o priuado estubiere fuere de su casa, le mandara boluer a ella el Presidente Iuez, y exercer su officio. Y al Reuerendissimo se le hara cargo de ello en el Capitulo General como de culpa grauissima, y en el dicho Capitulo se concluyra la causa, que se hauia de concluyr, y sentenciar en la segunda instancia.* In qua quidem lege, nonnulla ponderanda pro nostra veniunt resolutione. Primum est, quod Præsidenti Iudici facultatem præcipiendi, seu mandandi deleget, ad illam exercendam in Abbatem priuatum, vel suspensum. Ergo nullus illam extendere potest neque ad Reuerendissimi Generalis personam, neque ad rem aliam etiam priuationis, aut suspensionis alterius officij, ob ea,quæ supra dixi, nimirum delegati iurisdictionem non extendi de re, ad rem, neque de persona ad personam; sed restringi ad res, & personas in rescripto, aut statuto delegationis expressas.

Secundum in præfata lege 87.
ponderatione dignum est, quod sibi reseruat Congregatio cognitionem causæ inobedientiæ

Reue

Reuerendiſſimi Generalis, in caſu iniuſtæ retentionis actorum cauſæ principalis, & illius punitionem in Capitulo Generali exequendam. Ergo denegat Definitoribus cognitionem, & punitionem huiuſmodi. Ac per conſequens non licet PP. Definitoribus contra Reuerendiſſimum Generalem, vllo modo procedere.

88. Tertium denique ponderatione digniſſimum eſt, quod in fine dictæ legis habetur: *Y en el dicho Capitulo ſe concluyra la cauſa, que ſe hauia de concluyr, y ſentenciar en la ſegunda inſtancia.* Quod vtique, quia clarum eſt, non indiget explicatione. Rota in Pampilonenſi Parochialis de Stella, Veneris 29. Octobris, Anni milleſimi, ſexcenteſimi vigeſimiprimi, coram R. P. D. Coccino Decano, ibi: *Declaratio enim non habet locum in Claris. Caſtr in l Hæredes palam, § ſi quid, num. 4. in fin. ff. de teſtam. & conſil. 22. col. fin. verſ. Præterea dicta declaration. lib. 1. Dec. conſil.* 114. *num. 5. verſ. Et dicit hoc procedere.* Hæc in deciſione illa, quæ authentica in archiuo Hyrachenſis Cœnobij aſſeruatur.

89. Finem huic articulo impono cum celebri textu in cap. *Romana, §. Si vero, 3. de appellationibus, lib. 6.* Vbi clarè definitur, quod ſi poſt ſententiam proponatur non eſſe cauſam deuolutam ad iudicem ad quem (niſi prius ipſi conſtiterit cauſam ipſam ad eum totaliter fuiſſe delatam) prohibere, ne in cauſa illa, vel ne ad executionem procedatur ſententiæ non præſumat. Quocirca gloſſ. in cap. *Non ſolum, in fin. ſumma, 7. de appellationib.* ſic ait. *Nota quod iudex appellationis non poteſt inhibere iudici à quo, ne in principali procedat: quo vſque conſtiterit iudici appellationis, quod negotium ſit ad ipſum deuolutum. Et* (addit) *hoc verum loquendo de interlocutoria.* Ergo minus poterit inhibere loquendo de definitiua.

Quæ quidem Conſtitutio præcipitur obſeruari per Trident. 90.
ſeſſ. 22. cap. 7. etiam in Nunciis, & legatis Apoſtolis, Patriarchis, Primatibus, & Metropolitanis. Ex ea ſequitur manifeſtè, quod etiamſi PP. Definitores eſſent iudices competentes ad cognoſcendum de cauſa præfatæ ſententiæ, & haberent poteſtatem inhibendi Reuerendiſſimo Generali, nulliter, & attentatè proceſſiſſent in prohibitionibus expeditis pro retardanda executione dictæ ſententiæ, quia ante inſpectionem actorum, illis non poterat conſtare cauſam iſtam ad ipſos totaliter fuiſſe delatam, *id eſt,* (vti ibi ait gloſſ. verbo, *Totaliter*) *talem fuiſſe appellationem, quæ deuoluat negotium.* Vide *n* 64. Vbi dicetur inhibitionem Canonicam

nonicam expediri non valere, nisi dicta inspectione præuia & quod non causat attentata, quæ non est canonica.

A R T I C V L V S IV.

An Reuerendissimus Generalis possit sententiam exequi præfatam?

91. Conclusio est affirmatiua. Et licet hæc resolutio ex præcedentibus pateat, denuo hic illam roborare libuit Probatur igitur conclusio. Quando notorium est, vel manifestum appellationem esse nullam, iniustam, aut non recipiendam, iudex à quo potest procedere ad executionem suæ sententiæ, appellatione non obstante. Scaccia de appellationibus, *quæst.* 11. *n.* 11. cum Spec. eod. tit. §. *Nunc dicamus, sub num.* 8. versic. *Item appellatione, lib.* 2. *fol.* 194. Ioan. Andr. in cap. 28. *Pastoralis, num.* 11. ibi. *Vbi vero certum est, de offic. & potest. iudic. deleg.* & Franch in c. 45. *Constitutus, sub num.* 18. *de appellation. & art.* 2. *sub num.* 15. versic. *Ampl a*, idem Scaccia in hęc prorumpit verba. *Amplia hanc limitationem, vt in tantum iudex à quo possit cognoscere, vt si ei ex actis notoriè constiterit appellationem esse nullam, seu aliter iniustam, possit appellatione non obstante, procedere ad executionem.* Idem tenent Roland. à Valle *consil.* 77. *num.* 20. *volum.* 2. Lancellot. de attentat. *part.* 2. *cap.* 12. *limit.* 25. *num.* 1. Estque expressum in cap. *Non solum*, el 7. *de appellationib. lib.* 6. ibi. *exceptis casibus in quibus iura post sententiam prohibent appellare.*

Quales autem sint isti casus ait glossa verbo, *Casibus*; inter quos recenset criminosum notorium. Et expressius decernitur in cap. *Romana*, §. *Si autem, eod.* in hunc modum. *Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (vtpote à sententia super manifesto, & notorio crimine, vel de quo quis iure confessus extitit promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur (postquam cognoscere cœperint vtrum sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita) inhibere.* Vbi glossa verbo, *Mandetur*, sic faiur. *Potest dici quod notorius criminosus appellare potest: sed iudex non tenetur appellationi deferre: nisi exprimeret causam rationabilem, puta se timore tormentorum confessum, vel per errorem. Alias ergo antequam Superior de appellatione cognoscat, & inhibeat, potest iudex sententiam exequi, postea non.* Cognitio autem de qua tam textus, quam glossa loquitur, intelligitur de cognitione cum actorum inspectione, quia aliàs inhibitio non erit canonica, vti modo dicemus. 92.

Ex

93. Ex ſæpe dictis autem conſtat manifeſtè, & notoriè appellationem à reis interpoſitam in hac cauſa eſſe nullam iniuſtam, & non recipiendam. Ergo Reuerendiſſimus Generalis poteſt ad executionem procedere ſententiæ: & quidem ſine attentati periculo, vti tradit Scaccia *n.* 11. *citato*, ex Angelo Aretino, in l. 5. *Si cuius*, *num.* 1. *ff. de appellation. recipiend. vel non.* Et addit ibi Scaccia, *quod non dicatur attentare ille, qui facit executionem contra appellantem cui reſiſtit ius.* Tenuit Rota, *deciſ.* 35. alias 234. *Si Rector de appellat. in nouis*, & clarius Caputaquen. *deciſ.* 52. *attentare*, & latius *deciſ.* 328. *ſeu* 3. *Executio ſententiæ*, *num.* 2. *part.* 1. Immò vlterius addit Scaccia cum Roland. à Valle, *conſil.* 77. *ſub num.* 5. poſſe & in caſu, quo appellatio de iure teneat. Quod ſaltem locum habet quando nondum præceſſerit inhibitio canonica ipſi iudici à quo intimata, quia quando inhibitio non eſt canonica, non cauſat attentata, Salgad. de Protect. Regia, *part.* 2. *cap.* 10. *num.* 23. vbi ait non eſſe canonicam quando expeditur extra ius, aut virtute appellationis friuolæ. Inhibitio vtique tunc ſolum canonica eſt, & dicitur, ſecundum magis communem, & receptam ſententiam, quando facta fuit à Iudice ad quem legitimo, & competente, præuia cauſæ cognitione, actis illius viſis, & citata parte. Couarr. in practic. quæſtionib. *cap.* 24. *num.* 3. Robert. Maranta, 6. *parte tit. de appellation. num.* 196. Quia poſt inhibitionem canonicam intimatam, non poteſt Iudex à quo ſententiam alias exequibilem, exequi, quia inhibitio huiuſmodi, ab illo aufert iuriſdictionem, non ſecus ac ſi ipſe ſponte appellationi deferret, in ſimili caſu ſententiæ exequibilis, amitteret iuriſdictionem ad illam exequendam. Cap. *Romana Eccleſia*, §. *ſi autem, de appellat. lib.* 6. & ibi Hoſtienſ. Ioan. Andr. & alij. Pax Iordanus *volum.* 3. *lib.* 14. *tit.* 26. *de appellat. num.* 157. Notanter dixi, *à iudice ad quem legitimo, & competente*, quia inhibitio ab huiuſmodi non procedente, non eſt vera inhibitio, & ſpernenda venit, quia iuriſdictio eſt anima inhibitionis. Lancellot. de attentat. *part.* 2. *cap.* 20. *in præfatione, quæſt.* 1. *à num.* 12.

ARTICVLVS V.

An Reuerendiſſimus Generalis licitè valeat ſententiæ executione ſuperſedere, & acta cauſa ad Definitorium tranſmittere?

Conclusio eſt negatiua. Et probatur. Præcipuus effe- 94.

ctus appellationis est suspensio executionis sententiæ à qua illa interponitur. Sed Reuerendissimus Generalis non potest salua iustitia appellationem huius sententiæ admittere iuxta sæpe dicta, præcipuè *artic.* 1. Ergo neque potest salua iustitia se ab illius executione abstinere ac per consequens neque acta poterit ad Definitorium transmittere, vt ibi in secunda instantia, & appellationis gradu de iustificatione cognoscatur sententiæ, cum legum præfatarum rigore, huiusmodi cognitio ad illud non spectet Tribunal: & Reuerendissimus Generalis illi non possit iurisdictionem conferre, vt in præfato appellationis cognoscat gradu: quia appellatio debet à minori ad maiorem fieri. Est enim appellatio, *ab inferiori Iudice ad Superiorem facta prouocatio, ratione grauaminis illati, vel inferendi.* Andr. Vallensis in Paratitla Decretalium *lib.* 2. *tit.* 28. §. 1. *num.* 1. Et ratio in promptu est: quia maior corrigere debet, quod fecit inferior, & non è contra. Pax Iordanus, *tom.* 3. *lib.* 14. *tit.* 16. *de appellationibus, num.* 4. ex cap. *Si quis amodo, distinct.* 81. & cap. *Cum inferior,* 16. *de maiorit. & obedient.* vbi sic habetur. *Cum inferior superiorem soluere nequeat, vel ligare, sed Superior inferiorem liget regulariter, & absoluat: & satis absonum videatur vt filius potestatem habeat in parentem.* & gloss. in *summa, fin.* sic fatur. *Nota, quod minor, in maiorem potestatem habere non debet.* Et verbo, *Parentem,* ait. *Immo è conuerso filius debet esse in patris potestate.* &. *Immò pater debet regere prolem suam.* Quo igitur pacto poterit Reuerendissimus Generalis acta huius causæ ad Patres transmittere Definitores, inferiores vtique, & filios suos. Nullo prorsus, nec executione suæ sententiæ supersedere. Quia ex officio debet omnis Iudex, maxime Regularis, in eo, quod potest, malitiis obuiare litigantium.

Articvlvs VI.

An Reuerendissimus Generalis possit contra omnes quomodolibet executionem suæ sententiæ impedientes procedere, & in eos animaduertere?

Conclusio est affirmatiua. 95.
Immò, & quod debeat, asseritur. Hæc conclusio probatur. ex can. *Omnes, el* 1. *distinct.* 22. vbi Nicolaus Papa II. *Vnde non dubium, quia quisquis cuilibet Ecclesiæ ius suum detrahit, iniustitiam facit.* & gloss. verbo, *Iniustitia,* sic ait. *Nec Papa debet vni Ecclesiæ detrahere, & dare alteri.* Vnde cap. *Cum inferior,* cit. habetur. *Prouiso,*

Prouiso, vt si ex hoc Archidiaconi Firmiens. iura laeduntur, in dioecesi tua (vbi expedire videris) absque alieni iuris praeiudicio, recompensationem illi facias congruentem. Vbi gloss. verbo, *Praeiudicio*, ita ait. *Et sic Papa non intendit alijs per suas litteras praeiudicium irrogare.* & in marginali, dicti Cap. *Omnes*, sic fatur. *In cuiusquam enim iniuriam beneficium tribuere, nostri moris non est, dicit Imperator. C. de emanci. nec auus.* Reuerendissimus autem Generalis omittens defensionem suae iurisdictionis, Dignitati, & successoribus in ea, ius suum detrahet, & iniustitiam faciet. Non enim absolutus Dominus est iurisdictionis suae, sed administrator, & custos: & ideo obligatur ad eius manutentionem, & custodiam, vti bene obseruat Pax Iordanus, *volum. 2. de re beneficiaria, lib. 10. tit. 3. de Prouisione beneficiorum, à num.* 136. vbi etiam obseruat, ex l. Iulianus, §. *Non enim, ff. Si quis emis. ca. test.* Cassad. *decis.* 3. *num.* 4. *de Iurepatron.* Cardinal. in Clement: 2. *num.* 4. *de Poen.* Paris. de Put. *de re milit.* §. *An Rex, num.* 50. & ex Gonçalez in proœm. 8. Regul. Cancel. §. 4. *num.* 29. quod iurisdictio cum sit honor, dicitur maioris considerationis, quam sit commodum pecuniarum: & propterea causa iurisdictionis dicitur magni praeiudicij. Si ergo Praelatus mortem subire debet pro defensione rerum Ecclesiae suae, vbi istae auferuntur, quantò magis pro iurisdictionis defensione, cum sit altioris ordinis, & nullo valeat pretio comparari? Poterit igitur, & tenebitur Reuerendissimus Generalis in omnes, & singulos suam impedientes iurisdictionem, & suae sententię executionem animaduertere.

Facit pro conclusione nostra 96.
text. in Cap. *Quod super his*, el 9. *de maiorit. & obedient.* vbi statuitur, vt Episcopus Abbates, & Sacerdotes sibi lege dioecesana subditos per censuram Ecclesiasticam ad Synodum venire, *& debitam obedientiam, & reuerentiam sibi exhibere compelleret.* Et rationem reddit glossa in verbo, *Obedientiam*, his verbis. *Quia Iudex, siue Praelatus, iurisdictionem suam defendere potest poenali iudicio. ff. si quis ius dicenti non obtemp. l.* 1.

Probatur etiam ex cap. *Quia*, 97.
el 1. *de offic. & potest. iud. Deleg.* vbi Alexander Papa Tertius, decernit, *quod sicut agentes, & consentientes pari poena, (scripturae testimonio) puniuntur: sic tam eos, qui trahuntur in causam, quam principales eorum fautores (si eos manifestè cognoueris iustitiam impedire) districtione Ecclesiastica*

poteris coërcere. Vbi glossa inter alia, verbo, *Impedire*, ait. *Hoc contingit, quia impedit ipsam iurisdictionem, & Iudex omnia potest, quæ ad ipsam iurisdictionem pertinent, & sine quibus causa expediri non potest.* Et in cap. *Praterea*, el 5. *eod.* sic idem Pontifex. *Hoc tibi auctoritate præsentium innotescat, quod postquam ei causa licet simpliciter delegatur, satis potest nostra auctoritate partes compellere: & etiam contumaces seueritate Ecclesiastica coercere.* Et paucis interiectis, rationem hanc nobis tradit. *Quia ex eo* (inquit) *quod causa sibi committitur, super omnibus, quæ ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem.* Et gloss. verb. *Ex eo quod causa*, ita fatur. *Argum. quod concesso principali, conceditur accessorium. 8. distinct. Quo iure, & 16. quæst. 1. Si Monachus.* Et plures alios cumulat textus, ex vtroque desumptos iure.

98. Facit etiam pro conclusione text. in Cap. *Significasti nobis, in fine*, el 7. *eod.* ibi. *potest executioni mandare: & si qui sibi restiterint, eos sententia Ecclesiastica coercere.* vbi glossa, verbo, *resistentibus*, ita ait. *Quos potest excommunicare, cum habeat coerctionem, alias talis executio delusoria videretur.* Et text. in cap. *Ex literis*, el 29. eod. ibi: *quam potuerunt postmodum Patriarchæ, quoad executionem sententiæ demandare: ex qua coerctionem etiam idem Patriarcha receperat: cum huiusmodi demandata iurisdictio delusoria videretur, si subdelegatus huiusmodi coerctionem aliquam non haberet.*

Tenet & Pax Iordanus, *volum.* 3. *de re iudiciali, lib.* 13. *tit.* 6. *num.* 60. cum Menoch. de Arbitr. *centur.* 5. *casu* 438. *& num.* 61. resolutionem ampliat, cum eodem Menoch. *loco cit. num.* 4. Innoc. Butr. Baldo, & aliis, in dict. Cap. *Quia*, 1. *de offic. & post. Iud. Deleg.* vt procedat etiam in Delegato Iudicis Ordinarij, quod tenet gloss. in dict. cap. *Ex litteris*, verbo, *Si subdelegatus*, ibi. *& etiam index delegatus ab Episcopo.* Andr. etiam Vallensis, in Paratitla Decretal. *lib.* 1. *tit.* 29 de offic. & potest. Iud. delegati, §. 4. sic *num.* 5. ait. *Ideoque, si cui causa specialiter delegetur, poterit nihilominus delegatus citare partes, contumaces punire, eligere nuntium, eundemque si falsam relationem fecerit, punire: sicut & quemlibet alium impedientem, quominus causa exitum, aut progressum habeat. cap.* 1. *& cap. Præterea*, 5. *hoc tit.* Si igitur Delegatus, etiam Iudicis Ordinarij compellere, & coercere potest contumaces, & suam impedientes iurisdictionem, ne istius executio elusoria 99.

redda-

reddatur, à fortiori poterit & ipſe Ordinarius, vti docet idem Iordan. *n.*63. cum Calc. *conſ.* 68. *n.*9 & Menoch. *ſup. n.*7 & merito quidem, quia delegatus, maiori, ſeu ampliori iuriſdictione, quam ſuus principalis minimè pollet, cum illam ex vi delegationis habeat, & nemo quod non habet, alteri dare, vel concedere queat.

100. Vlterius probatur concluſio doctrina, & exemplo Sanctorum: & primò Diui Cypriani, quem Iuo Carnotenſis Epiſcopus, *Epiſtola* 65. ad Hugonem Epiſcopum Lugdunenſem, & Apoſtolicæ Sedis Legatum, per hæc verba refert, apud Pacem Iordanum, *volum.* 3, *lib.* 13. *tit.*2. *de Iuriſdictione, num.*32. *Quia de tantillo iure, quod habent Eccleſiæ noſtræ, nec volumus, nec debemus cedere, cum B. Cyprianus dicat: quam periculoſum ſit in diuinis rebus, vt quis cedat iuri ſuo, & poteſtati, Scriptura ſacra declarat, cum Eſau Geneſ.* 25 *primatus ſuos inde perdiderit, nec recipere id poſtmodum potuerit, quod ſemel conceſſerit.* Ita ille.

101. Secundò fulcitur reſolutio auctoritate noſtri magni Cantuarienſis Archiepiſcopi D. Anſelmi, ſic *lib.* 3. *Epiſtolar. Epiſtola* 19. *ad Vulſtanum Gernienſem Epiſcopum*, ſatis opportunè ad rem noſtram fantis. *Hanc dignitatem, & poteſtatem* (ſcilicet vt intra cuiuſcumque Epiſcopi Diœceſim haberet Eccleſia Cantuarienſis Eccleſias, quæ ſui Archiepiſcopi proprij iuris eſſent, ipſe Archiepiſcopus in illis Epiſcopale exerceret officium,) *tandiu inconcuſsè ab Eccleſia Cantuarienſi poſſeſſam conatur hoc noſtro tempore prædictus* (Londinenſis) *Epiſcopus ſuffraganeus ſcilicet Archiepiſcopo, & Primati ſuo, filius matri ſuæ auferre, & annihilare. Quamobrem in hac re veſtrum peto conſilium, & auxilium, quatenus vt fidelis filius matris veſtræ contra filium, non dicam infidelem, ſed volentem eam exhæredare ſubueniatis.*

Si igitur Reuerendiſſimus Generalis videt filios, Patres ſcilicet Definitores matrem ſuam Congregationem exhæredare velle, illius vtique iuriſdictionem minime eis in noſtro caſu conceſſam auferendo, ſibique ipſis appropriando, & in ſe communem Patrem, & ſupremum Caput illam exercendo, ipſumque, quatenus ex parte illorũ eſt, per cenſuras annihilando, quare ipſi Reuerendiſſimo non licebit contra præfatos PP. Definitores procedere? Immò, quo ex capite ab inaduerſione illi abſtinere licebit? Et ex qua demum ratione, qui fideles filij ſunt, conſilium, & auxilium ſuum Reuerendiſſimo Generali, in 102.

N 3 tanti

tanti ponderis negotio, non impendere quibunt? Immò ex affectu pietatis saltem, omnes Congregationis filij vtrumque impendere debebunt. Sic ad quæstionem propositam ex tota mente respondere censui. Quidquid autem in ea minus bene, & fundatè dixerim doctiorum iudicio; & me ipsum, tota animi demissione submitto.

Fr. PETRVS DE MVRGA.

DECISIO

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,
QVÆ PER EXTENSVM POSITÆ,
ad vniuersum in toto hoc Tractatu examinatum ius Prælatorum vnitarum comprobandum, præsto sunt.

Ex Viuiano, in Prax. Iurispatr. lib. 1. c. 7. num. 22. fol. 89. exscripta.

R. P. D. CANTVCCIO.

Recaneten. Parochialis, 20. *Maij*, 1577.

DECISIO I.

1.
ONCLVSVM fuit, Ecclesiam S. Michaëlis, de qua agitur non esse beneficium simplex, sed parochialem curatam, quia in illa concurrunt illa omnia, quæ ad constituendam Ecclesiam parochialem concurrere debent: quæ quidem quatuor sunt, de quibus per Staphil. *de lit. grat. tit. de qualit. & stat. benefic.* §. *Circa secundum, num.* 7. 8. 9. *&* 10. *fol.* 127. *cum seq.* & sequitur Sarnen. *in reg. de idiomate, q.* 1 *r. fol.* 126. *in lit. C. D. E. F.* asserens ita Rotam tenuisse coram eo, *in vna Virdunen. Parochialis, de mense Octobr.* 1539. Primum autem requisitum est *potestas fori pœnitentialis*, hoc est, potestas ligandi, soluendi, & quæ non cadit nisi in Sacerdotem, *C. in nouo.* 22. *dist. c. omnis, de Pœnit & remiss.* Et licet etiam potestas fori contentiosi, seu iudicialis, beneficium reddat curatum, vt per Innoc. *in cap. dudum, il* 2. *num.* 11. *vers. Nam modus agendi*, & ibi Abb. *num.* 7. *in fine, de elect.* latè Capra *reg.* 90. *n.* 12. Dec. *in cap. Ad aures, num.* 6. *de rescript.* cum simil. nihilominus strictè, & propriè beneficium curatum dicitur illud, quod habeat potestatem fori pœnitentialis: cura enim animarum, dupliciter consideratur, largè, & strictè, siue propriè, vel impropriè, secundum Innoc. *in cap. Cum satis, num.* 2. & ibi Butr. *num.* 8. & Abb. *num.* 2. *vers. circa primum, de*

[Marginal notes: Quatuor concurrunt ad parochialem Ecclesiã constituẽdam. — 1. Potestas fori pœnitentialis. — Cura animarum duplex.]

de offic. Archid. Card. *conf.*48. *n.*9. & Sarnen. *d. fol.*126. *in lit. E. vers. & ideo.* Et hoc idem latius voluit Abb. *in d. cap. dudum il 2. num.*6. *in 9. notab. de elect. & in cap. de nulla, num.*24. *vers. quoad primum, de præbend.* Ferret. *conf.*255. *n.*11. & Capra *d. reg.*90. *num.* 11. largè, siue impropriè cura dicitur potestas fori contentiosi, siue iudicialis, quæ versatur circa exercitium iurisdictionis spiritualis, prout est, suspendere, excommunicare, absoluere, visitare, & alia huiusmodi, quæ ad correctionem morum spectant. *cap. Dudum Ecclesia, de elect.* Et hanc curam possunt habere Archidiaconi, & alij inferiores Prælati, *cap.*1. *de offic. Archid.* Doct. *in cap. Cum contingat, de foro compet.* Strictè verò, siue propriè cura dicitur potestas ligandi, & soluendi, in foro pœnitentiali, cuius nemo est capax nisi Sacerdos. *Dicto cap. nouo* 21. *dist. & d. cap. omnis, de Pænit. & remiss.* Non tamē omnis Sacerdos hanc curam habere dicitur, sed is tantum, qui necessitate astringitur Ecclesiastica administrare Sacramenta, & fideles, quibus administrat, ad eum accedere coguntur, vt per glossam *in Clemen. Dudum, in verbo, impediant, de sepulturis*, quam vltra Paul. & Zenzelin. sequitur ibi Imola *num.* 30. Abb. *in d. cap. Dudum, il 2. num.*4. *in 9. not. & in d cap. de multa, num.*24. Dec. *in d. cap. Ad aures, num.* 5. *vers. & curatum.* Ferret. *d. conf.* 255. *n.*11. Rebuff. *de nominat. quæst.*19. *num.*10. Staphil. *vbi sup. fol.*119. *num.* 9. Sarnen. *d. quæst.* 10. *fol.* 126. *in lit. C.* Et tanto magis in casu nostro debet intelligi cura fori pœnitentialis, quia agitur ad effectum priuationis beneficij ob non promotionem ad Sacerdotium infra annum, iuxta *cap. licet canon, de elect. lib.*6. quo casu necessario requiritur cura fori pœnitentialis, nec sufficit cura iudicialis, siue contentiosi, quia talis cura non requirit Sacerdotium, vt not. Card. *d. Clement.*1. *quæst.*1. & ibi Vital. *quæst.*12. *n.*61. *de offic. Vic.* Mil. *in repert.* in verbo, *curatum beneficium obtinens ad finem.* Et probatur secundum eos, exemplo Archidiaconi, qui habet curam animarum in foro contentioso, *cap.*1. *de offic. Archidiac.* Et tamen in Archidiacono non requiritur Sacerdotium, sed sufficit Diaconatus, *cap. Cum in cunctis*, §. *Inferiora, de elect.*

Secundum requisitum est, *certa parochia*, hoc est, *locus certis finibus constitutus*, in quo populus alicui Ecclesiæ deputatus degit: dicitur enim parochia quasi partitio curæ, *C. Ecclesias*, 13. *quæst.*1. nam Rector talis Ecclesiæ dicitur populum regere, *C.*1. *de Capellis Monachor.* vt de his per Rom. *conf.*356. *num.*1. & 2. Doct. omnes

[Marginal notes: Cura animarum, latè sumpta est potestas fori contentiosi. — Qui possint illā habere? — Cura animarum strictè sumpta est potestas fori pœnitentialis. — Qui illam habeant? — Infra annum debet Parochus ad Sacerdotiū promoueri. Cura iudicialis Sacerdotium nō requirit. — Archidiaconus habet curā iudicialem. Sacerdotium nō requirit, sed Diaconatū. — 2. II. Requisitū, locus certis finibus constitutus. Parochia dicitur quasi partitio Curæ.]

omnes *in rubric. de Parochijs*, Archid. & Ioan. Andreas *in c. licet canon.* in princ. in verbo, *Parochia*, & ibi Gemin *quaest. 2.* & Butr. sub *num. 3. de Elect. lib. 6.* Staphil. *de lit. grat. tit. de var. mod. vacat.* §. *quartus principalis, num. 3.* late Rebuff. *supr. concordat. tit. de collat.* §. *statuimus, in 2.* in verbo, *Parochialis.*

3. III. Requisitū, vt curā nomine suo exerceat.

Tertium requisitum est, vt obtinens Ecclesiam parochialem ad hoc vt dicatur curatus, exerceat curam nomine suo, & non alieno, vt *in cap. Extirpandæ*, § *Qui vero*, & ibi Doct. *de Prebend.* Archid. *in Clem. 1. num. 4.* versic. *in non annexis, de offic. vic.* Mil. *in Reperto.* in verbo, *Ecclesia parochialis, quæ dicatur.* Staphil. *d. fol. 128. num. 9.* Sarnen. *d. fol. 126. in lit. C.* vers. *Requiritur etiam.* Rebuff. *in sua prax. benefic. tit. de non promot. intra annum, num 36.*

4. IV Requisitū, vt suo nomine singulariter, & nō cum aliis ad curam assumatur.

Quartum, & vltimum est, vt parochialem habens dicatur Curatus, quod tanquam Rector suo nomine singulariter, & non cum aliis ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, ita vt si illi duo, vel plures præficiantur, qui confessiones audiant, baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non tamen dicuntur curati, quia quemadmodum vna sponsa, non potest duos, vel plures sponsos habere *cap. 1. de sponsa duor.* sic nec Ecclesia duos, vel plures curatos. *c. cum non ignores, de Prebend.* & in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, Sponsus, & Rector, qui curam habeat, *c. In apibus, 7. quaest. 1.* & melius, *c. sicut in vna 21. quaest. 2.* ibi, *sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem, qui eam castè & sincerè regat*, vt late per Oldrad. *cons.* 67. Staphil. *dict. fol. 128. num.* 10. vers. *requiritur*, & *num. seq.* Sarnen. *dict. fol. 126. in lit.* D. Felin. *in c. in nostro, in* 10. *corol.* prope fin. vers. *Scias etiam, de rescript.* late Rebuff. *in d. tit. de non promot. intra annum, num.* 36. cum aliis seqq.

Quod autem in Ecclesia de qua agitur, hæc quatuor requisita simul concurrant, deducitur, nam quoad primum, de potestate fori pœnitentialis, illud patet ex Confessionum auditione tẽpore Paschatis, quam probant testes Horatij, quartus, iuxta quintum, & octauum. Item, ex administratione Eucharistiæ eodem tempore Paschali, quam probant testes Curiæ Episcopalis, videlicet primus super secundo, & super quarto, & iuxta septimum, tertius super primo, & super quarto, & iuxta quartum, quintus super secundo, & super quarto, sextus super primo, & secundo, & testes Horatij, quartus iuxta quintum, & vltimus iux- 5.

5. Ratione primi requisiti, potestatis scilicet fori pœnitētialis, pertinet ad Parochū Sacramenta ministrare, & domos benedicere.

ta quintum, & octauum. Item ex administratione Sacramenti Extremæ-Vnctionis, quam probant testes dictæ Curiæ, quintus iuxta tertium in fin. sextus super primo, & quarto. Item ex benedictione domorum cum aqua benedicta die Iouis sancti, de qua deponunt testes d. Curiæ, videlicet primus, super secundo, & iuxta septimum, quintus super secundo iuxta septimum, quintus super secundo iuxta septimum, tertius super secundo, sextus super primo, & iuxta septimum. Quæ quidem benedictio ex consuetudine non nisi ad Parochum pertinet.

6. De secundo requisito distinctionis limitum, constat per testes d. curiæ, videlicet, secundum, tertium, quartum, quintum, & sextum: omnes super tertio.

7. Quoad tertium requisitum exercitij curæ nomine proprio, non alieno: illud per testes satis probatur, excepto tempore Paschatis, quo Fratres Dominicani, & alij Presbyteri à Rectoribus in eorum auxilium assumpti audiebant Confessiones, & administrabant Sacramentum Eucharistiæ; quod quidem nihil obstat, cum de iure Presbyter Parochialis possit in suum adiutorium alium Presbyterum, vel Religiosum ad tempus, etiam sine licentia Superioris assumere; vt puta tempore quadragesimæ pro audiendis Confessionibus, vel pro administranda Eucharistia die Paschatis, vel pro Missis celebrandis, dum tamen sibi constet de sufficientia assumpti, vt post Laud. tradit Card. *in Clem.* 1. *in princ. quæst.* 21. *de Priuil.* Domin. *in cap. Perfectis*, ad finem 25. *dist.* Ioan. Andr. *in Cap. Cum ex eo, num.* 3. *de elect. lib.* 6. Idem Cardin. *in Clem.* 1. *quæst.* 15. & ibi Imola *numero* 8. in fine, *& num.* 9. Anchar. *n.* 4. vers. *Sed hic requiritur*, & Vital. *num.* 61. cum seqq. *de offic. Vic.* Abb. *in cap. Extirpanda*, §. *qui vero, num.* 2. vers. *hoc intellige, de Prabend.*

Parochus à iure habet, posse ad tempus delegare suam iurisdictione; sine Superioris licentia, ad omnes Parochiales actus Sacerdoti idoneo, etiã Regulari.

Quoad quartum, & vltimum requisitum nulla est inter partes controuersia, quin Rectores suo nomine singulariter, & non cum aliis ad regimen Parochialis, de qua agitur, assumpti fuerint. 8.

Accedit, quod etiam si hæc duo posteriora requisita in casu nostro deficerent, tamen ex quo respiciunt personam obtinentis Ecclesiam, an sit Curatus, vel non, idcirco Ecclesia, non desineret esse Parochialis Curata, cum satis sit eam habere, & curam fori pœnitentialis, & distinctionem limitum. 9.

Præterea præmissa, secundum 10.

dum Dominos, confirmantur ex prouisione Episcopi Ricabellæ, ex visitatione Episcopi Melchionis, ex præsentatione facta ab Horatio, ex eius fatre, & ex confessione eiusdem Horatij, quæ non fuit sublata per reuocationem, ex quo de errore non constat, imo potius de contrario. Non obstant exempla deducta, & in primis, quod in Ecclesia, de qua agitur, non adsunt sepulturæ, nec ibi mortui sepeliuntur, quia sepultura, siue actus sepeliendi, non arguit Ecclesiam curatam, cum sine cura possit Ecclesia habere cæmeterium ex consuetudine, vel ex concessione Episcopi, Federic. de Sen. *consil.* 135. *num.* 2. Staphil. *d. fol.* 127. *num.* 4. Samen. *d. fol.* 126. *in lit. E.* Gambar. *de offic. & pot. leg. de lat. fol.* 148. *num.* 18. Hostien. *in cap. Quia nonnulli, col. penult.* vers. *Quid si aliquis*, & ibi Ioan. Andr. pariter *col. penult. eod* vers. *Quid si aliquis*, Butr. *num.* 10. Cardin. *quæst.* 11. *de Cleric. non residen.*

Sepultura, & actus sepeliendi non arguit Ecclesiam curatã, aut Parochũ. Idẽ tenet Viuian. de Iurepat. p. 1. l. 2. cap. 7. n. 24 cit. Masc. de probat. concl. 469. n. 10.

11\. Secundò non obstant, quod in Ecclesia Sancti Michaëlis, de qua agitur, deficiat Fons baptismalis, quia ex actu baptizandi, non colligitur cura, cum baptisma possit exerceri etiam à laico, *c. Ad limina*, 30. *q.* 1. Et valet omni casu, dummodo fiat forma debita, cum intentione baptizandi: & sic actus baptizandi non spectat ad curam, neque pœnitentialem, neque iudicialem, cuius quidem laicus, sicut & mulier est incapàx, *cap. Omnes, & cap. Noua quædam, de Pœnit. & remiss. cap Dilect. de maior. & obed. cap. Bene quidem* 90. *dist.* Ita post Paul concludit Cardin. *in Clement.* 1. *de Baptism. quæst.* 4. *num.* 5. & Imola *n.* 6. Anchar. *in* 2. *not. circa med.* & Vital. *num* 66. *&* 67. Hostien. Ioan. Andr. Butr. & Card. *in d. cap. Quia nonnulli*, in locis supra citatis, Feder. de Sen. *consil.* 80. *num.* 3. *& consil.* 135. *in fine.* Mil. in Repert. in verbo, *Curatum non dicitur.* Dec. *in d. cap. Ad aures, ante num.* 7. *de rescript.* Staphil. *d. fol.* 127. *num.* 5. Sarnen. *d. fol.* 126. *lit. E.* vers. *Nec etiam.* Gambar. vbi supra *n.* 19.

Baptismalis Fons, & actus baptizandi, non arguunt Ecclesiam curatam, nec Parochũ.

Idẽ tenet Viuian. de iurepat. p. 1. l. 2. c. 7. n. 23

12\. Tertiò non obstat *cons. Rom.* 356. *num.* 1. 2. 3. *&* 4. quem sequitur Rebuff. *de nominat. q.* 16. *num.* 10. quia quatenus Rom. *sub num.* 3. dicit, Ecclesiam parochialem curatam colligi ex probatione plurium, nempe vt Parochiani diebus festiuis Missam in Ecclesia parochiali audiant, vt Sacramenta Ecclesiastica ibi percipiant, ac etiam ibi sepeliantur, & soluantur decimæ personales, & fiant oblationes, & Sacramentum baptismatis ministretur, vtique Roman. loquitur contra communes Doctorum traditiones,

O 2 quia

quia quoad sepulturam, & baptisma, cura ex illis non infertur, vt supra dictum est. Quo vero ad decimas, & oblationes, illarum perceptio non efficit Ecclesiam curatam, vt per Host. Ioan. Andr. Card. & Butr. *in d. cap. Quia nonnulli*, in locis supra citatis. Et licet Hostiens. quem cæteri sequuntur, moueat quæstionem de Rectore nullos habente Parochianos, quia omnes mortui sunt, tamen in fine quæstionis, concludit generaliter propter perceptionem decimarum, oblationum, primitiarum, & aliarum rerum, de quibus ibi, non dici Ecclesiam habere curam, & sic patet Romanum *d. consil.* 356. *n.* 4. non bene respondere ad not. per Host *in d. cap. Quia nonnulli*.

Decimarum, & oblationũ perceptio, non efficit Ecclesiam curatam ac per consequens neque Parochum. Contrarium tenet Rota in decis. infra, la 7. n. 2. la 8. n. 1. 2. 3. decis. 3. n. 1. 2. la 9. n. 3 la 17. n. 5. la 29. n. 10.

13. Præterea enumerata per Romanum, quibus probatis, inquit colligi Ecclesiam parochialem, atque Curatam, non sunt ea, quæ necessariò requiruntur pro constituenda Ecclesia parochiali, curata, sed sunt ea, in quibus ius parochiale consistit. Inter quæ duo, longa est differentia, nam actus baptizandi, & sepeliendi, item perceptio decimarum oblationum, & primitiarum, vt supra dictum est, non denotant curam, & tamen sunt iura parochialia. Quod autem enumerata per Romanum sint iura parochialia, ex eo ostenditur, quod Rom. allegat Ioan. Andr. in rubric. de Paroch. vbi post Innoc. & Host. inquit ius parochiale consistere in quibusdam ibi enumeratis, quæ sunt illa, eadem, quæ recenset Rom. *d. consil.* 356. *n.* 3. & idem voluerunt Cardin. Butrius, Abbas, & alij *in d. rubr. de Paroch.* Host. Goffred. in eorum *sum. tit. de Paroch.* post princip. & sum. Angel. & Sum. Tabien. in verbo, *Parochia*.

Quartò non obstat, quod deducta pro parte Ioan Baptistæ, demonstrant Ecclesiam, de qua agitur, esse parochialem, non autem parochialem curatam. Quia respondetur, omnem parochialem Ecclesiam dici curatam, licet non omne beneficium curatum dicatur Ecclesia parochialis, vt per Ioan. Andr. & alios, *in cap. super eo de Præb. in* 6. Rebuff. super Conc. *tit. de collat.* § *statuimus, il* 2. in verbo, *Parochiales*, *& in form. mand. Apost.* in verb. *Paroch. Eccles. fol.* 164. Et Ecclesia parochialis eo ipso, quod est parochialis, dicitur curata, vt tradit Vital. *in Clement.* 1. *n.* 1. *tit. de offic. Vicarij*. Et probatur, quia parochialis dicitur à parochia, quæ nihil aliud est, quam partitio curæ, vt supra dictum est. Ergo qualitas parochialis necessariò implicat curam. Et hinc 14.

Parochialis Ecclesia, necessariò est curata; nõ tamen contra; curata enim, seu beneficiũ curatũ, non semper est parochialis. Adde Rot. corã Cocino Decano decis. 454. n. 7. ex gloss. in Clem. dudum, verb. impendant, de Sepult. & ibi Imol. n. 52.

hinc est, quod in iure Canonico, & in Concilio Tridentino, passim fit mentio simpliciter de Ecclesiis parochialibus, absque expressione qualitatis curæ.

15. Parochia cõstitui nõ potest nisi auctoritas intercedat Superioris. Quæ tamen ex cursu temporis præsumitur.

15. Quintò, & vltimò non obstat quod ad hoc, vt Ecclesia censeatur parochialis, requiritur auctoritas Superioris constituentis eam parochialem, *cap. Nullus omnino*, 16. *quæst.* 7. *cap Sicut, de excessib. Pral.* Ioan. Andr. Imola, Butrius, & alij *in cap. Quia nonnulli, de Cleric. non resid.* Alex. *consil.* 74. *num.* 1. *lib.* 4. Rebuff. super concord. *tit. de collat.* §. *statuimus, il* 2. in verbo, *Parochialis Ecclesia*, circa med. Quia auctoritas Superioris in casu isto, ex cursu temporis præsumitur interuenisse, vt latè per Gabriel. post alios, *lib.* 1. *de præsumpt. concl.* 1. *num.* 9.

R.P.D. BVRATTO,

Iacen. Vicaria 29. *Ianuarij* 1616.

DECISIO II.

1. Istam decis. habes apud Viuian. de iurepatron. lib. 2. in ordine, fol. 31.

1. STantibus decisionibus in causa factis 30. Ianuar. præteriti, Vicariam de qua agitur pleno iure, & tam quoad temporalia, quam spiritualia spectare ad Monasterium S. Ioannis de Pinna, ideoque curam penes ipsum residere, & nudum exercitium penes Vicariũ, & 25. Maij præteriti eandem Vicariam non cadere sub reseruatione *reg.* 8. sed fuisse locum Constitutioni fel. rec. Pij V. *de Vicarijs*, & sic approbationi ordinarij præuio examine: non autem concursui, iuxta opinionem à Sacr. Concil. Trid. Congregatione, & à Rota approbatam in decisionibus relatis *in decis.* 25. *Maij*, & nouissimè in Vlixbonen. concursus, 1. *Iunij præteriti* coram R. P. D. meo Remboldo.

Et stante resolutione eiusdem Congregationis Illustriss. Conc. Trid. Interpretum facta, vtraque parte audita, de qua *in sum. num.* 4. quod d. Constitutio Pij V. comprehendit Vicarias etiam erectas ante S. Conc. Trid. quodque alia declaratio eiusdem Congregationis relata per Garc. *de benefic. part.* 9. *cap.* 2. *num.* 311. *& in decis.* 25. *Maij*, non pertinet ad hunc casum, sed solum ad congruam Vicario assignandam. 2.

Dixerunt DD. fuisse nullum concursum factum ac etiam prouisionem Apostolicam subsequutam de Vicaria vti de reseruata, tanquam fundatam super falsa causa reseruationis. Gemin. *consil.* 15. super d. dubio versic. *Ex quibus liquido constat, & consil.* 92. post princ. versic. *Quia quotiescumque*, & versic. *Et istud.* Idem dicit Roman. 3.

*conf.*335.*num.*11. *&* 14.*t.Simon. de reseruat.quaest.*61. *n.* 1.& fuit dictum in Oxomen. Archidiaconatus 10. *Martij* 1614. *coram me.*

4. Neque visum fuit respectu prouisionis Apostolicae obstare clausulam derogatoriam in ea adiectam, quia sunt in executiuis, ideo non ampliant dispositionem Clem. 1. in fine, vbi omnes de Praebend. Caputaq. *decis.* 83. *num.* 3. *p.* 1. cum aliis per Gonz. ad *reg.*8.*gloss.*9. in annot. contra nullit. *n.* 243. & in specie, quod narratiua vacationis in mense reseruato dispositiuè facta operetur vt gratia, & eius clausulae restringantur ad reseruationem. Cassad. *dec.* 5. *num.* 3. de Praebend. Achill. *dec.* 1. *eod. titulo*, & fuit dictum in Verdunen. Canonicatus, 19. *Iunij* 1595. & in Romana Clericatus S. Petri, 27. *Nouemb.* 1601. coram bo. mem. Cardin. Pamphilio, relatis per §.4 *proœm.n.*80.

5. Praeterea per dictam clausulam tollitur solum ius praesentandi cessantibus reseruationibus Apostolicis, & indultum quod nulli valeat prouideri de beneficijs spectat ad collationem, seu quamuis aliam dispositionem Monasterij, sed non tollitur praedicta Constitutio Pij V. quae per viam legis emanauit, ex qua competit ius praesentandi, seu nominandi etiam in mensibus reseruatis, vt in terminis dixit Rota in Tirasonen. Vicariae S. Michaëlis 4. *Decembris* 1595. coram Litta, & tradit Gonz. ad *reg.*8. *gloss.*5. §. 3. *num.* 72. & in simili casu fuit resolutum coram me in Calagurritana beneficij de Brantauilla, 13. *Maij praeteriti.* Papa enim non cogitauit de praesentatione, vel nominatione competenti Monasterio in octo mensibus reseruatis, sed solum in quatuor ordinariis.

Et denique quod Papa noluerit prouidere nisi vti de reseruata, clarè patet ex clausula illa, dummodo illius dispositio ad nos hac vice pertineat, quae totam gratiam, & omnia in ea contenta qualificat, & restringit. Sim. *de reseru. d. quaest.* 61. *num.*3. 6.

Et ita fuit decisum solo Monasterio in contumaciam alterius partis informante.

R.P.D. VBALDO,

Ianuen. Parochialis S.Andreae 19. Aprilis 1627.

Decisio III.

Die 13. Martij anni praeteriti fuit decisum constare de

Apud Viuian. la 86. decis. fol. 142. de bono iure Monialium ad effectum vt debeant manuteneri in quasi possessione nominandi Vicarium Ecclesiæ Parochialis S. Andreæ de Porta Ciuitatis Ianuen: sed quia Illustrissim. D. Archiepiscopus obtinuit iterum audiri, fuit propterea per quatuor vices causa proposita super iisdem, & vtrinque acriter controuersa, & per Dominos maturè examinata, & tandem hodie resoluta ad fauorem Monialium, quo fit, vt hæc secunda decisio maiori etiam egeat discussione.

1. Resolutio fuit fundata in tribus nominationibus Monialium continuatis, & effectum sortitis. Prima de anno 1554. Secunda de anno 1573. & vltima de anno 1594. & tamen sufficit vna. Ripa in cap. Cum Ecclesia, num. 53. de causa possess. & propriet. Roman. cons. 311. in fin. Rota dec. 17. num. 1. p. 2. diuers. & in Illerden. Parochialis 13. Iunij 1558. coram Cputaq. Gonz. super Reg. 8. gloss. 45. §. 2. n. 29. & late Garc. de Benefic. part. 5. cap. 5. num. 59. & eo magis dicebant Domini constate de bono iure Monialium, quia ius non videtur assistere D. Archiepiscopo, sed

2. Monialibus: Cum enim agatur de propria earum Ecclesia, & sic de Ecclesia Regulari, ius nominandi Vicarium ad eas de iurè spectat, *cap. 1. de Capell. Monach.* Conc. Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 11.* & pro eisdem Monialibus, censuit, sunt iam plures anni, S. Concil Congregatio. Nec hoc mirum videtur, quia etiam cura animarum sæcularium potest penes illas residere, per alium tamen exercenda. Felin. *in cap. Cum venerabilis, num. 36. de except.* Rota *decis. 21. in fin. de Prabend. in antiq.*

Nec placuit prætensio D. Archiepiscopi, quod dicta Ecclesia non fuit Monialium, nec consequenter regularis, & sic non intrare text. *in d. cap. 1. de Capell. Monach.* quia non agitur de Ecclesia separata, & distincta à Monasterio; sed de Ecclesia ipsius Monasterij, quod 3.
aliam, quam istam non habet Ecclesiam, quæ ideo est pars integralis eiusdem: ita vt appellatione Monasterij etiam Ecclesiâ comprehēdatur gloss. *in cap. 1. in verb. Exempto,* vbi communiter DD. *de Priuil. in 6.* Vnde cum hoc Monasterium sit regulare, Ecclesia etiam est regularis, quia clarum est, quod Monasteria non dantur sine Ecclesiis: Vltra quod ad effe- 4.
ctum manutentionis, sufficit probare, dominium Ecclesiæ esse Monasterij, ex sola possessione, dum illud deducitur

inci

incidenter. Bart. in *l. quidam in suo, num. 4. ff. de condit. institut.* Calder. *cons. 23. de Prabend.*

5. De possessione autem Monialium non est dubitandum, cum sit notoria: & probetur in actis, quod primitus hoc Monasterium erat ordinis S. Benedicti, quia autem erat adeo destitutum, vt in eo vix degerent quinque Moniales, in vim specialis rescripti Apostolici, & instante Senatu Ianuen. fuerunt in illud de anno 1509. translatæ Priorissa, & Moniales S. Margaritæ Ordinis Diui Augustini, & fuit illis tradita possessio tam Conuentus, quã Ecclesiæ, nec non consignatæ cum inuentario sacræ supellectiles, nempe tabernaculum pro custodia Sanctissimi Sacramenti, vas Chrismatis, liber Baptizatorum, & alia huius generis ad vsum, & curam Sacramẽtorum pertinentia. Quæ consignatio non fuisset illis facta, sed vero Parocho, nisi ad eas cura animarum habitu spectaret. Quibus accedunt Visitatio Apostolica de anno 1581. & plures enuntiatiuæ Archiepiscoporum in actu Visitationis, in quibus hæc Ecclesia dicitur, & nominatur Ecclesia Monialium Sancti Andreæ.

6. Et in omnem casum etiam si Monialibus ius non assisteret, sed resisteret, adhuc eis esset danda manutentio, quia iuris resistentia eam non impedit, nisi sit vehemens, & ineuitabilis. Innoc. in *cap. cum venissent, num. 3. vers. illud obtinet, de restit. in integr.* Couar. *pract. qq. cap. 16. numero 6.* Rota apud *Gregor. XV. decis. 370.* Qualis hæc non esset, sed dubia, & turbida, ac illi multum detraheretur, tam ex quo Moniales auctoritate Apostolica adeptæ fuerunt possessionem Ecclesiæ & rerum ad curam spectantium de manu executorum, quam ex longæua, & temporis considerabilis possessione nominandi Vicarium. Quo casu iuris resistentia non impedit manutentionem. Abb. in *c. 1. num. 8. vt lit. pendent.* Lancellot. de attent. *2. part. cap. 4. declar. 4. num. 6.* Rota *decis. 595. num. 1. p. 1. diuers. & decis. 685. num. 3. p. 1. recent.*

Quare tota difficultas posita in eo fuit, quis cœptæ litis tempore possideret. Quæ ad duo præcipuè capita separatim discutienda reducitur. Primum est, an prædictæ tres præsentationes Monialium sint releuantes, ita vt eis suffragentur ad effectum, de quo agitur. Secundum quatenus sic, An illæ semper vsque ad tempus litis motæ fuerint in eodem statu; An vero de anno 1609. quo vacauit hæc Ecclesia per

obitum

obitum Facciotti per eas nominati, in tertia nominatione amiserint possessionem; ita vt d. tempore litis motæ, iam desierint possidere; Dominus vero Archiepiscopus possessionem acquisierit.

Quoad primum de releuantia prædictarum trium præsentationum, voluerunt Domini maioris claritatis causa eas sigillatim examinare. Prima de anno 1554. de persona Lazari de Cassana inexuperabilis visa fuit ad fauorem Monialium, ex quo fuit effectuata, dum idem Lazarus fuit per Vicarium Archiepiscopi Ianuen. deputatus cum narratiua, quod illum deputabat ad præsentationem Monialium, cap. Cum Ecclesia Sutrina, de causa poss. & prop. Seraph. *dec.* 1411. *num.* 2. & fuit sæpius decisum.

Neque obstat, quod de hac præsentatione non constet, nisi per simplicem enunciatiuam Vicarij D. Archiepiscopi, cui non creditur de præsentatione facta. Mascar. de probat. *tom.* 2. *conclus.* 958. *num.* 28. Caputaq.
7. *dec.* 238. *p.* 2. quia imo eius narratiua probat quasi possessionẽ præsentandi, vt in puncto, Put. *decis.* 167. *lib.* 1. *in nou. impress.* Et ratio est, quia admittere præsentationem, & concedere institutionem spectat ad Vicarium iure proprio ratione sui officij, ac ex sua ordinaria 8.
iurisdictione sine alio speciali mandato, *cap. ex frequentibus,* extra *de Instit.* & ibi gloss. & in *c. fin. de offic. Vicarij, in* 6. Rocch. *de Iurep.* verb. *Competens*, *q.* 31. Couar. *lib.* 3. *var. cap* 20. *num.* 7. Garz. *de benef. part.* 5. *c.* 8. *n.* 85. *cum seq.* Vicario autem atte- 9.
stanti de spectantibus ad eius officium plenè creditur. Rota *decis.* 313. *p.* 1. *recent.* Non minus quam Episcopo, quia militant in eo omnes rationes, quam in Episcopo attendit Rota *dec.* 11. *de iurepatr. in nou.* & apud Caputaq. *decis.* 87. *part.* 3.

Nec contrarium probat, *d. dec.* Caputaq. 538. *part.* 2. Quia vltra quod nulla ibi fit mentio de effectuatione, qua sequuta, & non aliter intrat conclusio nuper firmata, *&* *d. dec.* Putei non impugnat Caputaq. *d. conclus.* ex defectu potestatis Vicarij: sed quia in casu illius decisionis non attestabatur Vicarius de præsentatione facta coram ipso, vt in casu nostro; sed coram alio, nempe coram Episcopo, cui propterea non creditur, provt distinxit Rota *in Iacen. pensionis* 16. *Decemb.* 1591. coram Cardin. Pamphil Mascard. vero *loco cit.* & decis. Rotæ per eum ibi allegatæ, loquuntur in simplici enuntiatiua Vicarij de iurepatr. cui non est standum in præiudicium

Episcopi; non autem quando, vt hic attestatur de actu coram se gesto ratione sui officij.

Non obstat etiam, quod d. enuntiatiua Vicarij fuerit de actu de præterito, dum Vicarius non enunciat, Lazarum tempore deputationis fuisse per Moniales nominatum: sed nominationem fuisse antea factam, ex illis verbis, ibi, *Fuisse præsentatum coram nobis*, & rursus ibi, *Et habita prius per nos iuridica informatione de eius sufficientia.* Quæ informatio videtur necessariò capta post nominationem, & multo magis deputatio inde secuta, quo casu nec ipsi Episcopo attestanti in actu institutionis credendum est de aliquo actu de præterito, nisi quatenus vno, eodemque tempore coram eo, & per eum factæ existant. Rota *dec.* 16. *de prob. in antiq.* Cresc. *dec.* 13. *de prob.* & Put. *decis.* 374. *lib.* 1. & Rota *in Portugallen. Vicariæ*, apud Garz. *part.* 8. *cap.* 4. *num.* 45. & in *Vicen beneficij* 11. *Decembr.* 1619. coram bo. me.

10. Vbaldo, & quod Vicario attestanti de examine non credatur, dixit Rota *in Placen. Parochial.* 14. *Iunij* 1619. coram Illustriss. Patriarcha Manzanedo.

11. Quia respondetur, quod imo iuxta doctrinam Barth. *in l. post dotem*, *n.* 21. *ff. sol. Matr.* actus enunciatus in aliquo instrumento per verba importantia tempus præteritum, præsumitur tempore instrumenti gestus, si potuit eo tempore fieri, ita vt præteritum non intelligatur ex interuallo, sed incontinenti, aut de modica præteritione, prout passim Notarij in instrumentis sic asserunt: dedit, vendidit, & tradidit: quæ sunt verba præteriti temporis, & tamen intelliguntur de eodem tempore confecti instrumenti, ex Bart. *vbi supra*, cuius doctrina est communiter recepta, Ias. *ibid. num.* 85. Alciat. *de præsumpt.* 18. *lib.* 3. *& consil.* 97. *num.* 68. Barbos. *in d. l. Post dotem*, *num.* 26. & Cenc. *de cens. part.* 2. *cap.* 1. *quæst.* 1 *num.* 9. Vnde etiam attestatio Vicarij de præsentatione Monialium, & examine præsentati per verba de præterito, debet eodem modo intelligi: cum præsentatio, examen, & deputatio bene potuerint vnica hora, & contextu expediri. Et tanto magis, quia stante iuris assistentia pro Monialibus, deputatio Vicarij verisimiliter præsupponit nominationem illarum, & examen præsentati, & ideo ex solo actu in- 12.
stitutionis præsumuntur præcessisse, Rota *dec.* 11. *de iurepat. in nouiss.* Nec aduersantur *decis.* 16. *de probat. in antiq.* & decisiones Crescent. & Put. allegatæ, quia loquuntur, in casu

quando

quando Episcopus in literis asserit, quod contulit beneficium vacans per resignationem in eius manibus factam, & per eum admissam, cui merito non creditur propter præsumptionem antidatæ in præiudicium Tertij, nempe prouisi Apostolici, aut resignantis; nam aliter esset in facultate Ordinariorum priuare beneficiatos suæ Diœcesis, asserendo eos in eius manibus resignasse, quo fit vt multo minus eius Vicario in hoc credatur. Decisio vero Portugallien. non applicatur, dum dicit, quod non creditur Episcopo, qui in erectione cuiusdam Vicariæ asserit Parochialem fuisse vnitam Monasterio, & sic de actu de præterito, qui coram eo vnico contextu fieri non potuit, Garz. *vbi supr. num.* 26.

Minus releuant decisiones Vicen. Beneficij, & Placentina Parochialis supra etiam allegatæ, quia in illa Vicent. Vicarius non attestabatur de actu de recenti, & coram se facto, & qui debebat necessariò præcedere pro fundamento actus gesti, sed de actu de præterito facto coram Episcopo cum relatione ad quoddam instrumentum, de quo non constabat, quodque potuit, Vicario absente, coram quocumque Notario celebrari, cum tamen in casu nostro præsentatio Monialium de persona Lazari debuit fieri, vel exhiberi coram ipsomet Vicario instituente; in decis. vero Placentina erat solum simplex Vicarij fides, quæ non facit fidem. Mantic. *dec.* 51. *num.* 6. Seraph. *dec.* 128 *num.* 1.
Et attestabatur de examine, & 13.
reprobatione, & sic de actu de præterito coram aliis gesto, & in præiudicium tertij, cuius assertioni ideo non fuit habita fides.

Nec etiam officit, si dicatur, 14.
quod Vicarius in casu nostro attestatur de præsentatione Monialium, in præiudicium tertij, scilicet D. Archiepiscopi, quia cum ipsi vnum, & idem constituant Tribunal, factum vnius, reputatur factum alterius, itavt D. Archiepiscopus non possit dici tertius respectu sui proprij Vicarij in his, quæ competunt Vicario ex natura Vicariatus, provt competit in- 15.
stitutio, sicut in simili scientia Officialis dicitur scientia Domini, eique præiudicat, quando ille in actu interuenit vti Officialis, & scientia prouenit ex actu ad ipsum, aut Dominum spectante. Bart. *in l. Si publicanus, §. in omnibus, de publican.* Alex. *consil.* 6. *num.* 8. *lib.* 1.
Rota *dec.* 507. *part.* 1. *recent.* Id- 16.
circo creditur Vicario in præiudicium Episcopi de omnibus

Idem tenet Pax Iordan. part. 3. lib. 13. tit. 6. n. 101.

narratis in instrumento institutionis, quando illa, vt hic, eodem tempore, & momento interuenerunt, vt latè Crescent, *decis 1. de Offic. Vicar. num. 5. cum seqq.* Vbi etiam, quod pro actus validitate præsumuntur eodem momento facta.

Non obstat præterea, quod Moniales prætendunt esse in quasi possessione præsentandi Vicarium ad nutum earum amouibilem; cum tamen Lazarus non fuerit deputatus ad nutum, nec Vicarius enunciet istam qualitatem, sed solum simplicem præsentationem: Etenim respondetur, quod nec etiam enuntiat, quod deputatio fuerit facta in perpetuum,
17. vnde præsumitur temporalis iuxta naturam suam, & iuris dispositionem, qua attenta in Ecclesia Regulari, qualis est hæc Monialium, deputatur Vicarius temporalis, *d. cap. 1. de Capell. Monachor.* & ex Const. Pij V. *super Vicarijs* edita, Gonzal. *gloss. 5. §. 6. num. 7.* Et quando ex hoc, aut alio ex supradictis obiectis præsentatio Lazari pateretur difficultatem, tamen quia fuit effectuata, fuit ex ea acquisita Monialibus quasi possessio in præiudicium D. Archiepiscopi, Put. *decis. 183. lib. 1.*
18. *nouiss.* Etiam quod effectuatio sequuta fuerit ex institutione nulliter facta per eius Vicarium, vt dixit Rota *in vna Bracharen.* coram Achille *de anno* 1555. quam refert, & sequitur Garz. *de benefic. part. 5. cap. 5. num. 104.*

Demum non obstat, quod dicebatur, scripturam de anno 1554. per quam probatur hæc præsentatio Lazari, non esse in forma probanti, vti exemplum extractum à Notario actuario Episcopi Sauonen. ab altero exemplo per Antonium Roccataliatam desumpto ex prothocolo cuiusdam Hieronymi Roccathaliatę eiusdem antecessoris in officio, quæ 19.
propterea tamquam sumptum de sumpto fidem non facit, Anton. August. *in Epit. tit. de exemp. n. 4.* Put. *decis. 152. lib. 3.* & Rota *part. 2. recent. dec. 297.* Quia fuit bene respōsum, quod 20.
ad hunc effectum sufficit obseruantia contentorum in dicta scriptura ex vacatione per obitum Lazari à Monialibus electi, cum aliis pluribus adminiculis quæ hic concurrunt Bald. *consil. 400. num. 5. lib. 4. Corn. 201. num. 4. & cons. 158. num. 1. & 2.* Rot. *in recent. dec. 472. n. 3. p. 1. & dec. 18. num. 1. part. 3.*

Et cessat penitus difficultas, 21.
quia fuit mihi datum, & Dominis in Rota ostensum instrumentum dictæ præsentationis, quod fuit ordinatum poni in actis, non ab exemplo, sed ex protocollo Hieronymi de eo rogati,

rogati, extractum per dictum Antonium eius in officio successorem, quod est illud idem, quod fuit productum coram Episcopo Sauonen. citata parte, quæ nihil opposuit, quod ideo fidem facit. Bart. *in l.* 1. *§.si quis, ff. de bon.poss.*secundum Tab. Achill. *decis.* 2. *num.* 7. *de offic. delegat.* Rota *decis.*17. *n.*1. *&* 571. *numero* 4. *part.* 2. *recent.* Nec dubitarunt Domini de Notariatu Antonij, quamuis ille non se enuntiet Notarium,
22. quia in fine suæ subscriptionis adest dictio, &c. quæ comprehendit d. qualitatem. Zabarell. *cons.* 132. *num.* 1. in fine versic. *Alter.* Et præsertim accedente legalitate Vicarij D. Archiepiscopi attestantis de Notariatu Antonij, quam Hieronymi eius prædecessoris.

23. Secunda nominatio facta legitur de anno 1573. de persona Bartholomęi Scaniliæ per obitum supradicti Lazari, cuius effectuatio videtur etiam non posse controuerti, quamuis non constet de formali institutione. Primò quia cum Monialibus ius assistat, & dicta nominatio probetur per eas facta, eo ipso quod Scanilia nominatus cum effectu tamquam Vicarius postea curam exercuit, & non constat de alia deputatione D. Archiepiscopi, nec de alio titulo, præsumptio est, quod possedit vigore præsentationis, quæ de iure fieri debuit, & sic huius præsentationis Monialium, vt dixit Rota in *d. Vicen. beneficij* 11. *Decembr.* 1610. coram bo. me. Vbaldo. Secundò, quia Scanilia fuit præsentatus per obitum Lazari, qui fuerat institutus ad præsentationem Monialium, post cuius obitum incontinenti possedit Scanilia, quo defuncto 24. fuit etiam per Moniales electus Bartholomæus Facciottus, qui etiam possedit: vnde bene probatur effectuatio iuxta *cons.* Oldrad. 229. sæpius per Rotam canonizatum, Lambert. *de iurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 10. *art* 7. Rota *dec.* 545. *num.* 2. & *dec.* 598. *num.* 9. *p.* 1. *diuers.* & fuit dictum in *dec. in hac causa* facta coram me, versic. *Quia in primis.* Quod vero vacatio obtigerit per mortem Scaniliæ, asseritur in requisitione, seu præcepto tunc Archiepiscopi Monialibus facto de anno 1594. & de hoc numquam fuit dubitatum. Tertiò, & tandem tollit omne dubium Visitatio Apostolica de anno 1582. vbi fit mentio, & claris verbis adnotatur, quod Scanilia, qui tunc erat Vicarius d. Ecclesiæ, fuit institutus ad nominationem Monialium, 25. ex visitatione autem bene cōprobantur præsentatio, & institutio, Caputaq. *dec.* 158. *p.* 2.

Rota *decis. 573. num. 4. part. 2. recent.*

Neque obstat, quod hæc præsentatio Scaniliæ facta fuerit ad crates Monasterij, quia ex quo præsentationis instrumentum fuit factum in loco solito, & vbi debuit fieri, non excluditur, quin illud potuerit coram Ordinario exhiberi, & obtineri ab eo institutio, prout præsumitur ex supradictis eo ipso, quod de alio titulo non constat, & quia ex possessione Monialium de præterito vigore nominationis, & deputationis de anno 1554. præsumitur eas suam continuasse posses-
26. sionem in futurum, dum illa non probatur amissa, glossa Bald. & alij *in l. siue possid. C. de probat.* Menoch. *præsumpt. 64. lib. 6.* per tot. & in puncto Rota in *Fanen. beneficij* 11. *Decembris* 1610. coram R. P. D. meo Pirouano.

Nec etiam releuare visum fuit, quod Visitator Apostolicus in dicta Visitatione dixerit, quod Scanilia habebat curam animarum ab anno 1573. sub die 29. Ianuarij, & tamen præsentatio Monialium facta legitur 31. eiusdem mensis, & anni, & ideo quod institutio Scaniliæ non potuit esse facta ad Monialium nominationem subsecutam biduo post dictam institutionem, sed liberè ab Ordinario. Quia vltra quod cessat omne dubium ex eodem instrumento nominationis, ex quo clarè colligitur, quod Scanilia fuit bis per moniales nominatus; Primò, statim post obitum Lazari, & postea dict. die 31. Ianuarij, quæ reiteratio eo magis, ac magis denotat enixum animum Monialium continuandi possessionem, Domini vlterius aduertebant, Visitatorem non asseruisse Scaniliam fuisse prouisum die 29. Ianuarij, sed postquam dixit curam istius Ecclesiæ exerceri per Capellanum ad nutum Monialium amouibilem, qui tunc erat Bart. Scanilia, subdit quod ille habebat curam animarum à die 29. Ianuarij præuia approbatione examinatorum Synodalium: quæ admissio, seu approbatio generica ad animarum curam, non infert ad institutionem, seu prouisionem istius Ecclesiæ sub illamet die, alioquin Visitator asseruisset de directo contrarium; cum tamen semper sit decreto res temperanda, ac ita interpre- 27.
tanda, vt dispositio non mereatur à sapiente reprehendi, *l. Saluius Arist. ff. de leg. præstan.* Paris. *cons. 3. num. 23. & seq. lib. 3.* Vnde admissio Scaniliæ ad curam, de qua meminit Visitator, intelligi debet, quod ille præcedēter fecit se approbare

genera

generaliter, vt facilius Moniales alliceret ad illum præsentandum, prout biduo post fuit per eas præsentatus, &sic præsumi, quod successiue fuit etiam inst.tutus. Hoc enim verisimili temperamento ad concordiam reducuntur verba Visitationis ad notat. per glossam *in l. si negotium* verb. *gestorum, C.de neg. gest.* Et saluatur ius competens Monialibus tam de iure, quam ex quasi possessione præsentandi in qua erant.

Postremò non obstat deputatio cuiusdam Figarolij de anno 1588. pro exercenda cura d. Ecclesiæ, ex ea enim nihil Monialibus deperit, nec D. Archiep scopo fuit aliquod ius acquisitum, quia vt dicitur in decis. in hac causa facta, ille fuit deputatus V.Curatum loco Scaniliæ de eius consensu, & ex libro Matrimoniorum appàret quod Scanilia tam ante, quam post d. deputationem exercuit vti Curatus d. curam, & Figarolius ibidem vocatur simplex presbyter, & remouetur omnis scrupulus, quia postea de anno 1594. vacauit hæc Vicaria per obitum Scaniliæ, non autem Figarolij. Nec dubitari potest, quin viuente adhuc Scanilia potuerit de eius consensu fieri per Ordinarium

28. dicta deputatio V.Curati etiam sine consensu Monialium, Feder. de sen.*cons.*95. *num.*3.vers. *Item super eo, quod quaritur.*

Tertia Monialium præsentatio fuit de anno 1594. per obitum supradicti Scaniliæ in personam Bart Facciotti, etiam ad crates electi, & D.Vicario per earum procuratores præsentati, ac per eum admissi *si,* 29.
& in quantum, cuius effectuatio nullo etiam modo, nulláque ratione potest controuerti: tum quia iuxta superius dicta tam de iure, quam ratione quasi possessionis Monialium illa debuit admitti. Ferretti *consil.*33.*num.*4. *cum seqq lib.*1. Prout etiam illam fuisse admittendam declarauit S.Congregatio Conc. in litteris Vicario D. Archiepiscopi directis, & præsentatis de anno 1595. quæ propterea fuit admissa ex clausula, *si, & in quantum*, quæ hoc operatur. Bald. *in l. edita, n.*98. *C. de eden. in* 2. *lect.* Mart. de Claus. *p.*1. *claus.* 152. *num.* 1. sicut de appellatione ita admissa tradit Roman. *consil.* 501. & in puncto, quod præsentatio cum dicta clausula censeatur admissa, *si de iure est admittenda*, dixit Rota *decis.*687.*part.* 1. *diuers.* Quæ apud Seraph. est *decis.*499. Tum etiam quia postea de anno 1609. vacauit hæc Vicaria per obitum Facciotti. Vnde pro eius effectuatione ad effectum quasi possessionis

Monia-

Monialium vltra vulgare *consilium* Oldrad. 129. supra allegatum, militant etiam, & applicantur omnes rationes supra deductæ pro effectuatione secundæ præsentationis.

30. Neque obstat quod constet de alia deputatione d. Facciotti facta die 13. Octobris eiusdem anni absque vlla penitus relatione ad Monialium præsentationem prius factam, quia præter quod ista secunda deputatio fuit per modum prouisionis, quæ ideo nullum statum facit, *cap. Cum vos*, vbi Abbas *num.* 1. *de Offic. Ordin.* Rebuff. *de sententiis in præfat. num.* 37. dicta deputatio non excludit, quin adsit alia anterior, prout adfuit ad præsentationem Monialium, *si & in quantum*. Quinimo aut inde excluditur, & nulla redditur secunda deputatio, vti facta Monialibus ignorantibus, quarum possessio propterea non fuit interrupta. Caldler *d. cons.* 12. *in fin. de iurepatr.* Seraph. *decis.* 337. *n.* 2. Vel dicendum, quod ex illa secunda deputatione potius censeri debet continuata Monialium possessio iuxta *reg. l.* 2. *C. de acquir. possess.* prout illam continuare semper Moniales crediderunt, de qua credulitate videtur non esse hæsitandum, ex quo, sparso postea rumore quod D. Archiepiscopus intendebat deputare aliũ Vicarium, Moniales recurrerunt ad Sacram Concilij Congregationem, & ab ea reportarunt literas, quas, vt dictum est, præsentauerunt Vicario D. Archiepiscopi petentes manuteneri. Quo factum fuit, vt Facciottus semper visus fuerit continuare in pristina possessione, in qua erat ad præsentationem Monialium vsque ad annum 1609. quo ille obiit; & quod Moniales ideo toto hoc tempore alium non nominarunt, quia Facciottus eis gratus, & per ipsas nominatus curam administrauit.

Nec releuat, quod in memoriali nomine Monialium Sacræ Congregationi porrecto fuerit narratum; quod D. Archiepiscopus recusabat admittere, & approbare Vicarium ab eis nominatum, quasi inde colligi videatur, quod Facciottus numquam fuit per D. Archiepiscopum deputatus, quia ex quo iste fuerat iam admissus, *si, & in quantum*, dicta narratiua necessario intelligi debet in eo sensu, quod non admittebatur libere, & simpliciter; aut quia idem Facciottus fuit etiam deputatus per viam prouisionis, quod fieri non poterat in earum præiudicium. Et cessat penitus, quia semper Facciottus curam potius exercuit

cuit vti Vicarius titularis, quam per modum prouisionis; tum ex quo deputatio cuiusdam alterius Vicarij per D. Archiepiscopum facta numquam habuit effectum: tum etiam, & multo magis ex deputatione Iacobi Sybillæ in V. Curatum, de licentia tamen Faccioti Curati facta die 20. Aprilis anni 1595. & ex aliis duabus similibus deputationibus in V. Curatum de persona Ioannis Baptistæ Barrillarij de anno 1604. & 1608. quæ vti factæ de Faccioti licẽtia, denotat quod ipse potius vti titularis, & sic ad præsentationem Monialium, quam per modum prouisionis possedit; quia vti talis non potuisset consentire, vt alius substitueretur, qui eius nomine curam exerceret, ad *l. fin. ff. de offic. eius, & l. à Iudice, C. de iudic.* Ex quibus possessio Monialium vsque de ann. 1609. quo Facciottus decessit, & per eius obitum hæc Vicaria vacauit, visa fuit Dominis semper continuata, & quod ex aduerso vsque ad hoc tempus non constat de aliqua prouisione vti de libero.

31. Superest nunc expendere secundum dubium supra excitatum, videlicet, An à d. anno 1609. quo obiit Facciottus vsque ad tempus litis motæ, semper Moniales continuauerint in d. quasi possessione, in qua tunc erant, & certum est quod regula stat pro Monialibus, ita vt ei, qui probat olim possedisse, vti probant Moniales, detur hodie manutentio, dum ex aduerso possessio non probatur amissa, Bald. *in l. 1. C. vti possid.* Dec. *consil.* 126. *circa fin.* Ripa *in cap. Cum Ecclesia Sutrina*, vers. *Ex istis, de caus. possess. & propr.* Rota *dec.* 81. *p.* 1. *diuers.* Gregor. XV. *decis.* 555. *num.* 10. & in puncto Rota *in dicta Fanen. beneficij*, supra allegata, coram R. P. D. meo Piroano, *& in Papien. Iurispatr.* 9. Aprilis 1601. coram sanctæ memoriæ Cardin. Pamphil. Et ratio est, quia possessio solo animo retinetur, *l. licet, C. de acquirend. possess.* Mutatio autem voluntatis non præsumitur, *l. Eum, qui, C. de probat.* vnde, qui in præteritum possedit, præsumitur semper in futurum possedisse, animumque continuandi possessionem habuisse, *l.* 3. *§. si seruus, ff. de acquir. possess.* Innoc. *in cap.* 2. *de rest. spoliat.* etiam quando iamdiu possedit, Menoch. *præsumpt.* 64. *num* 4. *lib.* 6. adeo vt olim possidens semper pro se habeat præsumptionem, ita vt onus probandi possessionis amissionem, incumbat aduersario, *l. circa, ff. de probat. l. libertas, §. vlt. ff. de libert. caus.* Vnde stat difficul- 32. Adde gloss. in cap. Omnis res. el 1. de Regul. iur. 33. 34. 35.

Q tas;

tas; an amissio probetur per D. Archiepiscopum, & visum fuit eam nullo modo probari: maximè stante iuris assistentia pro Monialibus.

Non obstat, quod defuncto Facciotto de dicto anno 1609. D. Archiepiscopus, deputauit eundem Barrilarium, qui vt dictum est, Facciotto viuente fuerat deputatus eius V. Curatus, ex qua deputatione prætendit D. Archiepiscopus ipsum acquisiuisse quasi possessionem conferēdi, prout etiam idem prætendit ex alia deputatione cuiusdam Albertonij
36. de anno 1622. quia fuit bene satisfactum, quod hæc vltima de Albertonio dedit causam liti, quæ propterea non est attendenda. Rota coram Gregorio X V. *decis.* 417. *num.* 4. *& in recent. decis.* 30. *num.* 1. *part.* 2. Deputatio vero Barrilarij, in qua fit præcipuum fundamentum, fuit per modum prouisionis, quæ idcirco non mutat statum præcedentem, ex Rebuff. vbi supra. Et ratio est, quia Or-
37. dinarius sua ordinaria auctoritate potest deputare Vicarium, seu Oeconomum in beneficio vacante, interim, & quousque de Rectore prouidetur, aut cognoscitur de iuribus eligentium, *d. cap. Cum vos, c. Peruenit, el* 2. & *ibi* gloss. verbo, *Assignes, extra de appell.* Conc. Trident. *sess.* 24. *cap.* 28. vers. *alio.* Lancellot. *de attent. cap.* 12 *limit.* 18. *num.* 2. Vnde cum huiusmodi deputatio non fiat ad firmandum statum, sed ad interim tantum, nec minimum quidem præiudicij ex ea infertur illis, qui antea possidebant, sed interim eorum ius illæsum conseruatur, aliter enim possent Episcopi canonum auctoritate spoliare Patronos sua quasi possessione, quod esset iniquum. Hostien. *in d. cap. cum vos*, vers. *Instituere*, & *ibi* Anchar. *n.* 1.

Non obstat etiam, quod Barrilarius sic deputatus conti- 38.
nuauerit in d. cura vsque ad mortem, quæ fuit de ann. 1621. quia non propterea aliqua quasi possessio fuit D. Archiepiscopo acquisita, sed semper remansit Monialium, ex quo etiam semper Barrilarius vsque ad mortem visus fuit d. curam exercere per modum prouisionis, nihil enim est, cur non potuerit sic exercere, ergo sic exercuisse credendum est, dum non constat de alio eius titulo, quam de isto. Quinimo stante quasi possessione Monialium, de qua opponebatur, non potuit D. Archiepiscopus interim prouidere, ni per modum prouisionis, non autem de Rectore perpetuo, gloss. *in d. cap. Cum vos*, vers. *Causa*, & *ibi*, Ioan. Andr.

Andr. *num.* 4. vers. *Alia de causa*, & Card. *num.* 2. *quæst.* 4. vbi quod esset iniustum, & indignum, vt vna pars in præiudicium alterius in re subiecta aliquid perpetuo faceret, vel innouaret.

39. Minus obstat noua prætensio, & subtilitas Aduocatorum, scilicet, quod ex deputatione Barrilarij per modum prouisionis D. Archiepiscopus sit manutenen. in quasi possessione prouidendi per modum prouisionis: quia aut hoc prætenditur ad conseruãdum ius Dom. Archiepiscopi sic prouiden. à iure sibi datum, & hoc non est sub lite, aut ad defectum impugnandi Monialium quasi possessionem, ita vt ideo desierint possidere. Et dicebant Domini quod hoc non merebatur allegari, quia sic omnes quasi possessiones Patronorum quãtumuis iustificatæ euanescerent. Aut tandem id prætenditur ad effectum; quod cum d. Ecclesia sit manualis, idem sit dicere per modum prouisionis, quantum est dicere ad nutum amouibilem iuxta testes D. Archiepiscopi super hoc vsu loquendi nouissimè examinatos, ita vt deputatio Barrilarij non solum fuerit prouisionalis, sed etiam prouisiua, & consequenter, quod D. Archiepiscopus sit manutenendus In quasi possessione deputandi Vicarium ad nutum amouibilem: quod si subsisteret, excluderetur penitus manutentio Monialium ad earum nutum, quæ quidem prætensio nedum iure probatur, sed est contra ius expressum, quia iuxta præscriptam formam à Concil. Trid. & ex Constitutione Pij V. Ordinarij debent de Parochialibus prouidere in perpetuum, & per concursum, *non autem amouibiliter, aliter enim resideret cura huius Ecclesiæ principaliter penes Archiepiscopum*, qui est incapax plurium Ecclesiarum, Seraph. *decis.* 1304. *num.* 2. Rota in *Pampilonen. Decimarum* 13. *Decemb.* 40.
1592. coram Comitulo. Vnde 41.
propter decretum irritans, & clausulam, *sublata*, appositam in Concilio, & in *d. Constitut.* non potest dari possessio releuans, quæ sit manutenibilis, quia claudunt os parti, & tollunt facultatem iudicialiter iudicandi. Barthol. *in l. fin. C. de Canon. frumen. Vrb. Rom. lib.* 11. Cardin. in *cap. Quia diligenter*, vbi etiam Imol. *de elect.* & fuit sæpissime decisum.

Nec etiam obstat, quod postea D. Archiepiscopus indixerit concursum huius beneficij tamquam de libero, & quod Barrilarius fuit vnus ex approbatis per examinatores, licet aliis duobus votis inferior. Vnde

de dicebant informantes pro D. Archiepiscopo, inde præsumi, quod Barrilarius mutata priori causa possidendi, possedit de nouo vti prouisus, & gratificatus ab Ordinario; nam dicebant Domini, quod dum non apparet, quod post tantum concursum alium titulum obtinuerit, potius præsumi debet, quod semper permansit prior causa, & deputatio expressa per modum prouisionis, quia vbi habemus causam expressam, cessat tacita, & præsumpta, *l. cum ex filio*, *§. Filio*, vbi gloss. *ff. de vulg.* Angel. Perus. *cons.* 248. Crauett. *cons.* 32. *n.* 2.
42. & vbi gratia expressam causam habet, non debet ad aliam trahi. Rota *decis.* 169. *num.* 7. *p.* 2. *recent.* Quinimo ex testibus datis per D. Archiepiscopum excluditur penitus præsumptio tituli perpetui, dum deponunt Barrilarium semper fuisse tentum, & habitum pro Curato amouibili, & ex quo fuit votis inferior, non debet præsumi, quod fuerit electus, & præsertim quia Moniales appellauerant à futuro concursu, & grauamine, quæ ideo non fuerant appellationem prosecutæ quia D. Archiepiscopus grauare cessauit, non procedendo ad deputationem vigore concursus, sed permittendo, quod idem Barrilarius, vti prius per modum prouisionis continuaret exercitium d. curæ. Et in omnem casum nouus titulus, & 43.
noua possidendi causa superueniens ex facto D. Archiepiscopi, Monialibus ignorantibus, eis non noceret ad effectum, de quo agitur, iuxta *dict. cons.* Caler. 12. *in fin. de Iurepatr.* Sed potius habendum esset, ac si Moniales Ordinario conferenti tacitè accessissent pro conseruatione sui iuris. Dec. *consil.* 126. *circa fin.* & dixit Rota in *d. Pap. Iurispatr.* 9. *April.* 1601. coram Cardin. Pamph.

Non obstat præterea acquiescentia, seu taciturnitas 44.
Monialium toto dicto tempore, quia non potuit plus eis præiudicare, quam actus ipse, qui si tamquam factus per modum prouisionis, eis non præiudicabat. Ergo nec acquiescentia. Nec Ordinarius præscribit libertatem aduersus ius patronatus per simplicem non vsum prçsentandi patronorum, sed requiritur factum Ordinarij directum contrarium seruituti iurispatronatus, hoc est libera collatio, ad *l. hæc autem*, & ibi DD. *ff. de seruit. Vrban. prædior.* & in puncto Rota *decis.* 109. *num.* 8. *part.* 2. *diuers.* prout etiam, nec Monialibus obesse potuit, quod dum instarent pro admissione d. appellationis, Vicarius D. Archiepiscopi

piſcopi eam nedum reiecit, ſed dixit, eis nullum ius competere nec in poſſeſſorio, nec in petitorio: fuit enim ſimplex interlocutio ſine citatione, & cauſæ cognitione, & notorè
45. iniuſta, quæ ideo non tranſit in rem iudicatam, nec in parte fuit opus ab ea appellare, iuxta not. in *cap. inter cæteros*, vbi Felin. & al. j, *de re iudicata*. Cæſ. de Graſſ. *deciſ. 2. n 8. de ſolut.*

Poſtremò, ac tandem non obſtat, quod Moniales coram Epiſcopo Sauonen. petierint redintegrari, quaſi ideo confeſſæ fuerint eas non poſſidere, ſed D. Archiepiſcopum; petitio enim redintegrationis fuit æquiuoca, vnde debet referri ad ſolum poſſeſſionem naturalem, & turbationem de facto. Rota, *deciſ. 560. num. 3. part. 1.* non autem ad poſſeſſionem ciuilem, quæ ſemper remanſit apud Moniales. Rota *dec. 561. num. 3. part. 1. recent.* & *addent. ad Greg. XV. deciſ. 555.* Quæ diſtinctio, quidquid contenderint informātes pro D. Archiepiſcopo, etiam locum habet in iuribus incorporalibus, in quibus datur etiā duplex poſſeſſio, ciuilis, & naturalis, Barth. in *l. 1. num. 12. verſ. in contrarium, ff. de acquir. poſſeſſ.* & in puncto Guido Papa, *deciſ. 629. num. 14.* & Rota *deciſ. 649. num. 10. p. 2. recent.*

Et ita fuit deciſum vtraque parte informante, &c.

R. D. VRGELL. VBALDO,

In eadem Ianuen. Parocchialis S. Andreæ.

DECISIO IV.

ORta lite inter illuſtriſſimum Archiepiſcopum Ianuen. & Moniales S. Andreæ de Porta nuncupatas, eius Ciuitatis ſuper iure nominandi Vicarium, pro exercenda cura animarum in dicta Parochiali Eccleſia S. Andreæ; abſoluto iam poſſeſſorio manutentionis, & ſuper eo emanatis tribus deciſionibus ad fauorem Monialium, quia nihilominus pro earum parte proſequitur petitorium, & tota difficultas ſtat in eo, An dicta Eccleſia ſit Regularis, vel ſæcularis, propterea de hoc hodie dubitaui, & fuit reſolutum dictam Eccleſiam eſſe Regula- 1.
rem, quia cum Monaſteria non dentur ſine Eccleſiis Rota *deciſ. 204. p. 2. recent.* vbi ab exiſtentia, Abbatis, & Monaſterij arguitur, & infertur ad exiſtentiam Eccleſiæ, & dictum Monaſterium nō habeat aliam Eccleſiam, quam iſtam, cum Monaſterium ſit Regulare, Ec- 2.
cleſia etiam eſt Regularis. *c. 1. de*

Habetur apud Lezanam, conſulto 41 de. ſumpta ex Paulo Rubeo toto 1. deciſ. 161. & ex deciſione Durani, la 144.

Q 3 *Capell.*

Capellat. Monachor. & ibi gloss. verb. *Monast.* in fin. Barbat. *in c. Cum dilectus, num.* 3. *de consuet.* & præsertim, quia cum sit dicto Monasterio incorporata, censetur eiusdem pars integra-
3. lis. Vnde quale est Monasterium, talis etiam est Ecclesia, gloss. in *cap.* 1. *in* verb. *exempt. de Priuileg. in* 6. Rota coram Gregor. XV. *decis.* 370. *num.* 2. *&* 3. ex quibus propterea dubitari non potest quin Moniales habeant de iure intentionem fundatam, etiam quod in
4. dict. Ecclesia exerceatur cura animarum, prout deprehenditur ex S.Conc.Trident. *Sess.* 25. *cap.* 11. de Regular. dum ibi fit mentio de cura animarum in Monasteriis, seu domibus mulierum; cum tamen cura in Ecclesia exerceatur, quæ ideo
5. ex mente S. Concilij venit appellatione Monasterij, seu domus mulierum, & fuit dictum in *decisione in hac causa facta* 19. *April.* 1627. coram me.

Deinde cum iuris assistentia concurrit obseruantia regularitatis, quia cum hoc Monasteriũ antiquitus esset Ordinis S. Benedicti, & esset fere destitutum, fuerunt in illud auctoritate Papæ de ann. 1509. translatæ Priorissa, & Moniales S. Margaritæ Ordinis S. Augustini, quibus in specie fuit tradita possessio tam Conuentus, quam Ecclesiæ, & cum inuentario consignatæ supellectiles Sacræ ad vsum, & curam Sacramentorum pertinentes. Vnde cum ex dicta consignatione bene arguatur, & inferatur curam animarum dictæ Ecclesiæ ad Moniales spectare prout spectat, vt fuit dictum in d. decisione in hac causa facta coram me in principio, multo magis infertur ad eas etiam Eccle-
siam pertinere: Sanctitas enim 6.
loci ordinatur ad sanctitatem hominis, qui in loco sacro cultum Deo exhibet, 4. *dist. per tot.*
& vt dicit Sacra Scriptura (*non* 7.
propter locum gentem, sed propter gentem Dominus locum elegit.) D. Thom. 2. 2. *quæst.* 99. *art.* 1.

Præterea pro Ecclesia Regulari, & dependenti à dicto Monasterio fuit habita per Visitatorem Apostolicum, de anno 1582. & talis nominatur, & reputatur in pluribus Visitatio-
nibus Ordinariorum, quibus 8.
multum est tribuendum circa qualitatem, & statum Ecclesiarum, Verall. *decis.* 158. *part.* 2. Seraph. *decis.* 780. *num.* 1. *&* 2. *& decis.* 1272. *num.* 3. & in recent. *decis.* 371. *num.* 2. *part.* 1. *& decis.* 573. *part.* 2. & fuit late dictum in prædictis decisionibus in *hac causa* factis.

Tandem accedit quasi possessio Monialium deputandi Vicarios pro exercitio curæ

9. ræ ad nutum per vltra 40. annos, ex qua quadragenaria possessione bene etiam infertur ad regularitatem, & in puncto Seraph. *decis.* 1304. *num.* 1. *vers.* 3. *comprobatur.*

Et ita Monialibus tantum informantibus, &c.

R. P. D. BVRATTO,

Iacens. Parochialis S. Ceciliæ 30. *Ianuarij* 1615.

DECISIO V.

1. Eam habes apud Ioan. Briz. Martinez, lib. 1. Hist. S. Ioan. de la Pinna cap. 56. p. 252.

PArochialem S. Saluatoris, loci nuncupati de S. Cecilia, Diœces. Iacen. spectare ad Monasterium S. Ioannis de la Pinna, Ordinis S. Benedicti Domini concluserunt. Habet enim intentionem fundatam in antiquissimo instrumento donationis, ad eius fauorem factæ, à Ranimiro Aragonum Rege, anno 1063. quam plurimorum locorum, & villarum, & inter cætera, illius de S. Cecilia, cum omnibus ad ius regale pertinentibus, & suis Ecclesiis, decimis, primitiis, & oblationibus, &c. Quæ postmodum fuit à Sancto Rege, & Petro eius filio renouata, ac demum per Summos Pontifices Alexandrum II. & III. Vrbanum II. & Benedictum XIII. ex certa scientia confirmata. A quibus etiam dictæ Ecclesiæ fuerunt eidem Monasterio concessæ cum omnibus suis membris, & pertinentiis, & vna cum Monasterio in ius, & proprietatem Apostolicæ Sedis susceptæ, eique immediatè subiectæ, & ab omni Ordinariorum iurisdictione exemptæ, & præsertim in confirmatione Alexandri III. facta fuit mentio in specie Monasterij S. Ceciliæ, vna cum Ecclesiis, & villis, vt supra. Quæ confirmationes Summorum Pontificum, videntur sufficere ad hoc, vt Ecclesia dicatur spectare *pleno iure* ad Monasterium, iuxta gloss. *in Clement.* 1. §. *Quidam etiam*, in verbo, *Ad mensam*, vers. *Istud autem, de excess. Prælatorum*, quam sequuntur *ibi*, Card. *in* §. *Præsentatos, quæst.* 5. *num.* 4. Abb. *in cap. de Monachis*, sub *num.* 9. *de Prabend.* Ioan. de Anan. *in cap. vt super*, *n.* 3. vbi Imol. *sub n.* 8. vers. *Quomodo autem. de rebus Eccles. non alien.* Et in alia simili donatione Monasterio eiusdẽ Ordinis, à Rege Santio facta, cum sola auctoritate Ordinarij, fuit dictum *in Pampilonense de Stella*, 14. *Decembr.* 1598. coram bo. me. Card. Seraphino, inter impressas 1304. *part.* 2. & *in eadem* 18. *Februarij* 1600. coram bo. me. Cardin. Pamphilio, & in simili donatione Regia,

Illã habes supra p. 4. q. 9. n. 3.

Infra, la 13. Infra, la 14.

gia, à Papa confirmata, dictum fuit *in Vlixbonen. iuris conferendi, 2. Decembr.* 1605. coram bo. me. Litta. Quod, eo magis videtur dicendum in isto casu, quia vt dictum est, Monasterium, vna cum Ecclesiis illi concessis, fuit ab omnimoda iurisdictione ordinarij exemptum, & in ius, ac proprietatem Apostolicæ Sedis susceptum, & ita cum concessio videatur facta, *quoad temporalia, & spiritualia*, iuxta *cons.* Card. 47. ideo Ecclesiæ concessæ dicuntur, spectare *pleno iure ad Monasterium.* Gloss. *in cap.* 3. *§ in Ecclesiijs*, verbo, *Pleno iure de priuilegijs*, quam sequuntur *ibi* Card. *num.* 1. & Butrio *num.* 26. & eadem Gloss. *in cap. Quoniam*, in verbo, *Vtroque iure*, extra, *eodem*, Abbas *in cap. Inter, num.* 12. *& seq de sent. & re iudic.* Craueta *dec.* 297. *num.* 7. *p.* 1.

Infra, la 7.

2. Non obstat quod Rex non posset dare Ecclesias, in quibus nullum ius habebat, ad quod allegabatur decisio *Vlisbonensis iuris conferendi* 21. *Aprilis* 1606. coram bon. me. Litta, & sic intelligatur donasse solum ius, quod habebat. *cap. Pastoralis, de donat.* Alex. *cons.* 47. *num.* 2. & *ibi* Add. *lib.* 3. Dec. *cons.* 462. *num.* 10. & post eos Cardin. Mantic. *de tac. & ambig. lib.* 13. *tit.* 23. *num.* 7. Nam vltra quod istud, secundum eos, procedit in dubio, in hoc autem casu, verba concessionis, sunt amplissima, & specialissima; quia Rex post donationem omnium iurium Regalium, veluti ampliatiuè subiunxit, cum suis Ecclesiis, primitiis, & oblationibus, &c. Quidquid sit attentis solum donationibus, à dictis Regibus factis, cessant omnia ex dicta confirmatione Alexandri III. cum sit ex certa scientia, & specifica per illa verba: *Confirmamus vobis Monasterium S. Ceciliæ cum Ecclesiis*, &c. Quatenus etiam concessio Regis, quo ad dictam Ecclesiam esset inualida, confirmatio ista vim nouæ concessionis haberet. Fel. in *c. Inter dilectos, num.* 14. *de fide instrumen.* Decis *cons* 184. *num.* 8. per *l. Adoptio, la* 2. *ff. de adoptionib.* Idem Dec. *cons.* 341. *num.* 7. *ad medium*, vers. *sed in casu.* Paris. *de communi, cons.* 19. *num.* 15. *lib.* 1. & decis. *Vlisbonen.* erat solum restricta ad ius regare, adeo, vt neque etiam, vt in ea dicitur, ius decimarum contineretur, &c. Et ideo fuit, vt supra conclusum, die Veneris 30. Ianuarij, 1615.

R.P.D.

R.P.D. PIROVANO,

Nullius de Couarruuias Vener. 16. Martij 1612.

DECISIO VI.

1. Habetur apud Farinac. tom. 1. la 394. CVm in resolutione diei 22. Iunij 1611. in hac causa facta fuerit dictum Capitulo Sede Abbatiali vacante competere ius visitandi Ecclesiam Parochialem S. Thomæ cum præsupposito tamen, quod Abbas haberet ius visitandi. Hodie proposui dubium super iustificatione præsuppositi, & Dominis placuit, non probari Abbatem habere ius visitandi, cum illud competat ad Episcopum solum, nisi in contrarium ostendatur priuilegium, vel consuetudo legitimè præscripta, vt post Hostien. Soc. & alios trad. Sarmient. *Select. interp. lib 3. cap. vlt num.* 1. Mandos. *cons.* 38. *num.* 8. & *cons.* 37. *num.* 1. Rota *decis.* 207. *num.* 5. *p.* 1. *diuers.*

2. Abbas autem loci de Couarruuias de priuilegio non docet, neque de consuetudine præscripta spatio saltem quadraginta annorum, prout requiritur cap de quarta, de præscriptionibus, & idem firmat Bald. *eod. tit. part.* 1. 5. *part. principali. quæst.* 12. *num.* 4. Vnde consequitur Abbatem deficere in salutari.

3. Non obstant testes inducti ad probandam talem consuetudinem præscriptam, quia dati in *Summarys* omnes deponunt à 15 16. 17. 18. annis citra, quorum depositio nedum percutit tempus 40. annorum; sed nec etiam tempus ante litem motam, cuius principium extitit, de anno 1582.

4. Præterea cum visitatio pendeat ab ordinaria Iurisdictione vt dicit Rota *decis.* 196. *num.* 1. *p.* 2. *diuers.* Testes Abbatis debuissent deponere, eum habere omnimodam. Iurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato, quod non est præscriptibile per inferiorem, sed ex solo priuilegio Principis competit, vt fuit dictum in *Constantien. Iurisdictionis* 18. *May Anni* 1611. coram Reuer. Attrebaten.

5. Nec dicatur, quod hodie cesset interesse Archiepiscopi Burgen. vt lis fuerit terminata inter eundem Archiepiscopum, & Abbatem ad ipsius Abbatis fauorem. Quia fuit dictum, & si appareat de auocatione causæ pendentis inter dictos Archiepiscopum, & Abbatem obtenta per Regem Hispaniarum, ex Breui felic. recordat. Clementis VIII. Non tamen ex prædicta auocatione

inferri potest ad extinctionem litis inter eundem Archiepiscopum Burg. & Abbatem de Couarruuias.

6. Propterea vnus ex Dominis animaduertebat, quod si reuera Abbas, vt narratur obtinuit contra Archiepiscopum, multum deseruiret pro capienda resolutione, quod ad ipsum spectet ius visitandi, quia sententia pro ipso lata contra eum ad quem spectat principaliter interesse, deseruire deberet contra Rectorem, & Beneficiatos S. Thomæ, ad quos non multum pertinet visitari ab vno, vel ab alio, & tunc cessaret quæstio proprietatis, & Abbas sola possessione iuris visitandi iuuari posset.

R. P. D. LITTA,

Vlisbonen. Iuris conferendi, 2. Decemb. 1605.

DECISIO VII.

1. PLures sunt Ecclesiæ Parochiales in Territorio de Alcobatia, ad quarum curam exercendam Commendatarius prætendit Vicarios per eum nominandos ab Archiepiscopo absque concursu institui, cuius contrarium prætendit Archiepiscopus. Ideo hodie stricte dubitatum fuit, an constet Ecclesiam Beatæ Mariæ de Alcobatia spectare ad Monasterium de Alcobatia, vt non sit locus concursui. Et Domini partem affirmatiuam amplexi sunt, quia quando Ecclesia Parochialis est subiecta Monasterio, aut annexa, vel de eius mensa, tunc non est locus decreto Concilij Tridentini, *sess.* 14. *cap.* 18. *de reformat.* Sed Monasterium nominat, Episcopus vero sine concursu approbat, iuxta tradi. *in cap.* 1. *de Capellat. Monach. in cap. de Monach. de Prabend.* & fuit resolutum in causa *Tirasonen. iuris præsentandi* 23. *Maij* 1588. coram bo. me. Bubalo, & 13. *Octobris* 1595. coram me. Ecclesiam autem esse subiectam Monasterio, aut annexam, aut de mensa, non est necesse probare per instrumentum vnionis, vel annexionis, sed potest etiam probari per alia signa, & argumenta, vt fuit decisum in *causa Pampilonensi de Stella* 14. *Decemb.* 1598. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino.

(Istã inuenies apud Farinac. tom. 3. la 153.)

(Infra inuenies illam, la 14.)

2. In casu proposito Domini inter alia primo considerant, quod Monasterium ante ædificationem huius Ecclesiæ erat Dominus totius territorij de Alcobatia vit. donationis factæ per Alphonsum Regem Portugalliæ Diuo Bernardo Abbati Clare

Clare-Vallen. & per Innocentium III. confirmatæ, vt *in Summario*, *num.* 1. cuius dominij ratione Ecclesiæ ibi ædificatæ dicuntur ad Monasterium spectare, gloss. & DD. *in d. cap. de Monachis*, in verbo, *Prouentibus*, vers. *Si vero ex donatione*, *de Prabend.* ex qua donatione, iuncta perceptione decimarum, & fructuum totius dicti territorij, & in specie decimarum spectantium ad Ecclesias existentes in dicto districtu, vt probatur in Concordia inita inter Archiepiscopum, & Commendatarium de anno 1335. de qua *in Summario num.* 7. *in cap.* 1. 4. *&* 5. & ex testibus *in Summario*, *num.* 8. Item ex sententia facta per Pium IV. *in Summario*, *n.* 4. & ex erectione huius Ecclesiæ in Vicariam perpetuam, *in Summario*, *num.* 9. denotatur manifestè Dominium esse penes eum, qui decimas percipit, ita vt Ecclesia dicatur de mensa illius, & curam residere penes Abbatem, & Monasterium habitu, exercitium vero curæ penes Vicarium, Cardinalis *in Clement.* 1. *n.* 10. *quæst.* 9 *de offic. Vicarij*, Gloss. *in Clement. Frequens*, in verbo, *Ad mensam*, & *ibi* Vitalin. *n.* 88. & cæteri Doctores, *de excess. Pral.* Crescent. *decis.* 2. *de decim.* Mohed. *decis. vltim. eod. tit.* Veral. *decis.* 339. *part.* 3. Capell. Tolos. 109. & *ibi* Abbas, & fuit dictum, in præcit. *Pampilonen. de Stella.*

3. Tertiò, vltra donationem Territorij, & perceptionem, fructuum, & decimarum, fuit consideratum, quod Monasterium sustinet omnia onera Ecclesiarum in dicto Territorio existentium, tam quæ ratione visitationum, quam quæ pro reparatione, & fabrica earumdem debentur, vt ex Concordia anni 1294. *in Summario*, *n.* 2. & ex alia anni 1335. *in Summario*, *n.* 3, *cap.* 7. ex dictis testium *in Summario*, *num.* 8. & ex Visitationibus Archiepiscoporum iniunctis effectualibus solutionibus, de quibus *in Summario*, *num.* 10. & in specie respectu huius Ecclesiæ, *in Summario*, *num.* 9. Ex solutione enim onerum per Monasterium facta pro Ecclesiis, de quibus agitur, satis colligitur Ecclesias ad ipsum spectare, *Clement.* 1. *de in repatr.* & *ibi* Vitalin. *num.* 8. vers. *Vbi ergo notum est*, *cap.* 1. *Eccles. ædific. cap. fin. de testibus.* Cæs. de Gras. *dec.* 6. *de Prabend.*

4. Accedit, quod ante erectionem huius Ecclesiæ in Vicariam perpetuam, in hac Ecclesia deputabatur Vicarius amouibilis, & probatur ex confessione ipsius Ordinarij in instrumento erectionis, quod est signum, curam penes Vicarium non residere, sed solum exerci-

 tium

tium, ex alleg. *in d. Pampilonen.* & quia ille, qui præsentatur non est Rector, sed Vicarius, quod etiam denotat non curam, sed exercitium duntaxat esse penes ipsum, vt tradit Vitalin *in d. Clement.* 1. *num.* 7. *de Offic. Vicarij.* Quamuis etiam si præsentationes loquerentur de Rectoribus, stantibus præmissis, non eo minus diceretur Ecclesiam spectare ad Monasterium, cum ista sint synonyma, & sæpe vnum pro alio ponatur, gloss. *in Clem.* 1. § *Nonnulli quoque*, in verbo, *Rectoribus*, & *ibi*, Vitalin. *num.* 35. *de exceßib. Prælator.* cum aliis in his terminis allegatis, in causa *Vigellien. Parochialis* 13. *Nouembris* 1613. coram Illustr. Card. Pamphilio.

5. Nam præsentationes possunt censeri factæ vigore Iurispatronatus ex fundatione competentis, propter perceptionem decimarum, sustentationem onerum, & assignationem congruæ Vicario præsentato, quæ subiectionem denotant, *d. c. de Monachis, cap. Auaritiæ, de Prabend.* Lambert. *de Iurepatr. art.* 1. *quæst.* 10. *principali, in* 3. *part.* 2. *libri, num.* 4. *versic.* 4. *puncti modum, & num.* 7. *&* 8. & cum aliis citatis per informantes.

6. Nec facit, quod Archiepiscopus habeat ius decimandi, quia in concordia solum dicitur, quod prætendebat ius percipiendi decimas. Vltra quod tale ius posset verificari respectu quartæ debitæ Episcopo ratione Ecclesiarum ad Monasteria spectantium, iuxta dispositionem *cap. Conquerente de offic. Ordinarij.*

Non obstat, quod Ecclesia, de qua hodie agitur, fuit constructa post Monasterium, ex quo non apparet descripta inter Ecclesias, quæ de ann. 1384. fuerunt expresse repertæ intra limites Comitatus de Alcobatia, vt *in Summario, num.* 4. quia fuit responsum descriptionem esse restrictã ad Ecclesias existentes in districtu, non autem in oppido de Alcobatia, vbi Ecclesia Beatæ Mariæ, de qua agitur, sita est. Vltra quod etiam si illud esset verum, non per hoc tolleretur, quod esset annexa, vel de mensa Monasterij, cui incumbebat vigore concordiæ anni 1335. Ecclesias ædificare. Vnde existentia huius Ecclesiæ in oppido de Alcobatia, quod cum eius Territorio est de Dominio Monasterij, iuncta perceptione decimarum, sustentatione onerum, assignatione congruæ pro Vicario facit, quod Ecclesia ista in sui ortu vere nata sit subiecta, & nunquam fuerit in aliquo statu libertatis, sed originaliter annexa, & de mensa, 7.

iuxta

iuxta trad. per Butr. *in cap. Cum ta*, *n.* 11. Abb. *eodem num. vers. nota hanc*, Gloss. *de atat. & qualitate* Felin *in cap. ex parte, il* 2. *n.* 1. *& seq. de rescript.* vbi etiam dicit, quod si Capella ædificaretur, vt esset beneficium de per se stans, de necessitate præsentari deberet Rector proprius, quod hic non fiebat, sed deputabatur Vicarius amouibilis, vt supra dictum est ex confessione Ordinarij, & alias frustratoria fuisset erectio in Vicariam perpetuam.

8. Non obstat, quod in Vicarijs perpetuis sit necessarius concursus, quia ad effectum, vt sit locus concursui, non inspicitur, an Vicarius sit perpetuus, vel ad nutum amouibilis, sed attenditur an Vicaria sic spectet ad Monasterium, & sit ei subiecta, vel annexa, ita vt cura penes Monasterium resideat, quo casu non est locus concursui, sed sufficit, approbatio Ordinarij, iuxta resolutionem Illustrissimorum Interpretum Concilij super qua fundatur Breue obtentũ per Commendatarium à felic. rec. Clement. IV. Declaratio vero eorundem Illustrissimorum data pro parte Archiepiscopi, loquitur quando cura transfertur in Vicarium, & non solum exercitium, vt in casu nostro.

9. Non obstat, quod per erectionem in Vicariam perpetuam factam per Archiepiscopum, potest dici translata cura in Vicarium perpetuum, quia lectura instrumenti erectionis contrarium aperiè denotat, dum ibi assignatur certa portio Vicario, & reliquum reseruatur Commendatario, penes quem remanent onera, iuxta not. per Hostien. & Ioan Andr. in *cap. exposuisti*, *de præb.* & *ibi* Abb. *in fin.* hoc bene declarat Fel. in *c. Postulasti*, *num.* 1. versicul. *aut perceptio fructuum*, *de rescript.* Rebuff. *de Congrua Port. numero* 108.

Et in ista erectione vltra reseruationem fructuum & onerum, Vicarius non nominatur Rector, & reseruatur Commendatario ius præsentandi, quod stantibus præmissis, debet intelligi, sicuti prius competebat, scilicet cum approbatione Ordinarij, & non præuio concursu. Apparet enim in hac erectione Archiepiscopum noluisse alterare statum huius Ecclesiæ in alio, quam facere de amouibili, perpetuum, prout ei ex debito sui Officij incumbit ex decreto Concilij, & *c.* 1. *de Capell. Monach. in* 6. maximè quod in dubio huiusmodi erectio ita facta, intelligi debet, vt minus prejudicet Commendatario, quam sit possibile, & propterea ex eo, quod dicat, 10.

erigere Ecclesiam in Vicariam perpetuam, & beneficium Curatum, inferri non debet ad curæ translationem in Vicarium, cum ita verba optimè, verificari possint ratione exercitij, & oneris administrationis Sacramentorum Vicario perpetuo incumbenti, nec ex deputatione Vicarij perpetui Ecclesia desit esse de mensa, Vitalin. in *dicta Clemen. Frequens, num.* 35. *&* 84. *de excess. Prælat.* & fuit dictum in præcitata *Vigellen. Parochialis* coram Illustrissimo Pamphilio.

Ill. Card. LANCELLOTTO,

In ead. Vlisbonen. iuris conferendi 13. *Iunij* 1607.

DECISIO VIII.

1. Illam habes apud Farinac tom. 3. decil. la 104.

ECclesias de Pederneria, de Orta, de Cooz de Alborninha, & Aljubarrota spectare ad Monasterium de Alcobatia, ac inde non esse locum concursui, Domini resoluerunt ex eisdem fundamentis, quibus respectu Ecclesiæ Beatæ Mariæ idem decisum fuerat, coram bo. me. Litta, die 2. Decembr. 1605. & die 21. Aprilis 1606. & postea coram me die 7. Februarij huius anni, quarum decisionum rationes fere omnes applicantur Ecclesiis, de quibus agitur, cum constat, quod ante illarum constructionem Monasterium erat Dominus totius Territorij, & Cauti de Alcobatia, in quo Ecclesia Monasterij, & fuerat ædificata post Territorium miraculosè precibus Sancti Bernardi è manibus Maurorum recuperatum, vt patet ex Chronica Diui Bernardi, & ex donatione Alphonsi Primi Regis Portugalliæ eidem S. Bernardo facta anno 1161. postmodum ab Innocentio III. confirmata, quam Ecclesiam Monasterialem fuisse Parochialem totius territorij, fuit resolutum in decis. D. Litta, sub die 21. Aprilis 1606. Hinc Monasterium percepit semper omnes decimas, fructus, & redditus totius Cauti, & Territorij, vt patet ex Concordia anni 1335. ex testibus, & ex sententia Regis, & aliis in prima decisione bo. me. Littæ ponderatis. Constat etiam alias Ecclesias in prædicto Territorio fuisse à Monasterio ædificatas, vt ex eadem Concordia anni 1335. & respectu Ecclesiarum, de quibus agitur adest licentia Episcopi concessa Abbati, & Conuentui de anno 1236. Rursus respectu Ecclesiæ de Pederneria, concurrit, quod in concessione ad opus infirmariæ

riæ de illa facta ab Episcopo anno 1247. fuit ordinatum, quod in illa præsentari deberet ab Abbate Vicarius cum assignatione congruæ ex prouentibus eiusdem Ecclesiæ ad illius Prælatum spectantibus, & sic apparet quod in dicta Ecclesia aderat Prælatus, scilicet Abbas, qui decimas percipiebat, & ad quem cura animarum consequenter spectabat, &c. cum anno 1335. Abbas congruam Vicario istius Ecclesiæ assignasset, vocauit illum Vicarium Ecclesiæ nostræ, & in prouisione vnius portionis istius Ecclesiæ de anno 1518. nedum dicit Ecclesiam suam, sed etiam vocat se eiusdem Ecclesiæ Priorem. Ex quibus apparet quod Dominium, & curam penes ipsum Abbatem existebat. Præterea quoad quatuor Ecclesias, ex supradicta licentia illas ædificandi cum facultate præsentandi Episcopo Vicarios, qui curam gererent animarum cum assignatione congruæ, & cum hoc quod deducta tertia Pontificali, residuum in vtilitatem Monasterij conuertatur, resultat necessariò, quod cum de eo tempore adessent Populi, & cum alia Ecclesia non adesset à qua Sacramenta subministrari possent, omnino ad ipsum Monasterium accedere debebant. Ex qua licentia iuncta Concordia anni 1335. vlterius colligitur quod cura principaliter penes Abbatem residebat cum Vicarij ad illius tantum exercitium deputari deberet, quod etiam comprobatur, quia reseruatur Abbati præsentatio Vicariorum, nec non residuum decimarum, & fructuum deducta tertia Pontificali. His ita stantibus, cum post Ecclesiarum ædificationem earundem, Vicarij fuerint ad præsentationem Abbatis, & Monasterij instituti, cum Monasterium perpetuò perceperit decimas totius Territorij, cum congruam Vicariis ab eo præsentatis soluerit, cum onera tam ratione Visitationis, quam pro reparatione Ecclesiarum, quã denique alia omnia sustinuerit, sequitur, quod huiusmodi Ecclesiæ ad ipsum Monasterium spectare, & de illius mensa esse dicantur, tum ratione Dominij, vt per gloss. & Doctor. in *cap de Monachis, de Prabend.* & facit *decis.* 15. *de Iurepatr. in antiq.* Tum ratione perceptionis decimarum, quæ de iure debentur Ecclesiæ Parochiali, *cap. cum contingat, de decimis*, vt ex Card. in *Clem.* 1. *num.* 10. *quæst.* 9. *de Offic. Vicarij*, & alias bene deductum fuit in 1. *decis.* bo. me. Littæ. Tum ratione præsentationis Vicariorum, ex quo curæ

cura principalis penes Abbatem residere dignoscitur, Vitalin. in *Clement.1.n.7 de Offic. Vicar.* Et quod Ecclesia non est de per se stans, sed de mensa Monasterij, vt in *cap. 1. de Capellat. Monach. lib. 6.* Felin. in *cap. ex parte, el 2. num. 2. & seq. de rescript.*

2. Tum quia cum in toto Territorio non adessent Ecclesiæ Parochiales cura omninò penes illam Ecclesiam Monasterialem residere debebat, ita vt Ecclesiæ postmodum ædificatę in illius Monasterij succursum constructæ dicantur, *cap. Ad audientiam el 1.* cum ibi notat. *de Ecclesiis ædificandis.* Tum denique quia ex omnibus simul iunctis, nempe dominio Territorij, perceptione decimarum, præsentatione Vicariorum, solutione congruæ, sustentatione onerum, & aliis, negari non potest, quin resultent sufficientia signa, & argumenta, quod Ecclesiæ sint de mensa Monasterij, & ad istud spectent. gloss. *in Clement. vnica*, in verbo, *Ad mensam*, quam ibi omnes sequuntur, Imola *num.* 16. Vital. *num.* 81. *de excess. Prælat.* late Rebuff. *de congrua n.* 114. *& seq.* ad hunc namque effectum similia signa sufficere, tradit Felin. *consil.2.num.* 22. *&* 25. & fuit resolutum in causa *Pampilonen. de Stella* 14. *Decembr.* 1598. coram Illustrissimo Cardin. Seraphino, *& in hac causa* 2. *Decembr.* 1605. coram bo. me. Litta, *& 7. Febr.* 1607. coram me. Infra, la decis. 13. Supra la decis. 7.

Non obstant ea, quæ in contrarium adducuntur, nam quod dicitur solam perceptionem decimarum esse signum æquiuocum, & quod solutio congruæ, & aliorum onerum procedant ratione perceptionis decimarum, de quibus est soluenda congrua Vicariis, vt in causa *Aquilana Vicariatus* coram Illustrissimo Cardin. Seraphino, cessat, quia vltra perceptionem decimarum concurrunt multa alia põderata, nempe quod Abbas præsentauit Vicarios, quod Ecclesiæ ædificatæ sunt in Territorio, cuius est Dominus Monasterium, quod Ecclesia Monasterialis est Parochialis, & ante omnes alias ædificata. Ex quibus iuncta perceptione decimarum, satis probatur Ecclesias esse de mẽsa Monasterij, vt per gloss. *in d. Clem. vnic.* Card. & alios alleg. 3.

Nec obstat, quod non probetur Monasterium de Alcobatia fuisse ante istas Ecclesias ædificatum, quia cum Episcopus cõcesserit Abbati, & Conuentui licentiam ædificandi istas Ecclesias, & illæ fuerint à Monasterio constructæ, necessariò dicendum est quod ante 4.

ante illarum constructionem aderat ipsa Ecclesia Monasterialis, & licet in scripturis antiquis non reperiatur in specie, quod fiat mentio de Ecclesia de Alcobatia, tamen cum fiat mentio de Abbate, satis fit mentio de ipsa Ecclesia Parochiali de Alcobatia, & matrice, cuius caput est Abbas. Provt non obstat, quod ante Ecclesiam de Alcobatia adessent aliæ Parochiales in eodem territorio, cum tempore recuperationis Territorij à Mauris, adessent oppida, & Monasterium fuerit in loco inhabitato ædificatum; tum quia existentia Populorum non concludit ad existentiam Parochialium, & Ecclesiarum, quas Mauri non colebant, vt fuit dictum *die 7. Febr. huius anni* coram me. Tum quia licentia ædificandi istas Ecclesias ab Abbate per 60. annos post donationem, apparet, quod antea aderat Monasterium, Abbas, & Ecclesia de Alcobatia. Tum quia denominatio Territorij de Alcobatia, ostendit, quod quatenus aliquod oppidum adfuisset, illud erat de Alcobatia, maximè quia in donatione facta à Rege, statim post recuperationem à Mauris, fit mentio de quibusdam contradis, nihil autem dicitur de oppidis, quæ verisimiliter fuissent expressa si adfuissent.

Nec releuat quod etiam si Monasterium fuisset Dominus Territorij, nihilominus per ædificationem Ecclesiarum nihil aliud acquisiuerit, quam iuspatronatus. Quia concurrentibus tot signis subiectionem Ecclesiarum denotantibus, Monasterium non dicitur habere solum iuspatronatus, sed Ecclesiæ ad illud vti Dominum spectant, nec præsentationes fiunt ratione simplicis iurispatronatus, sed ratione subiectionis, & annexionis, Cardin. *in Clem. 1. § 1. in princ. de iurepatr.* & fuit resolutum in *causa Vrgellen. Parochialis* 13. *Nouembris* 1603. coram Illustriss. Pamphilio, & in *hac causa* corã bo. me. Litta. 5.

Quæ autem deducuntur ex institutione anni 1261. ad Ecclesiam de Cooz, in qua Dominicus ab Abbate præsentatus, fuit ab Episcopo in Rectorem institutus, cum præcepto, quod Parochiali illi vti Rectori obedientiam præstent, & Iure Ecclesiæ persoluant; nihil etiam obstat, cum Vicarius, & Rector sint Synonyma, & Vicarius aliquando Rector nominetur, & econtra. Gloss. in *Clement. 1. §. Nonnulli*, in Verbo, *Rectoribus*, & *ibi* Vitali. *num.* 25. *de Exces. Prælat.* Gloss. in *cap. 1.* in Verbo, *Subiecta, de verbor. signific. lib. 6.* In similibus terminis fuit decisum in allegata 6.

S causa

causa *Vrgellen.* coram Illustriss. Pamphilio, & fuit dictum in *hac causa* coram bo. me. Litta. Et licet Episcopus instituerit, tamen hæc non est proprie institutio, sed est authorizabilis institutio, quæ in Ecclesiis de mensa Monasterij spectat ad Episcopum, *cap.* 1. & *ibi* gloss. in verbo, *præsentetur*, & *ibi* omnes, *de Capell. Monachor. lib.6.* & latè decisum fuit in dicta causa, *Vrgellen.* quod comprobatur ex quo idem Dominicus ante dictam institutionem Episcopi, fuit de eodem tempore ab Abbate constitutus in Vicariũ suæ Ecclesiæ de Cooz, cum assignatione congruæ, & sic apparet, quod deputabatur solum in Vicarium cum congrua, & quod Abbas erat Rector Ecclesiæ, quæ per institutionem ab Episcopo factam non alteratur, & cum his concurrit status primæuus, & obseruantia circa deputationem Vicarij.

7. Quatenus etiam allegatur concessio facta Monasterio ab Episcopo de Ecclesia de Pederneria ad vsum infirmariæ, cum hoc quod à Monasterio præsentetur Vicarius, qui curam animarum gereret, quæ concessio superflua fuisset, si Ecclesia pleno iure ad Monasterium spectasset; similiter tollitur, quia cum cessantibus exemptionibus, Monachi de iure communi subiecti sint Episcopo, non poterant propria auctoritate Ecclesiam iam erectam ad vsum infirmariæ vnire, & quod cum ageretur de mutatione status Ecclesiæ, id sine Episcopi licentia fieri non poterat, iuxta not. *in cap. Cum de beneficio*, & *ibi*, Franc. *in 6. de Præbend. lib.6.* imo ex ipsa concessione apparet, quod Ecclesia erat de mensa Monasterij, cum in ea ordinetur, quod præsentetur Vicarius per Abbatem cum congrua, & residuo pro Monasterio, ex supra deductis. Confirmatio autem Innocentij, quæ ad illam se refert, nihil alterat, & iuspatronatus intelliigitur eo modo, quo dictum est, scilicet, quod Ecclesia sit de mensa, & subiecta Monasterio, ex *decis in causa Vrgellen.* & Cardin & aliis allegat. Quod vero infertur ex conuentione facta anno 1409. inter Abbatem, & Episcopum, quod construeretur noua Cappella, in qua per Vicarium de Aljubarrota Cappellanus ad nutum amouibilis poneretur, & quod idem in aliis Capellis de nouo ædificandis seruaretur; nihil facit. Tum quia nedum non constat de effectuatione istius conuentionis, quinimo apparet de contrario, ex quo post ædificationem dictæ Capellæ

Capellæ Vicarius fuit positus ad præsentationem Abbatis. Tum quia cum in dicta Ecclesia adesset Vicarius perpetuus in Capella de nouo construenda non spectabat ad ipsum ponere Capellanum amouibilem, & ideo quia Episcopus solus hanc licentiam dare non potuit, fuit deuentum ad conuentionem cum Abbate. Tum, quia cum in dicta conuentione consenserit Abbas, qui potuit circa huiusmodi actū sibi præiudicare, non propterea sequitur, quod Episcopus fecerit dictum ordinem propria auctoritate, nec quod Abbas non esset Dominus, aut penes ipsum non esset cura dictæ Ecclesiæ, imo contrarium probatur ex consensu ipsius, qui pro faciliori Sacramentorum exercitio permisit quod in dicta Capella Vicarius de Aljubarrota deputaret Capellanum, non autem sibi circa dominium Ecclesiæ, & curam animarum præiudicauit.

8. Quod etiam infertur ex allegata licentia ædificandi quatuor Ecclesias de quibus agitur, cum reseruatione iuris præsentandi ipsi Monasterio, quasi quod cum ante illarum ædificationem nulla adesset Parochia, non potest dici, quod Ecclesiæ ædificarentur intra limites Monasterij, pariter cessat, quia vt sæpe dictum fuit, si in locis, in quibus Ecclesiæ erant ædificandæ, aderant populi, necessariò debebant esse sub aliqua Parochia, nempe sub Parochiali de Alcobatia, cuius erat Rector Abbas intra cuius territorij limites existebant populi, & reseruatio procurationis verificatur, etiam in Ecclesiis de mensa, & in succursum ædificatis, sicut reseruatio limitandi Parochias ostendit, quod prius vna tantum erat Parochia, scilicet Monasterij, id quod etiam declarat limitatio subsequuta quando de ordine Episcopi, de consensu tamen Abbatis Territorium in certas Parochias diuiditur, quæ diuisio, & limitatio ab Episcopo facta de consensu Abbatis, non tollit, quin Ecclesiæ essent de mensa Monasterij, cum etiam Capellæ de mensa habeant suum territoriū diuisum, & separatum ab aliis.

Quod deducitur ex quadam donatione Regis Portugalliæ anno 1317. de quadam Ecclesia de Turribus veteribus ad ostendendum in prima Regis donatione Territorij fuisse cōprehensum ius decimandi cum facultate de Ecclesiis disponendi, non concludit. Nam omisso, quod dicitur Ecclesiam prædictam esse extra Territorium de Alcobatia in ea nulla 9.

fit mentio iuris decimandi, & illa fuit facta longè post donationem Territorij, quam non comprehendere decimas, sed esse restrictam ad iura Regalia, & sic temporalia, apparet ex eius lectura; imo de contrario constat ex cõcordia cum Episcopo inita, vt latè decisum fuit, *die* 21. *April.* 1606. coram bo. me. Litta, & consideratum fuit coram me, *die* 7. *Februarij huius anni.*

10. Quæ denique dicuntur de resistentia iuris contra Monasterium, cum Ecclesiæ præsumantur liberæ, non autem subiectæ, & quod Monachis sit interdicta cura animarum, procedunt in dubio, secus vero quando de contrario constat prout etiam Rota respondit in allegata *Vrgellen.* coram Illustriss. Pamphilio. Et quicquid sit in Monachis particularibus, & quando Monasterium non habet populos, in quibus terminis procedit text. in *cap. Placuit* 16. *quæst.* 1. vt notat *ibi* gloss. in Verbo, *Placuit*, de iure non est prohibitum Monasterio habere curam animarum, aut saltem de consuetudine à iure approbata, vt in *cap.* 1. *de Capell. Monachor. Clement. Ne in agro*, §. *Cæterum, de statu Monachor.* Abb. in *d. cap.* 1. *num.* 1. *&* 6. *de Capell. Monachor.* Et ita conclusum, &c.

R. P. D. REMBOLDO,

Vlisbonen. concursus. Lunæ 1. *Iunij* 1615.

DECISIO IX.

Licet alias coram Reuerendiss. D. meo Decano resolutum fuisset, non constare de vnione, quæ impediat concursum, nihilominus causa mihi postea commissa, & tertio in Rota proposita: Domini ab illa decisione recedendum duxerunt. Non quod controuerterent, quod quotiescumque transfertur in Vicarium totalis cura quoad exercitium scilicet, & habitum, locus non sit Constitutioni Sanctæ memoriæ Pij V. in ordine 32. nec non dispositioni Sac. Sancti Trid. Conc. *sess.* 24. *cap.* 14. & eiusdem Illustrissimor. Interpretum declarationibus, vt alias dictum fuit, in vna *Vlisbonen. iuris conferendi* 1. *Decemb.* 1605. coram bo. me. Litta, *& in eadem* 13. *Iunij* 1607. coram Illustriss. D. Cardin. Lancellotto, & in supradicta Reuerendiss. D. mei Decani *decis. allegat.* Sed quia non sustinere videbatur, quod in proposito totalis cura, etiam quoad habitum, vt dixi, in Vicarium translata esse probetur. 1. Istã inuenies apud Farinacium tom. 4. Decisionum, decis. 710. fol. mihi, 190.

Nam dicebant eum esse effectum vnionis, vt Ecclesia siue simplici beneficio, siue alteri 2.

alteri Ecclesiæ curatæ accessoriè vnita sit, penitus remaneat suppressa, & efficiatur prædium Ecclesiæ, cui facta fuit vnio. Rota decis. 11. de reb. Eccles. non alien. in antiq. Caccialup. *de vnio. artic.* 8. *num.* 8. Sarnen. *in Reg. de Infirm. q.* 15. *& de Trien. quæst.* 8. Ita quod Rector Ecclesiæ, cui facta fuit vnio, sit Rector, & Prælatus etiam vnitæ, Rebuff. *de Vnione num.* 49. & cura beneficij vniti resideat habitu penes ipsum, licet exerceatur actu per Vicarium, gloss. in *cap. Super eo*, in verbo, *Annexa*, iuncta gloss. *marginali*, & *ibi* Franc. *num.* 2. *de Prabend.* Ioann. Andr. Host. & alij in *cap. Exposuisti*, *de Præbend.* Abb in *cap. Extirpandæ, in repet.* § *Qui vero*, *num.* 15. *eodem tit.* Felin. in *cap. Postulasti* vers. *Sed Abb. de Rescriptis.* Mohed. *decis.* 5. *de decimis.* Vnde cum tam ex literis Clementis VI. quam etiam Sixti IV. Summi Pontificis euidenter appareat beneficium, de quo agitur, fuisse Canonicatui Vlisbonen. Ecclesiæ perpetuò vnitum; necessariò sequi videbatur, quod omne ius tam spirituale, quam temporale eiusdemmet beneficij, fuerit in Canonicatum translatum.

3. Nec obstare credebant, quod in ipsamet vnione fuerit non modo cura actualis, verum etiam habitualis Vicario ad regendum curam beneficij vniti deputato præseruata. Quia neque hoc expressè in dicta vnione vllo modo legitur, nec etiã ex eo colligi potest quod certa portio Vicario perpetuo, per quem cura dicti beneficij exercenda erat, assignata fuit, cum imo id ipsum manifestum signum sit, quod habitualis cura non penes Vicarium, sed penes Canonicum, vel Prælatum beneficij, cui facta fuit vnio, residet. Et tunc demum totalis cura penes Vicarium esse dicitur, quando ipse omnes fructus beneficij percipit, certa portione Canonico assignata, quod tamen repugnaret vnioni, sed potius mediante fructuum dismembratione, ad terminos *cap. Auaritiæ, de Præbend.* fieri contingeret, vt bene distinguit Franc. in *alleg. cap. Super eodem num.* 2. *eod. tit. de Præbend. in* 6. Cardin. in *Clem.* 1. *num.* 10. *de offic. Vicar.* cum aliis adductis per Caputaq. *decis.* 33. *num.* 3. *parte* 3.

Minus admittendum putabant, quod prædicta tunc demum procedere dicantur, quãdo vel vnio sit Monasterio, non autem Ecclesiæ sæculari, vel Vicarius ad nutum amouibilis, & non perpetuus ad regendam curam beneficij vniti deputatus fuit. Tum quia allegata 4.

iura, & Doctores in specie loquuntur de Canonicatibus, & aliis sæcularibus beneficiis, nec vlla concludens diuersitatis ratio assignari potest, tum quia cum de iure omnes Vicarij Ecclesiarum vnitarum debeant esse perpetui, siue vnio fiat Monasterio, siue alteri beneficio sæculari, vt notant omnes, in *cap. Extirpandæ*, §. *Qui vero, de Prabend.* & in *cap. Super eod.* vbi gloss. *eod. tit. lib.6.* Rota *decis.* 758. *part.* 1. *diuers.* latè Gonzal. *gloss.* 5 §.3. *num.* 10. tam tradita à Doctoribus de Vicariis, quod scilicet in ipsos cura non transferatur, quam Const. Sanctæ memoriæ Pij V. supra relata, redderetur superflua.

Intelligẽ si vnio nõ sit ad mẽsam.

5. Et quod ad hoc vt locus sit concursui, non inspiciatur, An Vicarius sit perpetuus, vel ad nutum amouibilis, fuit in terminis decisum in allegat. *Vlisbonen. iuris conferendi* 2. *Decembris* 1605. coram bon. me. Litta, idemque firmat Cardin. in dicta *Clement.* 1. *sub eodem num.* 10. *de Offic. Vic.* dum in specie inquit, etiam quod Ecclesia vnita per Vicarium perpetuum regatur. Nihilominus cura per modum cuiusdam iuris, & in habitu est apud principalem, ita quod satis patet omnes alios Doctores, qui in contrarium adduci possent, intelligi debere de cura actuali, vel de qua sit mentio facienda, iuxta tradita per Menochium *de arbitr. cas.* 201. *num.* 67.

Nec denique visus fuit aliqua consideratione dignus vltimus status beneficij, de quo agitur, cum prouisio tunc facta manifestè detegatur erronea, eo quod fuit facta vti de beneficio iurispatronatus Ecclesiastici, cum tamen facienda esset ad formam Constitutionis Pij V. quæ etiam continet decretum irritans, ideóque inficit titulum, & possessionem, ita quod ex huiusmodi prouisione nullo modo desumi possit obseruantia talis, quæ veritati rei præiudicare possit, ad *decis* Crescen. 4. *in fine de Priuileg.* Vltra quod Collatio, quæ causam præsenti liti dedit, non est conformis dictæ prouisioni, &c. 6.

R. P. D. MANZANEDO,

Ciuitatis Castelli Vnionis, Lunæ 16. Martij 1615.

DECISIO X.

Domini dixerunt, Antonio tantum informante, illi esse dandum mandatum de manutenendo etiam quoad Ecclesiam Sancti Angeli, cum de eius anteriori possessione de 1.

Idem affert Farinac. t. 4. decis. dec. 658. pag. 119.

de tempore motæ litis constet ex instrumento illius adeptionis, quod alio non existente in possessione probat, ad text. *in leg. prædia*, vbi Bartol. *ff. de acquirend. possess.* Soc. *consil.* 205. *num.* 5. *lib.* 2. Caputaq. *dec.* 337. *in princ part.* 2. Rota *decis.* 201. *num.* 3. *&* 390. *num.* 2. *part.* 1. *diuer.* Non obstat possessio Iosephi, quia tanquam recentior præsumitur clandestina, & non est manutenibilis, *cap. licet causam, de prob* Bart. *in l si duo, n.* 4. *ff vti possid.* Put. *dec.* 372. *lib.* 2.

Adde Rotã, in Melitcn. Parochialis, 17. Iunij 1603. coram Coccino, inter eius impressas, in 124. n 2 ex lit. in fin. vbi DD. ff. vti possid. Bart. in l. Si duo, n. 4 cod. tit. cum aliis.

Minus facit quod possessio Antonij sit tantum de Ecclesia S. Rochi, & S. Ioannis, non autem S. Angeli, de qua est controuersia; quia cum dicta Ecclesia S. Angeli vsque de anno 1523. fuerit accessoriè, & per viam subiectionis vnita Ecclesiæ S. Rochi, vt apparet ex literis vnionis, & ex pluribus
2. institutionibus factis per Episcopos pro tempore existentes, in quibus ista S. Rochi denominatur vti principalis, illa vero S. Angeli vti ipsi vnita, & annexa, acquisita possessione Ecclesiæ S. Rochi, censetur etiam acquisita possessio alterius S. Angeli, ad tradita per Ferret. *consil.* 14. *num.* 4. *&* 5. Nat. *consil.* 562. *num.* 13. Couar. *var. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 13. Rota *decis.* 19. *num.* 7. *part.* 2. & in nostris terminis Moder. Hispan. *ad Reg.* 8. *gloss.* 5. §. 7. *num.* 7. & fuit dictum in vna Caputaq. 20. *Febr.* 1589. coram Bubalo.

Ecclesia enim vnita dicitur possideri per Ecclesiam dominantem tamquam prædium, & Grancia. Caputaq. *decis.* 349. *part.* 3. Gambar. *de offic. & potestat. legat. in vnio. num.* 139. Seraph. *decis.* 645. *num.* 2. Et per mortem Rectoris non vacat. Sarn *in Reg. de triennali, quæst.* 8. *num.* 2. Hojed. *de incompatib p.* 2. *cap.* 3. *num.* 2. versic. *Secundo modo.* Seraph. *decis.* 1011. *num.* 1. sed eius possessio remanet penes Ecclesiam principalem, Rota *decis.* 1. *de restit. spoliat. in nou. & part.* 2. *diuers. decis.* 19. *num* 8. & fuit dictum in allegata Caputaq. *vnionis.* Vnde non videbatur opus accipere in specie possessionem dictæ Ecclesiæ Sancti Angeli. 3.

Nec obstat, quod Ecclesia S. Angeli sit Parochialis, & Antonius non habeat legitimam ætatem, quia stante dicta vnione transiuit in naturam Ecclesiæ S. Rochi, quæ est simplex beneficium, quo casu sufficit curam exerceri per Vicarios ab Ordinario positos, vt tenuisse Sacr. Congregationem Concil. Trident. Interpretum testatur *Moder. Hispan. vbi supra*, *num.* 8. Cætera vero super validitate vnionis deducta, videntur respicere petitorium, &c. 4.

R. P. D.

R. P. D. MANZANEDO,

Seguntina dimidia Annata, Luna 7. Maij 1607.

DECISIO XI.

1. Illã habes apud Farinac. tom. 3. Decisionum, la 199. LAtis duabus sententiis in partibus per Ordinarium Seguntinen. & Nuncium Apostolicum ad fauorem Capituli Seguntinen. & contra Dominum Abbatem Sanctæ Columbæ, quibus illum condemnarunt ad solutionem dimidiæ annatæ de fructibus beneficiorum prædictæ Abbatiæ annexorum, & appellatione interposita ad Sanctissimum, & per illum mihi causa commissa, Dubitaui: An prædictæ sententiæ de partibus essent confirmandæ, vel infirmandæ. Cuius dubij resolutio duplicem habet inspectionem, altera est, an indultum Leonis X. concedens Capitulo, & fabricæ dimidiam annatam fructuum beneficiorum ciuitatis, & Diœces. Seguntinen. non tamen in maiori Ecclesia prædicta consistentium, comprehendat beneficia prædictæ Abbatiæ annexa. Et Domini censuere illa non comprehendere, & per consequens ex dicto priuilegio Abbatem non teneri ad solutionem prædictæ dimidiæ annatæ.

Primò, quia huiusmodi indultum non minus fuit concessum ad fauorem Dignitatum, quam Canonicorum, quod satis desumitur ex causa in indulto expressa ad mouendum Pontificem ad prædictam concessionem, nempe vt personæ, quæ Canonicatus, & præbendas, ac Dignitates, & alia Beneficia Ecclesiastica obtinerent, frequentius solito residerent. Et ex eo ibi dicimus cultus cum eiusdem maioris Ecclesiæ decore votiuum susciperet incrementum. Vnde eodem modo, quo in concessione comprehenduntur Dignitates, comprehendi etiam debent in exceptione ibi: *non tamen in maiori Ecclesia prædicta consistentium*: cum non sit admittendum quod Papa voluerit beneficium ad fauorem Dignitatum concessum in illarum præiudicium retorquere, nec quod Dignitates sibi metipsis de suis annexis dimidiam annatam soluerent.

Quæ interpretatio eo magis est admittenda, quatenus per illam reditur ad ius commune, ex quo est fauorabilis. 2. Dec. *cons.* 3. *num.* 5. Aym. *consil.* 35. *num* 38. Sarnen. in *Reg. de iur. quæsit. non tollen. quæst.* 16. *num.* 2. Per contrariam autem

inter

interpretationem recederetur à iure communi, & sic esset odiosa, *l. ius singulare, & l. quod vero contra, ff. de legib. cap.* 1. *&* 2. *de filijs presbyter. in* 6.

3. Vlterius, quia illa verba: *Non tamen in maiori Ecclesia prædicta consistentium:* amplectuntur beneficia prædictis Dignitatibus, & Abbatiæ annexa, cum illa dicantur in maiori Ecclesia consistere. Ad cognoscendum enim in qua Ecclesia beneficia consistant, debet attendi Ecclesia, vbi præbendatus inseruit, & in qua nomen recipit, & vbi habet habitationem, vt notauit *dec.*8. *num.* 2. *de prabend. in antiq.* & quando quis deseruire tenetur in duobus locis, ab illo assumit denominationem in quo tahit moram, & in quo magis moratur, *l. seruus de leg.* 3.

4. Tum etiam ad eundem effectum est attendendum, an præbẽdatus habeat facultatem celebrandi in Cathedrali, & horis diuinis possit interesse, iuxta *dec.* 9. vers. *Et videtur attendendum, de præb. in antiq.* per text. *in l. cum quidam, de fund. instruct.* quæ decisio ad cognoscendum vbi beneficium consistere dicatur, ponderat destinationem beneficij, & Ecclesiam vbi quotidie præbendatus deseruire, & distributiones recipere tenetur, & qualitatem destinationis moræ, & seruitij, & vbi dignius, & frequentius officium exercetur, per text. *in cap. Ad Apostolica, de decimis, & text. in l. Eius qui, ff. ad municip.* Et quod non debet attendi locus beneficij situs extra Ecclesiam: quæ omnia in *d. decis.* 9. ponderata concurrunt in nostro casu, in quo Abbas habitare tenetur, & residere in ciuitate, & Ecclesia Seguntina, ibique moræ, & seruitij destinationem habet, diuinísque interesse tenetur, digniúsque officiũ Abbatiæ exercere, quin & frequentius. Vnde non mirum si prædicta beneficia isti dignitati annexa, in Cathedrali consistere dicantur, quamuis locus beneficiorum sit situs extra dictam Cathedralem, ex supradictis. Nec ad hoc est attendendum, dotem beneficij sitam esse extra Cathedralem, cum ratio consistentiæ beneficij non desumatur à dote, quæ tamquam accessoria sequitur naturam, & consistentiam beneficij, Oldrad. *consil.* 257. *n.* 15. *&* 18. Nauar. infra allegandus.

Vlterius, quia huiusmodi beneficia sunt vnita, & annexa isti Abbatiæ, vt Capitulum fatetur in suo libello, & in prædictis sententiis de partibus, expresse dicitur: Sed sic est quod beneficium vnitum conuertitur in naturam eius, cui 5.

fit vnio, & amittit nomen antiquum, Rota *decis.* 11. *num.* 3. *de reb. Eccles. in antiq.* Oldrad. *vbi supra num.* 15. *&* 19. Anch. *in cap. Accessorium, num.* 2. *de reg. iur. in* 6. Cassad *decis.* 13. *num.* 1. *super reg.* Gomez *in reg. de infirm. quæst.* 15. *num.* 1. Et sic ista beneficia Abbatiæ vnita fuerunt conuersa in naturam ipsius Abbatiæ, & provt illa consistit in Cathedrali, etiam beneficia illi vnita consistere dicuntur: & ex eo fit quod dicta beneficia sic vnita Dignitatis, & Abbatiæ, dicantur prædia illius, & fiant de eadem mensa, Rota *in nou. decis.* 2. *de excessib. Prælat.* Veral. *decis.* 349. *num.* 1. *part.* 3. Gambar. *de legat. lib.* 5. *de potest. legati, in vnion. n.* 139.

6. Et hinc est, quod ista beneficia vnita dignitatibus in tantum dicantur in Cathedrali consistere, vt ad illorum possessionem assequendam sufficiat apprehensio possessionis Dignitatis, & Abbatiæ in Cathedrali absque eo quod apprehendatur de singulis annexis. Anch *in Reg. Beneficium, ante num.* 12. *& in Reg. sine possessione, n.* 10. *in fin. de Reg. iur. in* 6. Natt. *consil.* 562. *num.* 3. Ferret. *consil.* 14. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 1. *& consil.* 236. *num.* 10. *lib.* 2. Couar. *var. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 13. Rota *diuers.* 19. *num.* 7. *&* 8. *cum seq. part.* 2. Vnde pro ista parte consuluit Nauar. *consil.* 6. *de verb. significat.* iuxta Roman. impress. qui videtur istum casum in terminis decidere.

Nec obstat decisio illa *Seguntina dimidiæ annatæ* 26. *Nouembr.* 1593. coram bo. mem. Orano, vbi fuit dictum, quod Capellaniæ existẽtes intra Ecclesiam Cathedralem, habentes tamen dotem peculiarem extra Ecclesiam continebantur in indulto, & quod illius exceptio, intelligitur de beneficiis habentibus suam dotem super mensa eiusdem Ecclesiæ, quia ex supradictis, facilis est responsio, cum beneficia huic Abbatiæ vnita, & annexa consistere dicantur in Cathedrali, vti dignior titulus Abbatiæ consistit, cui sunt vnita, & sunt prædia illius, & de eadem mensa; quæ omnia cessant in Capellaniis, de quibus in illa decisione, quæ etiam illo potissimo fundamento nititur, in obseruantia nempe 40. annorum, & vltra. Et in illo casu per testes concludenter probata, quæ tamen obseruantia in nostro casu, respicit secundam huius dubij inspectionem, de qua particulariter Domini videndum dixere. 7.

R. P. D.

R. P. D. LVGDVNEN.

Vercellen. Capellæ, Mercurij 28. Iunij 1606.

DECISIO XII.

1. Illam affert Farinac. tom. 3. Decisionum, decis. 186.

FVit conclusum, gratiam Belleti non esse iustificatam. Illa enim fundatur super deuolutione ad Sedem Apostolicam vigore Concilij Lateranen. iuxta *cap. 21. de concess. præbend.* ideoque ea deuolutio bene, & concludenter esset probanda, maximè contra possessorē Put. *dec. 266. lib. 3.* Ægid. *decis. 265.* Huiusmodi autē probatio hoc casu non adest, siquidem cum deuolutio fiat à Capitulo ad Ordinarium, ab Ordinario ad Metropolitanum, ab eo ad Nuncium, à quo denique ad Papam terminatur prædictorum omnium, probanda esset successiua semestris negligentia, *cap. 2. & cap. licet el 1. de supplend. neglig. Prælat.* Gloss. *in Clement. vnica*, in verbo, *locorum, eod. tit.* Quia Papa non præsumitur hoc casu vti velle præuentione, vt fuit dictum, in vna *Calciaten. dimidiæ Portionis* 17. *Decembr.* 1582. coram Orano. Tempus vero sex mensium non currit nisi à die scientiæ vacationis. Rebuff. *in prax. tit. de deuolut. num.* 11. & scientia est probanda, *ibid. num.* 12.

2. Vnde quicquid sit de Ordinario ex præsumptione propter Visitationem, & de Capitulo propter possessionē, quàm à d. Capitulo petiit Leporatus ob vacationem per mortem Martini Falleti, saltem in aliis adest præsumptio ignorantiæ, cum tamen ad effectum deuolutionis scientia debeat esse certa, nec præsumpta sufficiat, Put. *decis. 143. lib. 1.* Mohed. *decis. 4. eod. lib.* Sed nec hoc casu considerari deuolutio potest. Primò, quia vacauit Capp. in mense Febr. reseruato. Deuolutio autem cessat in reseruatis, quippe cum beneficia reseruata Ordinarius conferre non possit, nec etiam illius negligentia dari possit in illorum collatione, Cassad. *decis. 8. n. 3. & 8. de publ.* Secundò hoc casu quia vacatio fuerat consumpta per vnionem factam de hac Capella per bo. me. Cardinalem Guidonem Episcopū Vercellen. cuius Vnionis vigore Leporatius prædictæ Capellæ possessionē apprehendit. Ideoque non aderat locus collationis. Feder. *consil. 200. num. 2.* Sarnen. *de Triennali, quæst.* 8. Rebuff. *de Vnione, num.* 13. Paris. *consil.* 31. *num.* 10. *lib.* 4. Et per consequens nec poterat deuolui ad Sedem Apostolicam, cum deuolutio in vacantibus, & iis quæ conferri possunt,

locum tantummodo habeat, *cap. 2. de concess. Praebend.* Stante autem quod vacatio per dictam vnionem iam consumpta fuerit, non suffragatur, quod fuit allegatum de clausula, siue alio quouis modo, videlicet illius vigore capi posse vacationem in mense reseruato, nec fuisse necessariam probationem deuolutionis. Non obstat, quod dicitur vnionem debuisse habere locum, quandiu Rector consequutus fuisset annos 15. ideoque Leporatus non potuisset vti facultate vnionis, cum beneficium obtineat vsque ad praedictum annuum valorem. Fuit enim responsum, quoad Capellam Sancti Petri ex testibus pro parte Leporati examinatis, qui sunt plures, & absque exceptione, atque melius concludunt de communi valore percutientes tempus, non solum anni 1590. de quo tempore Leporatus coepit possessionem Capellae, de qua controuertitur, sed etiam annorum praecedentium, & sequentium apparere, quod valor praedictae Capellae non ascẽdit ad aureos 20. etiam non deductis oneribus, quibus computatis forsan ad aureos 12. non ascendit. Vltra quod constat de lite super dicta Capella inter Capitulũ, & Leporatum, qua stante Leporatus non potest dici pacificus possessor.

Quo vero ad Capellam SS. Simonis, & Iudae, cuius fructus dicuntur ascendere ad aureos septem in circa: vltra quod nec coniuncti fructibus Capellae S. Petri constituerent summam aureorum 25. deductis oneribus. Adhuc fuit responsum illam Capellam SS. Simonis, & Iudae non fuisse vnitam expressè, nec probari, quod titulus illius esset penes Leporatum, sed potius, quod de ordine Capituli colligebat fructus in cõputum cuiusdam summae, quae sibi per dictum Capitulum praestabatur, & ita intelligenda est quietatio, quae datur de anno 1589. facta per Leporatum, quia licet in subscriptione se nominet Vicarium, non tamen apparet, quod fecerit quietantiam vti Vicarius, nec quod verbum illud stet restrictivè, sed potius demonstrativè, ad tradita per Natt. *consil. 34. n. 5. & seqq.* 3.

Accedit quod Belletij gratia, nec quoad valorem Capellae de quo agitur, videtur iustificata. Data est enim Kalend. Apr. 1601. & tamen testes pro illius iustificatione omnes deponunt de mense Martij anni sequẽtis. Praeterea alij loquuntur de locatione, per quam non probari valorem fuit saepius decisum, alij de auditu, 4.

alij

alij faciunt quasdam deductiones, quæ indigerent discussione Postremò nullatenus iustificatum est, quod narrauit Belletius, Leporatum nullo titulo, sed propria temeritate detinuisse, & detinere dictam Capellam. constat enim de Titulo Vnionis.

Illustr. CARD. SERAPH.

Pampilonen. Parochialis de Stella Lunæ 14. Decembris 1598.

DECISIO XIII.

1\. Habetur inter impressas huius Eminentiss. Cardin. la 1304.

FVit conclusum curam Ecclesiæ Parochialis de Stella residere penes Abbatum de Hyrache. Primò enim pro hac parte facit donatio Regis Nauarræ Sanctij, qui concessit dictam Ecclesiam à se constructam in hæreditatibus propriis, Abbati, & Monachis de Hyrache in perpetuum, cum decimis, & primitiis, ac oblationibus, & obuentionibus suorum Parochianorum integrè, & pacificè, sine subiectione, & contradictione alicuius sæcularis, aut Clericalis personæ. Et Episcopus Pampilonensis ad instantiam Regis prædictam donationem concessit. Ex qua colligitur Ecclesiam fuisse pleno iure concessam Abbati, & Monasterio de Hyrache, & cum donatio comprehendat decimas, primitias, & oblationes, de quibus Rex non poterat disponere, nisi de consensu Episcopi, ea omnia comprehendere, quæ in donatione Regis continentur, quamuis dici posset licuisse Regi ita disponere vigore priuilegiorum Apostolicorum, & præcipuè Vrbani. Vnde sequitur curam animarum ad eum spectare, qui percipit ea omnia emolumenta, quæ curam gerenti, de iure competunt, vt penes eum sit onus, penes quem est & commodum.

Secundò, hanc donationem sortitam fuisse effectum, & ex obseruantia cõprobari arguunt testes examinati pro Abbate, qui probant Abbatem à 50. annis, & citra percipere medietatem decimarũ, ac fructuum, & oblationum. Item tertiam partem pedis Altaris, & prouidere de Beneficiis, visitare, excommunicare, prædicare, & computa exigere. Quiquidem omnes actus comprobãtur per testes Vicarij, & Beneficiatorum, vt bene deducitur in facto. Hincque resultat clara iuris conclusio, quam firmat Cardin. *in Clem. vnica de Offic. Vicar n.10.quæst.9.* Quod quando primitiæ, decimæ, oblationes, quæ dantur ratione curæ, competunt alicui principali, 2.

Excommunicat Abbas. De quo mirari quis nõ debet, quia aliqui Rectores, Parochi, seu Plebani excommunicant

assignata certa portione Vicario iuxta *cap. Suscepta, de Prabend.lib.6.* tunc cura dicitur esse penes dictum principalem; secus si eos perciperet Vicarius, & assignaret portionem principali. Tunc enim diceretur cura esse penes Vicarium. Idem tenet gloss. *in Clement. Frequens,* in verbo, *Ad mensam,* & *ibi* Imol. *n.16. de excessib. Pralat.*

Clericos, & laicos parochianos suos Vi de supra q.11. num.10 text. expressum, c. *Cum ab Ecclesiarum Pralatis,* cũ gloss. verbo, *Rationabiliter,* el 3. de offic. Iudic. Ordinarij.

Tertiò comprobatur ex eo quod Vicarius non est perpetuus, sed amouibilis. Quod quidem est signum manifestum curam penes eum non residere, sed solum eius exercitium, vt tradit Innoc. *in d.*
3. *Clement. Frequens, num.3.* Sicuti quando Ecclesia spatio quadraginta annorum fuit deseruita per Vicarium temporalem, tunc dicitur esse de mensa, vt tradit Rebuff. *in repet. cap. extirpanda, §. Qui vero, 2. conclus. de Prabend.*

4. Quartò facit quod coram Abbate præsentant Vicarium amouibilem Hoc enim est manifestum signum superioritatis, vt per Abb *in d.cap.de Monach. num 9. de Prabend.* Doctores *in cap. si 1. de iurepatron.*

5. Quintò ponderatum fuit Abbatem fuisse coactum augere seruitium, & assignare congruam, quod spectat ad Rectorem Ecclesiæ ad text. *in cap. Sicut, de supplend. neglig. Pralat. & in cap. Auaritia, & cap. de Monachis, de Prabend.* & notat Rebuff. *de cong. post n.15.* Crescent. *decis. 1. de Offic. Vicarij.*

Postremò cum cura non possit esse penes Vicarium temporalem, neque penes Episcopum, qui licet in genere habeat curam totius diœcesis, non tamen potest habere curam particularem vnius Parochiæ, quæ est incompatibilis cum Episcopatu, vt fuit dictum coram R.P.D. meo Pamphilio in vna *Pampilonen. de Gongora*, consequens est, vt sit penes Abbatem, quod optimè confirmatur ex concordia inter Abbatem, & Monachos ex vna, & Beneficiatos ex alia, super approbatione Vicarij, quæ licet non sit in forma probanti, nihilominus recipit adminiculum ex obseruantia. Et hoc fuit dictum ex abundanti. 6.

Adde decisionem coram Vbaldo, supra la 3. num.

Neque obstat, quod post præsentatum Vicarium, & eius approbationem, quæ fit ab Abbate, is mittatur ad Episcopum pro obtinenda licentia exercitij curæ animarum, quia ex quo populus non est exemptus, debet Vicarius approbari per Episcopum Ordinarium loci, vt probat text. in *Cap. vnic. de Capell. Monach. in 6.* Anto de Butr. *num.10.* Imol. *num.7.* Abb. *n.15.* & in *cap.1. num.6. eod. tit.* Et ita intelli 7.

intelligitur Vital. alleg. iuxta *cons.*Bellam.38.*num.*18. *in fin.*

8. Vltimò non obstat, quod non constet de annexione, siue vnione, istius Parochialis Monasterio de Hyrache: quia virtualiter de ea constat, ex supra deductis, vt fuit resolutum coram me in *Alben. Præpositura* 8. *Aprilis* 1598. Non enim potest Monasterium alio modo eam obtinere, quam per viam vnionis ex largitione Episcopi, vel concessione Papæ, vel præscriptione cum titulo, & cursu 40. annorum, vt per Vital. in *dicta Clementina Frequens*, *num.* 9. & ita conclusum pro Abbate, & Monasterio.

Illustr. CARD. PAMPHILIO.

Eiusdem Pampilon. Parochialis de Stella Luna 28. *Februarij* 1600.

DECISIO XIV.

1. FVit resolutum pro confirmatione sententiæ Rotalis, de cuius iustitia constat ex diuisione R. P. D. mei Seraphini, in qua respondetur omnibus in contrarium deductis. Quod enim dicitur donationem huius Ecclesiæ factam Abbati, & Monasterio de Hyrache ex obseruantia, quam vt habetur in decis. bene probant testes examinati in secunda instantia, qui etiam si paterentur aliquas exceptiones, adminiculantur ex aliis etiam nulliter examinatis in prima instantia.

Aliud fundamentum quod per præfatam donationem, non censeatur translata cura animarum in Abbatem; similiter tollitur in decisione, ex quo Ecclesia fuit pleno iure concessa Abbati: & cum donatio Regis habuerit originem ex concessione Vrbani, qui dedit Regi facultatem distribuendi Ecclesias, quas in propriis hæreditatibus fundauerit, omnis cura dicitur translata in Abbatem, vt fatetur Francus ex aduerso allegatus, in *cap. vnic. sub num.* 3. *in* 2. *membro suæ distinctionis, de Capell. Monachor. in* 6. 2.

Pleno iure, id est quo ad spiritualia & temporalia.

Omnis cura, id est actualis simul cum habituali, quæ exprimitur in sententia, q. 10. num 9.

Vltra quod Franc. & alij allegati loquuntur de cura populi respectu institutionis authorizabilis, quã Episcopus à se abdicare non potest, & ad ipsum solum spectat, quia populus non est exemptus, iuxta not. in *Cap. Cum & plantare*, vbi Abb. *num.*7. Socci, *num.*8. & cæteri *de Priuilegiis*, Abb. in *cap. de Monachis, num.*9. *de Præbend.* cum aliis in contrarium allegatis. Et cum de ista modo non agatur, quia Abbas illam non prætendit, sed solum dicit ipsum esse Rectorem, sicut quilibet alius Rector, penes quem existit cura animæ 3.

animarum suæ Parochiæ, ita vt possit exercere omnia, quæ possunt alij Rectores in sua Parochia. Et ideo non mirum si Vicarius ad exercitium curæ destinatus approbetur, & recipiat regimen populi & institutionem ab Episcopo, quia iuxta terminos. *Cap. 11. de Capell. Monachor. in 6.* cum *ibi* not. hoc respicit curam iurisdictionalem, & institutionem authorizabilem, de qua modo non quæritur.

4. Quod dicitur associationem esse de iuribus plenæ subiectionis, quæ Abbas non habet: non facit ad rem: quia non prætenditur associatio ratione iurisdictionis, quam Abbas habeat in Vicarium, & Beneficiatos, sed quia sunt deputati ad coadjuuandum. Rectorem in Ministerio Sacramentorum, & curæ, & consequenter quoad concernentia præfatum ministerium, teneantur Abbati tanquam Rectori assistere, & illum coadiurare.

5. Quod deputatio Prædicatoris pertineat ad Episcopum, similiter non obstat, quia Abbas prætendit tantummodo sibi licere transmittere Prædicatorem approbatum ab Episcopo.

R. P. D. COCC. DECANO.

Eiusdem Pampilonen. Parochialis de Stella, Lunæ 23. Iunij 1603.

DECISIO XV.

Petebatur remissoria ad euitandam decisionem in qua firmatur sententias fuisse validas quoad Parochianos citatos, licet secus quoad Beneficiatos non citatos, quia actiones erant diuersæ, & Fiscalis non erat in causa, & Vicarius est amouibilis. Quare non poterat dare de nullitate, cum cura sit penes Abbatem, cuius Monasterio Ecclesia est vnita. Et ideo cum omnes articuli tendant ad probandum quod Vicarius est perpetuus, tam ex capite calumniæ, quam irreleuantiæ, Domini censuerunt remissoriam esse denegãdam. Ex deductis enim coram R. D. meo Patriarcha Alexandrino 14. Decembr. 1598. in hac causa constat Vicarium esse amouibilem: & quamvis etiam ad euitandam illam decisionem articuletur contra ipsius fundamenta; tamen manifestè colligitur calumnia, quia ex multis præsentationibus, quæ dantur in summario Abbatis ab anno 1544. vsque ad annum 1579. constat semper Vicarios fuisse ad annum præsentatos

1. Est inter eius impressas, la 121. fol. mihi 124.

ſentatos, & admiſſos. Et quamvis propter præſumptam calũniam non de facili denegetur remiſſoria, Ægid. *dec.* 644. tamen hoc procedit quando articuli ſunt releuantes, quod non eſt hic, vt infra dicetur, vel niſi calumnia eſſet vehemens, prout fuit reſolutum coram R. D. bo. me. Oriolen. in cauſa *Caurien. Iuriſdictionis 26. Februar.* 1587. Qualis videtur in caſu iſto, ſtantibus prædictis prætenſionibus.

2. Nec releuant teſtes pro parte Parochianorum examinati, qui deponunt Vicarium eſſe perpetuum: quia non propterea ceſſat calumnia. Ex ſcripturis enim conſtat Vicarium eſſe amouibilem: & clarum eſt, quod in concurſu præualet probatio per ſcripturas, vt fuit reſolutum. Coram bo. me. Bubalo, in cauſa *Calaguritana beneficij. Iunij* 1589. Vltra quod teſtes deponunt poſt conſtitutionem Synodalem factam de anno 1590. in qua præcipitur, quod Vicarij amouibiles exinde non amouerentur abſque legitima cauſa. Sed nec huiuſmodi Conſtitutio tollit quod Vicarius ſit amouibilis: ſatis enim eſt, quod beneficium in titulum ei non conferatur, & quod ſimpliciter abſque alia priuatione remoueri poſſet.

3. Ex capite irreleuantiæ pariter remiſſoria fuit denegata: probatis enim articulis non releuarent. *l. Ad probationem C. de probatio.* Gloſſ. & Bald. in *Cap. Cum contingat, de offic. delegat.* Caſſador. *dec.* 2. *de dilat.* Caputaq. *deciſ.* 66. *par.* 3. Paleott. *deciſ.* 294. Mohed. *dec.* 199. nam non adeſt perſona legitima, quæ habeat mandatum pro Vicario. Nec poſſunt Parochiani pro ipſo dare de hac nullitate, ad text. in *l. Per fundum, ff. de ſeruit. ruſtic. prædio.* ibi, *benignius*, vbi vnus ex ſociis cedens ius ſuũ, non poteſt poſtea obiicere de iure aliorum qui cedere noluerunt, vt bene explicat materiam gloſſ. *fin. ibidem.* Et merito quidem in præſenti caſu, quia Vicarius nec reclamat, nec aliquid dicit, quare cenſetur ſententiæ acquieſcere, *l.* 1. *C. de appellat. l. ab eo, C. quem, & quam Iud.* Eoque magis, quia Parrochiani ſemper comparuerunt pro Vicario, & hodie volunt allegare turpitudinem ſuam, ipſos comparuiſſe abſque mandato, & ex hoc capite dare de nullitate reſpectu ipſius Vicarij.

Eod. R. P. D. COCCINO DECANO.

Eiusdem Pampilonens. Parochialis de Stella. Vener. 8. Nouembris 1602.

DECISIO XVI.

1. Inter eius impressas, la 81. fol. 167. QVamvis ius Parochialitatis sit indiuiduum, ad tradita per Innocentium, in *Cap. Prudentiam, num.* 9. vbi Decius, *num.* 46. *de offic. delegati*, tamen cum super eo solum egerint Parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarãt, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Hyrache, Parochianósque non posse impedire iura Parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati
2. in visitatione, sunt valida quoad ipsos Parochianos citatos, licet secus dicendum sit, quoad alios
Adde aliã decis. Venetiarũ, seu nullius Decimarũ. 15. Nouembr. 1601. coram eodem Coccino la 83. fol. 169. nu. itẽ 2. non citatos, *l. Non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque*, vbi Castren. *in princ. ff. de re iudicat.* Gabriel. *cons.* 56. *numer.* 16. *vol.* 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure Parochialitatis, quia cum fuerint citati coram Ordinario, responderunt, excepta assistentia prætensa ab Abbate, quam ipsi non præstabant, de mandato Episcopi, sed Superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant Parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit ius, & interesse super quo agebant Parochiani, sed quid separatum ab illo: & sic non agebatur de re ipsa, hoc est, de iure Parochialitatis, quoad omnes, sed quoad Parochianos tantùm. Vnde cessat obiectum ex decisione in *causa Montis Regalis* coram R. P. D. Lancellotto.

Nec facit, quod sententiæ condemnent etiam Vicarium, & promotorem fiscalem: quia quatenus attinet ad Vicarium, cum Ecclesia sit vnita Monasterio de Hyrache, & Vicarius 3.
ipse sit amouibilis, non potest dare de nullitate, cum cura penes Monasterium resideat, & 4.
ipse nomine ipsius Monasterij Quocirca vide hic decis. 32. num. 3. & seqq. maximè 4. & 13.
curam exerceat, ad eius libitũ, Gloss. in *Extrauag. Execrabilis*, in verb. *temporalis, de Prabend.* Rot. *decis.* 1. *numer.* 2. *de Excessib. Pralat. in nou.* Bisignet. *decis* 21. *sub num.* 2. *de Probat.* Cardin. in *Clement.* 1. *sub num.* 15. *de Offic. Vicar.* Oldrad. *cons.* 38. *numer.* 1. 9. *&* 12. Rebuff *de dispensat de non residen. num.* 15 Vltra quod, non adest hodie in causa persona legitima, quæ nomine Vicarij prædicti possit dare de nullitate.

Et pari modo respondetur ad interesse promotoris fiscalis, quia

quia ipse non erat in causa, & vltima sententia Rotalis, solum
5. de eo facit mentionem. Quare dicendum est sententiam ipsum non afficere. Salycetus, in *l. 1. num. 4. C. si aduers. rem iudic.* Bald. in *l. ab eo, num. 17. C. Quomodo, & quando iudic.*
6. Et cum non esset in causa, non potest dare de nullitate. Licet enim in partibus fuisset actum inter Abbatem, & ipsum promotorem fiscalem, & Abbas obtinuisset sententiam in sui fauorem, excepta assistentia Beneficiatorum. Tamen denuo introducta causa, & citato promotore, respondit, citandos esse Beneficiatos, & Parochianos, postmodum vero nihil cum eo actum fuit, & nec sententia Ordinarij, nec alia Metropolitani, nec prima Rotalis de eo faciunt mentionem, sed solummodo secunda sententia Rotalis. Nec dictæ sententiæ Rotales quatenus confirmant sententias de partibus in eo quod continet fauorem Abbatis, comprehendunt sententiam prædictam, quia omninò est, & penitus separata ab actione, cuius vigore causa commissa est in Rota.

Nec subsistit quod prætenditur probari, tam ex articulis datis coram Ordinario, quam coram Metropolitano, hanc esse vnicam causam defensionis, quia illi sunt intelligendi, quoad hanc assistentiam stante prædicta protestatione Beneficiatorum, dum fuerunt citati.

Clarum siquidem est, quod præcedentia declarent sequẽtia *l. Si seruum plurium. § fin. l. Qui filiabus in princ. de legat.* 1. Et præcedentia magis influunt ad declarationem sequentium, quam contra, *l. Quisquis*, & *ibi* Bart *de legat.* 3. Ias. in *l. 1. n. 5. C. de lib.* præter Paris, *cons. 48. n. 52. lib.* 3. Et ita etiam sunt intelligendi articuli pro parte Monachorum dati.

R.P. DOMINO CERRO,

Pampilonen. Vicariæ de Stella

Lunæ 16. Iunij 1642.

DECISIO XVII.

DVm coram bo. me. Merlino Decano, vtraque parte informante disputaretur cui esset concedendum mandatum de manutenendo in possessione, seu quasi deputandi, seu nominandi Vicarium in Ecclesia Parrochiali S. Ioannis oppidi de Stella, an scilicet Parochianis dicti oppidi, an vero Abbati Monasterij Beatæ Mariæ de Hyrache, Ordinis S. Benedicti, Domini ordinarunt, vt videretur de bono iure, & postea Abbate tantum informante, fuit resolutum constare de bono eius iure. 1.

2. Cum enim d. Ecclesia sit vnita Monasterio B. Mariæ de Hyrache, ius nominandi, seu deputandi Vicarium, Ecclesiæ vnitæ spectat ad eos, quorum Ecclesiis reperitur facta vnio, iuxta Constitutionē San. mem. Pij V. pluries canonizatam tam à Sacra Congregatione Concilij, vt referunt Gonzal. *ad reg. 8. gloss. 5. §. 3. num. 53. & 54.* Garcia *de benefic. part. 9. cap. 2. num. 291. cum seqq.* quam à Rota vt coram bo. me. Buratto *decis. 214 num. 1. & decis. 925. num. 2.* & coram Cardin. Caual. *decis. 595. num. 3.* vers. *Stante autem tali ratione, & in Cæsaraugustana Vicariæ*, coram R. P. D. meo Ghislerio, quæ est *in recent. decis. 16. part. 6.* vbi aliæ referuntur.

3. Vnio probatur ex donatione dictæ Ecclesiæ facta ipsi Monasterio per Sancium Regem Nauarræ vsque de anno 1225. vigore priuilegij Pontificis Vrbani Regibus Hispaniarum concessi, postmodum confirmata ab Ordinario Pampilonen. & Archiepiscopo Tarraconensi.

4. Licet enim ex simplici donatione beneficij non inferatur per necesse ad vnionem, vt aduertit Rota *in Taruisina Parochialis* 1613. coram Vbaldo, quia tamen in hoc casu vltra plura adminicula, donatio concepta fuit verbis amplissimis, & continet decimas, primitias, & oblationes, ac obuentiones omnium Parochianorum, pernecesse importat vnionē, cum hæc omnia alio titulo obtineri non possint ad tradita per Vitalin. *in Clement. Frequens, n. 48. & 49. de excessib. Prælator.* Rota coram Martino Andrea *dec. 11. num. 1. & in Salernitana Portionis fructuum*, Eminent. D. Cardinali Verospio, *decis. 50. num. 11. part. 7. recent. Et in eadem causa*, coram Cardinali Seraph. *decis. 1304. n. 3.* vers. *Vltimo non obstat*, sufficit enim in donatione virtualiter contineri vnionem, licet expressa mentio de ea facta non fuerit. Paris. *consil. 44. n. 5. lib. 1.* Crauet. *consil. 49. num. 10.* Garc. *de benefic. part. 12. cap. 2. n. 256.* Rota coram Seraph. *dec. 1272. num. 1. & dicta dec. 1304. sub n. 3. & in dicta decis. 11. num. 1.* coram Martino Andrea, *& d. decis. 50. vbi proximè, p. 7. recent.* Et ita conciliantur contrariæ Rotæ decisiones firmantes ex donatione non inferri ad vnionem, intelliguntur enim de donatione simplici, non de concepta verbis amplissimis, & ex pluribus adminiculata, vt distinguendo tradit Add. ad Gregor. *decis. 77. sub num. 11.* vers. *Quæ tamen decisiones.*

Adminicula autem, & quidem 5.

dem

dem efficacia desumuntur. Primo ex vniformi, & continua obseruantia, & fortius quia Abbas per tres sententias Rotales bo.me. Seraphini, Peniæ, & Coccini conformes, & in iudicatum transactas, obtinuit d. vnionem canonizari, ex quibus nedum resultat vehemens vnionis adminiculum, & præsumptio, sed illa redditur indubitata, notoria, & manifesta. Rota *dec.* 210. *num.* 1. *part.* 5. *recent.* Secundò ex testibus datis *in Summario Abbatis, n.* 4. deponentibus de publica voce, & fama, quæ sufficit ad probandam vnionem. Felin. *in cons.* 2. *n.* 16. *&* 21. Caputaq. *dec.* 347. *n.* 4. *part.* 3. Addit. ad Gregor. *decis.* 196. *num.* 3. versic. *Arguitur, circa med* Rota *in recent. decis.* 724. *num.* 2. *part.* 2. Attenta præsertim qualitate actorum vnioni maximè congruentium, Abbatem scilicet exegisse redditus, prouentus, & decimas, olim ad Ecclesiam Sancti Ioannis spectantes, detracta certa portione pro Vicario, quod manifestè supponit vnionem. Cardinal. *in Clem. num.* 10. *q.* 9. *de officio Vicar.* Addit ad Greg. *d. decis.* 296. *num.* 3. *eod.* vers. *Arguitur*, post princip. Rota *in rec. d. decis.* 102. *num.* 3. *part.* 1. *& decis.* 204. *num.* 1. vers. *Tum ratione perceptionis decimarum, part.* 2. *& decis.* 16. *num.* 6. *&* 8. *part.* 6.

Nec aduersari dixerunt Domini Testes pro Parochianis examinati, quia præter quod deponunt de simplici instantia, nec vllatenus concludunt de aliquo iure nominandi obligatorio, & coactiuo, vt distinxit Rota coram Cardinali Caualerio, *decis.* 419. *num.* 3. vers. *Et licet incola.* Non probant aliquem titulum, vel consuetudinem legitimè præscriptam, multóque minus immemorabilem cum fama priuilegij, vt opus esset ad firmandam in Parochianis competentiam coactiuam iuris nominandi contra dispositionem dictæ Constitutionis Pij Quinti, vt inter alios aduertunt Rocch. *de iurepatr.* in verbo, *ipse velis, q.* 36. Lambert. in *eod. tract. lib.* 1. *p.* 1. *q.* 10. *principali, art.* 8. vers. *Tamen considera*, Cardinal. Caual. d. *decis.* 419. *num.* 5. 6.

Et in omnem casum, quævis contraria possessio, & obseruantia, vbi etiam probaretur, non releuaret tanquam infecta ex clausula, *sublata*, & decreto irritanti, quibus munita est eadem Constitutio, *Cap. si eo tempore de elect. in* 6. Caputaq. *decis.* 325. *num.* 2. *p.* 1. Lotther. *de re beneficiar. lib.* 1. *q.* 31. *num.* 25. Rota *in recent. d. decis.* 710. *num.* 6. *par.* 2. *& decis.* 16. *num.* 17. *par.* 6. cum pluribus adductis in dicta. *Dertusen. Vicariæ* coram. bon. 7.

mem. Merlino apud Postium *de manutent. decis.* 186. *num.* 4.

8. Quod autem dicebatur constitutionem Pianam loqui solum de Vicariis perpetuis, qualis non est ista, quæ est ad nutum amouibilis, & fuisse reuocatam per Constitutionem 15. Gregorij XIII. nullum habet fundamentum, Quia licet constitutio exprimat Vicarias perpetuas tanquam eas in quibus aderat maior ratio dubitandi, verè tamen comprehendit etiã ad nutum amouibiles vt *in dicta Constitutione sub* §. 5. *vers. & si dicta Parochialis Vnita*, ibi; *teneantur in Vicarias ad nutum tamen Suporiorum suorum amouibiles deputare*, & apertè tradunt Gonzal. *sup. Reg.* 8. *Gloss.* 5. §. 3. *num.* 79. & Barbos. *de Offic. & potest. Episcopi*, *p.* 3. *allegat.* 73. *num.* 190. *vers. Qua omnia confirmabis.* Non fuisse autem reuocatam per Constitutionẽ Gregorij, notat idem Gonzal. *vbi supra eodem n.* 79. dicens Gregorium ore proprio reualidasse dictam Constitutionem Pianam, solúmque præscripsisse certum modum in nominando Vicarium religiosum amouibilem.

Et ita, &c.

R. P. D. CERRO.

Eiusdem Pampilonen. Vicaria de Stella Mercurij 3. Iunij 1643.

Decisio XVIII.

Defuncto Ioanne de Munarreiz Vicario Parochialis Ecclesiæ S. Ioannis Ciuitatis de Stella, contendere cœperũt super nominatione noui Vicarij œconomi, & Parochiani eiusdem Ecclesiæ ex vna, & Abbas Monasterij Beatæ Mariæ de Hyrache, ex altera, prætendentes hinc inde ius nominandi Vicarium ad se pertinere. Super quo introducta causa coram Ordinario Pampilonensi, & exinde ad Rotam deuoluta, fuit disputatum cui ex his partibus esset concedendum mandatum de manutenendo; sed quia multa hinc inde deducebantur respicientia Petitorium, fuit ordinatum, quod videretur de bono iure. Super quo proposito dubio coram bo. me. Merlino, sub die 16. Iunij 1642. Rota, Abbate tantum informante, respondit, constare de eius bono Iure; Quia Ecclesia S. Ioannis reperitur vnita Monasterio Beatæ Mariæ de Hyrache, & in Ecclesiis vnitis, clara est dispositio Constitutionis sanctæ me. Pij V. 47. in Bullario 1.

Bullario nouo, quod ius nominandi Vicarium spectet ad eos, quorum Ecclesiis facta est vnio. Quam Constitutionem sæpius canonizauerunt Rota, & Sacra Congregatio Concilij, vt patet ex decisionibus, & resolutionibus eiusdem Congregationis adductis in decisione dicta die à me extensa.

2. Nec obstabat quasi possessio nominandi, quam Parochiani allegarunt. Tum quia testes, & instrumenta, ex quibus ea deducebatur, non concludebant de aliquo iure coactiuo, & obligatorio, provt requiritur iuxta *decis.* Cardinalis Caualleri 419. *sub num.* 3. Tum quia in omnem casum in Constitutione Pij V. adest clausula, *sublata*, & decretum irritans, quæ tollunt, & inficiunt omnem possessionem, & quamcumque obseruantiam contrariam, vt latè in eadem decisione firmatur.

3. Emanata hac resolutione Parochiani, pro euertendis illius fundamentis, articularunt se esse in ista quasi possessione nominandi à tempore immemorabili, & petierunt remissoriam pro examinandis testibus; sed contradicente Abbate, proposui de more dubium, An remissoria esset danda. Et non esse dandam, in hac quarta propositione, Domini responderunt.

Quia licet causa vertens super iure nominãdi ad effectum remissoriæ iudicetur prophana, Achill. *decis.* 11. *de iurepatr.* Cæsar. de Graff. *decis.* 1. *num.* 11. *de dilat.* cum aliis per Addit. ad Sanct. mem. Gregor. *decis.* 164. *sub num.* 7. Et in causa prophana secundum ordinarias regulas iuris, pro concessione remissoriæ sufficiat materiã esse releuantem, absque aliquo fumo, & talis videatur articulata immemorabilis, quia ea probata cessabit Constitutio Pij V. per quam non potest censeri sublata immemorabilis, cum de ea non fiat mentio in dicta Constitutione, provt est opus ad effectum vt immemorabili censeatur derogatum. Marescott. *var. resol. lib.* 2. *resol.* 101. *num.* 4. *& seqq.* Gratian. *discept. forens. cap.* 492. *n.* 5. *& cap.* 578. *num.* 10. *& seqq.* Gonzal. *super reg.* 8. *gloss* 33. *num.* 6. Rota *in recent. decis.* 614. *num.* 1. *part.* 2. & in his terminis Sanchez *super Decalog. lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 191. *vers.* 3. *fallit*, & alij, quos allegant ipse, & Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 72. *num.* 190. 4.

Attamen contrarium in hoc casu conseruant Domini, cum allegata immemorabilis, visa sit imaginata, inverisimilis, & prrsus improbabilis: quo casu remissoria semper denegari consue 5.

consueuit, ne conteratur tempus, & partes defatigentur tædio, & expensis, expectando probationem, quæ verisimiliter fieri non potest, Rota *diuers. decis.99. num.1. part.4. & in recent. decis.146. num.13. part.5. & decis.315. num.4. part.6. & decis.128. num.1. part.7.* & dictum fuit *in Ferrarien. Parochialis 6. Martij* 1642. coram me.

6. Talem autē esse hanc, quam Parochiani prætendunt posse probare ex eo liquet, quia ipsi articularunt, se esse in quasi possessione iuris nominandi, tanquam Patroni laici, à tempore immemorabili, & tamen in facto apertissimè constat, quod ipsi non habent, nec vnquam habuerunt iuspatronatus dictæ Ecclesiæ, cum illud ab initio fuerit acquisitum à Sanctio Rege Nauarræ ex fundatione, & dotatione, & ex eo transierit ad Monasterium Beatæ Mariæ de Hyrache, cui fuit concessum à dicto Rege in donatione eiusdem Ecclesiæ, quam fecit dicto Monasterio liberè, & absque vllo onere, & sine subiectione alicuius personæ sæcularis, vel Clericalis, vt apparet ex instrumento donationis, & ex illius confirmatione facta ab Ordinario Pampilonensi, in *Summario secunda positionis, n.1.* Vnde non solum est inverisimile quod ipsi possint probare ius nominandi cum certum sit, quod illud Parochianis non competit sine iurepatronatu, vt post Innocent. Io. Andr. & alios tradit Abbas in *C. Querelam, n.2. ante fin. de elect.* & Gonzal. *super Reg. 8. gloss.18. num.90.* vers. *Parochiani námque.* Sed prorsus impossibile quod eius respectu possit probari immemorabilis, quia dum constat de fundatione, & sic de certo initio dictæ Ecclesiæ, cessat, & excluditur immemorabilis, cum hæc requirat, quod initij memoria non extet. Rota coram sanct. me. Gregor. XV. *decis.467. num.6. & in recent. decis.285. num.4. par.2. & decis.56. n.18.* & *decis.137. num.6. p.6.* & coram bo.me. Buratt. *decis.831. num.6.*

Nec refragantur multæ nominationes factæ à Parochianis in quibus ipsi potissimum se fundabant: quia cum non sint factæ, nec fieri potuerint ratione iurispatronatus, quod aliis competebat, sed appareant factæ per viam petitionis, & admissæ ab Abbatibus ad preces, & supplicationem Parochianorum, non probatur ex illis aliqua eorum possessio, sed solum quædam honorantia, & prærogatiua nominandi Vicarium gratum, & beneuolum, quæ non constituit in aliqua quasi possessione, nec attribuit 7.

aliquod

aliquod ius coactiuum & obligatorium Gemin. *cons.* 45. *n.* 4. Dec. *cons.* 134. *num.* 3. vers. *Postremò.* Ferrett. *cons.* 35. *num.* 4. & *cons.* 212 *n. pariter* 4. Rocch. *de iurepatr.* in verbo, *Competens*, *num.* 60. Gonzal. *super Reg.* 8. *d. gloss.* 18. *num.* 90.

8. Sed cessat difficultas ex alio irrefragabili fundamento, propter quod Domini potissimum denegarunt Remissoriam: quia videbatur inuerisimile, quod reperiantur testes tantæ ætatis, qui possint probare hanc immemorabilem, cum enim demendum sit tempus huius litis, quæ fuit introducta coram Cardinali Seraphino, vsque de anno 1598 vt patet ex Commissione causæ in *Summario tertia positionis, litera H.* & ex aliis actibus datis in eodem *Summario litera I.* & eo dempto testes ad hunc effectum debeant habere ad minus 54. annos completos, Paris. *cons.* 27. *num.* 97. *lib.* 1. Gabriel *de præscription. conclus.* 1. *num.* 83. Caputaq. *decis.* 290. *p.* 3. Gregor. *decis.* 1298. *num.* 1. & *ibi* Add. *n.* 12. *cum aliis per Adden. ad Buratt. decis.* 673. *n.* 12. Inuerisimile reputatur, quinimo impossibile, quod possint reperiri homines tam annosi, & decrepiti qui possint deponere de allegata immemorabili, quia deberent attingere centesimum annum, cuius ætatis non repe- riri homines his nostris temporibus, quotidiana experientia docet: qua inuerisimilitudine, attenta, Rota semper denegat Remissoriam, vt coram Cardinali Seraph. *decis.* 1450. *&* 1460. *vtrobique num.* 2. & *in recent. decis.* 235. *n.* 13. *&* 14 *par.* 5. & *decis.* 266. *n.* 16. & *seqq. p.* 6. & passim in aliis.

Nec facit replicatio data, quod causa, quæ hodie pendet, sit diuersa ab illa introducta coram Cardinali Seraphino, quæ dicebatur esse inter Abbatem, & Episcopum super iure visitandi Ecclesiam S. Ioannis, non autem super iure nominandi Vicarium, quia hoc tollitur ex verbis Commissionis impetratæ ad instantiam ipsorum Parochianorum, ex quibus clarè apparet, quod causa erat non solum super iure visitandi, sed etiam super iure nominandi, vt patet ex illis verbis, ibi, *vertens super iure visitandi dictam Ecclesiam, nec non super iure præsentandi, seu instituendi, & ponendi Vicarium.* Illud enim verbum, *Præsentandi*, significat etiam nominationem, & per Lotther. *de re benefic. par.* 2. *q.* 15. *num.* 10. *& seqq.* Præsertim cum subsequantur illa verba, *& ponendi Vicarium.* quæ ostendunt, quod verè agebatur de nominatione Vicarij; & hoc efficacius probatur ex articulis ab eisdem 9.

X Paro-

Parochianis datis coram Penia, super iure nominandi, ex quibus declarantur verba dictæ Commissionis.

10. Nec obstat, quod ista Commissio dicatur impetrata à Procuratore, de cuius mandato non constat: Quia cum in actis appareat, quod Parochiani vigore eiusdem Commissionis impetrauerunt Compulsoriales generales, easque præsentauerunt iudici de partibus coram quo fecerunt plures actus, & in illius executionem causam prosecuti sint, tam coram Cardin. Seraphino, vt patet eius *decis.* 1304. quam coram Coccino, vt in eius *decis.* 81. *&* 121. ex hoc vsu Commissionis, satis probatur mandatum, vel saltem ratificatio, quæ mandato æquiparatur, vt in terminis gestorum à Procuratore Gregor. *decis.* 176. *num.* 9. & fuit dictum in *Firmana compromissi*, 2. *Iunij* 1625. coram bonæ memoriæ Pirouano.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTOBONO

Eiusdem Pampilon. Vicariæ de Stella, Lunæ 14. Decembris 1648.

DECISIO XIX.

1. Lata sententia per R. P. D. meum Cerro ad fauorem Abbatis, & Monachorum Beatæ Mariæ de Hyrache Ordinis S. Benedicti, qua fuit pronuntiatum ius nominandi, deputandi, seu eligendi Vicarium pro Cura Ecclesiæ Parochialis S. Ioannis Oppidi de Stella spectare, & pertinere liberè, & pleno iure ad supradictum Abbatem tamquam Patronum, & Parochum eiusdem Ecclesiæ, in gradu appellationis coram R. P. D. meo Peutingero actum fuit de manutentione, ac de bono iure ad effectum manutentionis, & præuiis duabus decisionibus coram eodem emanatis sub diebus 25. Maij 1644. & 17. Iunij 1647. fuit decretum, & concessum mandatum de manutenendo œconomis, & deputatis Parochianorum S. Ioannis Oppidi de Stella. Commissa vero mihi causa cum clausula, *sine præiudicio mandati de manutenendo*, dedi dubium. An sententia Rotalis coram R. P. D. meo Cerro emanata, esset confirmanda, vel infirmanda & Domini esse confirmandam censuerunt.

Validitas non fuit in dubium reuocata. Iustitia vero sententiæ deducitur ex vnione Ecclesiæ Parochialis S. Ioannis de Stella Monasterio Beatæ Mariæ de Hyrache, de qua vnione amplius dubitari non potest, cum sit canonizata per tres 2.

sententias

sententias Rotales bo.me.Coccini,Lancellotti,& Peniæ,stante vero vnione ,. certum est , quod nominatio Vicarij Ecclesiæ vnitæ spectat ad Abbatem, & Monachos , tam ex præscripto sacroru n Canonum , vt in *C.extirpa da* , §. *Qui vero*, & *in C.de Monachis de præbend.cap.1.* ibique gloss & Doctores , *de Cappellis Monachor.in 6.clem.1. de iurepatr* quam ex dispositione *Constitutionis* ad fauorem huiusmodi Religionis specialiter emanatæ à sanct.mem.*Clement. Octauo,sub die* 12.*Februar.* 1596. in *summ.impresso Abbatis,pag.*21. & vlterius antecedentis Constitutionis sanctæ mem. Pij V. incipit, *Ad exequendum*, in ordine *la* 47. pluries canonizatæ à S. Congregat. Concil. vt referunt Gonzal. *ad Reg.* 8. *gloss.* 5. §.3.*n.*53. *&* 54. Garz. *de beneficiis,p.9.cap.2 n.*291. *cum seqq.* & à Rota coram Buratto *decis.*214 *n.*1.*& decis.*419.*n.*2 *&* 3. coram Cardinal.Caualer. in *Barchinonen. Parochialis,seu Vicariæ* , 10. *Februarij* 1645.*in* § *ex quibus infertur*, coram R.P.D. meo Corrado, & in *Reatina Vicariæ* 10. *May,&* 28.*Iunij* 1647 *in princip.* coram R.P.D. meo Cerro.

3. Neque obstat immemorabilis consuetudo præsentandi Vicarium prætensa per Deputatos Parochianorum S. Ioannis de Stella, quia hæc nullo modo probatur per testes examinatos pro Parochianis, qui non deponunt cum requisitis necessariis , & præcipuè de quadraginta annis ante motam litem , & quod non adsit initij memoria prout necessarium omnino esset iuxta gloss. in *Cap.1. in* verbo , *memoria , de præscriptionibus, in* 6. quam passim Rota sequitur,vt videre est apud Seraphinum *decis.* 1102. *num.* 2. coram Caualerio. *decis.* 56. *n.* 1. coram sanct. mem. Gregorio *dec.*19 *num.*1. ibique Add.& *decis.*152. *num.*3. & *decis.*434. *n.*11. & coram Buratt. *decis.*163.*n.*8.

Imo, quod fortius est immemorabilis excluditur,& improbabilis remanet ex oppositionibus,dissensionibus,litibus, & controuersiis inter Abbatem, & Monachos ex vna , & Parochianos ex altera actis à 50. annis , & vltra , tam in partibus, quam in Rota, vt plenè probatur in *Summario impresso Abbatis ,præsertim pag.* 8. *&* 9. & tamen certum est quod solus rumor contrarius sufficit ad reddendam illam improbabilem, ex quo Testes inter alia deponere debent , quod nihil vnquam in contrarium visum,nec auditum fuit , Rota in *Codub n. redecimarum* 18. *May* 1618.coram rec.mem. Coccino , *relata per Add. ad S. me. Gregor. decis.*298. 4.

cis. 298. *num.* 13. & ideo merito allegatio immemorabilis in hac causa fuit reiecta coram R. P. D. meo Cerro in *decis.* 3. *Iunij* 1643.

5. Minus obstare potest prætensum iuspatronatus Parochianorum S. Ioannis de Stella, quia cum agatur de Ecclesia Regulari, Parochiani tenentur exhibere priuilegium Apostolicum, sine quo in Ecclesiis Regularium iuspatronatus non acquiritur, *Cap. nobis*, vbi gloss. in verb. *Nisi aliter, de iurepatro.* Mohed. *decis.* 10. *n.* 5. *eod. tit.* Put. *decis.* 356. *n.* 3. *p.* 2. *in correct.* Rota *inter diuers. decis.* 564. *n.* 2. *ac seq.* & *decis.* 572. *num.* 2. & *decis.* 573. *n.* 1. *part.* 4. & *inter recent. dec.* 29. *num.* 9. *p.* 7.

6. Nec minus Concordia inter partes inita de anno 1538. 15. Martij, obstare visa fuit, quia huiusmodi Cōcordia fieri non poterat super iuribus Monasterij de Hyrache absque beneplacito Apostolico, quod non constat interuenisse. *Cap. Cum tempore, de arbitr. Cap. veniens de transact.* Redoan. *de Rebus Eccles. non alien. q.* 2. *cap.* 1. *n.* 9. Ciarlin. *controu.* 39. *num.* 49. Rota *dec.* 261. *n.* 10. *part.* 4. *tom.* 3. *decis.* 30. *n.* 6. *p.* 6. *decis.* 304. *num.* 10. *part.* 7. *recent.*

Addo. Qui donare nequit, nec gratis remittere potest. *Cap. Veniens, el* 10. *de testib.* & *attestationibus* & ibi gloss. *sum. in fin.* & verbo *Remittere.*

7. Beneplacitum vero neutiquam deduci potest ex temporis cursu, non probata Concordiæ obseruantia successiua, & continuata, Rota in *Valentin. Baroniæ de Cortes* 4. *Iunij* 1603. coram Ortembergo, cum pluribus relat. per Add. ad Buratt. *decis.* 857. *num.* 14. & probationes circa obseruantiam debent esse certæ, concludentes, & non coniecturales, aut præsumptiuæ. Maresc. *Var. resolut. lib.* 1. *c.* 13. *num.* 13. & 14. Rota coram Seraphino 1042. *num.* 4. coram rec. mem. Coccino *dec.* 38. *n.* 4. *in recent. d. dec.* 304. *num.* 11. *p.* 7. Add. ad Gregor. *dec.* 354. *n.* 18.

Adde Cocciņū Decanū, *Decisio* 140 *n.* 2. & *decis.* 361. *num.* 6.

Obseruantia autem in præsenti casu non solum non probatur, sed plene eliditur, ac corruit ex litibus, appellationibus, & controuersiis inter easdem partes peractis, & actibus difformibus, vt apparet ex *Summario impresso Abbatis pag.* 4. & *seqq.* Crauett. *cons.* 96. *num.* 5. & *cons.* 313. *num.* 4. Surd. *cons.* 393. *num* 23. & 24. Rota *in recent. decis.* 567. *num.* 15. *par.* 5. & coram Buratto *dec.* 472. *n.* 7. & in *Toletana decimarum de la Solana* 22. *Aprilis* 1641. *in* §. *Vel saltem,* coram R. P. D. meo Bicchio; quin imo etiam tollitur obseruantia ex depositionibus Testium ipsorum Parochianorum, relatis in eorum Summario sub n. 2. qui expressè contestantur Vicarios ab eis nominatos, cum solius Episcopi approbatione, & licentia, absque vlla Abbatis 8.

de

de Hyrache, vel alterius acquisitione admitti, & ministrare consueuisse. Quod omnino repugnat prætensæ Concordiæ, quæ requirit approbationem, & examen Abbatis, vt in ea legitur.

9. Augetur inobseruantia ex actibus, ac ex instrumētis conuentionis, & mandatis factis ab eisdēmet Parochianis de Stella de annis 1595. 27. Februarij, 1598. 5. Nouembris, 1603. 1. Octobris, vt *in Summario Abbatis pag.* 16. 21. *&* 22. ex quibus clarè constat de inobseruantia, contrauentione, & contradictione Parochianorum, qui diutissimo tempore variis litibus, & magnis impendiis coram diuersis iudicibus, & Tribunalibus, etiam sæcularibus Abbatem, & Monachos fatigarunt, ac pluribus demum sententiis, & decretis succubuerunt, ideo omni commodo Concordiæ etiam si validè celebrata, seu confirmata fuisset prorsus priuati existunt, tam de iure communi per text. in *l. si quis maior.* 41. vbi gloss. in verbo, *priuatus*, & Doctores. *C. de transaction.* Mantic. *de tacit. lib.* 24. *tit.* 5. *num.* 13. quam ex pacto speciali resolutiuo apposito in eodem instrumento Concordiæ relato *in Summario Abbatis, pag.* 2. *&* 3. *in fin.* cuius vigore reddita fuit Concordia prorsus inefficax, perinde ac si numquam facta fuisset, Eugen. *cons.* 29. *sub n.* 32. *vers. secundo mouet, & seqq. lib.* 1. Peregrin. *consil.* 77. *n.* 7. *l.* 3. Marescott. *var. resolut. lib.* 1. *resol.* 90. *n.* 1. *&* 2. Tiraq *de Retract. conuent.* §. 1. *gloss.* 7. *n.* 3. Gratián. *discept.* 307. *n.* 4. Rota coram Peniá *decis.* 214. *num.* 2.

Neque Parochiani excusari 10. possunt prætextu ignorantiæ, quoniam ex Constitutionibus Procuratorum, & vsu gestorum ab eis, ac litibus tanto tempore grauissimis eorum sumptibus agitatis illorum omnium scientia euidenter probatur.

Quo vero ad nominationes 11. factas per œcononos, & deputatos Parochianorum ante Conncordiam, placuerunt Domiis responsiones datæ in decisionibus R.P.D. mei. Cerri.

Et ita vtrque, &c.

R. P. D. MELTIO,

Eiusdem Pampilon. Vicariæ de Stella, Lunæ 26. May 1653.

DECISIO XX.

Controuersia, quæ vertit 1. inter Abbatem, & Monasterium S. Mariæ de Hyrache ex vna, & Oeconomos, ac Parochianos Ecclesiæ S. Ioannis de Stella ex altera, super iure nominandi Vicarium d. Eccle-

fiæ S. Ioannis fuit per duas sententias Rotales decisa ad fauorem prædicti Abbatis, ac Monasterij, sed non acquiescentibus adhuc præfatis Parochianis, & commissa mihi appellationis causa in tertia instantia, dubitaui, an dictæ sententiæ Rotales essent confirmandæ vel infirmandæ. Et DD. causa pluries proposita, ac vltimo loco resoluta, illas confirmandas esse censuerunt. Omissa enim validitate dd. sententiarum, quæ nec etiam ab ipsis Parochianis fuit impugnata illarum iustitia, satis clara ex eo visa fuit, quia firmata vnione d. Ecclesiæ S. Ioannis facta ad fauorem Monasterij S. Mariæ de Hyrache, de qua dubitari hodie non potest, cum illa fuerit iam per tres sententias nempe bo. me. Coccini, Peniæ, & Lancellotti canonizata, venit in necessarium consequens, quod ius nominandi Vicarium Ecclesiæ vnitæ spectet ad Abbatem Ecclesiæ, cui vnio facta reperitur ad text. *in cap. super ea*, iuncta gloss. in verb. *Annexa*, *de Prabend. in 6.* *& cap. 1. de Capell. Monachor. & cap. de Monachis, de Prabend.* Rota *in recent. decis.* 112. *num.* 1. vers. *quia quando*, *p.* 1. *decis.* 579. *num.* 4. vers. *Minus etiam releuat. decis.* 710. *num.* 2. vers. *Nam dicebant*, *part.* 2. *decis.* 16. *num.* 12. *&* 15. *part.* 6. vbi dicit hoc esse de mente Sacræ Congr. Concilij, *Tirasonensis iuris præsentandi* 23. *Maij* 1588. coram Bubalo, *& in Barchinonen. beneficij* 9. *Februarij* 1624. confirmata 19. *Maij eiusdem anni*, coram bo. mem. Merlino, & ita censuit etiam eadem S Congregatio Concilij vt pluribus declarationibus relatis, firmat Garc. *de benefic. part.* 9. *c.* 2. *n.* 294. *& seqq.*

2. Neque releuare visum fuit repertum obiectum immemorabilis consuetudinis, cuius vigore deputati Parochianorum eiusdem Ecclesiæ S. Ioannis de Stella prætendunt posse præsentare. Primò, quia testes de ea deponentes fuerunt examinati in diuersa causa, & inter diuersas personas, id est contra quēdam Petrum Diaz. Vnde contra Abbatem, & Monachos, non citatos, nullum probationis gradū facere possunt, *cap.* 2. & *ibi* gloss. *vers. admonen.* vbi Doctores, *de testibus, l. si quam.* §. *sed cum oportet*, *in fin. C. eo. tit.* Ruin. *consil.* 14. *n.* 1. *lib* 2. Put. *dec.* 166. *lib.* 2. Seraph. *decis* 967. *n.* 4. Mantic. *decis.* 105. *num.* 8. vers. *praterea*, Rota *in recent. decis.* 123. *num.* 3. vers. *tum quia hoc non probatur*, *part.* 3. *decis.* 162. *num.* 2. vers. *& primò, quod testes*, *part.* 4. *decis.* 323. *n.* 22. vers. *Nec obstat allegata consuetudo*, *part.* 4. *tom.* 2. *& decis.* 678. *num.* 2.

n.2. vers. *Nec visa est sufficiens probatio. part.4. tom.3.*

3. Præterea admisso etiã quod dicti testes probationem aliquam facere possent, adhuc non concludunt immemorabilem, dum non deponunt cum requisitis, de quibus per gloss. *in cap.1.* in verbo, *Memoria*, *de præscript. in 6.* nempe de 40. annis ante motam litem, quod non adsit initij memoria, & quod nihil viderint, aut audierint in contrarium, quam gloss. communiter sequuntur ibi scribentes, & signanter Lap. & Franc. *num.16.* & est ab omnibus recepta, vt tradit Gabr. *pluribus relat. lib.5. tit. de præsumpt. conclus.1. n.81.* Couar. *in Reg. Possessor, p.2. § 3. num.7.* Rebuff. *de decim. q.13. num.99.* Fontanell *de pactis nuptial. clausula 4. gloss.17. part.4. num.51.* Illamque passim sequitur etiam Rota, & signanter *in recent. decis.248. num.2.* vers. *Et Domino Episcopo, decis.405. n.1. part.4.* coram Penia *decis.508. num.1.* vers *Nam primum*, & fuit resolutum *in Pampilonen. decimarum de Vsurbil*, 1. *Iulij* 1648. coram R.P.D. meo Celso, §. *Immemorabilis, & in Placent.* seu *Abulen. decimar.* 28. *Iunij* 1649. coram R. P. D. meo Peutingero, §. 1. *in fin.* provt idem quoque comprobat vtraq; decisio emanata *in hac causa*, *vna sub die* 3. *Iunij* 1643. coram R. P. D. meo Cerro, §. *Attamen contrarium:* & altera *sub die* 14. *Decembr.*1648. coram Eminentiss. D. Cardinali Ottobono, sub §. *Neque obstat immemorabilis.*

Repugnat inquã, ac impossibile omnino redditur, quod in proposito casu testes deponere possint de 40. annis ante motam litem, & sic de primo requisito. Quia cum dicta lis cœpta fuerit vsque de an.1582. necesse esset, quod testes tempore examinis; quod fuit de anno 1632. excederent centesimum annum ad probandum immemorabilem, quam tamen ætatem pro inuerisimili omnino reputauit Rota *in decis. in hac causa emanata*, coram R. P. D. meo Cerro sub §. *Sed cessat difficultas*, & quotidiana experientia docet ex hominibus paucissimos admodum, & fere nullos dictam ætatem atingere. 4.

Neque valet replicatio, quod lis tunc cœpta cum beneficiatis verteret super iure visitandi, deputandi Concionatorem, assistentiam præstandi Abbati, quando accedit ad Ecclesiam celebrandi causa Missam solemnem, & ita super iuribus omnino diuersis à iure deputandi Vicarium, quod longè post in iudicium deductum fuisse præsupponitur Quia cõtrarium omnino conuincitur 5.

ex

ex verbis expressis tam in sententia lata per Serranum de d. anno 1582. *Summ. Abbatis n. 6.* quam in commissione executoriali in vim trium conformiũ super vnione dictæ Ecclesiæ S. Ioannis eodem Summ. n. 10. ex iis namque cum clarè colligatur litem extitisse inter dictum Abbatem, & Parochianos super iure deputandi Vicariũ, frustra allegatur causarum diuersitas, Rota coram Merlino *decis.745.num.71.* vers. *Cessátque motiuum.*

6. Deficit etiam secundum requisitum immemorabilis. Quia constat de fundatione, & dotatione huius Ecclesiæ facta à Rege Nauarræ Sanctio, illiúsque successiua donatione ad fauorem Abbatis, & Monasterij S. Mariæ de Hyrache, & sic de certo initio, quo stante cessat, & excluditur immemorabilis, cum hæc pro sui essentia requirat, quod initij memoria non adsit. Molin. *de primogen. Hisp. lib. 2. cap. 6. n. 64.* vers. *in secunda specie.* Rota coram Buratto, *decis.831.n.6.* vers. *Nec aliqua præscriptio, in recent. decis.* 14 *n. 2. par. 1.* & *decis. 56.n.18.* vers. *Quare cum constet part. 7.* & fuit dictum *in Toletan. decimarum de Cappilla 4. Iulij* 1640. coram R. P. D. meo Bichio.

7. Redditur etiam impossibilis probatio immemorabilis ex defectu tertij requisiti. Quia stantibus tot oppositionibus, litibus, & controuersiis inter partes excitatis occasione prætensi iuris præsentandi ab œconomis, & Deputatis Parochianorum d. Ecclesiæ S. Ioãnis, inverisimile omnino redditur Testes nihil vidisse, aut audiuisse in contrarium, cum tamen ad hunc effectum, vel solus rumor contrarius sufficiat, Adden. ad Sanct. mem. Gregorij X V. *decis. 298. n. 13.* vbi plures aliæ decisiones cumulantur, & comprobat sæpius allegata decisio Eminentiss. D. Cardinalis Otthoboni, *sub § imo quod fortius.*

Concordia autem inita sub die 15. Martij anni 1538. quod est secundum fundamentum, cui Parochiani nituntur, & cuius virtute prætendunt sibi ius competere circa nominationẽ Vicarij, minus suffragari visa fuit, quia caret beneplacito Apostolico omnino necessario in transactione, siue in ea agatur de alienatione bonorum Ecclesiasticorum, siue de simplici remissione iuris Ecclesiastici iuxta *Extrauag. Ambitiosæ, de rebus Eccles. non alien.* Bart. in *l. Nulli, ff. de transact.* Quaranta in *compend. Bullar.* verbo, *Alienatio rerum Eccles. n. 22.* vbi *de cessione iurium, & actionum, & n. 26.* vbi *de iuribus.* Molin. *de contract. tract. 2. disp. 465. n. 2.* Redoan. *de* 8.

rebus

rebus Eccles. non al en. cap. 10. *num.* 12. *&* 18. Prix. Archiep. Neapolit.*cap.*75.*n.*1 .& 20. Federic. de Sen. *cons.* 94. Aym. *cons.* 323. *sub numer.*1. vers. *dico quod Prælatus*, Rebuff. *de alienat.rerum Eccles. num n.*66. Rota *in recent.decis.*241. *num.*10.vers. *& ideo prodesse non potest*, *par.*4. *tom.*2. & *decis*,304.*n.*10 *part.*7. & consequenter dicta Concordia tamquam nulla ligare non potuit Ecclesiam, prout nec etiam successores in ea, *Cap. Veniens, de transact.*gloss.in *cap. ex multiplici*, in verbo, *eandem, de decimis*, Abbas,*cons.*56.*num.*2. *lib.*1.Rota coram Martino Andrea *decis.* 48.*n.* 15. & *in Marcisen. Iurisdict.* 11. *Decembr.* 1647. coram R. P. D. meo Bichio.

9. Nihil refragan. præsumpto beneplacito Apostolico, desumpto ex lapsu temporis: quia vltra quod talis præsumptio remanet hodie sublata ex Constitutione Sanct. mem. Vrbani VIII. edita de anno 1641. de qua Rota *in Barchinonen.exemptionis*, 13. *Iunij* 1646. coram Eminentiss. D. Cardina. Otthobono, §. *Tum quia vers. & demum.*& *in Tiburtina affictus*, 19. *Iunij* 1648. & *in Leodien. dominiorum*, 25. *Iunij* 1649. §. *præter quod oppositiones* coram eodem. *Rauennaten.domus* 14.*Iunij* 1649. coram Reuerendiss. Tarraconensi, & *in Cracouien. dismembrationis decimarum* 3.*Iunij* 1650 coram R. P. D. meo Verospio. Cessat etiam ex alia ratione, quæ est quod ad dictam præsumptionem inducendam, vltra lapsum temporis, requireretur probatio obseruantiæ indiuidualis respectu pacti contenti in dicta transactione, videlicet quod præsentationes fieri deberent à Parochianis coram Abbate. Alex. *in l. qui aliena, n.*11. *ff. de acquirend. hæredit.* Anchar. *cons.*136. Rota *in recent.dec.*694. *n.*1. *par.* 1. Add. ad Greg. *decis.*354 *n.*18. vers. *Aduertendum*, coram Merlino, *decis.*638. *n.*4. v. *Neque lapsus & in recent.*176. *num.* 45. *p.* 5. *vers. Neque in hoc casu.* Et plena circa hoc requiritur probatio, cum non sufficiat præsumptiua, & coniecturata, Maresc. *Var. resol. lib.*1. *cap.* 14. *num.*13. *&* 14. Rota *in Burgen. seu nullius iuris visitandi*, 14. *Iunij* 1647. coram Reuerendiss. Tarraconen. §. *Nec pariter obstat*, *in fin.* & *in Cracouien. dismembrationis decimarum*, 3. *Iunij* 1650. coram R.P.D. meo Verospio.

Huiusmodi autem obseruantia nedum probata non fuit, vt imo illa potius excludatur ex litibus, appellationibus, & controuersiis, quæ inter ipsasmet partes extiterunt, & ex actibus difformibus, de quibus deponunt etiam proprij testes examinati ad instantiam Pa- 10.

Y rochiano-

rochianorum: ipsi enim testantur, Vicarios à Parochianis pro tempore nominatos de consensu solius Episcopi absque vlla Abbatis S. Mariæ de Hyrache approbatione admissos fuisse, atque administrasse, quod omnino repugnat dispositioni concordiæ, quæ ex expresso, & speciali pacto in ea apposito, approbationem, & examen Abbatis requirit. Vltra quod de inobseruantia, imo contrauentione expresse etiam constat ex instrumentis conuentionum, & mandatorum procuræ factorum à Parochianis pro sustinen. huiusmodi lite, tamdiu agitata super isto iure præsentandi, ex qua etiam contrauentione recte infertur ad priuationem commodi dictæ concordiæ, tam inspecto iure communi, secũdum quod quis non debet iuuari ea re, quam expresse impugnat, *l. si quis maior*, vbi gloss. in verbo, *Priuatus, C. de transact.* quam attento pacto speciali resolutiuo in casum contrauentionis content. in eodem instrumẽto Cõcordiæ, cuius vigore illa reddita prorsus fuit inefficax, *l. voluntate, ff. quib. mod. pign. vel hypot. solu.* Menoch. *cons. 26. n. 4. & 33. lib. 1.* Peregr. *cons. 77. num. 7. lib. 3.* Eugen. *cons. 29. sub numero 32. vers. 2. mouet. lib. 1.* Gratian. *disceptat. foren. capite 308. sub numero 4. vers. maxime stante.*

Non obstant decisiones editæ coram R. P. D. meo Peutingero ad fauorem Parochianorum super manutentione iuris præsentandi; quia illæ emanauerunt in iudicio possessorio, in quo mera facti insistentia attenditur, Rota *in Cathacen. hereditatis, §. & ex huiusmodi insistentia*, coram R. P. D. meo Cero; at hic agitur in iudicio petitorio, in quo ius, & non factum discutitur, & petitorium nihil commune habet cum possessorio, *l. Naturaliter, §. Nihil commune, l. p. minorem, ff. de acquirend. possess. l. 1 §. huius autem, ff. vti possid.* Rota *decis. 313. n. 10. p. 4. recent.* Put. *decis. 166. num. 3. lib. 1* & probationes, quæ sufficiunt pro manutentione, non satisfaciunt ad obtinendum in petitorio, cum longe leuiores probationes requirãtur in possessorio, quam in petitorio, ex pluribus cumulatis per Modern. de Manutention, *obseruat. 38. n. 1. & seqq.* 11.

Vlla neque vis fieri potest in præsentationibus factis per Parochianos ante concordiam, quia cum illæ appareant factæ per viam simplicis petitionis, & admissæ fuerint ab Abbatibus ad preces, & supplicationem Parochianorum, non concludunt ius aliquod coactiuum, & obligatorium, sed persuasiuum 12.

siuum tantum, & simplicem quandam honorantiam,& prærogatiuam nominandi Vicarium gratum, & beneuolum, Archidiac. *in cap. Hortamur* 71. *distinct.* Abbas *in cap. Quod Dei timorem, de statu Monachor. & in cap. Venerabilis,de except.*Gemin. *consil.* 45. *num.*4. Dec. *consil.*134. *n.*3. vers. *Postremò* Rota coram Caual. *decis.* 419. *num.* 3. vers. *& licet*, & firmauit Rota *in 2. decisione in hac causa* emanata coram R. P. D. meo Cerro, §. *Nec refragantur multa nominationes.*

13. Neque aliæ præsentationes factæ à Parochianis de *annis* 1597. *&* 1607. atque ita post initam concordiam habitę fuerunt in aliqua consideratione tanquam factæ postquam lis præcedenter iam introducta fuerat super iure præsentandi, quæ contestata demonstratur vsque de anno 1582. Rota *in Meleuitan. Parochialis* 26. *Maij* 1651.coram R. P. D.meo Cerro, §. *Non obstat, & in Aquilana Iurispatr.*18. *Iunij* 1649. §. *Pendentia autem*, coram me.

14. Et tanto magis DD. inclinarunt pro confirmatione præcedent. sententiarum,ad fauorem Abbatis, & Monasterij, quia vt supra dicebatur, d. Ecclesia S. Ioan.de Stella fuit mediante donatione,liberè,& absque reseruatione alicuius seruitutis facta à Rege Sanctio, qui eam fundauerat,vnita Monasterio S. Mariæ de Hyrache, atque ita cum hodie agatur de dicta Ecclesia pro Regulari habita, præsentationes factæ à Parochianis, remanent destitutæ omni titulo, cum prætensum iuspatronatus non possit habere locum in Ecclesia Regulari, nisi quatenus doceatur de priuilegio Apostolico, sine quo illud non acquiritur, iuxta text. *in cap. Nobis, de iurepatron.* Mohed.*decisione* 10. *num.*5.vers. *Ratio est, eod. tit.* Rota *in recent. decis.*29.*num.*9. vers. *Quod tanto magis, part* 7.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit, &c.

R. P. D. MERLINO.

Dertusen. Vicaria Luna 22. *Aprilis* 1614.

DECISIO XXI.

Firmato in hac causa die 18. Maij 1612.coram Reuerendiss. D. meo Caualerio Vicariam perpetuam Ecclesiæ Parochialis de Beniana, de qua agitur, fuisse vnitam mensæ Capitulari Dertusen. adeo vt cura habitualis translata fuerit in Capitulum, & in Vicarium curæ dũtaxat exercitium. Quæ Vicaria & aliæ quatuor nimi- P. Hanc habes in Post. de Manutenēdo, dec. 186. & illam citat Rota coram Cerro, infra decis. proxima, n. 91.

rum de Almaſora, de Villareal, de Calaiſit, & de Villafarnes, etiam vnitæ ad inſtar illius de Beniana fuerunt poſtea de amouibilibus effectæ perpetuæ ab Ordinario, in viſitatione, vt apparet ex tenore ipſarum erectionum. Et firmato etiam in eadem deciſione, quod ſtantibus vnione, ac erectione prædictis, prouiſio illius Vicariæ de Boniana non debeat fieri per concurſum, ſed ad electionem, & nominationem Capituli cũ approbatione Ordinarij, *iuxta Conſtitutionem Sanct. memo. Pij V. in Bullario nouo, in ordine* 47. viſum fuit Dominis annuere petitioni Illuſtriſſ. D. Cardinalis Epiſcopi, qui prætẽdens ſe exiſtere à diuturno tempore, in quaſi poſſeſſione conferendi Vicarias prædictas liberè per concurſum iuxta formam prouidendi Parochiales Eccleſias aſſignatam in S. Conc. Trident. *Seſſione* 24. *cap.* 18. *de reformat.* inſtabat ad euitandas nouas lites, & controuerſias, quæ poſſent oriri vbi contingeret lite pendente vacatio alicuius ex ſupradictis Vicariis diſputari dubium, An ſibi dandum eſſet mandatum de manutenendo. Quo dubio per me hodie propoſito, fuit reſponſum negatiuè.

2. Nam quamuis probetur per quamplures collationes effectuatas tum in Vicaria de Beniana, tum etiam in aliis quatuor, Epiſcopum ſolitum fuiſſe illas conferre liberè per concurſum, nulla ſpectata electione, ſiue nominatione Capituli; attamen hæc prætenſa quaſi poſſeſſio ſibi non ſuffragatur ad effectum manutentionis, ex quo dicta Conſtitutio Pij V. §. 4. incipit, *Volumus*, non exigit concurſum in his Vicariis, licet habeant curam actualem animarum, ſed mandat Vicarios huiuſmodi perpetuos deputari, ad electionem, & nominationem illorum, quorum Eccleſiis factæ ſunt vniones, cum approbatione tamen Ordinarij, & præuio examine. Quæ Conſtitutio ſeruanda eſt, quia dat formam, & præceptum præciſum, ibi: *Volumus inſuper, & ita mandamus*, & quia eſt poſterior per quatuor annos S. Concilio Trid. vt bene refert, & notat Gonzal *ſuper reg.* 8. *gloſſ.* 5. §. 4. *n.* 53. & in dicta Conſtit adeſt decretum irritans, cum clauſula, *ſublata*, quod decretum inficit, nedum titulum, ſed etiam poſſeſſionem. *Cap. ſi eo tempore, de elect. in* 6. Gabr. *tit. de reſtitut. ſpoliator. concl.* 5. *num* 49. Caputaq. *deciſ.* 325. *num.* 2. *p.* 1. & *deciſ.* 345. *num.* 2. *p.* 3. Bellemen. *deciſio.* 535. Rota *deciſ.* 3. *per tot. de reſtitut. ſpoliat. in nou.* & *deciſio* 17. *num.* 2. *eodem tit. in antiq.* &

& *decis.*613.*n.*7.*p.*1.*recent.* & in puncto, dictum fuit *in Vlisbonen. concursus* 1.*Iunij* 1615. coram R. P.D. meo Remboldo, *qua est inter recent. dec.*710.*n.*6.*p.*2. & *in Barchinonen. Vicaria* 9. *Decembris* 1616. coram R.P.D. meo Buratto.

3. Maximè cum decretum prædictum irritans sit appositum in illa Constitutione per viam legis generalis, sicuti decreto apposito in regula reseruatoria est, *decisio Cassad.* 1. *num.* 1. *per tot. de restitut. spol.* Put. *dec.*190. *num.* 5. *lib.* 3. Mohed. *decis.*15. *num.*1. *de caus. possess. & propriet.* Rota *decis.* 510.*n.*5. *& dec.* 633. *num.*3. *&* 4. *lib.*3. *part.*3. *diuers.* cum aliis relatis per Gonzal. *super reg.* 8. *gloss.* 31. *num.* 8. *& gloss.* 67. *num.* 29. & Rota coram R. D. meo Decano, *decis.* 51. *num.* 2. *in eius impress.*

4. Nec dubitari potest quin decretum irritans sit iustificatum, cum apertè legatur in Constitutione Pij Papæ V. emanata super Vicariis Ecclesiarum vnitarum, nec non de vnionibus Parochialium factis Capitulo, & erectionibus earundem postea sequutis in Vicarias perpetuas, cum expressa relatione ad dictam Constitutionem optimè constet ex publicis instrumentis, quæ faciunt probationem probatam, & manifestam, Bald. *in l. Quoties, in fin. Cod. de iudic.* Dec. *consil.* 36.*n.*2. Roland. *consil.* 9. *num.* 26. *lib.* 1. Caputaq. *decis.* 421. *num.* 1. *part.* 2. & fuit dictum *in Terracinen. Dotis* 1. *Decembr.* 1614. coram R. P. D. meo Verospio *& in Bononien. Pecuniaria*, 3. *Aprilis* 1615. coram R.P.D. meo Vbaldo.

Nec obstat allegatus consensus Capituli, ex eo deductus, quod Episcopus vsque modo contulerit Vicarias prædictas solo præcedente concursu. Nam respondetur, quod cum sit in facultate Capituli, ad quod spectat nominatio Vicarij, nominare vnum solum, qui præuio examine admittatur, recepta institutione authorizabili, seu collatione ab Episcopo, vel nominare plures inter quos fiat concursus, & eligere idoneiorem, aut permittere quod vocentur concurrentes, vt deinde nominet approbatum pro magis digno, ex non vsu huiusmodi facultatis, siue permissione, quod fieret concursus, non potest dici Episcopo acquisita quasi possessio iuris negatiui, quod Capitulum non possit nominare aliquem, cui extra concursum fiat prouisio cum solo examine Episcopi, ad doctrinam Bart. *in l. Quominus, num.* 27. *ff. de flumin.* Surd. *consil.* 127. *n.*81. *&* 82. Dec. *consil.* 175. *sub num.* 6. vers. *Præterea licet*, Roland *consil.* 53. 5.

*sil.*53. *num.*38.*lib.*1.Calder.*consil.*3.*in fin.de consuetud.*Menoch. *de arbitr.cas.*160.*num.*6.*& seqq.* Thes. *decis.* 16.*n.*3.*in fin.* Rota *diu. decis.*778. *num.*5.*part.*1.*inter recent. decis.* 536.*sub num.*4. idem coram Sanct. mem. Gregor.XV. *decis.*162. *num.*10. coram R.D. meo Decano in eius impress.*decis.*402.*num.*10.& coram me *in Pampilonensi iuris visitandi* 15. *Martij præteriti.*

6. Præsertim quia non probatur nominationẽ aliquam Capituli ad Vicarias prædictas fuisse reiectam ab Ordinario, & ita deuẽtum fuisse ad actum prohibitionis, seu contradictionis, cum subsecuta acquiescentia Capituli, prout requiritur ad effectum vt amittatur ius, siue priuilegium, & inducatur contraria quasi possessio in facultatiuis, Franch. *in cap. Significante, num.* 3. *de appellat.* Felin. *in cap. Pastoralis, num.* 5. *de offic. Ordinar. in l. Qui luminibus, num.*2. vers. *sed tamen, ff. de seruit. Vrban. præd.* Crauett. *consil* 111. *num.*22. Surd. *d. consil.* 127. *num.* 21. *&* 22. Afflict. *decis.* 388. *n.*2. Rota apud Cardinal. Seraph. *decis.*1086.*num.*6. *inter recent. decis.*530. *n.*2. *&* 3. *part.*2. *in Calagurritana de Loqueio* 30. *Aprilis* 1593. coram Gi ptio, *& in Reatina Barcha* 23. *Ianuarij* 1617. coram R.P.D. meo Buratto.

Et quatenus etiam probationem huiusmodi prohibitionis cum acquiescentia Capituli præstitisset Episcopus; attamen Domini respondebant, inde non aliud inferri posse nisi errorẽ tam Episcopi, quam etiam Capituli falsò putantium tales Vicarias esse de iure patronatus Ecclesiastico ipsius Capituli, quo casu fuissent quidem conferendæ per concursum. Verum cum de tali iure patronatus numquam constiterit, nec hodie etiam constet, sed de simplici vnione Ecclesiarum Parochialium facta Capitulo cum facultate nominandi Vicarium iuxta Constitutionem Pij V. non potuit hic error constituere Episcopum in legitima, & manutenibili quasi possessione conferendi Vicarias prædictas liberè per concursum, non expectata nominatione Capituli, gaudentis priuilegio nominandi. Actus enim erronei carere dicuntur consensu, atque scientia, & patientia errantium. *l. Nihil consensui*, §. *Non videntur, ff. de regul. iur. l. Si per errorem, ff. de iurisdictio. omni. iudic. l.*2. *ff. de iudic.* sine qua scientia, & patientia in incorporalibus non acquiritur quasi possessio, Doctores, *in cap. Cum Ecclesia Sutrina*, vbi Abbas, *num.* 25. & Rip. *num.* 64. *de caus. possess. & propriet.* 7.

Bart *in l. fin. num. 4. ff. vt possid.* Bald. *in l. 2. per illum text. n. 24. C. de seruit. & aq.* Afflict. *dec. 67. num. 1.* Cardin. Seraph. *dec. 436. num. 3. & decis. 637. num. 5.* & in his terminis hanc responsionem amplexa est Rota in allegata *Vlisbonen. concursus* 1. *Iunij* 1615. coram R. P. D. meo Remboldo, quæ est *decis. 710. num. 6. part. 2. recent. & in hac causa die* 18. *Maij* 1622. coram R. D. meo Caualerio.

Et ita vtraque parte informante, &c.

R.P. DOMINO CERRO,

Reatina Vicaria. Veneris 28. *Iunij* 1647.

DECISIO XXII.

1. POstquam ad fauorem Canonicorum, & Capituli Reatini ipsis solum informantibus, resolutum fuit constare de attentatis, & apponendum esse sequestrum, repropositâ causa, informantibus etiam Reuerendiss. D. Episcopo, & Petro Scosa in Vicarium electo, DD. ex iisdem fundamentis steterunt in decisis. Quo enim ad D. Episcopum, dum Vicaria de qua agitur, vnita fuit Cathedrali Ecclesiæ Reatinæ, non erat locus concursui, sed institutio fieri debebat ad electionem, & nominationem Capituli, & Canonicorum cum approbatione Ordinarij, vt latè firmatur in alia decisione, & plenius *in Barchinonen. Parochialis, seu Vicariæ*, 10. *Februarij* 1645. coram R. P. D. meo Corrado, §. *ex quibus infertur.* Ideóque indicto concursu, licuit illis appellare, vt responsum fuit *in Gerunden. Vicariæ* 3. *Iunij eiusdem anni*, coram R. P. D. meo Bichio, §. *in casu autem nostro*, & consequenter tam ipsa electio, quam omnia gesta post interpositam appellationem sunt omnino attentata, *Cap. non solum, de appellat. in 6.*

Nec subsistit quod appellatio interposita die 23. Nouembris 1646 fuerit solum verbalis protestatio de appellando facta per Procuratorem fiscalem Curiæ Episcopalis, non autem formalis appellatio. 2.

Suppositum enim corruit ex facto, quia appellatio non fuit interposita à Procuratore fiscali, sed ab iisdemmet Archidiacono, & Canonicis, nec fuit solummodo verbalis protestatio, sed vera, & realis appellatio, vt vtrumque iustificatur ex tenore illius, ibi: *die* 23. *Nouembris* 1646. *pro Illust. & RR. Archidiacono, Canonicis, & Capitulo Cathedralis Ecclesiæ Reatinæ, contra, &c. comparuerunt iisdem, & saluis, &c. protestantur de appellando,* 3.

lando, provt quatenus, &c. ex nunc appellant ad S. D. N. eiúsque Sanctam Sedem Apostolicam Sacrámque Congregationem, omnésque alios iudices, &c. Sum. Capituli præteritæ positionis, n.9.

4. Quod autem appellãtes eodem instanti non petierint sibi de Apostolis responderi, nihil releuat, dum huiusmodi responsionem petierunt, & habuerunt die 6. Decembris sequentis, quo iterum appellarunt. d. Sum. n.10. necessarium enim non est de Apostolis responsionem petere in ipso actu appellationis, dummodo petatur infra triginta dies, qui est terminus iuris, iuxta claram dispositionem tex. *in l. iudicibus, C. de appellation.* Bart. in *l.1.§. libelli, n.8. ff. eod.* gloss. in *cap. ab eo*, in figuratione casus vers. *sed vtrũ*, ibíque Archidiaconus, *n.1.* Gemin. *n.1.* & Franc. *pariter num. 1. eod. tit. in 6.* Specul. *tit. de Apostol. lib.4. n.15.* Ioan. Ferrar. *de Appellat. lib. 2. cap. 6. n. 143. inter tract. magn. tom. 5. fol. mihi 69.* Scaccia *eod. tract. lib. 3. cap. 2. q. 13. artic. 4. num. 38.* Rota *decis. 50. sub. n.3.* vers. *Sed quoad Apostolorum* de Apellat. in nou.

5. Non obstat quod præfata appellatio fuerit solum extraiudicialis, & quod desuper nulla fuerit impetrata commissio appellationis, sed commissa solum causa iactationis, & iactationum super iure eligendi, & nominandi Vicarium.

Quia cum electio facta fuerit contra appellationem, & post illius interpositionem, & vlterius de ea D. Episcopus notitiam habuerit, vt apparet, nedum ex decreto de illam insinuando Procuratori fiscali sub dicta die 23. Nouembris, sed etiam ex responsione de Apostolis ab ipso data sub dicta die 6. Decembris vtique fuit manifeste attentata quamuis appellatio fuerit extraiudicialis, vt pex text. *in Clement. causam de electio.* ibi: *Tunc demum ad Sedem eandem deuolui censemus, cum in appellati, aut Procuratoris eiusdem in ipsa causa specialiter constituti præsentia interposita fuerit, aut eorum alteri infra mensem, &c. legitimè intimata.* distinguendo tradit Lancellott. *de Attent. par. 2. cap. 12. limit. 3. num. 11. & 12. & 25. cum seqq.* & firmauit Rota *in d. Gerunden. Vicariæ coram R.P.D. meo Bichio, §. esto itaque.* 6.

Et hinc facile cessat, quod dicitur non fuisse commissam causam appellationis huiusmodi, quia cum in tantum fuerit appellatum ab indicto concursu, in quantum illius indictio implicitè continebat electionem non spectare ad Capitulum, commissio iactationis, & iactationũ continens in specie hunc 7.

hunc articulum, ibi: *Licet ad oratores spectet ius præsentandi, nominandi, & eligendi Vicarium.* &c. bene suffragatur, cum præsertim habeat in ventre clausulam quam, & quas, cum omnibus incidentibus, annexis, & connexis, quæ operatur comprehensionem omnium in progressu causæ in litem deductorum. Sarn. *in Reg. de infirm. resign. quæst.* 34. *num.* 4. Marchesi. *de commiss. part.* 1. *fol.* 200. *n.* 63. & dictum fuit *in nullius de correctis*, 13. *Nouembr.* 1587. coram Comitulo impress. post eundem *dicta part.* 1. *fol.* 231. *num.* 1. *in Romana prætensi spolij*, 2. *Iunij* 1614. coram bon. mem. Cardinali Verospio post Pacific. de Saluia. *decis.* 68. *num.* 12. & Cæsaraugustana distributionum seu Attentator 26. Iunij 1645. coram me, §. *Quod eo fortius, cum seq.*

8. Nec minus euitari possunt hæc attentata eo sub prætextu quod D. Episcopus sit in quasi possessione conferendi hanc Parochialem per concursum ex vacatione sequuta an. 1608. *eius summar. num.* 2.

9. Quia præter quod vnicus præfatus concursus non fuit pacificus, sed à Capitulo acriter controuersus, vt ex copia appellationis transmissa in calce responsionis; cum ex latè deductis in alia decisione, clarè constet de vnione allegata quasi possessio suffragari non potest, ob resistentiam decreti irritantis appositi in Constitutione 5. mem. Pij V. inficientis titulum, & quamcumque possessionem, vt in his terminis respondit coram bo. me. Burat. *decis.* 274. *sub num.* 8. vers. *Tum etiam quia*, coram Card. Caualer. *decis.* 595. *sub num.* 4. *& seq.* vers. *Neque visum fuit obstare, in recent. decis.* 710. *num.* 6. vers. *Nec denique visus fuit*, *p.* 2. in Dertusen. Vicariæ, coram bon. mem. Merlino, apud Posth. *de manuten. decis.* 168. *num.* 4. *cum alijs in Pampilonensi Vicariæ de Stella* 16. *Iunij* 1642. §. *Et in omnem casum*, coram me. *& in dicta Barchinonen. Parochialis, seu Vicariæ*, *coram R. P. D. meo Corrado*, §. *Nec obstat*, quod de anno.

Collationes vero Apostolicæ de anno 1619. & 1636. *eod. Summario, num.* 3. *&* 4. non merentur allegari, cum non sint aptæ immutare statum beneficij, nisi concurrant quadragenaria, animus, & intentio Pontificis illum immutãdi, & scientia, & patientia illorum, qui ex hac status mutatione præiudicium recipiunt; quæ tamen omnia hic penitus desunt, vt notant Canonistæ, *in cap. cum qui beneficium, de Prabend. in* 6. tradit Lotter. *de re benefic. lib.* 4. 10.

quæst. 34. *n.* 45. *cumplurib. seqq.* & dixit Rota *in recent. dec.*368. *num* 4.*part.*2. cum aliis per Adden. ad S. mem. Greg. *dec.*434. *n.* 20. Idque multo minus cum factæ fuerint per viam resignationis, vt firmauit Rota *dec.*360. sub *num.*14. vers. *quæ sane prouisio*, *ead. part.* 2. *recent.* & latius *in Lucana Iurispatronatus* 29. *Ianuarij* 1644. coram R.P.D.meo Ghislerio, §. *Non obstant.*

11. Quo vero ad Petrum Scossam electum, Domini pariter steterunt in decisis, dum enim possessionem apprehendit die 14. Decembris 1646. & sic in spretum inhibitionis Rotalis sibi antecedenter personaliter præsentatæ, scilicet die 11. eiusdem, nullo pacto à vitio attentatorum meretur excusari iuxta sententiam, quam perpetuo tenuit Rota *in decisionibus ibidem relatis.*

12. Nec suffragatur quod in commissione, cuius vigore emanauit inhibitio, ipse nominatus non fuerit.

13. Quia cum ea non sit restricta ad certas personas, sed concepta cum clausula, *omnésque alios*, &c. ipse etiam in ea dicitur comprehensus, eiusque vigore citari, & inhiberi potuit perinde ac si specialiter ibidem nominatus fuisset, ad tradita per Abb. *in cap. veniens, il secondo, num.* 8. *de testibus*, Put. *decis.*24. *de iudic.* S. memor. Gregor. *decis.* 94. *num.* 3. bo. mem. Coccino *decis.* 380. *sub num.* 5. vers. *Minus etiam facit.* Rota *in Rom. deuolutionis domus, Iul.* 1620. coram bon. mem Merlino post modern. *de manuten. decis.* 243. *n.* 6. & nuperrimè *in Vercellen. Prioratus* 25. *Februarij proximi præteriti*, coram R. P. D. meo Peutingero, §. *Non obstat, & in Romana fideicom. de Marianis* 11. *Martij proximi præteriti* coram R. P. D. meo Roxas, §. *Nihil obstat, quod in d. cum seq.*

Quod autem dicitur de subreptione ob non factam mentionem suæ prouisionis Apostolicæ, Domini non habuerunt in consideratione, provt non habuit signatura iustitiæ, quæ addita pro reformatione, nihil rescripsit, vt in responsione facti pro Capitulo. 14.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D. BVRATTO,

Foroliuiensis Parochialis Veneris, 15.*Maij*, 1626.

Decisio XXIII.

Concurrentibus ad Parochialem, de qua agitur, per obitum Vngarelli de mense Octobris, 1623. Oliuerio prouiso Apostolico, tanquam de reseruato ratione mensis, & Remigio 1. Illam habes apud Tamburin. de iure Abbatum,

tom.3. disp. 9. q. 13. fol. 192. Remigio Monacho Vallis vmbrosæ ad eiusdem curam deputato per Abbatem S. Mercurialis. Post deputationem super manutentione 14. Martij, 1625. in qua Rota mandauit, apposito sequestro, videri de bono iure. Proposui hoc dubium, & Domini dixerunt, constare de bono iure Remigij.

2. Moti, quia visum fuit, Ecclesiam S. Antonij, & sic dictam Parochialem esse de mensa Monasterij S. Mariæ de Flumana, vniti Monasterio S. Mercurialis; & ideo cessare reseruationem Regulæ octauæ; sed etiam in mense reseruato Monasterio competere præsentationem, & Episcopo institutionem, iuxta Constitutionem fel. rec. Pij V. ad *cap. 1. de Capell. Monach.* Gonzal. *super reg. de mensa, gloss.* §. 3. *num.* 59. & Rota *in Vlisbonen. iuris conferen.* coram Litta, *quæ est decisio* 202. *p.* 1. *in recent. & in alia Vlisbonen.* relata per Gonzal. *vbi supra*, & *in Iacen. Vicaria*, coram me, *quæ est* 704. *part.* 2. *recent.*

Dec. Littæ, supra la 7. Alia Vlisbonen. supra la. Iacen. supra la 5.

3. Esse autem de mensa, probatur ex instrumento antiquissimo permutationis anni 1237. inito inter Episcopum Foroliuiensem cum consensu Capituli, & Abbatem Monasterij de Flumana cum consensu Monachorum, in quo Abbas dedit Episcopo Ecclesiam S. Petri in Arcu, & recepit ab eo Ecclesiam S. Antonij cum clausulis amplissimis translatiuis iurium, ibi: *Cum pleno iure, cum decimis, possessionibus, iuribus, tam temporalibus, quam spiritualibus dictæ Ecclesiæ competentibus, ad instituendum, destituendum, & quidquid in perpetuum placuerit, faciendum: & quod licitum sit ponere, confirmare, instituere, & destituere, & quod Episcopo licitum non sit, habere institutionem, correctionem, visitationem, seu examinationem, & omnia iura temporalia, & spiritualia Episcopus Abbati concessit, nullum ius reseruando, quod ad legem diœcesanam iurisdictionis, & Ordinis pertinere possit*, &c. Per quas clausulas dubitari non potest, Ecclesiam S. Antonij pleno iure spectare ad Monasteriũ de Flumana. Gloss. *in Clement.* 1. in verbo, *Ad mensam, de excessib. Prælat. ibi.* Imola, Anchar. *vterque, num.* 16. Vitalin. *num.* 10. Zabarell. *num.* 3. & notant omnes *in cap. de Monachis, de Præbend.* Rota *in Vrgellen. Parochialis de Osseÿa*, 17. *Nouembr.* 1603. coram Cardin. Pamphilio, *& in dicta Iacen.* Vicariæ coram me.

Effectuatio autem dictæ permutationis visa fuit Dominis indubitata. Primò, ex eo, quod Monachi de Flumana accesserunt ad habitandam Ecclesiam 4.

S. Antonij, per quem accessum dicitur capta possessio. Afflict. *decis.* 267. *num.* 1. *&* 2. *in principio.*

5. Et licet translatio Monachorum fuerit per sententiam anni 1255. declarata nulla, vti sequuta sine auctoritate Præsidentis Vallis-vmbrosæ; tamen ista ratio non tollit effectuationem permutationis, & quod non accesserint, & habitauerint, tanquam in Ecclesia propria, vt supra acquisita.

6. Secundò, ex deputationibus in ea factis per Abbatem pro tempore. Primò de Monachis; nempe Don Benigno 16. Octobris 1500. & deinde D. Paulo per resignationem Don Benigni, *in Summario, num.* 3. quæ cum sint antiquissimæ, etiam sine effectuatione releuant, vt dicitur de antiquis locationibus, quæ probant possessionem. Aym. *consil.* 54. *n.* 11. cum aliis adductis per Menoch. *de retinen. remed.* 3. *num.* 54. & faciunt allegata *in Lancianen. Archipresb.* 2. *Maij*, 1616. coram me. Secundò, de Clericis sæcularibus, vt ex quatuor deputationibus, nempe 22. Ianuarij, & 24. Februarij 1564. 8. Ianuarij, & 11. Aprilis, 1584. quæ durauit vsque ad præsentem, *in Summario, num.* 4.

7. Et licet non constet de deputationibus medio tempore ab anno 1565. vsque ad annum 1584. illæ tamen præsumuntur, probatis extremis, & non docto de contrario statu. Rota *decis.* 545 *num.* 1. *part.* 1. *diuers.* cum aliis adductis *in dicta Lancian. & Iannen. Abbatia* 13. *Iunij* 1625. coram me.

Tertiò probatur etiam effectuatio ex Decreto, & declaratione Episcopi 12. Aprilis, 1584. dictam Ecclesiam S. Antonij esse de iuribus Abbatiæ S. Mercurialis, & collationem spectare ad Abbatem, & collationem ab eo factam in personam Vngarelli fuisse nullam, remittendo eundem ad Abbatem, vt ab eo collationem, & possessionem legitimè reciperet, prout præuia renuntiatione collationis Episcopi, collationem & possessionem solenniter cum interuentu, etiam Monachorum, recepit, *vt in Summario, dicto num.* 4. & vsque ad obitum continuauit. 8.

Ex quibus, vbi etiam dubitari posset de fide instrumenti dictæ permutationis ex eo, quod non constet de validitate primi transumpti anni 1274. à quo dicitur sumptum anni 1449. ad instantiam recol. mem. R. P. D. Ludouici de Ludouisiis Bononien. tunc Rotæ Romanæ Auditoris, & Vicarij Prosperi Cardin. Columnæ, Commendatarij Monasterij de Fluma- 9.

mana,

mana, cum tamen simus in antiquissimis, adhuc ex dicta obseruantia ei fides daretur. Cyn. *inter conf. Bald.conf.*400. *num.*5. *lib.*4 Bald. *conf.*101.*num.*4.*lib.*1. *&* 274. *lib* 2. Fab. de Anan. *conf.* 88. Mastrill. *decis.*43.*n.*6. Rota *in Amonitana de Fanellis*, 21. *Maij*, 1618. coram bon. me. Vbaldo, & *in Foroliuien.census*, 14. *Iunij* 1613. & *in Beneuentana Domus*, 28. *Aprilis*, 1617. coram me.

10. Non obstat, quod D. Remig. dictam Parochialem, vti vacantem, obtinuerit in titulum perpetui Rectoris quia debet intelligi de vacatione de facto, non autem de iure, vt confessio præiudicet minus quam fieri possit. *l.si quis intentione, de iudic.* & in beneficialibus datur multiplicatio titulorum. Cassad. *decis.*5.*num.*5.*super Reg.* & fuit dictum *in Ianuen.Abbatiæ*, 3. *Iunij* 1623.*coram me:* & ex superuenienti titulo mutatur causa passionis cumulatiuè, non tamen extinctiuè.

11. Denique, non obstat quod Vngarellus obtinuerit de dicta Ecclesia prouisionem Apostolicam; quia illa non immutat statum beneficij, vt post Calderin. *consil.* 26. *de Prabend.* Seraph. *decis.* 299 *num.* 5. *&* 1273. *num.*2.Rota *decis.*545 *num.*3.*p.*1. *diuers.* & *in Sorana Beneficij*, 9. *Nouembr.* 1622. coram R. P. D. Merlino.

Nec etiam ex eo, quod fuerit in dicta Ecclesia deputatus Vicarius, seu Rector sæcularis dici potest status illius mutatus: quia etiam sæculares eligi possunt in Ecclesia mensæ Abbatialis, vt *in hac causa* dixit Sacra Congregatio Concilij 12. Aprilis 1625. & fuit dictum *in Callian. vnionis*, 29. *Maij præteriti* coram me. 12.

Et ita decisum vtraque parte informante, &c.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Aquens. Monasterij, 31. *Maij*, 1568.

DECISIO XXIV.

Conclusum fuit, Abbatiam, quæ caret cura, & Conuentu, non requirere ætatem maiorem viginti quinque annorum; quia de iure communi nulla nomina Officiorum Ecclesiasticorum præter nomen Episcopatus, & superiorum Dignitatum, sonant in nomen Dignitatis, nisi Archidiaconatus, & Archipresbyteratus existentes in Ecclesia Cathedrali, quæ sola duo officia, licet careant cura, & iurisdictione, dicuntur dignitates, vt per Rotam *decis.* 9. *de Prabend. in nouis. Pro regula notat Imola in c. de multa*, *num.* 40. *de Prabend. Aret. cons.* 23. *col.* 2. *vers.* 1. Habetur apud Tamb. tom. 3. la 9. pagin. 303. 2.

 secundò

secundò præmitto, Boert. *decis.* 286. *num.* 3.

3. Abbatia autem, si careat cura, & Conuentu, non potest propriè dici dignitas: quia in ea saltim sufficit præeminentia, ob quam vocatur dignitas. Imol. *in Clem.* 1. *num.* 5. *de rescr.* & *ibi* Cardinal *num.* 3. Staphil. *de liter. grat. fol.* 57. *colum.* 2. *in princ. secundum antiquam impressionem.* Bald. *in cap. Pastoralis, in princ. num.* 7. *de offic. delegat.*

4. Propterea Præpositura, quæ habet eandem dignitatem, sicut Abbas, vt notat Abbas in *cap. Cum illorum. col.* 3. *num.* 13. *vers. in Gloss. in verb. Abbatem, de sent. excommun.* Sylu. *de benefic. quæst.* 2. *n.* 38. dec. *cons.* 161. *col.* 1. *vers. Quartò, facit. & in c. Decernimus, col.* 3. *vers. & quod dictum, de iudic.* Chassan. *de gloria mundi, part.* 4. *consider.* 36. si careat cura & Conuentu, non vocatur dignitas. Federic. *consil.* 135.

5. Sicut etiam videmus in Prioratu, qui licet alias sit dignitas, sicut Abbatia, Doct. *in c. Nullus, n* 6. *vers. in fine.* Gloss. *de Elect. in* 6. Felin. *in cap. Insuper, in* 2. *notabili, de maiorit. & obedient.* Rip. *in cap.* 2. *num.* 30. *de iudic.* Silua. *in d. quæst.* 39. Chassan. *in dict. considerat.* 36. Archidiac. *in cap.* 2. *col.* 2. *in princ. vers. Scias, de Prabend. in* 6. *& ibi* Ioann. Andr. *col.* 2. *vers. sed hoc.* Gem. *ibid. col.* 2. *num.* 10. *vers. super secundo.* Card. *in Clem. quæst.* 7. *de rescript.*

Si tamen caret cura, & Conuentu, non dicitur dignitas, vt post Hostien. notat Abb. *in c. Nisi essent num.* 6. *in fin. de Prabend.* Imol. *in Clem. Et si principalis, num.* 21. *de rescript. & ibi* Vitalin. *num.* 14. & potest conferri minori quatuordecim annorum. Vitalin. *in Clem.* 1. §. *Cæterum, num.* 4. *cum seqq. de statu regular.* Federic. *cons.* 49. *n.* 132. 6.

Hinc dicitur, quod Abbatia, inspecta eius origine, est potius nomen solicitudinis, quam honoris, vt dicit gloss. *in cap. Tuam, verb. Non ascendat. vbi* Innoc. *in fin. & Abb. num* 3. *vers. In eo, de ætat. & qualit. &* Gloss. *in cap. Accedens, verb. Abbatem,* 50. *distinc.* Et ex his respondetur ad id quod in contrarium adducebatur, scilicet quod possit dari dignitas, licet careat cura, vt per Aret. *dict. cons.* 23. Boert. *dict. quæst.* 286. *num.* 5. Cardin. *cons.* 30. *col.* 2. *vers. tem est dare.* Capel. Tolos. *decis.* 13. Nam prædictæ auctoritates expressè præsupponunt, illam dignitatem habere præeminentiam in Choro, quæ præeminentia cessat in hac Abbatia, quæ caret, nedum cura, sed Conuentu, & ita etiam præsuppönit Rip *in d. c. Decernimus, num.* 3. 7.

num. 3. & ita etiam procedit *cap.* 1. *de atat. & qualit. in* 6. quia intelligitur de Abbatia habente Conuentum propter quem vocatur dignitas. Et *cap.* 1. *extr. eod.* vbi etiam loquitur de Præpositis, & Decanis: quia semper intelligitur, existente Conuentu, per supradicta, ex quo generaliter loquitur, & ne contrarietur naturæ, & substantiæ dignitatis Abbatialis. Reseruarunt tamen Domini consuetudinem, vel communem reputationem, si quæ forsan adesset, quæ hanc Abbatiam carentem cura, & Conuentu, efficeret dignitatem.

R. P. D. PENIA.

Tudertina Parochialis, seu Prioratus, 7. Februar. 1597.

Decisio XXV.

Tamburinus illã sumpsit t. 3. pag. 304 la 10. Habetur que inter eius impressas, t. 1. la 585. fol 415.

PRoposito dubio, an beneficium, seu Prioratus, de quo agebatur, esset dignitas, ad effectum, vt quando vacat, concursus fieri, vel non fieri debeat coram Ordinario Tudertino: Rota, vtraque parte informante, duo tempora distinguenda putauit, à primæua illius erectione vsque ad annum 1523. quo tempore constabat, hunc Prioratum sancti Nicolai de Griptis, Ciuitatis Tudertinæ, fuisse Regularem Ordinis S. Benedicti, habuisséque Priorem, & Conuentum constituentem Capitulum, qui & Nouitios ad habitum Religionis suscipiebat, & negotia ad Conuentum spectantia capitulariter expediebat: & toto isto tempore censuit, fuisse dignitatem actu, & habitu, *Clement. Ne in agro, de statu Regular.* 1. Abbas post alios, *in c. Nisi essent. num.* 6. *& in cap. de Multa, num.* 23. *de Prabend.* Glossa *in Clement Et si principalis, in verb. Conuentual.* & *ibi* Bonif. Vitalin. *num.* 5. *&* 14. *de rescript.* Rebuff. *super concord.* §. *in Monasterijs in verb. Prioratibus, versic. Nota, quod si is.*

Alterum tempus erat ab anno 1523. vsque ad præsens, quo primum Clemens Papa VII. illum cœperat Clericis sæcularibus in Commendam conferre, ac paulatim desierunt in eo habitare Monachi, qui Conuentum & Capitulum constituerent; & respectu huius temporis Rota pronuntiauit, eundem Prioratum desiisse quidem esse dignitatem actu: quoniam nec Prior Regularis, nec 2. Conuentus Monachalis aderat amplius, in quibus potissimum in hac materia consistit ratio dignitatis, vt patet ex prædictis; remansisse tamen dignitatem

tem habitu, qui facile posset in actum transire, quando Prior, & Monachi in eandem Ecclesiam reuerterentur, & Conuentum, & Capitulum constituerent, *iuxta cons.* Ias. 77. incipit. *In praesenti consultatione*, *lib.* 1.

An autem ad praedictum effectum concursus faciendi, vel non faciendi coram Ordinario, satis esset Prioratum fuisse tantum dignitatem habitu, non actu; placuit Rotae, vt consuleretur S. Congreg. Conc. Trid. Interpretum.

Eminentiss. Card. VIRILE,

Veronen. iurium parochialium, Veneris, 23. *Martij* 1629.

DECISIO XXVI.

Habetur apud Tamburinum tom. 3. in dec. 87. p. 399. CVm praesupposito, quod Bulla Alexandri III. de qua *in Sum. num.* 1. sit in forma probanti, denegarunt Domini Parocho S. Mariae ad Clauciam, manutentionem circa delationem Stolae; & exercitium aliarum functionum intus Ecclesiam S. Margaretae. Moti fuerunt: quia aut Rector S. Mariae praetendit manutentionem ex actibus possessoriis gestis in-
1. tus dictam Ecclesiam, & de huiusmodi possessione non docetur, & testes vii examinati sine citatione Oliuetorum, non probant, *cap.* 2. *de testib. l. si quando*, *C. eodem.*

Aut Rector praetendit manutentionem sola assistentia iuris; & cum ex Bulla Alexandri III. Ecclesia S. Margaretae sit vnita Monasterio S. Mariae in Organo Oliuetanorum, vtique intrant declarationes S. Congregationis Concilij, & Rituum, *Summ. num.* 3. quod dum 2.
cadauera defunctorum sepeliuntur in Ecclesiis Regularium, Parochus intra dictam Ecclesiam non possit se intromittere, nec aliquos actus exercere: in Ecclesia enim vnita 3.
Monasterio Regularium non habet Parochus iuris assistentiam ex eo, quod sit sita intra suos limites. Abb. *in cap. dilectus, num.* 3. *&* 11. *de Capell. Monach. & in cap. Ad audientiam, il* 1. *num.* 8. *de Eccles. adific. & in cap. cum Venerabilis*, *num.* 46. *de except.* Calderin. *consil.* 6. *num.* 1. *vers. Item sicut*, *de Relig. domib.*

Vltra quod ex sola assisten- 4.
tia iuris turbida non datur manutentio. Seraph. *decis.* 312. *n.* 1. *& ibi add.* & fuit dictum *in Montis Regalis iurisdictionis*, 4. *Nouembris* 1596. coram bo. memoriae Penia.

Non obstant decreta, & sen- 5.
tentia Vicarij Veronensis: quia dederunt causam liti, & non afficiunt Oliuetanos non citatos. Bald. *in l. Ab eo, num.* 17. *C. quomod.*

Quomod. & quand. Iud. Tabr. *de cit. concl.* 1. *num.* 310. Cæsar. de Graff. *dict* 8. *in fin. de viol. & cont.* Tareg. *decis.* 467. *num.* 3.

Rituale Episcopi non loquitur in Ecclesia vnita Monasterio Regularium.

Quoad quartam petitionem funeralium informantes pro Oliuetanis religiosè proced ẽtes offerunt Rectori quartam ipsorum funeralium, quæ in die sepulturæ cum corporibus mortuorum deferuntur.

Et ita vtraque, &c.

Emin. D. CARD. VBALDO.

Augustana decimarum, Veneris, 28. *Martij*, 1631.

DECISIO XXVII.

1. Istam inuenies in Tamburino tom. 3. la 102. fol. 416. PRoposito hodie per me dubio, an, & quæ decimæ debeantur Monasterio; integras deberi, dixerunt Domini, absque vlla distinctione, & moti sunt: quia cum per viam vnionis, à Sede Apostolica confirmatæ, Ecclesia Parochialis S. Stephani fuerit ab Episcopo incorporata Monasterio, & in illud propterea transiuerit cura animarum eiusdem Parochiæ, cum omnibus suis iuribus, Anchar. *cons.* 114. *num.* 2. *& seq.* Seraph. *decis.* 1009. *n.* 4. Sanct. memor. Greg. *decis.* 304. *num.* 1. inde sequitur, quod Monasterium tanquam Parochus ratione dictæ curæ debeat in- 2.
distinctè percipere omnes decimas. *cap. Cum contingat, cap. Cum in tua de decimis. & in cap. fin. de Paroch.* Rebuff. *de decim. quæst.* 7. *num.* 4. *&* 5. *& quæst.* 13. *num.* 83. Moneta *eod. tract. c.* 2. *num.* 1. Rota *decis.* 31. *num.* 1. *p.* 2. *diuers. & decis.* 469. *n.* 1. *&* 541. *n.* 4. *part.* 1. *in recent.*

Non obstant transactiones: quia illa, quæ fuit facta cum Monasterio, non tangit materiam decimarum, sed conuentionem quandam super sepulturis certarum personarum, & super Missis dicendis, pro quibus fuerunt Monasterio concessæ decimæ super quibusdam agris, ex qua conuentione, quatenus possit argui exemptio eorumdem prædiorum ante dictam conuentionem, non inde 3.
infertur ad exemptionem vniuersalem omnium bonorum in territorio dictæ Ecclesiæ Parochialis existentium; sed ea debet restringi solum ad prædia ibi nominata, *cap. Per exemptionem de priuileg. in* 6. Monet. *de Decim. cap.* 9. *num.* 131. Rota *decis.* 156. *n.* 6. *part.* 1. *recent.*

Aliæ vero transactiones, quæ 4.
non fuerunt factæ cum Monasterio, nec de illius consensu, illi præiudicare non possunt.

Rota *decis.*288. *num.*4. *vers.Nec suffragatur, part.*2. *& decis.*625. *num.*2. *vers. Secus autem, part.*1. *in recent.*

5. Nec Vicarius per Monasterium ad exercendam curam animarum deputatus habet authoritatem transigendi super decimis, in quibus nullum ius habet, cum solum sit ei debita sua congrua à Monasterio. Ioan. And. *in cap. Exposuisti, num.* 8. *de Præbend.* Felin. *in cap. Postulasti, num.* 1. *vers. Aut perceptio, de Rescript.* Veral. *decis.* 339. *num.*3. *&* 5. *lib.*3. Rota *dec.*710. *sub numero* 3. *part.*2. *recent. cum aliis adductis per Addent. ad dec.* Gregor. 174. *n.*8. *circa fin.*

6. Vltra quod huiusmodi transactiones super decimis, neque fieri poterant absque authoritate Papæ, & sine ea factæ non egrediuntur suum authorem, *cap. de cætero, capit. Veniens. de transact.* Rota *decis.*585. *num.*3.
Coccin. Decan. *part.*1. *recent. &* coram D. meo Decano *decis.*340. *num.*1. *& decis.*362. *num.*3. Rebuff. *de decim. quæst.* 13. *num.* 16. *&* 26. Et hac
7. de causa neque obstat illa facta cum Abbate de anno 1584. Vltra quod est restricta ad vitam Parochi, seu Vicarij; & habet clausulam: *sine praeiudicio iurium hinc inde.* Et Abbas non præiudicat Monasterio. Vital. *in Clement.* 1. *num.* 57. *de officior. Vicar.* Seraph. *dec.*1279. *n.*3.

Non obstat, quod supradi- 8.
cta vnio non fuerit effectuata: quia contrarium apparet ex testibus deponentibus de decimatione in vim incorporationis, vt *in Summ. Monasterij n.* 2. *&* 3. Sanct. memor. Gregorius *decis.*557. *num.*9. vbi Adden. Caualer. *decis.*449. *num.*7. *& decis.*500. *num.*5. Et de hac decimatione fit etiam mentio in transactione facta inter Monasterium, & Episcopum vsque de anno 1404. *in Summ. num.*3. quæ
mentio corroborat dicta te- 9.
stium, præsertim cum sit facta transactio cum Episcopo, qui præsumitur informatus de rebus suarum Ecclesiarum. Seraph. *decis.* 1026. *num.* 3. Rota *decis.* 233. *sub num.* 2. *part.* 1. *in recent.* Sanct. mem. Gregor. *decis.*482. *num.*6.

Non obstat quod non probetur effectuatio præcisè, & immediatè post incorporatio-
nem, & vnionem: quia huius- 10.
modi vnio tanquam facta ex titulo oneroso permutationis, non cadit sub regula reuocatoria. Gonzal. *ad Regul.* 8. *gloss.* 5. §.7. *num.* 5. Put. *decis.*52. *num.*2. *lib.*1. *in antiq.*

Non obstat allegata consuetudo non soluendi integras decimas, quia ea non est probata cum requisitis immemorabilis,
seu legitimæ præscriptionis, 11.
prout requiritur, quando agitur

tur, ad effectum excludendi Parochum à decima sibi de iure debita. Seraph. *decis.* 1404. *num.* 2. Rota *decis.* 262. *num.* 3. *part.* 2. *in recent.* Rebuff. *de dec. quaest.* 13. *num.* 53. *& seq. & n.* 69. Gabr. *de Praescript. concl.* 1. *n.* 16. *&* 18. Gratian. *disceptat.* 595. *num.* 16. Rota *decis.* 474. *num* 3. *& decis.* 469. *numero* 2. *part.* 1. *in recent.*

Non obstat quod iura, de quibus in actis, non fuerint interpretata, & sint scripta lingua Germanica: quia in Summario per Dominos viso, fuit data eorum interpretatio, quae poterit quandocumque iustificari ante sententiam.

Non obstat, quod dicta iura non sint extracta, seruatis seruandis; quia sufficit, quod processus vbi sunt dicta iura, sit productus in Rota à Commu-
11. nitate, quae propterea non potest impugnare factum suum, & dicere, quod iura à se producta non sint in forma probanti, Surd. *cons.* 5. *num.* 37. *& seq.* Gabr. *de reg. iur. concl. n.* 19. Verall. *decis.* 188. *num.* 4. *part.* 1. *& tenuit* Rota *in Caputaquen. Cantoria*, 5. *Iulij* 1617. coram bon. mem. Vbaldo.

Obiectum, quod non fuerint citati singuli de Communitate possessores bonorum, cessat ex actis, in quibus apparet particularis commissio, & citatio contra omnes, & singulos de Communitate.

Atque ita decisum vtraque, &c.

R. P. D. BICHIO,

Gerunden. Capellaniae, Veneris 27. Ianuarij 1645.

Illam inuenies apud Dianam, p. 8. la 2.

DECISIO XXVIII.

Subsistere visa est Dominis decisio edita 13. Iunij proximè praeteriti, non obstantibus ex aduerso contra eam deductis. Quod enim possessio Francesch non sit manutenibilis, ex quo capitulariter capta non fuerit, vt requirebatur. Cassad. *decis.* 8. *num.* 1. *de caus. possess. & propriè & decis.* 5. *num.* 3. *de Iurepatron.* Roman. *consil.* 482. *num.* 2. *& seqq.* Rota *decis.* 1156. *sub num.* 1. *lib.* 3. *p.* 3. *diuers. decis.* 91. *num.* 6. *part.* 1. *recent.* etiam si tradita fuerit de mandato Collatoris, vel alterius executoris. Put. *decis.* 22. *num.* 2. Mandos. *de Signat. grat. tit. de Regress. col.* 4. *vers. illa verba*, Loter. *de re benefic. lib.* 3. *q.* 5. *num.* 38. cum aliis allegatis in *Sennens. Canonicatus* 21. *Iunij* 1596. coram bon. me. Litta. 1.

Non obest, quia Dignitatis, 2.
qualis (vt infra dicam) est Cappellania de qua agitur, non est

necesse, quod capiatur possessessio capitulariter, cum dignitates non sint de Capitulo, nisi in illarum erectione exprimatur concessio Stalli in Choro, & vocis in Capitulo. Seraph. *decis.* 98. *num.* 1. Rota *decis* 177. *num.* 4. *&* 5. *inter impress. post modern.* Perus. *de man. & in Treueren Archidiacon.* 13. *Iunij* 1644. coram R.P.D. meo Cerro. Præsertim, quia ipse aduersarius eodem modo, quo Francesch absque facto Capituli cœpit possessionem, in qua petit manuteneri, & sic agnouit non requiri, quod possessio capitulariter tradatur, & de hoc defectu dare non potest, vt in simili dixit Rota *in Auximana Tutela*, 16. *Februarij* 1582. coram bon mem. de Rubeis, *& in Aretina Spolij* 9. *Iunij* 1604. coram bon. mem. Coccino, *inter eius impressas decis.* 1604. *num.* 7.

3. Quod autem Capellania hæc sit dignitas, constat ex publico instrumento anni 1605. dato *in Summa. Tauerner num.* 9. in quo dicitur, quod est quarta dignitas post Abbatialem, & contra aduersarium, qui illud produxit, plenè probat, cum producendo confessus fuerit vera esse omnia ibidem contenta. *Salic. in l. Comparationes, sub num.* 13. *C. de fide instrum. Dec. in cap. Cum Venerabilis, n.* 90. *de except. Surd. consil.* 151. *n.* 16. *Buratt. decis.* 934. *num.* 4. atque etiam enuntiata. *Ruin. cons.* 141. *n.* 13. *lib.* 5. *Aym. consil.* 134. *n* 8. *Buratt. decis.* 622. *num.* 3. Idemque deducitur ex testibus examinatis *in causa Gerunden. iurisdictionis*, coram bon. mem. Coccino, qui licet examinati in alia causa, quia deponunt super statu beneficij, probant etiam in hoc iudicio. *Mant. decis.* 350. *num.* 4. *& fuit dictum in Pistorien. Parochial.* 27. *Ianuarij* 1620. *coram bon. mem. Pirouano, & in eadem* 9. *Februarij* 1632. *coram bon. mem. Merlino*, vel saltem multum coadiuuant probationem resultantem ex dicto instrumento. *Felin. in c. Causam, quæ, il primo, n.* 19. *de testib. Natt. consil.* 394. *n.* 24. *Rota decis.* 294. *num.* 3. *part.* 1. *recent.*

Minus obstat, quod Capellania ex quo habet curam animarum, nulliter collata fuerit absque concursu requisito ex dispositione *Sac. Conc. Trident. sess.* 24. *de reform. cap.* 18. cuius formam San. mem. Pius V. in Constit. 13. *inter eius impress. Bullar. tom.* 2. mandauit seruari sub decreto irritanti, quod inficit titulum, ac possessionem eius vigore subsecutam. *Caputaq. decis.* 307. *n.* 4. *quæst.* 3. *Cassad. decis.* 1. *num.* 2. *de restit. spoliat. Rota eod. tit. decis.* 3. *sub n.* 1. *in nouis, & dec.* 2. *in antiq.* etiam ad effectum manutentionis 4.

Loter.

Loter. de re benefic. lib. 2. quæst. 46. num. 63. & seq. Vbi quod possessio habetur pro vacua, & non pro possessione. *Gratian. disceptat. 113. num. 72. Put. decis. 79. num. 2. & 3. lib. 2 in corr. Rota decis. 215. num. 15. & seqq. inter impressas post modernum de manutenendo:* ita vt secundo possessori, licet posteriori, sit danda manutentio. *Mant. decis. 40. n. 8. Coccin. decis. 51. n. 4. Rota inter recent. decis. 48 num. 2. & seqq. part 5.*

5\. Quia necessitas concursus cessat in dignitatibus habentibus curam animarum, siue existant in Cathedrali Ecclesia, siue in Collegiata, vt declarasse Sacr. Congreg. Concilij Tridentini refert *Garc. de benefic. part. 9. cap. 2. sub n. 181. & 195.* vbi dicitur ratio, quia Concilium non fecit expressam mentionem dignitatum, vt notat *Barbos. in Collect. ad Concil. d. sess. 24. de reformat. cap. 18. n. 14. & 15. & in tract. de offic. Episc. allegat. 60. num. 28. & 29.* Gonzal. *super Reg. gloss. 6. num. 162.* Et quamuis Capellania aliquando collata fuerit præuio concursu, hoc tamen vti factum per errorem, vel ex abundanti, non nocet, *l. testamentum, C. de testament.* Roman. *consil. 347. num. 7.*

Hæc declaratio fuit facta 26. Ianuarij, 1601. vti ex eodem Garc. p. & c. hic citatis, n. vero 196. refert Barbos. collect. 63. decis. Apostolica n. 3. vbi absolute ait fuisse decisum. *Beneficia curam animarũ habẽtia, quæ vere sunt dignitates, non subiacent cõcursui.*

6\. Et sufficit dubitari posse, an fuerit necessarius concursus, vt interim eius omissio non resistat manutentioni Francesch anterioris possessoris, vt fere in puncto Coccin. *dec. 124 num 4. & 5.* nam decretum irritans appositum non super certo corpore beneficij, sed in genere, seu in lege generali non tollit insistentiam saltem facti, donec iustificetur, quod versamur in casu decreti irritantis. *Gonzal. supr. Reg. 8. gloss. 64. n. 32. & 39. Loter. de re benefic. lib. 2. quæst. 8. n. 77. Caputaq. decis. 325. num 8. & seqq part. 1.* Caualer. *decis. 8. num. 4 Rota dec. 341 n. 2. decis. 562. num. 2. & 3 part. 1. recent. & in Legionen. beneficij, 4. Iulij 1640. coram R. P. D. meo Ghislerio.*

Tandem non obstat, quod collatio Capellaniæ non spectet ad Abbatem, qui contulit Francesch, sed ad Ordinarium, quia hæc reiicienda sunt ad petitorium, cum respiciant titulum possessionis, qui necessarius non est ad obtinẽdam manutentionem, vt præter allegatos in prima decisione dixit *Rota in supradicta Treueren. Archidiaconatus, 13. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Cerro* 7.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D. ZARATE,

Habetur apud Anton. Diana, part. 11. fol. mihi 566. *Mindonien. Parochialis Lunæ 3. Martij 1653.*

Decisio XXIX.

1\. Vacante per obitum Petri Fernandez Ecclesia Parochiali S. Vincentij de Lagoa Mindoniensis Diœcesis, controuersia fuit orta inter Ordinarium Mindonien. prætendentem Vicariam dictæ Parochialis in concursu prouidere, & Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Lucensis asserentem ad se spectare Vicarij deputationem ad nutum amouibilis, tanquam in Ecclesia sibi perpetuo vnita, Vnde præuio concursu prædictus Ordinarius dictam Vicariam contulit Francisco Mel. Capitulum vero Andream Pardo designauit, pro cuius institutione coram Ordinario institit. Quapropter appellationis causa commissa à Reuerendissimo Hispaniarum Nuncio cuidam Iudici Synodali, Ordinarij sententia fuit reuocata & declaratum dictam Parochialem esse perpetuò vnitam Mensæ Capitulari Ecclesiæ Lucensis, quæ postea per eundem Reuerendissimũ Nuncium fuit confirmata: à cuius sententia, cum mihi causa fuisset commissa, proposui dubium. An esset locus concursui. Et Domini negatiuè responderunt.

2\. Ex ea nimirum ratione; nam constat prædictum Beneficium S. Vincentij esse perpetuò vnitum Capitulo Lucensi, adeo vt penes illud resideat cura habitualis animarum, & exercitium duntaxat eiusdem curæ Vicario incumbat, vt patet ex Bulla fœlic. recordat. Leonis X. edita de anno 1518. data *in Summario Capituli n. 1.* ex qua sufficiens vnionis probatio inducitur. *Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 226. Barbosa de iure Eccles. tom. 2. lib. 3. c. 16. num. 61. Rota decis. 9. & 10. de rebus Eccl. non alien. in antiq. Burat. dec. 734. num. 1. & decis. 870. eod numero, & in recent. decis. 174. numero 5. part. 6. & decis. 448. num. 1. & 2. part. 4. tom. 10. & notant Add. ad Sanct. memor. Gregor. XV. decis. 196. num. 3. vers. Quando igitur.* Quod procedit quamuis prædicta Bulla non sit extracta ab originali, sed sit sumptum de sumpto accedentibus pluribus adminiculis infra referendis. Rota penes Caputaquen. *decis. 234. num. 2. part. 1. & in Segobien. Habitus 28. Ianuarij 1613.* coram *Sacrato*, iuncta etiam obseruantia (quæ constat. *) Rota in Vrgellen. Vnionis 27. Iunij 1640. coram Reuerendissim. Salamantino, & in Barchinonen.*

nonen. Parochialis 15. *Februarij* 1647. *coram Reuerendiss. Terracinen. & decis.*482. *num.*3.*par.*1. *decis.*18.*num.*1. *decis.*703.*num.*8. *part.*2. *recent. decis.*469. *num.*5. *coram Sanct. memor. Gregor. XV. vbi Adden. Litera B. decis.*641. *n.*9. *coram Caualer.* Quæ etiam præsumere facit iustificationem eiusdem Bullæ concurrente longissimi temporis lapsu *Rota coram Seraphino decis.*1432. *num.* 4. *& in recent. decis.* 196. *num.* 6. *& seqq. part.* 7. *in Barchinonen. Vicariæ* 12. *Decembris* 1639. *&* 2. *Martij* 1640. *coram Coccino, &* 10. *Februarij* 1645. *coram Eminentiss. Cardinali Corrado.* Accedente præterea, quod alias in executionem illius tanquam legitimè extractæ emanauit sententia iuxta Caputaq. *decis.*351. *num.* 5. *p.*2. Seraph. *decis.* 1192. *num.* 3. *& decis.*465.*num.*3.*ad med. part.*1. *recent.*

3. Effectuatio vero prædictæ vnionis adest in possessione capta per Capitulum Lucen in executionem eiusdem Bullæ de anno subsequenti 1519. *dicto Summar io num.*2. Vnde non intrat regula reuocatoria vnionis Adriani VI. & aliorum Pontificum, vt notat Garz. *de beneficijs dicta par.*12. *cap.*2.*n.*281. *&* 290. Barbosa *in Collect. Conc. sess.*7. *de reformat.cap.*6.*num.*10. *& de Iure Ecclesi. d. tom.*2. *lib.*3. *cap.*16.*num.*65. vbi plures allegantur. Rota *decis.*402. *in princ. part.*4 *recent. & decis.*90.*num.*6. *versicul. Quod autem, ead.par.*4. *tom.*2. *in Bonen. Abbatiæ* 3. *Iulij* 1645. coram bon. mem. Arguelles, *& in Perusina Beneficij,* 10. *Februarij* 1648. coram R.P. D.meo Bichio.

Contra quam allegari non valet, quod deficeret mandatum procuræ in persona eius, qui nomine Capituli cœpit possessionem, vel controuerti, quod tunc temporis possessio esset vacans, aut quod validè capta fuisset. Nam mandatum enunciatur in ipso instrumento captæ possessionis, & præsumitur, tum ex præcedenti titulo vnionis, tum ex quo idem Procurator instrumentum vnionis exhibuit, Cassadorus *decis.*3.*num.*4.*de procurat.* Rota *decis.* 176. *num.* 8. coram Sanct. mem. Gregor. XV. *in Bononien. fideicommissi de Glauarinis* 2. *Iunij* 1639. *&* 18. *Maij* 1640. coram Reuerendiss. Tarraconensi. Eoque magis, quia ipse erat Canonicus eiusdem Ecclesiæ, qui vti talis, etiam sine mandato nomine suæ Ecclesiæ agere voluit ad illius vtilitatem, *ex cap. coram,* 34. *de offic. deleg. cap.* 14. *de cens. cap.* 4. *de confirmat. vtil. vel inutil.* Gloss. *in verbo, Portitoribus, in cap. de procurat.* vbi Panormit. *num.* 8. 4.

Hostiens.

Hostien *ad tit. de Procur. n.* 13. Valboa *in cap. causam 9. num.3. de Probat.* Tusch. *concl.*821. *n.* 8. *cum seqq. litera P.* Golinus *de Procurat. part.2. cap. 5. num.* 17. Bouir. *singul.26.num.*18. Osuald. *ad Bonell. lib.*18.*cap.*12.*littera K.* Virgil. *de legitimatione person. cap.*19.*num.*11. Modern. *de manutent. obseruat.*55.*n.*133. Rota *decis.* 630. coram Caualerio, & Capitulum successiuè de hoc beneficio tanquam vnito dispofuit, vt infra apparebit. Vacuam vero fuisse possessionem dubitari nequit, stante resignatione per possessorem facta, non ad fauorem alterius, vt supponitur, sed liberè, per quam propterea statim ac fuit à Pontifice admissa vacauit beneficium, eiusque possessio fuit abdicata à resignante, & vacua remansit, *cap. Quod in dubys, de renunc. cap. Susceptum de rescript. in* 6. Zabarella *consil.* 210. *n.2.* Parisius *de resignat. lib.1. quaest. 5. num.* 27. Viuianus *de Iurepatron. lib.* 13. *cap.* 10. *à num.*6. Barbosa *de iure Eccles. dicto libro* 3. *cap.* 15. *à num.* 16. *& num.*66. *cum seqq & à num.*148. Rota *decis.*240 *num.* 3.*part.*1. *recent.decis.*231. coram Merlin. *num.* 3. *& in Hieracen. Parochialis* 4. *Decembr.* 1651. §. *Deinde,* coram me.

5\. Validitas autem possessionis patet, ex facultate in literis vnionis concessa Capitulo capiendi possessionem propria authoritate, quæ non aderat in casu ex aduerso allegato, *dec.*7. *sub num.* 9. *vers. Possessio, part.6. recent.* Et cui non censetur renunciatum ex quo aditus fuit executor, & de eius manibus capta possessio, dum hæc omnia extraiudicialiter emanarunt, Bart. *in l. creditore, n.*26. *C. de Pignor.* Ias. *in l.2.num.*113. *vers. volens tamen, C. de iure emph.* Cancer. *var. resol. tom.*3. *cap.*19 *num.*25. Rota coram Seraph. *decis.*1003. *num.*1 *in Romana, seu Veliterna restitutionis in integrum* 17. *Decembr.*1646. Hæc vero *& seqq.* coram R.P.D. meo Bichio.

Actus vero obseruātiæ ostenduntur: Primò ex mandato procuræ ad nominandum Vicarium, & nominatione eius vigore facta de anno 1656. sub enunciatiua prædictæ vnionis, & Bullæ Leonis X. cum facultate amouendi Capellanum, & alium nominandi, & apponendi, prout ipse Procurator nominauit Rodericum Diaz approbandum ab Episcopo, vt *in dicto Summar. num.*3. 6.

Deinde ex sententia Ordinarij Mindonien. ad fauorem Marci Manriquez vti nominati à Decano, & Capitulo sub eadem enunciatiua vnionis, *dicto Summar. n.* 4. Maximè cum per 7.

per possessionem à dicto Manriquez captam etiam probetur præsentationis effectuatio. Calderinus *consil.* 12. *de Iurepatr.* Rota per Buratt. *decis.* 111. *n.* 2. Quibus accedit alia nominatio cum consensu Capituli in personam Petri Fernandez de Rico, vel potius permutatio facta de anno 1625. quæ habet vim nominationis, & præsentationis, Rota *decis.* 792. *numer.* 7. & 8. *part.* 1. *diuers.* & *decis.* 196. *num.* 3. *part.* 1. *recent.* Ex quibus etiam præsumuntur nominationes medij temporis, vt ex Seraph. & aliis ibi allegatis ponderauit in puncto Vnionis Rota *in Perusina Beneficij* 10. *Februarij* 1648. §. *concurrunt*, coram R.P. D. meo Bichio.

8. Quæ obseruantia non potest referri ad alium titulum, quam ipsius Bullæ Vnionis: quia prædicti actus apparent explicitè gesti in vim Vnionis. Ac Testes deponunt de nominationibus factis à Capitulo etiā in mensibus reseruatis, quod non licuisset, si vt prætenditur emanassent ex causa Iurispatronatus, quod cum esset Ecclesiasticum, cecidisset sub regula reseruatoria mēsium. Rota *in Compostell. Parochial.* 17. *Iunij* 1644. coram Eminentissimo Cardinali Cecchino, & 10. *Februarij* 1645. coram R. P. D. meo Verospio.

Præterea adstipulantur tres Testes firmiter examinati pro parte Capituli Lucen *eius Summario*, *num.* 10. deponentes de visu, & certa scientia de nominationibus continuò factis à Capitulo, recensendo singulares personas nominatas, & reddentes optimas, & sufficientes rationes, qui propterea bene probant. Rota coram Buratto *decis.* 578. *num.* 6. & *decis.* 270. *n.* 1. *part.* 1. *recent.* 9.

Et vlterius addunt fructus beneficij vniti perceptos fuisse à Capitulo, relicta solum pro Vicario certa portione pro cōgrua sustentatione, vt etiam deponunt Testes ex aduerso examinati pro parte Francisci: quod quidem est signum Vnionis, & Curæ habitualis penes Capitulum Lucen. cui vnio facta fuit. Ioan. Andr. *in cap. Exposuisti*, *num.* 8. *de Præbend.* Rota apud Caputaquen. *decis.* 339. *num.* 3. *part.* 3. Mohed. *decis.* 5. *in fin. de decimis decis.* 204. *n.* 1. *in fin part.* 2. *decis.* 580. *numer.* 8. & 15. & *num.* 19. *in fin. part.* 4. *tom.* 3. *recent. in Romana Iurium parochialium* 4. *Decembris* 1651. coram R. P. Dom. meo Celso. Quamuis hæc fructuum perceptio non requiratur, vt dicatur Vnionem effectum sortitam fuisse, vt tradit Nicol. Garzia *dicta part.* 12. *cap.* 1. *numero* 29. Ricc. *in Praxi for. Eccles. res.* 376. 10.

*num.*6.Barbosa *de Iure Eccles.dicto lib.*3.*cap.*16.*n.*65.

11. Nec dubitari potest quin Cura habitualis resideat penes Capitulum Lucen. actualis vero, penes Presbyterum ab eo nominandum extantibus amplissimis clausulis in Bulla contentis, scilicet *cum omnibus iuribus, & pertinentijs*, iuxta tradita per Rotam apud Caualcr. *decis.* 599. *num.* 2. & 4. Merlin. *decis.*115. *num.*6. *vers. Præterea*, &c. & facultatem concessam nominandi Presbyterum ad nutum amouibilem pro exercitio curæ. Rota *decis.*102.*n.*10. *vers.& reseruatur,part.*1.*recent.* & coram Merlino *dict.dec.*115. *num.* 4. & 5. Atque etiam ex Vnione facta per viam incorporationis, vt colligitur ex verbo, *incorporamus*, quod efficit, vt vnio dicatur accessorié facta. Garz. *de benefic.part.*12.*c.*2. *num.*51. & 56. Massobr. *in Praxi, habendi concurs.præludio* 13. *dub.* 2. Barbosa cum ibi adductis,*de offic.Episc.alleg.*60.*à n.*23. Rota *decis.* 352. *num.*7.*parte* 4. *recent. & in Cathecen. pratensa*, 23. *May* 1650. coram R.P.D. meo Bichio.

12. Ex quibus omnibus, inconcussa remanente Vnione, non debet esse locus concursui, sed absque eo confedum est beneficium ad nominationem Capituli iuxta dispositionem Bullæ Pij V. 47. *in ordine*, §. 4. tradit Gonzal. *in Regul.* 8. *Cancell.gloss.* 5. §. 3. *n.* 53. Garz. *de Benefic. part.* 9. *cap.* 2. *num.* 289. & *seqq.* plures quos refert Barbosa vbi proximè *dicto num.* 23. *cum seqq.* Rota *decis.* 785. *num.* 2. & *seqq. part.* 3. *recent.* & apud Merlinum *dicta decis.* 115. *num.* 2. & *decis.* 187. *num.*1. & penes Caual. *dec.*595. *num.*4.& *seq.& in Gerunden.Capellæ* 20. *Martij* 1645. coram R. P.D. meo Bichio.

Qua stante, non obstant testes in contrarium adducti deponentes Beneficium tamquam Curatum ab Episcopis collatum fuisse, vidente, sciente, & non contradicente Capitulo Lucensi, *Summario Capituli Mindonien.num.*1.& 4.Nam quamuis essent contrarij, cum se referant ad scripturas, non probarent, nisi quatenus apparent in relato. *Auth. Si quis in aliquo, C. de edend.* Rota *in Seguntina præstimonij* 4. *Decembris* 1592.coram Orano,& *dec.*664. *sub num.*2. *part.* 3. *recent.* Immo cum ex sententiis, & scripturis publicis supra relatis constet de contrario, nempe Capellanos, & Vicarios fuisse à Capitulo nominatos, & nunquam prouisos per concursum, talis probatio præualet probationi resultanti ex prædictis Testibus. *L.census*, 10. *ff. de Probat.* 13.

gloss.

gloss.in cap.3. loco verbo testium. eod.titul. Rota *decis.64.num.17. part.5. recent. in Placentina Beneficij 29. Maij* 1648. coram R. P. D. meo Celso *in Romana dotis 5. Iunij eiusdem anni* coram eodem. Præcipuè cum concordent cum aliis Testibus Capituli Lucen. aliaque adminicula concurrant. Grauet *cons.*400. *num.*35. Rota *decis.*61. *numero* 9. coram Mantic. *& decis.*487.*n.*5. *vers. & habent iuris præsumptionem, part.2.recent.*

14. Præterquam dicti testes non excludunt, quod præcesserint nominationes Capituli Lucen. & ita intelligendi sunt, cum recenseant personas ab Episcopo prouisas, quas habuisse collationem præuia nominatione Capituli constat ex dictis publicis instrumentis, vt accidit in persona Marci Manriquez, cuius prouisione allegari non potest prædictam obseruationem fuisse interruptã, eo quod de anno 1611. prouisus fuisset in concursu, & collationem obtinuisset ex causa cessionis illi factæ à quodam Varella; nam verius est, quod Varellas & Manriquez fecerunt insimul examinati, & Varella fuit reprobatus, Manriquez vero approbatus, qui cum postea consequutus fuisset nominationem à Capitulo Lucensi, cuius vigore etiam reportauit institutionem, vt *in dicto Summario, num.*4. Vtique dici non debet, quod illi collata fuisset Vicaria ex cessione dicti Varellæ.

Nec magis refragatur, quod aliquando Vicaria per concursum fuerit prouisa, cum ex eo præiudicium dicto Capitulo non inferatur, nam licet id aliquoties consenserit plures nominando inter quos fieret concursus, non ideo sibi ademit facultatem in futurum vnicum nominandi, cui absque concursu, & cum solo examine collatio fieri debeat, vt in terminis respondit Rota *dec.*443. *num.7. vers. Non obstat, & n.3. part.5. tom.2. recent.* vbi *num.9. vers. & quatenus,* &c. Subditur præsumi posse concursus factos fuisse per errorem. Sequitur Rota *decis.* 580.*num.24. & tribus seqq. part.4. tom.3. decis.16. num.15. vers. Neque obstare, & num. seqq. part.6.recent.* vbi redditur ratio, quia ad formam Constitutionis Pij V. faciendæ sunt collationes, & Constitutio continet decretum irritans, quod inficit omnem possessionem contrariam. Rota coram Caualer. *decis.599.in fine,* coram Merlino, *decis.303.n.8. & in d. Gerund. Capella, 20. Mart.* 1645. *§. Non obstat, il primo, & 27. Ian. eiusdem anni, §. Quia necessitas, in fine,* coram R.P.D. meo Bichio. 15.

16. Minus autē obstat, quod dictum Beneficium fuerit collatum tanquam vacans, quod repugnare videtur vnioni, cum vnita non dicantur vacare. Nam huic obiectioni responsum fuit vacationem largo modo verificari etiam in Beneficiis vnitis, & manualibus, cum vacare dicantur per remotionem, & per obitum. Gloss. *in Clem. vnica*, §. *Promissa*, *verbo*, *reuocari prope med. vers. & scias, de supplend. neglig. Prælat.* Curt. *ibid. num.* 8. Vitalin. *num* 9 Gonzal. *super Reg.* 8. *Cancell. gloss.* 15. §. 2. *sub n.* 24. & respondit Rota *in Perusina Beneficij*, 10. *Februarij* 1648. §. *fin.* R. P. D. meo Bichio.

17. Denique non aduersatur, quod de anno 1615. huiusmodi Parochialis fuerit collata Vicario non ad nutum amouibili, iuxta dispositionem Bullæ, sed perpetuò, & quod sententia Ordinarij superius relata, loquatur de Vicaria perpetua. Nam licet fuisset datus Vicarius perpetuus, & Parochialis in titulum collata, non ex eo alteraretur vnio iam facta, aut tolleretur obseruantia præcedens quoad exercitium Curæ, & modum prouidendi, vt in terminis firmauit Rota coram Caualer. *decis.* 595. *num.* 2. *vers. Et licet, & n. seqq.* coram Merlino *dicta decis.* 115. *num.* 13. *& in dicta Perusina Beneficij*, §. *finali*, coram R. P. D. meo Bichio, stante præsertim dispositione Concilij Trid. *sess.* 7. *cap.* 7. *de reformat.* quæ arbitrio Episcopi remittit reductionem Vicariæ temporalis in perpetuam, vt tradit Garz. *de Benefic. part.* 11. *cap.* 2. *num.* 9. Barbosa *in Collect. Concilij dicta sess.* 7. *cap.* 7. *n.* 15. vbi ait idem procedere, quamuis in litteris Vnionis esset statuta temporalitas. *Et de officior. Episcop. Allegat.* 72. *numero* 190. & refert ita fuisse declaratum per Sacram Congregat. Concilij, & animaduertit prædictam facultatem Ordinario competere, quando litteræ Vnionis emanauerunt ante Concilium, & tunc requiri iustum arbitrium, & necessariam causam, quodque in Visitatione fiat; alioquin posse appellari à prædicta reductione, vt etiam tradit Flores de Mena, *variar. quæst.* 10. *num.* 47. Garz. *de Benefic. dicta part.* 11. *cap.* 2. *num.* 8. quod sequitur Barbosa, *vbi proximè*

Atque ita vtraque parte audita, &c.

R. P. D.

R.P.D. PENIA.

Nullius, siue Piscien. iurisdictio-nis 24. Nouembr. 1593.

DECISIO XXX.

1. *Habetur inter eius impressas, tom. 1. la 336. fol. mihi 143.* Vtraque parte informante fuit conclusum, quod expediretur causa ad fauorem Præpositi Piscien. cum declaratione expressa, quod iurisdictio quoad Capellam S. Ioannis Baptistæ, sitam in Ecclesia Beatæ Mariæ Castri Bugiani, cui cura imminet animarum, in his, quæ concernunt administrationem Sacramentorum, & quoad personam, seu personas exercentes prædictam curam, spectaret ad Præpositum cumulatiuè cum ea iurisdictione, quæ competit Abbati Monasterij, cui dicta Ecclesia reperiebatur vnita; nam cum Conc. Tridentinum *sess. 25 de Regular. c. 11.* concedat Ordinariis iurisdictionem visitandi personas exercentes curam animarum in Monasteriis virorum, aut mulierum, ea in dubio cumulatiuè, non priuatiuè censetur concessa, ita vt Superiores procedere possint, sicut poterant antequam iurisdictio aliis iudicibus delegaretur. Bartolus, *in l. 1. C. de officio Præfecti Vrb. & in l. 1. §. hoc autem edictum, num. 7 ff. de noui operis nunt. & in l. Sanctio legum, ff. de pœnis.* Baldus *in l. vnica, §. Vbi autem, num. 6. & 7. C. de caducis tollen.* Aretinus *consil.* 102. incipit. *Spectabilis Domine, num. 1.* Ancharranus *consil. 164. num. 5. vers. Nec ex eo quod populus,* Decius *consil. 3. num. 3.* Iason *in l. quod in rerum, §. si quis post, num. 7. & seq. ff. de legat. 1.* vbi latè Aretinus, Abbas *in cap. cæterum, num. 9.* & Felinus, *num. 4. & ibid.* communiter Canonistæ, *de iudicijs, Cardinalis in Clement. 1. §. 1. num. 4. & 5. de hæreticis,* Ancharanus, Geminianus, Franchus, & cæteri communiter *in cap. Per hoc, de hæretic. lib. 6.* plenè Angelus *in l. Testamenta, C. de testamentis,* quem solum dicit Aretinus bene fuisse locutum de hac materia, & fuerat resolutum in hac coram Illustrissimo Prælato, tunc Rotæ Auditore 15. Iunij 1590.

Adde Seraph. decis. 1067. n. 1. & 4. vbi præsens decis. allegatur, licet inscribatur 20. Octobr. & de hac materia adest Constitutio Gregorij XV.

Præterea, vt omnis ambiguitas tolleretur, placuit Dominis, vlterius declarare in sententia, quod si hac in materia contingeret Præpositum facere constitutiones, seu decreta discrepantia à decretis Superiorum Regularium, tunc Præpositi decreta præualere, & obseruari deberent. 2.

Examen vero, & approbatio Capellani, qui pro tempore esset curam animarum admini- 3.

ministraturus, ad Præpositum duntaxat pertineret.

R. P. D. PENIA.

Portugallien. Vicariæ, die Veneris 20. Nouembr. 1598.

DECISIO XXXI.

1. Habetur inter eius impressas, tom. 1. la 726. fol. 511. PEtebat Amator Pintus mandatum de manutenendo in Vicaria S. Saluatoris de Nouellas, annexa Monasterio de Butello, Diœcesis Portugallens. quam à Sede Apostolica impetrauerat, & cuius possessionem se accepisse prætendebat: sed quum ex aduerso Abbas de Butello à suo Conseruatore, ad quem recursum habuerat, & sententiam fauorabilem reportauerat, prætenderet contrarium, dubitaui, an Pintus esset manutenendus.

2. Et Rota, vtraque parte informante, manutétionem Pinto denegauit; quia respectu perpetuæ Vicariæ prædictæ Parochialis Ecclesiæ manuteneri non poterat, cum talis perpetua Vicaria non extaret, ex eo quod felic. record. Pius Papa V. instituta Congregatione Monachorum reformatorum titulos Abbatiales perpetuos huius Ordinis reduxerat ad triennales, & omnia Monasteria dicti Ordinis in Regno Portugalliæ existentia vniuerat prædictæ Congregationi, illo etiam addito, vt fructus mensæ Abbatialis cuiuslibet Monasterij, quandocumque illud vacauisset, spectarent ad dictam Congregationem. Vnde cum Congregatio, vigore prædictæ annexionis accepisset possessionem prædicti Monasterij S. Michaëlis de Bustello, cui erat annexa hæc Parochialis Ecclesia S. Saluatoris, & tanquam filialis ad ipsum pertinebat, & illius propterea cura exercebatur per Capellanum, seu Curatum cum certo salario, ad nutum eiusdem Monasterij amouibilem, & consequenter nulla adesset perpetua Vicaria, qualem Pintus impetrauerat, non poterat ei competere manutentio.

Neque Pinto suffragabatur erectio perpetuæ Vicariæ, facta per Episcopum Portugallensem anno 1588. cum assignatione certi salarij, & quadam domo, & prædio. 3.

Quoniam respondebatur, illam erectionem fuisse inualidam, tanquam factam de Ecclesia vnita, & Congregationi annexa, eamque non habuisse effectum, quinimo apparebat, quod postea, & eo præsertim tempore, quo Pintus obtinuerat mandatum de immittendo, fuerat

fuerat erecta per Vicarios amouibiles, & consequenter non poterat manuteneri in statu Vicariæ perpetuæ, quia ad effectum manutentionis, vltimus status de tempore motæ litis est attendendus. Rota *decis.* 49. *de Rescriptis, in antiq.* ibi: *Item quia vltimus, Bisnietus decis.* 5. *de Prabend. Thanis decis.* 3. *Calderinus cons.* 23. *de Prabend. Felinus in cap. in nostra num.* 43. *de rescript. Paulus de Castro consil.* 3. *num.* 2. *lib.* 2. *Couarruuias in pract. quæst. cap.* 17. *num.* 5. & fuit resolutum *in causa Ciuitatis Castelli bonorum*, 8. *Nouembr.* 1598. coram R.P D.meo Pamphilio.

Adde Caual. dec. 589. n... & dec. 242. n. 1. Coc. dec. 52. n. 4. Ludouit. dec. 569. n. 3. & annotat. num. 6.

Habetur penes March. de commiss. pagin. 598. & adde Rota in Rouien. Canon. coram Giptio, & in Legionen. confirm. coram Lancellotto; quæ habentur penes eundem March. in d. p. 1. pag. 961. & 987.

Præterea, non poterat Pintus manuteneri vigore immissionis in possessionem, sibi concessæ ab Episcopo Portugallensi, cui Pintus litteras suæ prouisionis præsentauerat; quia cum Monachi non fuissent citati, nec se habuissent pro spoliatis, & essent in possessione, ipsis dotis competebat manutentio in statu, in quo erant tempore dictæ immissionis. Angelus *in l. Qui vniuersa, §. Item prætor*, vbi Alexander *num.* 5. *ff. de acquirenda possess.* Sarnen. *in Regul. de annali, quæst.* 95. Put. *decis.* 419. *in fine lib.* 2.

Adde Dur. dec. 138. n. 1. & 4. & dec. 330. n. 3. & 389. n. 6. Caual. dec. 109. num. 1.

4 Rursus, cum tempore, quo Pintus acceperat possessionẽ, Monasterium possideret, Pinti possessio non erat manutenibilis. *l. Peregre, ff. de acquiren. possess.* Decius *consil.* 400. *num.* 9. Gozadinus *cons.* 86. *n.* 10.

Respectu fructuum, vel portionis Ducatorum 80. non poterat Pintus manuteneri; quoniam non probabat, se fuisse in possessione perceptionis eorum, §. *retinendæ*, vbi Ioannes Faber *num.* 16. *Institutionib. de interdict.* 5.

Adde Lud. dec. 40. n. 5. & seq. & dec. 549. n. 3. & 4. Mantic. dec. 191. & 217. & 272. num. 2.

Denique, non poterat Pinto concedi mandatum de manutenendo, respectu aliorum bonorum, nempe domus, & prædij: quia Monasterium, cui erat annexa, dicebatur, tunc etiam prædicta bona possidere. *Rota in vna Bergomen. bonorum, die* 28. *Ianuarij* 1594. *coram Illustrissimo Blanchetto, & in alia Alben. plebis de Poliano, die* 17. *Maij* 1595. *coram R.P.D.meo Seraphino.* 6.

Habetur inter eius impressas la 1127. n. 2. & 4. Adde Ludou. 246. vbi annotat. n. 2. & dec. 438. num. 3.

R. P. D. COCCINO DECANO.

Sabinen. Archipresbyteratus, 27. *Decembr.* 1600.

Inter eius impressas, la 18. fol. 84.

DECISIO XXXII.

PRætendit Angelus Iacobellus, impedire resignationem Archipresbyteratus Collis Veteris ad fauorem Iacobi Corsi, sub prætextu vacationis, ex eo quod ei immineat cura

cura animarum, & resignans fuerat antea deputatus à Capitulo Sancti Petri Vicarius amouibilis in alia Ecclesia Curata Sancti Martini perpetuo vnita Capitulo, iuxta *cap. De multa, de Prabendis.*

1. Sed credo, hanc prætensionem non subsistere. In istis enim Vicariis temporalibus, quæ constituuntur in beneficiis vnitis iuxta *decisionem* Rot. *2. sub num. 2. de excessib. Prælator. in nouis*, Bisign. *decis. 21. num. de Præbend.* cum alleg. per Rebuff. *in tit. de Perpet. Vicar. numero 6.* & late per Alfonf. Ored. *de incompatib. benefic. part. 1. cap. 15. sub num. 8. & seqq.* non habet locum dispositio *d. cap. de multa* nec ex eis causatur incompatibilitas, Gloss. in *Clement. in Vicar. perpetuis, de Offic. Vicar.* & in *Extrauag. Execrabilis*, in verbo, *Temporalis, de Præbend.* Capra. *Regul. 90. num. 67. in 12. fallent.* Rebuffus *de dispensat. ratione ætatis*, in verbo, *Vel earum perpetuæ Vicariæ.* Ordin. *dicto cap. numero 16.*

2. Dispositio enim dicti capitis *de multa*, non procedit in illis officiis, & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij cõferuntur, vt tradunt *ibi* Doctores communiter. Innocent. *sub num. 6. ad finem*, ibi. *Nunquam etiam reputamus.* Anchar. *n. 18.* Imola, *sub num. 34.* versic. *Similiter etiamsi.* Abb. *num. 23.* vers. *Sed contrarium.* Gambar. *lib. 5. de offic. legat. in tit. an leg. possess. plurib. benefic. conferre. num. 23.* Capra, qui testatur de communi, *dicta Regula 90. numero 67.* Alfonf. Ored. *dicto cap. 15. n. 52.* Put. *decis. 117. lib. 2.* & fuit resolutum in causa *Seguntina Thesauraria, 29. Aprilis, 1596.* coram bon. me. Orano.

Et consequenter non potest habere locum in istis Vicariis amobilibus ad nutum constituentis, quæ sunt temporales, & non dantur in titulum perpetui beneficij, nec possunt impetrari, cum non sint tituli beneficiales. Anton. de Butr. *consil. 51. sub n. 6.* Vitalin. *dicta Clement. 1. n. 56. de Offic. Vicar.* Rebuff. *in tit. de Nominat. q. 15. num. 62.* Mandos. *de annal. q. 15. num. 1.* & tenuit Rota *in causa Salamantina Vicaria sub die 15. Martij 1596.* coram Illustrissimo Blanchetto. 3.

Nec refert quod Ecclesia Sancti Martini sit Curata, quia Cura est Capituli Sancti Petri, cui fuit vnita, non autem Vicarij temporalis, & ad nutum amouibilis, qui non dicitur Curatus, sed nomine alieno illam exercet ad libitum suum, vel illius, qui specialiter illum deputauit. Gloss. *in dicta Extrauag. execrabilis, in verb. Temporalis.* 4.

ralis. Rota *dicta decis. 2. de Excessib. Pralat.* quæ loquitur in beneficio vnito mensæ Capitulari, Bisign. *dicta decis.21.sub num.2.* Cardinal. *in dictam Clement.1.sub num.15.de Offic. Vic.* Oldrad. *consil.38.num.1.9.& 12.* Rebuff. *de dispensat.de non resid. num.15.*

5. Quod autem deputatio facta per Capitulum Sancti Petri de hoc Archipresbytero sit temporalis, & non perpetua, constat ex verbis ipsius deputationis, ibi, *ad nutum tamen, & beneplacitum amobilem*, per quæ Vicarius reputatur temporalis, & eo vti de temporali iudicatur, Gloss. *in Clementin. Dudum, §. Ac deinde*, in verbo, *Impediant, de Sepultur.* Et patet ex supra allegatis, videlicet *decis 2. de excessib. Pralator.* ibi. *Vicarius temporalis ad nutum amobilis:* Bisign. *dicta decis.21.* ibi *quia si talis Vicarius est remouibilis.* Butr. *dicta consil. 51.sub num.6.* Et patet in omnibus Vicariis temporalibus, & ibi, *vt non intitulati sunt.* Gemin. *dicto consil.86. num. 3.* ibi, *quia ipse exercet curam.* Vital. *in dicta Clement. vnica, num. 56.* ibi, *breuiter, si esset instituendus.* Rebuff. *in dicto tit. de dispensat. de non resid. num. 15.* ibi. *quia pro voluntate instituendus.* Alfons. Ored. *dicto cap. 15.sub num. 8.* ibi. *Vicaria temporalis dicitur.* Qui omnes concludunt, Vicariam ad nutum, & voluntatem constituentis amouibilem, dici temporalem, etiam ad istum effectum, vt non comprehendatur sub dispositione dicti *capitis de multa.*

6. Non obstant, quæ dicuntur de beneficiis regularibus, quæ licet sint ad nutum Superiorum amobilia, tamen causant incompatibilitatem, iuxta *cap. Cum singula, de Prabend. in 6.* Gambar. *de offic. Legat.* loco infra citando. Hored. *de incompatibilitate benefic part. 1. cap.22. num.14.* Quia Beneficia Regularia aptitudine sunt perpetua, 7. nisi si ea obtinentes amoueantur. Et de iis iudicatur vt de 8. perpetuis, prout sunt de sui natura, cum conferantur in titulum, & possint impetrari, licet obtinentes potius ratione obedientiæ, 9. & ex vi professionis, quam ex natura beneficij, possint remoueri ad nutum Abbatis, qui potest etiam non remouere: quidquid dicẽdum sit de 10. manualibus sæcularibus, quæ non dantur in titulum, iuxta distinctionem Gambar. *de offic. legat. lib.4. tit. de potest. legat in reseru. benefic. num.14 cum seqq.* Præsertim cum Regulares non 11. possint amoueri sine causa, *Clement.1.& ibi* Doct. *De suppl end. neglig. Pralat.* Siluan. *de Benefic. part. 3. quæst. 21. sub num.5.* Re-

Cc buff.

buff. *de pacific. possess. num.* 331.
12. ibi. *quod datur recursus à remotione sine causa.* Et fuit resolutum *in dicta causa Seguntina Thesaurariæ* coram bon. mem. Orano.

3. Ista autem cessant in Vicario ad nutum amouibili, in Ecclesia sæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, & potest amoueri ad libitum constituentis, etiam absque causa, vt patet ex superius allegatis.

Procedunt autem hæc facilius in hoc casu, quia non obstante deputatione Archipresbyteri, resedit in suo Archipresbyteratu, & amplius declarauit in actis Vicarij Sabinensis, se velle in eo residere, prout etiam adhuc hodie residet, & sic cessant quæ dicuntur de eius animo non amplius redeundi ad suum Archipresbyteratum.

Relaxanda igitur ex præfatis videtur supplicatio resignationis dicti Archipresbyteratus, ad fauorem Iacobi Corsi, & reiicienda est alia supplicatio ab Angelo porrecta de eodem Archipresbyteratu, vti de vacante certo modo ob assecutionem Vicariæ temporalis, & ad nutum amouibilis, ex beneficio vnito mensæ Capitulari Sancti Petri, cum ista vacatio non adsit.

R. P. D. COCCINO. DECANO.

Celsonens. Præceptoriæ Veneris, 16. *Decembr.* 1605.

DECISIO XXXIII.

Ferdinandus, qui se fundat in reseruatione Regulæ tertiæ, ex quo narrauit, Præceptoriam esse dignitatem conuentualem, illam tenetur probare. 1. H. betur inter eius impressas, la 109. fol. 391.
Rom. *cons.* 335. *num.* 11. & 14. Gemin. *consil.* 36. Cassad. *decis.* 5. *de prabend.* quia Honufr. est reus, & possessor. Iudex 2.
enim, cum iniustè processerit, illum non priuauit sua possessione, vt per Doctores, in *leg. clam possidere*, §. *qui ad nundinas*, *ff. de acquiren. possess.* Et seque- 3.
strum necessarium appositum per Rotam, nec illum priuauit. Rebuff. *de sequestr. art.* 1. *gloss.* 1. *num.* 19. Et ideo sibi sufficit, 4.
vincere per non ius Ferdinandi, *l. fin. C. de rei vendicat.* cum vulgaribus, & propterea non est discutiendum, an ille fuerit electus iuxta formam traditam per Abb. in *cap. cum deputati, n.* 7. *de iudic.*

Hanc autem reseruationem non probat Ferdinandus; quia licet testes deponant, quod Præceptoria sit dignitas conuentua

uentualis, nihil concludunt, cum non reddant causam sciẽtiæ. Quam etiam non interrogati, tenentur reddere, cum hoc pendeat à iudicio intellectus. Bart. in *l. Solam, in antiq. lect. in fin C. de test.* Cassad *dec.* 3. *num.* 10. *de Probat.* Surd. *cons.* 89. *num.* 4. *lib.* 1.

5.

6. Nec Ferdinando suffragatur, quod testes deponant, quod cum Præceptore tres Fratres maneant, qui sufficiunt ad constituendum Collegium. Ioan de Anan. post gloss. in *cap. Nobis, num.* 14. & Anchar. *n.* 17.

7. *de iurepatr.* Et ideo, cum Præceptor habeat administrationem, & iurisdictionem cum præeminentia, est dignitas. Boert. *decis.* 286. *num.* 2. Aret. *cons.* 23. *num.* 1. Quia stante statuto, quod præter certas Præceptorias ibi nominatas, aliæ

8. non sunt Dignitates Conuentuales, plures cum Præceptore cohabitantes, non constituunt Collegium, Anchar. in *dict. cap. Nobis, num.* 1. *vers.* Si vero constat, ibi, *& hoc casu.* Abbas ante *num.* 9. Et propterea Præceptor non habet Dignitatem. Achil. *decis.* 11. *num.* 4. *de sentent. & re iudicat.*

9. Minus etiam suffragatur, quod de iure communi Ecclesiæ Cathedrales, & Regulares, sunt Collegiatæ. Hostiens. in *dicto cap. Nobis, sub num.* 2. *col.* 2. *versic. quicquid etiam.* Abbas, *num.* 8. vers. *Item Ecclesia.* Bisignet. *decis.* 13. *num.* 3. *de praebend.* Quia hæc fortasse procederent, cessante dicto statuto Religionis, vt per Anchar. *loco sæpius allegato.* Reseruarunt tamen Domini particulariter videre, An hoc statutum sit validum, & in forma probanti.

R. P. D. COCCINO
DECANO,

In ead. Celsonen. Præceptoriæ, 2. Iunij, 1606.

DECISIO XXXIV.

EX deductis in decisione vltimo loco facta, apparet, Ferdinãdum teneri probare reseruationem huius Præceptoriæ vigore Regulæ tertiæ: quia est fundamentum intentionis suæ, Honufrio autem reo, & possessori sufficit vincere per non ius ipsius Ferdinandi. Et propterea bis auditis partibus, Rota censuit Ferdinandum non probare reseruationem, 1. quia cum agatur de Præceptoria regulari, cum non probetur esse Curatam, aut electiuam, non censetur perpetua, sed manualis. Ægid. *decis.* 203.

Habetur inter eius impressas, la 196. fol. 452.

Cassad. *decis.* 4. *num.* 3. *Dec.* 12. *num.* 9. *de Prabend.* Sylu. *de benefic. part.* 3. *quæst.* 21. *num.* 2. Paris. *consil.* 44. *num.* 3. *lib.* 4. Mandos. *super Regul.* 3. *quæst.* 10. *num.* 13. Et in terminis Præceptoriarum S. Antonij, dicit Abb. *in c. Cum deputati, num.* 7. *de iudic. vers. Quid autem si domus inferior.* Et
2. propterea, cum hæc Præceptoria censeatur manualis, & pro tali etiam fuerit alias habita per Rotam, *vt in causa Barchinonen. Præceptoriarum,* 10. *Ianuarij,* 1578. coram Cardinali Lancellotto, non cadit sub reuocatione. Calder. *consil.* 26. *de Prabend.* Felin. *in cap. Per tuas, n.* 4. *circa finem, vers. Et adde Calderinum de Maiorit. & obedient.* Æneas de Falc. *de reseruat. in* 3. *quæstione principali, n.* 25. Achil. *decis.* 9. *de Præbend.* Mandos. *præcitato loco, quæst.* 11. *num.* 3. *q.* 12.
3. *per totam.* Et ratio est, quia collatio beneficiorum debet intelligi de sui natura perpetua, & ideo sequitur, quod Papa in reuocationibus beneficiorum intelligit de perpetuis, & sic de collatiuis, & non manualibus, alias sequeretur absurdum, quod Superior Regularis posset amouere prouisum à Papa.

4. Neque obstat, quod cum sit probatum, tres Fratres degere cum Præceptore, est probatum Collegium. Gloss. *in cap. Nobis,* in verb. *Conuentualis, de Iurepatr.* Et per consequens, quod 5.
Præceptoria sit electiua, quia de iure communi electio Prælati spectat ad Conuentum, *cap. Abbatem,* 2. *cap. Abbas,* 2. 18. *q.* 2. *cap.* 1. *& cap. cum terra, de elect. cir. cap. fin.* 16. *quæst.* 7. Abbas *in cap. Officij, num.* 1. *de elect.* Veral. *decis.* 296. *part.* 1. Quia fuit responsum, quod prædicta conclusio non officit in hoc casu.
Nam cum Abbas, seu Præce- 6.
ptor Generalis sit in quasi possessione conferendi huiusmodi Præceptoriam, sufficit ad effectum, quod non dicatur electiua, itavt non comprehendatur sub Regula, vt per Calder. *consil.* 23. *de Prabend.* Simonet. *de reseru. quæst.* 70. Rota *dec.* 49. *de rescript. in antiq.* Mohed. *decis.* 8. *de Priuileg.* Put. *decis.* 3. Et fuit dictum *in causa Vincen. Beneficij Sancti Martini,* 19. *Nouembris,* 1599. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, *& in causa Taraconen. Sacristiæ,* 19. *Iunij* 1600. coram R. P. D. meo Iusto.

Nec etiam facit, quod Ægid. 7.
& Paris. locis præcitatis, videantur annuere, sufficere ad effectum quod dignitates censeantur perpetuæ, quod sint Conuentuales, quia hoc est verum, dummodo electio fiat per

per Conuentum, quia ipsa electio facta per Conuentum efficit, quod dignitates censeantur perpetuæ, vt per Cassad. *d. decis.* 4. *num.* 3.

Denique non officit quod in prouisionibus Præceptoriarum, dicatur, quod Præceptoriæ vacant per obitum, siue remotionem Religiosi deputati, quia non inde sequitur, quod sint perpetuæ, & non manuales: quia & in beneficiis manualibus datur vacatio per obitum, & remotionem, vt dicit glossa *in Clement. vnica*, §. *Præmissa*, in verbo, *Reuocari*, *prope med. vers. Et scias, de supplend. neglig. Prælat.* & *ibi* Cardinal. *num.* 8. Vital. *num.* 9.

BREVE VRBANI PAPÆ VIII.

VENERABILI FRATRI IVLIO EPISCOPO Crarien. nostro, & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuntio.

VRBANVS PAPA VIII.

EN. Fr. Alias à felic. record. Gregorio Papa XV. Prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris sequentis. Videlicet, Gregorius Episcopus Seruus seruorum Dei, &c. Cum autem, sicut accepimus circa executionem literarum prædictarum in Regnis Hispaniarum faciendam, nonnulla per dilectum filium nobilem virum Rodericum de Silua Ducem Pastranæ, Carissimi in Christo filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici apud nos, & Sedem Apostolicam Oratorem eiusdem Philippi Regis nomine coram dilectis filiis nostris Dominico Sanctorum duodecim Apostolorum Gymnasio, Ioanne Garcia Sanctorum quatuor Coronatorum, Millino, ac Scipione Cobellutio Sanctæ Susannæ, nec non Antonio Sancti Onuphrij titulorum Presbyteris Cardinalibus, respectiuè nuncupatis, ad id à nobis specialiter deputatis deducta fuerint per Dominicum, Ioannem Garciam, Scipionem, & Antonium Cardinales prædictos, seu alios à nobis super his deputandos maturius, ac plenius videantur, atque considerentur; motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, vt in Regnis Hispaniarum prædictis tantum ad executionem insertarum litterarum huiusmodi supersederi auctoritate nostra cures, & facias donec aliter à nobis, seu Romanis Pontificibus Successoribus nostris prouisum fuerit, contradictores quoslibet, & rebelles, ac tibi in hoc non parenres per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita

posita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, non obstantibus præinsertis litteris huiusmodi, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die septima Februarij, anno 1625. Pontificatus nostri anno Secundo.

Adnotatio. Sic exscribit Breue Vrbani VIII. suspensiuũ Constit. Greg. XV. quæ incipit. *Inscrutabili Dei prouidentia*, Magister Lezana Sacræ Congregationis Indicis Consultor, in tomo, *Consulta varia* intitulato, consulto 40. num. 116. & illud se propriis oculis vidisse, num præcedenti, testatur. [Et addit. *Nihilominus, quia in Registris* " *Papæ Vrbani non inueniebatur per tres menses, quibus super hoc dili-* " *gẽtia adhibita est, vt testatur Ioannes Naldus vir singulariter doctus,* " *& in Curia Aduocatus in informatione super hac causa* (ea scilicet, " quæ inter R. Dominum. D. Ioannem de Palafox Episcopum Angelopolitanum, vulgo la Puebla de los Angeles, in Indiis Occidentalibus, ex vna, & Patres Societatis Iesu, partibus ex altera versa fuerat.) *Ideo Sacra Congregatio in Decretis, & Declarationi-* " *bus præfatis, confirmatis à SS. D. N. Innocentio, supposuit semper di-* " *ctam Bullam Gregorij XV. esse in viridi obseruantia in Hispaniarum* " *Regnis. Cum vero postea repertum fuerit, (Deo sic prouidente) præfa-* " *tum Vrbani VIII. Breue, nec illud reuocatum ab eodem Vrbano, aut* " *SS. Innocentio, censendum est manere in sua vi, & vigore, ac proinde* " *iuxta illud in hac, & similibus causis in Regnis Hispaniarum in dies* " *emergentibus, iudicandum esse.*] Hæc omnia adnotat, & testatur " præfatus Author, & hic apponere libuit, tam pro firmandis, quæ diximus, quæstione 2. sect. 1. §. 2. de diuisione beneficiorum, diuis. 1. 1. num. 7. quam pro dubiorum, circa Gregorij Constitutionem, emergentium resolutione.

Bulla Sanctiss. Alexandri Papæ III. in fauorem Monasterij Hyrachensis.

ALexander Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis Filiis Bibiano Abbati Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Monte Læto, eiúsque Fratribus, tam præsentibus, quam futuris, Regularem vitam professis. Inuiolata Dei genitrix Virgo Maria, quæ merita Sanctorum suauitate transcendit, Angelis purior, & eminentior, cunctis

cunctis tantò deuotius, & specialius debet ab vniuersis fidelibus iugiter honorari, quantò amplius ab ipso immortalitatis Auctore super omnes Angelos meruit feliciter sublimari. Nos vero, qui eius intercessionis auxilio desideramus apud Altissimũ adiuuari, Ecclesias illas quæ in honore ipsius singularis Virginis ædificatæ sunt, quadã speciali volumus prærogatiua fouere: & ne indebitis agitentur molestiis, Apostolicæ tuitionis præsidiis communire. Ea propter, Dilecti in Domino Filij, vestris iustis postulationibus annuentes, præfatam Ecclesiam, in qua diuino mancipati estis obsequio, sub Beati Petri, ac nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quascumque possessiones quæcunque bona idem Monasteriũ in præsentiarum iustè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificũ, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Villam Yegui cum vniuersis pertinentiis suis, Hugar cum vniuersis pertinentiis suis, Surbaa cum vniuersis pertinentiis suis. Hersam cum omnibus pertinentiis suis, Yruxium cum omnibus pertinentiis suis. Ollonium cum omnibus pertinentiis suis. Vrriaceyriaga cum omnibus pertinentiis suis. Biloriam cum omnibus pertinentiis suis. Monasteriolum Sancti Clementis cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam Sancti Iusti. Ihart cum omnibus pertinentiis suis. Honorem de Arcubus cum omnibus pertinentiis suis. Turres cum omnibus pertinentiis suis. Turrelles cum omnibus pertinentiis suis. Mandauiam cum omnibus pertinentiis suis. Sotogorriam cum omnibus pertinentiis suis. Hithecam cum Ecclesia Sancti Saluatoris. Legardam cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam Sanctæ Eulaliæ cum omnibus pertinentiis suis. Monarrisquetam cum omnibus pertinentiis suis, Oiuartum cum omnibus pertinentiis suis. Heroniz cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Æmiliani cum omnibus pertinentiis suis. Loquenam cum omnibus pertinentiis suis. Subice cum omnibus pertinentiis suis. Cirica, cum omnibus pertinentiis suis. Rotas de Ponte Regina. Arbescaa cum omnibus pertinentiis eius. Subielca cum omnibus pertinentiis suis. Hisquidiam cum omnibus pertinentiis suis Ecclesiam S. Martini de Stella. S. Martinum de Arria. S. Metherium. S. Iacobum de Moru: Ecclesiam de Melche: Villam de Sabal.

S.Ioannem

S.Ioannem de Sada. Sepulturam quoque illius loci liberam esse concedimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur. Cum autem interdictum generale terræ fuerit, liceat vobis, clausis ianuis, exclusis excommunicatis, interdictis, non pulsatis campanis suppressa voce diuina officia celebrare. Sane noualium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis vestrorum animalium, nullus à vobis decimas præsumat exigere. Obeunte vero te nunc eiusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi, qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel Fratrum pars, consilij sanioris, secundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam prouiderint eligendum. Decernimus ergo, vt nulli hominum liceat prefatum Monasterium temerè perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conseruentur eorum pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua Sedis Apostolicæ authoritate, & Diœcesani Episcopi canonica iustitia. Si quæ igitur in futurum Ecclesiastica, sæcularisve persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundóve, tertióve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere, de perpetrata iniquitate cognoscat, & à Sanctissimo Corpore, & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Iesu Christi, aliena fiat, atque in extremo examine districtæ vltioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax Domini Iesu Christi, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud Deum districtum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen. Amen. Ego Alexander Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Ego Arnaldus Hostiensis Episcopus-Ego Bernardus Portuensis, & Sanctæ Rufinæ Episcopus. Ego Ioan. Presbyter Card. SS. Ioannis, & Pauli tit. Pamachi-Ego Buil, Presbyter Cardinalis tit. Sancti Petri ad Vincula-Ego Boso, Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentianæ tit. Pastoris. Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. Sancti Laurentij in Damaso-Ego Ardicio Diaconus Cardinalis Sancti Theodori-

Ego Cinthyus Diaconus Cardinalis Sancti Adriani - Ego Hugo Diaconus Cardinalis Sancti Eustachij iuxta templum Agrippæ. Ego Vitellus Diaconus Cardinalis Sanctorum Sergij, & Bacchi. Ego Petrus de Bono, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Aquiro. Datis Tusculan. per manum Gratiani Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, & Notarij 8. Kalend. Iul. indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1072. Pontificatus vero Domini Alexandri Papæ III. Anno tertio decimo. An. 1072

Adnotatio. Hoc sumptum fideliter, egomet, ex Bulla plumbea originali, Alexandri præfati Papæ tertij, in Archiuo Regij Hyrachensis Cœnobij asseruata, cum sigillo plumbeo eiusdem Pontificis, ex multis filis sericis viridis coloris, pendente, extraxi, & hic apponere lubens, consultóque duxi, ad maiorem comprobationem iurium, quæ diximus idem Cœnobium in Ecclesiis in eadem recensitis habere. Et vt omnibus sit notum, euidentérque pateat, omnes, & earum quamlibet, ad idem Cœnobium pleno iure spectare quoad spiritualia, & temporalia, ex noua concessione Apostolica. Quod omné in terminis comprobatur ex Sacræ Rotæ decisione, in Iacens. Parochialis Sanctæ Ceciliæ, 30. Ianuarij de anno 1615. coram Buratto, quam hic habes, in ordine la 5. in qua de simili eiusdem Alexandri III. confirmatione Ecclesiarum in fauorem Monasterij Pinnatensis eiusdem Benedictini Ordinis, cum pari susceptione in ius, & proprietatem Apostolicæ Sedis.

REGIS:

REGIS SANCTII V. NAVARRÆ *Priuilegium, cuius vigore Dominium loci de Ayegui Sancto Veremundo Hyrachensi Abbati donauit.*

SVB nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis. Hæc est cartha donationis, vel gratiæ, quam ego Sanctius gratia Dei Rex libenti animo, cum spontanea voluntate facio tibi Patri spirituali Domino Veremundo, nutu Dei Abbati, ob tuum delectabile obsequium, de ipso loco; quod dicitur Ayegui, quod situm est circa Monasterium tuum. G. ego Sanctius Rex, etsi indignus, item Dominus hoc te desiderare toto cordis affectu, & me cupiens tuis, omniúmque Dei, Sanctæ Genitricis seruorum adunari, vel communicari precibus, libens concedo tibi potestatem, libertatem, atque veram, & sinceram donationem, omnibúsque Monachis sub Regula Sancti Benedicti degentibus in Monasterio Beatæ Mariæ Yraxensis. Ex hoc ergo die, vel tempore iam dictum locum do cum omnibus suis terminis, suisque pertinentiis, cum montibus, fontibus, paludibus, pratis, pascuis, exitis, introitis, terris, vineis, pomiferis, hortis, molendinis, & quidquid ad ipsum locum de Ayegui pertinet, totum integrè, liberè, & absolutè maneat in potestate, & iure Sanctæ Mariæ, & Deo, sibique seruientium, tam præsentium, quam futurorum perpetuo tempore. Et quicquid ibi facere, vel iudicare voluerint regulariter, liberam in Dei nomine habeant potestatem. Et in eodem loco habitantes, tam viri, quam fœminæ; vel in suis terris, & terminis, nullum super se habeant dominatorem, vel inquisitorem pro homicidiis, aut furtis, vel cuiuscumque huius sæculi causis, vel calumniis, nisi Abbatem, & Fratres Sanctæ Mariæ Yraxensis. Et penitus id subtraho meam Regiam, vel futurorum Regum, & Seniorum potestatem, ac ditionem, catenus vna tecum merear pro hoc beneficio cum cælicolis habere partem. Si quis tamen meorum propinquorum, vel extraneorum, siue tuorum, hoc testamentum meæ donationis, atque

traditionis nisus fuerit violare, vel disrumpere, binis careat lucernis alienusque maneat à catholica fide excommunicatus, & anathematizatus: partem habeat cum Iuda traditore in inferno inferiori, & Diabolum se sciat sibi consolatorem. Insuper sit anno sæculari afflictus, & post partem..... Sanctæ Mariæ centum persoluat libras auri. Hoc tamen fctum. fcum. permaneat, & stabile. Ego G Sanctius Rex, qui hoc testamentum traditionis, & donationis fieri iussi, & relegi...... manu mea hoc signum inieci, & confirmaui, & testibus tradidi ad confirmandum, & roborandum. Senior Lope Fortunionis Dominus Calagurra, & Nasaram Testis. Senior Fortunio Lopiz Pungi Cast. & Muez, T. - S. Sancio Fortunionis Dominus Sancti Stephani de Yon. T. - S. Fortum Azenariz Dominus Fuens & Arriezu, T. - S. Ascenari Garceis Dominus Copia, & Granione, T. - S. Eximino Fortunionis Dominus Cambero, & Ponte Vrbo, T. - S. Fortun. Garceis Dominus Aptol, & Petralta, T. - S. Eximino Mancionis Maiordomus Regis, T. - Factum testamentum donationis, & traditionis Era Millesima Nonagesima Octaua, Regnante Domino N. Iesu Christo, & sub eius Imperio, supradicto Rege Sanctio Regnante in Pampilona, Alaua, Ypuzcoa, & vsque Pont. Vrbo, Castella eius patruus, Fortunio Rege in Legione, & Ramiro Rege in Aragone, Episcopo Ioanne Ecclesiam regente Pampilonensem, & Gomerrano Calagurritana, & Najarrensem.

REGIS

REGIS GARSIÆ RANIMIRIZ
Priuilegium donationis Villæ de Vgar in fauorem Abbatis, & Monachorum Hyrachensium.

SVB Christi nomine, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. Ego Garsias Ranimiriz gratia Dei Rex, libenti animo, atque spontanea voluntate, pro remedio animæ meæ, vel parentum meorum, trado, & concedo in Monasterio Sanctæ Mariæ, & ibi præsenti Abbati Acenario, cùm cæteris Fratribus ibidem Deo seruientibus præsentibus, atque futuris, vt memores mei sitis in omnibus orationibus vestris, trado vobis, ac concedo vnam villam, quæ vocatur Vuar ex integro cum omnibus terminis, scilicet nominatim Iguiza, & Mendictiria, & cum introitu, & exitu, scilicet cum terris, & vineis, pascuis, fontibus, montibus, atque paludibus, seu molendinis, vel hortalibus, & cum omni termino suo, quod habet, vel habere debet, sicuti pertinet ad Regiam personam ex integro, & trado eam habendam, ac possidendam in Monasterio de Yrache almæ Virginis Mariæ. Et hoc ago in emenda pro sexaginta marchos de fino argento, quos accepi de eodem Monasterio, vt non inueniar reus ante conspectum Domini, & Genitricis eius Mariæ: Et vt sit ad seruitium Fratribus ibidem Deo seruientibus iure perpetuo, per cuncta sæculorum sæcula, amen. Si quis autem nostrorum propinquorum, aut extraneorum, quod minime fieri credo, hoc meum factum disrumpere voluerit, sit condemnatus, & anathematizatus, atque excommunicatus hic, & in futuro permaneat. Binis careat lucernis, & ab omni Cœtu Christianorum sit segregatus, & cum Iuda traditore, vel cum Diabolo in inferno inferiori sit demersus amen. Ego namque Garzias Ranimirus Rex, qui hanc cartham fieri iussi, manu mea roboraui, & testibus ad confirmandum tradidi, & hoc signum † feci.

Huius rei sunt testes Latron, qui tunc tenebat Villam, & per manum eius Garcia Arzeiez de Nouar, & frater eius Eneco Arzeiz. Senior Lope Semenones de Torrellas. Lope Garceiz de

Oriz. Exemen Garceiz frater eius. Senior Garzea Arzeiz de Lomber. Iaun Guilen de Oteiza Cecodin de Labio. Martin Semeroiz de Lehet. Don Marco de Larrada. Martin Lopeiz de Stella. Senior Exemen Azenarz de Tor. Facta cartha era 1173. Regnante Domino nostro Iesu Christo, & sub eius Imperio Garsias Ranimiriz in Pampilona ac in Aragon. Ranimirus Rex, in Castella vero Alphonsus Rex. Episcopo Sancio in Pompilana, Episcopo Garsias in Caragosa, Episcopo Sancio in Nagera, Martin Lopeiz dominante Stella, & sub eo Rodericus de Azagra. Latron in Alaua. Martin Sanz in Nagera, & in Logroin.

FINIS.

SERIES

SERIES TITVLORVM
Repertorij.

Grego

REPERTORIVM,

SVMMA, ET EPITOME

EORVM OMNIVM,

Quæ in hoc opere, tam ex professo dilucidantur, quam obiter proferuntur. Littera P. *partem* indicat. *q. quæstionem* denotat. sect. *sectionem*, *§. paragraphum*, Diuis. *Diuisionem*. Dec. *Decisionem Sacræ Rotæ*. *D. P.* Disquisitionem Pastoralem, Canonicam, & Regularem de iure Prioris Conuentualis annexi. Litteræ D. I. Disquisitionem Iudicialem, ac tandem Littera p. post numeros marginales posita paginam demonstrant.

A

Abbas.

1. QVI habet iurisdictionem quasi Episcopalem in sæculares, venit nomine Episcopi, & quoad iurisdictionem potest omnia, quæ potest Episcopus. p. 2. q. 3. n. 21. pag. 78

2 Quilibet Abbas exemptus ab Episcopi iurisdictione, habet iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in Religiosos sibi subditos. p. 3. q. 13. n. 7. p. 136. & D. P. n. 113. p. 51

3 Quoad iurisdictionem potest erga suos subditos, nisi expresse sit ei limitatum, quicquid potest Episcopus erga suos, & Papa erga omnes Fideles. D. P. n. 117. p. 53. & p. 144. cum seqq. p. 63

Ee Quoad

nem

conclu

tam

5. Benefi

3. Potest

propria

37. Curam

chus

chus erit illi subiectus. 1. p.q.2. diuis.1.n.22.p.17. & n.49.& 50. p.26. & seq.

48. Abbas, & quilibet alius Prælatus, cuius, & Conuentus sui mensæ vnita est Parochialis Ecclesia, potest tanquam illius Curatus pro exercitio curæ Vicarium amouibilem deputare. p.1.q.2.diuis.2.n.23.& 25.p.38. & seq. p.2. q.2.n.11. & 12.p.63. & seq.& n.15.p.65.& num.23. p.68.& q.6.n.13. p.8. p.3.q.17. n.6. p.151.& dec.3 n.27.p.116

49. Huiusmodi Prælato est dictus Vicarius subiectus, & eius iurisdictioni, & visitationi. p.3.q.10.n.2.p.127.p.4.q.1.sect.3 concl. 2.n.23.24.25.& 26.p.190. & sect.4. n.2.p.197

50. Curatus vbique eligi potest à quocumque habente facultatem Confessarium eligendi. p.3.q.2.n.8. p.101

51. Sub nomine proprij Curati veniunt etiam Papa, Episcopus, & eius Vicarius. ibid. n.9. & seqq.

52. Curatus quandiu Curatus manet non potest nisi à Papa, aut Concilio Generali priuari facultate assistendi matrimonio suorum, aut concedendi licentiam eidem affistẽdi, quia ab his illam accepit sine subordinatione ad Episcopũ, quoad valorem matrimonij. p. 3.q.6. n.6. p.116

53. Curatus assistens matrimonio sine duobus saltem testibus: & testes assistentes sine Curato, vltra matrimonij nullitatem, & inhabilitatem ad contrahendum, puniendi sunt. p.3.q.6. n.7. p.117. Non tamen est necessarium quod sponte adsint, si quod fit aduertant. ibid. n.12. p.118

54. Si sponsi diuersarum sunt Parœciarum, quilibet ipsorum proprius Curatus legitimus erit ad assistendum eorum matrimonio in propria Parœcia respectiue. ibid.n.8. & 11. p.117. & seq.

55. Si procul à propria vtriusque absint Parœcia, & non breui reuersuri, potest loci Curatus eorum assistere matrimonio. ibid.n.9

Vide alia verbo. *Parochus, Præcedentia*.

D

Decimæ.

1. Decimarum perceptio ius Parochi est. 3.p.q.8. p.121

2. Perceptio decimarum Parochum, & Parochiam arguit. ibid. & q.18.n.6. p.158

3. Ad perceptionem decimarum sequitur quod illas percipiens habeat Ecclesiam ad mẽsam suam vnitam, & sit illius Parochus maxime si Vicario congruam relinquat. dec.7.n.1. 2.3.

Declaratio.

Decretum.

Definitiones.

Definitorium.

cognoscere non possunt. D. I. n.18.72.n.84. p 93

6. Definitor Præsidens potest per censuras œconomum Monasterij compellere. D. I. n.14. pag.71

7. Potest Abbatem suspensum, & probatum per Generalem Monasterio restituere suo, in casu quo Generalis acta causæ transmittere nolit. D. I. n.15.p.71.& n.86. p.94

Delegatio Delegatus.

1. Vnus ex præcipuis, & propriis actibus iurisdictionis ordinariæ delegatio est. p. 3.q.17. num.4. p.150

2. Quæ iure ordinario, ratione officij, & proprij muneris potest quis per se ipsum facere, delegare potest, & per alios facere.ibid.num.3.4.& 5.p.150. & seq.

3. Delegare potest Parochus Sacramentorum administrationem, & omnes alias Parochiales functiones, Sacerdoti idoneo.ibid. n.1.& seqq.

4. Delegati Papæ,& eius Legati nequeunt esse nisi Dignitates, Personatus, & Canonici Cathedralis Ecclesiæ.D.P.n.70 pag.32

5. Prior Conuentualis,& Vicarius Episcopi esse possunt Delegati, etiam si manuales sint, & ad nutum amouibiles. p.3. q. 12. n. 10. p.132. & D.P. n.70.& 71. p.32

6. Prior Claustralis Personatum habens, fieri potest delegatus; secus si non habet. D.P. n.26.p.13.& n.70. p 32

7. Interpretari non valet delegatus rescriptum suæ iurisdictionis, nisi quatenus illius verba patiuntur, rigorose sumpta. D.I.n.79. p.91

8. Cogitur formam delegationis suæ exacta diligentia seruare.D.I.n.80. cum 3.seqq.p.91 &seq.

9. Non potest, etiam de partium consensu aliter procedere, quam in delegatione conceditur. ibid.

10. Delegati iurisdictio restringenda est, quia ordinariè odiosa. ibid.

Destitutio.

1. Institutio, & destitutio illius sunt, cuius est res possessa. part.4.q.1.sect.3. concl.1.n.25. pag.183

2. Destitutio in Ecclesiis vnitis, sicut & institutio, non ad Episcopum, sed ad eum, cui illæ vnitæ sunt, pertinet. part.4.q.1. sect.4.n.16.& 18. p.204.& seq.

Deuolutio.

1. Locum habet in beneficiis maxime curatis. p.4. q.1 sect.3. concl.1.n.22. p.182

2. Deuolutio exigit semestrem negligentiam in quolibet ordinario Collatore, Metropolitano, & Nuncio, vt ab vno ad alium,& tandem ad Pa-

Dignitas.

Diœceſis.

Diſmembratio.

Diſpenſatio.

re

4. Nec

cura

Error.

Eucharistia.

S.Greg.Magnus.

1. Angliæ fuit Apostolus. p.4 q.1.sect.4.n.38. p.212

Greg.XIII.& XV.

1. Gregorius XIII. Constitutionem Pij V. *Ad Exequendum*, non reuocauit. dec. 17. num.8. pág.158

2. Constitutio Gregorij XV. *Inscrutabili*, nullam in Hispaniarum Regnis vim habet. p.1. q.2. diuis.1. n.7. p.8. vers.*Neque etiam.*

H

Hierarchia.

1. IN Prælatis cuiuslibet Ordinis Regularis datur. D.P. n.11. p.7. & n.29. & 30 pag.14. cum seq. & n.74.p.34

Homo.

1. Magis communicatiuus est alteri, quam quodcúque aliud animal gregale. D. P. n. 126. p.57

2. Societas homini emolumentum affert. ibid.

3. Naturale est homini in multorum viuere societate. ibid.

Horæ Canonicæ.

1. Non debentur, ex obligatione, horæ in Choro persolui, in Conuentu in quo ad minus quatuor ad Chorum deputati Religiosi non sint. D P. num.4. pag.4

2. Regularis deseruiens Ecclesiæ Cœnobio, quo ad mensam vnitæ, tenetur horas iuxta sui Ordinis persoluere ritum; iuxta Ecclesiæ vero ritum, si pleno iure illa Episcopo subiaceat.part.1.q.2. diuis.1. num.13. pag.13

Hyrachense Cœnobium.

Plura vide V. *Arbeiza. Arizala. Biloria. Lete. Luguin Mendauia. Oteyza. Stella. Vgar. Vrbiola. & Zubielqui.*

I

Ignorantia.

1. CVlpabilis ignorantia aliquando à censuræ incursione liberat. p.4.q.1. sect.4. n.11 pag.202

2. Ignorantia culpabilis legum, aut præceptorum humanorum, dummodo affectata non sit, non solum à censura, sed à mortali excusat culpa. ibidem.

Immemorabilis.

1. Ad probandam immemorabilem, testes debent tempore motæ litis 54. annos habere ætatis.dec.18.n.8. p.161

2. Debent deponere de 40. annis ante motam litem: & quod initij non adsit memoria: nec viderint, aut audierint contrarium. decis.19, n.3. & 4. p.163,& dec.20.n.3. p.167

3. Solus rumor contrarius improbabilem immemorabilem

5. Patroni

5. Pleno

L

Lete.

Lex.

&

M

Manutentio.

Mare Magnum.

10. Neque

P

Papa.

Parochia.

Parochus.

 rius

Petitio

Præsumptio

3. Habet

& hodie sunt omnes Priores Prioratuum Congregationis Benedictinæ Hispanæ. D. P. n. 14. p.8

18. Quilibet Priorum istorum, & Grangiarum Superior, habet ordinariam iurisdictionem, spiritualem, & temporalem. ibid.n.15. & 5. seqq.p.8.& seqq. n.23.25.29. & 30. p.12.& seqq. & 70. n.74. p.32. & seqq. & n. 113. pag. 51. Estque quasi Episcopalis. ibid.n.95.96.& 97. p.42.& n.113.p.51.& num.133. cum seqq. p.59

19. Potest subditos suos pœnis spiritualibus, excommunicationis, v. g. punire. ibid.n.124. & 125.pag.56.& n.137.& seqq. p.61

20. Potestque & pœnis corporalibus carcerum, verberum, &c. eos afficere. ibid n.30. p.15. & n.97. p.43.& num.123. & 125.p.55.& seq. & num.135. p.60.& n.142.p.63

21. Proprius Parochus suorum est subditorum. ibid.n.128. & seqq. p.58. & seq.

22. Potest illos absoluere à censuris Papæ reseruatis, quarum absolutio Episcopo est commissa, tam à iure antiquo, quam à Trident. sess. 24. cap.6. & potest cum eis pariter dispensare in omnibus commissis Episcopo. ibid..n.143. cum 4. seqq.p.63.& seq.& n.149. p.65

23. Potest à fortiori illos absoluere à censuris, quibus ipsos innodauerat. ibid.n.139.cum 2. seqq. p.61.& seq.

24. Prælati medius, & supremus in duplici tantum casu poterunt illos absoluere à pœnis per inferiorem iniunctis. ibid. n.87. cum tribus seqq p. 40. & n.139.p.61

25. Per mortem, & per amotionem Prioris annexi, vacat Prioratus. p.3.q.12.n.10.p.132. & D.P. n.71. p.32. Non tamen poterit, si nostræ sit Congregationis, impetrari. q. 12. cit. n.14. p.133

26. Irritare potest vota suorum Prior. D.P. n.29. p.14

Prior secundus.

1. Tertius Superior Cœnobiorum principalium Congregationis nostræ, Prior secundus appellatur. D.P. n.103. p.46

2. Minorem potestatem, & iurisdictionem habet, quam Prior Claustralis, seu Maior. ibid. n.102

3. In absentia, aut defectu Abbatis, & Prioris Maioris, toti Cœnobio præest, cum iurisdictione ordinaria pro vtroque foro, & omni administratione, in non exceptis. Et tunc est vere Dignitas & Prælatus. ibid. n.101.cum 2.seqq.p.45. Limita, si alius non fuerit Præsidens ab Abbate de Cōsiliariorum consilio designatus. ibid. num.103. pag.46

T

Tempus.

Ecclesiis

Z

Zubielqui.

FINIS.

